

1000 FİRMA

Discover
the potential

2016
TÜRKİYE'NİN İLK
1000 İHRACATÇI FİRMASI

2016 TÜRKİYE'NİN İLK 1000 İHRACATÇI FİRMASI
AMONG TOP 1000 EXPORTERS OF TURKEY

HEDEF
2023
500
MİLYAR
DOLAR
TİM

2016 yılı Türkiye ekonomisinin lokomotifini olan **İHRACAT İLK 1000 FİRMAMIZIN** performanslarını yürekten kutluyor, başarılarının devamını diliyoruz.

TİM TÜRKİYE
İHRACATÇILAR
MECLİSİ

Yarına hazır işletmeler anlatıyor

Tohumlar teknolojiyle büyüdü

Tohum sektöründe 33 yıllık bir deneyime sahip olan Limagrain, teknoloji sayesinde saha ekibini daha iyi yönetti, daha verimli tohumlar üretti ve çiftçilere sürekli bilgi sağlayarak daha fazla mahsul sağladı.

Türkiye'nin ilk tohum işletmelerinden biri olan Limagrain, ayçiçek, mısır, buğday, arpa ve kanola tohumları geliştiriyor. Limagrain Genel Müdürü Dr. Cenk Saraçoğlu, şöyle diyor: "Türkiye tohum ihracatının %10'unu gerçekleştiriyoruz. 800'e yakın satış noktasına ve çiftçilere, 60'a yakın saha çalışanımız ile ulaşıyoruz. Son 5-6 yılda, 90 milyon dolara yakın ihracat rakamı ile ülkemizin tohumluk ihracat rakamlarında ciddi katkı sağladık."

Çiftçinin yanında olmalıyız

Dr. Cenk Saraçoğlu çiftçilere güven vermeleri gerektiğini belirterek şöyle diyor: "Pazarlama ekibinizin yetiştirdiğiniz tohumların kalitesi ve verimliliğini üreticilerimize tam anlamıyla aktarılması çok önemli. Çiftçiler ile iletişimi artırmak ve saha ekibini doğru yönlendirmek için nokta atışı bir çözüme ihtiyacımız vardı."

Sorunları teknoloji ile çözdük

Vodafone Yarına Hazırım Ekibi ile bir araya gelen Limagrain, öncelikle Dijitalleşme Endeksi'ni hesaplayarak dijitalleşme yolundaki durumunu gördü. Yapılan analizler sonucunda, Limagrain'in saha ekibini etkin yönetmesi ve müşteriler ile doğru bir iletişim kurması için gerekli çözümler uygulanmaya başlandı.

Saha ekibinde tam kontrol

60'a yakın saha ekibine Vodafone Süpernetli cep telefonları dağıtan Limagrain aynı zamanda araç takip sistemi ile personelini takip etmeye başladı. Çiftçilere, yağış, sulama gibi konularda sürekli bilgi akışı sağlandı. Dr. Cenk Saraçoğlu, dijital dönüşümden önce tohum pazarında 3. sırada olduklarını belirterek şöyle diyor: "Teknoloji ve yeniliklerle geliştirilen yeni çeşitlerimiz üreticilerimizin tarlalarında çiçek açtıkça, bizde rakamsal olarak büyüdü. Dijital dönüşüm sayesinde kısa sürede liderliğe yükselip, çok uzun yıllar bunu koruyabilmeyi başarabildik. Bu başarımız rakiplerimize de ışık olup pazara çok daha kaliteli ve verimli çeşitlerin sürülmesine fayda sağlamış oldu. Bu rekabetin sonucunda yüksek yağ oranlı ve yüksek verimli çeşitlerle her yıl 25-30 milyon dolar ülke ekonomisine dolaylı olarak destek sağlanmasını başardık."

Dr. Cenk Saraçoğlu
Limagrain Genel Müdürü

Limagrain dijital dönüşüm hikayesi

- Saha ekibinde tam kontrol sağlandı**
Vodafone Locate hizmeti sayesinde Limagrain'in 60'a yakın saha ekibi tam olarak kontrol edilebilir ve denetlenebilir hale geldi.
- Çiftçilere tam zamanında doğru bilgi paylaşıldı**
Limagrain, çiftçilere yetiştirme konusunda ayrıntılı bilgileri anında SMS ile gönderdi. Çiftçiler birbirlerinin başarılarından anında haberdar oldu.
- Tohumları uzaktan kontrol etmeye başladı**
Limagrain tohum yetiştirdiği tarlaların nem ve ısı bilgilerini Vodafone Telemetri ile uzaktan kontrol etmeye ve daha iyi tohumlar yetiştirmeye başladı.

Limagrain
Dijitalleşme Endeksi

%77

DİJİTALLEŞME

ENDEKSİ NEDİR?

Dijitalleşme Endeksi, tüm işletmelerin, yarinahazirim.com adresindeki 5 dakikalık bir anketle verimliliklerini artırmak için teknoloji ihtiyaçlarını ücretsiz öğrenebilecekleri bir uygulamadır.

İşletmenizi Yarına Hazırlamak için

www.yarinahazirim.com 'a girin
iletişim formunu doldurun,
sizi arayalım

Dijitalleşme Endeksinizi
ölçelim,
sizi yarına hazırlayalım

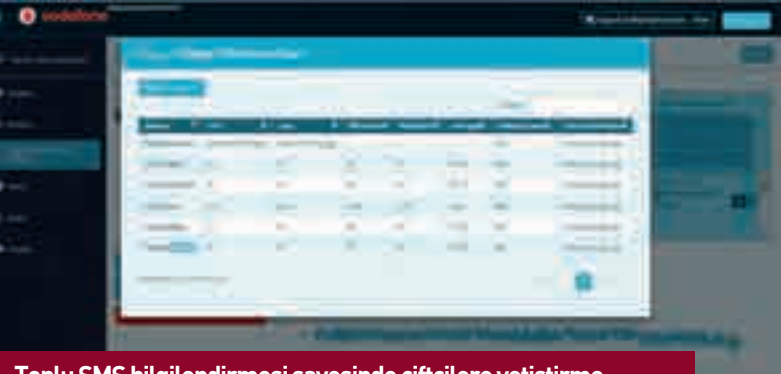

Başarı hikayenizi
Türkiye'ye anlatalım

Vodafone teknolojileri ile Limagrain işinde nasıl fark yarattı?

Saha ekibi, Vodafone SüperNet'li akıllı cep telefonları üzerinden yaptıkları satışları anlık olarak merkeze iletebiliyor.

Toplu SMS bilgilendirmesi sayesinde çiftçilere yetiştirme konusunda sürekli bilgi geçiliyor.

Vodafone Telemetri çözümü sayesinde, ıslah araştırma tarlaları uzaktan takip ediliyor.

**“Tarlada olup biteni,
uzaktan takip ediyoruz”**

Dr. Cenk Saraçoğlu, tarlada geliştirilen tohumlara ait verilerin hayati olduğunu belirterek şöyle diyor: “Tohum yetiştirirken tarlanın sulama, nem, sıcaklık verilerini sürekli saklamak zorundasınız. Çünkü ancak bu şekilde tohumun hangi şartlarda, ne kadar verim verdiğini tespit edebilirsiniz. Daha önceden bu tarz verileri saha personelimiz manuel olarak topluyor, ardından merkeze iletiyordu. Vodafone Yarına Hazırım Ekibi sayesinde bu verileri artık doğrudan tarladan toplamaya başladık. Vodafone Telemetri çözümü sayesinde nem, sıcaklık ve verimlilik konusunda verileri merkezde saklayabiliyor, anlık değişimlerden haberdar olabiliyoruz.”

İşOrtağım

yarinahazirim.com

**Siz de yarinahazirim.com'a gelin,
Dijitalleşme Endeksinizi hesaplayın.**

* Yarinahazirim.com'da yer alan Vodafone Dijitalleşme Endeksi uygulaması; işletmenizin en verimli şekilde çalışması için gerekli olan teknolojik çözüm ve hizmetlere olan ihtiyacınıza göre puanlama yapan web ve mobil tabanlı bir uygulamadır. Uygulamayla amaçlanan, işletmecilerin dijitalleşme süreçlerine teknolojik çözüm ve hizmetlerle katkı sağlamaktır.

** Vodafone 4.5G kapsamı ve sunulan data hızı, birlikte kullanılan cihaz ve coğrafi koşullara bağlı olarak değişiklik gösterebilir.

*** M2M, şirketlerin bilgi merkezleriyle makinalar arasında kablosuz iletişim kurulabilmesini sağlayan Vodafone tüm kurumsal faturalı abonelerin yararlanabildiği teknolojidir. Vodafone Telemetri sistemi, Xmetre çözüm ortağı ile ortak sunulan cihazlar sayesinde uzaktan anlık ısı ve nem kontrolü ve veri analizi yapılması sağlayan bir sistemdir. İlgili sisteme mobil aygıtlardan erişim abonemin mevcut tarifesi veya varsa mobil internet paketi üzerinden ücretlendirilir.

Detaylı bilgi için: Vodafone Cep Merkezleri ve vodafone.com.tr

İçindekiler

MEHMET BÜYÜKEKŞİ Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı.....	5
NIHAT ZEYBEKÇİ Ekonomi Bakanı.....	6
İBRAHİM ŞENEL Ekonomi Bakanlığı Müsteşarı.....	8
ÖZGÜR VOLKAN AĞAR Ekonomi Bakanlığı İhracat Genel Müdür Vekili.....	9
COLMAN DEEGAN Vodafone / Ceo.....	10
ANAR MAMMADOV Petkim Genel Müdürü	11
THY ??????????????????	12
İLKAY ERSOY DRD Filo Kiralama Genel Müdürü	13
BÜLENT ÜNAL TÜYAP Yönetim Kurulu Başkanı.....	14
ÖZDEMİR ATA Teksan Jeneratör Yönetim Kurulu Başkanı.....	15
TÜRKİYE'NİN POTANSİYELİNİ YABANCILAR ANLATIYOR	16
TÜRK İHRACATÇISI YEŞİL PASAPORT İLE DÜNYAYA AÇILIYOR	20
2016 YILI TÜRKİYE'NİN İLK 1000 İHRACATÇI FİRMA ANALİZİ	22
İHRACATIMIZA DEĞER KATAN ÇÖZÜM ORTAKLARIMIZ	32
2016 YILI TÜRKİYE'NİN İLK 500 İHRACATÇI FİRMASI	46
2016 YILI TÜRKİYE'NİN İKİNCİ 500 İHRACATÇI FİRMASI	68
PROF. DR. EMRE ALKİN TİM Ekonomi Danışmanı Değerlendirme Yazısı.....	90
2016 YILINDA BAŞI ÇEKEN İHRACATÇI FİRMALAR	91
2016 YILI TÜRKİYE'NİN SEKTÖR BİRİNCİLERİ TANITIM SAYFALARI	95
2016 YILI TİM SEKTÖRLER KONSEYİ İHRACAT DEĞERLENDİRMELERİ.....	112
Mustafa Çıkrıkçıoğlu Çelik Sektörü	114
Ali Özınönü Çimento, Cam, Seramik ve Toprak Ürünleri Sektörü.....	116
Tahsin Öztiryaki Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü.....	118
Mustafa Şenocak Deri ve Deri Mamulleri Sektörü.....	120
Dr. Güven Uçkan Elektrik-Elektronik ve Hizmetler Sektörü.....	122
Edip Sevinç Fındık ve Fındık Mamulleri Sektörü.....	124
Başaran Bayrak Gemi ve Yat Sektörü.....	126
Salahattin Kaplan Halı Sektörü.....	128
Süleyman Kocasert Hazırgiyim ve Konfeksiyon Sektörü.....	130
Zekeriya Mete Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri Sektörü.....	132
Salih Zeki Poyraz İklimlendirme Sektörü.....	134
Murat Akyüz Kimyevi Maddeler ve Mamulleri Sektörü.....	136
Abdulkadir Çıkmaz Kuru Meyve ve Mamulleri Sektörü.....	138
Ali Kahyaoğlu Maden Sektörü.....	140
Adnan Dalgakıran Makine ve Aksamları Sektörü.....	142
Rıza Seyyar Meyve ve Sebze Mamulleri Sektörü.....	144
Ahmet Güleç Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri Sektörü.....	146
Ayhan Güner Mücevher Sektörü.....	148
Ömer Burhanoğlu Otomotiv Endüstrisi.....	150
Latif Aral Aliş Savunma ve Havacılık Sanayii Sektörü.....	152
Ali Can Yamanyılmaz Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller Sektörü.....	154
Osman Bağdatlıoğlu Süs Bitkileri ve Mamulleri Sektörü.....	156
İsmail Güllü Tekstil ve Hammaddeleri Sektörü.....	158
Noyan Gürel Tütün ve Tütün Mamulleri Sektörü.....	160
Mustafa Satıcı Yaş Meyve ve Sebze Sektörü.....	162
Mehmet Emre Uygun Zeytin ve Zeytinyağı Sektörü.....	164
DEĞERLENDİRME YAZILARI	
Dr. Can Fuat Gürlesel TİM Ekonomi Danışmanı.....	166
Prof. Dr. Murat Çak İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi.....	167
Doç. Dr. Hatice Karahan TİM Ekonomi Danışmanı	168
Ali Orhan Yalçınkaya Ekonomist/TİM	169
Prof. Dr. Ümit Özlale Özyeğin Üniversitesi Ekonomi Bölümü Başkanı.....	170
2016 YILI TÜRKİYE'NİN İHRACATÇI İLK 10 VE SEKTÖR BİRİNCİSİ FİRMALARININ DEĞERLENDİRMELERİ	172
2016 YILI TÜRKİYE SEKTÖR İHRACAT YILDIZLARI TANITIM SAYFALARI	204
2016 YILI TÜRKİYE'NİN SEKTÖRLERİNE GÖRE İLK 1000 İHRACATÇI FİRMASI	240
2016 YILI TÜRKİYE'NİN İLK 1000 İHRACATÇI FİRMA KARŞILAŞTIRMALI VERİLERİ	263
2016 YILI TÜRKİYE'NİN ALFABETİK SIRAYA GÖRE İLK 500 İHRACATÇI FİRMASI	273
2016 YILI TÜRKİYE'NİN ALFABETİK SIRAYA GÖRE İKİNCİ 500 İHRACATÇI FİRMASI	281

TİM Adına Yayın Kurulu Başkanı Mehmet Büyükekşi | Yayın Direktörü Ensar Altun | Proje Yönetimi Filiz Özkan | TİM Proje Yönetimi Esra Vurdu | Proje Koordinatörü Murat Yanık | Araştırma Koordinatörü Sultan Kuşu | Marka Direktörü Tunç Altınbaş | Editör Handan Ağan | Katkıda Bulunanlar Adem Mehmetçik, Murat Ulusoy | Araştırma Temsilcileri Fatma Kızak, Mine Demir, Nezehat Sarı | Görsel Yönetmen Sevgi Özbakır | Renk Ayırımı Tolga Ünsal | Üretim Müdürü Haydar Kartal | Adres Dış Ticaret Kompleksi Çobançeşme Mevkii Sanayi Cd. B Blok Kat: 9 Yenibosna - İstanbul | Tel 0212 454 04 71 | Fax 0212 454 04 13 | E-mail tim@tim.org.tr | Web www.tim.org.tr - www.ihracatilkbin.com | Baskı ve Cilt Uniprint Basım San. ve Tic. A.Ş.

Bu araştırmaların tüm hakları Türkiye İhracatçılar Meclisi'ne aittir. Herhangi bir bölümünün veya tamamının izin almadan ve kaynak gösterilmeden kullanılması yasaktır. Süreli yayın değildir. Turkishtime Dergisi'nin ücretsiz hediyesidir. Teknik hatalardan dolayı TİM sorumlu tutulamaz.

dışetki

İletişim Hizmetleri
Çözüm Ortağı

Petrokimya
Çözüm Ortağı

Havayolu Taşımacılığı
Hizmetleri Çözüm Ortağı

Operasyonel Araç Kiralama
Hizmetleri Çözüm Ortağı

Fuar Hizmetleri
Çözüm Ortağı

Kesintisiz Enerji Sistemleri
Çözüm Ortağı

Mehmet Büyükekşi
Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı

Daralan küresel ihracat, kırılan rekorlar, yeşeren umutlar

Türkiye İhracatçılar Meclisi olarak bizler 2023 hedefimiz olan dünya ticaretinden yüzde 1.5 pay alabilmek adına ihracatımızın kalıcı ve sürdürülebilir artışı için çalışıyoruz. Bu hedefimize ulaşmamızda ise ihracatımızın yaklaşık yüzde 62'sini gerçekleştiren ilk 1000 firmamızın rolü oldukça büyük.

2016 YILI hem ülkemiz ekonomisi açısından hem de küresel ekonomi açısından son derece zorlu bir yıl olarak geride kaldı ama 2017 yılı Türkiye için atılım yılı olacak. Küresel ticaret açısından bakıldığında, 2016 yılı tıpkı 2015 gibi ticaretin dolar bazında daralmaya devam ettiği bir yıl oldu. Bu gerilemede, petrol ve emtia fiyatlarının son yılların gördüğü en düşük seviyeye gerilemesi ve gelişmekte olan ülkelerde görülen yavaşlama etkili oldu. Ülkemizin ihracatı ise 2016'da çevremizde yaşanan çatışmalara, 15 Temmuz hain terörist girişimine, güvenliğimizi ve huzurumuzu hedef alan terörist saldırılara rağmen küresel ticaretin yüzde 2.6 daraldığı bir dönemde yalnızca yüzde 0.9 daralma kaydetti. Böylelikle, 2016 yılında ihracatımızın dünya ticaretinden aldığı pay yüzde 0.9'a çıkarak rekor seviyeye ulaştı. Bir diğer rekoru ise AB'nin ithalatındaki payımızı yüzde 1.28'e çıkararak kırdık. Son olarak, ihracatımızın dünyanın en büyük ekonomisi olan ABD'nin ithalatından aldığı payı da yüzde 0.29'la en yüksek seviyesine ulaştı. Kısacası, 2016 yılı ihracatımızın daralmasına rağmen rekorlarla kapattığımız bir yıl oldu.

Türkiye İhracatçılar Meclisi olarak bizler 2023 hedefimiz olan dünya ticaretinden yüzde 1.5 pay alabilmek adına ihracatımızın kalıcı ve sürdürülebilir artışı için çalışıyoruz. Bu hedefimize ulaşmamızda ise ihracatımızın yaklaşık yüzde 62'sini gerçekleştiren ilk 1000 firmamızın rolü oldukça büyük. Bu kapsamda, bu yıl on üçüncüsünü yayımladığımız "İlk 1000 İhracatçı Araştırması" ile 2016 yılı ihracatının panoramasını ve ihracatçılarımızın performanslarını ayrıntılı bir değerlendirmeye tabi tutuyoruz. Bunu, hem önceki yılın bir fotoğrafını çekmek hem de gelecek yıl/yıllar için bir yol haritası oluşturabilmek düşüncesi ile yapıyoruz.

İhracat kompozisyonumuzda katma değeri yüksek ürünlerin ağırlığını artırmak en önemli amaçlarımızdan birisi. Bunun için yüksek katma değerli üretimin olmazsa olmaz hayati bir şart olduğunu faaliyetlerimizle ve söylemlerimizle tüm Türkiye'ye anlatıyoruz. Bu kapsamda, bizi hedeflediğimiz konuma taşıyacak dört parametre olan Ar-Ge, inovasyon, tasarım ve markalaşmanın önemini ve gereğini her platformda izah ediyoruz, çalışmalarımızda da bu alanlara odaklanıyoruz.

TİM ile özdeşleşen Türkiye İnovasyon Haftası, İnovalİG, InoSuit, TİM-TEB Girişim Evleri ve diğer pek çok etkinliğimize yenilerini eklemeye devam ediyoruz. Ülkemizde yüksek katma değerli üretimin ve bilincin yaygınlaştırılması amacıyla 2016 yılında ilk kez gerçekleştirdiğimiz "İNOSUİT-İnovasyon Odaklı Mentörlük Projesi", "Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçı Firması Araştırması", "Türkiye İhracat Zirvesi" ve "Türkiye Tasarım Haftası" etkinliklerimizi her yıl gelenekselleştirmeye kararlıyız. Öte yandan, ihracatçılarımızın mevcut pazarlarda daha özgür hareket edebilmeleri amacıyla, dünya genelinde önemli ticaret merkezlerinde Türkiye'nin güçlü imajını tam olarak yansıtabilecek, 7/24 fuar prensibiyle çalışan Türk Ticaret Merkezleri kuruyoruz. İnanıyoruz ki, bu çalışmalarımız sayesinde yüksek katma değerli üretim bilincini ülkemizin her köşesine yaymış olacağız.

Dünyada ayak değmedik, mal satmadık yer bırakmayarak her daim övünç kaynağımız olan, ilk 1000 ihracatçı listesinde yer alarak başarılarını tescilleyen firmalarımızı en içten dileklerle tebrik ediyorum. Bu değerli firmalarımızın da katkılarıyla, ülkemiz için kazandığımız tecrübelerin ışığında atılım yılı ilan ettiğimiz 2017'de çok daha başarılı olacağımıza yürekten inanıyorum.

Nihat Zeybekci
Ekonomi Bakanı

2017 yılı, ihracat seferberliği yılı olacak

'İhracat seferberliği yılı' ilan ettiğimiz bu dönemde, sanayimizin uluslararası rekabet gücü ile ihracatımızı artıracak, aynı zamanda yatırım-üretim-ihracat değer zincirindeki ettiğimiz dönüşümü hızlandıracak, mümkün olan her türlü desteğin verilmesini sağlayacağız.

DÜNYADA geçtiğimiz dönemlerden çok daha farklı ekonomik, politik, sosyal ve ticari gelişmelerin yaşandığı bir yeniden yapılanma sürecine şahitlik etmekteyiz. Bu süreçte, küresel ekonomi ve ticaret yavaşlama eğilimine girmiş olup; yeni nesil ticaret anlaşmaları ile bölgeselleşmenin arttığı, korumacılık politikalarının yükselişe geçtiği, başta Avrupa Birliği olmak üzere çeşitli aşamalarda ekonomik entegrasyonların sorgulanır hale geldiği görülmüyor. Diğer yandan para politikalarının oluşturduğu belirsizlikler ve jeopolitik riskler varlığını sürdürüyor. Bu gibi gelişmeler kaçınılmaz olarak dünya ekonomisine derin bir şekilde entegre olmuş ülkemizin geleceğe dönük hedef ve politikalarının belirlenmesinde doğrudan etkili oluyor. Dünyada süratle değişen rekabetçilik koşullarına ayak uydurulması ve çıkan fırsatların da en iyi şekilde değerlendirilebilmesi için kamu-özel sektör işbirliği her zamankinden daha önemli hale gelmiştir.

Bugün güç dengeleri değişen küresel ekonomide kuraları belirleyen bir ülke olmak ve küresel boyutta hak ettiğimiz konuma gelmek için ciddi çalışmalar yürüterek hedeflerimize emin adımlarla ilerliyoruz. Geçmişte ekonomik ve politik açıdan bir adım dahi ötesini göremeyen bir ülke iken, son on dört yılda yakaladığımız istikrar ve ivme neticesinde, ekonomideki aktörlerin orta ve uzun vadeli planlar oluşturabildiği, üretim ve yatırım kararlarını sağlıklı biçimde alabildiği bir ortama kavuşmuş olmamız hiç şüphesiz ki takdire şayandır.

Bugünün Türkiye'si 857 milyar dolara ulaşan gayrisafi yurtiçi hasılası ile dünyanın 17'nci, Avrupa'nın 6'ncı büyük ekonomisi konumundadır. 2002 yılında 3.581 dolar olan kişi başı gelirimizi 10.807 dolara çıkartarak tam 3 katına yükselttik. Türkiye, bu güçlü performansı ile sadece bölgesinde değil, tüm dünyada öncü bir pozisyona erişebilmiştir. Bugün Türkiye sadece ekonomik büyüme anlamında de-

ğil, akla gelebilecek hemen hemen her makro alanda sınıf atlamış, parmakla gösterilen bir başarı öyküsüne imza atmıştır. Küresel kriz döneminden bu yana 6.6 milyon vatandaşa ilave istihdam sağlayan, enflasyonla mücadelede yapısal adımlar atan, cari açığın milli gelire oranını yüzde 3.8'ler seviyesine düşüren ve mali disiplininin asla taviz vermeyen bir ekonomi yönetimiyle ülkemizin daha sağlam adımlar atabilmesinin temellerini hazırladık. Kaydedilen bu başarılar, küresel ticaretin ikinci dünya savaşından bu yana yaşadığı en ciddi daralmaya, geleneksel pazarlarımızda yaşanan durgunluğa ve sınırlarımızın hemen ötesinde süregelen insanlık dramına rağmen elde edildi.

Bu değişim ve dönüşüm ikliminde, ülkemizin ortaya koyduğu parlak performansın ve güçlü büyüme ivmesinin amiral gemisi ihracat olmuştur diyebiliriz. Karşı karşıya kalınan iç ve dış zorluklara, komşularımızdaki istikrarsızlıklara rağmen ihracatçılarımız gösterdikleri cesaret, basiret ve feraset ile sürekli yeni pazarlar bularak büyüme-yi sürdürmüşlerdir.

İHRACATÇILARIMIZA HER TÜRLÜ DESTEĞİ VERECEĞİZ

2000'li yılların başında 30 milyar dolar seviyesinde olan ihracatımız bugün yaklaşık beş katına ulaşmış; ülkemizin dünya ticaretinden aldığı pay 2003 yılında yüzde 0.6'dan 2016 yılında yüzde 0.9'a yükselmiştir. Dünya ticaret hacminin miktar bazında senelik olarak sadece yüzde 1.7 artarak 2009 yılı hariç son 15 yılın en düşük seviyesinde kaydedildiği, değer bazında ise küresel ticaretin yüzde 3 civarında gerilediği 2016'da, ülkemiz ihracatı miktar bazında yüzde 4 artarken değer bazında yalnızca yüzde 0.9'luk azalışla 142.5 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu gelişim, 2016 yılında vuku bulan olağan dışı koşullar ve küresel durgunluk hali göz önüne alındığında esasen sağ-

lam bir performansa işaret ediyor diyebiliriz. 2017 ise bizim için yepyeni atılımların yaşandığı bir dönem olacak. 'İhracat seferberliği yılı' olarak ilan ettiğimiz bu dönemde, sanayimizin uluslararası rekabet gücü ile ihracatımızı artıracak, aynı zamanda yatırım-üretim-ihracat değer zincirindeki ettiğimiz dönüşümü hızlandıracak mümkün olan her türlü desteğin verilmesini sağlayacağız.

Bu bağlamdaki çalışmalarımıza 2016'nın ikinci yarısından itibaren başladık. 2016'da destek programları için kullandığımız bütçeyi tam 3 katına çıkarttık. Proje Bazlı Teşvik Sisteminden, orta-yüksek ve yüksek teknolojlü ürünlerin üretimi ve ihracatını artıracak yeni mekanizmalara, dünyanın en önemli ticaret noktalarında açmakta olduğumuz Türk Ticaret Merkezlerinden, yurtdışında "Discover Your Turkey Story" sloganıyla başlatılan tanıtım kampanyamıza ve 20 binin üzerinde mal ve hizmet ihracatımıza hususi pasaport verilmesine kadar birçok destek enstrümanı hayata geçirdik. Tüm bu desteklerin beraberinde Eximbank aracılığıyla ihracatçılarımıza finansman ve ihracat sigortası açısından ilave kolaylıklar sağladık.

Bir yandan ihracatçılarımızın üstün gayretleri, diğer yandan sağladığımız bu yeni destek mekanizmalarının meyvelerini almaya başlamamız ile ihracatımızın 2017 yılında arzu ettiğimiz şekilde hız kazanacağını öngörüyoruz. Orta Vadeli Programda öngörülen 153.3 milyar dolarlık ihracat hedefini sene sonu itibarıyla aşarak, dünya ticaretinden aldığımız payda daha yüksek seviyelere ulaşmayı ümit ediyoruz.

Ülkemiz için temel amacımız ve ortak çabamız, daha rekabetçi, daha yüksek katma değer üreten ve Ar-Ge'yi esas alan bir ihracat yapısının tesisidir. Bu yapının tesisinde ve 2023 ihracat hedeflerinin yakalanmasında temel rol hiç kuşkusuz ihracatçı firmalarımızdır. Dolayısıyla ihracatçı firmalarımızın değişen yapılarını ve ihtiyaçlarını anlamak,

dış ticaret politikamızı yönlendirme sürecinde en önemli gereksinimimizdir. Bu noktada, Türkiye İhracatçılar Meclisi tarafından hazırlanan "İlk 1000 İhracatçı Araştırması", en fazla ihracat gerçekleştiren 1000 firmamızın ihracat performansları, sermaye yapıları, kârlılık oranları, yatırım ve istihdam durumları, Ar-Ge ve markalaşma profilleri gibi pek çok alandaki veriyi analiz etmekte, ilgili tüm paydaşların çalışmalarına ışık tutacak önemli bir ihtiyacı karşılamaktadır. 2003 yılından bu yana sürdürülen bu önemli çalışma, aynı zamanda ihracatımızın sektörel ve bölgesel düzeyde farklılaşması ve tabana yayılması bakımından gelinen aşamayı ortaya koyan önemli bir referans niteliğindedir.

İhracat rakamlarımız son 15 yılda artıyor. Bu artışla birlikte ihracat bir yaşam biçimi haline geliyor ve daha fazla firmamız ihracatçı oluyor. Aynı zamanda ihracatçılarımız gerek ürünlerinin kalitesini artırarak gerekse de daha önce gidilmemiş ülkelere ihracat yaparak ekonomimize çok önemli katkılar sağlıyor. Bundan 15 yıl önce 30 bin civarında olan ihracatçı sayımız 2016 yılında 67 bine yaklaşmıştır. Yine 2002 yılında 1 milyar doların üzerinde ihracat yapan il sayımız 5 iken bugün bu sayı 15'e yükselmiştir. Ayrıca, 2002'de 1 milyon dolar üzerinde ihracat yapan 3.712 firma olmuşken, 2016'da 11.702 firma 1 milyon dolar üzerinde ihracat yapmıştır. Öte yandan, daha sağlıklı bir ihracat yapısına kavuşmak için arzumuz, ilk 1000 ihracatçı içerisinde farklı il ve sektörlerden de firmalarımızın yer alması, her bir ihracatçı firmamızın pastadaki payının artmasıdır.

Bu düşüncelerle, tüm ihracatçılarımıza ülke ekonomimizin bugünlere gelmesindeki emek ve katkılarından ötürü teşekkür ederken, Türkiye İhracatçılar Meclisi'ni ihracatçılarımıza sağladığı yol gösterici çalışmalarından ötürü tebrik ediyorum. Ülkemizin daha müreffeh yarınlara ilerlemesini, ihracatımızın daha sürdürülebilir ve yüksek katma değerli bir yapıya kavuşmasını diliyorum.

Ibrahim Şenel
Ekonomi Bakanlığı Müsteşarı

Gelişmiş ekonomiler arasında yer alacağız

Tehditleri fırsata çevirebilmek adına 2016 yılında ihracatçılarımızın elini kolaylaştıracak önemli enstrümanlar Hükümetimiz tarafından yürürlüğe konmuştur. 2017 yılı, uzun yıllardır sabırla sürdürdüğümüz ihracata dayalı büyüme serüveninde harcadığımız emeklerin karşılığını alacağımız atılım yılı olarak belirlenmiştir.

GLOBAL kriz öncesindeki otuz yıllık dönemde küreselleşmenin de desteğiyle önemli oranda büyüme kaydeden uluslararası ticaret hacmi ve küresel mal ticaretinin dünya GSYH'si içerisindeki oranı, 2008 yılı sonrasında iç açıcı bir görünüm sergilememektedir. 1980'li yıllardan itibaren sayıları artan çok taraflı dış ticaret anlaşmaları, küresel değer zincirlerinin önem kazanması ve Çin'in DTÖ üyeliği gibi faktörler ile hız kazanan küresel ticaret hacmindeki büyüme; ara malı ithalatında ve yatırımlardaki zayıflama, liberalizasyon süreçlerinin durağanlığı ve artan korumacılık eğilimleri ile kriz sonrası dönemde önemli ölçüde azaldı. Bu genel görünümün gölgesinde, düşük küresel büyüme, dünya genelinde artan siyasi belirsizlikler ve değişen politikalar, artan korumacılık ve düşük yatırım iştahı ile küresel konjonktürde ülkelerin politik ve ekonomik olaylar hengâmesinden kurtulma çabaları ile geçen bir yılı daha geride bıraktık. En önemli ticaret ve yatırım partnerimiz Avrupa Birliği; 2016 yılını Brexit ve İtalya'daki bankacılık sorunlarıyla geçirirken, ABD başkanlık seçimi sonrası ekonomi politikalarının nasıl şekilleneceği merak konusu olmuş ve ekonomik verilerin iyiye gitmesinin ardından FED Aralık ayında faiz artırımına gitmiştir. Japonya'daki deflasyonist baskı 2016 yılı boyunca kendini hissettirmeye devam etmiştir. Tüketim odaklı büyüme modeline geçişi hedefleyen Çin ise, bilhassa finans sektöründen kaynaklanan önemli yapısal sorunlarla mücadele etmiş ve yüzde 6.7'ye kadar gerilemesi beklenen büyüme oranlarındaki düşüşler ile karşı karşıya kalmıştır. Küresel, ekonomik ve bölgesel siyasi gelişmeler tüm dünyada olduğu gibi ülkemizi de etkilemiştir. Bu olumsuz koşullara rağmen Türkiye ekonomisi son 15 yılda ortalama yüzde 5.6 büyürken, küresel krizden bu yana geçen 29 çeyrekte ortalama yüzde 6.5 büyüme kaydetmiştir. 2016 yılında yüzde 2.9 büyüme kaydederek OECD ve AB ekonomilerinden pozitif olarak ayrıştık. Öte yandan, 2016 yılı itibarıyla öncü verilere baktığımızda Türkiye G20 ülkeleri arasında en hızlı büyüyen dördüncü ülke olduğunu görmekteyiz.

Küresel ekonomideki büyüme performansı küresel ticareti de etkilemektedir. Dünya ticaret hacmi küresel finans krizi sonrasındaki en düşük büyüme oranı ile karşı karşıya kalmış ve beklenen büyüme rakamlarına ulaşamamıştır. 2015'te kıymet bazında sert bir gerileme kaydeden küresel ticaret 2016 yılında da miktar olarak artmasına karşın değer bazında gerilemiş, küresel ticarete önemli birçok aktörün ihracatı düşüş göstermiştir. 2016 yılında ülkemiz ihracatı ise geçen yıla göre yüzde 0.9 oranında bir gerileme yaşayarak 142.5 milyar dolar olurken, ithalatımız yüzde 4.2'lik düşüşle 198.6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu yıl dış ticaret açığımız yüzde 11.7 gerilerken, ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 71.8'e yük-

selmiştir. 2016 yılında ihracat miktar endeksi yüzde 3.7 oranında artarken, birim değer endeksi ise yüzde 4.2 azalmıştır. Dolayısıyla 2016 yılında ihracatımız miktar bazında artmış olmasına karşın fiyatlardaki aşağı yönlü seyir ihracatımızın değer bazında düşüş göstermesine yol açmıştır. İhracatımızın dünya ticaretinden aldığı pay yüzde 0.89'a çıkarken, en önemli ticaret partnerimiz olan AB'nin ithalatındaki payımız yüzde 1.45'e, dünyanın en büyük ekonomisi olan ABD'nin ithalatından aldığımız pay yüzde 0.38'e yükselmiştir. Özetle ihracatımız, hem yükselen ekonomilere hem de gelişmiş ülkelere kıyasla olumlu bir performans ortaya koymuştur.

Küresel büyümede önümüzdeki dönemde beklenenden iyi ve gelişmiş ekonomiler kaynaklı olumlu gelişmeler yaşanacağına ilişkin sinyaller görülmekle birlikte aşağı yönlü riskler bulunmaktadır. Bu ortamda tehditleri fırsata çevirebilmek adına 2016 yılında ihracatçılarımızın elini kolaylaştıracak önemli enstrümanlar Hükümetimiz tarafından yürürlüğe konulmuştur. 2017 yılı, uzun yıllardır sabırla sürdürdüğümüz ihracata dayalı büyüme serüveninde harcadığımız emeklerin karşılığını alacağımız atılım yılı olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda hedeflerimize ulaşmak adına ekonomimizin tüm sektörlerine bütünsel bir bakış açısıyla yaklaşarak devlet desteklerine yeni bir anlayış getirilmiştir. Hükümetimiz tarafından yatırım-üretim-istihdam-ihracat değer zincirini ön plana çıkararak, Ar-Ge, inovasyon, tasarım ve markalaşma odaklı bir yaklaşım ile yeni destekler kurgulanmış ve mevcut desteklerimizde iyileştirmelere gidilmiştir.

Ülkemizin mevcut durumda veya gelecekte ortaya çıkabilecek ihtiyaçlarını karşılama, arz güvenliğini sağlama, dışa bağımlılığını azaltma, teknolojik dönüşümünü sağlama, yenilikçi, Ar-Ge yoğun ve katma değeri yüksek olma niteliklerini haiz olan seçilmiş yatırımları Proje Bazlı Teşvik Sistemimiz ile desteklenmeye başlanmıştır. Atılan tüm adımların değeri önümüzdeki dönemde ihracatçılarımızın başarıları ile daha da artacaktır. Bu süreçte devlet-özel sektör işbirliği ile 2023 hedeflerine ulaşacağımıza, ülkemizin yüksek gelir grubundaki gelişmiş ekonomiler arasında yer alacağına inancım tamdır. Zira ülkemiz; ekonomisi, dinamik nüfusu, girişimci ruhu, kurumsal kapasitesi ve 70 bine yaklaşan ihracatçısıyla dünyada lider ülkeler arasında yer alma potansiyeline sahiptir. Bu vesileyle, başta ilk 1000 arasına giren ihracatçılarımız olmak üzere, ülkemizin kalkınması için katma değer üretmeye ve ihracat yapmaya çalışan tüm ihracatçılarımızı gösterdikleri başarıdan dolayı tebrik ediyor. İlk 1000 İhracatçı araştırmasını 2003 yılından bu yana kamuoyu ile paylaşan Türkiye İhracatçılar Meclisi'ni ve emeği geçenleri kutluyorum.

Colman Deegan
Vodafone / Ceo

İhracatta Daha Etkin ve Başarılı Sonuçlar için Dijitalleşme Kritik Öneme Sahip

Vodafone olarak, Türkiye'nin sürdürülebilir büyüme ve ekonomik kalkınma hedeflerine erişmesinde ihracatın itici bir güç olduğuna inanıyoruz. İhracat gibi ülke ekonomimizin gelişmesinde kritik önem taşıyan bir alanda daha başarılı ve etkin sonuçlar elde etmek için dijital çözümlere yönelmemiz gerekiyor. Ülke olarak dijitalleşmenin getirdiği çözümleri iş yapış süreçlerine dâhil ettiğimiz sürece uluslararası pazarın rekabetçi ortamında bir adım öne geçme fırsatını yakalayacağız.

BÜYÜK bir hızla dijitalleşen dünyamızda teknoloji her gün bambaşka iletişim araçlarını gündelik yaşamımıza katarak bizlere yepyeni dünyaların kapısını açıyor. Çevremizdeki her birey, her nesne, her kurum, kısacası gündelik yaşamda gördüğümüz her şey bu dijitalleşmeye ayak uydurmak zorunda kalıyor. Bu dijital dönüşümden en fazla etkilenen iş kolları arasında dış ticaret bulunuyor ve hızla dijitalleşen uluslararası pazarlarda rekabet edebilmek için şirketler rekabetçi ortamda bir adım öne geçebilmek için dijitalleşmenin bir parçası olmak için yarışıyor. Ülkemiz Avrupa, Ortadoğu ve Afrika (EMEA) bölgesindeki en hızlı büyüyen pazarlardan biri konumunda bulunuyor. Bu büyüme trendini sürdürülebilir kılmak için dış ticaretin önemli bir rolü olduğunu düşünüyoruz. Dış ticarete de başarılı olabilmek ve büyük bir hızla dijitalleşen uluslararası pazarlarda gücümüzü daha da artırmak için bu yeni düzene uyum sağlamak zorundayız. Bu uyum sürecini hızlı ve sorunsuz atlatılabilmek için de her ölçekten işletmenin verimliliğini artırarak dijital geleceğe hazır olması kritik önem taşıyor.

Bu kapsamda Vodafone Türkiye olarak, şirketlerin iş yapış şekillerini iyileştirecek ve onlara verimlilik katacak teknoloji çözümlerini global gücümüzün de desteğiyle müşterilerimize sunuyoruz. Türkiye'yi dijitalleşmeye götürecek yolda işletmeler için onlara her an ve her yerde dokunabilen uçtan uca çözümler geliştiriyor ve uyguluyoruz. İşletmelerin dijital iş ortağı olarak tek çatı altında sunduğumuz çözümlerle, dijital bağlantılı yaşamı kurumlar için kolay ve erişilebilir kılmayı hedefliyoruz. Bu hedefle, Türkiye'nin her alanda dijital röntgenini çekiyoruz. Özel ya da kamu, kurumlara dijitalleşme yolculuğunda rehberlik ederken, fırsatları ve riskleri de değerlendirip iş sürekliliğinin sağlanmasına yardımcı oluyoruz.

Bu kapsamda Türkiye'nin dijitalleşmesine liderlik etme vizyonu ile faaliyet gösteren Vodafone olarak, şirketlerin dijitalleşme yolculuğunda hangi noktada olduklarını tespit etmek, dijital kabiliyetlerini analiz etmek ve dijital potansiyellerini ortaya çıkarmak amacıyla 53 bin şirketin dahil olduğu çalışmada Yarına Hazırım Platformumuz ile Türkiye'nin Dijitalleşme Endeksi'ni 2014'ten bu yana yüzde 48'den yüzde 53'e çıkardık. Bu sayede şirketlere yarına bugünden hazır olmak için ihtiyaç duydukları çözümler konusunda yol gösteriyoruz. Vodafone olarak dijital bir Türkiye için bu skoru yüzde 75'e çıkarma hedefiyle çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Bunun yanı sıra yaptığımız son çalışmalara göre Dijitalleşme Endeksi'nde her 10 puanlık artışın şirketlere ek yüzde 1,5 kâr getirdiğini gördük. Bu rakamlar dijitalleşmenin işletmeler açısından önemini bir kez daha kanıtıyor. Buradan hareketle, Vodafone olarak, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) ile işbirliği yaparak Türkiye'yi il il dolaşılıyor ve işletmelerimizi dijital geleceğe hazır olmak için izleyebilecekleri yol haritası konusunda bilgilendiriyoruz. Şubat 2016'dan bu yana devam ettiğimiz TİM etkinliklerinde çeşitli pazarlar hakkında ihracatçılarımızla farklı illerimizde önemli bilgiler paylaştık. Dijitalleşmenin bireyleri ve işletmeleri her alanda dönüştürerek, geleceğin dünyasında belirleyici olacağına inanıyoruz. Grubumuz, bugün, dünya çapında 470 milyon bireyin ve 20 milyon işletmenin dijitalleşmesi için yatırımlarına hız kesmeden devam ediyor. Sahip olduğumuz bu global deneyimi ülkemizde de her ölçekten işletmenin global rekabette öne çıkmasını sağlamak için kullanmaya ve ülkemizde "yarına hazır" işletmelerin sayısını artırarak Türkiye'nin ihracattaki başarı çitasını yükseltmesine destek olmaya devam edeceğiz.

Anar Mammadov
Petkim Genel Müdürü

Petkim olarak Türkiye ihracatına önemli katkı yapıyoruz

Petkim olarak, petrokimya sektöründe ülkemiz sanayicilerinin ihtiyaç duyduğu hammaddeleri üretmenin yanında cari açığı azaltıcı rolümüz ve ayrıca global pazarlardaki ihracat başarımızla ülkemiz için en iyisini yapmaya çalışıyoruz.

KURULDUĞUMUZ 1965 yılından bu yana tekstil, ambalaj, plastik, otomotiv, inşaat, tarım, elektronik gibi onlarca sektöre hammadde sağlayan, bu yanı sıra Türkiye ekonomisine ve onu omuzlayan sektörlerin gelişimine katkıda bulunan öncü şirket konumundayız.

Türkiye'nin ilk ve tek entegre üretim gerçekleştiren petrokimya tesisi olan Petkim, sanayici için hammadde güvenilirliğini sağlamanın yanı sıra Türkiye'nin petrokimya sektöründeki cari açığını azaltmada büyük rol oynayan önemli şirketlerden biridir.

Türkiye sanayisinin en büyük şirketleri arasında yer almakla birlikte Ege Bölgesi'nin de en büyük ihracatçısı ünvanına sahip olmaktan gurur duyuyoruz. Böylece petrokimya sektöründe ülkemiz sanayicilerinin ihtiyaç duyduğu hammaddeleri üreterek bir yandan cari açığı azaltıcı bir rol oynarken bir yandan da global olarak açıldığımız pazarlardaki ihracat başarımız ile ülkemiz için en iyisini yapmaya çalışıyoruz.

Son yıllarda yakaladığımız güçlü iş sonuçlarımızı sürdürmeye devam ediyoruz. 2017 yılını, hedeflerimize doğru emin adımlarla yürüdüğümüz son derece verimli ve başarılı bir dönem olarak geçiriyoruz. Yılın ilk üç ayında çok başarılı sonuçlara imza attık. Operasyonlarımızı verimli bir şekilde gerçekleştirmemizin yanı sıra piyasa koşullarını doğru yönetmemiz başarımızın temel taşlarını oluşturdu. Bir yandan her zaman olduğu gibi müşterilerimize dünya kalitesindeki ürünlerimizi ulaştırırken diğer taraftan da Petkim'i güçlü bir şekilde geleceğe taşıyacak olan büyük bir dönüşüm programı yürütüyoruz.

Başarımızın sürekliliğini sağlamak için insan ve teknolojiye yatırım yaparken aynı zamanda uzun soluklu bir kurumsal dönüşüm programı olan 'Petkim Benim Programı'nı hayata geçirdik. Programımızın kültürel değişim, değer yaratma ve büyüme yolunda adımlardan oluşan üç temel ayağı

var. Petkim'in deneyimli ve başarılı insan kaynağının sahiplendiği bu programla, katma değer yaratan projeleri büyük bir hızla gerçekleştirme fırsatına kavuştuk. Uygulamalarımızın sonuçlarını almak için tüm ekip yüksek bir beklenti, motivasyon ve takım ruhu ile hareket ediyoruz. Ayrıca Petkim'in geleceği için oldukça yoğun çalışmalar yürütüyoruz.

Ulaştığımız her başarıyı sadece Petkim'e değil, güçlü bir Türkiye'nin kurulmasına verilen büyük destek olarak değerlendiriyoruz.

THY

İlkyay Ersoy
DRD Filo Kiralama Genel Müdürü

İş Dünyasında Büyüyen Eğilim, Operasyonel Filo Kiralama...

DRD olarak, operasyonel kiralama sektöründe iş ortaklarımıza uzun dönem araç kiralamanın ötesinde sunduğumuz geniş ürün ve hizmet yelpazemiz ile müşterilerimizin hayatını kolaylaştırmayı ve onlara her noktada çözüm ortağı olabilmeyi hedefliyoruz.

ÜLKEMİZİN tamamı yerli sermayeli en büyük operasyonel filo kiralama markası olarak, ülke genelinde yaygın 1.400 servis noktamız, 35.000'i aşkın aracımız ve 9.000 adet müşteri portföyümüz ile 2 yıldan 4 yıla kadar operasyonel kiralama hizmetleri sunuyoruz. 2016 yılsonu itibariyle gerçekleştirdiğimiz 1,3 milyar TL'lik yatırım ile sektörde yüzde 10 seviyesinde önemli bir pazar payına sahibiz.

Dünyada ve Türkiye'de operasyonel kiralama

Dünyada işletmelerin filo kiralamaya olan eğilimlerinin giderek arttığı gözlemleniyor. Önümüzdeki yıllarda da hızla gelişme potansiyeline sahip bu sektörün Türkiye ekonomisindeki payının da artacağı öngörülüyor. Bu eğilimin ardında küresel ölçekte yaşanan değişikliklere paralel olarak şekillenen tüketici ve işletme davranışlarının olduğunu görüyoruz.

Ülkemizde satılan her 5 yeni araçtan 1'ini operasyonel kiralama sektörü satın alıyor

Özel Tüketim Vergisi ve kur farklarının fiyatlara kısmen yansıtıldığı 2016 yılında, Türkiye'de otomobil satışları bir önceki yıla göre yüzde 4,3 seviyesinde artarak 756.938 adede ulaştı. Otomotiv sektörünün büyümesinde önemli bir itici gücü olan operasyonel filo kiralama sektörü de 2016 yılında satılan sıfır kilometre araçların yüzde 19,4'lük dilimini alarak yılsonu itibariyle yüzde 20'ye yakın bir büyüme ile 330.621 adetlik araç parkı büyüklüğüne geldi.

Ödüllerle dolu bir yılı geride bıraktık

Türkiye'nin tamamı yerli sermayeli en büyük kiralama markası olarak yıllardır istikrarlı bir şekilde Capital ve Fortune 500 listelerinde yer alarak güçlendirdiğimiz konumumuzu, aldığımız değerli ödüllerle peçinledik. Sunduğumuz ayrıcalıklı hizmetlerle BBC Top Gear Ödülleri değerlendirmesinde, "2016 Yılı'nın Araç Kiralama Markası" seçildik. Diğer yandan teknolojiye dayalı sunduğumuz dijital hizmetlere istinaden; "Accenture Dijitalleşme Endeksi Türkiye" tarafından "Türkiye'nin En Dijital Şirketleri" arasında gösterilerek "Dijitalleşme Sektör Öncüsü" ödülüne layık görüldük. Aynı zamanda 2011 yılından bu yana S&P ve Fitch Ratings gibi uluslararası kredi derecelendirme kuruluş-

ları tarafından kiralama sektöründe notu halka açık ve ulusal düzeyde yatırım yapılabilir tek şirket olarak değerlendirilirken; Fortune ve Capital dergileri tarafından hazırlanan "Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi" listesinde de üst üste 5. kez yer almayı başardık.

Tüm operasyonel ve mali yükler bize ait, size sadece aracınızın keyfini sürmek kalıyor

Sadece kullandığımız aracın keyfine vararak eksiksiz bir operasyonel kiralama deneyimi yaşamınızı hedeflediğimiz hizmetlerimizle bakım, onarım, 7/24 yol yardım, yedek araç, lastik, MTV, HGS, sigorta gibi tüm operasyonel ve mali yükleri daha fazla düşünmeden dilediğiniz aracı tercih edebiliyorsunuz. Mobil yol yardım uygulaması DRDrive ile hasar veya arıza anında tek bir tuş ile çekici, yol yardım, yedek araç gibi hizmetlere ulaşabiliyor, DRD güvencesiyle yolunuza kaldığınız yerden devam edebiliyorsunuz. Ayrıca online raporlama sistemi Filomatik ile kullanıcı adı ve şifrenizle dilediğiniz yerden filonuzla ilgili ihtiyaç duyduğunuz her türlü bilgiye kolayca ulaşabiliyorsunuz. Faaliyetleriniz için ihtiyaç duyduğunuz araçları satın alarak büyük bütçeler harcamadan, operasyonel kiralama ile bu bütçeleri kendi faaliyet alanınızda çok daha verimli bir biçimde değerlendirebilirsiniz. DRD olarak, size sunmuş olduğumuz bu hizmetler bütünü kapsamında alacağınız profesyonel destekle, Türkiye'nin neresinde olursanız olun faaliyetlerinizin kesintisiz devam edilmesini sağlıyoruz. 49 farklı sektöre yönelik oluşturduğumuz özel hizmet paketlerimizle ihtiyacınıza en uygun çözüm alternatiflerini elde edersiniz.

Kısaca, dile getirmeye çalıştığım üzere Türkiye'nin en köklü operasyonel kiralama markası olarak 20 yıla varan deneyimimiz, güçlü altyapımız, teknolojiye dayalı yenilikçi pazarlama uygulamalarımız ve Türkiye genelinde yaygın hizmet ağıımız ile filo yönetimi ile ilgili ihracatçılarımızın üzerinden önemli bir yükü alıyoruz. Böylece faaliyetlerinize bir çözüm ortağı olarak destek olup, başarılarınıza pozitif katkılar sağlamaya çalışıyoruz. Önümüzdeki dönemlerde de sürekli yatırımlarımız ve gelişen organizasyonumuz ile birlikte ihracatçılarımızın beklenti ve ihtiyaçlarına yönelik en doğru çözümleri sunmaya devam edeceğiz.

Bülent Ünal
TÜYAP Yönetim Kurulu Başkanı

Fuarçılık önemli bir büyüme enstrümanıdır

Dünyamız hızla değişiyor. Globalleşme hevesi yerini korumacı politikalara bırakmaya başladı. Yeni sanayi devrimi, hem de korumacı politikalar, egemenlik mücadeleleri ve patron kim olacak kavgaları gelişmekte olan ülkelerin bütün zor olan işlerini daha da zorlaştırıyor.

YENİ kuşakların değişik davranış biçimlerinin etkili olduğu, yeni sanayi devriminin her geçen gün kendisini daha çok hissettirdiği, teknolojilerin hızla geliştiği, rekabetin inanılmaz boyutlara ulaştığı günümüzde ancak satabildiklerimizi üretmeye odaklanan bir dünya gerçeği ile karşı karşıyayız. Günümüzün dijital dünyası yeni kuşakların iş yapış ve karar alma biçimlerini şekillendirirken doğru karar verme ve hedefe doğrudan ulaşma çabalarımızda da önemli imkanlar sunuyor. Bu yenilikleri kullanabilme becerisi gösterebildiğimiz fuar uygulamaları, yine her zamanki gibi daha iyisi henüz bulunmamış pazarlama aleti olarak işlevini sürdürecektir.

İhracatımız, doğru hazırlanmış yurtiçi ve yurtdışı fuarlara katılımlarla gelişecek. Her yıl dünyada 30 binin üzerinde fuar hazırlanması, bu fuarlarda kendini anlatmaya çalışan dört buçuk milyonu aşkın firma ve ticari faaliyetlerini daha etkili sürdürebilmek telaşındaki 260 milyon ziyaretçi fuarların öneminin artarak devam ettiğinin kanıtı.

Ülkemiz fuar endüstrisi de işini doğru yapan kurumların hazırladığı fuarlar yönünden büyük bir gelişme içinde. İstanbul beraberinde özellikle Bursa, İzmir, Konya gibi gelişmiş endüstri şehirlerinde hazırlanan fuarlar büyük bir atılım gösteriyor. Ülkemizde 60 bin dolayında ihracatçı kurumun oluşmasında hazırlanmış olan fuarların rolü gerçekten çok büyük. Etkisini arttırarak sürdüren metal işleme, ambalaj, plastik, mermer, ev tekstili, yapı malzemeleri, ağaç işleme, mobilya, otomotiv yan sanayi, tarım, otomasyon ve daha nice konuda hazırlanan fuarlar 150'yi aşkın ülkeden ziyaretçiyi ağırlıyor ve ülke ekonomimizin büyümesine ve hazırladığı şehrin sosyal gelişimine büyük fayda sağlıyor.

Türkiye rekabetçilik endeksinde dünyada henüz istenilen seviyede değil. Daha iyi bir yere gelebilmek için daha iyi bir eğitim, adil bir hukuk düzeni, insan haklarına saygılı bir davranış biçimine ihtiyacımız var. Güçlerimizi

ayrıştırmak değil birleştirmeyi becerebilmeli, her konuda doğru toplum önderleri ile daha yenilikçi, öncelikle ihtiyacımız olan ara malları üretebilmeli, dünyada mevcut ekonomik işbirlikleri ile iyi ilişkiler kurmalı ve sürdürebilmeliyiz.

Türkiye ait olduğu coğrafyanın, bugün için mevcut daha da karmaşık yapısı içinde her şeye rağmen bölgesinin en gelişmiş, en güvenilir ülkesi. Önümüzdeki engelleri kaldırarak, gerçek bir dayanışma içinde ileriye yürümeyi başarmalıyız. Üretmek, bunu dünya pazarları ile paylaşmak, iç pazarımızı ihmal etmeden, ihracata dönük bir politika izleyebilmek çıkış yolumuz olacak.

Bu çaba içinde doğru hazırlanmış ticari fuarlar biliyorum ki katılımcılarına yol gösteren, yeni imkânlar ile buluşmalarını sağlayan en önemli etkinliklerin başında gelecek. Fuarçılık faaliyeti ülkemiz için önemli bir ekonomik büyüme enstrümanı olarak değerlendirilmelidir. Verilebilir gerçekçi kamu desteklerinin daha etkin bir şekilde hayata geçirilmesi ülkemiz ekonomisi ve ihracatın gelişmesinde çok etkin bir rol oynayacaktır.

Özdemir Ata
Teksan Jeneratör Yönetim Kurulu Başkanı

Sektörden kazandığımızı sektöre yatırıyoruz

Yerli istihdamı artırmak ve ülke ekonomisine katma değer sağlamak bizim için büyük önem taşıyor. Bu doğrultuda Kocaeli Serbest Bölge’de yatırım tutarı yaklaşık 25 milyon Euro’yu bulan ikinci fabrikamızı kurduk.

TEKSAN Jeneratör olarak 1994 yılından bu yana insana ve çevreye duyarlı kesintisiz enerji çözümlerimiz ile hizmet veriyoruz. Üstün teknoloji ile geliştirdiğimiz ürünlerimizi dünyanın değişik bölgelerindeki birçok ülkeye ihraç ediyoruz. Bugün Kuzey Kutbu’nda da Mısır Çölü’nde de ihtiyaç duyulan enerjiyi güvenilirliğini ispatlamış ürünlerimizle sağlıyoruz. Sektörden kazandığımızı yine sektöre yatıran bir şirketiz. İstanbul’da küçük bir atölyede dizel jeneratörler üreterek başladığımız yolculuğumuzda bugün ilklere imza atan öncü bir marka olarak ilerliyoruz. Sadece bugünün ihtiyaçlarına yönelik çözümler üretmiyor, aynı zamanda geleceğin teknolojilerini de geliştirmek için çalışıyoruz. Güçlü mühendislik birikimimiz ve teknolojik alt yapımız ile farklılaşıyoruz. Dizel jeneratörlerimize ek olarak doğalgazlı ve biyogazlı jeneratör setlerimiz, mobil aydınlatma kulelerimiz, Türkiye’de ilk olma özelliği taşıyan kojenerasyon, trijenerasyon ve hibrit güç sistemlerimiz de ürün gamımızda önemli bir yere sahip.

Ürünlerimizde en yeni teknolojilere sahip dünyaca ünlü motor ve alternatör markalarını kullanıyoruz. Sunduğumuz çözümlerde uzaktan izleme, akıllı batarya yönetim sistemi, hibrit güç gibi son teknoloji özellikler bulunuyor. Hibrit teknolojileri kullanabilen sayılı dünya şirketlerinden biriyiz.

Yerli istihdamı artırmak ve ülke ekonomisine katma değer sağlamak bizim için büyük önem taşıyor. Bu doğrultuda Kocaeli Serbest Bölge’de 50 bin metrekareden fazla üretim alanına sahip ikinci fabrikamızı kurduk. Son teknolojiye sahip ekipmanlarla donattığımız fabrikamız Türkiye’nin en modern üretim tesislerinden biri. Bugün şirketimiz bünyesinde yaklaşık 700 kişi çalışıyor. İkinci fabrikamızın tam kapasite çalışmaya başlaması ile birlikte hem üretim de hem de istihdam da önemli bir artış yaşayacağız. Biz ülkemize ve insanımıza sonsuz güven duyuyoruz. Güvenimizin göstergesi olarak en zorlu koşullarda bile sektöre yatırım yapmaya devam ediyoruz.

Bu da beraberinde başarıyı getiriyor. Son yıllarda küresel ekonomideki olumsuz tabloya rağmen büyüme ivmemizi sürdürüyoruz. 2016 yılında ciromuz 100 milyon Euro’ya ulaştı. 2017 yılı için ise hedefimizi yüzde 20 büyüme ile 120 milyon Euro olarak belirledik. Teksan Jeneratör olarak ISO “Türkiye’nin İlk 500 Büyük Sanayi Kuruluşu” ve TİM “Türkiye’nin İlk 500 İhracatçı Firması” arasında bulunuyoruz. Ayrıca “En hızlı Büyüyen 50 İhracatçı Şirket”-ten biriyiz. İhracat odaklı bir şirketiz. Üretimimizin yüzde 40’ını doğrudan ihraç ediyoruz. Nepal’den Bolivya’ya, Yeni Zelanda’dan Tanzanya’ya kadar uzanan geniş bir pazar ağını yönetiyor, 120’den fazla ülkeye ihracat gerçekleştiriyoruz. 2016 yılında ihracatımızda Irak, Cezayir, Yunanistan, Rusya Federasyonu, Libya, Kazakistan, Suudi Arabistan, Katar ve Polonya öne çıkan ülkeler oldu. 2017 yılında en önemli hedeflerimizden biri de yeni pazarlara açılarak ihracat yaptığımız coğrafyayı genişletmek. Bu anlamda barındırdıkları potansiyel ile özellikle Afrika ülkeleri odağımızda olacak.

Global bir marka olmanın yolunun Ar-Ge ve inovasyondan geçtiğine inanıyoruz. Bu doğrultuda Ar-Ge ve inovasyona büyük önem veriyoruz. Türkiye’de Ar-Ge’ye en çok yatırım yapan ilk 100 firma arasındayız. Ürünlerimizle olduğu kadar hizmetlerimizle de inovatif bir şirket olmayı hedefliyoruz. Müşterilerimizin ihtiyaçlarına özel tasarlanan ürünlerimiz ve sürekli gelişime odaklı hizmetlerimizin bu vizyonumuzun bir yansıması olduğunu söyleyebiliriz. Güçlü Ar-Ge departmanımızla bugüne kadar pek çok özel projeye imza attık. Örneğin Türkiye’nin ilk yerli kojenerasyon ve trijenerasyon sistemlerini hayata geçirdik. Son olarak 2015 yılında pazara sunduğumuz, TÜBİTAK-TEYDEB Başarı Hikayeleri kitabına da girmeyi başaran Türkiye’nin ilk yerli hibrit güç sistemlerini geliştirmekten gurur duyuyoruz. Çok yakın bir zamanda faaliyete geçecek Ar-Ge merkezimizin açılması ile daha fazla başarı hikâyesine imza atacağımıza inanıyoruz.

Colman Deegan
Vodafone Türkiye / Ceo

İhracatta Daha Etkin ve Başarılı Sonuçlar için Dijitalleşme Kritik Öneme Sahip

Vodafone olarak, Türkiye'nin sürdürülebilir büyüme ve ekonomik kalkınma hedeflerine erişmesinde ihracatın itici bir güç olduğuna inanıyoruz. İhracat gibi ülke ekonomimizin gelişmesinde kritik önem taşıyan bir alanda daha başarılı ve etkin sonuçlar elde etmek için dijital çözümlere yönelmemiz gerekiyor. Ülke olarak dijitalleşmenin getirdiği çözümleri iş yapış süreçlerine dâhil ettiğimiz sürece uluslararası pazarın rekabetçi ortamında bir adım öne geçme fırsatını yakalayacağız.

BÜYÜK bir hızla dijitalleşen dünyamızda teknoloji her gün bambaşka iletişim araçlarını gündelik yaşamımıza katarak bizlere yepyeni dünyaların kapısını açıyor. Çevremizdeki her birey, her nesne, her kurum, kısacası gündelik yaşamda gördüğümüz her şey bu dijitalleşmeye ayak uydurmak zorunda kalıyor. Bu dijital dönüşümden en fazla etkilenen iş kolları arasında dış ticaret bulunuyor ve hızla dijitalleşen uluslararası pazarlarda rekabet edebilmek için şirketler rekabetçi ortamda bir adım öne geçebilmek için dijitalleşmenin bir parçası olmak için yarışıyor. Ülkemiz Avrupa, Ortadoğu ve Afrika (EMEA) bölgesindeki en hızlı büyüyen pazarlardan biri konumunda bulunuyor. Bu büyüme trendini sürdürülebilir kılmak için dış ticaretin önemli bir rolü olduğunu düşünüyoruz. Dış ticarete de başarılı olabilmek ve büyük bir hızla dijitalleşen uluslararası pazarlarda gücümüzü daha da artırmak için bu yeni düzene uyum sağlamak zorundayız. Bu uyum sürecini hızlı ve sorunsuz atlatılabilmek için de her ölçekten işletmenin verimliliğini artırarak dijital geleceğe hazır olması kritik önem taşıyor.

Bu kapsamda Vodafone Türkiye olarak, şirketlerin iş yapış şekillerini iyileştirecek ve onlara verimlilik katacak teknoloji çözümlerini global gücümüzün de desteğiyle müşterilerimize sunuyoruz. Türkiye'yi dijitalleşmeye götürecek yolda işletmeler için onlara her an ve her yerde dokunabilen uçtan uca çözümler geliştiriyor ve uyguluyoruz. İşletmelerin dijital iş ortağı olarak tek çatı altında sunduğumuz çözümlerle, dijital bağlantılı yaşamı kurumlar için kolay ve erişilebilir kılmayı hedefliyoruz. Bu hedefle, Türkiye'nin her alanda dijital röntgenini çekiyoruz. Özel ya da kamu, kurumlara dijitalleşme yolculuğunda rehberlik ederken, fırsatları ve riskleri de değerlendirip iş sürekliliğinin sağlanmasına yardımcı oluyoruz.

Bu kapsamda Türkiye'nin dijitalleşmesine liderlik etme vizyonu ile faaliyet gösteren Vodafone olarak, şirketlerin dijitalleşme yolculuğunda hangi noktada olduklarını tespit etmek, dijital kabiliyetlerini analiz etmek ve dijital potansiyellerini ortaya çıkarmak amacıyla 53 bin şirketin dahil olduğu çalışmada Yarına Hazırım Platformumuz ile Türkiye'nin Dijitalleşme Endeksi'ni 2014'ten bu yana yüzde 48'den yüzde 53'e çıkardık. Bu sayede şirketlere yarına bugünden hazır olmak için ihtiyaç duydukları çözümler konusunda yol gösteriyoruz. Vodafone olarak dijital bir Türkiye için bu skoru yüzde 75'e çıkarma hedefiyle çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Bunun yanı sıra yaptığımız son çalışmalara göre Dijitalleşme Endeksi'nde her 10 puanlık artışın şirketlere ek yüzde 1,5 kâr getirdiğini gördük. Bu rakamlar dijitalleşmenin işletmeler açısından önemini bir kez daha kanıtıyor. Buradan hareketle, Vodafone olarak, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) ile işbirliği yaparak Türkiye'yi il il dolaşılıyor ve işletmelerimizi dijital geleceğe hazır olmak için izleyebilecekleri yol haritası konusunda bilgilendiriyoruz. Şubat 2016'dan bu yana devam ettiğimiz TİM etkinliklerinde çeşitli pazarlar hakkında ihracatçılarımızla farklı illerimizde önemli bilgiler paylaştık. Dijitalleşmenin bireyleri ve işletmeleri her alanda dönüştürerek, geleceğin dünyasında belirleyici olacağına inanıyoruz. Grubumuz, bugün, dünya çapında 470 milyon bireyin ve 20 milyon işletmenin dijitalleşmesi için yatırımlarına hız kesmeden devam ediyor. Sahip olduğumuz bu global deneyimi ülkemizde de her ölçekten işletmenin global rekabette öne çıkmasını sağlamak için kullanmaya ve ülkemizde "yarına hazır" işletmelerin sayısını artırarak Türkiye'nin ihracattaki başarı çitasını yükseltmesine destek olmaya devam edeceğiz.

M. İlker Aycı

Türk Hava Yolları A.O. Yönetim Kurulu ve İcra Komitesi Başkanı

Ülkemizle birlikte biz de hedeflerimizi büyütüyoruz

Türkiye'nin En Büyük Hizmet İhracatçısı Türk Hava Yolları, son 15 yılda yakaladığı başarı ivmesini sürekli kılmak için çabalarını yoğunlaştırırken, aynı zamanda küresel liderliğe uzanmak için stratejik planlamalarına hız veriyor.

SON derece dinamik ve yoğun rekabete sahne olan havayolu taşımacılığı sektöründe faaliyet göstermek ve “Dünyada En Çok Ülkeye Uçan Havayolu” unvanına sahip olmak, zamana, talebe ve piyasaya hızlı biçimde uyum ve müşteri memnuniyetine verilen koşulsuz öneme bağlı. Tüm dünyada başarıyla temsil ettiğimiz ülkemizin vizyon ve stratejileri ile uyumlu bir büyüme planı izlememiz, küresel olarak bilinen ve tercih edilen bir havayolu olmamızla birleştiğinde Türkiye'mize ve ekonomimize kattığımız değer miktarı da yükseliyor, çeşitleniyor. Ülkemizin toplam hizmet ihracatının son 15 yıl zarfında 14 milyar dolar seviyesinden 46 milyar dolar seviyesine yükselmesi, Türkiye'nin yakın dönemde gerçekleştirdiği ekonomik atılımın büyüklüğünü de gözler önüne seriyor. Türk Hava Yolları da 2016 yılında kazandırdığı 7 milyar doların üzerinde döviz ile hizmet ihracatında ülkemizin bayrağını en yükseklerde dalgalandırmaya devam ediyor.

Türk Hava Yolları ailesi olarak bizler, hizmet sektörümüze olan bu katkımızı, milli geleneklerimizden beslenen hizmet anlayışımızla, dünyanın dört bir tarafına taşıdığımız milyonlarca yolcumuza yaşattığımız benzersiz uçuş deneyimi ile oluşturduğumuz memnuniyetin de tabii bir yansıması olarak görüyoruz. Üst üste altıncı kez kazandığımız “Avrupa'nın En İyi Hava Yolu” ödülü, “Türkiye'nin En Değerli Markası” olmamız ve diğer başarılarımız uzun vadede ülkemizin 2023 yılı vizyonuna katkı yaparken, bizlere de motivasyon sağlıyor ve marka olarak kendi hedeflerimizi büyütmemize olanak veriyor.

Geçtiğimiz yılın dünyada ve bölgemizde yaşanan olumsuzlukların etkilediği bir yıl olmasına karşın, ivedilikle aldığımız karşı önlemlerle operasyonel performansımızda düşüş yaşamadan, havacılık

otoritelerinin övgüsüne mazhar olan başarılarla imza attık. Koşulların rutin dışı olduğu hallerde bile kenetlenerek gösterdiğimiz bu başarı, geleceğimize duyduğumuz güveni de pekiştiriyor.

İstanbul Yeni Havalimanı'nın hizmete gireceği 2018 yılı ile başlayacak yeni dönem ise, Türk Hava Yolları'nın dünya liderliğine doğru attığı en ciddi adıma tanıklık edecek. Markamız, modern filosu, sürekli genişleyen destinasyon ağı ve müşteri memnuniyetine verdiği önemle rakiplerinden ayrışırken, Atatürk Havalimanı'nın operasyonel kısıtlamalarını ortadan kaldıracak ve bize yeni kulvarlar açacak bu dev tesisle birlikte gücümüze güç katacağız. İstanbul, tam kapasiteye ulaştığında senede 200 milyon yolcu kapasiteli bu yatırımla birlikte dünyanın en önemli hava hub'larından biri haline gelecek. Türk Hava Yolları ise İstanbul Yeni Havalimanı'nın stratejik konumu ve kapasitesini kullanarak potansiyelini ortaya çıkaracak ve farklı dünyalar arasında köprüler kurma misyonunu çok daha efektif olarak yerine getirmeye başlayacak.

Uzun vadeli planlarıyla gelecek yıllarda bu rolünü daha da pekiştirecek ve ağırlık merkezinin Batı'dan Doğu'ya doğru kaydığı bir dünyaya uçacak 500 uçaklık bir filo ile Türk Hava Yolları, ülkemizin de havacılıkta sayılı ülkeler arasına girmesine yardımcı olacak. Türkiye'nin 150 milyar dolarlık 2023 yılı hizmet ihracatı hedefine en üst seviyede katkı yapma gururuna sahip, sadece Avrupa'nın değil, “Dünyanın En İyi Havayolu” unvanına sahip bir Türk Hava Yolları için tüm çalışanlarımızla birlikte dev bir aile olarak durmaksızın çalışıyoruz.

Discover
the potential

TÜRKİYE'NİN POTANSİYELİNİ YABANCILAR ANLATIYOR

Türkiye yurtdışında tanıtım atağına geçti.
Tanıtım yüzleri ise Türkiye'de faaliyet gösteren dünya devlerinin CEO'ları. Tanıtım filmleri ve afişleri aralarında ABD, Rusya ve Almanya'nın da olduğu 7 ülkede yayınlanıyor. CEO'lar dünyaya, "Türkiye'ye gelin, kendi hikayenizi keşfedin," mesajı gönderiyor.

“**SİZ DE** Türkiye’ye gelin, kendi hikayenizi keşfedin,” sloganıyla küresel şirketlerin üst yöneticilerinin Türkiye’yi anlattığı “Türkiye İmaj Kampanyası” başladı. Bu kampanyada Türkiye, kendi hikayesini kadim dostlarından dinliyor. Türkiye’yi, Türkiye’ye inanmış, güvenmiş küresel şirketlerin CEO’ları anlatıyor. Bu kişiler spekülasyonlara inanmadan sadece Türkiye’ye inanıyor, burada çalışıyor ve kendi hikayelerini yazıyorlar. Türkiye Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci’nin öncülüğünde, TİM (Türkiye İhracatçılar Meclisi) koordinasyonu ve TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) işbirliğiyle yurtdışında yürütülecek olan Türkiye İmaj Kampanyası, yapılan lansman etkinliğiyle tanıtıldı. Etkinliğe T.C. Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci, TİM Başkanı Mehmet Büyükeçşi, TOBB Başkan Vekili Halim Mete, sivil toplum ve iş

dünyasının temsilcileri ile küresel çapta faaliyet gösteren firmaların en üst düzey yöneticileri katıldı.

İSTIKRARLI EKONOMİ

Kampanya sayesinde son dönemde yurtdışında Türkiye aleyhine yürütülen negatif algı oluşturulma çabasına da kuvvetli bir yanıt verilecek. Ekonomi Bakanlığı öncülüğünde başlatılan kampanya ile 2016’da yaşanan menfur darbe girişimi ve terör saldırıları sonrasında Türkiye’nin istikrarlı ekonomisinin potansiyeline duyulan inancın güçlendirilmesi hedefleniyor. Türkiye’nin uluslararası konumu ve itibarının zedelenmesine mâni olma amacını güden kampanya; Amerika, İngiltere, Almanya, Fransa, İtalya, Rusya ve Birleşik Arap Emirlikleri olmak üzere, Türkiye’nin ihracatında yüzde 40’a yakın paya sahip yedi ülkeyi kapsayacak. Çalışmaların

tamamı, Türkiye’den yönetilecek. Kampanya kapsamında ilk etapta Türkiye’de varlık gösteren yabancı kurum ve kuruluşların üst düzey yöneticileri ile hazırlanan videolar, yedi ülkede gösterime girecek. 16 uluslararası markanın üst yöneticilerinin Türkiye’ye dair duydukları güveni ve inancı kendi ağızlarından aktardıkları videolar, ‘Yabancı dostların gözünden, kalbinden ve dilinden Türkiye’ temasını işliyor. Yurtdışında, özellikle Türkiye’nin ihracatından yüksek pay alan ülkelerde yürütülecek kampanyanın diğer ülke kampanyalarından en büyük farkı; Türkiye’nin gerçeklerinin Türkiyeli iş adamlarının ağızından değil, Türkiye’de faaliyet gösteren, ülkemizin taşıdığı potansiyele inanan ve işlerine yatırım yapmaya devam eden yabancı kurum ve kuruluşların yöneticilerinin ağızından anlatılması olacak.

Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci, proje ile dünyadaki önde gelen aktörlere Türkiye’nin avantajlarını aktaracaklarını belirtti.

7 ÜLKEDE KAMPANYA

Projenin detaylarını açıklayan ve Türkiye’nin yurtdışındaki algısına vereceği katkılara değinen Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci, Türkiye’nin yaşadıklarını yaşayan yabancı dostların aslında hiç de yabancı olmadığını, Onları ‘yol arkadaşı’ olarak nitelemek gerektiğini ifade etti ve şu yorumda bulundu: “Son dönemde tercihini Batı ile entegrasyondan yana koymuş bir Türkiye olarak kimseye yaşadıklarımızı hissettiremediğimiz zamanlar yaşadık ve gördük ki dostlarımız bile yaşadıklarımızı anlamakta zorluk çektiler. Dost ülkelerdeki yayın kuruluşları ağıza alınmayacak ifadeler kullanıyorlar. Fakat ne kadar zor olsa da Türkiye’de yaşadıklarımızın iç yüzünün, en doğru şekilde dışarıya anlatması gerekiyor. Fakat bizim bizi anlatmamız zor. Bizi bizimle beraber olan dostlarımızın

*Kampanyanın
7 ülkede 500
milyon doğrudan
erişime ulaşması
hedefleniyor.*

anlatması lazım. Bu sebeple; gelin kendi hikayenizi bizimle paylaşın, dedik. Kampanyamız ilk etapta 7 ülkede başlayacak. Ardından daha da büyüyecek.” Bakan Zeybekci; “Meydana gelen boşluktan terör örgütleri nemalanıyor. Bizler terör örgütlerinin kazanmasına müsaade etmeyeceğiz. Dünyanın her yerinden dostlarımızı yanımıza toplayacağız ve tuzağa düşmeyelim diyeceğiz. Bizler bıkmadan usanmadan kendimizi, gerçeklerimizi anlatmaya devam edeceğiz. Çalışmalarımız bunlarla sınırlı kalmayacak. Ekonomi Bakanı olarak dünyada önde gelen aktörlere yatırım teşvik sistemimizi bizzat anlatacağım, Türkiye’nin avantajlarını aktaracağız. Bu, Türkiye olarak kendi devlerimizi yaratma projesidir,” dedi.

TÜRKİYE’NİN HİKAYESİ

Toplantıda konuşan TİM Başkanı Mehmet Büyükekşi ise bu çalışmaya Cumhurbaşkanının vizyonu, Ekonomi Bakanının liderliği ile çıktıklarını belirterek; “Bugün biz kendimizi anlatmayacağız. Bizi bilen, bize inanan, bu ülkeye güvenen dostlarımız bizi anlatacaklar. Ülkemiz üzerinde oynanan algı oyununu, ülkemizi karalama çabalarını boşa çıkaracağız,” dedi. 2016 yılında Türkiye’de ve çevre ülkelerde birçok olumsuz hadise yaşandığına değinen TİM Başkanı; “Emin olun bu olayların onda biri başka bir ülkede yaşansaydı, o

ülkenin ekonomisi altüst olurdu. Ancak milletimizin birlik ve beraberliği ile güçlü ekonomik yapımız sayesinde bütün bu yaşananları atlattığımızı bildik,” dedi. Türkiye’nin bir yatırım cazibe merkezi olduğunu, küresel ekonominin can damarı olan sektörlerin en büyük oyuncularının ülkemizde yatırımı olduğuna değinen Büyükekşi “Onlar, hepsi birbirinden başarılı uluslararası kuruluşların başındaki dostlarımız. Ve bu iş ve kader ortaklarımızın birer Türkiye hikayesi var. Ülkemizde ayrı ayrı tecrübeleri var. Onlar size kendi hikayelerini ve tecrübelerini anlatıyorlar,” dedi. TOBB Başkan Yardımcısı Halim Mete ise; “Türkiye sadece terör olaylarıyla anılan bir ülke haline getirilmeye çalışıldı; fakat birlik ve dirliğimiz bozulmadı. Yaşanan kötü olayların ardından ulusal ve uluslararası muhataplarımızla istişarelerde bulunduk, onlarca etkinlik düzenledik ve kendimizi anlatmaya çalıştık. Ekonomi Bakanımız öncülüğünde yapılan bu kampanya hepimiz için çok kıymetlidir. Sizin ne kadar güçlü olduğunuz kadar, nasıl algılandığımız da çok önemlidir. Türkiye’ye güven olmaz diyenlere inat algı kampanyasına başlıyoruz, Türkiye’ye güveniyoruz, ekonomimize güveniyoruz, mesajlarımızı veriyoruz. Bunu Türkiye’ye yatırım yapan iş dünyasının liderleri olarak söylüyoruz,” dedi.

*TİM Başkanı
Mehmet Büyükekşi*

GÜCÜNÜ VE POTANSİYELİNİ KEŞFET!

“Turkey Discover the Potential”

“Turkey Discover the Potential” (Türkiye, gücünü ve potansiyelini keşfet) başlığı altında 2014’ten bu yana hem yurtiçinde hem de yurtdışında tüm dünyayla paylaşılan kampanya; paydaşları Türkiye’nin gücünü anlamaya, Türkiye’de kendi potansiyellerini keşfetmeye ve Türkiye’nin hikayesine ortak olmaya davet ediyor. TİM (Türkiye İhracatçılar Meclisi), oluşturulan bu ortak dilin ülkenin geleceğini inşa etmesinde önemli bir taşıyıcı unsur olduğuna inandıklarını belirtiyor.

TÜRK İHRACATÇISI YEŞİL PASAPORT İLE DÜNYAYA AÇILIYOR

142.6 milyar dolarlık ihracat ile dünya ticaretinden binde 9 pay almayı başaran Türk ihracatçıları "Türk Malı" damgalı ürünlerini dünyada 6 kıtada 200'den fazla ülkeye gönderiyor. İhracatçılar şimdi yeşil pasaport sayesinde vize işleri ile uğraşmadan dünyaya daha kolay açılacak ve ürünlerini yüzlerce ülkeye daha kolay ulaştıracak.

TÜRKİYE'NİN ihracatı son 10 yılda küresel ortalamadan daha hızlı büyüdü. Bu başarının önemli dayanaklarından biri, gelişme ihtimali yüksek pazarlara yoğunlaşılması idi. Riskli pazarlara yatırım yapan, ihracat stratejisini sürekli geliştiren Türkiye'de hükümet, ihracatçıların önünü açmak, onların takıldıkları, tıklandıkları noktalarda kendilerine destek vermek konusunda çok önemli çalışmalara imza atıyor. TİM, Türkiye'nin dört bir yanında bulunan İhracatçı Birlikleri üzerinden ihracatçılara ulaşıyor, onların sorunlarını dinliyor, ihracat yaparken karşılaştıkları problemlere çözüm bulmaya çalışıyor. Bu kapsamda, geçtiğimiz yıl Türkiye'deki ihracatçıların önünü açacak 22 maddelik önerilerini Hükümete sunmuştu. Bu önerilerimiz arasında ise en çok önem verdiğimiz konuların başında ise ihracatçılara yeşil pasaport verilmesi geliyordu. İhracatçıların

mevcut ve potansiyel müşterilerine ziyaretler gerçekleştirmelerinin yanında fuar, panel, forum gibi etkinliklere katılmaları ihracatlarını artırebilmeleri adına büyük öneme sahip. Ancak, Türkiye ihracatının yarısının gerçekleştirildiği AB ülkeleri ile birlikte dünyanın birçok önemli ticaret merkezi konumunda olan ülkelere gitmek için ihracatçıların vize ile uğraşmak zorunda olmaları önemli bir sorun teşkil ediyordu. İşte bu sorunu uzunca bir süredir dile getiren ihracatçılar adına, 2016 yılının başında hükümete bir öneri götürüldü. Başarılı ihracatçıların Türkiye'yi yurtdışında temsil ettiği bilincinden yola çıkılarak kendilerine belirli kriterlere göre yeşil pasaport verilmesi talep edildi. Başta Sayın Ekonomi Bakanı olmak üzere Hükümet konuyu yakinen takip etti ve nihayet 23.03.2017 tarihli Resmi Gazete'de 2017/9962 no'lu Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren "İhracatçılara Hususi Damgalı

Pasaport Verilmesine İlişkin Esaslar Hakkında Karar" yayımlandı. Bu karar ihracatçılar için büyük bir mutluluk kaynağı oldu.

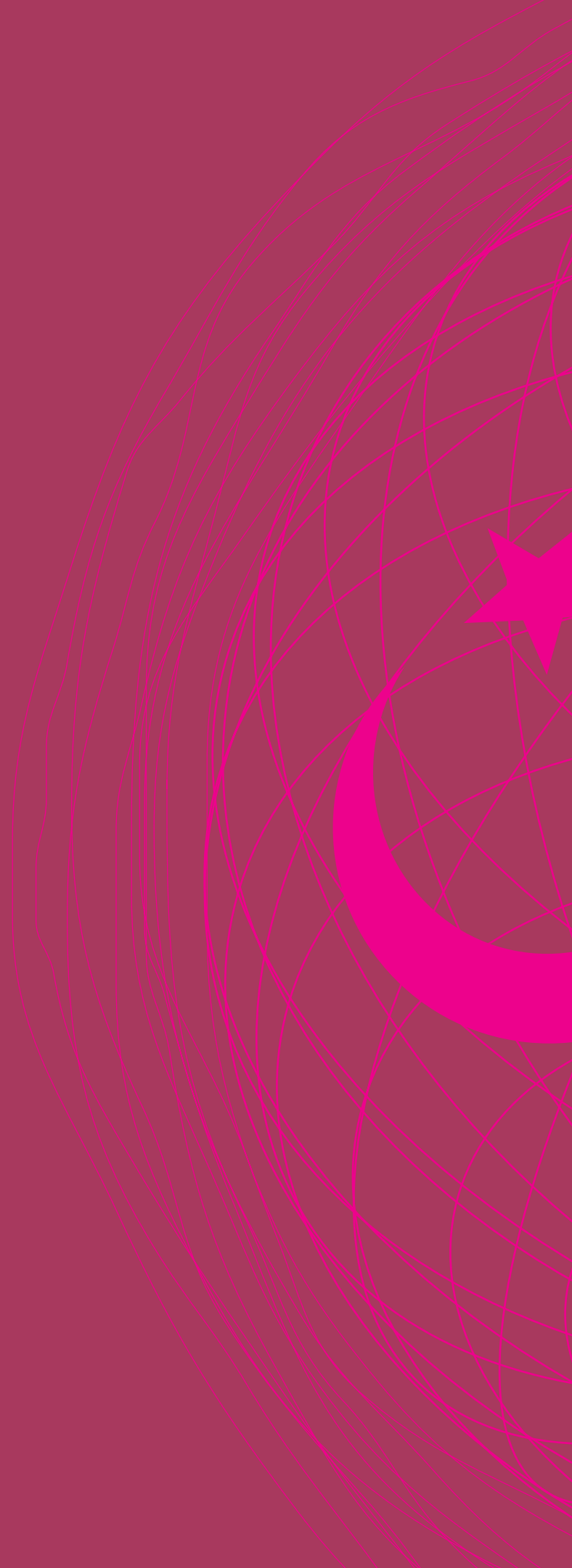
BELLİ KRİTERLER VAR

Diğer taraftan, ihracatçıların yeşil pasaport alımında bazı kriterler mevcut. Bunların başında, yeşil pasaport alabilmek için son 3 yıl kesintisiz her yıl ihracat yapmış olmak şartı yer alıyor. Aynı zamanda bu 3 yılda yıllık ortalama en az 1 milyon dolarlık ihracat yapmış olmak gerekiyor. Örneğin, 2014 yılında 700 bin dolar, 2015'te 1 milyon dolar ihracat yapan bir firmaya yeşil pasaport verilmesi için 2016'da en az 1,3 milyon dolarlık ihracat yapmış olması gerekiyor. Bundan daha yüksek seviyede ihracat yapan firmalara ise kademeli olarak daha yüksek sayıda yeşil pasaport verilecek. Yine geçtiğimiz 3 yılın ortalaması baz alındığında, 1-10 milyon dolar arası ihracat yapan firmalara 1 adet, 10-25 milyon dolar arasına 2 adet, 25-50 milyon dolar arasına 3 adet, 50-100 milyon dolar arasına 4 adet, 100 milyon doların üzerinde ihracat yapanlara ise 5 adet yeşil pasaport verilecek. TİM'in elindeki verilere göre yeşil pasaport almaya hak kazanan yaklaşık 10 bin firma bulunuyor. Bu firmalara toplamda 14 bin yeşil pasaport verilmesi planlanıyor. En fazla yeşil pasaport verilecek illerde ise yaklaşık 6.800 pasaport ile İstanbul başta gelirken, 900 pasaport ile İzmir ikinci, 830 pasaport ile Bursa üçüncü sırada yer alıyor. Bu uygulama ile Türkiye'nin büyümesine katkıda bulunan ihracatçılar dünyanın dört bir yanındaki potansiyelleri karış karış keşfederek, ihracat yapılmadık bir yer bırakmayacak.

İhracatçıya sağlanan yeşil pasaport olanağı ülke ihracatını doğrudan etkileyecek.

2016 YILI
TÜRKİYE'NİN
İLK 1000
İHRACATÇI
FİRMA
ANALİZİ

İLK 1000'İN 2016 YILINDAKİ İHRACATI: 81,4 MİLYAR DOLAR

2016'DA DIŞ TİCARET HACMİ 341 MİLYAR DOLAR OLAN TÜRKİYE'NİN İHRACATI, BİR ÖNCEKİ YILA GÖRE YÜZDE 0.9 DÜŞÜŞ GÖSTEREREK 142,5 MİLYAR DOLAR SEVİYESİNDE GERÇEKLEŞTİ. İHRACATÇI İLK 1000 FİRMANIN ULAŞTIĞI TOPLAM İHRACAT BÜYÜKLÜĞÜ İSE 81 MİLYAR 411 MİLYON DOLAR OLDU.

İhracat sıkıntılara rağmen büyümeye devam ediyor

ASLINDA Türkiye ihracatçıları çok değil bundan 5 yıl kadar önce pazarlarını çeşitlendirerek önemli bir yapısal dönüşüme imza atmıştı. Geçtiğimiz yıla kadar gidişat da bu anlamda iyiydi çünkü özellikle Avrupa'daki tüketim piyasaları da iyi durumdaydı ama bir takım etkilerin gölgesinde ne yazık ki Türkiye ihracatı da darbe aldı. 2016 yılı bütün dünyada olduğu gibi Türkiye için de zor bir yıl oldu. Ekonomik reformlara odaklanılan yılın ilk yarısından sonra küresel krizin yarattığı durum, içerde ve dışarda meydana gelen beklenmedik gelişmeler ekonomiyi de etkiledi. İlk yarıda yüzde 4.5 büyümeye gösteren ekonomideki büyüme ikinci yarıda düştü. 2016 yılında TÜİK verilerine göre Türkiye'nin büyümesi yüzde 2.9 olarak gerçekleşti. Bu büyüme oranıyla Türkiye, OECD ve AB ekonomilerinden pozitif olarak ayrıştı. Öte yandan, 2016 yılı itibariyle öncü verilere bakıldığında Türkiye'nin G20 ülkeleri arasında en hızlı büyüyen dördüncü ülke olduğunu görmek mümkün.

Elbette ki Avrupa'da ve Amerika'da siyasi alanda görülen hızlı dönüşümü, son sekiz yıldır küresel ekonomide yaşanan sorunlardan bağımsız düşünmek mümkün değil çünkü 2016 yılı uluslararası ticaretin dünyada ve özellikle içinde bulunduğumuz coğrafyada siyasi, ekonomik ve sosyal dalgalanmalardan olumsuz etkilendiği bir yıl oldu. Türkiye'nin dünya pazarlarındaki ihracat performansı yılboyu bu etkilerin gölgesinde gelişti. İhracatın büyümeye katkısı 2011 sonrası Avrupa'da ekonomik kriz ve Ortadoğu'da güvenlik sorunları nedeniyle azaldı ancak 2016 yılında ihracatta bir miktar düşüş oldu. 2016'da dış ticaret hacmi 341 milyar doları bulan Türkiye'nin ihracatı, TİM ekonomi ve dış ticaret raporlarına göre 142,5 milyar dolar seviyesinde kaldı. İthalat ise TÜİK verilerine göre 198 milyar 617 milyon dolar oldu. 2015'te ihracatımızın 143,7 milyar dolar olduğu göz önünde bulundurulursa söz konusu etkilerin Türkiye ihracatına faturası sadece yüzde 0.9'luk bir düşüş oldu.

Türkiye'nin ihracat çabalarının yanında, alıcıların siyasi ve ekonomik durumu, para

birimleri de ihracatı doğrudan ve güçlü şekilde etkiliyor. 2016 bu etkilerin ciddi anlamda hissedildiği bir yıl oldu. Petrol ve emtia fiyatlarındaki zayıflık, ABD dolarının güçlü seyri, Çin'in büyümesinde yavaşlama, yakın coğrafyada yaşanan gelişmeler 2016 boyunca ihracatı olumsuz etkiledi. Türkiye 2016'da miktar bazında yaklaşık 104 milyon ton ihracat yaptı. Bu rakam 2015'e kıyasla yüzde 4 artış demek. Ancak petrol ve emtia fiyatlarının 2016'da 2015'e kıyasla daha düşük olması ve doların güçlü seyri, dünya genelinde ihracat birim fiyatlarında gerilemeye sebep oldu. Kilogram başına ihracat değeri 2015 yılındaki 1.44 dolar seviyesinden 1.37 dolara geriledi. Yani 2016'da daha fazla mal satıldı ancak daha az ihracat geliri elde edildi. İhracat fiyatlarının gerilemesi 2016'da yaklaşık 3.5 milyar dolarlık kayba sebep oldu.

Dünyada yükselen ekonomilere dair 2016 yılı göstergelerine gelince... Örneğin Uluslararası Para Fonu (IMF), 2017 ve 2018 yıllarına ilişkin küresel ekonomik büyüme beklentilerini sırasıyla yüzde 3.4 ve yüzde 3.6'da sabit tuttu. Euro Bölgesi'nin 2017 büyüme beklentisi yüzde 1.5'ten yüzde 1.6'ya çıkarıldı. Gelişen ülkelerde ise aşağı yönlü revizyonlar ağır bastı. Raporda, IMF'nin, yükselen piyasa ekonomileri ve gelişen ülkelere yönelik 2017 büyüme tahminini yüzde 4.6'dan yüzde 4.4'e revize ederken, yüzde 4.8 seviyesindeki 2018 beklentisini değiştirmede kaydedildi. Söz konusu ülke grubunda Hindistan, Brezilya, Meksika ve Suudi Arabistan'a yönelik projek-

siyonların düşürüldüğü, en büyük aşağı yönlü revizyonun da Suudi Arabistan'ın büyüme beklentilerinde yapıldığı dikkati çekti.

Küresel ticaret de bu yıl miktar bazında, küresel krizin yaşandığı 2009 yılı haricinde, son 15 yılın en düşük büyümesini gerçekleştirirken, dolar bazında dünya ticareti 2015'e kıyasla yüzde 3.2 azalarak 16 trilyon dolar seviyesine geriledi. Dünya ticaretinde miktar bazında büyüme 2016 yılında yüzde 1.7 ile tarihin en düşük seviyelerinden birine indi. Döviz kurlarındaki dalgalanmaların yanı sıra Avrupa ülkelerinde kronik hale gelen düşük büyüme oranları, bunun yanında Türkiye'ye komşu ülkelerdeki karışıklıkların devam etmesi dış pazarlarda hem mal ve hizmet talebini azalttı hem de ihracatçı Türk şirketlerinin yönetmek zorunda olduğu riskleri artırdı.

EN BÜYÜK İHRACAT DARALMASI RUSYA, MISIR VE IRAK'TA

Bölgeler bazında bakarsak, sanayi üretiminin yıllık büyüme hızı, reel kesim ve tüketici güvenindeki sıkıntılar sebebiyle Euro Bölgesi'ndeki ekonomilerin canlanma hızı halen yavaş seyrediyor. Elbette bu grafik, ihracatımızın neredeyse yarısını oluşturan bu pazara dair beklentileri de biraz düşürmekte. Yine de bütün bunlara rağmen TİM rakamlarına göre Türkiye, geçen yıl dünya ticaretinden aldığı payı yüzde 0.89'a çıkararak rekor kırdı. AB'nin ithalatından alınan pay da yüzde 1.28'e ulaşarak yine rekor kırdı.

2015'te Türkiye, Avrupa Birliği ülkelerine yaklaşık 62 milyar dolar ihracat gerçekleştiren 2016'da 68 milyar dolarlık ihracat yaptı. Ülkeler bazında ise ilk sırada bulunan Almanya'dan elde ettiğimiz ihracat geliri 13 milyar dolar seviyelerinde gerçekleşti. Bu ülkenin ihracattaki payı ise yüzde 10.47 oldu. Yakın coğrafyalardaki istikrarsızlık ve karışıklığın ihracat bilançolarına yansması ise Ortadoğu pazarında kayıplara yol açtı. Örneğin 2015 yılında 8.3 milyar dolarlık ürün sattığımız Irak'a 2016'da 7.2 milyar dolarlık ihracat yaptık. Bunun yanında bir başka ülke Rusya'ya olan ihracatımız 3.6 milyar dolar iken 2016'da büyük bir gerileme (yüzde 50 ci-

TÜRKİYE'NİN SON BEŞ YILLIK DIŞ TİCARET GÖSTERGELERİ

	Dış ticaret hacmi (bin \$)	Dış ticaret dengesi (bin \$)	İhracatın ithalata karşılama oranı (%)
2011	375.748.545	-105.934.807	56.0
2012	389.006.877	-84.083.404	64.5
2013	403.463.887	-99.858.613	60.3
2014	399.787.275	-84.566.959	65.1
2015	351.056.885	-63.356.133	69.4
2016*	341.161.849	-56.072.936	71.8

*TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri, Mart 2017

varında) kaydederek 1.8 milyar dolara kadar düştü. Birleşik Krallık'a 2015 yılında yapılan ihracatımız 9.2 milyar dolar iken 2016'da yüzde 8.4'lük bir azalışla 8.4 milyar dolar oldu. İhracatta önemli artışlardan biri Bulgaristan'da yaşandı. Bulgaristan'a yapılan ihracat 2015 yılında 1.43 milyar dolarken 2016'da bu rakam 2.35 milyar dolara çıktı.

KURDAKİ OYNAMALAR İHRACATÇI İÇİN BİR DEZAVANTAJ

Kurdaki istikrarsızlık sektörlerin rekabetçi fiyatlama yapmasını engelleyen bir faktör. Türkiye'de ithal girdi ve ara malı ile üretim yapılması maliyetleri yukarı çekiyor. Yüksek kur karşısında ucuzlayan TL nedeniyle ihracat fiyatları düşebilecekken ihracat maliyetlerinin TL değil dolar olması bu avantajı ortadan kaldırıyor. Kur artışı ülke olarak herkesi etkileyen bir durum. Yakıt, enerji, hammadde hep dövizle işliyor. Dövizle iş yapmayan kişi ve kurumlar bile dövizden dolayı olarak etkileniyorlar. Bu sebeple direkt dövizle iş yapan ihracatçı açısından ise kur artışı çok daha önemli.

ÜLKELER BAZINDA İHRACATTAKİ DEĞİŞİM

	2015 (bin \$)	2016 (bin \$)	Değişim (%)
Almanya	13.163.067,18	13.780.368,63	4,68
Birleşik Krallık	9.242.791,28	8.463.762,63	-8,42
İtalya	6.694.988,32	7.418.802,35	10,81
Irak	8.326.470,96	7.211.293,43	-13,39
Birleşik Devletler	6.252.527,05	6.517.791,79	4,23
Fransa	5.801.356,81	6.004.567,22	3,49
İspanya	4.747.899,75	4.989.047,46	5,09
İran İslam Cum.	3.687.082,42	3.690.315,16	0,08
Hollanda	3.107.642,96	3.585.579,00	15,38
Suudi Arabistan	3.461.595,19	3.179.226,25	-8,15
Birleşik Arap Emirlikleri	3.147.985,78	2.990.219,29	-5,01
İsrail	2.685.453,08	2.952.467,76	9,94
Mısır	3.164.262,59	2.738.483,70	-13,45
Romanya	2.822.054,04	2.679.729,18	-5,04
Polonya	2.335.312,47	2.672.107,53	14,42
Belçika	2.520.233,47	2.494.290,13	-1,02
Bulgaristan	1.438.300,00	2.350.776,44	63,44
Çin Halk Cumhuriyeti	2.385.613,74	2.335.898,72	-2,08
Rusya Federasyonu	3.679.739,24	1.797.107,69	-51,16
Cezayir	1.820.000,00	1.735.407,68	-4,64

Kur 2016 yılında, Türk ihracatçıları için bir dezavantaj olmayı sürdürdü. 2016 yılında ihracatın gerilemesinde TL, Euro ve Sterlin kaynaklı parite kayıpları da ön plana çıktı. 2016 yılında euronun dolar karşısında gerilemesi kaynaklı ihracat kaybı yaklaşık 300 milyon dolar civarında oldu. Türkiye, TL kullanarak ciddi miktarda ihracat yapıyor. 2015'te 6 milyar dolara ulaşılmıştı, 2016'da TL'nin değer kaybetmesinden ötürü 700 milyon dolarlık bir negatif etki görüldü. Benzer şekilde Brexit'in etkisiyle 2016'da sterlinin dolara karşı değer kaybetmesi sebebiyle de Türkiye ihracatında yaklaşık 500 milyon dolarlık kayıp yaşandı. Toplamda ise parite kaynaklı kayıp 1.5 milyar dolar oldu. Dolayısı ile 2016 yılında ihracat fiyatlarımızın gerilemesi, çevre ülkelerde yaşanan gelişmeler ve para birimlerindeki dalgalanmalar sebebiyle negatif etkilere rağmen

rağmen ihracatta gerileme yüzde 1'den daha az ve dünyanın pek çok ülkesinden daha iyi bir performansımız var.

İLK 1000 FİRMANIN İHRACATTAKİ KAYBI YÜZDE 1.59

Türkiye İhracatçıları Meclisi'nin gerçekleştirdiği İhracat 1000 araştırması bu yıl da bir önceki yılın ihracat şampiyonlarını ortaya koyuyor. Sıralamaları ve şirketlerin ihracatlarıyla ilgili tüm detayları listelerimizde bulmanız mümkün. Bununla birlikte İhracat 1000 araştırması sadece 1000 şirket ile ilgili değil Türkiye ihracatının genel fotoğrafına ilişkin de birçok çarpıcı eğilimi gözler önüne seriyor. Türkiye ihracatı içerisinde şirketlerin payı geçen senelere göre benzer seviyelerde seyretti.

Toplam ihracat içerisinde İlk 1000'in ulaştığı büyüklük 2016'da 81.411 milyar dolar ol-

du. Bir önceki yıl bu rakam 82.734 milyar dolar idi. Yaklaşık 1.32 milyar dolarlık bir ihracat kaybı söz konusu. Kayıp oranı, Türkiye'nin toplam ihracatında yüzde 0.8 iken ilk 1000 firmada yüzde 1.59 oldu. İlk 1000 firmanın toplam ihracattan aldığı pay ise yüzde 57.28 ile neredeyse geçen yıl ile aynı kaldı (bir önceki yıl bu oran yüzde 57.5 idi). 2010-14 dönemi boyunca İlk 500 ve İkinci 500 arasında kapanma eğiliminde olan makas aralığı aynı trendi bu yıl da sürdürdü ve neredeyse bu makas kapandı. Bu noktada her iki grupta da ulaşılan ihracat rakamlarının anlattıklarına odaklanmakta fayda var. İlk 500 firma 69.32 milyar dolarlık ihracat yaparken, İkinci 500 ise 12.08 milyar dolarlık ihracat yaptı. Toplam ihracattan İlk 500'ün aldığı pay yaklaşık yüzde 48.77 iken, İkinci 500'ün yüzde 8.5 oldu. Genel ihracat düşüşüne paralel olarak her iki grubunda ihracatında 2015'e göre bir miktar düşüş yaşandı.

BÖLGELER ŞAMPİYONU MARMARA OLDU

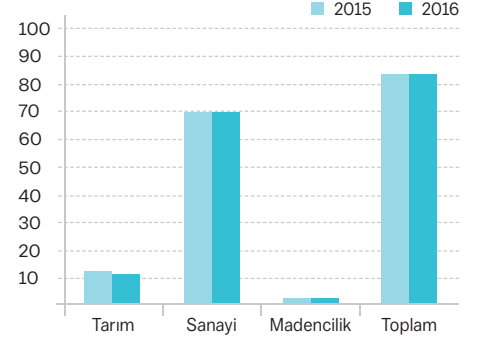
İlk 1000 ihracatçı firmanın sergilediği rakamsal performans kadar ihracatın bölgelere dağılımı da ekonominin sürdürülebilirliği ve istikrarı için önem taşıyan bir konu. Türkiye özellikle 2023 hedefleri başta olmak üzere gelecek büyüme planları içerisinde bölgeler ve illere özel bir önem veriyor. Buradaki amaç, ekonominin dinamosu konumundaki ihracattan bölgeler ve illerin daha çok pay almalarını sağlamak. Bu bağlamda İlk 1000 firmanın ihracat performansına baktığımızda 586 firma ile şampiyonluğun bu yıl da Marmara Bölgesi'nde olduğunu görüyoruz. Daha önceki araştırmalarda ortaya çıktığı gibi Türkiye'de Marmara Bölgesi'nin ekonomide olduğu gibi ihracatta da ciddi bir ağırlığı bulunuyor. Ardından Ege Bölgesi 156 firma ile geliyor. 2015 yılında üçüncülüğü elinde bulunduran İç Anadolu Bölgesi'ni bu yıl 89 firmayla Güneydoğu Anadolu Bölgesi geçmiş durumda. İç Anadolu ise geçen yıla göre 13 firma azalarak 79 firma ile dördüncü sırada yer aldı. Akdeniz Bölgesi ise 2015 yılında 73 ihracatçı firmayla beşinci sıradaydı ama bu yıl 2 firmayı kaybederek 65 firma ile yine beşinci sıradaki yerini korudu. Karadeniz Bölgesi'nde 2015 yılında ilk 1000'de yer alan ihracatçı firma sayısı 30 iken 2016 yılında bu sayı 26 oldu. Bu kriterde listenin her yıl en alt sırasında yer alan Doğu Anadolu aynı konumunu sürdürdü, bu yıl listeye sadece 2 firma girebildi bu bölgeden.

İLK 1000 İHRACATÇI FİRMANIN SEKTÖREL PERFORMANSI

	Firma sayısı	İhracat 2016 (bin \$)	İlk 1000 toplam ihracatından aldığı pay (%)	İhracatta şirket ortalaması (bin \$)
Otomotiv Endüstrisi	100	22.184.314.265,48	27,25	221.843.142,65
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	179	10.149.966.198,81	12,47	56.703.721,78
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	106	7.900.030.665,92	9,70	74.528.591,19
Elektrik Elektronik ve Hizmet	56	7.694.487.689,95	9,45	137.401.565,89
Çelik	78	6.926.587.335,87	8,51	88.802.401,74
Demir ve Demir Dışı Metaller	41	4.354.798.430,51	5,35	106.214.595,87
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	79	4.164.977.172,78	5,12	52.721.230,04
Tekstil ve Hammaddeleri	76	3.550.196.981,18	4,36	46.713.118,17
Madencilik Ürünleri	25	2.338.907.164,08	2,87	93.556.286,56
Fındık ve Mamulleri	14	1.767.264.523,26	2,17	126.233.180,23
Mücevher	21	1.460.981.479,97	1,79	69.570.546,67
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	22	1.448.600.475,54	1,78	65.845.476,16
Savunma ve Havacılık Sanayii	12	1.431.525.256,71	1,76	119.293.771,39
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	26	1.413.424.589,73	1,74	54.362.484,22
İklimlendirme Sanayii	30	1.394.484.855,95	1,71	46.482.828,53
Makine ve Aksamları	21	1.302.109.539,69	1,60	62.005.216,18
Deri ve Deri Mamulleri	6	1.124.116.429,37	1,38	187.352.738,23
Tütün	10	1.006.041.794,97	1,24	100.604.179,50
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	23	956.810.448,95	1,18	41.600.454,30
Halı	20	858.179.603,90	1,05	42.908.980,20
Kuru Meyve ve Mamulleri	18	685.840.349,59	0,84	38.102.241,64
Meyve Sebze Mamulleri	13	584.210.789,18	0,72	44.939.291,48
Gemi ve Yat	10	584.166.245,52	0,72	58.416.624,55
Yaş Meyve ve Sebze	16	522.562.804,94	0,64	32.660.175,31
Diğer Sanayi Ürünleri	1	31.771.169,01	0,04	31.771.169,01
Süs Bitkileri ve Mam.	1	25.228.456,80	0,03	25.228.456,80
Zeytin ve Zeytinyağı	1	20.267.411,64	0,02	20.267.411,64

İLK 1000 FİRMANIN SEKTÖRLERE GÖRE TOPLAM İHRACATI (MİLYAR \$)

İlk 10 il sıralamasında Bursa'nın ardından gelen iller ise Ankara, Denizli, Manisa, Adana ve Mersin... Listedeki konumunu geliştiren iller hangileri diye baktığımızda şu tabloyu görüyoruz: Örneğin Ege Bölgesi'nden Denizli ili 2015'te 21 olan şirket sayısını 2016'da 27'ye çıkartarak önemli bir başarı gösterdi. İlk 10 ilin ardından gelen illerimizin ise İlk 1000'e giren şirket sayısı bakımından hep belli bir bant aralığında kaldığı dikkat çekiyor. Geçen 10 yılda ciddi artış kaydeden iller ise Kocaeli (firma sayısı 32 iken 62'ye çıktı), Gaziantep (firma sayısı 34 iken 73'e çıktı), Adana (firma sayısı 13 iken 21'e çıktı) ve Tekirdağ (firma sayısı 7 iken 15'e çıktı) şeklinde sıralanabilir. Aynı dönem aralığında ivme kaybeden iller arasında İstanbul birinci geliyor. İstanbullu ihracatçı firma sayısı, 2006 yılında 546 iken 2016'ya gelindiğinde 434'e geriledi. Yine Hatay (firma sayısı 20 iken 12'ye düştü) ise bu kriterde İstanbul'u takip eden diğer illerden.

SEKTÖRLER İHRACAT YARIŞINDA

İlk 1000 firmanın ulaştığı toplam ihracat büyüklüğünün 81.411 milyar dolar olduğunu yukarıda belirtmiştik. Bu büyüklük içerisinde sektörel dağılım da yine Türkiye ekonomisinin ihracat gücünün nereden geldiğini görmek bakımından önem taşıyor. Yani tarım, sanayi ve madencilik sektörlerinin pastadan aldığı pay büyüklükleri, katmadeğerli ve inovasyona dayalı ürün geliştirmek, marka değerini artırmak ve ihracat segmentlerini çeşitlendirmek yönündeki hedeflerin gerçekleşmesi yolunda önemli birer gösterge sayılabilir. Bu noktada, sektörlerin ürettiği ihracat değerlerine baktığımızda en büyük payın sahibi olan sanayi sektörü ihracatının 2016 yılında 68.912 milyar dolar olduğunu görüyoruz. 2015 yılı sonunda Türkiye sanayisinin ürettiği toplam ihracat değeri 69.314 milyar dolar olmuştu. Önceki yıla göre 400 milyon dolarlık bir düşüş

İSTANBUL, İLLERDE YİNE BİRİNCİ

Bölgelerdeki bu duruma paralel şekilde illerin ihracat performanslarında da dengeler değişiyor. Türkiye'nin en çok ihracatçısına sahip ili konumunda olan İstanbul'un ilk 1000 içerisindeki ağırlığı aslında yıllara göre değişiyor. Örneğin 2006 yılında ilk 1000 ihracatçı şirketin 546'sı İstanbul'da yer alıyordu. O yıldan bu yana İstanbul'un listedeki şirket sayısı azalma gösterdi. 2016 yılında da bu eğilim devam etti ve listede İstanbul merkezli ihracatçı şirket sayısı 434 olarak gerçekleşti. Listenin ikinci sırasında bulunan İzmir için-

se aynı şeyi söylemek mümkün değil çünkü İzmir az da olsa yıllar içinde İlk 1000'de yer alan ihracatçı şirket sayısını artırdı ve bugün 81 firma ile gözle görülür bir artış sergiliyor. Bununla birlikte her yıl yükselişle dikkat çeken iller de bulunuyor. Bunlardan bir tanesi Gaziantep. Bu ilimiz 2006'da sadece 34 olan firma sayısını bu yıl 73'e çıkardı. İhracatçı firma sayısı Türkiye ekonomisi içerisinde öne çıkan iller kriteri üzerinden TİM araştırmasının sonuçlarına baktığımızda, Kocaeli 62 firmayla dördüncü, Bursa ise 61 firmayla beşinci oldu. İlk 1000'de İhracatçı

söz konusu yani yüzde 1.4'lük bir düşüş ki bu da Türkiye ihracatının ve içeride ve dışardaki tüm krizlere rağmen yine de gücünden bir şey kaybetmediğinin de bir göstergesi.

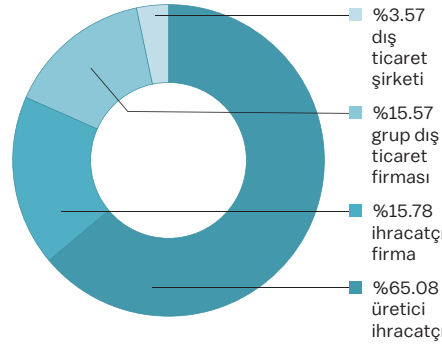
Sanayide alt kırılımların performansına baktığında otomotiv endüstrisinin mevcut konjunktürde istikrarı korumayı başardığını ve hatta ihracatını artırdığını söylemek mümkün.

22.184 milyar dolar ile en fazla ihracat yapan sektör olarak ilk sıraya yerleşen otomotivin önceki yıl ulaştığı ihracat rakamı 19.284 milyar dolardı. İlk 1000'de 100 firma ile yer alan otomotivin önceki yıl firma sayısının 90 olduğunu göz önünde bulundurursak ihracat yarışına otomotivde katılımın arttığını belirtmeliyiz. İhracat İlk 1000 araştırmasına göre, otomotiv 2016'da 221 milyon dolar ile şirket başına düşen ihracat ortalaması en yüksek sektör oldu. İlk 1000 içerisinde büyüklük olarak otomotivi takip eden sektör, 179 şirket ve 10.1 milyar dolar ihracat değeriyle hazırgiyim oldu. Dünya pazarlarında Türkiye'nin en önemli ihracat kalemlerinin başında gelen hazırgiyimde markalaşma ve katmadeğerli ürün geliştirme konusu bu sektörün gündeminde yer almaya devam edecek, çünkü tasarım konusunda büyük bir yol kat eden Türkiye hazırgiyim endüstrisi, rekabet gücünü bu şekilde artırmayı kendine hedef olarak belirlemiş durumda. Hazırgiyimi, kimya sektörü takip etti. İlk 1000 firma arasında 106 tane kimya sektöründen firma bulunuyor, bu firmaların toplam ihracatı ise 7.9 milyar dolar oldu. Dördüncü sırada bu yıl Elektrik Elektronik ve Hizmet sektörü yer aldı. 137 milyon dolarla şirket başına düşen ihracat ortalaması en yüksek ikinci sektör olan Elektrik Elektronik ve Hizmet'te 56 firma ilk 1000 arasına girdi. Türkiye'nin ilk 1000'deki beşinci büyük sektörü ise 6.9 milyar dolarlık ihracatla çelik sektörü oldu.

ÇITAYI AŞAN SEKTÖRLER

Bu tablodan da görülüyor ki 2016 yılında da 2015'te olduğu gibi ilk 1000'de ihracatta 10 milyon dolar çitasını sadece iki sektör aşabildi. 2015'te ilk 1000'de 1 milyar doların üzerine çıkan sektör sayısı 16 iken Tü-

İLK 1000 FİRMANIN KONUMLARINA GÖRE DAĞILIMI

tün ve Deri sektörünün listeye eklenmesiyle 2016'da bu rakam 18 oldu.

Bu arada ilk 500 ve ikinci 500 şirketin üç ana sektöre göre toplam ihracatına baktığımızda ilk 500 şirketin Tarımda 8.6 milyar dolar, Sanayide 59.2 milyar dolar ve Madencilikte 1.4 milyar dolarlık bir ihracata imza attığını görüyoruz. İkinci 500 şirket ise Bitkisel Ürünler, Hayvansal Ürünler ve Ağaç ve Orman Ürünleri'nin dahil olduğu Tarım sektöründe 2.2 milyar dolarlık ihracat yaparken, Tarıma Dayalı İşlenmiş Ürünler, Kimyevi Maddeler ve Mamulleri ve Sanayi Mamullerinden oluşan Sanayi sektöründe 9.6 milyar dolarlık bir ihracat yapmış görünüyor. Son olarak bu şirketlerin, üçüncü büyük sektör olan Madencilik'teki ihracat rakamı ise 235 milyon dolar seviyesinde.

KÂRLILIKTA ARTIŞ VAR

İhracat 1000 araştırması yabancı sermayeli şirketlerin Türkiye'nin bölgedeki potansiyelini daha iyi değerlendirdiklerini de ortaya koyuyor. 2008 yılında yaşanan küresel finansal krizin Avrupa tüketim piyasalarında yarattığı olumsuz etki sadece Türk ihracatçıları değil, dünyanın birçok bölgesindeki ihracatçıları yeni pazarlar arayışına itti. Türkiye son dönemde öne çıkan MENA bölgesine yakınlığı ile şirketlere ihracatlarını geliştirme yönünde ciddi potansiyel sunuyor. Türkiye'nin bu yakınlığı ve küresel ekonomideki yeni trendler Türkiye'deki yaban-

cı sermayeli şirketlerin sayısının artmasında da uygun bir zemin yaratıyor. İhracat 1000 araştırmasına göre, sermaye yapısını açıklayan şirketler arasındaki yabancı sermayeli şirketlerin sayısı, bir önceki yıla göre artış gösterdi. Araştırmada sermaye yapısını açıklayan 924 şirketin 194'ünü yabancı sermayeli firmalar oluşturuyor. Bu firmaların İlk 1000 içerisindeki oranı yüzde 21. Yabancı sermayeli firmaların Türkiye'yi üretim ve Ar-Ge konusunda bir hub olarak gördüğü göz önünde bulundurulursa, ihracattaki yüksek kâr oranları yabancı yatırımcılar için bir motivasyon kaynağı olabilir. 2016 yılında kârlılığını açıklayan firmalar arasında ise ilk 500 şirketin ortalama kârlılık oranı yüzde 6.88 olurken ikinci 500'ün oranı yüzde 5.52 oldu. İlk 1000 şirketin kârlılık tutarı ise 27 milyar 388 milyon dolar olarak gerçekleşti. Yabancı sermayeli şirketlerin kârlılığı ise 7 milyar 473 milyon dolar oldu.

AR-GE'YE YAPILAN YATIRIM ARTTI, 5 MİLYAR TL'Yİ AŞTI

İhracat 1000 araştırmasının sunduğu belki de en dikkat çekici veriler şirketlerin Ar-Ge çalışmalarına yönelik. Rahatlıkla ifade edilebilir ki Türkiye'deki Ar-Ge çalışmalarının artması daha önceki yıllarda olduğu gibi ihracat

İLK 1000'İN AR-GE HARCAMASI 2016'DA 5 MİLYAR TL'Yİ AŞTI

	Ar-Ge merkezi olan firma sayısı	Ortalama Ar-Ge çalışanı (%)	2016 yılında Ar-Ge'ye yapılan harcama tutarı (TL)	2017 yılında Ar-Ge için planlanan harcama tutarı (TL)
İlk 500	100	105,69	4.705.043.679,05	3.711.798.575,86
İkinci 500	74	31,37	523.318.624,88	456.141.650,18

Sadece Ar-Ge harcaması olan firmalar dikkate alınmıştır.

İLK 1000 FİRMANIN TÜRKİYE'NİN TOPLAM İHRACATINDAKİ PAYI

İlk 500	%48.77
İkinci 500	%8.5
İlk 1000	%57.28

performansına da olumlu bir katkıda bulundu. İhracat 1000 şirketlerinin Ar-Ge performansına bakıldığında bu yönde dikkat çekici veriler çıkıyor. 2016 yılında ilk 1000 şirket içerisinde Ar-Ge merkezi olan şirketlerin sayısı 174 oldu. 2015'te bu rakam 192 idi. Yani burada az da olsa dikkate alınması gereken bir geri adım söz konusu. Merkez sayısının azalması yatırımların azaldığı anlamına gelmiyor. Çünkü Ar-Ge konusunda 2016 yılına ilişkin bir diğer ilgi çekici rakam ise Ar-Ge'ye yapılan yatırımlar. Türkiye'de özel sektör, Ar-Ge yatırımları konusunda motivasyonlarını geliştirmeye devam ediyor. Bu gelişim, şirketlerin Ar-Ge yatırım rakamlarına da yansıyor. İhracat 1000 araştırmasına göre ilk 1000 şirketin Ar-Ge yatırımı 2016 yılında 5.2 milyar TL'yi buldu.

2015'te bu rakamın 4 milyar TL seviyesinde olduğu dikkate alınırsa 2016'da Ar-Ge yatırımlarında önemli bir artış olduğunu söylemek mümkün. Fakat İhracat 1000 lis-

tesine katılan şirketlerin yaptığı beyanlara göre 2017 yılında bu 1000 şirketten tahmini 4.1 milyar TL'ye yakın bir Ar-Ge yatırımı yapılması bekleniyor ki bu da bir takım dış etkiler sebebiyle, şirketlerin bütçelerini temkinli kullanacağına işaret ediyor. Şunu da ekleyelim; Türkiye'de şirketlerin Ar-Ge yatırımlarının genel ciroya oranı uzun yıllardır ortalama olarak yüzde 1-2 bandında yer alıyor. 2016'da da bu oran ortalama yüzde 2 civarında oldu. Araştırmaya göre ilk 500'deki şirketlerin Ar-Ge yatırımlarının cirolarına oranı ortalama olarak yüzde 1.95 iken ikinci 500'ün ortalaması yüzde 1.82 oldu. Türkiye'de ihracatçı şirketlerin Ar-Ge operasyonlarına ağırlık vermesi elbette ki markalaşma gücüne ve patent sayılarına da etki ediyor.

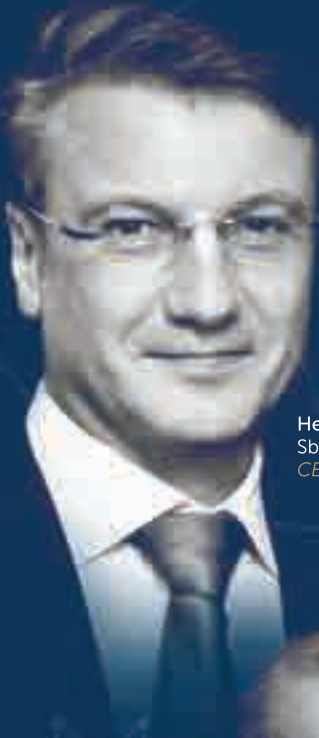
İlk 500 şirketin 2016 yılında uluslararası olarak tescillenen marka sayısı 9.340 iken, ikinci 500'ün uluslararası tescilli marka sayısı 3.747 oldu. İlk 500'ün geçen seneki uluslararası tescilli marka sayısı 5.595'ti. Neredeyse iki katı bir artış söz konusu geçen yıldan bu yıla. İlk 1000 firmanın 2016 yılında aldığı toplam patent sayısı ise 1.237 oldu. Markalaşma Türkiye ihracatçısı için yeni pazarlarda tutunma başarısını da beraberinde getirdi. Türkiye ihracatçıları geleneksel ihracat pazarı Avrupa'nın ekonomik durgun-

luk yaşamasıyla beraber pazarlarını çeşitlendirmişti. Bu çeşitlendirme stratejilerinde Türk ihracatçısının en güçlü bileşeni Ar-Ge ve inovasyon çalışmaları oldu. Önümüzdeki dönemde özellikle 2023 vizyonu çerçevesinde bu operasyonların daha da gelişeceğini öngörmek zor değil. Çünkü küresel ticarete rekabet kriterleri günümüzde sadece ihracat cirosunun büyüklüğü ve ülkeler arası sıralamadan ibaret değil. İhraç edilen üründen elde edilen katmadeger bu kulvarda başarının önemli bir göstergesi. İnovasyon ve Ar-Ge de bu kulvarda başarılı olmak için özel önemi verilmesi gereken alanlar.

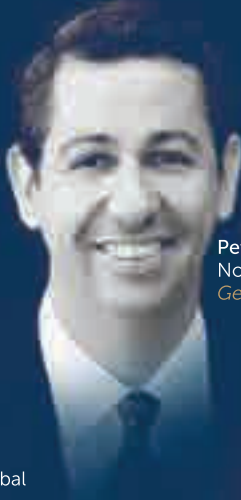
İLK 1000 FİRMANIN KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

	2016 yılı kapasite kullanımı	2017 yılı içinde planlanan kapasite artırım	2018 yılı içinde planlanan kapasite artırım
%100 - 91	118	2	1
%90 - 81	135	7	4
%80 - 71	128	6	4
%70 - 61	79	5	2
%60 - 51	47	1	2
%50 ve altı	42	211	164

Üretici ihracatçı firmalar dikkate alınmıştır.

Herman Gref
Sberbank Global
CEO

Peter Catalino
Novartis Türkiye
Genel Müdür

Laurent Boissier
Danone Türkiye
Genel Müdür

DaeHyun Kim
Samsung Türkiye
Başkan

Harm Goossens
Unilever
Türkiye, Orta Asya ve İran
Yönetim Kurulu Başkanı

Fabrizio Guidi
Sanofi
Türkiye Genel Müdür

Mong Hyun Yoon
Hyundai Assan Türkiye
Başkan & CEO

Sergio Marchionne
Fiat Chrysler
CEO

Discover
the potential

Türkiye hikayenizi keşfedin!

Türkiye'ye yatırım yapanlar önce değerli misafirlerimiz, ardından birlikte kazanan iş ortakları oldu.

Her birimizin bu muhteşem ülkeye dair güven, ekonomik büyüme ve kişisel tatminle dolu birçok hikayesi var.

Türkiye'ye gelin. Hikayenizi keşfedin.

Hikayenizi keşfetmek için:
turkeydiscoverthepotential.com

#myturkeystory

Mark Fields
Ford Motor Company
CEO ve Başkanı

Colman Deegan
Vodafone Türkiye
CEO

Jean Paul Sabet
BNP Paribas Group
Uluslararası Bireysel
Bankacılık Başkan Vekili

Felix Allemann
Nestlé Türkiye
Yönetim Kurulu Başkanı
ve Genel Müdür

Dr. Fabio Landazabal
GlaxoSmithKline
Orta Doğu, Kuzey Afrika ve CIS Ülkeleri
Kıdemli Başkan Yardımcısı ve Bölge Direktörü

Hiroshi Kato
Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye
Genel Müdür ve CEO

Guillaume Lejeune
AXA Türkiye
CEO

Discover
the potential

Türkiye hikayenizi keşfedin!

Türkiye'ye yatırım yapanlar önce değerli misafirlerimiz, ardından birlikte kazanan iş ortakları oldu.

Her birimizin bu muhteşem ülkeye dair güven, ekonomik büyüme ve kişisel tatminle dolu birçok hikayesi var.

Türkiye'ye gelin. Hikayenizi keşfedin.

Hikayenizi keşfetmek için:
turkeydiscoverthepotential.com

#myturkeystory

İHRACATIMIZA DEĞER KATAN
ÇÖZÜM ORTAKLARIMIZ

İşletmeler "iyi ki Vodafone'a geçmişim" diyor

Şimdi Vodafone Red Business Tarifesi'ne geçen işletmeler tarifelerini yurtdışında da aynen kullanıyor. Üstelik pasaportta sıra beklemiyor ve ücretsiz Lounge hizmetinden faydalanıyor.

Arayın, gelelim: 0850 542 42 42

Vodafone

**Tarifinizi
Yurtdışında da
Türkiye'deymiş
gibi kullanabilirsiniz.**

DAF
ENERGY

Bu kampanyaya sadece Vodafone Red Business kurumsal hat sahipleri katılabilir. 51 ülkede geçerli olan Her Şey Dahil Pasaport mevcut tarifeye ek günlük 14,90 TL + KDV olup Red Business 15 tarifesi için her ay 5 gün Red Business VIP tarifesi için her ay 7 gün ücretsizdir. Kampanyanın geçerli olduğu il sayısı güncellenmekte ve yeni ülkeler eklenmektedir. Lounge faydası belirli TAV havalimanlarında limitler dahilinde geçerlidir. Fast Track, Sabiha Gökçen ve belirlenen TAV havalimanlarında limitli hatlarda geçerlidir. Haklar kontenjanlarla sınırlıdır. Vodafone ve iş ortakları kampanyada değişiklik yapma hakkını saklı tutar. Hizmetin alınması sırasında oluşabilecek olumsuzluklardan Vodafone sorumlu değildir. Detaylar; www.vodafone.com.tr

Sibel Taşdemiroğlu

Daf Enerji Yönetim Kurulu
Başkan Yardımcısı

İşOrtağım

Türkiye aşkının kimyası: Petkim Tam 52 yıldır

52 yıl önce Türkiye'nin ilk petrokimya tesisi Petkim kurulurken hedef Türkiye'nin itici gücü olmaktı. Bugün ürettiğimiz 60 farklı hammadde ile 6000 sanayi kuruluşumuzun üretimine destek veriyor, ekonomimizi sağlam temeller üstünde yükseltmek için var gücümüzle çalışıyoruz.

2.2 milyar dolar piyasa değeri ile Türkiye'nin en büyük şirketlerinden biri olmanın haklı gururuyla 150.000 kişiye doğrudan ve dolaylı olarak istihdam sağlıyoruz.

52 yıllık deneyimimizle bugün olduğu gibi gelecekte de Türkiye ekonomisinin hep daha ileriye taşınmasına katkıda bulunmaya devam edeceğiz.

Chemistry of love for Turkey: Petkim Precisely for 52 years

When Petkim was first established, its objective was to serve as a driving force behind Turkey's economic growth as the country's first national petrochemicals producer. Today, we make more than 60 different chemical compounds that assist the manufacturing efforts of over 6.000 small and medium-sized enterprises, working tirelessly to strengthen the foundations of our nation's economy.

We are proud to have become one of Turkey's largest industrial groups with a market cap of USD 2.2 billion, providing direct or indirect employment for 150.000 people.

We shall continue to contribute to the future development of the Turkish economy with our 52 years of expertise...

BİR SOCAR İŞTİRAKİDİR

Bırakın teknolojiniz kanatlı olsun

Teknolojik ürünlerinizi dünyanın dört bir yanına hem güvenli, hem de hızlı bir şekilde ulaştırıyoruz. Siz de Turkish Cargo'ya gelin, dünyanın en çok ülkesine uçan havayolu şirketi ile daha fazla tüketiciye ve daha çok dağıtım noktasına ulaşın.

TURKISH CARGO Globalize
your business

www.turkishcargo.com.tr | 0 850 333 0 777

MEHMET BÜYÜKEKŞİ Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı.....	5
NIHAT ZEYBEKÇİ Ekonomi Bakanı.....	6
İBRAHİM ŞENEL Ekonomi Bakanlığı Müsteşarı.....	8
ÖZGÜR VOLKAN AĞAR Ekonomi Bakanlığı İhracat Genel Müdür Vekili.....	9
COLMAN DEEGAN Vodafone Türkiye CEO.....	10
ANAR MAMMADOV Petkim Genel Müdürü.....	11
M. İLKER AYCI Türk Hava Yolları A.O. Yönetim Kurulu ve İcra Komitesi Başkanı.....	12
İLKAY ERSOY DRD Filo Kiralama Genel Müdürü.....	13
BÜLENT ÜNAL TÜYAP Yönetim Kurulu Başkanı.....	14
ÖZDEMİR ATA Teksan Jeneratör Yönetim Kurulu Başkanı.....	15
TÜRKİYE'NİN POTANSİYELİNİ YABANCILAR ANLATIYOR	16
TÜRK İHRACATÇISI YEŞİL PASAPORT İLE DÜNYAYA AÇILIYOR	20
2016 YILI TÜRKİYE'NİN İLK 1000 İHRACATÇI FİRMA ANALİZİ	22
İHRACATIMIZA DEĞER KATAN ÇÖZÜM ORTAKLARIMIZ	32
2016 YILI TÜRKİYE'NİN İLK 500 İHRACATÇI FİRMASI	46
2016 YILI TÜRKİYE'NİN İKİNCİ 500 İHRACATÇI FİRMASI	68
PROF. DR. EMRE ALKİN	90
2016 YILINDA BAŞI ÇEKEN İHRACATÇI FİRMALAR	91
2016 YILI TÜRKİYE'NİN SEKTÖR BİRİNCİLERİ TANITIM SAYFALARI	95
2016 YILI TİM SEKTÖRLER KONSEYİ İHRACAT DEĞERLENDİRMELERİ	112
Mustafa Çıkrıkçıoğlu Çelik Sektörü.....	114
Ali Özınönü Çimento, Cam, Seramik ve Toprak Ürünleri Sektörü.....	116
Tahsin Öztiryaki Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü.....	118
Mustafa Şenocak Deri ve Deri Mamulleri Sektörü.....	120
Dr. Güven Uçkan Elektrik-Elektronik ve Hizmetler Sektörü.....	122
Edip Sevinç Fındık ve Fındık Mamulleri Sektörü.....	124
Başaran Bayrak Gemi ve Yat Sektörü.....	126
Salahattin Kaplan Halı Sektörü.....	128
Süleyman Kocasert Hazırgiyim ve Konfeksiyon Sektörü.....	130
Zekeriya Mete Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri Sektörü.....	132
Salih Zeki Poyraz İklimlendirme Sektörü.....	134
Murat Akyüz Kimyevi Maddeler ve Mamulleri Sektörü.....	136
Abdulkadir Çıkmaz Kuru Meyve ve Mamulleri Sektörü.....	138
Ali Kahyaoğlu Maden Sektörü.....	140
Adnan Dalgakıran Makine ve Aksamları Sektörü.....	142
Rıza Seyyar Meyve ve Sebze Mamulleri Sektörü.....	144
Ahmet Güleç Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri Sektörü.....	146
Ayhan Güner Mücevher Sektörü.....	148
Ömer Burhanoglu Otomotiv Endüstrisi.....	150
Latif Aral Aliş Savunma ve Havacılık Sanayii Sektörü.....	152
Ali Can Yamanyılmaz Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller Sektörü.....	154
Osman Bağdatlıoğlu Süs Bitkileri ve Mamulleri Sektörü.....	156
İsmail Güllü Tekstil ve Hammaddeleri Sektörü.....	158
Noyan Gürel Tütün ve Tütün Mamulleri Sektörü.....	160
Mustafa Satıcı Yaş Meyve ve Sebze Sektörü.....	162
Mehmet Emre Uygun Zeytin ve Zeytinyağı Sektörü.....	164
DEĞERLENDİRME YAZILARI	
Dr. Can Fuat Gürlesel TİM Ekonomi Danışmanı.....	166
Prof. Dr. Murat Çak İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi.....	167
Doç. Dr. Hatice Karahan TİM Ekonomi Danışmanı.....	168
Ali Orhan Yalçınkaya Ekonomist/TİM.....	169
Prof. Dr. Ümit Özlale Özyeğin Üniversitesi Ekonomi Bölümü Başkanı.....	170
2016 YILI TÜRKİYE'NİN İHRACATÇI İLK 10 VE SEKTÖR BİRİNCİSİ FİRMALARININ DEĞERLENDİRMELERİ	172
2016 YILI TÜRKİYE SEKTÖR İHRACAT YILDIZLARI TANITIM SAYFALARI	204
2016 YILI TÜRKİYE'NİN SEKTÖRLERİNE GÖRE İLK 1000 İHRACATÇI FİRMASI	240
2016 YILI TÜRKİYE'NİN İLK 1000 İHRACATÇI FİRMA KARŞILAŞTIRMALI VERİLERİ	263
2016 YILI TÜRKİYE'NİN ALFABETİK SIRAYA GÖRE İLK 500 İHRACATÇI FİRMASI	273
2016 YILI TÜRKİYE'NİN ALFABETİK SIRAYA GÖRE İKİNCİ 500 İHRACATÇI FİRMASI	281

TİM Adına Yayın Kurulu Başkanı Mehmet Büyükekşi | Yayın Direktörü Ensar Altun | Proje Yönetimi Filiz Özkan | TİM Proje Yönetimi Esra Vurdu | Proje Koordinatörü Murat Yanık | Araştırma Koordinatörü Sultan Kuğu | Marka Direktörü Tunç Altınbaş | Editör Handan Ağan | Katkıda Bulunanlar Adem Mehmetçik, Murat Ulusoy | Araştırma Temsilcileri Fatma Kızak, Mine Demir, Nezehat Sarı | Görsel Yönetmen Sevgi Özbakır | Renk Ayırımı Tolga Ünsal | Üretim Müdürü Haydar Kartal | Adres Dış Ticaret Kompleksi Çobançeşme Mevkii Sanayi Cd. B Blok Kat: 9 Yenibosna - İstanbul | Tel 0212 454 04 71 | Fax 0212 454 04 13 | E-mail tim@tim.org.tr | Web www.tim.org.tr - www.ihracatilkbin.com | Baskı ve Cilt Uniprint Basım San. ve Tic. A.Ş.

Bu araştırmaların tüm hakları Türkiye İhracatçılar Meclisi'ne aittir. Herhangi bir bölümünün veya tamamının izin almadan ve kaynak gösterilmeden kullanılması yasaktır. Süreli yayın değildir. Türkişttime Dergisi'nin ücretsiz hediyesidir. Teknik hatalardan dolayı TİM sorumlu tutulamaz.

dışetki

 vodafone İletişim Hizmetleri Çözüm Ortağı	 Petkim Petrokimya Çözüm Ortağı	 TURKISH AIRLINES Havayolu Taşımacılığı Hizmetleri Çözüm Ortağı	 DRD Filo Kiralama Operasyonel Araç Kiralama Hizmetleri Çözüm Ortağı	 TUYAP www.tuyap.com.tr Fuar Hizmetleri Çözüm Ortağı	 TEKSAN Kesintisiz Enerji Sistemleri Çözüm Ortağı
---	--	--	--	--	--

Geniş araç yelpazemizle, şirketinizin yanındayız.

Şirket filonuzu **DRD**'den kiralayın, her türlü ihtiyacınıza cevap verecek araç çeşitliliği arasından istediğinizi seçin. Ayrıca sunduğumuz ek hizmetler ile otomobilinizin keyfini sürün.

0850 911 1724

drd.com.tr [f](#) [t](#) [i](#) [i](#) /drdcomtr

DRD
Filo Kiralama

SIZE YİNE YENİ İYİ HABERLERİMİZ VAR

TÜYAP Palas
Fuar alanı içindeki otelimiz
Tüyap Palas Büyüdü. İstanbul'un ikinci büyük oteli oldu.
Beş yıldızlı 630 odası, 1.000 kişilik balo, 32 toplantı salonu ve nitelikli lokantaları ile yeni yılda tüm katılımcı ve ziyaretçilerimize büyük bir güven ve konfor sağlıyor.

TÜYAP İzmir
2017'de gerçekleşecek
İzmir Fuarları
Ege Bölgesine ayrı bir ekonomik güç katacak.

TÜYAP İstanbul
TÜYAP FUAR VE KONGRE MERKEZİ BÜYÜKMECE
2017 yılı yatırımları ile İstanbul Fuar Alanı
yıl sonunda **120.000 m²** den
140.000 m² büyüklüğe ulaşacak.

Uluslararası ticaretin Türkiye'deki buluşma noktası TÜYAP

38 yıldır ihracatçılarımızı dünya pazarları ile buluşturuyoruz.

Kuruluşumuzdan bugüne yurtiçinde **1.542** fuarda,

116 ülkeden **290.164** katılımcı kuruluşu,

189 ülkeden **50** milyonu aşkın ziyaretçiye ev sahipliği yaptık.

Yurtdışında **38** ülkede **171** fuarda ihracatçılarımızı hedeflerine ulaştırdık.

Yerelden Küresele

Yurtdışı yapılanmamız,
Türkiye'deki gücümüzü destekliyor.

Tüyap, Avrasya bölgesinin öncelikli
ticaret platformu olma vizyonuyla uluslararası
faaliyetlerini her yıl daha da geliştiriyor.

Yurtdışı tanıtım ve satış ağı sayesinde,
2016 yılı fuarlarımız **116 ülkeden katılımcı firma**
ve 189 ülkeden ziyaretçiye ev sahipliği yaptı.

Uluslararası Tanıtım Ofisleri

Rusya, İran, Bulgaristan, Gürcistan, Makedonya, Mısır ve Ürdün'de bulunan
7 Tüyap tanıtım ofisi sayesinde, katılımcılar Avrupa, Kafkasya, Balkanlar,
Kuzey Afrika, Orta Doğu ve Rusya'dan gelen nitelikli ziyaretçiler ile buluşuyor.

Global Satış Ağı

Dünyanın fuarcılıkta en büyük şirketi Reed Exhibitions ile 2012 yılında
gerçekleştirilen iş ortaklığı sonrasında 11 ülkede 110 çalışanı ile faaliyet
gösteren uluslararası satış ağı, fuarlarımızın uluslararası bilinirliğini
her geçen gün artırıyor.

Yurtdışı Acenteler

Fuarlarımızın uluslararası kimliği, 14 ülkede faaliyet gösteren
29 acentenin gerçekleştirdiği bireysel ve ülke katılımlarıyla zenginleşiyor.

FUARDA ARADIĞINI BULMANIN EN KOLAY YOLU

Fuar programına ulaşmak ve fuarlarımızla ilgili detaylı bilgi almak için
www.tuyap.com.tr - mytuyap.com/app

EVDE VE İŞTE

SEYAHATTE

TATİLDE

OKULDA

SPORDA VE
EĞLENCEDE

ALIŞVERİŞTE

İLETİŞİMDE

HASTALIKTA VE SAĞLIKTA

Siz neredeyseniz biz hep oradayız!

Siz hiç farketmeseniz de hayatınızın iz bırakan anlarında kesintisiz güç çözümleri ile Teksan hep yanınızda...
Türkiye'de ve 120'den fazla ülkede!

GÜVENİLİR GÜÇ HER ZAMAN YANINIZDA

TEKSAN TÜRKİYE Merkez Mah. Katip Çelebi Cad. No:9/2 Orhanlı-Tuzla / İSTANBUL
TEKSAN GLOBAL Yenidoğan Mah. Edebalı Cad. 34791 No: 12 Sancaktepe/İSTANBUL
info@teksanjeneratör.com.tr www.teksanjeneratör.com.tr

+90 **444 8576**
TKSN

TEKSAN

2016 YILI TÜRKİYE'NİN
**İLK 500 İHRACATÇI
FİRMASI**

Türkiye'nin ilk 500 ihracatçı Firması

2016 Genel Sıralaması	2015 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	İhracat 2016 (\$)	İhracat Değişim (%)
1	1	1	FORD OTOMOTİV SAN. A.Ş.	3.847.112.066,44	3.958.488.127,07	2,90
2	6	2	TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FAB. A.Ş.	2.057.743.801,33	3.189.938.360,32	55,02
3	3	3	OYAK-RENAULT OTOMOBİL FAB.A.Ş.	2.678.134.392,98	2.834.461.583,67	5,84
4	4	1	KİBAR DIŞ TİC.A.Ş.	2.433.034.659,34	2.457.807.149,52	1,02
5	2	1	TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.	2.911.830.132,46	2.100.413.091,47	-27,87
6	5	1	VESTEL TİCARET A.Ş.	2.155.184.402,00	2.004.029.094,38	-7,01
7	8	5	TOYOTA OTOMOTİV SAN. TÜRKİYE A.Ş.	1.184.161.964,13	1.803.921.945,99	52,34
8	7	2	ARÇELİK A.Ş.	1.783.545.474,49	1.776.311.550,85	-0,41
9	9	6	BOSCH SAN.VE TİC.A.Ş.	1.059.074.611,46	1.066.709.448,27	0,72
10	10	1	TGS DIŞ TİC. A.Ş.	1.004.507.377,34	1.013.730.948,98	0,92
11	18	7	MERCEDES-BENZ TÜRK A.Ş.	644.985.450,05	965.300.073,37	49,66
12	11	1	HABAŞ SİNAİ VE TIBBİ GAZLAR İSTİHSAL ENDÜSTRİSİ A.Ş.	870.981.673,22	900.283.104,63	3,36
13	12	1	FERRERO FINDIK İTHALAT İHRACAT VE TİCARET A.Ş.	831.867.070,21	805.076.896,80	-3,22
14	13	3	BSH EV ALETLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	794.407.275,19	756.712.738,06	-4,74
15	14	1	ETİ MADEN İŞLETMELERİ GEN.MÜD.	767.799.636,95	677.336.161,28	-11,78
16	15	1	ŞİŞECAM DIŞ TİC.A.Ş.	680.555.373,02	666.537.876,40	-2,06
17	17	2	İÇDAŞ ÇELİK ENERJİ TERSANE VE ULAŞIM SANAYİ A.Ş.	650.442.505,02	595.477.580,58	-8,45
18	16	2	PERGAMON STATUS DIŞ TİC.A.Ş.	654.131.057,02	573.253.541,11	-12,36
19		2	Araştırmaya Katılmıyor	460.964.379,91	510.017.651,54	10,64
20	23	1	TUSAŞ TÜRK HAVACILIK VE UZAY SAN.A.Ş.	432.186.537,62	477.593.581,46	10,51
21	22	3	ÇOLAKOĞLU DIŞ TİC.A.Ş.	456.397.257,79	461.777.946,93	1,18
22	21	4	DİLER DIŞ TİCARET A.Ş.	457.602.569,03	444.412.259,48	-2,88
23	19	3	PETKİM PETROKİMYA HOLDİNG A.Ş.	484.287.470,93	438.411.497,30	-9,47
24	24	3	BİRGİ BİRLEŞİK GİYİM İHR.DIŞ TİC.A.Ş.	427.741.241,78	428.285.307,69	0,13
25	31	5	YÜCEL BORU İHR.İTH.VE PAZ.A.Ş.	344.837.776,78	410.540.168,66	19,05
26	28	1	AK-PA TEKS.İHR.PAZ.A.Ş.	363.332.048,91	343.052.465,18	-5,58
27	27	1	TÜRK TRAKTÖR VE ZİRAAT MAK.A.Ş.	368.346.130,38	333.882.678,26	-9,36
28	32	2	SARKUYSAN ELEKTROLİTİK BAKIR SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	312.992.847,92	303.063.881,53	-3,17
29	39	6	İSKENDERUN DEMİR VE ÇELİK A.Ş.	264.490.817,00	287.875.433,54	8,84
30	26	1	ALTUNKAYA İNŞ.NAK.GIDA TİC. A.Ş.	369.597.586,88	283.829.219,69	-23,21
31	67	4	TAHA PAZ.VE MAĞAZACILIK A.Ş.	170.615.045,59	282.791.134,69	65,75
32		2	Araştırmaya Katılmıyor	213.823.843,05	282.204.878,42	31,98
33	38	1	BOSCH TERMOTEKNİK İSITMA VE KLİMA SAN.VE TİC.A.Ş.	270.309.322,71	281.131.900,86	4,00
34	63	4	İNDESİT COMPANY BEYAZ EŞYA PAZ A.Ş.	186.526.729,18	252.760.533,62	35,51
35	35	3	SANKO DIŞ TİC.A.Ş.	299.875.503,05	250.436.897,93	-16,49
36	41	8	GOODYEAR LASTİKLERİ T.A.Ş.	263.163.295,26	247.856.730,53	-5,82
37	44	2	BRİTİSH AMERICAN TOBACCO TÜTÜN MAMÜLLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	246.750.231,39	246.925.340,25	0,07
38	94	1	PHILSA PHILIP MORRIS SABANCI SİGARA VE TÜTÜN SAN.TİC.A.Ş.	144.819.350,37	245.144.808,31	69,28
39		5	Adının Açıklanmasını İstemiyor	205.518.009,28	243.763.032,04	18,61
40	33	6	TAHA KARGO DIŞ TİCARET A.Ş.	306.239.416,23	239.519.635,99	-21,79
41	47	2	TUSAŞ MOTOR SANAYİ A.Ş.	229.434.621,43	237.097.766,20	3,34
42		9	Adının Açıklanmasını İstemiyor	212.988.962,76	237.056.411,03	11,30
43	37	7	BORUSAN MANNESMANN BORU SAN.VE TİC.A.Ş.	277.593.407,66	232.161.128,20	-16,37
44	34	10	MAN TÜRKİYE A.Ş.	301.453.980,08	225.080.944,50	-25,33
45	46	11	TOYOTA MOTOR EUROPE ADAPAZARI ŞUBESİ	234.621.353,17	220.085.790,60	-6,20
46	48	3	BAŞAK METAL TİC.VE SAN.A.Ş.	226.702.051,88	216.973.296,57	-4,29
47	59	1	İSTANBUL ALTINONS KUYUMCULUK VE GIDA SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	195.379.353,87	213.236.340,05	9,14
48	116	1	TERSAN TERSANECİLİK SAN.VE TİC.A.Ş.	118.528.166,33	209.613.631,31	76,85
49	126	1	İSTANBUL GIDA DIŞ TİC.A.Ş.	113.325.014,78	209.499.052,65	84,87
50	57	10	ZORLU DIŞ TİC.A.Ş.	198.684.794,95	198.495.485,14	-0,10

2016 İç Satış Tutarı (TL)	2016 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2016 Genel Sıralaması
6.002.043.021,00	970.170.917,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:41 YSP:41 Halka Arz:18	10.196	2.699	7.497	1
4.845.821.468,00	387.799.550,94	Üretici-İhracatçı	ÖSP:62.14 YSP:37.86	9.422	1.618	7.804	2
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:49 YSP:51	6.577	1.392	5.185	3
233.823.143,39	6.669.395,18	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	56	56		4
35.416.687.556,33	1.639.852.720,46	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	4.823	1.055	3.768	5
3.553.757.132,41	17.789.764,61	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	1.743	1.207	536	6
		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	5.435	381	5.054	7
7.110.568.637,74	400.144.827,81	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	15.947	2.640	13.307	8
1.108.029.854,00	119.588.679,00	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	7.663	1.081	6.582	9
		Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	21	19	2	10
8.140.327.859,95		Üretici-İhracatçı	ÖSP:15 YSP:85	6.146	1.768	4.378	11
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.705	681	1.024	12
		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00				13
3.521.302.505,00	291.738.299,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:0.04 YSP:99.96	6.022	2.327	3.695	14
81.545.296,00	1.218.375.001,00	Üretici-İhracatçı	KSP:100.00	4.121	1.731	2.390	15
	9.699.050,23	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	19	19		16
4.639.018.830,85	359.196.674,33	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	3.808	446	3.362	17
		Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00				18
							19
1.024.781.929,27	614.996.149,39	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	5.254	2.570	2.684	20
3.529.623,00	6.242.587,00	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	17	17		21
	1.560.513,62	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	41	41		22
3.253.841.487,66	865.657.320,64	Üretici-İhracatçı	ÖSP:49 YSP:51	2.414	525	1.889	23
1.155.803,65	210.327,13	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	15	15		24
		Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	24	24		25
4.662.297,00	14.405.666,92	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	27			26
2.468.516.759,00	388.139.632,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:37.50 YSP:37.50 Halka Arz:25.00	2.803	704	2.099	27
1.468.129.891,00	29.194.201,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	714	291	423	28
5.528.649.000,00	1.386.861.000,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	5.106	1.774	3.332	29
9.567.022,00	7.757.356,00	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	243	174	69	30
1.695.916,96	979.506,19	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	8	8		31
							32
736.551.371,00	268.253.890,00	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	775	205	570	33
454.966.416,76	32.480.513,42	Grup Dış Ticaret	YSP:100.00	103	100	3	34
184.916,93	2.840.498,23	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	15	15		35
597.359.855,00	87.433.572,00	Üretici-İhracatçı	KSP:25.4 YSP:74.6	1.562	268	1.294	36
		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	702	109	593	37
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:25 YSP:75	1.004	1.004		38
7.962.212.541,65	1.305.213.090,78	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	23.013	19.245	3.768	39
202.936,59	912.396,96	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	279	121	158	40
111.268.098,00	124.143.680,00	Üretici-İhracatçı	KSP:53.78 YSP:46.22	1.779	732	1.047	41
2.470.933.740,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:30 YSP:70	2.445	480	1.965	42
804.667.094,00	110.589.048,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:93.33 YSP:6.67	1.296	220	1.076	43
500.957.455,03	80.409.774,89	Üretici-İhracatçı	ÖSP:0.02 YSP:99.98	1.784	370	1.414	44
		İhracatçı	YSP:100.00	94	94		45
	6.255.000,00	İhracatçı	ÖSP:100.00	15	12	3	46
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				47
3.007.413,00	46.256.256,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	369	158	211	48
7.699.955,02	47.729.768,87	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	117	117		49
	4.853.008,00	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	2.910	450	2.460	50

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ilk 500 ihracatçı Firması

2016 Genel Sıralaması	2015 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	İhracat 2016 (\$)	İhracat Değişim (%)
51		5	GRID SOLUTIONS ENERJİ ENDÜSTRİSİ A.Ş.		197.661.261,27	
52	30	2	PROGIDA TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	353.190.159,39	197.657.916,98	-44,04
53	53	5	CİNER İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	209.745.901,57	194.183.943,81	-7,42
54	50	2	KORDSA GLOBAL ENDÜST.İPLİK VE KORD BEZİ SAN.VE TİC.A.Ş.	216.544.069,69	193.539.349,48	-10,62
55	62	12	MAXİON İNCİ JANT SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	187.916.471,54	192.406.345,52	2,39
56		2	KAYAR KUYUMCULUK VE DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ		191.861.472,03	
57	78	7	ÜNİTEKS TEKSTİL GIDA MOTORLU ARAÇLAR SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	157.293.584,84	188.456.570,90	19,81
58	91	13	FEDERAL MOGUL DIŞ TİC.A.Ş.	146.306.674,42	186.603.495,14	27,54
59	61	4	POLİMER KAUÇUK SAN.VE PAZ.A.Ş.	188.729.183,12	186.539.666,28	-1,16
60		1	Araştırmaya Katılmıyor	163.892.501,09	180.997.751,66	10,44
61		1	Adının Açıklanmasını İstemiyor	160.996.685,61	180.016.752,73	11,81
62	65	8	İZMİR DEMİR ÇELİK SANAYİ A.Ş.	171.002.569,52	178.674.567,81	4,49
63	83	15	VALEO OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	154.198.534,18	175.977.747,33	14,12
64	36	3	BALSU GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	291.931.937,76	175.593.115,60	-39,85
65	55	19	COMPONENTA DOKUMCULUK TİC.SAN. A.Ş.	205.139.423,09	173.248.321,51	-15,55
66	89	2	BEŞLER MAKARNA UN İRMİK GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	148.458.122,10	172.993.919,06	16,53
67	29	29	POLİMEKS İNŞAAT TAAHHÜT VE SAN TİC.A.Ş.	362.870.451,65	172.910.309,33	-52,35
68		3	YILKROM MADEN VE ENERJİ YAT. TİC.SAN.A.Ş.		172.277.495,73	
69	64	14	BRİSA BRIDGESTONE SABANCI LASTİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	171.945.957,67	169.724.598,58	-1,29
70	204	9	BORÇELİK ÇELİK SAN. TİC. A.Ş.	72.610.505,47	168.610.805,90	132,21
71	77	8	MENDERES TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	160.887.269,07	168.379.352,70	4,66
72	75	3	İSTANBUL ALTIN RAFİNERİSİ A.Ş.	162.698.834,53	166.696.870,03	2,46
73	60	16	CMS JANT VE MAKİNA SANAYİ A.Ş.	191.902.412,20	162.196.701,52	-15,48
74		6	Araştırmaya Katılmıyor	198.639.101,83	160.788.475,73	-19,05
75	103	4	GÜLSAN SENTETİK DOKUMA SAN.VE TİC.A.Ş.	134.569.872,62	160.716.413,40	19,43
76		8	Adının Açıklanmasını İstemiyor	151.322.330,17	158.191.923,27	4,54
77	81	3	PERFETTI VAN MELLE GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	154.903.152,47	156.284.939,58	0,89
78	71	12	YEŞİM SATIŞ MAĞAZALARI VE TEKSTİL FAB.A.Ş.	167.870.053,68	155.930.827,78	-7,11
79	88	11	DTS DENİZLİ TEKSTİL DIŞ TİC.AŞ	149.136.524,59	155.806.293,94	4,47
80	87	6	KOROZO DIŞ TİC. A.Ş.	149.548.448,89	155.618.676,78	4,06
81		9	Adının Açıklanmasını İstemiyor	144.075.291,63	155.593.201,82	7,99
82		7	Adının Açıklanmasını İstemiyor	170.168.851,85	153.902.200,09	-9,56
83	93	9	CROSS TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	145.036.834,75	153.152.449,42	5,60
84		10	SASA DIŞ TİC.A.Ş.		151.987.534,54	
85	82	26	HEMA EXİM TİCARET A.Ş.	154.584.639,66	151.615.465,71	-1,92
86		4	Araştırmaya Katılmıyor		149.517.460,99	
87	98	13	İLERİ GİYİM SAN VE DIŞ TİC.AŞ.	140.735.401,34	147.867.520,47	5,07
88	90	17	PETLAS LASTİK SAN.TİC.A.Ş.	147.302.273,59	146.292.216,01	-0,69
89	121	22	AUTOLİV CANKOR OTO.EMNİYET SIS SAN.VE TİC.A.Ş.	116.248.296,40	145.908.126,57	25,51
90	513	10	TOSÇELİK PROFİL VE SAC END.A.Ş.	34.621.160,51	144.966.678,76	318,72
91	102	5	ARPAŞ İHRACAT İTHALAT VE PAZARLAMA A.Ş.	136.215.460,14	144.198.875,66	5,86
92	122	4	CANDY HOOVER EUROASIA EV GEREÇLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	115.872.481,50	143.703.868,02	24,02
93	96	8	SEVAL İHRACAT İTHALAT VE PAZARLAMA TİC.LTD.ŞTİ.	142.136.282,27	142.395.594,76	0,18
94	124	1	KLC GIDA ÜRÜNLERİ İTH.İHR.VE TİC.A.Ş.	114.893.893,24	141.874.395,70	23,48
95		18	PIRELLİ OTOMOBİL LASTİKLERİ A.Ş.		140.768.553,29	
96	176	11	EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI. TİC. A.Ş.	82.236.925,15	137.353.966,89	67,02
97	104	14	ERPA HAZIR GİYİM İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	134.352.091,21	136.398.128,45	1,52
98	92	29	RAM DIŞ TİCARET A.Ş.	145.811.726,74	134.562.101,20	-7,72
99		7	Araştırmaya Katılmıyor	168.260.457,28	133.728.073,05	-20,52
100	97	5	BOYTEKS TEKS.SAN.TİC.A.Ş.	141.875.768,84	133.475.702,13	-5,92

2016 İç Satış Tutarı (TL)	2016 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2016 Genel Sıralama
142.783.074,77	43.142.724,38	Üretici-İhracatçı	ÖSP:0.01 YSP:99.99	933	303	630	51
152.631.873,10		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	164	72	92	52
2.248.535,21	743.832,99	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				53
172.647.183,85	67.713.261,65	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.074	264	810	54
207.662.145,52		Üretici-İhracatçı	ÖSP:40 YSP:60	1.058	109	949	55
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				56
95.117.779,88		Üretici-İhracatçı	ÖSP:84.37 YSP:15.63	397	258	139	57
12.028.356,98		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	2	2		58
94.473.805,00	65.605.304,00	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	2.134	202	1.932	59
							60
322.283,17	3.671.773,02	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	5	5		61
1.227.274.116,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.174	379	795	62
		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00				63
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				64
181.376.355,29		Üretici-İhracatçı	YSP:93.60 Halka Arz:6.40	2.495	291	2.204	65
355.212.277,17	20.126.578,40	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	420	50	370	66
9.258.489,28	-69.759.799,82	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	261	261		67
14.296.436,89	12.233.491,65	İhracatçı	ÖSP:100.00	10		10	68
1.292.178.348,44	79.945.117,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:56.37 YSP:43.63	2.611	631	1.980	69
2.082.174.752,33	403.407.736,75	Üretici-İhracatçı	ÖSP:54.67 YSP:45.33	829	275	554	70
108.037.499,00	8.112.045,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.254	295	1.959	71
2.838.895.850,08	10.913.645,05	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	243	213	30	72
262.691.524,89	65.586.259,92	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.656	323	1.333	73
							74
1.204.284.296,00	323.416.573,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.391	205	2.186	75
92.372.571,03		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	350	60	290	76
		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	910	115	795	77
106.189.929,29	389.575,70	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	63	61	2	78
110.568,43	574.743,45	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	11	11		79
9.134.074,00	2.553.546,00	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	63	63		80
123.960.418,38	350.335.251,02	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.849	383	1.466	81
753.649.369,72	18.291.942,15	Üretici-İhracatçı	ÖSP:0.01 YSP:99.99				82
281.648,36	751.221,89	İhracatçı	ÖSP:100.00	5	5		83
	3.705.869,07	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	4	4		84
227.489.741,15	353.072,35	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.263	403	1.860	85
							86
		Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00				87
559.395.226,00	87.726.926,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.212	436	1.776	88
569.051.344,79		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	2.768	201	2.567	89
3.055.871.699,50		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.299	504	1.795	90
20.935.068,74		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	990	216	774	91
70.002.471,32		Grup Dış Ticaret	ÖSP:6 YSP:94	55	55		92
99.009,90	3.678.500,98	İhracatçı	ÖSP:100.00	11	11		93
6.934.717,29	2.410.295,94	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	12	12		94
528.755.245,00		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	502	109	393	95
5.604.357.704,04	1.274.038.107,29	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	6.234	1.766	4.468	96
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	1	1		97
609.019.584,74	11.332.802,80	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	28	28		98
							99
218.494.782,78	140.366.039,68	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.730	201	1.529	100

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ilk 500 ihracatçı Firması

2016 Genel Sıralaması	2015 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	İhracat 2016 (\$)	İhracat Değişim (%)
101	73	4	FNSS DIŞ TİCARET A.Ş.	164.516.712,73	132.590.535,11	-19,41
102	119	8	KİPAŞ PAZARLAMA VE TİC.A.Ş.	117.252.537,75	130.030.653,68	10,90
103	111	8	KÖKSAN PET VE PLASTİK AMB.SAN.TİC.A.Ş.	124.883.431,03	128.553.824,28	2,94
104	141	20	TEMSA GLOBAL SAN.TİC.A.Ş.	102.623.545,96	128.506.863,26	25,22
105	153	3	JTI TÜTÜN ÜRÜNLERİ SANAYİ A.Ş.	92.549.102,49	128.177.352,54	38,50
106	128	18	YAPI MERKEZİ İNŞ.VE SAN.A.Ş.	112.120.271,59	126.758.289,82	13,06
107		4	Adının Açıklanmasını İstemiyor	115.292.980,35	126.086.685,46	9,36
108	101	5	ASELSAN ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	138.599.674,39	125.131.607,63	-9,72
109	85	17	TÜRKMEN GRUP İTH. İHR. DIŞ TİC. A.Ş.	153.542.375,10	123.736.433,76	-19,41
110		2	Adının Açıklanmasını İstemiyor	130.514.848,74	123.065.691,36	-5,71
111	223	21	TIRSAN TREYLER SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	66.573.450,06	120.907.519,98	81,62
112	110	5	BOSCH REXROTH OTOMASYON SAN.VE TİC.A.Ş.	125.682.194,50	118.304.628,52	-5,87
113	84	12	KOCAER HADDECİLİK SAN.VE TİC. A.Ş.	153.661.086,15	117.799.992,84	-23,34
114	56	4	DURAK FINDIK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	203.400.029,09	114.724.090,83	-43,60
115	108	5	İNTERSWEET DIŞ TİC.A.Ş.	128.084.283,32	113.884.800,38	-11,09
116	66	4	ŞÖLEN ÇİKOLATA GIDA SAN.VE TİC. A.Ş.	170.901.628,11	113.515.087,91	-33,58
117		23	Araştırmaya Katılmıyor		112.931.465,33	
118	167	3	MAKİNA VE KİMYA ENDÜSTRİSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	84.721.114,84	112.911.263,28	33,27
119	133	9	BALIKESİR ELEKTRO MEKANİK SAN. TESİSLERİ A.Ş.	106.533.119,80	112.148.829,27	5,27
120	107	4	T.T.L. TÜTÜN SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.	130.149.769,52	111.868.547,26	-14,05
121		16	Adının Açıklanmasını İstemiyor	139.733.376,71	111.673.061,21	-20,08
122	155	16	KOTON MAĞAZACILIK TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	91.581.834,30	111.206.240,32	21,43
123	117	13	MESCİER DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	117.430.048,45	110.029.322,97	-6,30
124		25	TP ENDÜSTRİYEL VE TİCARİ LASTİKLERİ ANONİM ŞİRKETİ		110.017.010,58	
125	129	6	ARBEL BAKLIYAT HUBUBAT SAN.TİC.A.Ş.	110.336.796,42	109.817.701,51	-0,47
126		32	Araştırmaya Katılmıyor		108.510.873,61	
127	130	2	ORTADOĞU RULMAN SAN.TİC.A.Ş.	109.564.455,61	106.541.477,51	-2,76
128	177	4	ASAŞ ALÜMİNYUM SAN. VE TİC. A. Ş.	81.787.272,43	104.486.135,89	27,75
129	184	15	FORE ULUSLARARASI PAZ VE TİC.A.Ş.	79.198.741,69	104.227.193,27	31,60
130	113	5	ÖZGÜN GIDA SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	123.621.860,17	103.747.049,91	-16,08
131	105	5	ÇAYELİ BAKIR İŞLETMELERİ A.Ş.	132.073.165,15	103.106.886,73	-21,93
132	192	10	TİRYAKİ AGRO GIDA SAN.TİC.A.Ş.	77.158.383,69	102.266.480,15	32,54
133	145	9	OBA FOOD GIDA SAN.TİC.A.Ş.	100.023.321,91	98.766.681,30	-1,26
134	120	28	DELPHİ AUTOMOTİVE SYSTEMS LTD.ŞTİ.	116.696.259,26	97.823.096,73	-16,17
135	168	13	HES HACILAR ELEKTRİK SAN.TİC.A.Ş.	83.984.650,30	96.675.036,38	15,11
136		11	Araştırmaya Katılmıyor	90.238.177,63	96.443.181,15	6,88
137	152	3	YAŞAR DIŞ TİC.A.Ş.	93.188.117,41	96.012.414,74	3,03
138	138	6	İŞKUR İPLİK KUMAŞ MENS.TIC.SAN.A.Ş.	104.395.533,47	95.447.175,44	-8,57
139	142	2	ÇİMSA ÇİMENTO SAN.TİC.A.Ş.	101.959.968,91	94.946.456,29	-6,88
140	149	14	KARDEMİR DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	96.905.779,93	94.712.214,45	-2,26
141	214	10	SCHNEIDER ENERJİ END. SAN. VE TİC.A.Ş.	69.658.904,87	94.619.562,87	35,83
142	186	11	NEXANS TÜRKİYE END.VE TİC.A.Ş.	78.857.887,54	93.214.452,60	18,21
143	132	4	BOYDAK DIŞ TİCARET A.Ş.	106.556.833,17	93.168.156,45	-12,56
144	115	15	KAPTAN METAL DIŞ TİCARET VE NAKLİYAT A.Ş.	119.915.037,74	92.838.021,93	-22,58
145	173	18	BAYKANLAR TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	82.539.383,93	92.324.027,02	11,85
146	169	3	DURMAZLAR MAKİNA SAN.VE TİC.A.Ş.	83.152.855,29	89.881.052,88	8,09
147	156	24	LİM OTOMOTİV TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	91.494.002,93	89.331.492,71	-2,36
148	305	12	ABB İHRACAT TİC.VE ELEKTRİK SAN.A.Ş.	52.160.129,80	87.813.335,74	68,35
149	185	3	KASTAMONU ENTEGRE AĞAÇ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	79.181.737,24	87.306.170,48	10,26
150	163	12	MUTLU MAKARNACILIK SAN.TİC.A.Ş.	87.061.916,01	87.141.279,86	0,09

	2016 İç Satış Tutarı (TL)	2016 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2016 Genel Sıralaması
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	1	1		101
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	58	58		102
628.093.958,98	73.200.444,80		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	575	94	481	103
616.563.354,96			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.625	466	1.159	104
9.801.094.600,54	117.735.769,40		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	483	131	352	105
2.744.047.883,38	451.948.785,25		İhracatçı	ÖSP:100.00	8.919	1.437	7.482	106
	486.014,05		Grup Dış Ticaret	ÖSP:0.13 YSP:99.87				107
3.235.305.626,00	534.069.625,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	5.241	3.674	1.567	108
947.742,19			Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	2	2		109
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.932	373	1.559	110
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	548	200	348	111
137.506.882,49	7.553.480,19		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	910	226	684	112
307.945.387,88	10.865.124,62		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	698	131	567	113
377.476.087,31	5.056.760,37		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	55	20	35	114
219.747,72	4.243.671,00		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	38	34	4	115
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.399	383	1.016	116
								117
768.530.593,00	887.588,00		Üretici-İhracatçı	KSP:100.00	5.463	2.634	2.829	118
195.966.221,00	43.772.900,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.206	383	823	119
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	217	199	18	120
73.797.342,00	42.571.840,00		Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	20	20		121
2.155.559.169,07	6.503.812,17		İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	7.320	6.594	726	122
6.079.767,00	9.913.482,00		İhracatçı	ÖSP:100.00	16	16		123
278.459.133,00	81.824.052,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:0.01 YSP:99.99	1.512	177	1.335	124
407.779.074,00	3.632.750,70		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	369	43	326	125
								126
214.145.549,19	133.993.510,95		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.900	300	1.600	127
858.087.043,00	24.483.350,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.102	447	1.655	128
1.522.688,75	478.766,43		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	9	9		129
113.537.291,16	11.867.946,16		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	115	15	100	130
	375.041.921,95		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	414	130	284	131
824.326.796,13	38.294.726,19		Üretici-İhracatçı	ÖSP:72 YSP:28	530	200	330	132
	114.647,74		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				133
334.439.393,00	125.402.902,00		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	4.603	350	4.253	134
881.941.923,81	45.039.777,61		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.029	166	863	135
								136
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	37	37		137
250.998.804,02			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	88	88		138
878.219.293,00	306.257.063,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.012	527	485	139
	210.324,12		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	6	6		140
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	466	164	302	141
513.396.487,00	18.463.475,98		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	471	127	344	142
353.205,00	20.348.942,59		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	127	64	63	143
18.099.784,18	8.151.132,95		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	29	29		144
21.531.676,95	12.668.854,71		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	990	200	790	145
288.491.759,74			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.011	293	718	146
	232.461,31		İhracatçı	ÖSP:100.00	3	3		147
	1.378.769,40		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				148
2.133.974.433,90	-26.684.684,50		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.320	572	1.748	149
250.206.935,71	8.638.953,18		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	354	52	302	150

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ilk 500 ihracatçı Firması

2016 Genel Sıralaması	2015 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	İhracat 2016 (\$)	İhracat Değişim (%)
151		25	Araştırmaya Katılmıyor	105.844.601,36	86.822.229,36	-17,97
152		16	BAŞTUĞ METALURJİ SANAYİ A.Ş.		86.430.760,31	
153	137	1	AYDIN KURUYEMİŞ SANAYİ VE TİC. A.Ş.	104.749.171,44	85.279.415,30	-18,59
154	205	2	DOST KARDEŞLER TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	72.601.114,85	85.052.833,43	17,15
155	199	19	TAYPA TEKS.GİY.SAN.VE TİC.A.Ş.	74.595.576,90	84.316.453,79	13,03
156	326	17	KAPTAN DEMİR ÇELİK END.TİC.A.Ş.	49.340.166,94	84.231.193,69	70,72
157		20	Araştırmaya Katılmıyor	106.173.867,82	83.566.010,66	-21,29
158	181	52	KARBEL TEKSTİL DIŞ TİCARET A.Ş.	80.150.574,11	83.055.626,19	3,62
159	143	14	ATOM KABLO SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	101.862.207,75	82.201.620,25	-19,30
160	238	13	KÜÇÜKBAY YAĞ VE DETERJAN SANAYİ A.Ş.	63.242.336,55	82.031.183,97	29,71
161	189	6	ELEKS DIŞ TİCARET A.Ş.	78.704.817,58	79.680.473,45	1,24
162		15	Araştırmaya Katılmıyor	78.774.593,54	78.594.789,57	-0,23
163		16	PAMUKKALE KABLO SAN. TİC. A.Ş.		77.944.850,85	
164		23	GREİF EPS TURKEY AMBALAJ.SAN.VE TİC.A.Ş.		77.912.118,49	
165	146	21	ASTER GLOBAL PAZ.VE DIŞ TİC.A.Ş.	99.620.778,81	77.350.376,43	-22,36
166	161	7	ORTA ANADOLU TİC.VE SAN.İŞL.T.A.Ş.	88.487.234,15	77.094.377,14	-12,88
167	258	7	ALP HAVACILIK SAN.TİC. A.Ş.	60.024.635,00	77.086.368,44	28,42
168		6	DURAMELT KUYUMCULUK VE KIYMETLİ MADENLER GIDA SAN. TİC.A.Ş.		77.039.948,27	
169	147	11	STANDARD PROFİL OTOMOTİV SAN. VE TİC.A.Ş.	97.283.611,16	77.031.426,06	-20,82
170		14	DİA BAKLIYAT ANONİM ŞİRKETİ		76.827.819,58	
171	526	3	DAİKİN ISITMA VE SOĞUTMA SİSTEMLERİ SAN. TİC. A.Ş.	34.063.866,83	76.209.781,76	123,73
172	209	2	BANVİT BANDIRMA VİTAMİNLİ YEM SAN. A. Ş.	71.885.924,64	75.664.756,60	5,26
173	364	39	SUMMA TURİZM YATIRIMCILIK A. Ş.	44.835.887,94	75.227.804,47	67,78
174		12	ORGANİK KİMYA SAN.VE TİC.A.Ş.	77.549.488,25	75.195.473,36	-3,04
175	218	27	S.S.P OTOMOTİV SANAYİ VE DIŞ TİC.A.Ş.	67.354.149,39	74.770.014,80	11,01
176	193	22	BAYKAN DIŞ TİC.A.Ş.	76.585.013,00	74.569.821,66	-2,63
177		13	Adının Açıklanmasını İstemiyor	72.262.401,85	74.549.679,19	3,17
178	165	56	DSD DERİ SANAYİCİLERİ DIŞ TİC. A.Ş.	85.047.536,41	74.428.686,16	-12,49
179	231	2	CEMRE MARİN ENDÜSTRİ A.Ş.	64.664.354,93	73.738.458,95	14,03
180		17	Adının Açıklanmasını İstemiyor	79.512.252,11	73.452.039,18	-7,62
181	200	14	AKDENİZ KİMYASAL ÜR.PAZ.İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	73.616.408,32	73.316.764,37	-0,41
182		3	Adının Açıklanmasını İstemiyor	82.553.663,35	72.914.591,06	-11,68
183	227	22	NORM CİVATA SAN.VE TİC.A.Ş.	65.013.074,85	72.782.535,69	11,95
184	230	3	KARTAL HALI TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	64.767.194,98	72.763.392,65	12,35
185	278	5	AGT DIŞ TİCARET A.Ş.	56.313.048,15	72.699.727,16	29,10
186	175	34	GAMATEKS TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	82.249.921,38	72.573.832,87	-11,76
187		7	RİGAKU KUYUMCULUK GIDA İNŞ. TEKSTİL SAN. VE TİC.A.Ş.		72.378.331,89	
188	243	20	EROL DIŞ TİC.LTD.ŞTİ	62.346.686,50	71.797.965,76	15,16
189	220	15	STANDARD PROFİL EGE OTOMOTİV SAN.VE TİC.A.Ş.	66.904.703,19	71.571.839,53	6,98
190	224	25	YONCA GIDA SAN.İŞL.İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	66.533.834,56	71.564.621,88	7,56
191	274	9	MAGNESİT ANONİM ŞİRKETİ	56.755.547,13	71.560.255,53	26,09
192	150	19	ÖZKAN DEMİR ÇELİK SANAYİİ A.Ş.	95.795.983,87	70.816.617,85	-26,08
193	354	6	ETİ ELEKTROMETALURJİ A.Ş.	45.685.825,87	70.622.050,30	54,58
194	284	30	AYDINLI HAZİR GİYİM SAN.VE TİC.A.Ş.	55.231.080,51	70.231.439,00	27,16
195	206	24	ÖZAK TEKS.KONF.SAN.VE TİC.A.Ş.	72.496.464,15	70.224.633,94	-3,13
196		5	İŞİK TARIM ÜRN.SAN.VE TİC.A.Ş.		69.901.309,21	
197	310	15	HARİBO ŞEKER.SAN.VE TİC.LTD. ŞTİ.	51.395.981,58	69.832.415,33	35,87
198	196	29	SARTEN AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.	75.428.447,10	69.708.842,55	-7,58
199	242	2	ÖZGÜR TARIM ÜRÜNLERİ İNŞAAT SAN. VE TİC. A. Ş.	62.623.979,07	69.449.751,48	10,90
200	190	4	TERMO TEKNİK TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	78.694.142,79	69.366.288,23	-11,85

2016 İç Satış Tutarı (TL)	2016 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2016 Genel Sıralaması
							151
1.860.421.797,30		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	753	269	484	152
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	379	75	304	153
77.298.969,00	9.012.279,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	208	6	202	154
448.145,86	4.665.296,15	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	6	6		155
715.975.464,76	35.666.346,40	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	861	292	569	156
							157
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				158
21.550.930,23		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	147	35	112	159
721.762.534,42	9.432.546,77	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	357	65	292	160
	1.452.050,00	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	36	36		161
							162
126.469.210,41		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	260	38	222	163
6.945.000,00		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	1.985	142	1.843	164
150.320,26		İhracatçı	ÖSP:100.00	55	49	6	165
288.073.311,22	28.758.442,08	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.707	223	1.484	166
950.000,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	637	213	424	167
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				168
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				169
23.122.244,38	11.143.011,97	İhracatçı	ÖSP:100.00	14	14		170
652.900.000,00	61.560.000,00	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	1.011	441	570	171
1.570.791.948,68	49.166.590,49	Üretici-İhracatçı	KSP:63.16 YSP:16.32 Halka Arz:20.52	4.275	636	3.639	172
169.340,80	101.151.928,83	İhracatçı	ÖSP:100.00				173
241.125.483,39	6.757.530,23	Üretici-İhracatçı	ÖSP:51 YSP:49	298	231	67	174
		Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	20	20		175
	19.537,06	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	6	6		176
223.096.702,59	31.330.404,55	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	989	118	871	177
		Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	14	14		178
144.998,82	474.445,85	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	29	12	17	179
179.362.304,00	5.987.005,00	Grup Dış Ticaret	YSP:100.00	19	19		180
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				181
725.658.338,04	8.283.039,30	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	3.104	543	2.561	182
328.646.271,22	88.279.299,80	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	626	185	441	183
161.618.289,56	36.434.351,40	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.250	170	1.080	184
	4.146.059,47	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	993	256	737	185
61.073.205,64	45.166.589,73	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.712	278	1.434	186
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				187
		İhracatçı	ÖSP:100.00	8	6	2	188
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				189
291.205.329,59		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	255	124	131	190
50.537.373,00	11.987.852,00	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	215	43	172	191
406.757.138,33		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	631	93	538	192
20.167.507,34	80.500.169,26	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	665	35	530	193
1.128.618.367,00	165.621.237,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:96 YSP:4	3.137	2.927	210	194
4.231.676,00	10.693.921,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.114	230	884	195
10.747.958,26		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	839	44	795	196
		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00				197
665.471.085,15	41.905.267,95	Üretici-İhracatçı	ÖSP:85 YSP:15	2.490	340	2.150	198
40.530.504,97	5.394.309,01	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				199
124.848.680,00	33.791.340,00	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	649	90	559	200

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ilk 500 ihracatçı Firması

2016 Genel Sıralaması	2015 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	İhracat 2016 (\$)	İhracat Değişim (%)
201		25	Araştırmaya Katılmıyor	71.195.261,52	69.203.894,00	-2,80
202		30	Araştırmaya Katılmıyor	106.511.965,85	69.131.446,19	-35,10
203	219	22	ENPAY ENDÜSTRİYEL PAZARLAMA VE YATIRIM A.Ş.	67.028.424,95	69.127.388,24	3,13
204	99	21	MERTAŞ TUR.-DENİZC.NAKL.VE TİC.A.Ş.	139.811.200,96	68.665.148,32	-50,89
205		4	MEDCEM GLOBAL PAZARLAMA A. Ş.		68.627.146,08	
206		40	Adının Açıklanmasını İstemiyor	57.498.024,36	68.391.947,83	18,95
207	247	33	YİLTEKS İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	61.382.031,87	68.271.077,48	11,22
208		26	Adının Açıklanmasını İstemiyor	65.911.830,71	68.131.996,62	3,37
209	257	5	MEGA METAL SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	60.098.571,13	68.071.475,59	13,27
210	154	6	ARSLANTÜRK TARIM ÜRÜNLERİ SANAYİ İHRACAT VE İTHALAT A.Ş.	91.713.481,83	67.995.740,50	-25,86
211		1	Araştırmaya Katılmıyor	74.807.310,39	67.990.735,94	-9,11
212	178	16	ALTINMARKA GIDA SAN.VE TİC.A.Ş	81.515.305,48	67.829.045,30	-16,79
213	127	3	SANMAR DENİZCİLİK MAKİNA VE TİC.A.Ş.	113.262.422,48	67.803.179,97	-40,14
214	174	6	TEKNİK ALÜMİNYUM SANAYİ A.Ş.	82.323.928,29	67.301.535,91	-18,25
215	255	27	BEYPA DIŞ TİC.VE TEKS.SAN.A.Ş	60.165.889,74	67.195.478,92	11,68
216		17	Adının Açıklanmasını İstemiyor	73.031.106,35	67.166.320,01	-8,03
217		4	Adının Açıklanmasını İstemiyor	42.799.875,00	66.746.626,00	55,95
218	292	28	REAL İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	54.387.928,03	66.238.180,20	21,79
219	187	18	ABB ELEKTRİK SAN.A.Ş	78.854.091,88	66.012.883,48	-16,28
220	212	41	DANIŞ GIYİM DIŞ TİC.VE SAN.LTD.ŞTİ.	70.370.791,75	65.469.591,51	-6,96
221	109	8	ROKETSAN ROKET SAN. VE TİC.A.Ş.	127.518.173,51	65.321.400,57	-48,77
222	228	6	ONTEX TÜKETİM ÜRÜN.SAN.VE TİC.A.Ş.	64.984.016,20	65.306.477,19	0,50
223	207	5	ALLIANCE ONE TÜTÜN A.Ş.	72.424.368,51	65.130.732,56	-10,07
224	244	9	AKINAL SENTETİK TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	62.161.922,64	65.110.738,55	4,74
225	245	5	TÜRK DEMİR DÖKÜM FABRİKALARI A.Ş.	62.084.525,12	64.288.302,85	3,55
226		6	Araştırmaya Katılmıyor	44.118.087,20	64.202.971,89	45,53
227		17	Araştırmaya Katılmıyor	54.415.243,26	63.855.332,50	17,35
228		6	Adının Açıklanmasını İstemiyor		63.835.210,40	
229	331	29	MİLTEKS SPOR GIYİM TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	48.419.172,57	63.661.531,77	31,48
230	239	31	YİĞİT AKÜ MALZEMELERİ NAK.TUR.İNŞ.SAN.VE TİC.A.Ş.	63.058.851,58	63.644.370,26	0,93
231	276	7	ALTEK DÖKÜM HADDE MAMÜLLERİ SAN.VE TİC.A.Ş	56.344.195,37	63.422.318,03	12,56
232		20	Araştırmaya Katılmıyor	67.603.084,19	63.410.657,58	-6,20
233	139	41	NAKSAN DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	104.300.865,09	63.372.280,09	-39,24
234	157	23	YÜKSEL DIŞ TİC.İNŞ.SAN.LTD.ŞTİ.	90.592.531,54	63.140.363,62	-30,30
235	259	30	MAXİON JANTAŞ JANT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	59.586.279,97	62.974.194,14	5,69
236	501	18	AVES ENERJİ YAĞ GI.SAN.A.Ş.	35.130.946,40	62.911.491,51	79,08
237		4	Adının Açıklanmasını İstemiyor	45.815.587,84	62.182.848,02	35,72
238	171	19	TÜRK PRYSMIAN KABLO VE SİSTEMLERİ A.Ş.	82.815.253,76	61.994.728,94	-25,14
239	162	24	NOKSEL ÇELİK BORU SANAYİ A.Ş.	88.389.024,72	61.920.600,96	-29,95
240	281	19	NADİR YAĞ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	55.927.590,51	61.910.997,15	10,70
241	264	47	SAMPA OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	58.744.922,80	61.875.899,09	5,33
242	194	25	MITAŞ ENERJİ VE MADENİ İNŞAAT İŞLERİ TÜRK A.Ş.	76.146.703,79	61.543.949,68	-19,18
243	338	5	GÜMÜŞDOĞA SU ÜRÜN.ÜRETİM İHR.VE İTH.AŞ	47.412.213,32	61.324.627,18	29,34
244	299	4	AGROMEY GIDA VE YEM SAN.TİC.A. Ş.	53.147.930,37	61.187.153,83	15,13
245	215	27	DURMAZ LOJİSTİK İTH. VE İHR. LTD.ŞTİ.	67.934.749,15	61.003.172,14	-10,20
246	222	9	RE-MA METAL TEKSTİL İNŞ.GIDA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	66.625.148,91	60.850.952,28	-8,67
247	203	18	BAK AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.	72.631.248,25	60.841.154,76	-16,23
248		31	Araştırmaya Katılmıyor		60.703.362,13	
249		19	Adının Açıklanmasını İstemiyor	65.509.176,99	60.493.683,13	-7,66
250		33	Adının Açıklanmasını İstemiyor	60.498.893,84	60.322.549,70	-0,29

	2016 İç Satış Tutarı (TL)	2016 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2016 Genel Sıralaması
								201
								202
	84.990.889,14		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	826	175	651	203
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	17	3	14	204
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	20	20		205
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.688	444	2.244	206
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				207
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	1	1		208
	237.781.966,11	7.555.867,36	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	298	30	268	209
	301.574.589,29	4.204.000,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	240	60	180	210
								211
	1.017.179.701,84		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	281	72	209	212
	137.184.686,37	101.302.916,18	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	140	80	60	213
	83.167.871,97		Üretici-İhracatçı	ÖSP:41 YSP:59	271	92	179	214
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	14	14		215
	558.819.573,95	42.499.594,05	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	340	167	173	216
	8.113.921,68		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	375	155	220	217
	87.167,73	624.782,32	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	4	4		218
	1.724.029.310,40	115.793.408,85	Üretici-İhracatçı	ÖSP:0.05 YSP:99.95	1.675	880	795	219
	1.764.725,00	43.133,00	İhracatçı	ÖSP:100.00	61	25	36	220
	776.627.270,90	193.026.036,39	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.100	1.317	783	221
	362.595.125,10	22.567.127,25	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	518	173	345	222
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	79	79		223
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	578	103	475	224
	620.099.593,14	50.001.310,49	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	854	464	391	225
								226
								227
	799.638.703,25	159.206.584,69	İhracatçı	KSP:49 YSP:51	310	54	256	228
	18.945.641,93	19.014.785,35	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	9	9		229
	179.636.410,91	5.896.823,61	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	620	142	478	230
	187.269.722,64	27.783.912,28	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	259	59	200	231
								232
	182.185,27		İhracatçı	ÖSP:100.00				233
		783.730,16	İhracatçı	ÖSP:100.00	10	9	1	234
	75.645.819,48	70.062.813,41	Üretici-İhracatçı	ÖSP:40 YSP:60	418	72	346	235
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	239	65	174	236
			Grup Dış Ticaret	YSP:100.00	4	4		237
	710.762.916,00	11.390.675,88	Üretici-İhracatçı	ÖSP:16.25 YSP:83.75	451	87	364	238
	587.769.110,93	43.657.804,79	Üretici-İhracatçı	ÖSP:60 YSP:40	770	107	663	239
	126.660.264,43	3.301.668,27	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	179	16	163	240
	73.359.877,69	407.318,27	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.055	212	843	241
	238.800.947,14	36.968.617,73	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	395	159	236	242
	310.821.675,00	78.122.820,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.030	150	880	243
	143.187.857,59		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	464	120	344	244
	142.233,40	1.197.534,63	İhracatçı	ÖSP:100.00	24	7	17	245
	1.204.892,00	1.475.953,10	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	25	25		246
	80.309.701,00	13.776.547,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	585	119	466	247
								248
	390.317.242,00	22.368.771,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	786	173	613	249
	652.428.427,68		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	1.382	250	1.132	250

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ilk 500 ihracatçı Firması

2016 Genel Sıralaması	2015 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	İhracat 2016 (\$)	İhracat Değişim (%)
251	250	7	MARMARA PAM.MENS.SAN.TİC.VE ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş.	60.810.530,73	59.851.964,16	-1,58
252	277	20	SAPRO TEMİZLİK ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	56.331.808,15	59.785.784,40	6,13
253	275	21	POLİBAK PLASTİK FİLM SAN. VE TİC. A.Ş.	56.493.225,16	59.562.801,06	5,43
254	166	7	YAVUZ GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	84.789.554,03	59.552.391,34	-29,76
255	362	7	HİDROMEK HİDROLİK VE MEKANİK İML.SAN.VE TİC.A.Ş.	44.971.849,31	59.236.607,50	31,72
256	246	20	BİFA BİSKÜVİ VE GIDA SAN.A.Ş.	61.854.724,31	59.205.109,78	-4,28
257	294	22	SANDOZ İLAÇ SAN.VE TİC.A.Ş.	53.957.345,47	58.910.780,75	9,18
258	160	26	BORUSAN İSTİKBAL TİC. A.Ş.	88.823.116,09	58.777.924,86	-33,83
259	272	6	ERMAKSAN MAKİNA SAN.VE TİC. A.Ş.	57.056.642,99	58.723.982,04	2,92
260	356	2	TEK ASYA TARIM ÜRÜNLERİ TİC.LTD.ŞTİ	45.613.258,78	58.217.114,22	27,63
261	241	10	ÇALIK DENİM TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	62.780.448,13	58.199.275,54	-7,30
262	131	48	AYGAZ A.Ş.	106.984.530,88	58.174.406,73	-45,62
263	180	8	EKİN MADEN TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	80.205.913,96	58.041.303,76	-27,63
264	280	7	KALTUN MADENCİLİK SANAYİ NAKLİYE VE AKARYAKIT TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	56.006.954,24	57.868.165,14	3,32
265	268	21	AKSA JENERATÖR SANAYİ A.Ş.	57.796.902,64	57.426.665,04	-0,64
266	298	23	ROMA PLASTİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	53.520.950,47	57.397.879,04	7,24
267	487	47	DEFACTO PERAKENDE TİC.A.Ş.	35.706.915,73	57.281.300,68	60,42
268	237	23	UNAT YAĞ GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	63.723.181,89	57.034.792,82	-10,50
269	293	11	TEKSİS TEKSTİL ÜRÜNLERİ PAZARLAMA A. Ş.	54.272.263,69	56.909.298,78	4,86
270		35	USM LOJİSTİK TEKS.GIDA İNŞ.SAN.VE DİŞ TİC.LTD.ŞTİ.		56.830.951,28	
271		6	Adının Açıklanmasını İstemiyor	55.816.946,94	56.823.769,00	1,80
272	360	8	SÖZER KUYUMCULUK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	45.408.549,68	56.782.134,74	25,05
273		9	Araştırmaya Katılmıyor	244.937.911,63	56.533.024,19	-76,92
274	475	18	GÜRTEKS PAZARLAMA A.Ş.	36.562.179,63	56.366.663,18	54,17
275		24	Adının Açıklanmasını İstemiyor	55.113.100,22	56.329.763,43	2,21
276	637	34	ANADOLU ISUZU OTOM.SAN.VE TİC. A.Ş.	28.352.937,72	56.065.952,72	97,74
277	233	21	ANI BİSKÜVİ GIDA SAN.TİC.A.Ş.	64.593.213,53	56.010.897,08	-13,29
278	265	16	KÜMAŞ MANYEZİT SANAYİ A.Ş.	58.428.304,31	55.887.083,66	-4,35
279	249	32	BVB TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	61.002.970,53	55.841.833,39	-8,46
280	302	9	DEKANYA OTOMOTİV SAN. TİC. A.Ş.	52.658.290,60	55.169.476,45	4,77
281	347	28	ÇAĞ ÇELİK DEMİR VE ÇELİK ENDÜSTRİ A.Ş.	46.358.581,98	55.044.520,04	18,74
282		5	Adının Açıklanmasını İstemiyor	60.755.243,63	54.987.679,52	-9,49
283		8	Araştırmaya Katılmıyor	38.252.081,37	54.824.951,80	43,33
284	290	29	ADOPEN PLASTİK VE İNŞ.SAN.A.Ş.	54.760.479,11	54.777.725,03	0,03
285	159	95	ETSUN ENTEGRE TAR.ÜR.SAN. VE TİC.A.Ş.	89.950.988,00	54.538.563,29	-39,37
286	318	36	EFES TEKS.SAN.VE DİŞ TİC.LTD.ŞTİ.	50.265.757,68	54.304.394,41	8,03
287	288	37	JOTUN BOYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	54.943.167,80	54.199.519,62	-1,35
288	256	45	BEYÇELİK GESTAMP KALIP VE OTO YAN SANAYİ PAZ. VE TİC. A.Ş.	60.100.153,91	53.924.057,83	-10,28
289		27	Araştırmaya Katılmıyor	46.962.619,67	53.767.058,83	14,49
290	334	37	ALPIN TEKS.SAN.VE DİŞ TİC.LTD. ŞTİ	48.006.167,69	53.698.678,89	11,86
291	266	7	SUNEL TİCARET TÜRK A.Ş.	57.923.798,59	53.505.531,11	-7,63
292	558	6	ÇİMKO ÇİMENTO VE BETON SANAYİ TİC.A.Ş.	32.379.841,79	53.417.712,90	64,97
293	262	38	NSN TEKSTİL SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	59.036.398,19	53.413.173,67	-9,53
294	179	8	GÜRİSOY TARIMSAL ÜRÜNLER GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	80.427.700,38	53.379.248,29	-33,63
295		7	Adının Açıklanmasını İstemiyor	51.914.047,35	53.361.440,88	2,79
296		13	Adının Açıklanmasını İstemiyor	57.040.999,38	53.312.266,43	-6,54
297		39	Adının Açıklanmasını İstemiyor	39.075.415,43	53.111.507,23	35,92
298	467	10	MİORO HEDİYELİK EŞYA SAN.VE TİC.A.Ş.	37.044.183,14	53.052.912,12	43,22
299	279	26	CONTITECH LASTİK SAN. VE TİC. A.Ş.	56.157.371,77	52.991.812,16	-5,64
300		5	Araştırmaya Katılmıyor		52.700.172,30	

	2016 İç Satış Tutarı (TL)	2016 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2016 Genel Sıralaması
	207.066.431,97	21.459.272,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	668	98	570	251
	63.446.431,74	11.311.724,45	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	404	62	342	252
	273.128.790,00	12.363.207,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	508	99	409	253
	194.309.261,23	1.557.278,62	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	166	154	12	254
	733.631.501,96	255.606.642,80	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.624	702	922	255
	514.022.521,00	76.394.898,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	3.121	150	2.971	256
			Üretici-İhracatçı	KSP:1 YSP:99	363	80	283	257
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	5	5		258
	59.683.421,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	735	200	535	259
	1.108.566,88	1.636.629,54	İhracatçı	ÖSP:100.00	117	38	79	260
	252.450.152,00	5.933.842,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.606	221	1.385	261
	5.371.380.478,00	356.585.312,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	993	457	536	262
	899.043.942,25	27.562.048,48	İhracatçı	ÖSP:100.00	60	30	20	263
	38.066.360,94	29.371.841,60	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	694	119	575	264
	420.881.821,10	256.733.502,76	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	212	66	146	265
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00				266
	1.718.334.383,78	-23.285.319,10	İhracatçı	ÖSP:89 YSP:11	8.291	8.008	283	267
	35.822.571,16	7.425.059,78	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	147	35	112	268
		4.774.369,08	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	9	9		269
	141.350.985,86	4.466.072,81	İhracatçı	ÖSP:100.00	70	10	60	270
	30.379.207,38	41.934.542,51	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	595	46	549	271
	6.035.478,60	1.340.178,05	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	155	22	133	272
								273
	828.277,16	1.046.077,87	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	17	17		274
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	763	541	222	275
	666.912.808,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:70.26 YSP:29.74	815	264	551	276
	73.805.853,89	32.449.983,46	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.460	96	1.364	277
	192.054.611,62	148.804.189,22	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	615	125	490	278
			İhracatçı	ÖSP:100.00	4	4		279
	708.395,34	14.009.871,17	İhracatçı	ÖSP:100.00	13	13		280
	116.639.839,70	-14.212.588,61	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	348	57	291	281
	1.293.339.676,00	348.499.929,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:39.72 YSP:39.72 Halka Arz:20.56	1.173	563	610	282
								283
	293.038.943,44		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.355	200	1.155	284
	2.017.963,00	3.779.967,00	İhracatçı	YSP:100.00	52	52		285
	5.861,00		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	24	18	6	286
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	483	241	242	287
	720.363.364,54	38.670.189,66	Üretici-İhracatçı	KSP:50 YSP:50	2.198	437	1.761	288
								289
		1.433.673,15	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	4	4		290
	47.105.726,61		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	129	116	13	291
	462.230.654,72	19.909.517,02	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	911	272	639	292
	1.144.316,96	464.860,74	İhracatçı	ÖSP:100.00	3	3		293
	70.951.162,94	183.519,45	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	322	28	294	294
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	17	17		295
	80.026.299,00	-43.489.951,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.271	262	1.009	296
	12.961.282,91	8.456.706,56	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	485	55	430	297
	2.882.892,34	2.145.303,47	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	242	44	198	298
	29.158.050,05	64.042.524,87	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	227	28	199	299
								300

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ilk 500 ihracatçı Firması

2016 Genel Sıralaması	2015 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	İhracat 2016 (\$)	İhracat Değişim (%)
301	287	42	NAZ DIŞ TİC.A.Ş.	54.948.950,76	52.682.480,18	-4,12
302	441	26	MEMİŞOĞLU TARIM ÜRN.TİC.LTD.ŞTİ.	38.495.586,84	52.404.415,02	36,13
303		40	Araştırmaya Katılmıyor		52.391.643,36	
304	235	12	BOSSA TİC.VE SAN.İŞL.T.A.Ş.	63.769.982,88	52.361.320,48	-17,89
305	289	36	FARBA OTOMOTİV AYDINLATMA VE PLASTİK FAB.A.Ş.	54.887.275,50	52.347.227,47	-4,63
306	261	13	SARAY DÖKÜM VE MADENİ AKSAM SANAYİ TURİZM A.Ş.	59.307.663,86	52.120.348,39	-12,12
307		14	Adının Açıklanmasını İstemiyor	55.652.398,90	51.543.215,68	-7,38
308	449	35	HONDA TÜRKİYE A.Ş.	38.263.522,27	51.397.435,87	34,32
309		44	Adının Açıklanmasını İstemiyor	43.867.772,83	51.358.637,26	17,08
310	148	22	LESAFFRE TURQUIE MAYACILIK ÜR.TİC. A.Ş	97.183.515,16	51.282.318,06	-47,23
311		49	Araştırmaya Katılmıyor	33.471.477,28	51.050.832,79	52,52
312		15	Adının Açıklanmasını İstemiyor	51.368.381,21	50.845.954,84	-1,02
313		43	Adının Açıklanmasını İstemiyor		50.638.214,54	
314	316	44	SELÇUK İPLİK SAN.VE TİC. A.Ş.	50.685.075,46	50.625.532,05	-0,12
315	359	19	NİTTO BENTO BANTÇILIK SAN.VE TİC.A.Ş.	45.434.193,37	50.526.587,68	11,21
316	260	28	RAVAGO PETROKİMYA SATIŞ VE PAZARLAMA A.Ş	59.414.031,25	50.268.556,76	-15,39
317	267	24	ERİŞLER GIDA SANAYİ VE TİC.A.Ş.	57.852.923,77	50.152.587,99	-13,31
318	328	8	SARBAK METAL TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	48.708.265,81	49.553.472,52	1,74
319	295	37	BELTAN VİBRACOUSTİC TİTREŞİM ELEMANL.SAN.VE TİC.A.Ş.	53.865.355,16	49.542.612,56	-8,03
320	315	7	ABALIOĞLU YEM SOYA VE TEKS.SAN .A.Ş.	50.950.564,81	49.435.502,33	-2,97
321	401	9	YILDIZ ENTEGRE AĞAÇ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	41.032.864,91	49.433.646,04	20,47
322	325	45	GLOBAL SOURCİNG DIŞ TİC.A.Ş.	49.576.080,32	49.364.740,51	-0,43
323	485	16	ÜNVER TEKSTİL KONF.İML.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	35.737.035,70	48.869.373,44	36,75
324	236	27	NUR GIDA PETR.ÜRN.ULUS.NAK.MAD TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	63.734.563,36	48.828.036,43	-23,39
325		69	Araştırmaya Katılmıyor	35.645.808,91	48.816.909,35	36,95
326	371	38	GRAMMER KOLTUK SİST.SAN.VE TİC.A.Ş	43.932.907,76	48.489.823,84	10,37
327		43	NEMAK İZMİR DÖKÜM SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ		48.316.228,35	
328	229	39	İNCİ GS YUASA AKÜ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	64.814.979,94	48.260.887,05	-25,54
329		9	BMC OTOMOTİV SANAYİ VE TİC. A. Ş.		48.219.569,62	
330		46	Araştırmaya Katılmıyor	24.029.999,29	48.014.479,93	99,81
331	357	42	GRUP İMPEKS METAL SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	45.512.280,58	47.826.491,09	5,08
332	355	69	PARSAN MAKİNA PARÇALARI SAN. A.Ş.	45.625.417,76	47.811.123,79	4,79
333	344	46	GES TEKSTİL DIŞ TİC.VE SAN.AŞ	46.791.074,20	47.660.648,22	1,86
334	313	8	KLİMASAN KLİMA SAN. VE TİC. A.Ş.	51.121.562,70	47.526.869,22	-7,03
335	391	5	SEFİNE DENİZCİLİK TERSANECİLİK TURİZM SAN. VE TİC. A.Ş.	41.920.988,26	47.201.089,90	12,60
336	592	37	BAŞHAN TARİMSAL ÜRN.PAZ.SAN. DIŞ TİC.A.Ş.	30.133.998,90	46.828.801,24	55,40
337	365	48	ALPER İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	44.804.162,68	46.740.073,82	4,32
338	483	31	ERKUL KOZMETİK SAN.VE TİC.A.Ş.	35.793.205,97	46.614.947,65	30,23
339	386	7	TORUN BAKIR ALAŞIMLARI METAL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	42.329.185,38	46.578.625,16	10,04
340		53	Adının Açıklanmasını İstemiyor	36.852.399,84	46.574.404,91	26,38
341		49	Araştırmaya Katılmıyor	46.061.282,43	46.534.095,02	1,03
342		53	Adının Açıklanmasını İstemiyor	64.598.918,80	46.398.699,30	-28,17
343	321	64	MAKBAŞ ALÜMİNYUM PROFİL İNŞAAT SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	49.928.674,75	46.306.217,28	-7,26
344	435	3	PAGYSA PAMUK GIDA YERLİ ÜRN.TİC.SAN.A.Ş.	39.000.647,21	46.154.857,13	18,34
345		28	Adının Açıklanmasını İstemiyor	43.149.022,81	45.894.529,32	6,36
346	345	50	EDA DIŞ TİC.VE TEKS.PAZ.A.Ş	46.703.294,46	45.738.951,87	-2,06
347	324	30	EMRE METAL DIŞ TİC.LTD. ŞTİ.	49.625.570,56	45.680.417,34	-7,95
348		31	Araştırmaya Katılmıyor	45.978.324,47	45.431.770,31	-1,19
349	411	33	KOSAN KOZMETİK PAZARLAMA VE TİCARET A.Ş.	40.505.586,44	45.387.631,10	12,05
350	396	8	GRANİSER İÇ VE DIŞ TİCARET A.Ş	41.660.014,19	45.271.937,40	8,67

2016 İç Satış Tutarı (TL)	2016 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2016 Genel Sıralaması
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				301
201.163.420,29	25.363.148,95	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	345	71	274	302
							303
203.280.207,00	5.774.102,75	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.834	294	1.540	304
365.723.385,54		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.480	369	1.111	305
355.804.692,62	131.955.816,38	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	559	66	493	306
3.132.824,53	13.461.516,59	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	12	12		307
1.168.301.336,00	42.149.944,00	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	964	335	629	308
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	134	87	47	309
		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00				310
							311
3.045.155,77	13.685.685,28	İhracatçı	ÖSP:100.00	20	20		312
5.490.228,83		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	235	35	200	313
304.647.507,00	9.811.002,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.228	87	1.141	314
213.710.316,38		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	471	95	376	315
740.016.245,46	9.991.999,80	Grup Dış Ticaret	YSP:100.00	38	38		316
273.306.890,86	1.070.299,29	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	434	146	288	317
261.260.000,00	19.281.969,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	252	41	211	318
28.715.793,00	22.938.681,00	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	390	55	335	319
1.883.463.511,50	213.604.507,81	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	3.229			320
1.756.098.973,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.009	528	1.481	321
		İhracatçı	ÖSP:100.00				322
4.388.631,57	656.531,99	İhracatçı	ÖSP:100.00	13	13		323
11.597.869,31	1.738.008,50	Grup Dış Ticaret	ÖSP:60 YSP:40	25	7	18	324
							325
31.047.588,48	12.152.112,03	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	500	77	423	326
41.275.536,82	-1.619.003,16	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	613	100	513	327
257.665.842,42	-3.966.525,48	Üretici-İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	650	174	476	328
667.799.882,19	-89.191.059,41	Üretici-İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	1.197	291	906	329
							330
13.802.793,03	10.546.491,28	İhracatçı	ÖSP:100.00	68	68		331
19.728.295,33		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	829	210	619	332
		Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	5	5		333
148.409.528,00	43.233.162,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	772	170	602	334
16.053.526,91	8.377.013,83	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	267	102	165	335
268.767.187,27	17.270.697,68	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	270	60	210	336
3.012.556,83	673.057,60	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	6	6		337
55.732.250,49	88.498.453,76	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	446	55	391	338
12.766.499,00	11.138.565,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	328	85	243	339
16.267.760,53		İhracatçı	ÖSP:100.00				340
							341
1.325.671.926,98	48.060.700,18	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				342
		İhracatçı	ÖSP:100.00	10	8	2	343
3.676.789,33		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	410	52	358	344
154.258.370,00	4.754.246,15	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	137	54	83	345
17.933.296,00	2.014.000,28	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	1.280	171	1.109	346
		İhracatçı	ÖSP:100.00	27	21	6	347
							348
153.132.753,00	4.311.573,00	Grup Dış Ticaret	ÖSP:49 YSP:51	941	935	6	349
		Grup Dış Ticaret	YSP:100.00	12	12		350

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ilk 500 ihracatçı Firması

2016 Genel Sıralaması	2015 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	İhracat 2016 (\$)	İhracat Değişim (%)
351	337	51	APS GİYİM SAN.VE TİC.A.Ş.	47.460.114,04	45.258.781,31	-4,64
352	314	9	SABIRLAR FINDIK İHR. LTD.ŞTİ.	51.061.227,74	45.226.877,14	-11,43
353		41	Adının Açıklanmasını İstemiyor	45.900.957,66	45.175.816,31	-1,58
354	572	10	İŞİK AHŞAP PROFİL LOJİSTİK SAN VE TİC.A.Ş.	31.280.172,63	44.906.799,19	43,56
355	333	8	ÖZ-EGE TÜTÜN SAN.TİC.A.Ş.	48.139.086,56	44.895.471,15	-6,74
356	114	29	KADOOĞLU YAĞ SAN.VE TİC.A.Ş.	122.578.023,49	44.859.946,87	-63,40
357	451	10	RÜYA İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	38.250.482,76	44.857.093,49	17,27
358		32	Adının Açıklanmasını İstemiyor	38.768.104,81	44.838.542,65	15,66
359		75	Araştırmaya Katılmıyor	67.707.802,97	44.516.523,23	-34,25
360		3	Araştırmaya Katılmıyor	80.124.004,12	44.466.670,75	-44,50
361	336	8	ANATOLIA TAR.ÜR.SAN.VE DIŞ TİC A.Ş.	47.599.780,95	44.387.755,88	-6,75
362	583	6	MERİNOS HALI SAN.VE TİC.A.Ş.	30.720.859,94	44.301.945,78	44,21
363	423	34	ÖZTİRYAKİLER MADENİ EŞYA SAN. VE TİC. A.Ş.	39.685.748,11	44.269.797,40	11,55
364	341	34	NOBEL İLAÇ SANAYİİ VE TİC.A.Ş.	47.140.803,26	44.269.400,87	-6,09
365	402	41	TEKNİK MALZ.TİC.VE SAN.A.Ş.	41.004.968,62	44.242.400,14	7,90
366		23	Araştırmaya Katılmıyor	30.501.668,19	43.876.913,82	43,85
367	390	17	MATESA TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	41.993.464,68	43.821.445,85	4,35
368	377	55	VERITAS TEKSTİL KONFEKSİYON PAZARLAMA SANAYİ TİCARET A.Ş.	43.237.013,56	43.764.936,92	1,22
369		42	Adının Açıklanmasını İstemiyor	50.253.061,87	43.734.139,90	-12,97
370	403	4	MENAS MERSİN ZİRAİ ÜRÜNLER İŞL.İHR.SAN.TİC.A.Ş.	41.003.009,31	43.679.353,93	6,53
371	404	32	MMK METALURJİ SAN.TİC.VE LİMAN İŞLETMECİLİĞİ A.Ş.	40.985.410,41	43.537.823,06	6,23
372	745	35	CO-RE-NA ECZA DEPOSU DIŞ. TİC. A.Ş.	24.392.594,70	43.528.386,87	78,45
373	387	71	ALMES İÇ VE DIŞ TİC.NAK.A.Ş.	42.251.396,85	43.260.768,77	2,39
374		54	Adının Açıklanmasını İstemiyor	75.817.903,48	43.209.585,90	-43,01
375	397	39	FILPA AMBALAJ VE DIŞ TİC.A.Ş.	41.630.420,26	43.194.237,08	3,76
376	297	30	ŞİMŞEK BİSKÜVİ VE GIDA SAN.A.Ş.	53.759.372,96	43.175.493,76	-19,69
377	368	66	CESUR AMBALAJ SAN.VE TİC.A.Ş.	44.237.387,62	43.146.249,83	-2,47
378	330	4	TUĞRUL TARIM VE PETROL ÜR.TİC. VE SAN.A.Ş.	48.427.547,83	42.795.586,41	-11,63
379	525	31	KENT GIDA MAD.SAN.VE TİC.A.Ş.	34.100.083,04	42.583.131,78	24,88
380	655	39	ÇİMTAŞ ÇELİK İMALAT MONTAJ VE TESİSAT A. Ş.	27.721.717,18	42.571.426,90	53,57
381		10	Adının Açıklanmasını İstemiyor	124.726.748,05	42.514.153,07	-65,91
382		24	CMK KABLO ELEKT.SAN. İÇ VE DIŞ LTD.ŞTİ.		42.490.998,45	
383	379	33	BEKAERT KARTEPE ÇELİK KORD SAN. VE TİC. A.Ş.	43.122.067,08	42.326.468,44	-1,84
384	457	40	ERCİYAS ÇELİK BORU SANAYİ A.Ş.	38.015.748,13	42.290.073,15	11,24
385	361	35	DİCLE GIDA VE TARIM ÜR.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	45.369.976,59	42.137.882,62	-7,12
386	424	11	KUTAŞ TARIM ÜRÜNLERİ DIŞ TİC. VE SAN.A.Ş.	39.610.578,48	42.132.845,19	6,37
387	346	5	UÇAK KARDEŞLER GIDA SERACILIK ULUS. NAK. PLAS. SAN. VE TİC LTD. ŞTİ.	46.525.577,36	42.106.967,07	-9,50
388	358	6	OSMAN AKÇA TARIM ÜRÜN.İTH. İHR.SAN.VE TİC.A.Ş.	45.464.242,51	41.947.444,89	-7,74
389	312	20	KIVANÇ TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	51.137.690,28	41.835.452,92	-18,19
390		40	Adının Açıklanmasını İstemiyor	48.583.819,20	41.800.275,26	-13,96
391	375	11	DÜNYA TAŞ İTHALAT İHRACAT MADENCİLİK TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	43.751.204,06	41.760.469,93	-4,55
392		8	Adının Açıklanmasını İstemiyor	43.903.630,83	41.724.724,39	-4,96
393	413	88	ALTUNSOY ULUSLARARASI NAK.İNŞ. İTH.İHR.TİC.LTD.ŞTİ.	40.406.216,89	41.526.960,58	2,77
394	339	36	VATAN PLASTİK SAN.VE TİC.A.Ş.	47.274.112,77	41.414.832,06	-12,39
395	533	32	ELİTA GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	33.759.147,26	41.397.854,29	22,63
396	452	73	ÇELİKEL ALÜMİNYUM DÖKÜM İMALAT SAN. VE TİC. A. Ş.	38.190.573,91	41.374.797,66	8,34
397		7	Adının Açıklanmasını İstemiyor	44.068.641,92	41.288.992,06	-6,31
398	461	21	KASAR VE DUAL TEKS.SAN.A.Ş.	37.714.590,13	41.230.274,67	9,32
399	427	38	BİLİM İLAÇ SAN. VE TİC. A.Ş.	39.379.321,03	41.222.006,69	4,68
400	508	17	İSFA METAL TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	34.841.680,39	41.096.616,06	17,95

2016 İç Satış Tutarı (TL)	2016 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2016 Genel Sıralaması
17.317.545,12	-7.232.517,44	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	796	38	758	351
716.780,91	4.861.154,25	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	24	18	6	352
155.946.588,00	46.968.034,87	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.309	105	1.204	353
177.183.856,56	26.349.002,53	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	322	52	270	354
60.657.697,51	19.300.888,18	İhracatçı	ÖSP:100.00	88	9	79	355
296.426.115,86	162.368,90	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	378	214	164	356
		İhracatçı	ÖSP:100.00				357
179.098.601,90	21.408.022,37	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	500	126	374	358
							359
							360
2.347.229,99		Üretici-İhracatçı	ÖSP:64.55 YSP:35.45	290	45	245	361
673.258.844,32	94.701.183,16	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.479	197	2.282	362
182.364.938,00	952.284,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	531	369	162	363
499.229.719,20	28.772.864,96	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.173	850	323	364
56.226.111,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	719	76	643	365
							366
279.652.519,79	43.071.005,99	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.373	73	2.300	367
91.967.390,66	20.607.359,06	İhracatçı	ÖSP:100.00	101	45	56	368
485.984.348,96		Grup Dış Ticaret	YSP:100.00	99	48	51	369
4.643.275,00	16.062.926,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	34	12	22	370
1.385.096.423,29	-37.896.153,64	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	1.227	397	830	371
3.947.537,08	12.097.224,46	İhracatçı	ÖSP:100.00	31	20	11	372
550.356,35	329.535,43	İhracatçı	ÖSP:60 YSP:40	32	11	21	373
		İhracatçı	ÖSP:100.00				374
2.685.880,17	1.728.520,76	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	35	9	26	375
89.577.589,05	8.513.447,31	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.410	89	1.321	376
28.756.325,82	14.953.550,49	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	685	105	580	377
80.061.879,34	462.145,01	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	242	34	208	378
		Üretici-İhracatçı	KSP:0.54 YSP:99.46				379
182.535.177,37	103.053.848,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	722	204	518	380
		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00				381
6.818.819,17	2.511.798,16	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	82	7	75	382
112.830.143,07	39.703.404,67	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	350	56	294	383
439.069.298,47	52.716.187,86	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	356	61	295	384
21.548.239,00	2.020.771,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	54	23	31	385
867.330,01	26.704.473,02	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	430	50	380	386
1.641.448.162,60	1.777.963,12	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	78	50	28	387
6.728.032,76		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.134	59	1.075	388
75.598.359,00	10.252.765,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.225	138	1.087	389
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	475	61	414	390
241.999,80	11.869.194,47	İhracatçı	ÖSP:100.00	52	52		391
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	543	104	439	392
930.544,90	450.592,50	İhracatçı	ÖSP:100.00	27	10	17	393
288.764.513,94		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	421	70	351	394
426.703.625,23	6.059.280,62	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	171	90	81	395
40.699.812,55		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	472	68	404	396
62.062.201,28	1.043.104,90	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	274	25	249	397
111.688.432,21	15.895.177,25	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	983	249	734	398
983.966.698,97	-15.095.287,89	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.612	1.261	351	399
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	10	10		400

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ilk 500 ihracatçı Firması

2016 Genel Sıralaması	2015 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	İhracat 2016 (\$)	İhracat Değişim (%)
401	551	26	FLOKSER TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	32.826.499,70	41.006.056,96	24,92
402	454	27	E.G.O. ELEKTRİKLİ ALETLER SANAYİ A.Ş.	38.149.750,46	40.925.357,01	7,28
403	201	11	POYRAZ POYRAZ FINDIK ENTEGRE SAN.VE TİC.A.Ş.	73.081.994,49	40.916.107,48	-44,01
404	445	39	SANDOZ GRUB SAĞ.ÜR.İLAÇ.SAN.VE TİC.A.Ş.	38.402.340,69	40.779.538,63	6,19
405		50	Adının Açıklanmasını İstemiyor	39.507.547,63	40.653.545,11	2,90
406	436	25	TEKSAN JENERATÖR-ELEKTRİK SANAYİ VE TİCARET .A.Ş.	38.938.720,67	40.642.737,95	4,38
407	301	33	ULUSOY UN SANAYİ VE TİC.A.Ş.	52.824.214,72	40.519.152,96	-23,29
408	304	57	UOB MODA TEKSTİL DIŞ TİC.A.Ş.	52.223.152,98	40.389.864,92	-22,66
409		34	TATMETAL DEMİR ÇELİK İÇ VE DIŞ .TİC.LTD.ŞTİ.		40.371.191,24	
410		23	Adının Açıklanmasını İstemiyor	47184.140,93	40.333.162,54	-14,52
411		60	Adının Açıklanmasını İstemiyor	42.193.016,31	40.328.215,66	-4,42
412	409	58	ERAK TEKSTİL ÜRÜNLERİ DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	40.629.684,30	40.282.956,59	-0,85
413	495	62	MİKROPOR MAKİNA SAN. VE TİC. A. Ş.	35.470.357,63	40.280.421,06	13,56
414	417	61	ERKUNT SANAYİ A. Ş.	40.047.734,00	40.191.428,25	0,36
415	447	34	TAYAŞ GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	38.374.940,11	40.187.452,89	4,72
416	421	37	ÇEMTAŞ ÇELİK MAKİNA SAN.VE TİC.A.Ş.	39.725.273,28	40.186.650,70	1,16
417	455	11	CEHA BÜRO MOBİLYALARI A.Ş.	38.125.393,56	40.170.788,18	5,36
418	506	64	BİLKONT DIŞ TİC.VE TEKS.SAN. A.Ş.	35.015.033,64	40.049.583,92	14,38
419	308	10	K.F.C.GIDA TEKSTİL SANAYİ İTHALAT İHRACAT YATIRIM A.Ş.	51.550.680,51	39.983.424,76	-22,44
420	602	48	YARIŞ KABİN SAN.VE TİC.A.Ş.	29.851.554,40	39.906.527,56	33,68
421	320	48	KÜÇÜKÇALIK TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	49.992.062,59	39.841.216,06	-20,30
422	471	59	FG KONFEKSİYON TEKSTİL SAN.DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	36.824.688,98	39.812.735,03	8,11
423	464	26	VATAN KABLO METAL ENDÜSTİ VE TİC. A.Ş.	37.328.671,66	39.739.824,79	6,46
424	534	75	BOSTANCI KUYM.NAK.İNŞ.PET.GID. SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	33.656.914,00	39.739.507,07	18,07
425		35	Adının Açıklanmasını İstemiyor	54.950.664,86	39.639.574,32	-27,86
426	771	65	OZANTEKS TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	23.645.516,57	39.268.180,20	66,07
427	327	61	TANDEM İHRACAT A.Ş.	48.748.968,34	39.188.607,41	-19,61
428	429	62	SUFİ ÇORAP VE TEKS.ÜRÜN. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ	39.239.827,93	39.134.949,84	-0,27
429	381	2	MEY İÇKİ SAN. VE TİC. A.Ş.	42.809.121,61	38.940.971,81	-9,04
430		36	Araştırmaya Katılmıyor	38.473.434,99	38.929.654,00	1,19
431	349	63	VENÜS GİYİM SAN.VE TİC.A.Ş.	46.071.250,44	38.905.090,26	-15,55
432	474	10	HEPER METAL DÖKÜM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	36.572.441,84	38.874.491,11	6,29
433	307	12	ÖZDOĞU İNŞAAT VE TİC.LTD.ŞTİ.	51.624.795,59	38.803.351,25	-24,84
434		40	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.994.171,71	38.757.587,72	14,01
435	393	38	GÜNEY ÇELİK HASIR VE DEMİR MAM SAN.TİC.A.Ş.	41.726.492,44	38.616.781,66	-7,45
436		87	Araştırmaya Katılmıyor	35.728.588,61	38.600.185,25	8,04
437	600	36	ERDEMİR ÇELİK SERVİS MERKEZİ SAN.VE TİC.A.Ş.	29.976.425,00	38.551.112,00	28,60
438	649	11	SANKO TEKS.İŞLETMELERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	27.893.099,24	38.494.055,80	38,01
439		70	Araştırmaya Katılmıyor		38.291.319,42	
440		38	Adının Açıklanmasını İstemiyor	38.080.869,84	38.146.767,98	0,17
441		25	APEAS MÜHENDİSLİK İNŞ.TAAH.VE DIŞ TİC.A.Ş.		38.038.696,54	
442	521	59	CENGİZ MAKİNA SAN. VE TİC. A.Ş.	34.299.468,67	37.979.163,03	10,73
443	384	10	KALE KİLİT VE KALIP SAN.AŞ.	42.537.632,94	37.956.748,24	-10,77
444		13	ÇİNKOM METAL VE MAD.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.		37.897.555,44	
445	597	44	ARFESAN ARKAN FREN ELEMANLARI SAN.TİC.A.Ş.	30.007.477,26	37.850.130,33	26,14
446	865	24	EYMEŞ TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	21.556.972,58	37.795.246,76	75,33
447	444	46	FERRO DÖKÜM SANAYİ VE DIŞ TİCARET A.Ş.	38.405.389,19	37.649.828,98	-1,97
448	383	23	ARMA FİLTRE SİSTEMLERİ SAN. VE TİC. A. Ş.	42.694.760,67	37.552.528,92	-12,04
449		12	MONDİ KALE NOBEL AMBALAJ SAN.VE TİC. A.Ş.		37.426.089,84	
450	797	67	ALD DIŞ TİCARET A.Ş.	22.871.872,37	37.409.921,89	63,56

2016 İç Satış Tutarı (TL)	2016 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2016 Genel Sıralama
295.751.290,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.071	299	772	401
22.061.501,06	13.932.438,79	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	628	101	527	402
123.644.937,70	672.676,86	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	141	19	122	403
		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	265	89	176	404
517.641.250,12	8.426.345,75	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	507	254	253	405
166.362.739,96	23.060.643,73	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	392	167	225	406
619.685.923,88	14.174.667,05	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	235	122	113	407
148.887.127,49	1.803.953,53	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	25	19	6	408
		İhracatçı	ÖSP:100.00	6	6		409
106.514.817,20	2.552.723,81	İhracatçı	ÖSP:100.00	42	42		410
448.635.869,00	34.551.912,00	İhracatçı	ÖSP:100.00	2.376	1.170	1.206	411
1.204.928,72	629.292,30	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				412
48.149.288,00	38.551.480,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	577	92	485	413
39.542.890,93	7.658.241,99	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.034	219	815	414
21.889.481,69		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	916	92	824	415
171.048.946,90	32.665.252,68	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	410	118	292	416
2.351.731,88	5.640.922,28	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	695	58	637	417
108.644.335,00	42.214.464,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	483	88	395	418
13.016.914,50	329.576,57	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	822	98	724	419
282.528.666,16	18.971.208,56	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.075	170	905	420
142.582.028,90	27.251.023,93	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.346	289	1.057	421
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	2	2		422
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				423
5.146.463,94	1.287.477,02	İhracatçı	ÖSP:100.00	30	5	25	424
426.043.547,00	-41.506.404,63	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	913	266	647	425
214.613.343,04	1.132.301,21	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.512	150	1.362	426
	2.958.263,89	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	45	24	21	427
370.261,94		İhracatçı	ÖSP:100.00	43	39	4	428
		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00				429
							430
1.766.372,66	-1.829.213,76	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	438	166	272	431
7.461.244,95	5.191.986,85	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	69	25	44	432
523.171,36	73.051.308,50	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	201	6	195	433
		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00				434
164.976.230,97	351.711,78	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	109	77	32	435
							436
1.585.363.479,00	21.592.744,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	307	89	218	437
1.078.088.653,83	65.334.455,28	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	6.800	848	5.952	438
							439
2.694.703.565,27	220.983.547,77	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	6.530	1.244	5.286	440
	14.149.430,89	İhracatçı	ÖSP:100.00	35	29	6	441
49.660.033,04	35.528.323,40	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	583	98	485	442
304.409.802,13	29.250.513,03	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.366	312	1.054	443
		Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	1	1		444
15.913.851,03		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	262	94	168	445
316.028.895,39	1.706.343,40	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	654	29	625	446
136.923.237,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	623	129	494	447
104.927.700,00	-7.127.103,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.507	142	1.365	448
117.204.073,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:10 YSP:90	421	79	342	449
502.233,59	124.606,00	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	1	1		450

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ilk 500 ihracatçı Firması

2016 Genel Sıralaması	2015 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	İhracat 2016 (\$)	İhracat Değişim (%)
451	566	68	EDT HAZIR GIYIM PAZARLAMA VE İTHALAT İHRACAT LTD.ŞTİ.	31.731.593,24	37.359.612,77	17,74
452	512	40	NAWRAS TARIM ÜRN.GID.NAK.İNŞ.İTH.İHR.SAN.LTD.ŞTİ.	34.763.556,43	37.356.718,56	7,46
453		8	NOORDZEE DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ		37.178.987,55	
454	430	14	KINAN DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ.	39.190.417,44	37.106.924,05	-5,32
455	479	81	KÜÇÜKER TEKS.DIŞ TİC.AŞ.	35.967.738,98	37.105.472,26	3,16
456	420	9	COŞKUNÖZ ISI SİSTEMLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	39.934.829,27	36.970.996,02	-7,42
457		42	Adının Açıklanmasını İstemiyor	38.729.431,21	36.785.584,42	-5,02
458		84	Adının Açıklanmasını İstemiyor	38.183.356,49	36.756.809,32	-3,74
459		69	Adının Açıklanmasını İstemiyor	43.494.928,75	36.741.298,11	-15,53
460	573	15	KIRPART OTOMOTİV PARÇALARI SAN. VE TİC. A. Ş.	31.233.590,82	36.684.134,63	17,45
461	511	8	BADE DIŞ TİC. A.Ş.	34.793.698,71	36.321.657,80	4,39
462	497	173	GENTAŞ İÇ VE DIŞ TİC.NAK.TAŞ. LTD.ŞTİ.	35.389.575,43	36.267.147,13	2,48
463	560	22	GÖZEK TEKS.İTH.İHR.SAN.TİC.A.Ş.	32.361.185,36	36.256.435,71	12,04
464	399	72	REHA TEKSTİL DIŞ TİC.VE SAN.A.Ş.	41.470.365,71	36.240.326,08	-12,61
465	540	18	STARWOOD ORMAN ÜRÜNL.SAN.A.Ş.	33.442.025,23	36.206.376,05	8,27
466		19	Adının Açıklanmasını İstemiyor	35.256.213,61	36.090.064,10	2,37
467		41	HATBORU SAN.TİC.A.Ş.		36.043.587,79	
468		39	İSTANBUL DOSU MAYA LTD.ŞTİ		35.967.284,19	
469	469	96	HTL FASHİON HAZIR GIYIM SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	36.955.481,96	35.771.349,19	-3,20
470	240	42	METAL MARKET DIŞ TİC. A.Ş.	62.960.502,18	35.596.260,32	-43,46
471	405	28	SURTEL AMBALAJ DAĞIT.SAN.VE TİC.AŞ.	40.913.869,27	35.539.616,87	-13,14
472	459	13	SİLVERLINE EV GEREÇLERİ SATIŞ VE PAZARLAMA .A.Ş.	37.922.916,47	35.319.665,61	-6,86
473	531	52	YAZAKI WIRING TECHNOLOGİES TÜRKİYE ELEK.SİS.SAN.TİC.LTD.Ş	33.820.012,31	35.264.602,63	4,27
474		10	Araştırmaya Katılmıyor		35.193.934,69	
475	342	43	TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	46.993.434,09	35.070.139,15	-25,37
476	410	74	ÖZ TEKSTİL SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	40.621.250,45	34.926.837,05	-14,02
477	742	55	CPS PRESSFORM SAN.VE TİC.A.Ş.	24.473.469,11	34.921.864,03	42,69
478	514	12	KURTOĞLU BAKIR KURŞUN SANAYİ A.Ş.	34.613.627,92	34.825.518,15	0,61
479		49	ADIENT TURKEY SEATING OTOMOTİV LTD. ŞTİ.		34.802.734,26	
480	480	50	ACCELL DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ.	35.915.676,84	34.427.591,50	-4,14
481	579	9	KOPUZMAR SU ÜRÜNLERİ SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.	30.948.344,68	34.388.039,44	11,11
482	372	3	GÖKNUR GIDA MADDELERİ ENERJİ İMALAT İTH.İHR.TİC.VE SAN. A.Ş.	43.932.543,90	34.377.215,99	-21,75
483		41	PAM YAĞ GID.VE KİMYA SAN.TİC. LTD.ŞTİ.		34.373.175,62	
484		51	Araştırmaya Katılmıyor	20.363.984,11	34.360.124,48	68,73
485		6	Adının Açıklanmasını İstemiyor	31.406.572,42	34.304.366,45	9,23
486	462	53	JANTSA JANT SANAYİ VE TİC.A.Ş.	37.631.743,52	34.182.976,51	-9,16
487		73	SLN TEKSTİL VE MODA SAN.TİC.A.Ş.		34.173.455,11	
488		29	Adının Açıklanmasını İstemiyor	39.360.954,33	34.172.400,32	-13,18
489	715	82	ATLAS PORT DIŞ TİC.TURZ.TAŞM.LTD.ŞTİ.	25.349.578,87	34.062.617,22	34,37
490	478	42	DURUM GIDA SAN.TİC.A.Ş.	36.197.544,38	33.965.828,08	-6,17
491	710	45	ABDİ İBRAHİM İLAÇ SAN. VE TİC. A.Ş.	25.582.962,29	33.939.973,59	32,67
492		16	Adının Açıklanmasını İstemiyor	40.443.108,05	33.928.491,29	-16,11
493		43	Adının Açıklanmasını İstemiyor	38.439.740,69	33.864.495,28	-11,90
494		11	Adının Açıklanmasını İstemiyor	35.499.702,44	33.847.425,18	-4,65
495	571	54	SİO AUTOMOTİVE PAZARLAMA VE TİCARET A.Ş.	31.285.976,88	33.799.585,26	8,03
496	488	9	NUH ÇİMENTO SANAYİİ A.Ş.	35.684.173,71	33.769.620,10	-5,37
497	499	44	EGE KİMYA SAN. VE TİC.A.Ş.	35.256.601,36	33.731.355,70	-4,33
498		77	Adının Açıklanmasını İstemiyor		33.633.446,58	
499		43	Adının Açıklanmasını İstemiyor	39.424.414,52	33.616.945,24	-14,73
500		11	Adının Açıklanmasını İstemiyor		33.396.185,87	

* 2016 İhracat tutarı, yürürlükteki ihracat rejimine göre İhracatçı Birlikleri'nde kaydı alınan doğrudan ihracat değerini FOB USD cinsinden ifade eder. Bu tutara serbest bölgelerden yapılan ihracat, ihracat kaydı ile yapılan satış ve teslimler, transit ticaret, geçici olarak yurtdışına gönderilmiş eşya, bedelsiz ihracat, 1 Ocak-31 Aralık 2016 tarihleri dışında beyan edilen ihracat, yabancılara ihracat rejimi dışında yapılan mal ve hizmet satışları, grup şirketi dahi olsa tüzel kişiliği farklı olan firmaların ihracatı dâhil değildir.

2016 İç Satış Tutarı (TL)	2016 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2016 Genel Sıralaması
140.388,00	1.042.685,33	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				451
		İhracatçı	ÖSP:34 YSP:66	8	4	4	452
1.459.548,38	225.531,96	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	2	2		453
		İhracatçı	ÖSP:65 YSP:35	8	8		454
342.720,70	215.196,31	İhracatçı	ÖSP:100.00	3	3		455
70.614.265,00	3.608.253,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	262	44	218	456
615.867,08	1.662.207,62	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	13	11	2	457
	1.201.067,14	İhracatçı	ÖSP:100.00	7	7		458
		Grup Dış Ticaret	YSP:100.00				459
48.707.280,58	25.019.012,96	Üretici-İhracatçı	ÖSP:94.90 YSP:5.10	509	68	441	460
	413.981,89	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	2	2		461
1.036.125,55	503.101,53	İhracatçı	ÖSP:97.40 YSP:2.60	71	11	60	462
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	36	21	15	463
5.153.398,00	448.130,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	800	200	600	464
774.325.596,88	9.715.065,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:99.99 YSP:0.01	1.044	178	866	465
9.356.580,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	343	105	238	466
82.514.870,17		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	323	54	269	467
		Grup Dış Ticaret	YSP:100.00				468
1.337.571,69	9.915.991,67	İhracatçı	YSP:100.00	45	42	3	469
4.880.217,65	2.743.623,72	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	48	38	10	470
	149.829,26	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				471
162.706.073,44	6.349.109,66	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	888	186	702	472
134.202.373,14	3.201.374,68	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	1.522	85	1.437	473
							474
3.061.823,87		Üretici-İhracatçı	KSP:100.00	287	181	106	475
17.599.006,00	795.090.060,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	290	69	221	476
44.334.701,23	9.162.955,92	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				477
99.832.063,71	6.670.069,72	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	498	66	432	478
211.429.610,72		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	536	49	487	479
		Grup Dış Ticaret	YSP:100.00	1	1		480
2.144.497,74	161.721,91	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	3	3		481
116.226.730,86		Üretici-İhracatçı	ÖSP:16.5 YSP:83.5	356	119	237	482
96.579.637,09	3.302.016,86	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	76	6	70	483
							484
2.288.652,56	5.449.334,53	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	12	2	10	485
47.287.492,00	15.918.386,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:80.29 Halka Arz:19.71	601	120	481	486
7.827.964,00	3.547.858,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	188	107	81	487
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.303	118	1.185	488
147.739,51	984.210,87	İhracatçı	ÖSP:100.00	34	21	13	489
227.604.765,36		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	365	39	326	490
1.432.008.903,65		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.483	2.031	452	491
27.882.647,16	-18.045.089,85	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	555	94	461	492
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	20	20		493
232.648.278,39	4.018.904,95	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	468	115	353	494
8.312.144,18	227.933,26	İhracatçı	ÖSP:100.00	5	5		495
544.955.004,00	234.998.598,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	549	165	384	496
134.359.629,52	11.090.327,29	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	306	130	176	497
		İhracatçı	ÖSP:100.00				498
496.950.977,62	550.553,19	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	356	183	173	499
111.493,01	433.764,72	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	2	2		500

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

2016 YILI TÜRKİYE'NİN
**İKİNCİ 500 İHRACATÇI
FİRMASI**

Türkiye'nin ikinci 500 ihracatçı Firması

2016 Genel Sıralaması	2015 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	İhracat 2016 (\$)	İhracat Değişim (%)
501	541	67	KANCA EL AL DÖVME ÇELİK VE MAK SAN.A.Ş.	33.441.928,76	33.328.526,40	-0,34
502	594	79	MAKSIMUM DIŞ TİCARET A.Ş.	30.066.309,20	33.209.061,69	10,45
503	668	10	LARTH ISITMA VE SİHHİ TESİSAT MALZEMELERİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	27.306.113,74	33.207.936,18	21,61
504	674	44	BOSKAY METAL SAN.VE TİCARET LTD.ŞTİ.	27.019.028,99	33.144.761,01	22,67
505	656	46	ŞARA DIŞ TİC.A.Ş.	27.625.642,56	33.134.487,00	19,94
506		83	Adının Açıklanmasını İstemiyor		33.008.576,57	
507		46	İSKENDERUN GÜBRE SAN.A.Ş.		33.007.550,00	
508		47	Adının Açıklanmasını İstemiyor	41.798.261,01	32.872.991,93	-21,35
509	563	9	ERTÜRK ÜZÜM VE TARIM ÜRÜNLERİ İŞLETMELERİ İTHALAT İHRACAT TİCARET SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	31.968.120,63	32.867.421,19	2,81
510	607	7	ÖZKAPLAN KARPET İÇ VE DIŞ TİC. LTD.ŞTİ.	29.605.940,03	32.861.302,23	11,00
511	643	17	AYVAZ SİNAİ ÜRÜNLER TİC. VE SAN. A.Ş.	28.110.293,22	32.846.056,29	16,85
512	687	48	MARZİNC DIŞ TİC. A.Ş.	26.571.469,75	32.748.379,81	23,25
513		30	DEMES KABLO SANAYİİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.		32.719.719,27	
514	553	33	ELECTRİCFİL ÜNİFİL OTOMOTİV SAN. VE TİC. A.Ş.	32.651.635,91	32.689.399,63	0,12
515		45	Adının Açıklanmasını İstemiyor	35.633.881,33	32.652.480,58	-8,37
516		60	Adının Açıklanmasını İstemiyor	29.759.175,41	32.594.863,43	9,53
517	367	46	YAYLA AGRO GIDA SAN.VE NAK.A.Ş.	44.384.246,50	32.590.850,83	-26,57
518	696	44	SYNGENTA TARIM SAN.VE TİC.A.Ş.	26.174.656,02	32.554.251,49	24,37
519	642	56	MAYSAN MANDO OTOMOTİV PARÇ. SAN.VE TİC.AŞ	28.155.498,68	32.537.205,22	15,56
520		96	Adının Açıklanmasını İstemiyor	31.478.443,20	32.515.273,98	3,29
521		45	Adının Açıklanmasını İstemiyor	30.741.251,55	32.328.426,36	5,16
522	395	31	ELSAN ELEKTRİK GEREÇLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	41.682.686,97	32.264.981,34	-22,59
523	564	10	BOSSAN TEKS.İTH.İHR.SAN.VE TİC LTD.ŞTİ.	31.886.309,21	32.100.620,25	0,67
524	570	14	ÇUKUROVA İNŞAAT MAKİNALARI SAN. TİC.A.Ş.	31.314.870,92	32.022.511,29	2,26
525		57	CHASSIS BRAKES İNTERNATIONAL OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.		32.000.144,02	
526	542	14	ÖZER METAL SANAYİ A.Ş.	33.242.575,43	31.953.545,28	-3,88
527	945	12	VISSMANN MANİSA SATIŞ PAZARLAMA VE TİC. LTD. ŞTİ.	19.963.646,92	31.920.185,35	59,89
528	380	35	TERMİKEL DIŞ TİCARET A.Ş.	42.971.354,08	31.879.138,03	-25,81
529	440	16	AKYEM ADANA YEM YAĞ BİODİZEL TAR.VE SAN.TİC.A.Ş.	38.534.967,52	31.854.161,06	-17,34
530	569	58	ZF SACHS SÜSPANSİYON SIST. SAN.VE TİC. A.Ş.	31.345.733,73	31.842.080,12	1,58
531	419	32	EBİON KABLO SANAYİ TİC.A.Ş.	39.968.150,99	31.823.063,94	-20,38
532		25	Adının Açıklanmasını İstemiyor	32.968.739,44	31.818.658,29	-3,49
533	422	1	POLİN DIŞ TİCARET A.Ş.	39.688.610,93	31.771.169,01	-19,95
534		76	Araştırmaya Katılmıyor	40.813.906,67	31.764.920,89	-22,17
535		70	Araştırmaya Katılmıyor		31.733.515,60	
536	389	52	ARGON KİMYA SAN.VE TİC.A.Ş	42.039.002,79	31.613.339,85	-24,80
537	144	51	GEMLİK GÜBRE SANAYİİ A.Ş.	100.944.517,92	31.602.849,55	-68,69
538	473	38	KOREL ELEKT.SAN.VE TİC.A.Ş.	36.654.527,70	31.472.682,62	-14,14
539	493	20	ERUSLU İÇ VE DIŞ TİC.PAZ.A.Ş.	35.522.261,22	31.365.283,10	-11,70
540		68	Adının Açıklanmasını İstemiyor	27.525.422,38	31.325.296,91	13,80
541	482	50	EFOR İÇ VE DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ.	35.826.270,35	31.246.454,85	-12,78
542	675	78	SUGLOBAL TEKSTİL VE KONFEKSİYON SAN.A.Ş.	26.982.671,11	31.211.211,34	15,67
543	639	79	AKKUŞ TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	28.303.868,62	31.040.488,18	9,67
544	722	86	İBİŞLER TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.	25.232.434,04	30.741.626,01	21,83
545	559	15	SİSTEM ALÜMİNYUM SANAYİ .VE TİCARET A.Ş.	32.374.771,59	30.713.791,14	-5,13
546		89	Araştırmaya Katılmıyor		30.713.737,84	
547	611	11	BEYPI BEYPAZARI TARIMSAL ÜRET. PAZ.SAN. VE TİC. A.Ş.	29.479.860,36	30.595.265,35	3,78
548	686	114	YENİ KAYATÜRK GIDA İNŞ.TEKSTİL TAR.İTH.İHR.ÜRN.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	26.597.041,14	30.587.381,62	15,00
549	605	80	CELLİON TEKS.SAN.VE TİC. A.Ş.	29.709.621,68	30.546.948,94	2,82
550	300	18	ARDA MÜHENDİSLİK SAN.VE TİC. LTD.ŞTİ.	53.127.569,45	30.348.956,44	-42,88

2016 İç Satış Tutarı (TL)	2016 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2016 Genel Sıralama
116.707.320,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	573	112	461	501
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				502
		Grup Dış Ticaret	YSP:100.00				503
68.568.154,92	3.995.220,19	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	210	36	174	504
	1.564.513,22	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	25	25		505
23.149.295,40	3.741.268,57	İhracatçı	ÖSP:100.00	1	1		506
141.531.943,00	8.026.267,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	75	13	62	507
22.531.675,00	14.389.927,00	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	401	43	358	508
103.996.708,98	7.530.025,28	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	129	21	108	509
	565.875,95	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	2	2		510
6.741.310,81	3.550.085,03	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	25	3	22	511
268.447,55	-8.686.379,72	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	139	46	93	512
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	116	24	92	513
3.412.773,93	3.160.258,64	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	242	70	172	514
	5.823.712,19	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	4	2	2	515
75.311.296,98		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.564	521	1.043	516
551.709.107,64	17.394.256,47	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	508	122	386	517
384.335.226,80	7.289.869,35	İhracatçı	YSP:100.00	232	232		518
129.865.120,00	11.018.988,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	483	92	391	519
229.197,75	2.884.843,62	İhracatçı	ÖSP:100.00	2	2		520
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				521
169.458.551,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	280	39	241	522
1.334.736,52	1.014.671,19	İhracatçı	ÖSP:100.00				523
56.443.002,00	8.875.766,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	609	95	514	524
217.337.014,08		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	259	36	223	525
165.452.569,84	35.322.632,95	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	120	20	100	526
168.979.148,12	4.137.387,27	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	132	44	88	527
101.359.135,58	14.485.321,88	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	700	100	600	528
291.523.146,00	1.350.897,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.584	722	862	529
165.948.226,87	31.805.161,70	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	734	122	612	530
54.308.200,23	2.547.366,99	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	102	17	85	531
316.106.770,24	120.214.386,60	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	351	68	283	532
11.876.174,58	744.474,03	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	325	125	200	533
							534
							535
85.437.536,22	2.014.584,27	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	113	45	68	536
819.525.057,41	-66.395.889,16	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	518	112	406	537
213.680.845,98		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.663	68	1.595	538
		Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00				539
177.225.221,18	8.011.057,19	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	130	97	33	540
45.702,53		İhracatçı	ÖSP:100.00	6	6		541
4.826.477,73	978.547,65	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	449	127	322	542
2.622.260,00	1.818.994,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	420	130	290	543
1.002.741,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	451	60	391	544
189.993.545,28	7.571.268,91	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	525	95	430	545
							546
1.025.463.438,43	93.133.142,51	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.800	274	2.526	547
626.007,25	1.013.737,74	İhracatçı	ÖSP:100.00	60	60		548
1.746.618,46	2.381.838,70	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	111	90	21	549
	26.020.552,91	İhracatçı	ÖSP:100.00	29	25	4	550

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ikinci 500 ihracatçı Firması

2016 Genel Sıralaması	2015 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	İhracat 2016 (\$)	İhracat Değişim (%)
551	678	47	İLAY DIŞ TİC.A.Ş.	26.879.878,18	30.202.531,28	12,36
552	118	6	BEŞİKTAŞ GEMİ İNŞA.A.Ş.	117.295.418,47	30.158.107,79	-74,29
553		99	Adının Açıklanmasını İstemiyor	30.726.755,07	30.140.841,24	-1,91
554	561	95	YNS TEKS.VE KONF.SAN.DIŞ TİC. LTD.ŞTİ.	32.147.510,60	30.140.448,13	-6,24
555	651	55	ESKAPET PET ÜRÜNLERİ KİMYA GİDA NAK SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ	27.842.696,16	30.139.109,45	8,25
556	630	27	ERDEM TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	28.582.890,97	30.107.446,15	5,33
557		47	KARDEMİR KARABÜK DEMİR ÇELİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.		30.095.321,35	
558		28	Adının Açıklanmasını İstemiyor		29.920.379,64	
559	623	54	SHELL&TURCAS PETROL A.Ş.	28.883.179,01	29.861.321,95	3,39
560		12	SEÇKİN TURİZM BALIKÇILIK SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.		29.790.639,13	
561	628	85	ÜNİL DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	28.728.334,92	29.736.754,96	3,51
562	629	34	VİKO ELEKTRİK VE ELEKTRONİK END.SAN.VE TİC.A.Ş.	28.687.020,35	29.732.452,80	3,64
563		29	Adının Açıklanmasını İstemiyor	35.083.294,78	29.686.099,77	-15,38
564	575	30	ARMEN İPLİK ÖRME TEKS.SAN.TİC.A.Ş.	31.208.653,73	29.639.382,20	-5,03
565	468	47	AKHAN UN FABRİKASI TARIM ÜRÜN. GIDA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	37.022.347,50	29.603.450,00	-20,04
566	496	9	SAFYÜN HALI TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	35.424.810,80	29.598.094,94	-16,45
567		48	UNITED FOOD FOREIGN TRADE GIDA DIŞ TİC.A.Ş.		29.569.251,00	
568	608	70	AKTEK GİY.SAN.VE TİC.A.Ş.	29.569.217,95	29.553.623,82	-0,05
569	707	31	COATS (TÜRKİYE) İPLİK SAN.A.Ş.	25.676.975,93	29.527.417,66	15,00
570		49	SAYINLAR GIDA MD.SAN.TİC.A.Ş.		29.433.109,21	
571		61	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.148.489,27	29.432.165,84	-11,21
572	683	15	GÜMÜŞTAŞ DIŞ TİCARET VE PAZARLAMA A.Ş.	26.736.146,07	29.431.799,74	10,08
573	322	14	ARÇELİK-LG KLİMA SANAYİ VE TİC.A.Ş.	49.896.616,17	29.422.070,82	-41,03
574	552	49	ARCELORMITTAL RZK ÇELİK SERVİS MERKEZİ SAN. TİC. A.Ş.	32.726.799,17	29.289.510,14	-10,50
575	587	97	FRİMPEKS KİMYA VE ETİKET SAN. TİC. A.Ş.	30.301.057,95	29.281.076,38	-3,37
576	624	10	KÜTAHYA PORSELEN SAN. A.Ş.	28.816.874,65	29.276.746,96	1,60
577	645	4	ERBAK - ULUDAĞ PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM A.Ş.	27.955.315,81	29.202.354,80	4,46
578	323	25	KALDE KLİMA PAZARLAMA VE TAAH. A.Ş.	49.638.273,39	29.145.368,41	-41,28
579	593	37	M.T REKLAM A.Ş.	30.084.289,15	29.099.134,06	-3,27
580		101	HALITLAR GIDA SAĞLIK ÜRN. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.		29.095.310,55	
581	460	98	SARAR GİYİM TEKS.ENERJİ SAN. VE TİC.A.Ş.	37.802.875,49	28.981.131,74	-23,34
582	933	62	SUPERLİT BORU SAN.A.Ş.	20.229.606,35	28.966.104,71	43,19
583		161	Araştırmaya Katılmıyor		28.936.604,34	
584	614	11	SCHOTT ORİM CAM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	29.333.094,91	28.935.552,53	-1,36
585		63	Araştırmaya Katılmıyor		28.929.400,26	
586		86	İŞİK PLASTİK SANAYİ VE DIŞ TİCARET PAZARLAMA A.Ş.		28.878.164,08	
587	616	97	ÖZDİLEK İTHALAT İHRACAT VE PAZARLAMA LTD.ŞTİ.	29.202.426,90	28.868.070,26	-1,14
588		90	Adının Açıklanmasını İstemiyor	32.831.748,83	28.832.658,08	-12,18
589	849	11	HAVELSAN HAVA ELEKTRONİK SAN. VE TİC. A.Ş.	21.857.797,00	28.778.510,98	31,66
590		65	Araştırmaya Katılmıyor	34.147.944,07	28.752.755,94	-15,80
591		17	Adının Açıklanmasını İstemiyor	29.418.756,02	28.742.078,96	-2,30
592		13	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.410.851,72	28.696.454,44	34,03
593	591	50	KALİBRE BORU SAN.VE TİC.A.Ş.	30.188.920,19	28.676.089,77	-5,01
594		5	EURO İHRACAT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ		28.668.341,22	
595	415	59	ASLANKAYA İNŞ.VE TİC.LTD.ŞTİ.	40.255.502,40	28.639.734,99	-28,86
596	719	66	TIRSAN KARDAN SAN. VE TİC. A. Ş.	25.302.684,40	28.603.677,41	13,05
597	758	38	SEPA MENSUCAT SAN.VE TİC.A.Ş.	23.983.383,94	28.592.677,72	19,22
598	484	92	DOMİNO TEKS.ÜRÜNLERİ SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.	35.768.829,14	28.572.398,91	-20,12
599	562	91	İSTANBUL GÖMLEK GİY.SAN.VE TİC.A.Ş.	32.046.918,38	28.570.675,00	-10,85
600	713	51	CORBUS METAL İC VE DİS TİC. LTD.ŞTİ.	25.483.309,91	28.557.880,78	12,07

2016 İç Satış Tutarı (TL)	2016 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2016 Genel Sıralaması
	616.634,86	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	9	9		551
4.367.264,42	130.312.386,89	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	475	188	287	552
		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00				553
1.002.142,90	11.536.813,68	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	115	27	88	554
116.045.140,03		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	189	39	150	555
164.091.653,00	22.828.849,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	810	84	726	556
2.079.158.822,58	-181.335.089,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	3.905	793	3.112	557
43.114.814,00	6.630.137,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	390	40	350	558
20.312.393.814,56		Üretici-İhracatçı	KSP:30 YSP:70	106	34	72	559
141.886.684,85	3.041.121,48	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	79	10	69	560
918.390,53	576.859,98	İhracatçı	ÖSP:100.00	2	2		561
329.992.455,28	32.998.556,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:1.38 YSP:98.62	911	384	527	562
	447.374,10	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	5	5		563
2.617.887,33	1.084.493,31	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	31	31		564
132.990.466,00	2.801.600,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	76	10	66	565
100.861.015,13	13.031.808,47	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	636	79	557	566
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	11	11		567
		İhracatçı	ÖSP:100.00	2	2		568
129.525.993,84	28.816.217,08	Üretici-İhracatçı	ÖSP:8 YSP:92	878	188	690	569
221.056.931,09		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	272	38	234	570
1.797.935,71	600.114,32	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	20	20		571
	1.235.654,41	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	1	1		572
451.624.361,00	35.911.887,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	504	143	361	573
1.759.133.332,91	89.584.306,80	İhracatçı	YSP:100.00	455	145	310	574
187.212.212,82	8.753.343,60	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	260	91	169	575
249.623.075,10	38.153.894,02	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.194	325	1.869	576
417.275.419,00	-2.670.835,00	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	686	321	365	577
47.096.104,24		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	57	42	15	578
13.554.117,00	-1.402.638,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	218	83	135	579
		İhracatçı	ÖSP:100.00	11	11		580
238.471.489,04	15.330.906,66	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.736	230	1.506	581
160.131.920,68	34.897.584,61	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	348	80	268	582
							583
		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00				584
							585
50.931.959,79	5.065.828,41	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	215	65	150	586
441.996,88	281.317,39	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	2	2		587
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	765	65	700	588
288.685.484,85	58.419.632,39	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.377			589
							590
1.041.709,42	16.547.234,33	İhracatçı	ÖSP:100.00	29	19	10	591
175.510.515,63	71.865.330,52	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	290	32	258	592
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	451	93	358	593
63.123.679,11		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				594
701.216,28	602.720,64	İhracatçı	ÖSP:100.00	60	11	49	595
132.924.558,00	25.210.253,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	635	96	539	596
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	130	8	122	597
1.021.721,70	7.355.208,94	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	268	48	220	598
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	188	20	168	599
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				600

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ikinci 500 ihracatçı Firması

2016 Genel Sıralaması	2015 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	İhracat 2016 (\$)	İhracat Değişim (%)
601	653	94	PENTİ GİYİM TİCARET A.Ş.	27.771.213,48	28.512.409,18	2,67
602		64	KRONE TRAILER INTERNATIONAL TİCARET LIMITED ŞİRKETİ		28.422.777,10	
603		78	Adının Açıklanmasını İstemiyor	27.405.988,61	28.389.215,66	3,59
604		93	S.M.S. KONFEKSİYON DİKİM.TEKS.SAN VE TİC A.Ş.		28.353.155,39	
605	915	12	BOĞAZIÇI HEDİYELİK EŞYA VE EL SANATLARI SAN. VE TİC.A.Ş.	20.701.395,20	28.224.345,63	36,34
606	522	56	ZENTİVA SAĞLIK ÜR. SAN VE TİC. AŞ	34.208.107,02	28.170.036,38	-17,65
607		52	TOSYALI DEMİR ÇELİK SAN.A.Ş.		28.144.920,82	
608		119	Adının Açıklanmasını İstemiyor		28.088.142,44	
609		12	EXPORT DİES TİC.LTD.ŞTİ.		28.055.018,54	
610		57	VEFA PREFABRİKE YAPILAR SAN.TİC. A.Ş.		28.041.702,86	
611	618	43	DİNA VANELLİ TEKS.SAN.VE TİC. A.Ş.	29.118.542,63	28.040.674,34	-3,70
612	806	66	EGE PROFİL TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	22.767.143,84	27.965.709,01	22,83
613	873	53	NARTAŞ PET.NAK.TURZ.İNŞ.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	21.402.000,00	27.928.918,42	30,50
614	619	54	MAHMUTOĞLU DIŞ TİC.İNŞ.NAK. GIDA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	29.052.608,03	27.908.516,98	-3,94
615	589	11	KAPLANSER HALI GIDA VE TEKS. SAN.VE TİC. LTD. ŞTİ.	30.259.189,89	27.863.605,37	-7,92
616	398	56	POSCO ASSAN TST ÇEL.SAN. A.Ş	41.544.525,71	27.833.107,49	-33,00
617	509	55	EVAS EV ALETLERİ SANAYİ LTD. ŞTİ.	34.839.593,24	27.825.612,71	-20,13
618	408	14	NADİR METAL RAFİNERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	40.687.825,04	27.755.485,36	-31,78
619		66	Adının Açıklanmasını İstemiyor	27.142.173,28	27.727.883,44	2,16
620	830	7	AKAŞ TARIM ÜRN.İNŞ.AHŞ.PLAS.AMB.SAN.TİC.A.Ş.	22.266.973,77	27.653.716,69	24,19
621		100	Araştırmaya Katılmıyor		27.646.755,08	
622	661	32	ALMODO ALTUNLAR DIŞ TİC.A.Ş.	27.459.981,98	27.521.447,99	0,22
623	756	8	ALARA TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	24.018.552,29	27.458.479,38	14,32
624		51	Adının Açıklanmasını İstemiyor	24.289.389,76	27.413.633,10	12,86
625	670	52	CANAN İPLİKÇİLİK SAN.VE TİC.A. Ş.	27.268.665,57	27.381.857,00	0,42
626	800	69	YAŞARTEKS TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	22.846.748,63	27.249.481,76	19,27
627		13	Adının Açıklanmasını İstemiyor	63.928.069,13	27.188.717,84	-57,47
628	784	108	HATEKS HATAY TEKSTİL İŞL.A.Ş.	23.365.634,25	27.172.637,87	16,29
629	733	101	AKARTEKS TEKS.ÜRÜNL.SAN.PAZ. VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	24.899.698,17	27.152.125,89	9,05
630		102	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.784.715,30	27.134.886,21	19,09
631	737	36	DOĞAN TEKSTİL LTD.ŞTİ	24.801.576,24	27.077.145,44	9,18
632	621	13	KEMAL BALIKÇILIK İHRACAT LİMİTED ŞİRKETİ	28.924.354,72	27.062.375,38	-6,44
633		33	MİRAY TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.LTD. ŞTİ		27.058.893,13	
634	547	68	YAZAKI OTOM.YAN SAN.VE TİC.A.Ş	32.985.844,88	27.056.539,61	-17,98
635	578	110	BURSALI DIŞ TİCARET A.Ş.	30.970.921,47	27.050.136,37	-12,66
636	622	56	ALKAR İNŞAAT İTHALAT İHRACAT VE TİCARET LTD. ŞTİ.	28.885.190,90	27.002.368,66	-6,52
637	709	58	PROPAK AMB.ÜRETİM VE PAZ.A.Ş.	25.643.629,28	26.999.175,85	5,29
638	819	24	BİMED TEKNİK ALETLER SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	22.460.532,09	26.972.782,73	20,09
639	740	52	TAT NIŞASTA SAN.TİC.A.Ş.	24.630.361,66	26.967.663,50	9,49
640	706	16	KAP-SO DIŞ TİCARET VE PAZARLAMA TURİZM LTD.ŞTİ.	25.693.337,97	26.932.650,17	4,82
641		105	Adının Açıklanmasını İstemiyor	27.564.014,66	26.920.060,34	-2,34
642		34	DENİMCO TEKSTİL PAZ.A.Ş.		26.906.698,41	
643	681	35	SAF MENSUCAT SAN.TİC.A.Ş.	26.812.686,80	26.897.892,23	0,32
644		37	Araştırmaya Katılmıyor	26.379.574,04	26.865.420,26	1,84
645	682	9	İMPERIAL TOBACCO SİGARA VE TÛTÛNCÛLÛK SAN.VE TİC.A.Ş	26.806.909,47	26.846.950,34	0,15
646		18	Adının Açıklanmasını İstemiyor	26.301.655,77	26.821.728,19	1,98
647	896	59	BAREKS PLASTİK FİLM EKSTRÜZYON SAN.VE TİC.A.Ş.	20.997.231,29	26.799.410,12	27,63
648		68	NURCAN İNSAN KAYNAKLARI KARIYER VE TEKNOLOJİK DESTEKLER A.Ş		26.748.365,98	
649		100	BİG BRANDS DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.		26.739.662,83	
650	701	91	DOĞU PRES OTOMOTİV VE TEKNİK SAN. VE TİC. A. Ş.	25.958.672,37	26.711.392,02	2,90

Türkiye'nin ikinci 500 ihracatçı Firması

2016 Genel Sıralaması	2015 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	İhracat 2016 (\$)	İhracat Değişim (%)
651		57	Adının Açıklanmasını İstemiyor	38.369.642,61	26.696.365,51	-30,42
652	652	19	ASTAŞ ALÜMİNYUM SAN. VE TİC. A.Ş.	27.797.263,81	26.692.899,19	-3,97
653		21	ERUSLU DIŞ TİC. VE PAZ. A.Ş.		26.676.692,91	
654	693	72	ROLLMECH AUTOMOTİVE SAN.VE TİC.A. Ş.	26.330.778,94	26.647.220,42	1,20
655	827	103	ERSE TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş	22.371.665,99	26.625.994,90	19,02
656		90	Adının Açıklanmasını İstemiyor	23.305.643,31	26.608.549,61	14,17
657	739	40	HASIRCI TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	24.773.643,27	26.497.102,50	6,96
658		104	Adının Açıklanmasını İstemiyor	25.949.669,22	26.474.167,30	2,02
659		9	Adının Açıklanmasını İstemiyor		26.385.417,78	
660		60	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.962.814,48	26.302.933,34	14,55
661	698	42	İPEK İDROFİL PAMUK SAN.VE TİC. A.Ş.	26.151.209,82	26.283.309,32	0,51
662	934	93	MİTA KALIP VE DÖKÜM SANAYİ A. Ş.	20.213.405,93	26.235.748,22	29,79
663	755	107	AYDIN TEKSTİL İTH.İHR.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	24.025.244,20	26.180.086,80	8,97
664	644	63	ERBOSAN ERCİYAS BORU SANAYİ TİCARET A.Ş.	28.102.325,11	26.170.487,37	-6,87
665	991	106	GELİŞİM TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş	18.987.242,05	26.168.857,96	37,82
666	296	20	MİDAL KABLO SAN. VE TİC. A. Ş.	53.864.184,90	26.061.844,75	-51,62
667	928	12	BİEN YAPI ÜRÜNLERİ SANAYİ TURİZM VE TİC. A.Ş.	20.374.006,41	26.058.364,93	27,90
668	463	53	AMYLUM NIŞASTA SAN.TİC.A.Ş.	37.535.007,95	26.036.246,31	-30,63
669	735	18	İNER ABRASİV SAN.VE TİC.A.Ş.	24.826.089,65	25.975.711,18	4,63
670		64	MYSİLO TAHİL DEPOLAMA SİSTEMLERİ SAN. VE TİC. A. Ş.		25.939.169,59	
671	716	13	YURTBAY SERAMİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	25.343.897,30	25.932.702,82	2,32
672	574	115	İŞBİR SENTETİK DOKUMA SAN.A.Ş	31.232.673,06	25.905.247,74	-17,06
673		67	Araştırmaya Katılmıyor	30.012.504,04	25.868.177,02	-13,81
674	772	24	PERFEKTUP AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.	23.637.900,28	25.771.157,70	9,02
675		20	Adının Açıklanmasını İstemiyor	28.495.177,14	25.739.876,24	-9,67
676		167	Araştırmaya Katılmıyor		25.714.861,63	
677		37	Araştırmaya Katılmıyor		25.683.068,10	
678		111	Adının Açıklanmasını İstemiyor	20.926.039,46	25.664.253,21	22,64
679	750	61	TRİSTONE FLOWTECH İSTANBUL OTOMOTİV SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	24.212.450,66	25.662.528,88	5,99
680		36	Adının Açıklanmasını İstemiyor	20.496.365,84	25.645.958,65	25,12
681		61	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.076.708,69	25.632.595,10	-22,51
682	510	54	ACARSAN MAKARNA UN GI.İNŞ.SAN.TİC.A.Ş.	34.821.464,30	25.611.158,54	-26,45
683	762	14	AKGÜN SERAMİK SAN.VE TİC.A.Ş.	23.909.090,37	25.609.713,74	7,11
684	875	74	KARADAĞLAR TOPLU TÜK. GIDA İNŞ. İÇ VE DIŞ TİC. A.Ş.	21.394.702,03	25.474.523,04	19,07
685	537	40	DEMİSAŞ DÖKÜM EMAYE MAMÜLLERİ SAN.A.Ş.	33.489.729,66	25.420.455,39	-24,09
686		41	Araştırmaya Katılmıyor	21.275.901,42	25.409.210,71	19,43
687		86	Adının Açıklanmasını İstemiyor	20.099.082,26	25.401.205,61	26,38
688	416	60	NESTLE TÜRKİYE GIDA SAN.A.Ş.	40.222.220,06	25.365.662,56	-36,94
689		109	POLEN TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.LTD. ŞTİ		25.365.630,69	
690	711	38	BAYLAN ÖLÇÜ ALETLERİ SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	25.562.883,09	25.310.386,04	-0,99
691	615	1	NATA İNŞ.TURİZM TAŞIMACILIK TİC.VE SAN.A.Ş.	29.304.780,97	25.228.456,80	-13,91
692	723	14	HASTAVUK GIDA TARIM HAYVANCIL. SAN. VE TİC. A.Ş.	25.200.838,68	25.192.761,35	-0,03
693		12	FİLOTEKS İÇ VE DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.		25.185.098,71	
694		112	Adının Açıklanmasını İstemiyor	28.502.253,89	25.161.349,32	-11,72
695	705	113	FİNTEKS TEKS.VE HALI SAN.LTD. ŞTİ	25.730.499,88	25.159.670,02	-2,22
696		65	SUN CHEMICAL MATBAA MÜREKKEPLERİ VE GEREÇLERİ SAN.TİC.A.Ş.		25.076.493,82	
697	684	12	KAHRAMAN TARIM ÜRÜNLERİ TİC.VE SAN.A.Ş.	26.726.787,62	25.051.673,00	-6,27
698		22	NİVAK İNŞAAT A.Ş.		25.046.113,54	
699	626	21	ERDOĞANLAR ALÜMİNYUM SAN.VE TİC.A.Ş.	28.794.854,42	25.002.952,98	-13,17
700		7	DEVBROS DENİZCİLİK VE TİC.A.Ş		25.000.000,00	

	2016 İç Satış Tutarı (TL)	2016 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2016 Genel Sıralaması
	342.203.535,81	15.367.613,61	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	260	92	168	651
	96.265.755,48	7.159.369,22	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	346	66	280	652
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	4	4		653
	140.163.465,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:99.99 YSP:0.01	849	141	708	654
	1.493.544,41	1.993.138,81	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	137	106	31	655
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	1	1		656
	117.250.396,31	32.349.462,41	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	260	15	245	657
	1.964.734,44	393.556,39	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				658
	4.663.432,92		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	40	40		659
	48.449.206,08		Üretici-İhracatçı	ÖSP:49 YSP:51	69	15	54	660
	25.325.185,86	209.249,99	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	325	35	290	661
	30.850.815,40	11.765.040,68	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	460	65	395	662
	3.743.768,00	2.127.430,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	189	6	183	663
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	271	48	223	664
	7.607.845,15	2.838.907,72	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	533	85	448	665
	198.404.502,07	12.061.792,69	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	157	25	132	666
	210.000.000,00	35.567.913,95	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.555	385	1.170	667
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	187	65	122	668
	12.268.751,00	12.483.263,25	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	190	50	140	669
	5.617.670,34		İhracatçı	ÖSP:100.00	45	30	15	670
	154.071.931,00	-13.806.396,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	980	255	725	671
	131.645.815,39	6.164.350,68	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	226	94	132	672
								673
	64.880.618,62	15.200.657,75	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	389	74	315	674
	284.764.281,84		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	730	153	577	675
								676
								677
	69.389.421,30	27.627.057,74	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	940	80	860	678
	16.419.130,51		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	389	60	329	679
	91.788.239,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	543	87	456	680
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	14	14		681
	84.528.381,35	2.428.764,03	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	216	73	143	682
	85.539.813,61	5.578.915,94	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	213	83	130	683
			Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	8	8		684
	111.477.727,95		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	699	142	557	685
								686
	54.102.373,96	12.416.967,50	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	567	90	477	687
	1.927.136.849,32	243.657.056,13	Üretici-İhracatçı	ÖSP:0.15 YSP:99.85	1.321	669	652	688
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				689
	93.749.833,17	10.226.738,18	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	651	46	605	690
	8.276.881,77	3.814.979,28	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	210	65	145	691
	428.643.511,60		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.498	147	1.351	692
	1.490.238,49	155.959,22	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				693
		2.757.033,55	İhracatçı	ÖSP:100.00	364	38	326	694
	14.507.450,62	-494.677,80	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	400	150	250	695
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00				696
	33.657.587,00	1.335.000,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	67	17	50	697
	93.415.235,17	37.891.655,81	İhracatçı	ÖSP:100.00	59	59		698
	66.003.797,61		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	338	298	40	699
		2.410.299,91	İhracatçı	ÖSP:100.00				700

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ikinci 500 ihracatçı Firması

2016 Genel Sıralaması	2015 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	İhracat 2016 (\$)	İhracat Değişim (%)
701		55	Adının Açıklanmasını İstemiyor		24.987.975,54	
702	801	72	GERSAN ELEKTRİK TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	22.820.275,01	24.974.541,08	9,44
703		62	VİLMEKS İÇ VE DIŞ TİC. METAL SAN. A.Ş.		24.950.092,64	
704		63	MİLANGAZ L.P.G.DAĞITIM TİCARET VE SAN.A.Ş.		24.933.745,00	
705	984	10	AKSUN TARIMSAL ÜRÜNLER İTHALAT İHRACAT SAN TİC AŞ.	19.102.754,73	24.926.565,61	30,49
706		56	KEPENÇ UN GIDA NAKLİYAT TARIM TEKSTİL İNŞAAT SANAYİ VE TİC.LTD.ŞTİ.		24.908.673,00	
707		118	Adının Açıklanmasını İstemiyor	27.567.538,02	24.893.987,81	-9,70
708	829	177	TURAN TEKS.SAN.İTH.İHR.VE TİC. LTD.ŞTİ	22.282.131,23	24.889.557,14	11,70
709		57	MER GIDA SANAYİ A.Ş.		24.773.306,27	
710		39	ÖZGÜVEN DIŞ TİC.TEL VE KABLO SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ		24.723.898,14	
711	580	76	FİCOSA İNTERNETİONAL OTOMOTİV SAN.VE TİC.A.Ş.	30.886.188,76	24.717.835,30	-19,97
712		19	DALGAKIRAN KOMPRESÖR SAN.VE TİC. LTD. ŞTİ.		24.679.454,57	
713	654	58	ÖZYAŞAR TEL VE GALVANİZLEME SAN.A.Ş.	27.729.804,23	24.598.802,74	-11,29
714		70	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.688.607,14	24.584.229,91	13,35
715		94	Araştırmaya Katılmıyor		24.582.346,51	
716	418	45	FİSTAŞ DIŞ TİC.PAZ.SAN.VE TİC. A.Ş.	40.025.627,15	24.576.453,21	-38,60
717	662	18	NİMEKS ORGANİK TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	27.454.969,34	24.544.043,75	-10,60
718	609	58	AZİM UN GIDA TARIM İNŞAAT NAKLIYE PETROL SANAYİ VE TİC.A.Ş.	29.567.580,00	24.524.970,00	-17,05
719		13	Adının Açıklanmasını İstemiyor	26.247.094,41	24.466.527,16	-6,78
720	964	18	DIRINLER DÖKÜM SANAYİ TURİZM LİMAN İŞLETMECİLİĞİ VE TİC..A.Ş.	19.501.155,69	24.443.216,22	25,34
721	773	116	ŞAHİNTÜRKLER TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	23.629.805,24	24.436.880,99	3,42
722		6	ÖZTAR PETROL İNŞAAT MADENCİLİK NAKLIYE HAFRIYAT SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.		24.413.782,85	
723		76	TARPET PETROL ÜRÜNLERİ İNŞAAT NAKLİYAT TİCARET LTD.ŞTİ.		24.408.789,59	
724		99	Adının Açıklanmasını İstemiyor	23.763.385,56	24.400.023,78	2,68
725		16	ELİT İST.ALTIN VE GÜMÜŞ SAN.TİC.LTD.ŞTİ		24.279.078,33	
726	811	6	SİBAŞ GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	22.670.028,06	24.276.724,33	7,09
727		11	Adının Açıklanmasını İstemiyor	25.981.967,45	24.224.835,61	-6,76
728	851	15	GESSERT ALTIN PAZARLAMA VE DAĞITIM A.Ş.	21.845.920,84	24.224.658,36	10,89
729	503	15	ŞENPİLİÇ GIDA SAN. A.Ş.	35.088.975,92	24.199.745,06	-31,03
730	783	19	ALABANDA MADENCİLİK DIŞ TİC.AŞ	23.382.390,38	24.189.100,05	3,45
731	699	20	MİKROMAN MADEN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	26.085.105,92	24.138.469,60	-7,46
732		32	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.224.314,57	24.134.228,66	-27,36
733		67	Adının Açıklanmasını İstemiyor	24.190.731,91	24.093.334,21	-0,40
734	766	13	KORHAN PAZARLAMA VE DIŞ TİC. A.Ş.	23.785.358,67	24.090.986,55	1,28
735		12	Adının Açıklanmasını İstemiyor		24.084.951,91	
736	714	100	AKIM METAL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	25.376.855,49	24.054.608,75	-5,21
737		10	Adının Açıklanmasını İstemiyor	31.040.341,79	24.026.425,72	-22,60
738		56	RİTAŞ PAZ.İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.		24.020.649,39	
739	666	117	PET DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	27.342.305,72	23.978.902,19	-12,30
740		14	ESSEL SELÜLOZ VE KAĞIT SAN. VE TİC. A.Ş.		23.976.299,18	
741	679	60	İLHAN DEMİR ÇELİK VE BORU PROFİL ENDÜSTRİSİ A.Ş.	26.874.850,59	23.941.600,54	-10,91
742		15	Adının Açıklanmasını İstemiyor		23.901.442,71	
743	848	22	KAYALAR BAKIR ALAŞIMLARI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	21.885.914,04	23.877.700,40	9,10
744	718	63	HAZ GIDA PAZARLAMA İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	25.307.195,52	23.864.143,98	-5,70
745		72	Adının Açıklanmasını İstemiyor	29.000.638,25	23.836.802,72	-17,81
746		120	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.747.646,02	23.815.051,05	4,69
747	731	61	HURSAN PASLANMAZ ÇELİK GERİ DÖNÜŞÜM TESİSL.TİC.SAN.A.Ş.	24.922.693,25	23.796.508,84	-4,52
748	839	17	PAKSEL KİMYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	22.159.145,01	23.765.672,39	7,25
749	761	69	GENTAŞ GENEL METAL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	23.918.513,16	23.659.993,51	-1,08
750	935	14	ALGAN İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	20.201.664,91	23.503.097,96	16,34

	2016 İç Satış Tutarı (TL)	2016 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2016 Genel Sıralaması
			İhracatçı					701
	83.232.684,73	6.824.817,23	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	406	77	329	702
	52.342.507,94		İhracatçı	ÖSP:100.00	30	30		703
			İhracatçı	ÖSP:100.00	1.500	650	850	704
	158.418,75	32.322.997,08	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	44	28	16	705
	92.180.913,56	1.657.826,53	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				706
	306.855.867,54	21.394.421,22	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	292	169	123	707
	27.299.643,99	2.032.775,23	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	439	55	384	708
		1.605.625,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	67	12	55	709
	3.326.449,99	49.953,43	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				710
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	491	62	429	711
	7.099.868,00	253.002,66	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	1	1		712
	104.739.464,18	-11.195.643,99	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	281	235	46	713
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	297	62	235	714
								715
		5.954.539,02	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	6	6		716
	868.394,64		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	149	35	114	717
	230.652.124,44		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	45	3	42	718
	24.188.315,65	8.526.205,97	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	358	118	240	719
	7.128.848,67	11.244.825,08	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	234	39	195	720
		730.571,39	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	5	5		721
	46.110.540,44	465.747,80	İhracatçı	ÖSP:100.00				722
	93.008.468,75	567.425,87	İhracatçı	ÖSP:100.00				723
	144.955.699,02		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	334	89	245	724
		197.825,81	İhracatçı	ÖSP:100.00	3	3		725
	7.623.743,75	8.773.523,08	Üretici-İhracatçı	ÖSP:88 YSP:12	230	80	150	726
	19.722.160,40	6.856.441,72	İhracatçı	ÖSP:100.00	11	8	3	727
	23.350.749,00	1.416.114,71	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	56	42	14	728
	1.311.188.383,40		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.863	399	2.464	729
			Grup Dış Ticaret	YSP:100.00	1	1		730
	13.833.543,04	41.610.407,12	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	268	32	236	731
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	10	10		732
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	1.330	999	331	733
	1.512.353,84	1.622.607,01	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	56	24	32	734
	10.086.186,83	20.853.319,61	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	143	48	95	735
	124.038.934,39	30.255.477,47	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	770	135	635	736
	2.577.090,31	2.066.375,63	İhracatçı	ÖSP:100.00	7	7		737
	100.962.894,68	547.466,25	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	24	4	20	738
		-14.658,58	İhracatçı	ÖSP:100.00	2	2		739
	82.702.068,50	18.513.248,70	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	138	16	122	740
	402.106.993,37	29.298.430,67	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	231	45	186	741
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	346	64	282	742
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				743
	2.054.385,41	1.374.455,81	İhracatçı	ÖSP:100.00	9	7	2	744
		154.948,19	İhracatçı	ÖSP:100.00	3	3		745
		6.111.764,97	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	3	3		746
	23.892.611,61	-11.745.333,22	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	38	18	20	747
	3.630.706,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	148	20	128	748
	108.490.447,99	17.865.270,98	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	483	98	385	749
		540.980,80	İhracatçı	ÖSP:100.00	9	9		750

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ikinci 500 ihracatçı Firması

2016 Genel Sıralaması	2015 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	İhracat 2016 (\$)	İhracat Değişim (%)
751		2	FLO MAĞAZACILIK VE PAZARLAMA A.Ş.		23.374.996,60	
752		21	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.457.599,10	23.358.935,20	-30,18
753	632	121	AYTIM TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş	28.546.507,69	23.316.673,22	-18,32
754	535	11	S.S.TARIŞ ÜZÜM TARIM SAT.KOOP BİRLİĞİ KISA ADI TARIŞ ÜZÜM	33.608.729,21	23.266.771,20	-30,77
755	671	8	SELAH MAKİNE VE GEMİCİLİK ENDÜSTRİ TİC.A.Ş.	27.268.453,84	23.222.494,00	-14,84
756	961	59	HAZAL BİSKÜVİ VE GIDA SAN.A.Ş.	19.534.028,57	23.213.066,65	18,83
757	576	76	ENKA İNŞ.VE SAN.A.Ş	31.068.111,97	23.176.190,57	-25,40
758	748	122	ETİK DIŞ TİC.VE TEKS.SAN.A.Ş.	24.328.597,35	23.165.384,24	-4,78
759		78	ÜRÜN TARIM ÜR.İTH.İHR.TİCARET VE SANAYİ LTD.ŞTİ.		23.111.840,61	
760		62	Araştırmaya Katılmıyor	19.374.495,81	23.102.398,09	19,24
761		123	ENKAY MODA KONF.SAN.VE TİC.A.Ş.		23.083.595,65	
762	861	124	AS TEKS.SAN.İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş	21.591.242,69	23.062.481,77	6,81
763		15	Araştırmaya Katılmıyor		23.023.738,36	
764		22	FİMAR MERMER MAD.İNS.AKRY.İML. İTH.İHR.TİC.SAN.A.Ş.		22.999.204,58	
765	565	49	OĞUZ TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	31.757.822,25	22.970.990,52	-27,67
766		127	Adının Açıklanmasını İstemiyor	29.648.950,02	22.964.843,27	-22,54
767	838	125	YFA TEKSTİL DIŞ TİC.A.Ş.	22.176.323,08	22.955.067,19	3,51
768		126	Adının Açıklanmasını İstemiyor		22.932.780,19	
769	728	74	ŞA-RA ENERJİ İNŞAAT TİC.SAN.A.Ş.	24.983.349,14	22.905.450,17	-8,32
770	640	16	KARTONSAN KARTON SAN.TİC.A.Ş.	28.288.153,00	22.807.287,10	-19,38
771	949	128	YUSER TEKS.DIŞ TİC.A.Ş	19.775.942,43	22.792.300,71	15,25
772		129	EKPEN TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.		22.777.533,23	
773		71	Adının Açıklanmasını İstemiyor	27.143.170,15	22.753.215,53	-16,17
774	844	85	İŞİLPLAST PLASTİK SANAYİ VE TİC. A.Ş.	22.034.593,15	22.739.615,49	3,20
775		77	Araştırmaya Katılmıyor	19.034.707,69	22.716.514,75	19,34
776		16	CAM MERKEZİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.		22.689.624,20	
777	802	130	POLİMER PLASTİK SAN.VE TİC.A.Ş	22.812.383,61	22.571.972,76	-1,05
778	916	131	ERA TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	20.679.677,90	22.571.095,26	9,15
779	834	85	MECAPLAST OTOMOTİV ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	22.224.543,40	22.563.305,03	1,52
780		50	Araştırmaya Katılmıyor	26.352.173,81	22.556.169,15	-14,40
781	790	78	HISARLAR İTHALAT İHRACAT PAZARLAMA A.Ş.	23.170.057,66	22.525.613,78	-2,78
782		71	Araştırmaya Katılmıyor		22.462.540,34	
783	1000	51	FİLİDEA TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	18.901.366,34	22.451.984,70	18,78
784		12	BALCI TARIM VE GIDA SAN.TİC. LTD.ŞTİ.		22.372.690,93	
785		43	Adının Açıklanmasını İstemiyor	48.371.468,13	22.362.270,17	-53,77
786		72	Araştırmaya Katılmıyor	19.671.353,20	22.357.974,37	13,66
787		12	Adının Açıklanmasını İstemiyor		22.356.576,46	
788		132	AZİZ HAZ.GİY.SAN.VE TİC.A.Ş.		22.319.618,77	
789		140	Adının Açıklanmasını İstemiyor		22.273.758,78	
790	465	133	ETİK DIŞ TİC.VE PAZ.A.Ş.	37.278.143,18	22.217.765,82	-40,40
791	871	74	BETA KİMYA SAN.VE TİC.A.Ş.	21.448.001,08	22.181.288,11	3,42
792	794	98	CLAİANT(TÜRKİYE) BOYA KİMYEVİ MADDELER VE MADENCİLİK SAN. VE TİC. A.Ş.	23.004.080,24	22.123.130,13	-3,83
793		153	AL PASHA DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.		22.105.194,99	
794		75	Adının Açıklanmasını İstemiyor	20.024.841,63	22.090.046,45	10,31
795	821	139	NATURAL TEKSTİL TİC.LTD.ŞTİ.	22.449.213,00	22.071.517,82	-1,68
796	914	148	MASS KONFEKSİYON TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş	20.723.024,02	22.066.878,45	6,48
797		17	Adının Açıklanmasını İstemiyor		22.031.301,55	
798	868	134	BADİRİ GİYİM SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	21.517.197,21	22.007.755,94	2,28
799	788	41	YATSAN SÜNGER VE YATAK SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	23.261.034,81	21.992.465,29	-5,45
800		73	Araştırmaya Katılmıyor	33.007.301,59	21.985.518,48	-33,39

2016 İç Satış Tutarı (TL)	2016 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2016 Genel Sıralaması
1.841.888.253,61	65.144.939,71	İhracatçı	ÖSP:73 YSP:27	4.893	861	4.032	751
7.872.487,55		Üretici-İhracatçı	ÖSP:20 YSP:80	57	57		752
1.942.559,85		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	290	120	170	753
53.739.437,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	78	53	25	754
13.100.885,37		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	93	59	34	755
62.359.641,72		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.245	76	1.169	756
6.289.741,19	1.734.456.761,67	İhracatçı	ÖSP:100.00	25.396	1.510	23.886	757
278.635,71	34.976,62	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	2	2		758
10.865.289,48	1.183.854,27	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	100	12	88	759
							760
	53.573,84	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	210	70	140	761
8.525.611,15	832.930,22	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	250	90	160	762
							763
68.371.942,35	24.514.861,27	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	794	90	704	764
182.675.999,52		İhracatçı	ÖSP:100.00				765
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	7	3	4	766
4.320,69	83.507,04	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	603	98	505	767
1.421.179,50		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	84		84	768
315.646.758,61	25.846.417,87	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	652	115	537	769
249.853.284,00	10.176.634,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	266	91	175	770
	1.361.765,22	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	7	3	4	771
7.092.719,42	4.745.604,13	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	175	45	130	772
27.348.810,24		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	312	64	248	773
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	195	25	170	774
							775
202.187.261,00	16.945.763,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	585	140	445	776
5.678.689,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	134	38	96	777
17.536.257,95	8.196.274,91	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	259	81	178	778
175.402.384,00		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	563	96	467	779
							780
113.504.627,00		Grup Dış Ticaret	ÖSP:84.30 YSP:15.70	903	230	673	781
							782
22.154.405,31	5.868.426,05	Üretici-İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	248	32	216	783
7.943.955,06	2.728.025,82	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	30	4	26	784
42.594.497,32		Üretici-İhracatçı	ÖSP:87.07 YSP:12.93	289	135	154	785
							786
892.529.669,00	69.338.575,00	Üretici-İhracatçı	KSP:94.80 YSP:5.20	911	274	637	787
1.780.325,58	442.769,09	İhracatçı	ÖSP:100.00	3	3		788
	1.064.365,83	İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	8	5	3	789
708.433,53	-77.929,97	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	4	4		790
37.743.869,49	14.016.175,28	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	185	54	131	791
		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00				792
24.248,32	241.864,69	İhracatçı	YSP:100.00	9	9		793
7.108.624,09	4.612.555,51	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	6	6		794
294.821,84	7.743.924,40	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	1	1		795
1.915.257,67	9.767.646,11	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	50	8	42	796
67.951.000,24		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	116	26	90	797
22.799,28	1.868.380,20	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	10	2	8	798
148.499,28	1.194.814,89	Grup Dış Ticaret	YSP:100.00	14	14		799
							800

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ikinci 500 ihracatçı Firması

2016 Genel Sıralaması	2015 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	İhracat 2016 (\$)	İhracat Değişim (%)
801		149	ALTIN İPLİK VE ÇORAP SAN.A.Ş.		21.933.287,95	
802	414	22	ERUSLU SAĞLIK ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİC.A.Ş.	40.321.634,95	21.925.778,23	-45,62
803		135	TEKNİK ÖRMAŞ ÖRME MENSUCAT DIŞ TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ		21.907.183,52	
804	813	16	NEMA YATIRIM SAN.TİC.A.Ş.	22.645.098,98	21.884.625,77	-3,36
805	669	74	SEHA MÜHENDİSLİK MÜŞAVİRLİK TİCARET MAKİNA SAN.A.Ş.	27.283.253,31	21.883.717,60	-19,79
806	721	25	SİSTEM METAL VE YAPI REKLAM MALZEMELERİ VE SAN. TİC. A. Ş.	25.280.572,75	21.869.391,14	-13,49
807	770	73	BOYÇELİK METAL SAN.TİC.A.Ş.	23.658.973,14	21.803.082,12	-7,84
808		9	Adının Açıklanmasını İstemiyor		21.782.657,60	
809	688	13	ART DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	26.460.641,15	21.756.439,73	-17,78
810		136	Adının Açıklanmasını İstemiyor		21.706.613,72	
811	636	3	YAKUPOĞLU TEKSTİL VE DERİ SAN. TİC.A.Ş.	28.494.229,46	21.635.089,58	-24,07
812	738	104	FORMÜL PLASTİK VE METAL SAN. A.Ş.	24.800.203,77	21.612.526,43	-12,85
813		137	PETEK TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.		21.612.247,13	
814		138	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.071.547,97	21.610.907,90	2,56
815	817	95	METAL MATRİS SAN.TİC.A.Ş.	22.483.732,10	21.589.068,01	-3,98
816		55	ZÜMRÜT PAZ.İTH.VE İHR.LTD.ŞTİ.		21.564.741,75	
817	734	7	ANADOLU EFES BİRACILIK VE MALT. SANAYİ A.Ş.	24.874.924,88	21.537.563,12	-13,42
818	601	15	ELKON BETON MAKİNALARI SAN. VE TİC. A.Ş.	29.934.385,20	21.521.309,73	-28,11
819	505	23	HALILOĞLU DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	35.038.128,83	21.517.831,65	-38,59
820		143	BERTEKS KONF.ÜR.SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.		21.514.998,46	
821	969	176	SEDAT UĞURLU İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	19.444.576,50	21.437.237,11	10,25
822	458	54	BORSAN KABLO ELEKTRİK AYDINLATMA İNŞAAT SAN. VE TİC. A.Ş.	37.957.338,68	21.435.885,68	-43,53
823	950	147	MIYA KONFEKSİYON DOKUMA TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	19.718.034,67	21.425.579,26	8,66
824	812	26	ALİMEX ALÜMİNYUM SAN. VE TİC. A.Ş.	22.665.578,28	21.420.578,54	-5,49
825	927	141	SERİN DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	20.398.616,02	21.365.030,31	4,74
826		75	YAY ENDÜSTRİ VE TAŞIMACILIK LTD.ŞTİ.		21.356.528,35	
827		64	OMNIA NIŞASTA SAN.TİC.A.Ş.		21.352.843,77	
828		142	Araştırmaya Katılmıyor		21.309.791,98	
829		102	Adının Açıklanmasını İstemiyor		21.277.788,74	
830		13	Adının Açıklanmasını İstemiyor		21.274.528,17	
831		18	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.823.589,13	21.270.415,36	-37,11
832		44	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.370.864,90	21.268.424,68	-0,48
833		78	ASD ORMAN ÜRÜNLERİ PAZ.SAN.VE TİC.A.Ş.		21.251.450,87	
834	588	12	YAVUZKAN HAZEL GIDA SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	30.272.078,65	21.245.861,00	-29,82
835		75	Adının Açıklanmasını İstemiyor	23.436.363,14	21.205.071,09	-9,52
836		53	Araştırmaya Katılmıyor	20.916.279,03	21.186.171,21	1,29
837	502	14	EKREM NARİN İTH.İHR.LTD.ŞTİ.	35.126.534,19	21.160.219,54	-39,76
838	492	45	KABTEK KABLO İNŞ. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	35.562.638,33	21.141.655,32	-40,55
839		46	Adının Açıklanmasını İstemiyor	28.811.241,26	21.110.983,78	-26,73
840		76	Adının Açıklanmasını İstemiyor	19.108.747,38	21.104.225,34	10,44
841	932	105	NEŞE DIŞ TİCARET AŞ.	20.300.194,13	21.097.163,17	3,93
842	973	35	SİMTEK İTHALAT İHRACAT SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	19.351.081,25	21.089.759,46	8,98
843		144	ESVAP ÖRME DIŞ TİC.VE SAN. LTD.ŞTİ.		21.048.393,31	
844		54	Araştırmaya Katılmıyor	20.598.590,97	21.015.828,25	2,03
845	931	77	İBA KİMYA SAN.TİC.A.Ş.	20.305.001,04	20.972.396,20	3,29
846		82	SUN PET AMBALAJ SAN.VE TİC.A.Ş.		20.961.203,70	
847	617	5	GEZER AYAKKABI DERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	29.154.024,80	20.954.762,93	-28,12
848	863	17	MORE SU ÜRÜNLERİ TİC.A.Ş.	21.565.819,95	20.949.767,36	-2,86
849		80	KLÖCKNER PENTAPLAST GEBZE AMBALAJ MADDELERİ A.Ş.		20.865.852,04	
850	976	47	VİANET TELEKOMÜNİKASYON İLE HİZM.VE TİC.A.Ş.	19.301.277,39	20.823.232,97	7,89

2016 İç Satış Tutarı (TL)	2016 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2016 Genel Sıralaması
85.709.929,03	-23.773.646,80	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.194	1.133	61	801
266.673.156,30		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	704	704		802
633.035,71	488.462,01	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	7	7		803
2.129,83	660.434,23	İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	18	18		804
63.677.490,00		İhracatçı	ÖSP:100.00	48	26	22	805
101.566.586,77	2.783.827,85	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	269	169	100	806
308.722.238,33	38.263.894,32	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	489	56	433	807
789.741,04	1.206.011,90	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	92	50	42	808
26.379,07	2.249.016,54	İhracatçı	ÖSP:100.00				809
477.941,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	377	67	310	810
258.048.017,73	22.934.242,74	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	954	73	881	811
81.043.019,54	2.663.989,61	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	210	46	164	812
6.208.588,85	8.364.413,11	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	205	56	149	813
854.794,47	2.857.031,91	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	1	1		814
69.510.087,00	9.937.876,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	215	29	186	815
112.345.429,00	856.640,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	460	28	432	816
3.759.652.991,00	-226.454.430,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:43 YSP:24 Halka Arz:33	882	344	538	817
1.385.550,00	151.802,99	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	57	32	25	818
2.795.309,60	1.106.470,01	İhracatçı	ÖSP:100.00	18	15	3	819
20.783.192,44	850.499,12	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	138	21	117	820
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	1	1		821
217.989.604,59		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	372	73	299	822
542.268,81	952.391,90	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	49	17	32	823
864.025,00		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	318	70	248	824
29.094,15	151.699,49	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	14	14		825
60.225.794,92	8.006.100,32	İhracatçı	ÖSP:100.00	10	2	8	826
42.563.506,87	3.514.312,73	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	242	26	216	827
							828
3.212.249,89	674.596,12	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	4	1	3	829
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	41	12	29	830
13.993.947,37	5.718.526,10	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	204	62	142	831
42.042.130,59		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	140	34	106	832
56.336.707,05	1.106.180,41	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	330	75	255	833
14.100.527,00	638.226,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	74	24	50	834
106.583.903,02		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	343	111	232	835
							836
39.416.832,56	-213.551,64	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	58	2	56	837
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	6	6		838
207.649.162,40	6.104.798,18	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	650	71	579	839
94.303.957,25	9.916.151,12	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	269	93	176	840
4.105.323,48	460.345,12	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	246	26	220	841
5.241.741,52	12.904.034,16	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	300	17	283	842
	143.360,11	İhracatçı	ÖSP:100.00	320	50	270	843
							844
124.923.761,41	38.390.514,10	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	315	100	215	845
37.331.046,00	8.776.369,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	16	13	3	846
279.414.069,09	17.449.445,74	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.276	395	1.881	847
	34.983,52	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1	1		848
125.510.678,22	-1.037.322,67	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	227	60	167	849
	1.648.382,00	İhracatçı	ÖSP:100.00	5	5		850

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ikinci 500 ihracatçı Firması

2016 Genel Sıralaması	2015 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	İhracat 2016 (\$)	İhracat Değişim (%)
851	676	145	AKADEMİ TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	26.952.826,20	20.767.167,46	-22,95
852		17	MERAY KURUYEMİŞ GIDA SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.		20.760.333,20	
853		79	TATKO LASTİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ		20.758.808,96	
854		68	ÖZDOKUR TEKS.VE AMB.SAN.TİC.LTD. ŞTİ.		20.745.252,72	
855	638	73	KAŞMİR HALI SANAYİ VE TİC.A.Ş.	28.314.702,53	20.738.895,24	-26,76
856		27	PANDA ALÜMİNYUM A.Ş.		20.724.250,74	
857	720	65	NUHUN ANKARA MAKARNASI SAN.VE TİC.A.Ş.	25.299.951,03	20.723.104,10	-18,09
858	763	66	ÇAĞLA ŞEKERLİ MAMÜLLER SAN.VE TİC.A.Ş.	23.855.908,63	20.699.404,27	-13,23
859	930	80	PE-GA OTOMOTİV SÜSPANSİYON SAN.VE TİC.A.Ş.	20.329.143,37	20.693.341,17	1,79
860		28	SAMET KALIP VE MADENİ EŞYA SAN VE TİC.A.Ş.		20.647.252,91	
861		48	SANMED MEDİKAL OTOM.TEKS.TİC. LTD.ŞTİ.		20.646.303,51	
862	850	83	ZF LEMFÖRDER TLM DIŞ TİC.LTD.Ş	21.847.247,33	20.623.898,47	-5,60
863	904	97	BAŞBUĞ OTO YEDEK PARÇA SAN.İTH İHR.VE TİC.A.Ş.	20.919.522,24	20.604.713,16	-1,50
864	899	98	YILMAR DIŞ.TİCARET LTD.ŞTİ.	20.950.996,47	20.598.287,65	-1,68
865	585	82	TİRYAKİLER OTO MAKİNA TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	30.592.917,61	20.585.126,12	-32,71
866		21	PEKPAN İNŞ.TAAH.TURİZM SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ		20.576.298,13	
867	782	146	ALGODON TEKS. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	23.390.179,01	20.563.807,21	-12,08
868	995	58	GENTAFİ DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	18.950.680,69	20.556.088,92	8,47
869	768	15	ESMA İÇ VE DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ	23.680.210,75	20.510.786,94	-13,38
870	963	57	BTD TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	19.505.290,88	20.508.099,10	5,14
871	854	150	AL TEKSTİL KONFEKSİYON SAN.TİC LTD.ŞTİ.	21.809.046,88	20.473.887,73	-6,12
872		14	YAŞAR AKPOLAT		20.465.186,92	
873	837	23	KONVEYOR BEYAZ EŞYA VE OTOMOTİV YAN SAN.TİC.A.Ş.	22.183.744,67	20.454.818,96	-7,79
874	956	18	PİLYEM GIDA TARIM SAN.TİC.A.Ş.	19.613.441,31	20.439.165,30	4,21
875		81	KARSAN OTOMOTİV SAN. VE TİC.AŞ		20.437.796,91	
876		67	KADOOĞLU DIŞ TİC.A.Ş.		20.371.669,43	
877	840	13	KIRICI KURU MEYVA VE GIDA TEKSTİL TUR.SAN.VE TİC.A.Ş.	22.150.747,45	20.356.903,60	-8,10
878		29	Araştırmaya Katılmıyor		20.356.508,64	
879		30	Adının Açıklanmasını İstemiyor		20.351.749,42	
880	940	79	MAHMUT YARIM GIDA İTH.İHR. SAN.TİC.A.Ş.	20.036.500,29	20.343.092,64	1,53
881		19	TUMAY BALIKÇILIK GIDA DIŞ TİCARET SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ		20.339.730,42	
882		26	DİKKAN DIŞ TİCARET A.Ş.		20.330.034,66	
883		17	BELENCO DIŞ TİCARET A.Ş.		20.303.805,13	
884		28	Araştırmaya Katılmıyor		20.279.010,57	
885	883	1	S.S.MARMARA ZEYTİN TARIM SAT. KOOP.BİRLİĞİ MARMARABİRLİK	21.255.557,83	20.267.411,64	-4,65
886	901	55	NURSAN KABLO DONANIM SAN. VE TİC. A.Ş.	20.943.724,92	20.255.519,14	-3,29
887		81	FİBROSAN CAM TAKVİYELİ POLYESTER SAN. VE TİC. A. Ş.		20.248.052,09	
888		151	Adının Açıklanmasını İstemiyor		20.234.571,15	
889		68	Araştırmaya Katılmıyor		20.202.926,92	
890	852	21	İTERVO DIŞ TİC.VE MÜMESSİLLİK LTD.ŞTİ.	21.832.951,24	20.190.135,44	-7,52
891		84	Adının Açıklanmasını İstemiyor	30.251.080,71	20.162.650,33	-33,35
892		76	Adının Açıklanmasını İstemiyor		20.150.793,61	
893		88	KOZMO KİMYA SAN. VE DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.		20.147.732,16	
894		77	BAYEKS AGRO GIDA SAN.TİC.A.Ş.		20.144.830,57	
895		152	DİNAKON DİNAMİK KONF.SAN.VE TİC.A.Ş		20.141.953,61	
896	887	60	BERTEKS PAZARLAMA A.Ş	21.157.518,93	20.141.014,92	-4,80
897		21	Araştırmaya Katılmıyor		20.114.687,21	
898	905	59	MEM PAZARLAMA LTD.ŞTİ.	20.919.047,99	20.110.124,20	-3,87
899		19	Araştırmaya Katılmıyor		20.089.614,18	
900	760	83	BAŞARLAR HIRDAVAT PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	23.923.405,15	20.055.865,17	-16,17

Türkiye'nin ikinci 500 ihracatçı Firması

2016 Genel Sıralaması	2015 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	İhracat 2016 (\$)	İhracat Değişim (%)
901		84	RAN SINAİ MAMÜLLER OTOMOTİV PAZARLAMA LTD.ŞTİ.		20.053.789,52	
902		99	Adının Açıklanmasını İstemiyor		20.048.429,49	
903	910	4	LOTA AYAKKABI VE DERİ SAN.TİC.A.Ş.	20.790.911,30	20.006.848,43	-3,77
904		20	KOÇAK GOLD KUYUMCULUK DIŞ TİCARET A.Ş.		19.970.172,65	
905		154	Adının Açıklanmasını İstemiyor	26.156.936,96	19.952.021,48	-23,72
906	736	66	ÖZDEMİR BORU PROFİL SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	24.820.311,15	19.951.997,33	-19,61
907	778	8	LİDYA KONSERVEÇİLİK MÜTEAHHİTLİK İNŞAAT TURİZM SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	23.456.208,37	19.938.206,81	-15,00
908		92	HEKİMOĞLU DÖKÜM SANAYİ NAKLIYAT VE TİC. A.Ş.		19.919.185,44	
909		31	VORNE PENCERE KAPI SİSTEMLERİ PAZ.DIŞ.TİC.A.Ş.		19.916.841,90	
910	520	70	SUNAR PAZARLAMA VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	34.368.737,85	19.897.392,86	-42,11
911		163	Araştırmaya Katılmıyor	26.394.784,95	19.868.683,74	-24,72
912		89	Adının Açıklanmasını İstemiyor	19.779.489,74	19.849.921,29	0,36
913		67	Adının Açıklanmasını İstemiyor		19.793.753,59	
914	665	65	EKİNCİLER DEMİR ÇELİK SAN.A.Ş.	27.350.242,15	19.773.041,54	-27,70
915	753	169	GNA LOJİSTİK DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	24.051.330,41	19.738.834,86	-17,93
916		30	Adının Açıklanmasını İstemiyor	25.841.292,10	19.708.509,93	-23,73
917	747	155	HAMARATLI TEKS.KONF.SAN.VE TİC.A.Ş.	24.349.062,20	19.707.755,67	-19,06
918		22	Adının Açıklanmasını İstemiyor		19.702.112,99	
919		20	Araştırmaya Katılmıyor		19.674.905,68	
920		19	PAKTEN SAĞLIK ÜRN.SAN.TİC. A.Ş.		19.674.824,28	
921		14	Adının Açıklanmasını İstemiyor		19.674.800,63	
922		18	Adının Açıklanmasını İstemiyor		19.652.001,11	
923		158	GÜRMEYEN GİYİM SAN.VE TİC.A.Ş.		19.639.894,40	
924		69	KARAHAN DEĞ.TUNCAYLAR UN VE YEM FAB.İTH.İHR.TİC.VE SAN.LTD.ŞTİ.		19.637.224,38	
925		17	AKİF ERDOĞAN TEKSTİL İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.		19.615.827,08	
926	477	156	GB TEKSTİL SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	36.362.486,20	19.579.691,51	-46,15
927	197	26	İLK İNŞAAT TAAHHÜT SAN VE TİC. A. Ş.	75.398.364,94	19.529.910,96	-74,10
928	822	175	ÖZDEMİR ÜÇ TEKS.SAN.TİC.LTD. ŞTİ	22.448.942,28	19.522.149,50	-13,04
929		157	CBF TEKSTİL VE DIŞ TİC.A.Ş.		19.510.204,94	
930	685	77	SEMBOL ULUSL.YATIRIM PEYZAJ İNŞ.TURİZM SAN.VE TİC.A.Ş.	26.674.907,06	19.507.148,60	-26,87
931	815	162	BEMATEKS TEKS.PAZ.SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.	22.615.722,38	19.488.986,03	-13,83
932	835	49	UNTEL KABLOLARI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	22.211.936,08	19.462.779,98	-12,38
933		171	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.185.840,06	19.460.128,01	-12,29
934		103	Araştırmaya Katılmıyor	23.835.543,03	19.456.312,13	-18,37
935		50	ELİMSAN METALURJİ VE MAK.SAN. TİC.A.Ş.		19.445.500,75	
936	646	23	SEKAMAR MERMER MADENCİLİK İNŞAAT MALZEMELERİ NAK.TAAHHÜT İTHALAT VE İHRACAT SANAYİ VE TİC.LTD.ŞTİ	27.949.304,65	19.444.387,87	-30,43
937		87	DERYA KIRTASIYE MALZEMELERİ DIŞ TİC. LTD.ŞTİ.		19.440.309,24	
938		75	TARLAK PETROL ÜRÜNLERİ TEKS. İNŞ. TURZ. SOĞUT. SAN. TİC. A.Ş.		19.431.762,33	
939		172	YAKO TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.		19.401.464,78	
940		10	Adının Açıklanmasını İstemiyor		19.382.420,40	
941		178	Araştırmaya Katılmıyor		19.379.976,39	
942	992	10	EUROPEAN TOBACCO SIG.VE TÛTÛN SAN.TİC.A.Ş.	18.978.587,45	19.344.089,56	1,93
943		87	Adının Açıklanmasını İstemiyor		19.328.267,48	
944		18	Araştırmaya Katılmıyor		19.311.693,37	
945		164	KOCAER TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ		19.295.622,26	
946	941	90	PETROGAS MAKİNA BASINÇLI KAPLAR İTH. İHR. SAN. VE TİC. A.Ş.	20.030.627,48	19.292.543,80	-3,68
947	862	19	GRAND DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	21.571.596,98	19.283.525,74	-10,61
948		71	Adının Açıklanmasını İstemiyor		19.270.220,00	
949		72	EKSUN GIDA TARIM SAN. VE TİC. A. Ş.		19.228.900,77	
950		9	MAPEKS GIDA VE SAN.MAMÜLLERİ İHRACAT VE TİCARET A.Ş.		19.228.076,61	

2016 İç Satış Tutarı (TL)	2016 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2016 Genel Sıralaması
7.515.220,79		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	40	35	5	901
284.318.176,97		Üretici-İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	523	75	448	902
40.437.802,81	3.120.560,61	İhracatçı	ÖSP:100.00	54	17	37	903
40.184.372,50	624.570,25	İhracatçı	ÖSP:100.00	88	86	2	904
214.771,61	2.534.014,53	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	30	16	14	905
58.993,71	2.378.530,58	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	187	25	162	906
43.688.458,31	7.223.123,91	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	167	19	148	907
38.890.043,30	3.819.014,35	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	315	59	256	908
40.005.976,47	4.479.405,25	İhracatçı	ÖSP:100.00	24	2	22	909
	1.266.771,28	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	1	1		910
							911
1.192.701.280,00	68.080.363,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.388	644	1.744	912
78.367.889,00	10.482.621,44	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	246	99	147	913
605.087.166,71	26.125.606,52	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	596	210	386	914
	2.168.594,00	İhracatçı	ÖSP:100.00	40	8	32	915
86.279.357,25	13.144.439,04	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	256	110	146	916
1.174.013,67	2.854.096,01	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	302	56	246	917
6.145.560,00		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	129	47	82	918
							919
74.285.275,33	744.045,29	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	258	56	202	920
3.790.822,00	7.504.951,00	İhracatçı	ÖSP:100.00	75	7	68	921
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				922
202.299.261,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.651	882	769	923
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	37	16	21	924
7.849,15	1.199.616,10	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	5	5		925
245.001,32	2.031.782,98	İhracatçı	ÖSP:100.00	15	15		926
3.647.994,74	12.418.830,12	İhracatçı	ÖSP:100.00	1.427	334	1.093	927
2.053.635,98	11.100.165,73	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	396	24	372	928
199.522,75	3.049.394,40	Üretici-İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	375	30	345	929
		İhracatçı	ÖSP:100.00	56	56		930
72.027.345,00	303.782,93	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	360	100	260	931
75.674.484,38	10.059.155,81	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	196	55	141	932
	914.779,49	İhracatçı	ÖSP:100.00	7	4	3	933
							934
85.703.750,00	465.839,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	576	129	447	935
	1.855.795,72	İhracatçı	ÖSP:100.00	10	6	4	936
	2.216.747,02	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	3	3		937
143.942.907,56	149.045,94	İhracatçı	ÖSP:100.00				938
	828.348,86	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	6	6		939
2.884.386,39	170.478,69	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	65	47	18	940
							941
15.982.232,82		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	260	65	195	942
16.555.635,96	7.518.998,48	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	321	66	255	943
							944
29.155.217,76		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	502	107	395	945
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	8	8		946
	688.404,41	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	4	4		947
65.012.569,29	1.842.973,35	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	39	9	30	948
246.673.969,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	233	114	119	949
6.110.435,13		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	288	15	273	950

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ikinci 500 ihracatçı Firması

2016 Genel Sıralaması	2015 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	İhracat 2016 (\$)	İhracat Değişim (%)
951		159	OKAN TEKS.TİC.VE SAN.LTD.ŞTİ		19.222.016,89	
952		51	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.397.500,06	19.209.530,92	-10,23
953		165	Adının Açıklanmasını İstemiyor		19.182.889,97	
954	959	23	OSKAR ORMAN ÜRN.PETR.TEKS.GIDA DAY.TÜK.MAL.SAN.DIŞ TIC.LTD.ŞT	19.598.990,96	19.174.363,92	-2,17
955		106	ÖZAKAN İNŞ.İTH.İHR.SAN.VE DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.		19.162.681,71	
956		160	Araştırmaya Katılmıyor	20.616.119,79	19.156.348,77	-7,08
957		20	BİRİNCİ OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.		19.148.631,55	
958	951	27	SANICA DIŞ TİCARET A. Ş.	19.705.125,55	19.138.221,52	-2,88
959		62	İNŞİRAH PAZARLAMA A.Ş.		19.134.987,11	
960		21	FABOR KUYUMCULUK TURİZM İNŞ. GIDA SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.		19.128.364,36	
961		24	EGEM AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.		19.116.427,76	
962	842	16	KUTLUSAN TARIM EKİPMAN LOJİSTİK GIDA SAN. İÇ VE DIŞ TIC.LTD.ŞTİ	22.108.002,72	19.116.236,75	-13,53
963		15	KIRLIOĞLU TARIMSAL ÜRÜNLER GIDA İNŞAAT SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ		19.095.709,89	
964		19	EGE SERAMİK SAN.VE TİC.A.Ş.		19.059.064,07	
965	900	52	SENUK ELEKTRİK MOTORLARI SAN. VE TİC.A.Ş.	20.945.509,23	19.051.339,96	-9,04
966		88	FKT KOLTUK SİSTEMLERİ ÜRETİM VE DAĞITIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.		19.050.708,00	
967	843	16	USTA GIDA SANAYİ TİCARET A.Ş.	22.080.724,13	19.034.156,01	-13,80
968	958	20	GARİP TAVUKÇULUK GIDA VE YEM SAN.TİC.A.Ş.	19.608.913,01	19.008.698,80	-3,06
969		179	Araştırmaya Katılmıyor		18.998.136,49	
970		20	KEY BANYO VE MUTFAK ÜRÜN.DIŞ. TIC.A.Ş.		18.988.452,08	
971		89	Adının Açıklanmasını İstemiyor		18.967.134,15	
972		94	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.165.924,43	18.905.404,50	-10,68
973		10	TURKON KONTEYNER TAŞ VE DENZ.A.Ş.		18.900.000,00	
974		24	Araştırmaya Katılmıyor		18.853.458,65	
975	841	17	ESTAŞ KAM MILİ İML.İTH.İHR.SAN .TİC.LTD.ŞTİ.	22.144.443,59	18.852.969,58	-14,86
976		96	TEKNO KAUÇUK SAN.A.Ş.		18.840.854,84	
977	878	36	AKPA ALÜMİNYUM SAN. VE TİC. A.Ş.	21.340.145,72	18.811.052,27	-11,85
978		33	ARSLAN METAL VE PLASTİK SAN. DIŞ TIC. LTD. ŞTİ.		18.744.948,71	
979		63	ŞİRECİ DIŞ TIC. LTD. ŞTİ.		18.709.358,71	
980	997	71	YAKAR TEKS.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ	18.925.463,59	18.686.548,26	-1,26
981		53	BEST ELEKTRİK TAAHHÜT VE TİC. A.Ş.		18.673.198,86	
982	855	15	EFLAKI TARIM ORG. GIDA ÜR. AKARY. NAK. İNŞ.TUR.VE PLAS. SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	21.734.465,47	18.648.820,56	-14,20
983		92	Adının Açıklanmasını İstemiyor		18.644.451,66	
984	888	25	METAMAR MERMER GRANİT MADENCİLİK SAN.VE TİC.A.Ş.	21.144.626,94	18.544.884,96	-12,30
985		91	Adının Açıklanmasını İstemiyor		18.540.907,71	
986		22	BAHÇIVAN GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.		18.536.040,64	
987	818	168	SENPA SENTETİK VE PAMUKLU ENT. GİYİM SAN.TİC.VE TURZ.A.Ş.	22.466.587,41	18.525.908,45	-17,54
988	970	64	MAR-EKS MARMARA TEKSTİL İHR. İTH. PAZ.A.Ş.	19.419.218,17	18.522.980,66	-4,62
989	786	13	ÇAKMAKLAR GIDA SAN.VE TİC.LTD. ŞTİ.	23.292.875,23	18.474.854,78	-20,68
990		73	FELDA IFFCO GIDA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ		18.455.461,69	
991		166	Araştırmaya Katılmıyor		18.452.773,11	
992		170	Adının Açıklanmasını İstemiyor		18.411.402,59	
993		16	ALANAR MEYVE VE GID.ÜRE.PAZ. SAN.TİC.A.Ş.		18.387.354,93	
994		11	Araştırmaya Katılmıyor		18.382.131,39	
995		93	Adının Açıklanmasını İstemiyor	23.433.577,19	18.328.723,71	-21,78
996		74	TEKİNAK GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.		18.316.102,98	
997	532	70	GÜLERMAK AĞIR SANAYİ İNŞAAT VE TAAHHÜT A.Ş.	33.795.496,60	18.257.998,81	-45,98
998		21	HAKAN GIDA VE SANAYİ DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.		18.240.686,39	
999		174	Adının Açıklanmasını İstemiyor		18.231.845,73	
1000	971	65	ALMER TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	19.376.561,94	18.220.175,19	-5,97

* 2016 İhracat tutarı, yürürlükteki ihracat rejimine göre İhracatçı Birlikleri'nde kaydı alınan doğrudan ihracat değerini FOB USD cinsinden ifade eder. Bu tutara serbest bölgelerden yapılan ihracat, ihracat kaydı ile yapılan satış ve teslimler, transit ticaret, geçici olarak yurtdışına gönderilmiş eşya, bedelsiz ihracat, 1 Ocak-31 Aralık 2016 tarihleri dışında beyan edilen ihracat, yabancılara ihracat rejimi dışında yapılan mal ve hizmet satışları, grup şirketi dahi olsa tüzel kişiliği farklı olan firmaların ihracatı dâhil değildir.

2016 İç Satış Tutarı (TL)	2016 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2016 Genel Sıralaması
6.935.373,25	2.512.673,58	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	256	70	186	951
10.041,97	519.196,12	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	12	10	2	952
175.104,94		İhracatçı	ÖSP:15 YSP:85	8	2	6	953
		İhracatçı	ÖSP:80 YSP:20	5	4	1	954
	139.731,49	İhracatçı	ÖSP:100.00	8	5	3	955
							956
54.955.301,72	-6.524.704,35	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	522	111	411	957
3.959.921,08	1.173.326,66	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	6	6		958
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	1	1		959
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	41	5	36	960
42.185.828,64	10.745.169,81	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	159	30	129	961
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	3	1	2	962
8.310.624,98	751.410,88	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	207	14	193	963
209.453.171,86	31.461.008,26	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.080	178	902	964
152.196.653,88		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	450	160	290	965
46.987.839,39	3.361.406,18	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	254	62	192	966
3.242.949,00	253.453,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	284	26	258	967
189.052.297,00	4.734.000,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	625	90	535	968
							969
17.998.945,18	517.459,94	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	17	17		970
240.000.000,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	161	92	69	971
137.973.446,63	23.278.704,72	Üretici-İhracatçı	ÖSP:10 YSP:90	216	67	149	972
220.560.550,92	2.581.473,62	İhracatçı	ÖSP:100.00	178	178		973
							974
21.990,00	1.989.864,63	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				975
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	327	64	263	976
226.235.635,18	11.750.958,52	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	665	55	610	977
4.682.992,00	1.822.993,63	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	640	55	585	978
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	5	5		979
13.505.321,70	2.444.455,89	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	373	40	333	980
59.327.791,80	1.323.625,28	İhracatçı	ÖSP:100.00	45	42	3	981
1.026.925,54	2.244.937,82	İhracatçı	ÖSP:100.00	14	12	2	982
		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	260	181	79	983
38.055.276,62		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.184	1.096	88	984
427.206.707,32		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	118	74	44	985
223.268.922,78	587.005,26	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	299	88	211	986
9.564.262,20	-1.019.312,40	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	446	81	365	987
	122.987,38	İhracatçı	ÖSP:100.00				988
65.263.125,64	1.147.110,88	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	92	15	77	989
215.378.160,62		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00				990
							991
		İhracatçı	ÖSP:100.00				992
2.661.218,84	1.721.117,44	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	42	32	10	993
							994
101.100.909,66	29.046.096,19	Üretici-İhracatçı	ÖSP:25 YSP:75	180	40	140	995
148.120.000,00	4.571.942,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	180	40	140	996
100.724.501,56	11.585.686,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	370	90	280	997
145.938.729,43	4.131.773,47	İhracatçı	ÖSP:100.00	65	30	35	998
896.298,98	495.056,73	İhracatçı	ÖSP:100.00	27	18	9	999
33.938.330,00	9.283.310,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	275	19	256	1000

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Prof. Dr. Emre Alkin

“Türkiye’nin geleceği parlaktır”

Aslında, yatırımcının iştahını açacak olan yüksek faizlerden çok, öngörülebilir ve heyecan verecek bir gelecektir. Bugün katma değeri yüksek işler yapan ülkelerin hikayeleri yatırımcıya cazip gelmektedir. Marka, tasarım, teknoloji, Ar-Ge ve inovasyon yabancı sermayenin tercih ettiği alanlardır.

“TÜRKİYE’NİN Geleceği Parlaktır” ama canımız yanacak azıcık... 2016 yılının son üç ayı benim açımdan dolu dizgin geçti. Aslına bakılırsa 2017 yılının ilk üç ayı da pek farksız değildi. Biryandan 15 Temmuz’daki alçakça girişimin yaralarını sarmak ve moral vermek için Anadolu’yu karış karış dolaştım. Diğer yandan ihracat ve katma değer anlamındaki eksiklikleri sorumlu makamlara iletmekle uğraştım. Hemen hemen her yerde “Türkiye’nin Geleceği Parlaktır” isimli konferanslar verdim. Bu ismi koymamın birkaç sebebi var. Birinci sebep şu: Türk İnsanı her duruma kolayca adapte olabiliyor. Dolayısıyla toptan iyimser ya da toptan kötümser olmanın bir manası yok. İkincisi, Türk İnsanı bazı şeyleri kısa vadede çok konuşsa da uzun vadede unutup. Hafıza sorunu yok, çünkü aklında tutmuyor. Üçüncü sebep ise Türk İnsanın bugüne kadar gösterdiği “olumsuzlukla mücadele etme gücü”. Başka ülkelerin başına gelse kolayca dağılabileceği gelişmelerden Türkler birleşerek çıkıyor. Dördüncü sebep, Atatürk’ün kurduğu Cumhuriyetin temellerinin sağlam olması. Böyle olmasaydı Türkiye bugüne kadar Orta Doğu ülkelerinden farksız olurdu. Dolayısıyla Türkiye’nin ait olduğu yer bellidir. Ancak bunu ait olmadığı yerden tariflemektedir. Asyalı ya da Orta Doğulu değildir Türk İnsanı. Olsa olsa Avrupalıdır. Ancak “Türk tarzında” Avrupalıdır. Yani kaldırımın üzerine otomobil

parkeden, sıraya girmekten hoşlanmayan ve sürekli ayrıcalık isteyen tarzda bir Avrupalı. Buradan hareketle geçmişini değerlendirmekten çok önümüzdeki döneme bakmakta fayda görüyorum. İsmine “Türkiye” demeden, bir ülke örneği üzerinden gidelim.

Eğer bir ülkenin siyasi belirsizlikleri, kırılğan piyasaları, heyecan vermeyen bir hikayesi varsa, ulusal parasının istikrarlı şekilde seyretme imkanı yoktur. Bu durumda döviz kurlarının yükselmesi kaçınılmaz olur. Bundan başka, önümüzdeki dönemde dünyanın her yerinde faizler yükseleceği için, söz konusu ülkenin faizleri yükselterek piyasaları sakinleştirme ihtimali giderek azalacaktır. Aslında, yatırımcının iştahını açacak olan yüksek faizlerden çok, öngörülebilir ve heyecan verecek bir gelecektir. Bugün katma değeri yüksek işler yapan ülkelerin hikayeleri yatırımcıya cazip gelmektedir. Marka, tasarım, teknoloji, ar-ge ve inovasyon yabancı sermayenin tercih ettiği alanlardır. Yüksek nüfus potansiyeli tüketim ve gıda maddelerini üreten firmalar için çekicidir. Yükte ağır ama pahada hafif ürünlerin pazara yakın yerlerde üretilmesi elbette mantıklıdır. Ancak yüksek teknoloji ihtiva eden ürünlerin önemli bir kısmının pazara süratli giriş haricinde bir ihtiyacı yoktur. Dolayısıyla, bu ürünleri üretecek ortamı sağlayamadıktan sonra, tarife ve tarife dışı engellerle ülkeye girişini

zorlaştırmak en hafif ifadeyle acizliğin itirafı olmaktadır.

Dış ticaret açığı ve Cari İşlemler açığını daraltmak, ithalatı engelleyerek değil, ihracatın katma değerini artırarak sağlanabilir. “Üretene düşmanım, çünkü üretmiyorum” diyen ülkeye iyi gözle bakılmaz. Bu yaklaşımın daha ileri versiyonu “kalite isteyen parasını ödesin” şeklinde belirlemektedir. Ülkede üretilmeyen basit bir ürüne bile ilave vergiler koyarak pahalı hale getirerek vatandaşları cezalandıran yaklaşımların hiç kimseye yarayan bir tarafı yoktur. Maalesef, yukarıda bahsettiklerimin tamamı Türkiye’de yaşanmaktadır. “Öyle bir vergi koyalım ki, yabancı firmalar Türkiye’de üretim yapmaya mecbur olsunlar” şeklinde yazılan ithalat rejimlerinin, ulusal firmalara uzun vadede hiçbir faydası olmadığı gibi, ülkeyi de giderek dünyadan uzaklaştırmaktadır. Hiçbir yabancı firma vergiler yüksek diye bir ülkede büyük bir yatırıma girişmez. “Bunlar ne zaman ne yapacağı belli değil” der ve uzak durur. Özetle, önceki dönemlerde yaptığımız yanlışları yapmaya devam edersek ihracatın ve ihracatçının önünü kapatırız. Bu kitapta yer alan başarılı ihracatçıların 2023 yılında bugününün 3-4 katı büyük rakamlarla yer almasını istiyorsak, ne bizim ne de başkalarının yaptığı yanlışları tekrar etmemeliyiz. En başta “korumacılık” ve sonra da “vasatlık” yok etmemiz gereken iki önemli yanlışımızdır.

2016 yılında başı çeken ihracatçı firmalar

2016 yılı Türkiye sektör ihracat liderlerimizi performansları nedeniyle kutluyor, başarılarının devamını diliyoruz.

Sektör birincileri

2016 Sektör Lideri	2016 Sektörel Sıralaması	2016 Genel Sıralaması	Firma Ünvanı	Sektör	İhracat 2016 (\$)	Sektörel İhracat 2016 (\$)
*	1	1	FORD OTOMOTİV SAN. A.Ş.	Otomotiv Endüstrisi	3.958.488.127,07	3.909.433.937,37
*	1	4	KİBAR DIŞ TİC.A.Ş.	Demir ve Demir Dışı Metaller	2.457.807.149,52	464.725.056,92
*	1	5	TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	2.100.413.091,47	2.101.565.115,45
*	1	6	VESTEL TİCARET A.Ş.	Elektrik Elektronik ve Hizmet	2.004.029.094,38	1.946.728.387,91
*	1	10	TGS DIŞ TİC. A.Ş.	Deri ve Deri Mamulleri	1.013.730.948,98	34.467.123,07
*	1	10	TGS DIŞ TİC. A.Ş.	Hazırgiyim ve Konfeksiyon	1.013.730.948,98	812.611.815,93
*	1	12	HABAŞ SINAI VE TIBBİ GAZLAR İSTİHSAL ENDÜSTRİSİ A.Ş.	Çelik	900.283.104,63	897.759.065,16
*	1	13	FERRERO FINDIK İTHALAT İHRACAT VE TİCARET A.Ş.	Fındık ve Mamulleri	805.076.896,80	803.956.765,55
*	1	15	ETİ MADEN İŞLETMELERİ GEN.MÜD.	Madencilik Ürünleri	677.336.161,28	227.267.009,44
*	1	16	ŞİŞECAM DIŞ TİC.A.Ş.	Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	666.537.876,40	320.003.437,66
*	1	20	TUSAŞ TÜRK HAVACILIK VE UZAY SAN.A.Ş.	Savunma ve Havacılık Sanayii	477.593.581,46	456.786.497,30
*	1	26	AK-PA TEKS.İHR.PAZ.A.Ş.	Tekstil ve Hammaddeleri	343.052.465,18	255.367.589,28
*	1	27	TÜRK TRAKTÖR VE ZİRAAT MAK.A.Ş.	Makine ve Aksamları	333.882.678,26	303.924.443,60
*	1	30	ALTUNKAYA İNŞ.NAK.GIDA TİC. A.Ş.	Meyve Sebze Mamulleri	283.829.219,69	48.250.357,88
*	1	33	BOSCH TERMOTEKNİK ISITMA VE KLİMA SAN.VE TİC.A.Ş.	İklimlendirme Sanayii	281.131.900,86	279.462.738,11
*	1	38	PHILSA PHILIP MORRIS SABANCI SİGARA VE TÜTÜN SAN.TİC.A.Ş.	Tütün	245.144.808,31	239.477.870,74
*	1	47	İSTANBUL ALTINONS KUYUMCULUK VE GIDA SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	Mücevher	213.236.340,05	213.236.340,05
*	1	48	TERSAN TERSANECİLİK SAN.VE TİC.A.Ş.	Gemi ve Yat	209.613.631,31	208.259.839,20
*	1	49	İSTANBUL GIDA DIŞ TİC.A.Ş.	Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	209.499.052,65	191.734.299,62
*	1	60	Araştırmaya Katılmıyor	Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	180.997.751,66	161.194.038,37
*	1	61	Adının Açıklanmasını İstemiyor	Halı	180.016.752,73	134.599.265,90
*	1	94	KLC GIDA ÜRÜNLERİ İTH.İHR.VE TİC.A.Ş.	Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	141.874.395,70	136.233.920,38
*	1	153	AYDIN KURUYEMİŞ SANAYİ VE TİC. AŞ.	Kuru Meyve ve Mamulleri	85.279.415,30	77.339.394,34
*	1	211	Araştırmaya Katılmıyor	Yaş Meyve ve Sebze	67.990.735,94	67.699.360,14
*	1	533	POLİN DIŞ TİCARET A.Ş.	Diğer Sanayi Ürünleri	31.771.169,01	31.601.765,79
*	1	691	NATA İNŞ.TURİZM TAŞIMACILIK TİC.VE SAN.A.Ş.	Süs Bitkileri ve Mam.	25.228.456,80	209.370,00
*	1	885	S.S.MARMARA ZEYTİN TARIM SAT. KOOP.BİRLİĞİ MARMARABİRLİK	Zeytin ve Zeytinyağı	20.267.411,64	20.264.909,50

2016 yılında başı çeken ihracatçı firmalar

İhracatı en hızlı yükselen ilk 20 firma (ihracat değişimi - %)

2016 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	İhracat 2016 (\$)	İhracat Değişim (%)
90	10	TOSÇELİK PROFİL VE SAC END.A.Ş.	34.621.160,51	144.966.678,76	318,72
70	9	BORÇELİK ÇELİK SAN. TİC. A.Ş.	72.610.505,47	168.610.805,90	132,21
171	3	DAİKİN İSITMA VE SOĞUTMA SİSTEMLERİ SAN. TİC. A.Ş.	34.063.866,83	76.209.781,76	123,73
276	34	ANADOLU ISUZU OTOM.SAN.VE TİC. A.Ş.	28.352.937,72	56.065.952,72	97,74
49	1	İSTANBUL GIDA DIŞ TİC.A.Ş.	113.325.014,78	209.499.052,65	84,87
111	21	TIRSAN TREYLER SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	66.573.450,06	120.907.519,98	81,62
236	18	AVES ENERJİ YAĞ GI.SAN.A.Ş.	35.130.946,40	62.911.491,51	79,08
372	35	CO-RE-NA ECZA DEPOSU DIŞ TİC. A.Ş.	24.392.594,70	43.528.386,87	78,45
48	1	TERSAN TERSANECİLİK SAN.VE TİC.A.Ş.	118.528.166,33	209.613.631,31	76,85
446	24	EYMEŞ TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	21.556.972,58	37.795.246,76	75,33
156	17	KAPTAN DEMİR ÇELİK END.TİC.A.Ş.	49.340.166,94	84.231.193,69	70,72
38	1	PHILSA PHILIP MORRIS SABANCI SİGARA VE TÜTÜN SAN.TİC.A.Ş.	144.819.350,37	245.144.808,31	69,28
148	12	ABB İHRACAT TİC.VE ELEKTRİK SAN.A.Ş.	52.160.129,80	87.813.335,74	68,35
173	39	SUMMA TURİZM YATIRIMCILIK A.Ş.	44.835.887,94	75.227.804,47	67,78
96	11	EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI TİC. A.Ş.	82.236.925,15	137.353.966,89	67,02
426	65	OZANTEKS TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	23.645.516,57	39.268.180,20	66,07
31	4	TAHA PAZ VE MAĞAZACILIK A.Ş.	170.615.045,59	282.791.134,69	65,75
292	6	ÇİMKO ÇİMENTO VE BETON SANAYİ TİC.A.Ş.	32.379.841,79	53.417.712,90	64,97
450	67	ALD DIŞ TİCARET A.Ş.	22.871.872,37	37.409.921,89	63,56
267	47	DEFAC TO PERAKENDE TİC.A.Ş.	35.706.915,73	57.281.300,68	60,42

* Adının açıklanmasını istemeyen ve araştırmaya katılmayan firmalar dikkate alınmamıştır.

İhracatı en hızlı yükselen ilk 20 firma (ihracat değişimi - değer)

2016 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	İhracat 2016 (\$)	İhracat Değişim (%)	İhracat Değişim (\$)
2	2	TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FAB. A.Ş.	2.057.743.801,33	3.189.938.360,32	55,02	1.132.194.558,99
7	5	TOYOTA OTOMOTİV SAN. TÜRKİYE A.Ş.	1.184.161.964,13	1.803.921.945,99	52,34	619.759.981,86
11	7	MERCEDES-BENZ TÜRK A.Ş.	644.985.450,05	965.300.073,37	49,66	320.314.623,32
3	3	OYAK-RENAULT OTOMOBİL FAB.A.Ş.	2.678.134.392,98	2.834.461.583,67	5,84	156.327.190,69
31	4	TAHA PAZ VE MAĞAZACILIK A.Ş.	170.615.045,59	282.791.134,69	65,75	112.176.089,10
1	1	FORD OTOMOTİV SAN. A.Ş.	3.847.112.066,44	3.958.488.127,07	2,90	111.376.060,63
90	10	TOSÇELİK PROFİL VE SAC END.A.Ş.	34.621.160,51	144.966.678,76	318,72	110.345.518,25
38	1	PHILSA PHILIP MORRIS SABANCI SİGARA VE TÜTÜN SAN.TİC.A.Ş.	144.819.350,37	245.144.808,31	69,28	100.325.457,94
49	1	İSTANBUL GIDA DIŞ TİC.A.Ş.	113.325.014,78	209.499.052,65	84,87	96.174.037,87
70	9	BORÇELİK ÇELİK SAN. TİC. A.Ş.	72.610.505,47	168.610.805,90	132,21	96.000.300,43
48	1	TERSAN TERSANECİLİK SAN.VE TİC.A.Ş.	118.528.166,33	209.613.631,31	76,85	91.085.464,98
34	4	İNDESİT COMPANY BEYAZ EŞYA PAZ A.Ş.	186.526.729,18	252.760.533,62	35,51	66.233.804,44
25	5	YÜCEL BORU İHR.İTH.VE PAZ.A.Ş.	344.837.776,78	410.540.168,66	19,05	65.702.391,88
96	11	EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI TİC. A.Ş.	82.236.925,15	137.353.966,89	67,02	55.117.041,74
111	21	TIRSAN TREYLER SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	66.573.450,06	120.907.519,98	81,62	54.334.069,92
20	1	TUSAŞ TÜRK HAVACILIK VE UZAY SAN.A.Ş.	432.186.537,62	477.593.581,46	10,51	45.407.043,84
171	3	DAİKİN İSITMA VE SOĞUTMA SİSTEMLERİ SAN. TİC. A.Ş.	34.063.866,83	76.209.781,76	123,73	42.145.914,93
58	13	FEDERAL MOGUL DIŞ TİC.A.Ş.	146.306.674,42	186.603.495,14	27,54	40.296.820,72
148	12	ABB İHRACAT TİC.VE ELEKTRİK SAN.A.Ş.	52.160.129,80	87.813.335,74	68,35	35.653.205,94
105	3	JTI TÜTÜN ÜRÜNLERİ SANAYİ A.Ş.	92.549.102,49	128.177.352,54	38,50	35.628.250,05

* Adının açıklanmasını istemeyen ve araştırmaya katılmayan firmalar dikkate alınmamıştır.

Sıralamada en hızlı yükselen ilk 20 firma

2016 Genel Sıralaması	2015 Genel Sıralaması	Sıralama Değişimi	Firma Ünvanı	İhracat 2016 (\$)
90	513	423	TOSÇELİK PROFİL VE SAC END.A.Ş.	144.966.678,76
446	865	419	EYMEŞ TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	37.795.246,76
527	945	418	VISSMANN MANİSA SATIŞ PAZARLAMA VE TİC. LTD. ŞTİ.	31.920.185,35
372	745	373	CO-RE-NA ECZA DEPOSU DIŞ. TİC. A.Ş.	43.528.386,87
276	637	361	ANADOLU ISUZU OTOM.SAN.VE TİC. A.Ş.	56.065.952,72
171	526	355	DAİKİN İSİTMA VE SOĞUTMA SİSTEMLERİ SAN. TİC. A.Ş.	76.209.781,76
582	933	351	SUPERLİT BORU SAN.A.Ş.	28.966.104,71
450	797	347	ALD DIŞ TİCARET A.Ş.	37.409.921,89
426	771	345	OZANTEKS TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	39.268.180,20
665	991	326	GELİŞİM TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	26.168.857,96
605	915	310	BOĞAZIÇI HEDİYELİK EŞYA VE EL SANATLARI SAN. VE TİC.A.Ş.	28.224.345,63
705	984	279	AKSUN TARIMSAL ÜRÜNLER İTHALAT İHRACAT SAN TİC AŞ.	24.926.565,61
380	655	275	ÇİMTAŞ ÇELİK İMALAT MONTAJ VE TESİSAT A. Ş.	42.571.426,90
662	934	272	MİTA KALIP VE DÖKÜM SANAYİ A. Ş.	26.235.748,22
292	558	266	ÇİMKO ÇİMENTO VE BETON SANAYİ TİC.A.Ş.	53.417.712,90
236	501	265	AVES ENERJİ YAĞ Gİ.SAN.A.Ş.	62.911.491,51
477	742	265	CPS PRESSFORM SAN.VE TİC.A.Ş.	34.921.864,03
667	928	261	BİEN YAPI ÜRÜNLERİ SANAYİ TURİZM VE TİC. A.Ş.	26.058.364,93
589	849	260	HAVELSAN HAVA ELEKTRONİK SAN. VE TİC. A.Ş.	28.778.510,98
613	873	260	NARTAŞ PET.NAK.TURZ.İNŞ.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	27.928.918,42

* Adının açıklanmasını istemeyen ve araştırmaya katılmayan firmalar dikkate alınmamıştır.

En karlı şirketler

2016 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2016 (\$)	2016 İç Satış Tutan (TL)	2016 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)
757	76	ENKA İNŞ.VE SAN.A.Ş.	23.176.190,57	6.289.741,19	1.734.456.761,67
5	1	TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A. Ş.	2.100.413.091,47	35.416.687.556,33	1.639.852.720,46
29	6	İSKENDERUN DEMİR VE ÇELİK A.Ş.	287.875.433,54	5.528.649.000,00	1.386.861.000,00
96	11	EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI. TİC. A.Ş.	137.353.966,89	5.604.357.704,04	1.274.038.107,29
15	1	ETİ MADEN İŞLETMELERİ GEN.MÜD.	677.336.161,28	81.545.296,00	1.218.375.001,00
1	1	FORD OTOMOTİV SAN. A.Ş.	3.958.488.127,07	6.002.043.021,00	970.170.917,00
23	3	PETKİM PETROKİMYA HOLDİNG A.Ş.	438.411.497,30	3.253.841.487,66	865.657.320,64
476	74	ÖZ TEKSTİL SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	34.926.837,05	17.599.006,00	795.090.060,00
20	1	TUSAŞ TÜRK HAVACILIK VE UZAY SAN.A.Ş.	477.593.581,46	1.024.781.929,27	614.996.149,39
108	5	ASELSAN ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	125.131.607,63	3.235.305.626,00	534.069.625,00
106	18	YAPI MERKEZİ İNŞ.VE SAN.A.Ş.	126.758.289,82	2.744.047.883,38	451.948.785,25
70	9	BORÇELİK ÇELİK SAN. TİC. A.Ş.	168.610.805,90	2.082.174.752,33	403.407.736,75
8	2	ARÇELİK A.Ş.	1.776.311.550,85	7.110.568.637,74	400.144.827,81
27	1	TÜRK TRAKTÖR VE ZİRAAT MAK.A.Ş.	333.882.678,26	2.468.516.759,00	388.139.632,00
2	2	TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FAB. A.Ş.	3.189.938.360,32	4.845.821.468,00	387.799.550,94
131	5	ÇAYELİ BAKIR İŞLETMELERİ A.Ş.	103.106.886,73		375.041.921,95
17	2	İÇDAŞ ÇELİK ENERJİ TERSANE VE ULAŞIM SANAYİ A.Ş.	595.477.580,58	4.639.018.830,85	359.196.674,33
262	48	AYGAZ A.Ş.	58.174.406,73	5.371.380.478,00	356.585.312,00
75	4	GÜLSAN SENTETİK DOKUMA SAN.VE TİC.A.Ş.	160.716.413,40	1.204.284.296,00	323.416.573,00
139	2	ÇİMSA ÇİMENTO SAN.TİC.A.Ş.	94.946.456,29	878.219.293,00	306.257.063,00

* Adının açıklanmasını istemeyen ve araştırmaya katılmayan firmalar dikkate alınmamıştır.

* İç satış ve kârlılık verilerinde firma beyanları esas alınmıştır.

2016 yılında başı çeken ihracatçı firmalar

2016 yılında en fazla yatırım sağlayan ilk 20 firma

2016 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2016 (\$)	2016 Yatırım miktarı (TL)
776	16	CAM MERKEZİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	22.689.624,20	6.214.000.000,00
929	157	CBF TEKSTİL VE DIŞ TİC.A.Ş.	19.510.204,94	2.275.000.000,00
2	2	TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FAB. A.Ş.	3.189.938.360,32	1.555.394.524,87
7	5	TOYOTA OTOMOTİV SAN. TÜRKİYE A.Ş.	1.803.921.945,99	927.635.000,00
5	1	TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.	2.100.413.091,47	657.102.000,00
139	2	ÇİMSA ÇİMENTO SAN.TİC.A.Ş.	94.946.456,29	609.289.617,00
1	1	FORD OTOMOTİV SAN. A.Ş.	3.958.488.127,07	601.965.634,00
9	6	BOSCH SAN.VE TİC.A.Ş.	1.066.709.448,27	586.965.873,00
69	14	BRİSA BRIDGESTONE SABANCI LASTİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	169.724.598,58	494.488.732,00
267	47	DEFACTO PERAKENDE TİC.A.Ş.	57.281.300,68	470.816.227,14
12	1	HABAŞ SİNİAİ VE TİBBİ GAZLAR İSTİHSAL ENDÜSTRİSİ A.Ş.	900.283.104,63	445.365.906,96
23	3	PETKİM PETROKİMYA HOLDİNG A.Ş.	438.411.497,30	409.558.671,00
8	2	ARÇELİK A.Ş.	1.776.311.550,85	389.350.000,00
557	47	KARDEMİR KARABÜK DEMİR ÇELİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	30.095.321,35	345.715.634,00
11	7	MERCEDES-BENZ TÜRK A.Ş.	965.300.073,37	299.640.000,00
20	1	TUSAŞ TÜRK HAVACILIK VE UZAY SAN.A.Ş.	477.593.581,46	283.620.711,77
14	3	BSH EV ALETLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	756.712.738,06	258.972.303,09
96	11	EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI. TİC. A.Ş.	137.353.966,89	241.420.701,00
29	6	İSKENDERUN DEMİR VE ÇELİK A.Ş.	287.875.433,54	240.011.809,00
88	17	PETLAS LASTİK SAN.TİC.A.Ş.	146.292.216,01	177.896.119,00

* Adının açıklanmasını istemeyen ve araştırmaya katılmayan firmalar dikkate alınmamıştır.
* Yatırım verilerinde firma beyanları esas alınmıştır.

En fazla istihdam sağlayanlar

2016 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2016 (\$)	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	Toplam Çalışan Sayısı
757	76	ENKA İNŞ.VE SAN.A.Ş.	23.176.190,57	1.510	23.886	25.396
8	2	ARÇELİK A.Ş.	1.776.311.550,85	2.640	13.307	15.947
1	1	FORD OTOMOTİV SAN. A.Ş.	3.958.488.127,07	2.699	7.497	10.196
2	2	TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FAB. A.Ş.	3.189.938.360,32	1.618	7.804	9.422
106	18	YAPI MERKEZİ İNŞ.VE SAN.A.Ş.	126.758.289,82	1.437	7.482	8.919
267	47	DEFACTO PERAKENDE TİC.A.Ş.	57.281.300,68	8.008	283	8.291
9	6	BOSCH SAN.VE TİC.A.Ş.	1.066.709.448,27	1.081	6.582	7.663
122	16	KOTON MAĞAZACILIK TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	111.206.240,32	6.594	726	7.320
438	11	SANKO TEKS.İŞLETMELERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	38.494.055,80	848	5.952	6.800
3	3	OYAK-RENAULT OTOMOBİL FAB.A.Ş.	2.834.461.583,67	1.392	5.185	6.577
96	11	EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI. TİC. A.Ş.	137.353.966,89	1.766	4.468	6.234
11	7	MERCEDES-BENZ TÜRK A.Ş.	965.300.073,37	1.768	4.378	6.146
14	3	BSH EV ALETLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	756.712.738,06	2.327	3.695	6.022
118	3	MAKİNA VE KİMYA ENDÜSTRİSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	112.911.263,28	2.634	2.829	5.463
634	68	YAZAKİ OTOM.YAN SAN.VE TİC.A.Ş.	27.056.539,61	343	5.097	5.440
7	5	TOYOTA OTOMOTİV SAN. TÜRKİYE A.Ş.	1.803.921.945,99	381	5.054	5.435
20	1	TUSAŞ TÜRK HAVACILIK VE UZAY SAN.A.Ş.	477.593.581,46	2.570	2.684	5.254
108	5	ASELSAN ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	125.131.607,63	3.674	1.567	5.241
29	6	İSKENDERUN DEMİR VE ÇELİK A.Ş.	287.875.433,54	1.774	3.332	5.106
751	2	FLO MAĞAZACILIK VE PAZARLAMA A.Ş.	23.374.996,60	861	4.032	4.893

* Adının açıklanmasını istemeyen ve araştırmaya katılmayan firmalar dikkate alınmamıştır.
* İstihdam verileriyle ilgili bilgi veren firmalar dikkate alınmıştır.

Prof. Dr. Emre Alkin

“Türkiye’nin geleceği parlaktır”

Aslında, yatırımcının iştahını açacak olan yüksek faizlerden çok, öngörülebilir ve heyecan verecek bir gelecektir. Bugün katma değeri yüksek işler yapan ülkelerin hikayeleri yatırımcıya cazip gelmektedir. Marka, tasarım, teknoloji, Ar-Ge ve inovasyon yabancı sermayenin tercih ettiği alanlardır.

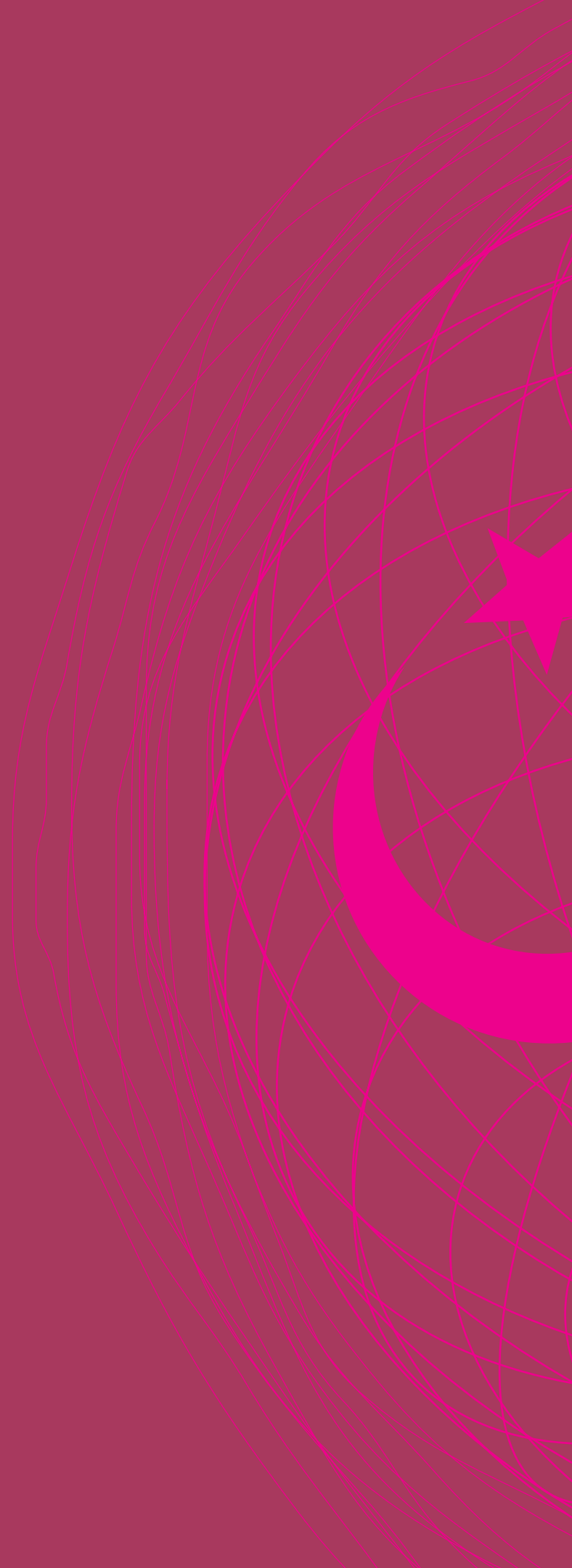
“**TÜRKİYE’NİN** Geleceği Parlaktır” ama canımız yatacak azıcık... 2016 yılının son üç ayı benim açımdan dolu dizgin geçti. Aslına bakılırsa 2017 yılının ilk üç ayı da pek farksız değildi. Bir yandan 15 Temmuz’daki alçakça girişimin yaralarını sarmak ve moral vermek için Anadolu’yu karış karış dolaştım. Diğer yandan ihracat ve katma değer anlamındaki eksiklikleri sorumlu makamlara iletmekle uğraştım. Hemen hemen her yerde “Türkiye’nin Geleceği Parlaktır” isimli konferanslar verdim. Bu ismi koymamın birkaç sebebi var. Birinci sebep şu: Türk İnsanı her duruma kolayca adapte olabiliyor. Dolayısıyla toptan iyimser ya da toptan kötümser olmanın bir manası yok. İkincisi, Türk İnsanı bazı şeyleri uzun vadede unutsa da kısa vadede daha çok konuşuyor. Üçüncü sebep ise Türk İnsanın bugüne kadar gösterdiği “olumsuzlukla mücadele etme gücü”. Başka ülkelerin başına gelse kolayca dağılabileceği gelişmelerden Türkler birleşerek çıkıyor. Dördüncü sebep, Atatürk’ün kurduğu Cumhuriyetin temellerinin sağlam olması. Böyle olmasaydı Türkiye bugüne kadar Orta Doğu ülkelerinden farksız olurdu. Dolayısıyla Türkiye’nin ait olduğu yer bellidir. Ancak bunu ait olmadığı yerden tariflemektedir. Asyalı ya da Orta Doğulu değildir Türk İnsanı. Olsa olsa Avrupalıdır. Ancak “Türk tarzında” Avrupalıdır. Buradan hareketle geçmişini değerlendirmekten çok önümüzdeki döneme bakmakta fayda görüyorum. İsmine “Türkiye” demeden, bir ülke örneği üzerinden gidelim.

Eğer bir ülkenin siyasi belirsizlikleri, kırılgan piyasaları, heyecan vermeyen bir hikayesi varsa, ulusal parasının istikrarlı şekilde seyretme imkanı yoktur. Bu durumda döviz kurlarının yükselmesi kaçınılmaz olur. Bundan başka, önümüzdeki dönemde dünyanın her yerinde faizler yükseleceği için, söz konusu ülkenin faizleri yükselterek piyasaları sakinleştirme ihtimali giderek azalacaktır. Aslında, yatırımcının iştahını açacak olan yüksek faizlerden çok, öngörülebilir ve heyecan verecek bir gelecektir.

Bugün katma değeri yüksek işler yapan ülkelerin hikayeleri yatırımcıya cazip gelmektedir. Marka, tasarım, teknoloji, ar-ge ve inovasyon yabancı sermayenin tercih ettiği alanlardır. Yüksek nüfus potansiyeli tüketim ve gıda maddelerini üreten firmalar için çekicidir. Yükte ağır ama pahada hafif ürünlerin pazara yakın yerlerde üretilmesi elbette mantıklıdır. Ancak yüksek teknoloji ihtiva eden ürünlerin önemli bir kısmının pazara süratli giriş haricinde bir ihtiyacı yoktur. Dolayısıyla, bu ürünleri üretecek ortamı sağlamak, tarife ve tarife dışı engellerle ürünün ülkeye girişini zorlaştırmamak gerekir. Dış ticaret açığı ve cari İşlemler açığını daraltmak, ihracatın katma değerini artırarak sağlanabilir. “Üretene düşmanım, çünkü üretmiyorum” diyen ülkeye iyi gözle bakılmaz. Bu yaklaşımın daha ileri versiyonu “kalite isteyen parasını ödesin” şeklinde belirmektedir. Yüksek vergilerle yazılan ithalat rejimlerinin, ulusal firmalara uzun vadede faydası olmadığı gibi, ülkeyi de giderek dünyadan uzaklaştırabilir. Çünkü hiçbir yabancı firma vergiler yüksek diye bir ülkede büyük bir yatırıma girişmez ve uzak durur.

Bu kitapta yer alan başarılı ihracatçıların 2023 yılında bugünün 3-4 katı büyük rakamlarla yer almasını istiyorsak, ne bizim ne de başkalarının yaptığı yanlışları tekrar etmemeliyiz.

2016 YILI
TÜRKİYE'NİN
SEKTÖR
BİRİNCİLERİ

2.500.000
KİLOMETRELİK YOL TESTİNDEN
ALNININ AKIYLA ÇIKMAK.

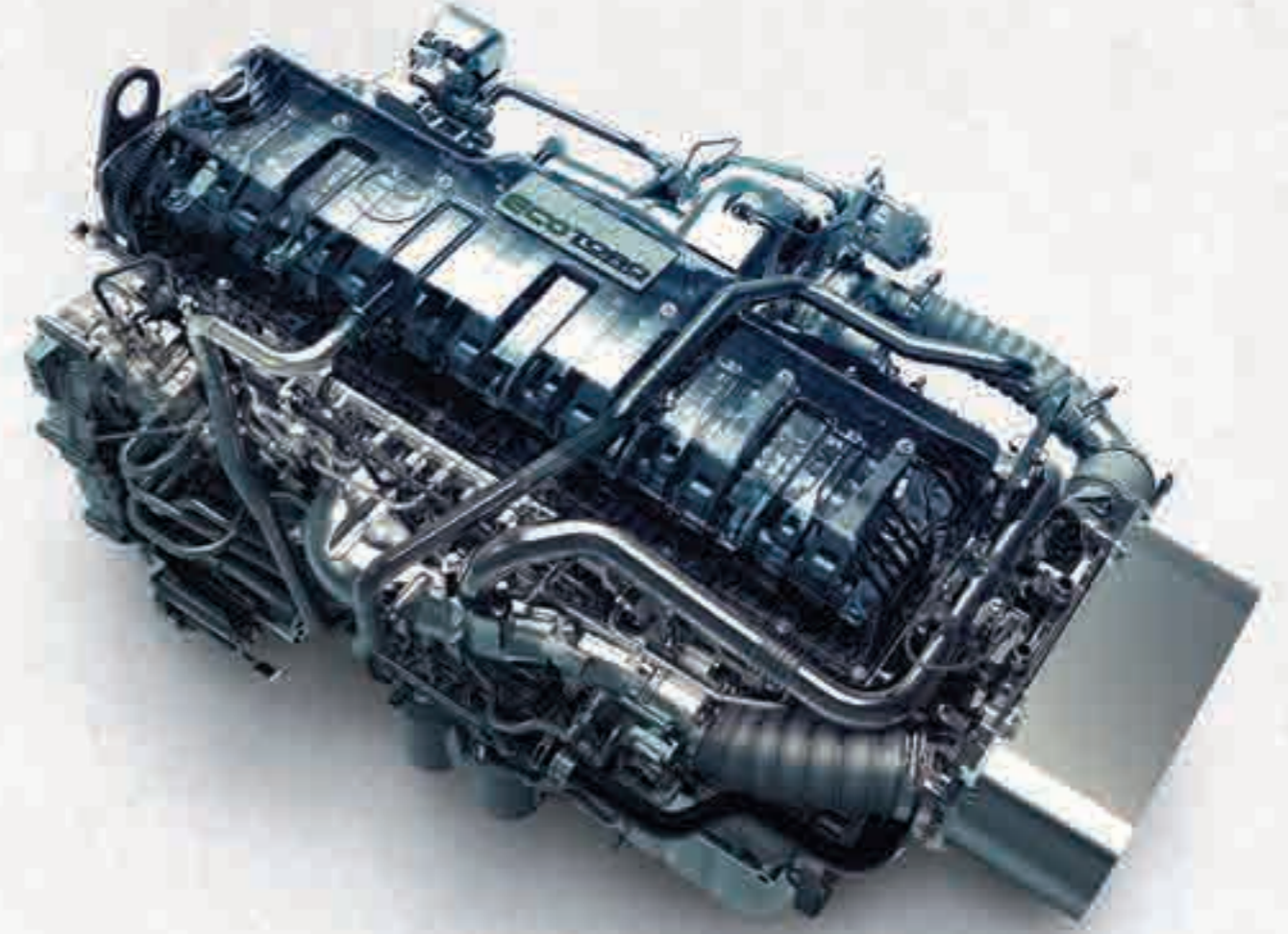
50.000
SAATLİK DİNAMOMETRE TESTİNDEN
BAŞARIYLA GEÇMEK.

%100'Ü
TÜRK MÜHENDİSLERİNİN
ZİHİN GÜCÜYLE ÜRETİLEN

ECOTORQ

MOTOR'LA DÜNYANIN TÜM RAMPALARINA
MEYDAN OKUMAK İÇİN

**FORD
OTOSAN
OLMAK
GEREKİR.**

İhracatın parlayan yıldızları

Kibar Grubu olarak 2.5 milyar dolara yaklaşan ihracat hacmimizle sektörümüzün lideri olduk. 2016'da yakaladığımız bu büyük başarı sayesinde Türkiye'nin ilk 5 ihracat şirketi arasındaki yerimizi aldık.

Grubumuzu oluşturan Assan Alüminyum, Assan Hanil, Assan Panel, Assan Gıda, Assan Demir, İspak Ambalaj, Ege Assan, Hyundai Assan, Kibar Industry, Posco Assan, TSI Uçak Koltuk Üretim, Assan Gayrimenkul, Assan Yapı, Kibar Dış Ticaret, Kibar Enerji, Kibar International, Assan Bilişim, Assan Port, İnteraktif Çevre Danışmanlık, Assan Lojistik şirketlerimizle, 2017'de de hedef büyüterek ülke ekonomisine kazandırmaya devam edeceğiz.

Okyanusları aşan üreticiler,
durmaksızın çalışan sanayiciler,
geleceği tasarlayan mühendisler
ve ülkemiz için
enerjimiz bitmez...

Çünkü yarın, dününden büyüktür

#EnerjimizBitmez

For the producers navigating the oceans,
for the industrialists working diligently,
for the engineers designing the future
and for our country
our energy never ends...

Because tomorrow is greater than today

#OurEnergyNeverEnds

www.tupras.com.tr

Sakarya'dan Dünya'ya

**İHRACAT
BAŞARIMIZDA
KATKISI OLAN
TÜM İŞ
ORTAKLARIMIZA
TEŞEKKÜRLER**

BU TOPRAKLARDAN ÇIKTIK, TÜM DÜNYAYI MEMLEKETİMİZ YAPTIK.

Bugün dünya çapında 30.000 kişi,
nerede çalışıyorsun sorusuyla karşılaştığında
Türkçe bir cevap veriyor.

“Arçelik”

Dünyada Arçelik

- 14 Ar-Ge merkeziyle Türkiye'nin Ar-Ge lideri*
- En çok uluslararası patent başvurusu yapan ilk 100 şirket arasında yer alan tek Türk şirketi ve Türkiye patent şampiyonu**
- 7 ayrı ülkedeki 18 üretim tesisiyle tüm dünyaya teknoloji üretimi
- 145 ülkede faaliyet gösteren 11 büyük markanın bu topraklardan yönetilmesi

Kaynak:
* Arçelik A.Ş., Türkiye İnovasyon Haftası 2016'da Ar-Ge Liderliği Ödülü'nü aldı.
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından düzenlenen organizasyonda Dayanıklı Tüketim Sektörü'nde en iyi Ar-Ge Merkezi Ödülü'nü aldı.

** Arçelik A.Ş., Türk Patent Ligi birincisi seçildi ve aynı zamanda En Çok Uluslararası Patent Başvurusu Yapan Şirket Ödülü'ne layık görüldü.

Arçelik A.Ş.

Görünmeyeni görüyoruz

Tam 81 yıldır camın saydamlığında görünmeyeni, dünyanın geleceğini görüyor; yüksek teknolojimiz, yaratıcılığımız ve küresel bakışımızla geleceği üretiyoruz. Geçmişte olduğu gibi gelecekte de öncülüğe oynuyor; dünyada ilk üç içinde yer alma hedefi ile ilerliyoruz.

Türkiye'den Dünya denizlerine
Tutkumuz, tersanemizde ürettiğimiz ileri teknoloji gemilerin tüm Dünya denizlerinde Türkiye'yi gururla temsil etmesi.

Tersan Tersanesi olarak 2016 yılında ihracatımızı 77% arttırarak art arda 4. kez gemi inşa sektörümüzde ihracat lideri olmanın sevincini yaşıyoruz.

MARMARABİRLİK

Marmarabirlik tüm dünyada

*Tüketicinin güvenilir markası Marmarabirlik,
doğal ve sağlıklı ürünlerini 51 ülkeye sunuyor.*

Dubai

Amerika

İsveç

Almanya

www.marmarabirlik.com.tr

444 09 44

zeytininadi

marmarabirlik

2016 YILI TÜRKİYE
**SEKTÖREL İHRACAT
DEĞERLENDİRMELERİ**

Mustafa Çıkrıkçıoğlu
TİM Başkan Vekili / TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Sektör olarak 2017'den umutluyuz

Bugün "Türk" markalı çelik ürünlerimiz çeşitliliği ve kalitesi ile tüm dünya ülkeleri tarafından tercih ediliyor. Geniş bir pazar ağımız var ancak sektörümüzün hedefi, pazar payının düşük olduğu ülkelerde ihracatını yoğunlaştırmak, payını artırmaktır.

2016 yılını Türk çelik sektörü üreticileri ve ihracatçıları zorlayan bir yıl olarak geride bıraktık. Küresel piyasalarda yaşanan siyasi gerginlikler, ekonomik daralmalar, emtia fiyatlarındaki düşüş ve yükselen döviz kurları sektörümüzü zorlayan öncelikli gelişmeler oldu. Tüm bu sıkıntılara sektörel sorunlarımız da eklenince ticari faaliyetlerimiz önemli oranda etkilendi. 2016 yılını hedeflediğimiz ihracat ile kapatmış olsak dahi ihracat performansımız geçmiş yıllardaki ihracat rakamlarının gerisinde kaldı. İhracatımızın düşmesinin nedenleri arasında Çin'in üretim fazlasını ihracata yönlendirmiş olmasının başı çektiğini söyleyebiliriz. Başta yine Çin olmak üzere bazı ülkelerin, dünya pazarlarına dumpingli, devlet teşvikli hatta GTİP değiştirerek hileli ihracatıyla pazarlarımızdaki payımızı alıyor olmaları da düşüşte etkili oldu. En büyük pazarımız olan MENA (Ortadoğu, Kuzey Afrika) bölgesinde yaşanan siyasi karışıklıklar, ihracat pazarımız olan bazı gelişmekte olan ülkelere ithal ikamesi yaratacak şekilde sanayile-

rini kuruyor olmaları ve hakkımızda haksız yere açılan ticaret davaları rakamlardaki düşüşün diğer sebepleri arasında yer aldı.

2016 YILI HEDEFLERİMİZİ GERÇEKLEŞTİRDİK

Geride bıraktığımız yılda sektörümüz bu olumsuzlukları en aza indirmeye ve ihracatını artırmaya yönelik çalışmalarına hızla devam etti. Öyle ki 2016 yılını hedeflediğimiz doğrultuda miktarda 16.5 milyon ton, değerinde ise 9.1 milyar dolar ihracat ile tamamladık. 2016 yılında çelik sektörü miktar bazında en fazla ihracatı Ortadoğu Bölgesi'ne yaptı. Ortadoğu'yu AB ülkeleri, Kuzey Amerika ülkeleri ve Kuzey Afrika ülkeleri izledi. Aynı yıl en çok ihraç edilen çelik ürünleri sıralaması ise inşaat çeliği, yassı sacak, dikişli boru ve profil şeklinde gerçekleşti.

Bugün "Türk" markalı çelik ürünlerimiz çeşitliliği ve kalitesi ile tüm dünya ülkeleri tarafından tercih ediliyor. Geniş bir pazar ağımız var ancak sektörümüzün hedefi pazar payının düşük olduğu ülkelere ihra-

catını yoğunlaştırmak, payını artırmaktır. URGE projemiz kapsamında bu bölgelere yoğunlaşıyor, ticaret ve alım heyetleri düzenliyor, yerli ve yabancı üreticileri, ihracatçıları yeni işbirlikleri kurmaları için bir araya getiriyoruz. Geçtiğimiz yıl bu kapsamda uluslararası çelik ticaretinin önemli merkezlerinden Chicago ve Houston'a ticaret heyeti düzenledik. Heyet boyunca Amerikalı çelik firmaları ile birçok iş görüşmesi yaptık. Önümüzdeki dönem için hedef yeni pazarları araştırıyoruz. Özellikle Orta Amerika ve Karayipler bölgelerinde yer alan ülkelerin sektörümüz için önemli bir pazar olabileceği düşüncesindeyiz ve bu bölgelere yoğunlaşıyoruz.

FİRMALARIMIZA AR-GE KONUSUNDA DESTEK VERİYORUZ

İhracatçılarımızın yurtdışı pazarlarında karşılaştıkları haksız uygulamalara karşı da ilgili kurumlar nezdinde mücadelemizi sürdürüyoruz. Türk çeliğinin Dünya Ticaret Örgütü kuralları çerçevesinde faaliyet gös-

2023 hedefi

Sektörün 2023 hedefleri doğrultusunda 25 milyar dolar ihracat yapması öngörülmüyor.

terdiğini ve teşviksiz bir şekilde kendi sermayesiyle büyüdüğünü herkese kanıtlıyoruz. Ayrıca firmalarımıza Ar-Ge konusunda destek oluyoruz. Bu çerçevede İTÜ Maslak kampüsünde kurulumunu tamamladığımız Çelik Test ve Araştırma Merkezi'miz ile önemli bir adım attık. Son teknoloji ile donattığımız Çelik Test ve Araştırma Merkezi'mizle sektörümüzün uluslararası rekabette elini kuvvetlendirecek ve katma değerli yüksek ürün üretimine geçişini kolaylaştıracaktır. Böylece uluslararası arenada ve her çeşit metal üzerinde hizmet vermeye başla-

yacağız. Ayrıca laboratuvar hizmetleri haricinde yapacağımız Ar-Ge ve inovasyonlar ile üretilecek projeleri hayata geçirip 'akıl satın alan' yerine 'akıl satan' uluslararası bir şirket olmasını sağlayacağız.

Hem Türkiye ihracatı hem de çelik ihracatımız adına zor bir dönemden geçtik ancak 2017 yılı için ihracatçılar olarak umutluyuz. Özellikle iç piyasada kamu yatırımlarının artacağına açıklanması, bazı önemli projelerin devreye girecek olması, kentsel dönüşümün hızlanmasının beklenmesi, çelik ürünlerini girdi olarak kullanan konut, otomotiv ve beyaz eşya sektörlerindeki satışların iyiye gitmesi nedeniyle 2017 yılında sektörümüzün daha iyi bir yıl geçireceğini öngörüyoruz. Ayrıca hükümetimizin ihracatı artırmak için belirlediği yeni stratejiler ve firmalarımızın azmi ve çalışkanlığı ile her zorluğu aşabileceğimize inanıyoruz. Çelik İhracatçıları Birliği olarak sektörün ilerlemesi ve gelişimi adına bizler de çalışmalar yürütüyor, her konuda üyelerimize destek olmaya ve yol göstermeye çalışıyoruz.

9.1 MİLYAR DOLAR

Çelik ihracatı 2016 yılı sonunda değer bazında 9.1 milyar dolar olarak gerçekleşti.

%6.9 PAY

Çelik sektörü yüzde 6.9 pay ile Türkiye'nin en çok ihracat gerçekleştiren sektörlerinden.

35 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Çelik sektörünün sağladığı direkt istihdam hacmi 2016 yılında 35 bin seviyesini geride bıraktı.

11.545 FİRMA

2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı.

%8.1 AZALIŞ

Çelik ihracatı 2016 sonunda, değer bazında geçen yıla göre yüzde 8.1 azalış yaşadı.

200 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 200 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Birleşik Devletler	2.369.388
2 Mısır	1.376.753
3 Birleşik Arap Emirlikleri	1.286.704
4 İsrail	1.126.878
5 Irak	1.051.084

2016 Çimento, Cam, Seramik ve Toprak Ürünleri Sektörü

Ali Özinoğlu
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

2017 kârlılığa odaklandığımız bir yıl olacak

Türkiye olarak çimento ve seramik ihracatında dünyada 5'inci, cam ihracatında 17'nci sırada yer alan Birliğimiz Türkiye'nin dış ticaret dengesine katkı yapmayı sürdürmektedir.

ÇEYREK asrı aşan köklü bir geçmişe sahip olan Birliğimiz, üretiminde tamamen yerli kaynakları kullanan ve bu anlamda net döviz girişi ile Türkiye'nin dış ticaret dengesine pozitif katkı yapan; çimento, cam ve seramik sektörlerinin tek ve koordinatör birliğidir. Orta Anadolu İhracatçı Birlikleri bünyesinde yer alan Birliğimiz, 200'ün üzerinde ülkeye ihracat gerçekleştirmekte, 10 bine yakın üyesiyle 65 bin kişiye doğrudan istihdam sağlamaktadır. Türkiye olarak çimento ve seramik ihracatında dünyada 5'inci, cam ihracatında 17'nci sırada yer alan Birliğimiz Türkiye'nin dış ticaret dengesine katkı yapmayı sürdürmektedir. İhracat performansı genel olarak her yıl artan Birliğimizle bu grafiği sürdürmeyi ve 2023 yılında her yıl ortalama yüzde 7 büyüme oranıyla 7.3 milyar dolar ihracat gerçekleştirmeyi hedefliyoruz. Türkiye'nin 2016 yılı ihracat performansına bakacak olursak; ABD Merkez Bankası FED'in izleyeceği faiz politikasının yılın son ayına kadar yarattığı belirsizlikler, Çin ekonomisindeki sıkıntılar, petrol fiyatlarındaki düşüşün yarattığı sorunlar ve Türkiye'nin önemli ihracat pazarları olan yakın coğrafyamızda yaşanan siyasi sorunlar, Türkiye'nin ihracat performansını da olumsuz etkilemiştir. 2016 yılında Türkiye'nin toplam ihracatı bir önceki yıla göre yüzde 1.2 gerileyerek 142 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında

2.9 milyar dolar olarak gerçekleşen Birlik ihracatı, 2016 yılında yüzde 5.5 oranında düşerek 2.7 milyar dolara gerilemiştir.

KRİZLERDEN ETKİLENİYORUZ

Sektör olarak ihracatımızdaki azalışın ana nedenine baktığımızda ise Orta Doğu'da yaşanan siyasi krizden olumsuz etkilenmeye devam ettiğini görüyoruz. Kur etkisinin yanı sıra, çeşitli pazarlarda tüketici satın alma gücünün azalması nedeniyle pazar daralması da bu düşüşe bugüne kadar etken oldu. Küresel dış ticaret talebinde gözle görülür bir yavaşlama, korumacılık, içe dönme ve ürün fiyatlarında gerileme eğilimleri yaşanmıştır. Bu sebeple de dünya mal ticaretinde son iki yılda üst üste küçülme meydana gelmiştir. 2017 yılında ise koşulların geçmiş üç yıla göre daha olumlu olacağı düşünülmektedir. Yakın ve komşu pazarlarımızda ekonomiler, inşaat sektörleri ve alt yapı yatırımları yeniden toparlanmaya başlayacaktır. Avrupa Birliği'nde ekonomide ve inşaat sektöründe büyüme Brexit'e rağmen sürmekte olup ABD pazarı da ümit vermektedir. Rusya ile ilişkiler yeniden normalleşmektedir. Döviz kurlarındaki artışın da ihracatı pozitif anlamda desteklediğini görüyoruz. Diğer yandan yaşanan sıkıntılara rağmen Almanya, ABD, İngiltere, İtalya gibi gelişmiş ülkelere yaptığımız yüksek oranlı ihracat artışlarıyla ihracatta yaşanan düşüşü telafi etmek için büyük bir ça-

ba içerisindeyiz. Nitekim geçen yıl Almanya'ya olan ihracatımızı yüzde 10, ABD'ye olan ihracatımızı yüzde 40 oranında artırarak önemli bir hamle gerçekleştirdik.

ÜÇ SEKTÖRÜN İHRACAT PERFORMANSI

Seramik sektörü: Birlik ihracatından yüzde 32 pay alan, Türkiye'nin en eski ve en hızlı ilerleyen sektörlerinden biri olan Seramik sektöründe Türkiye, dünyanın da en önemli 3 ülkesinden biridir. Son 10 yılda karo ve vitrifiye ürünlerimizde çok sayıda markamız dünyadaki bir çok tasarım yarışmasından ödül almaktadır. Ticaret hacmi olarak baktığımızda ihracatta dünyada seramik kaplama malzemelerinde ve sağlık gereçlerinde 5'inci konumdayız. Seramik sektöründe 2016 yılında ihracatımız İngiltere'ye yüzde 8, Irak'a yüzde 23, Suudi Arabistan'a yüzde 34 oranında azalmış olmasına rağmen genel olarak ihracatımız geçen seneye oranla miktar bazında yüzde 6, değer bazında ise yüzde 1.5 oranında artış sağlamış olup 945 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Çimento sektörü: Birliğimiz ihracatından yüzde 19 pay alan çimento sektöründe 2016 yılında ihracatımız Suriye'ye yüzde 38, Libya'ya yüzde 57, Irak'a yüzde 41, Fildişi Sahili'ne yüzde 38, Rusya'ya yüzde 16 oranında azalmıştır. Genel olarak sektör ihracatı 2016 yılında miktar olarak yüzde 13 oranında artmış olmasına rağmen değer bazında yüzde 6 düşmüştür. İhracatta ya-

2023 hedefi

Sektörün 2023 yılı ihracat hedefi 7.3 milyar dolardır.

şadığımız sorunların temel nedeni yakın coğrafyamızda yaşanan jeopolitik risklerdir. Büyük ihracat pazarlarımızdaki sıkıntılıların sürmesi sebebiyle sektör olarak uzun zamandır pazar çeşitlenmesine yönelmiş bulunmaktayız.

Cam sektörü: Birlik ihracatından yüzde 30 pay alan Türkiye cam sektörü, girdilerinin tamamına yakını yurtiçinden temin eden, ülke ekonomisine net katma değer yaratan bir sektördür. Dünya cam üretiminde 12'nci, Avrupa cam üretiminde 5'inci sıradayız. Ulusal cam sanayinin Türkiye'de konumlandığı üretim kapasitesinin toplamı ise 4 milyon ton/yıl düzeyindedir. Önemli miktarda ihracat da gerçekleştiren sektör, yüksek standartlarda üretim yapmakta ve dünya cam üretiminde üst sıralarda bulunmaktadır. Bu bağlamda; düzcamda Avrupa'da 1'inci, dünyada 5'inci, cam ev eşyasında Avrupa'da 2'nci, dünyada 3'üncü, cam ambalajda Avrupa'da ve dünyada 4'üncü, cam elyafıta Avrupa'da 6'ncı, dünyada 11'inci sırada yer almaktadır. 2016 yılı Türkiye geneli cam sektöründe 678 bin ton ve 792 milyon dolar ihracat gerçekleştirilmiş-

tir. Sektör ihracatı bir önceki yılın aynı dönemine göre miktar bazında yüzde 18.6 artmış olmakla birlikte, değer bazında yüzde 10 azalmıştır.

2017 İÇİN HEDEFLERİMİZ

Özellikle katma değeri yüksek, net döviz girişi sağlayan üretim ve ihracat odaklı sektör ve şirketlerin daha fazla teşvik edilmesi ve desteklenmesi ihracatın artışı için önem arz etmektedir. Bu koşullar altında 2017 yılını bir çeşit verimliliğe odaklanma, stratejik planlarımızı gözden geçirip orta uzun vade adına hazırlık yapılabilecek rehabilitasyon yılı olarak görmemiz gerekiyor. 2017 yılı ürün ve müşteri gamının elden geçirildiği, belki hacimden çok karlılığa odaklanılan bir yıl olacak. Ayrıca, ihracatı artırma çalışmaları kapsamında, yenilikçi ürünler ile farklılaşma çalışmalarına ilave olarak, maliyet düşürme, hizmet seviyesini artırmaya yönelik satış örgütlenmesi ve tedarik zinciri geliştirme, ürün ve marka bilinirliğini artırmaya yönelik pazarlama projelerinin yürütülmesine devam edilecektir. Bugün Avrupa'dan Amerika kıtasına, Orta Doğu ülkelerinden Afrika ülkelerine kadar geniş bir yelpazeyi kapsayan 200 ülkeye ihracat gerçekleştiren Birliğimiz, Türkiye'nin toplam ihracatından yaklaşık yüzde 2 pay almaktadır. Sektör temsilcileri olarak, dünyanın en büyük seramik, cam ve çimento üretici ve ihracatçıları sıralamasındaki konumumuzu daha yukarılara taşımayı hedefliyoruz.

2.7
MİLYAR DOLAR

2016 yılında birlik ihracatı 2.7 milyar dolar olarak gerçekleşti.

%2 PAY

2016 yılında birliğin ihracatı Türkiye'nin toplam ihracatının yüzde 2'sini oluşturdu.

65 BİN KİŞİYE
İSTİHDAM

Sektördeki şirketler 65 bin kişiye doğrudan istihdam sağlıyor.

10.000 FİRMA

2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 10.000'dir.

%5.5 AZALIŞ

Birliğin ihracatı bir önceki yıla göre yüzde 5.5 oranında düşüş yaşadı.

200 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 200 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Almanya	218.512
2 Birleşik Devletler	214.151
3 İtalya	163.921
4 İsrail	156.879
5 Birleşik Krallık	143.975

2016 Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü

Tahsin Öztiryaki
TIM Başkan Vekili / TIM Sektörler Konseyi Üyesi

2016 zor geçti ama 2017'den umutluyuz

2016 yılı hepimizin bildiği gibi ülkemiz için ve ihracatçımız için zor bir yıl oldu. Öngöremediğimiz olaylarla karşılaştık. Ama moralimizi bozmadık. Katılacağımız fuarlar ve diğer faaliyetlerle ülkemizi ve sektörümüzü tanıtmaya devam edeceğiz.

2016 yılında Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü ihracatı bir önceki yıla göre değer olarak yüzde 4 oranında gerileyerek 6.1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Miktar olarak ele aldığımızda ise ihracatımız sadece yüzde 0.4 oranında gerileyerek 1.78 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü çerçevesinde hammadde maliyeti ürün maliyeti içinde önemli yer tutmaktadır. Bu çerçevede, geçtiğimiz yıl sektörün temel hammaddeleri olan Alüminyum'da yüzde 3.6, Bakır'da yüzde 11.2, Paslanmaz Çelik'te yüzde 13 seviyesindeki gerilemeler göz önüne alındığında, ihracatımızdaki gerileme olumlu değerlendirilebilir. Geçtiğimiz yıl Avrupa Birliği ülkeleri ihracatımızda yüzde 54 pay aldı, diğer Avrupa ülkelerini de eklediğimizde yüzde 66 oranında ihracatımızın Avrupa'ya olduğunu görüyoruz. Yüzde 22 oranında ihracatımız da Orta Doğu'ya (Yakın Asya ve Kuzey Afrika) gerçekleşti. Yani Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü İhracatı yüzde 88 oranında Avrupa ve Orta Doğu'ya yapıldı. İhracatımız doğal olarak daha önceki dönemlerde de olduğu gibi Avrupa'ya yoğunlaştı. İlk defa ihracat yapılan bir pazar yok, halihazırda

hemen hemen tüm ülkelere ihracat gerçekleştiriyoruz. 2016 yılında 214 ülke ve serbest bölgeye ihracat gerçekleştirdi sektörümüz. Fakat ihracatımızı önemli ölçüde artırdığımız pazarlar ise şöyle: Mali'ye yüzde 193, Kongo'ya yüzde 176, Şili'ye yüzde 82, Fildişi Sahillerine yüzde 62 ve Güney Afrika'ya yüzde 57 oranlarında ihracat artışlarımız var. 2016 yılında ağırlıklı olarak Afrika kıtasına olan sektör ihracatımız önemli ölçüde artış gösterdi.

ANA MAL GRUPLARINDA DURUM

Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü iştiğal alanında yer alan ana mal gruplarından; sektörde 2.2 milyar dolarla en çok ihracat yapılan mal grubu olan Alüminyum mamulleri ihracatı 2016 yılında değer bazında yüzde 5.6 gerilemiş, miktar olarak da ihracatı yüzde 1.1 oranında azalmıştır. Demir Çelik Mamulleri 2016 yılında miktar bazında yüzde 1.6 artarken değer bazında yüzde 1.8 oranında gerileme kaydeden mal grubu 12 aylık dönemde 1.44 milyar dolar değerinde 528 bin ton ihracat gerçekleştirmiştir. Aynı zamanda Alüminyum grubundan sonra en çok ihracat gerçekleştirilen mal grubudur.

2023 hedefi

Sektörün 2023 hedefleri doğrultusunda 25 milyar dolar ihracat yapması öngörülüyor.

Bakır Mamulleri ihracatı miktar olarak yüzde 7.9 artarken, değer olarak yüzde 4 azalarak 174 bin ton ve 962 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Yine 2016 yılında Metalden Mamul Sofra ve Mutfak Eşyaları ürün grubunda ihracatımız değer bazında bir önceki yıla göre yüzde 6.7 gerileyerek 630 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Metal dışındaki mutfak ürünlerini de dahil ettiğimizde tüm mutfak sektörü ihracatı bir önceki seneye göre değişmeyerek 3.9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. El aletleri, metal mobilya gibi grupları içinde bulunduran Metallerden Eşyalar mal grubu ihracatı ABD doları bazında yüzde 6.9 azalarak 1.35 milyar dolar olarak gerçekleşmiş, miktar olarak da yüzde 7.6 azalarak 365 bin ton ihracat yapıl-

mıştır. Alüminyum Çubuk ve Profiller 580 milyon dolar ile önceki yıl olduğu gibi en çok ihraç edilen ürün olurken, Alüminyum Sac ve Levhalar 492 milyon dolar ve Bakır Teller 314 milyon dolarla takip eden ürünler oldu. Metal Hediye Eşya yüzde 11.6 oranında ihracat artışı kaydederek 10 milyon dolarlık ihracatıyla en çok ihracat artışı kaydedilen ana ürün grubu oldu.

AR-GE PROJELERİNE ÖNEM VERİYORUZ

İstanbul Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği üyesi 6 bin kadar irili ufaklı firma var. Türkiye çapındaki diğer üç birliğimizin üyelerini de dahil edersek 10 bin kadar üye firma/şahıs var. TÜİK verilerinden yola çıkarak sektörümüz konusu ürünler imalatı ile ilgili alanlarda çalışan yaklaşık 220 bin kişinin olduğunu hesaplıyoruz. Bunların dışında, Ar-Ge merkezleri desteğinin güncellenmesi ile 2016 yılı ikinci yarısında artmaya başlayan Ar-Ge merkezlerinin sayısının ivmelenerek artacağını ön görmekteyiz. 2016 yılı hepimizin bildiği gibi ülkemiz için ve ihracatımız için zor bir yıl oldu. Öngöremediğimiz olaylarla karşılaştık. Bu nedenle 2016

yılında ulaşmayı arzu ettiğimiz rakamları maalesef yakalayamadık. Ama moralimizi bozmuş değiliz. Önceki yıllarda olduğu gibi katılacağımız fuarlar ve diğer faaliyetler ile ülkemizi ve sektörümüzü tanıtmaya devam edeceğiz. Katma değeri artırmak için gerçekleştirdiğimiz tasarım yarışmaları ve Ar-GE proje pazarları ile bilincin yerleşmesine ve yeni beyinlerin yetişmesi için uygun ortamı yaratmaya destek olacağız. URGE projelerimiz ile üyelerimizin rekabetçiliğini artırmaya gayret edeceğiz. 2017 yılı sektör için koyduğumuz ihracat hedefi 6.7 milyar dolar. Yani yüzde 9 oranında bir artış. Fakat şartlar uygun gelişirse bunun çok ötesinde artışlar da yakalayabiliriz. Geçmiş yıllarda yüzde 20'nin üzerinde artış yakaladığımız yıllar oldu. Neden 2017 de bu yıllardan biri olmasın? Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü olarak 2023 yılında 25 milyar dolar ihracat gerçekleştirmeyi hedeflemekteyiz. Bu rakam aynı zamanda Türkiye'nin 500 milyar dolar ihracat hedefinin yüzde 5'ini oluşturuyor. 2016 yılında bir önceki yıla göre Türkiye ihracatındaki payımız değişmeyerek yüzde 4.2 seviyesinde kaldı, bunu da yüzde 5 seviyesine çıkarmayı hedefliyoruz.

6.1 MİLYAR DOLAR

Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü ihracatı 2016 yılında 6.1 milyar dolar olarak gerçekleşti.

%4.2 PAY

Sektör ihracatının Türkiye toplam ihracatındaki payı.

220 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü 220 bin kişiye iş sağlıyor.

6.000 FİRMA

2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 6 bindir.

%4 AZALIŞ

Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü ihracatı 2016 yılında bir önceki yıla göre yüzde 4'lük bir azalış yaşadı.

214 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 214 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Almanya	816.208
2 İtalya	380.237
3 Birleşik Krallık	324.491
4 Fransa	299.296
5 Irak	264.605

Mustafa Şenocak
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Çalışmalarımızın meyvesini 2017’de alacağız

Sektörümüzün ülkemizde oldukça köklü bir tarihi var ve son derece kaliteli üretim yapılıyor ama henüz istediğimiz seviyeye ulaşmış değiliz. Bunun için tasarım ve markalaşmaya odaklanmış durumdayız.

2016 yılı herkes için zor bir yıldır. Hem küresel krizler hem de çevremizde yaşanan siyasi çatışmalar her alanı olduğu gibi ticaretimizi de etkilemiştir. Rusya ile 2015 sonunda başlayan siyasi gerginlik de 2016 yılı boyunca etkisini göstermiş, ancak yılsonuna doğru olumlu bir hava oluşmaya başlamıştır. Deri ve deri mamulleri sektörümüz 2016 yılını yüzde 5.7 oranında düşüşle yaklaşık 1.4 milyar dolar ihracat değeri ile tamamlamıştır. Tüm olumsuz koşullar hesaba katıldığında, görece az hasar ile dönemi tamamladığımızı söyleyebiliriz. Avrupa Birliği en büyük ihracat pazarımız olmaya devam etmiş, ihracatımızın yüzde 43’ü bu pazara yönelmiştir. 2015 yılına kıyasla ihracatımız yüzde 6.7 oranında artmış ve 596 milyon dolara ulaşmıştır. Eski Doğu Bloku ülkelerine ihracatımız yüzde 40.8 gibi önemli bir oranda azalmış olmakla birlikte, Amerika, Türk Cumhuriyetleri, Asya ve Afrika ülkelerine deri ve deri mamulleri ihracatımız tüm olumsuz gelişmelere

rağmen yüzde 0.4 ile yüzde 20.1 arasında değişen oranlarda artmış, pazarımız çeşitlenmiştir. Ülke bazında en çok ihracat yaptığımız ülkeler ise tam bir çeşitlilik arz etmektedir. İlk sırada 112 milyon dolar ile Almanya, ikinci sırada ise yüzde 57 oranında daralmaya rağmen 106 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirilen Rusya yer almaktadır. Üçüncü büyük ihracat pazarımız Irak olmuşken, Irak’ı İtalya, Fransa gibi Avrupa Birliği ülkeleri takip etmektedir.

EN BÜYÜK PAY AYAKKABIDA

Ürün grupları bazında, toplam ihracatımızın yarısı ayakkabı alt grubunda gerçekleştirilmiştir. Bunu yüzde 20 oran ile deri ve kürk giyim, yüzde 17 ile yarı işlenmiş/bitmiş deri ve yüzde 12 ile saraciye izlemiştir. Deri ve deri mamulleri sektörünün mevcut ihracat rakamları sektörümüzün gerçek potansiyelini göstermekten oldukça uzaktır. Sektörümüzün ülkemizde oldukça köklü bir tarihi olmasına

ve son derece kaliteli üretim yapılıyor olmasına rağmen, ihracatımız istenilen seviyeye henüz ulaşabilmiş değildir. Son yıllarda özellikle az gelişmiş ülkelerin sunduğu ucuz işgücü, sektörümüzde bu ülkelerin öne geçmesine sebep olmuştur. Bu noktada yapmamız gereken tasarım ve markalaşma ile öne geçmek olacaktır ki biz de birlik olarak bu konuya odaklanmış durumdayız. Türk derisini tanıtmak için 2016 yılı içerisinde pek çok fuara katılım gerçekleştirdik, alım ve ticaret heyetleri düzenledik. ABD, Japonya, Kanada, Güney Kore gibi ülkeleri hedef ülke belirleyerek pazar araştırmaları ve Asya ve Okyanusya ülkelerine ihracatımızı artırmak için ciddi çalışmalar

2023 hedefi

Sektörün 2023 ihracat hedefi 5.2 milyar dolardır.

yürütmekteyiz, CHIC ve APLF fuarına milli katılım düzenliyoruz. Tüm dünyadan yoğun katılım çeken, İtalya'da düzenlenen MICAM ve LINEAPELLE gibi fuarlara katılarak Türk derisini tüm dünyaya tanıtıyoruz.

GENÇ YETENEKLERİ ÖNEMSIYORUZ

Bunlara ek olarak, tasarımın öneminde farkındalık yaratmak ve genç yetenekleri sektörümüze kazandırmak için her yıl Detay ve Ayakkabı Tasarım Yarışması'nı düzenlemekteyiz. Dereceye girenleri yurtdışı eğitimi gibi ödüllerle ödüllendirerek hem vizyon kazandırıyor hem de bu deneyimlerini sektörümüze aktarmalarını sağlıyoruz. Türk Patent Enstitüsü ile birlikte yürüttüğümüz Hazerfan Pojesi ile de genç tasarımcıları firmalarla buluşturduk ve böylece tasarımcıların firmalarda istihdam edilmesine katkı sunduk. Yine 2016 yılının sonunda, büyük başarı sağlayacağımıza inandığımız üç URGE projesi başlattık. Ayakkabı, saracıye ve deri konfeksiyon sektörlerinde

üyelerimiz ile birlikte oluşturulacak kümeler ile sektörümüz ihracatına önemli katkılar yapacağımıza inanıyoruz. 2016 yılı her ne kadar bizi zorlasa da önemli tecrübeler edindiğimiz bir yıl oldu. Her şeyden önemlisi, farklı ülkelere yönelerek alternatif pazarlar arayışı içinde olduk ki bu çalışmalarımızın meyvelerini 2017 yılında alacağımıza inanıyorum. Rusya ile ilişkilerimiz de nihayet normale dönmeye başlamış, özellikle deri sektöründe olumlu bir ivme yakalamıştır. Sektörümüz için gerekli adımları atarken elbette hükümetimizle de koordineli bir şekilde ilerliyoruz. Zaman zaman bir araya gelerek sorunlarımızı ve çözüm önerilerimizi aktarıyoruz. Hükümetimizin özellikle 2016 yılının son çeyreğinde ve 2017 yılının ilk günlerinde açıkladığı ekonomik paketlerin sektörümüze önemli katkılar sunacağını, ihracat hacmimizi artırmak konusunda bize çok büyük olanaklar sağlayacağına inanıyorum. Hiç kuşkusuz, 2017 yılı Türk derisinin yıldızının parlayacağı yıl olacaktır.

1.4 MİLYAR DOLAR

Deri ve deri ürünleri sektörü 2016 yılını 1.4 milyar dolar değerinde ihracat ile kapattı.

%1 PAY

Sektörün Türkiye'nin toplam ihracatı içerisindeki payı yüzde 1 olmuştur.

60 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

SGK verilerine göre sektördeki işletmelerde yaklaşık 60 bin kişiye istihdam sağlanmaktadır.

6.529 FİRMA

2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 6.529'dur.

%5.7 AZALIŞ

Sektör ihracatı 2015'e kıyasla yüzde 5.7'lik daralma yaşadı.

206 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 206 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Almanya	112.208
2 Rusya	105.579
3 Irak	91.110
4 İtalya	74.572
5 Fransa	62.273

2016 Elektrik-Elektronik ve Hizmetler Sektörü

Dr. Güven Uçkan
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Gündemimizde strateji çalışmaları var

2016 yılı boyunca hizmet sektörlerine yönelik yoğun tempolu bir çalışma yürüttük. Bu kapsamda, hizmet sektörlerine bağlı alt sektörlerde gerçekleştirdiğimiz çalıştaylarla oluşturulacak strateji belgelerinin bir araya getirilerek "Türkiye Hizmet İhracatı Stratejisi" raporunun, devletimizin bir strateji belgesi haline gelmesini amaçlıyoruz.

TÜRKİYE sanayisine yarattığı katma değer göz önünde bulundurulduğunda ihracatımızdaki önemi her geçen gün daha da ön plana çıkan Elektrik Elektronik sektörü yaşanan olumsuzluklara rağmen 2016 yılında da üretim odaklı başarılı performansını devam ettirerek ihracat hacmini artırmıştır. Beyaz Eşya, Elektronik, Elektrik Üretim Dağıtım Ekipmanları ve Kablolar ürün gruplarıyla sektör ihracatımız, miktarda yüzde 1'lik artışla değerde ise yüzde 4.6'lık azalışla toplamda 10 milyar dolar olarak gerçekleştirmiştir. Sektörümüz bu yıl da geçen yıl olduğu gibi Türkiye ihracatından yüzde 7'nin üzerinde pay alarak sanayi sektörleri arasındaki ilk 4 ihracatçı sektör içerisinde yer almıştır. Diğer taraftan, hizmet ihracatımız ise 2016 yılında 37 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Sanayi ve hizmet sektörleritoplamında gerçekleştirilen 47 milyar dolar ihracat değeri ile Elektrik Elektronik ve Hizmet İhracatçıları Birliği (TET), ülkemizde en fazla ihracatı yapan Birlik konumundadır.

2016 yılı sektör ihracatımızda Beyaz Eşya, AB ve ABD'de; Elektronik, Güneydoğu Asya'da; Elektrik Üretim Dağıtım Ekipman-

ları, Afrika ve Ortadoğu ülkelerinde; kablolar ise AB, Okyanusya ve Ortadoğu'da ihracat artışı yakalamıştır.

ÜRÜN GRUPLARINDA BEYAZ EŞYA ÖNE ÇIKIYOR

2016 yılsonu itibarıyla sektör ihracatımız; Beyaz Eşyada miktarda yüzde 5.6; değerde yüzde 2.4'lük artışla 3.2 milyar dolar, Elektrikte miktarda yüzde 6.2; değerde yüzde 8.5 azalışla 2.8 milyar dolar, Elektrik Üretim Dağıtım Ekipmanlarında miktarda yüzde 0.5; değerde yüzde 5.2 azalışla 2.5 milyar dolar, Kablolarda miktarda yüzde 6; değerde yüzde 9 azalışla 1.5 milyar dolar olarak meydana gelmiştir. İhracatımızı yoğun olarak gerçekleştirdiğimiz ülkeler Beyaz Eşyada İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, İspanya; Elektrikte Almanya, İngiltere, Fransa, Hollanda, İtalya, Elektrik Üretim Dağıtım Ekipmanlarında S. Arabistan, Fransa, Almanya, BAE, Irak, Kablolarda İngiltere, Irak, İsrail, Almanya, Türkmenistan olmuştur. Ürün gruplarımız arasında Beyaz Eşya öne çıkmakta; ülke gruplarında ise AB yine geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi ihracatımızın en

yoğun gerçekleştiği ülkeler topluluğu konumundadır. Sektör İhracatımızın yüzde 60'ı Avrupa ülkelerine gerçekleşmektedir.

ALTERNATİF PAZARLARA YÖNELİK ÇALIŞMALARIMIZ DEVAM EDİYOR

Dünya mal ticaretinde devam eden küçülme, emtia fiyatlarındaki düşüş ve döviz kurlarındaki dalgalanmalar ile ABD seçimleri, Brexit gibi dış etmenlerin ülkemiz içerisinde karşılaştığımız olumsuz durumlarla bir araya geldiği düşünüldüğünde 2016 yılının ihracatçı açısından zor bir yıl olduğu ortadadır. Ancak, küresel olumsuzluklardan en az seviyede etkilenmek için gerçekleştirdiğimiz Alternatif Pazar çalışmalarına verdiğimiz önemin bir kez daha altını çizmek isteriz. Bu çerçevede TET olarak geçtiğimiz yıl, alt sektörlerimizden geniş bir katılımı İran, Pakistan, Çin, Kenya, Mozambik, Singapur, Sri Lanka, Peru ve Kolombiya ticaret heyetleri düzenledik. Ayrıca temsil ettiğimiz firmalarımızla Berlin, Dubai, Las Vegas ve Tahran'da sektörümüzün dünya çapındaki fuarlarına katılım sağladık. 2017 yılında ise Meksika, Endonezya, Vietnam, Katar, Um-

%60

*Sektör ihracatının
yüzde 60'ı Avrupa'ya
yapılıyor.*

man, Rusya, Şili, Arjantin ile Güney Afrika ve Nijerya'ya yönelik heyet programlarımızı gerçekleştirmeyi planlıyoruz.

STRATEJİK ÇALIŞMALARI ÖNEMSIYORUZ

2016 yılında AR-GE kuruluşları, teknoloji çalışanları ve araştırmacıları ile iş dünyasını bir araya getiren Proje Pazarı etkinliğimizin 5'incisini gerçekleştirdik. 100'ün üzerinde projenin sergilendiği TET AR-GE Proje Pazarı'nda üniversite-sanayi işbirliğinin yatırıma dönüştürülmesi ile yüksek teknoloji, katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesine yönelik fırsatlar oluşturulmasına katkı sağladık. 2016'ya kıyasla 2017 yılının ihracatımız açısından daha olumlu bir

yıl olacağını düşünmekteyiz, 2016 yılsonu itibarıyla uluslararası kuruluşların, dünya ekonomisi büyüme oranlarını yukarı yönlü revize etmeleri, aynı zamanda gelişmekte olan ülke ekonomilerindeki büyüme sinyallerinin gelmeye başlaması; bu beklentimizi destekler niteliktedir. Ayrıca bildiğiniz gibi 2017 yılı ihracatta atılım yılı olarak ilan edildi, dünya mal ticaretindeki büyüme beklentisiyle gerek sektörümüz gerekse Türkiye Geneli tüm sektörler, bu durumdan olumlu etkilenecektir.

Sanayi sektörlerimiz yanı sıra Ekonomi Bakanlığımız ile 2016 yılı boyunca Hizmet Sektörlerine yönelik yoğun tempolu bir çalışmayı yürüttük. Bu çalışma kapsamında, hizmet sektörlerine bağlı alt sektörlerde gerçekleştirdiğimiz çalıştaylarla oluşturulacak strateji belgelerinin, bir araya getirilerek "Türkiye Hizmet İhracatı Stratejisi" raporunun, devletimizin bir strateji belgesi haline gelmesini amaçlıyoruz. Bununla birlikte Hizmet Sektörlerinin Birliğimizden bağımsız olarak ihracata ilişkin faaliyetlerini yürütür özgün bir mekanizmaya sahip olması için Bakanlığımızla koordineli olarak çalışmaktayız.

**47
MİLYAR DOLAR**
2016 yılı toplam
birlik ihracatı

**10
MİLYAR DOLAR**
2016 yılı Elektrik-
Elektronik sektör ihracatı

%7.03 PAY
Elektrik-elektronik
sektörünün Türkiye'nin
toplam ihracatından
aldığı pay.

**130 BİN KİŞİYE
İSTİHDAM**
Halihazırda sektör
130 bin kişiye iş imkanı
sağlamaktadır.

3.869 FİRMA
2016 yılında sektörde
aktif ihracat yapan firma
sayısı 3.869 oldu.

%4.6 AZALIŞ
Sektör ihracatı geçen
yıla göre değerinde
dolar bazında
yüzde 4.6 azaldı.

214 ÜLKEYE İHRACAT
Serbest bölgeler de dahil olmak
üzere 200'ün üzerinde ülke ve bölgeye
ihracat gerçekleştirilmektedir.
İl 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 İngiltere	1.315.804
2 Almanya	1.111.198
3 Fransa	743.105
4 İtalya	402.561
5 Suudi Arabistan	398.666

Edip Sevinç
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Hedefimiz ihracatımızı her sene artırmak

Ülkemiz fındık ve mamulleri ihracatının miktar bazında 250-300 bin ton/iç seviyelerinde gerçekleşmesi olağan hale geldi. 2017 yılında döviz girdisinin ne olabileceğini şimdiden söylemek mümkün değil ama genel olarak hedefimiz her yıl hem miktar hem de değer olarak ihracatımızı bir önceki yıla göre artırmaktır.

2 MİLYAR 827 milyon dolar olan 2015 yılı ihracatımız 2016 yılında yüzde 30 oranında bir azalış göstererek 1 milyar 981 milyon dolara gerilemiştir. İhracatımızdaki azalma; gerek miktar bazında 2015 yılına göre 2016 yılında 12 bin 500 ton daha az ihracat gerçekleşmesi gerekse 2015 yılında ortalama 1.220 dolar/kental olan birim fiyatın 2016 yılında 866 dolar/kental civarına düşmesinden kaynaklanmıştır. Fındıkta ihracat sezonu her yıl 1 Eylül tarihinde başlamaktadır. Diğer bir ifade ile yılın ilk 8 ayı bir önceki yıl ürünü ihraç edilmekte son 4 ayda ise cari yıl ürünü işlem görmektedir. Miktar bazında düşüş irdelendiğinde, ilk 8 ay ihracatının 2015 yılında 127 bin ton, 2016 yılında ise 8 bin ton fazla ile 135 bin ton olduğu, son 4 ayda ise 2015 yılında 113 bin, 2016 yılında 20 bin 500 ton azalış ile 92 bin 500 ton olarak gerçekleştiği görülmektedir. Diğer bir ifade ile yıl bazındaki düşüşün esas nedeni 2016 yılı son 4 ayında ihracatımızda meydana gelen azalma olmuştur. Bu azalmanın nedeni ise 2015 yılından devreden yaklaşık 150 bin ton fındığı göz ardı ederek, 2016 yılı rekoltesinin normalden az olması

nedeniyle fiyatların yükseleceğine yönelik spekülasyon yapan bazı kesimlerin üreticiyi yanıltarak pazara fındık inmesini engellemiş olmalarıdır. Zira ihracatçılarımız Eylül 2016 ayında yeni ihracat sezonunun açılmasıyla birlikte pazara yeterli miktarda fındık gelmemesi ve fiyatların istikrarsızlığı üzerine oluşan belirsizlik ortamında alıcı taleplerini karşılayamamıştır. Bunu fırsat bilen rakip ülkeler, maliyetlerindeki düşüklüğün de etkisiyle Türkiye fiyatlarının altında fiyatlarla alıcıların ihtiyacını karşılamış ve bunun bedeli ülkemiz fındık ihracatındaki azalma olarak karşımıza çıkmıştır.

ÇİN'E İHRACAT ARTIŞI DEVAM ETTİ

Sektördeki bir diğer önemli gelişme; 2016 yılı genel fındık ihracatımızda bir önceki yıla göre düşüş yaşanmış olmasına rağmen, Fındık Tanıtım Grubu tarafından Çin Halk Cumhuriyeti'ne yönelik olarak gerçekleştirilen reklam ve tanıtım faaliyetlerinin etkisiyle bu ülkeye yönelik ihracatımızdaki artış trendinin 2016 yılında da devam etmesi ve 2015 yılına göre miktar bazında yüzde 9 artış

sağlanarak 3 bin 550 tondan 3 bin 866 tona ulaşılmış olmasıdır. Fındık ihracatımız ağırlıklı olarak AB ülkelerine gerçekleştirilmekte olup, AB ülkelerinin ihracatımızdaki payı 2015 yılında yüzde 78.5 iken 2016 yılında yüzde 76.3'e düşmüş bulunmaktadır. Deniz aşırı ülkelere yapılan ihracatın payı ise 2015 yılında yüzde 10.2 iken 2016 yılında yüzde 12.1'e yükselmiştir. Fındık ihracatımızda ilk 5 sırada yer alan ülkeler ve ihracatımızdan aldığı paylar miktar bazında sırasıyla şöyledir: İtalya (yüzde 22.7), Almanya (yüzde 22.1), Fransa (yüzde 9.9), İsviçre (yüzde 4.0), Polonya (yüzde 3.8). 2016 yılındaki fındık ihracatını alt ürün grupları bazında incelediğimizde, natürel fındık ihracatının yüzde 58, işlenmiş fındık ihracatının ise yüzde 42 seviyesinde gerçekleştirildiği görülmekte olup, son yıllarda gerçekleşen düşük rekolteyle bağlı olarak oluşan yüksek fiyatların da etkisiyle son beş yıldır ürün grupları bazında ihracatımız stabil bir görünüm arz etmektedir. Sektörün 2023 yılı hedefi, işlenmiş fındık ihracatı payının yüzde 70'ler seviyesine çıkartılmasıdır. İstihdama bakacak olursak, 2016 yılında ger-

çekleştirilen 1 milyar 981 milyon dolar tutarındaki ihracat 356 firma tarafından gerçekleştirilmiş olup, sektörün yarattığı istihdam sayısı 25 bin kişi olarak tahmin edilmektedir.

AR-GE BİZİM İÇİN ÇOK ÖNEMLİ

Ülkemiz fındık ve mamulleri ihracatının miktar bazında 250-300 bin ton/iç seviyelerinde gerçekleşmesi olağan hale gelmiştir. Öte yandan ihracat fiyatlarının oluşması doğrudan rekolte miktarı ile ilgili olduğu için ve bu aylarda rekoltenin ne olabileceği konusunda hiçbir tahmin yapılamadığından, 2017 yılında döviz girdisinin ne olabileceğini şimdiden söylemek mümkün değildir. Ama genel olarak hedefimiz

2023 hedefi

Sektörün 2023 yılı ihracat hedefi, 350 bin ton/iç karşılığı 3.5 milyar dolardır.

her yıl hem miktar hem de değer olarak ihracatımızı bir önceki yıla göre artırmaktır. Ancak özellikle fırıncılık, pastacılık ve dondurma gibi sektörlerde fındık kullanımı fiyatlarla çok ilişkili olduğu için firmalar fiyatları yüksek bulduğunda kolaylıkla başta badem olmak üzere alternatif ürünlere yönelmektedir. Sektör, ihracatımızın artırılmasına olabilecek katkılarını göz önünde bulundurarak Ar-Ge faaliyetlerine de büyük önem vermektedir. Bu bağlamda, "Fındıklarda Aflatoksin Oluşumuna Etki Eden Faktörlerin ve Önleyici Tedbirlerin Alınması", "Fındık ve Fındıklı Ürünlerin Raf Ömürlerinin Belirlenmesi ve Uzatılması Çalışmaları", "Aflatoksin Analizi İçin Fındık Örnekleme", "Fındığın Besin Öğeleri Açısından Önemi, Kalp-Damar Hastalıklarına Yol Açan Kolesterol ve Serum Lipitleri Üzerine Etkisi" gibi projeler gerçekleştirilmiştir.

BİLİMSEL ÇALIŞMALAR YAPIYORUZ

Bugün, kuruyemiş tüketiminin insan sağlığı üzerine olan olumlu etkileri hemen hemen herkes tarafından bilinmekte ve fındığın insan sağlığı üzerine olan olumlu etkilerini ön plana çıkaran bilimsel çalışmalar yapılmaktadır. Söz konusu çalışmalar dünyanın önde gelen bilimsel dergilerinde yayınlanmakta olup, fındık tüketiminin artırılması için tanıtım etkinliklerimiz sırasında etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Söz konusu bilimsel çalışmaların artarak devam etmesi ve özellikle fındığın insan sağlığına olan etkilerinin farklı boyutlarıyla ortaya çıkartılması, fındığa olan tüketici talebini artıracığından 2023 hedeflerimize ulaşılmasını kolaylaştıracaktır. Diğer taraftan, Fındık Tanıtım Grubu tarafından finanse edilen; "Fındık Kokarcası Mücadelesinde Farklı Mücadele Yöntemlerinin Etkinliğinin Araştırılması Projesi", "Fındıkta Tozlayıcı Çeşitlerin Meyve ve İç Özellikleri Üzerine Etkilerinin Belirlenmesi Projesi", "Fındıkta İlkbahar Donlarından Korunmak için Yaprak Tomurcuklarının Açımını Geciktirici Bazı Uygulamaların Projesi", "Fındıkta Sertifikalı Fidana Geçiş Projesi", "Melezleme ve Seleksiyon Yolu İle Islah Edilen Bazı Fındık Çeşitlerinin Farklı Ekolojilerdeki Performanslarının Belirlenmesi Projesi" Fındık Araştırma Enstitüsü tarafından yürütülmektedir. Ayrıca, "Doku Kültürü Laboratuvarı Kurulumu Projesi" gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Ayrıca, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarım İl Müdürlükleri ile birlikte fındıkta verim ve kaliteyi artırmaya yönelik çok sayıda proje gerçekleştirilmekte ve çiftçilere eğitimler verilmektedir.

1.98
MİLYAR DOLAR

Sektör, 2016'da yaşanan olumsuzluklara rağmen 1.98 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi.

%1.4 PAY

Fındık ve Fındık Mamulleri sektörü ihracatı Türkiye genel ihracatının yüzde 1.4'ünü oluşturdu.

25 BİN KİŞİYE
İSTİHDAM

Sektörde istihdam edilen kişi sayısı 25 bindir.

356 FİRMA

2016 yılında sektörde ihracat yapan toplam firma sayısı.

%30 AZALIŞ

Sektör ihracatı, 2016'da bir önceki yıla göre %30 civarında bir azalış yaşadı.

112 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 112 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 İtalya	453.087
2 Almanya	439.241
3 Fransa	191.498
4 Polonya	78.237
5 İsviçre	76.784

Başaran Bayrak
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Olumsuzluklara rağmen devam edeceğiz

2016 yılında sektör ihracatına olumlu etki etmesi muhtemel önemli gelişmeler de olmuştur. Tersane kira sürelerinin sıfırlanarak 49 yıla çıkarılmasının sektörü finansal olarak bir nebze rahatlatması beklenmektedir.

2016 YILI Türkiye genelinde hemen hemen her sektörde olduğu gibi gemi ve yat sektörümüz için de gerilemeye sahne olmuştur. 2000'li yıllardan başından bu yana 1 milyar dolar üzerinde seyreden sektör ihracatı bu yıl, 2012 yılı dışında ilk kez 1 milyar dolarlık sınırı altında kalmış ve bir önceki yıla kıyasla yüzde 5.6 gerileyerek 972 milyon dolar seviyesinde realize olmuştur. Tersanelerin içinde bulunduğu krizin, 15 Temmuz darbe girişiminin ardından kendini daha kuvvetle hissettirmesi ile gemi ve yat sektörü son dönemlerin en kötü yılını ardında bırakmıştır. Özellikle yılın ilk 3 çeyreğinde sektör ihracatı bir önceki yıla kıyasla yaklaşık yüzde 40 oranında gerileme göstermiş olsa da son üç ayda ihracat rakamları beklenen ve arzulanan seviyeye dönmüştür. 2016 yılı genel itibarıyla gemi ve yat sektör ihracatı açısından verimsiz bir yıl olmuş ancak yaşanan tüm olumsuzluklara rağmen ihra-

cat rakamlarındaki gerileme yüzde 5 seviyesinde korunabilmiştir.

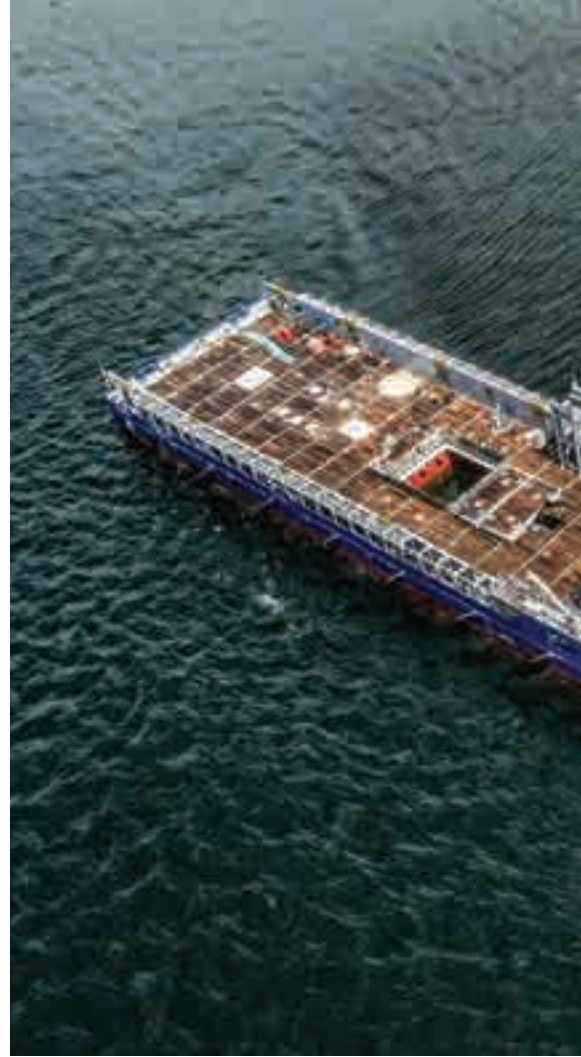
POLİTİK GELİŞMELER SEKTÖRÜ ETKİLİYOR

2016 yılını sektör açısından değerlendirmek gerekirse politik gelişmelerin sektör ihracatına direkt olarak etki ettiği ifade edilebilir. Özellikle sektörün en önemli pazarı konumunda olan Norveçli firmaların çalıştığı Norveç bankalarının 15 Temmuz darbe girişimi sonrası Türk bankalarının teminatlarını kabul etmemeye başlamasının da sektör ihracatının gerilemesinde büyük payı olmuştur. Sorun tam anlamıyla çözülmüş olmasa da, Bakanlıklar nezdinde yapılan girişimler ile bu konuda esneklikler gösterilmeye başlanmıştır. 2016 yılında sektör ihracatına olumlu etki etmesi muhtemel önemli gelişmeler de olmuştur. Tersane kira sürelerinin sıfırlanarak 49 yıla çıkarılmasının sektörü fi-

nansal olarak bir nebze rahatlatması beklenmektedir. Artık arazi tahsis sürelerinin kısa olması sebebiyle ülkemize gelmek istemeyen yabancı yatırımcıların ülkemize getirilmesi sorununun aşılması öngörülmektedir. Ayrıca, tersaneler ellerindeki tersane yerlerini artık teminat olarak gösterebilecek ve bankalar ipotek olarak kabul edeceklerdir.

SEKTÖRÜ TANITMA GÖREVİ BİZDE

Sektörün uluslararası anlamda tanıtımı ve pazarlaması görevi 2016 yılında da Gemi ve Yat İhracatçıları Birliği tarafından üstlenilmiştir. Sektörün iki önemli fuarı SMM Hamburg ve Posidonia Atina Fuarları'na milli katılım organizasyonları Gemi ve Yat İhracatçıları Birliği tarafından düzenlenmiş olup sektöre yeni pazarlar kazandırabilmek adına dünyanın en prestijli offshore fuarı olan OTC Houston Fuarı'na info stand katılımı gerçekleştirilmiş, Tahran/İran'a yönelik

2023 hedefi

*Gemi ve Yat sektörü
2023 hedefini 3.8 milyar
dolar olarak belirledi.*

olarak bir sektörel ticaret heyeti organizasyonu düzenlenmiştir.

125 ÜLKEYE İHRACAT YAPIYORUZ

2016 yılında en çok ihracat yapılan ülke son birkaç yıla benzer şekilde Norveç olmuştur. Norveç'e toplam 246.7 milyon dolarlık gemi ve yat ihracatı yapılmış olup bu rakam toplam sektör ihracatının yüzde 25.4'üne tekabül etmektedir. Norveç'in yanı sıra Marshall Adaları'na 84.8 milyon dolar, Kanada'ya 68.4 milyon dolar, Grönland'a

51.1 milyon dolar, İtalya'ya 50.1 milyon dolar ve BAE'ye 48 milyon dolar olmak üzere toplam 125 ülkeye gemi, yat ve denizcilik ekipmanı ihracatı yapılmıştır. Geçtiğimiz yıllardan farklı olarak Grönland, Lüksemburg, Irak, İsrail, Mauritius gibi ülkelere 5 milyon doların üzerinde ihracat yapılmıştır.

EN ÇOK ARTIŞ FERİBOTLARDA

2016 yılında ihracat edilen ürünler arasında yüzdesel olarak en büyük artış feribotlarda gerçekleşmiştir. 2016 yılı içerisinde 1000 grostonun üzerindeki feribot ihracatı önceki yıllarda toplam ihracatın içerisinde yüzde 1 civarında pay sahibi olurken, 2016 yılında 114 milyon dolarlık feribot ihracatı yapılmıştır. 1000 grostonun üzerindeki yük gemileri ve römorkörler de yine sektör ihracatında ön plana çıkan ürünler olmuş, söz konusu ürünler sektör toplam ihracatın yüzde 40'lık bölümünü içermektedir.

972
MİLYON DOLAR

Gemi ve yat sektörü 2016 yılı ihracatını 972 milyon dolar ile kapattı.

%0.7 PAY

Sektörün ülke ihracatından aldığı pay yüzde 0.7 civarındadır.

50 BİN KİŞİYE
İSTİHDAM

Toplam sektörel istihdam alt yükleniciler ile birlikte 50 binin üzerindedir.

129 FİRMA

2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 129'dur.

%5.6 AZALIŞ

Bir önceki yıla mukayese edildiğinde ihracatta yüzde 5.6 gibi bir azalış söz konusudur.

125 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 125 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Norveç	246.733
2 Marshall Adaları	84.856
3 Kanada	68.433
4 Grönland	51.131
5 İtalya	50.104

Salahattin Kaplan
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

171 ülkeye halı ihraç ediyoruz

2016 yılında Türkiye'de üretilen halılar dünyanın 171 ülkesine ihraç edilmiştir. Halı sektörümüzün son yıllarda yakalamış olduğu yüksek ihracat performansı, 2023 ihracat hedeflerine ulaşılacağına son derece önemli bir göstergesidir.

TÜRKİYE İhracatçılar Meclisi'nin (TİM) rakamlarına göre Halı sektörü olarak 2015 yılında 2 milyar 16 milyon dolar seviyesinde olan ihracatımız 2016 yılında yüzde 4.72'lik bir düşüş kaydederek 1 milyar 920 milyon dolar seviyesine gerilemiş olup, bu rakam toplam Türkiye ihracatının yaklaşık olarak yüzde 1.4'lük dilimine denk gelmektedir. Özellikle Ortadoğu'da yaşanan iç karışıklıklar ve güvenlik sorunlarına paralel olarak 2016 yılında böyle bir düşüş beklenmekteydi. Ancak, sektörde yaşanan düşüşün dönemsel ve geçici olduğunu düşünmekteyiz. 2016 yılında sektörün başlıca pazarlarından ABD (yüzde 19.7) ve Birleşik Krallık'ta (yüzde 0.1) artış yaşanırken, Suudi Arabistan (yüzde 16.7), Almanya (yüzde 3.0) ve Irak (yüzde 37.5)'ta düşüş yaşanmıştır. Bu ülkelere ek olarak sektör ihracatının yoğunlaştığı diğer ülkeler sırasıyla, Libya, Mısır, Birleşik Arap Emirlikleri, İsrail ve Çin'dir. 2016 yılında Türkiye'de üretilen halılar dünyanın 171 ülkesine ihraç edilmiştir.

ABD PAZARINDA İSTİKRARLI BÜYÜME

Hiç şüphesiz kuzeyimizde ve güneyimizdeki komşu ülkelerde yaşanan istikrarsızlık, sektörümüz açısından en önemli riskleri ortaya çıkarmıştır. Ancak dinamik ve girişimci bir ruha sahip ihracatçılarımız, alternatif ti-

caret şekli ve pazar çeşitlendirmeleri ile bir nebze olsun sıkıntıları bertaraf edebilmişlerdir. ABD pazarında birkaç yıldır yaşanan istikrarlı büyüme ortamı ihracatın istikrarı, pazar çeşitliliği ve finansman güvenceleri sebebiyle sevindiricidir. Hem Halı Sektör Kurulu Başkanı ve hem de sektörün çok ciddi bir kısmını temsil eden Güneydoğu Anadolu Halı İhracatçıları Birliği Başkanı olarak bu pazara özel bir önem vermekteyiz. Hazırlanan ve firmalarımızla da paylaşılan ABD Sektör Raporu ve yürüttüğümüz URGE projesi kapsamında yapılan temas ve ziyaretler neticesinde firmalarımız ABD pazarını daha yakından tanımakta ve buna göre stratejiler geliştirebilmektedir. Ek olarak, 2016'da URGE projesi kapsamında Çin, Kanada ve İngiltere pazarlarında çeşitli fuarlara katılım gerçekleştirildi. Ayrıca, yürütmekte olduğumuz URGE projesi ile önümüzdeki yıllarda Çin, Güney Amerika, Afrika gibi önem verdiklerimiz diğer pazarlara yönelik ticari faaliyetler gerçekleştirilecektir.

MAKİNE HALISINDA İLK SIRADAYIZ

Ülkemiz, makine halısı ihracatında dünyada ilk sırada yer almaktadır. Aynı zamanda, makine halısı ihracatı sektörümüzün toplam ihracatının da yüzde 95'lik kısmına denk gel-

mektedir. Makine halısını yüzde 5'lik oranla el halısı ihracatı takip etmektedir. Hem makine hem de el halısı ihracatımızda, önceki yıllardaki istikrarlı artışın aksine bir düşüş yaşanmıştır. Türkiye'nin en çok ihracat yapan altıncı şehri olan Gaziantep'te halı sektörü lokomotif gibidir ve bu sektör 180 üreticisi ve yan sanayisiyle birlikte yaklaşık 50 bin kişiye istihdam sağlamaktadır. Ayrıca, Gaziantep dünya makine halısı ihracatının tek başına yüzde 57'sini yapmaktadır. Firmalarımız artık daha tecrübeli, daha donanımlı ve daha olgun adımlarla doğru bir üretim ve pazarlama modeline doğru yürümektedirler. Özellikle son dört-beş yılda Gaziantep'te sektörel yatırımların artması ve yeni girişlerle, sektörün doygunluk noktasına yaklaştığını müşahade ediyoruz. Bu kapsamda 2017 yılında sektöre yeni girişler ve yapılacak kapasite

artışlarından ziyade mevcut kapasitenin daha verimli kullanılmasını, insan kaynaklarına verilen önemin artırılmasını ve buna bağlı olarak da sektörün ortalama kârlılık seviyesinin artmasını bekliyoruz. Ebette ki her yıl asgari yüzde 10 seviyesinde olan büyüme hedefini 2017 yılında da bekliyoruz.

2023 HEDEFİNE YAKLAŞIYORUZ

Halı sektörümüzün son yıllarda yakalamış olduğu yüksek ihracat performansı, 2023 ihracat hedeflerine ulaşılması açısından son derece önemli bir göstergedir. Daha önce TİM tarafından hazırlanan 2023 İhracat Stratejisi kapsamında Halı sektörü için 3.5 milyar dolar olarak belirlenen ihracat hedefi, Halı Sektör Kurulu tarafından 5.5 milyar dolara yükseltilmiştir. Ayrıca, belirlenen strateji ve hedefler doğrultusunda

sektörümüzün gelişim gösterdiğine tanık olmaktadır. Sektörde bu yıl yaşanan geçici düşüşü göz ardı edersek, önceki yıllardaki gibi ihracatımızda görülen istikrarlı artışın devam etmesi halinde, 2023 hedefimize kolaylıkla ulaşabileceğimizi hatta aşabileceğimizi tahmin etmekteyiz.

2023 hedefi

Halı sektörü için 3.5 milyar dolar olarak belirlenen ihracat hedefi, Halı Sektör Kurulu tarafından 5.5 milyar dolara yükseltilmiştir.

1.92
MİLYAR DOLAR

Halı sektörü 2016 yılında 1 milyar 920 milyon dolar seviyesinde ihracat gerçekleştirmiştir.

%1.4 PAY

Halı sektörünün Türkiye'nin toplam ihracatındaki payı yüzde 1.4 seviyesinde.

50 BİN KİŞİYE
İSTİHDAM

Sektör Gaziantep'teki üretim operasyonlarında yaklaşık 50 bin kişiyi istihdam etmektedir.

3.015 FİRMA

2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 3.015'tir.

%4.72 AZALIŞ

Halı sektörünün ihracatı 2016 yılında yüzde 4.72 oranında azaldı.

171 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 171 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Birleşik Devletler	329.982
2 Suudi Arabistan	323.275
3 Almanya	114.287
4 Irak	113.647
5 Birleşik Krallık	80.908

Süleyman Kocasert
TIM Başkan Vekili / TIM Sektörler Konseyi Üyesi

Türkiye, hazır giyimde öncü ülkeler arasında

Ülkemiz hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe dünyanın en önde gelen oyuncularında yer alıyor. Öyle ki, bu sektörde dünyanın en çok ihracat gerçekleştiren 7'nci ülkesi konumundayız.

2016 küresel ihracat açısından oldukça zor geçen bir yıl oldu. Türkiye'nin ihracatı 2016 yılında yüzde 0.8 daralırken dünya ticaretinde ülkelerin büyük çoğunluğu yaşanan gerilemeden payını aldı. Küresel ticaretin daralmasının etkisiyle yaşanan gerilemeye rağmen, Türkiye ihracatı 2016 yılında bazı rekorlar kırdı. Geçen yıl dünya ticaretinden aldığımız pay yüzde 0.89'a ulaştı. AB'nin ithalatından aldığımız pay da geçen sene rekor seviyeye ulaştı. Miktar bazında artış gösteren ihracatımız yüzleri güldürdü. Ramazan ve Kurban bayramlarında tatil günü sayısının fazlalığı, artan terör olayları ve ülkemizi bölme planları ile yanıp tutuşanların başarısız darbe girişimine rağmen ülke ihracatçısının yoğun gayreti ile bu seviyelerde tutunabilen ihracat için bu yıl yüzde 10'a yakın artış hedefleniyor.

EN ÇOK İHRACAT AB'YE

Ülkemiz hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe dünyanın en önde gelen oyuncularında yer alıyor. Öyle ki, bu sektörde dünyanın en çok ihracat gerçekleştiren 7'nci ülkesi konumundayız. Geride bıraktığımız senede, hazır giyim ve konfeksiyon sektörü 17

milyar dolarlık ihracat ile ülkemizin toplam ihracatından yaklaşık yüzde 12 pay aldı ve seneyi 2015'in çok az üzerinde, yüzde 0.1'lik ihracat artışı ile noktaladı. Sektörün, otomotiv sektöründen sonra en fazla ihracat gerçekleştiren 2'nci sektör olduğunu görüyoruz. Hazır giyim ve konfeksiyon sektörünün üç temel ürün grubundan örme konfeksiyonda yüzde 0.7'lik ihracat azalışı, dokuma konfeksiyonda yüzde 0.5 ve diğer hazır eşyalarda yüzde 3'lük ihracat artışları göze çarpıyor. 2016 yılının ilk 6 ayında 8.7 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirerek 2015 yılının ilk 6 ayına kıyasla yüzde 7 artış oranı yakalamıştık. Ancak, yılın ikinci yarısında yaşadığımız talihsiz olayların da etkisiyle ihracatta bir yavaşlama yaşandı. 2016 yılında sektörün, toplam ihracatının yüzde 70'ini euro ile Avrupa Birliği'ne gerçekleştirdiğinin önemle altını çizmek istiyorum. En çok ihracat gerçekleştirdiğimiz ilk 5 ülke ise Almanya, İngiltere, İspanya, Fransa ve Hollanda. 2016 yılında doların euro karşısında yüzde 0.36 değer kazandığını görüyoruz. Bu çerçevede değerlendirirsek ve parite etkisini arındırdığımızı varsayarsak, 2016 yılında ihracatımızın artış oranı yüzde 0.3 olacaktır.

SEKTÖR, KATMA DEĞERLİ İHRACAT YAPMAYA DEVAM EDİYOR

Hazır giyim ve konfeksiyon sektörünün yıllardır süregelen ve artan deneyimi, üretim kabiliyeti ve gelişen teknolojik altyapısı ile sektörün potansiyeli bir araya geldiğinde ülkemizin en önemli katma değerli ihracatlarından birinin bu sektörde gerçekleştiğini görüyoruz. Bilindiği gibi, ülkemizin kilogram başına ihracatı 1.5 dolar dolaylarında. Fakat, bu rakam hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe 25 dolara kadar ulaşmış durumda. Son yıllarda tasarım, moda ve markalaşmaya da büyük önem veriliyor. Birçok firmamız kendi tasarımları ve koleksiyonlarıyla dünyanın önemli pazarlarında yer alıyor. Ülkemizin önyüksek katma değerli imalatla açıktır. Bunun da yolu inovasyon, moda tasarımı, Ar-Ge ve markalaşmaktan geçiyor.

2023 hedefi

2023 hedefleri doğrultusunda sektörün 60 milyar dolar ihracat yapması bekleniyor.

Umuyorum ki, önümüzdeki yıllarda katma değerli ve markalı ihracatın daha da artmasıyla birlikte, hazır giyim ve konfeksiyon sektörü 2023 yılı hedefimiz olan 60 milyar dolara ulaşacaktır.

RUSYA İLE İLİŞKİLERİMİZ GELİŞECEK

2016 yılı dünya mal ticaretinin yaklaşık yüzde 3 küçülerek 16 trilyon dolar civarın-

da gerçekleştiği ve ekonomi açısından zor geçen bir seneydi. 2009 yılında yaşanan küresel krizden sonra dünya ticareti ilk kez bu denli gerilemişti. Fakat, 2017 yılı için beklentiler ve öngörüler daha iyimser. Rusya ile olan ilişkilerimizin normalleşmesinin etkisini 2016 yılı içerisinde çok hissetmemiştik ancak; normalleşen ikili ilişkilerimizin 2017 yılında dış ticaretimize daha fazla yansıtacağı kanısındayım. Öte yandan, emtia fiyatlarında yaşanan toparlanma ve petrol ihracı eden ülkelerin ekonomilerinde yaşanan olumlu havanın ihracat rakamlarımıza olumlu yansımaları bekliyoruz. İhracatçıların finansmana ulaşımı kolaylaştıkça daha fazla ihracat yapılacak. Kredi Garanti Fonu ve Eximbank destekleri bu noktada çok önemli. Eximbank'ın sermayesinin 10 milyar TL'ye çıkarılması sistemi rahatlatacaktır.

16.9 MİLYAR DOLAR

Hazır giyim sektörü 2016 yılında 16.9 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir.

%11.9 PAY

Hazır giyim sektörü 2016 yılında Türkiye'nin toplam ihracatından yüzde 11.9'luk pay aldı.

1 MİLYON KİŞİYE İSTİHDAM

Sektör 1 milyon civarında istihdam sağlıyor.

13.893 FİRMA

2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 13.893'tür.

%0.1 ARTIŞ

Sektör ihracatı 2016 yılında yüzde 0.1 arttı.

209 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 209 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Almanya	3.170.996
2 Birleşik Krallık	2.028.565
3 İspanya	1.750.604
4 Fransa	846.991
5 Hollanda	783.031

2016 Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri Sektörü

Zekeriya Mete
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Krizlere rağmen büyümemizi sürdürdük

Tarım sektöründe en büyük paya sahip alt sektör olan Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri 2016'da 2015'e göre yüzde 3.9 büyüme ile 6.3 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi. Tüm sektörler içindeki ihracat payı yüzde 4.5 olmuştur.

DÖVİZ kurundaki yükseliş ve pazarlarımızdaki siyasi çalkantılardan meydana gelen tahsilat sorunları, hammadde temininde, özellikle şeker temininde karşılaşılan sorunlar 2016'da ihracatımız adına yaşanan başlıca sorunları oluşturdu. Komşu ülkelerde, özellikle Ortadoğu'da yaşanan siyasi krizler ihracatımızı olumsuz etkiledi. Bunun yanında gümrüklerde yaşanan sorunlar, tarife dışı engeller, telafi edici vergiler başta olmak üzere ihracatçımızı yıpratıcı konularda İstanbul Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği her aşamada ihracatımıza destek olmaya çalışmıştır. Tarım sektöründe en büyük paya sahip alt sektör olan Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri 2016'da 2015'e göre yüzde 3.9 büyüme ile 6.3 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi. Tüm sektörler içindeki ihracat payı yüzde 4.5 olmuştur.

UZAK BÖLGELERE YOĞUNLAŞMAYA DEVAM ETTİK

Geniş bir ürün yelpazesi olan sektörümüzün ihracatı da dünyanın farklı bölgelerine yoğunlaşmaktadır. En çok ihracat yaptığımız ülkeler sırasıyla Irak, Suriye, Amerika Birleşik Devletleri, Sudan ve Suudi Arabistan olmuştur. Özellikle Güney Amerika ve Afrika'da ihracatımızı artırdığımız ülkeler oldu. Belirli ürün gruplarında, örneğin katma değeri yüksek olan şekerli mamuller alt sektöründe Peru, Arjantin, El Salvador ülkelerinde yüzde 300'den fazla artış yaşandı. Bu sene alt sektörlerimizde Pastacılık Ürünleri, Değirmencilik Ürünleri ve Bitkisel Yağlar ilk üç sırayı paylaşırken Şekerli ve Kakaolu Mamuller alt sektörleri maalesef genel ihracat düşüşünden etkilenen sektörler oldular. Yağlı tohumlar ve meyveler alt sektörümüzde ise

ihracat rakamlarımız diğer ürün gruplarına göre geçen seneye oranla önemli miktarda artış göstermiştir.

SEKTÖRÜMÜZÜ DÜNYAYA TANITACAĞIZ

Dediğimiz gibi geniş bir ürün yelpazesine sahip olan sektörümüz Türkiye'nin her yerinde küçük, orta ve büyük işletmeler olarak faaliyet göstermektedir. Sektörümüz 2-3 kez sanayiye giren ürünleri barındırıyor. Yarattığı katma değer yüksek olduğu için tarımsal üretimin ilk aşamasından tüketiciye ulaşan nihai ürüne kadar birçok alanda istihdam sağlanmaktadır. Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri sektörü olarak öncelikli hedefimiz sektörümüzü dünya piyasalarında layıkıyla tanıtarak, hem sektörümüze hem de ülke ihracatına ve ekonomisine fay-

dalı olabilmektir. Bu doğrultuda diğer tüm sektör kuruluşları ile kapsamlı bir işbirliği içinde olmak daha hızlı ve daha etkin çalışmamızı sağlayacaktır. Sektörümüzce Ortadoğu'da yaşanan gelişmeler başta olmak üzere dünyanın başka bölgelerinde yaşana-

bilecek ekonomik ve siyasal çalkantıların sektör ihracatına etkisi ve yaz aylarının sektör ihracatına getirdiği yavaşlamanın etkisini gidermek amaçlarıyla ihracat yapılan ülke sayısını artırma ve yeni pazarlara yönelim planlanmaktadır.

2023 hedefi

Hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri sektörünün 2023 yılı ihracat hedefi 19.2 milyar dolar olarak öngörülmüştür.

İNOVASYON VE AR-GE BİZİM İÇİN ÖNEMLİ

Sektörümüze her zaman inovasyonu, daha akılda kalıcı ve daha güçlü bir marka olmanın yani markalaşmanın önemini anlatıyor ve bu alanda tasarım yarışmaları, Ar-Ge proje pazarları başta olmak üzere çalışmalar yapıyoruz. Ayrıca gerçekleştirilen sektörel ticaret heyetlerinin ve alım heyetlerinin sayısını en az iki katına çıkarmayı planlıyoruz. Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri olarak Türkiye geneli 19.2 milyar dolar 2023 yılı ihracat hedefimiz bulunmaktadır.

6.3 MİLYAR DOLAR

2016 yılında birlik ihracatı 6.3 milyar dolar olarak gerçekleşti.

%4.5 PAY

Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri sektörünün ihracattaki payı yüzde 4.5 olmuştur.

GENİŞ İSTİHDAM

Sektör tarımsal alandaki üretimiyle yüzbinlerce kişiye iş sağlıyor.

%3.9 ARTIŞ

Birliğin ihracatı bir önceki yıla göre yüzde 3.9 oranında artış yaşadı.

200 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 200 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Irak	1.752.262
2 Suriye	453.270
3 Birleşik Devletler	305.895
4 Sudan	268.715
5 Suudi Arabistan	192.201

Salih Zeki Poyraz
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Bazı ürünlerde dünya lideriyiz

Panel radyatör üretiminde dünya lideriyiz. Avrupa'nın en büyük havalandırma ekipmanı üreticisi ve tedarikçisi durumundayız. Klima santrallerinde Avrupa'nın üretim üssü olma yolunda emin adımlarla ilerliyoruz.

TÜRK iklimlendirme sektörü ihracatı 2016 yılında 3.5 milyar dolar olarak gerçekleşti. 2016 yılında dünya ticaretindeki durgunluk başta olmak üzere petrol fiyatları, yakın coğrafyada yaşanan siyasi düzensizlikler sektör ihracatında bir önceki yıla göre yüzde 4'lük bir düşüşe sebep oldu. Bu olumsuzluklara rağmen 2017 yılı itibarıyla sektör ihracatı hızlı bir şekilde yükselmeye başladı. İklimlendirme sektörünün Türkiye'nin toplam ihracatından aldığı pay yaklaşık yüzde 2.5 oranındadır. 2000'li yılların başında bu değer yüzde 30 seviyelerinde olan ihracatın ithalatı karşılama oranı bugün itibarıyla yüzde 80'in üstünde. Bu değer Türkiye genel ortalamasının çok üzerinde bir değerdir.

PANEL RADYATÖRDE DÜNYA LİDERİYİZ

Ülkemizde kullanılan birçok iklimlendirme sektör ürünü kaliteli bir şekilde üretilirken, bazı ürünler ise dar ve kısıtlı kapasite nedeniyle yurtdışından ithal edilmektedir. Örneğin panel radyatör üretiminde dünya lideriyiz. Avrupa'nın en büyük havalandırma ekipmanı üreticisi ve tedarikçisi durumundayız. Klima santrallerinde Avrupa'nın üretim üssü olma yolunda emin adımlarla ilerliyoruz. Tabii ki güçlü olduğumuz ürün gruplarının yanında daha az imalat yaptığımız ürün grupları da mevcut. Örnek verecek olursak split klima üretimimiz çok sınırlı miktarda. Bu alanlara yapılacak yatırımlarla özellikle

Kuzey Afrika ve Orta Doğu'nun tedarikçi merkezi olmamız mümkün. Değınmek istediğim bir başka nokta da yabancı sermaye. Sektördeki olumlu gelişmeler yabancı yatırımcıların ilgisini çekiyor ve ülkemizde yatırıma teşvik ediyor. Bir çok dünya devi Türk firmalarla birleşerek veya kendileri direkt yatırımda bulunarak ülkemize giriş yaptı. Türkiye'de üretiyor ve dünyaya satıyorlar. Bu durum teknoloji ve bilgi birikimi açısından onların çok da gerisinde olmadığımızın bir kanıtıdır.

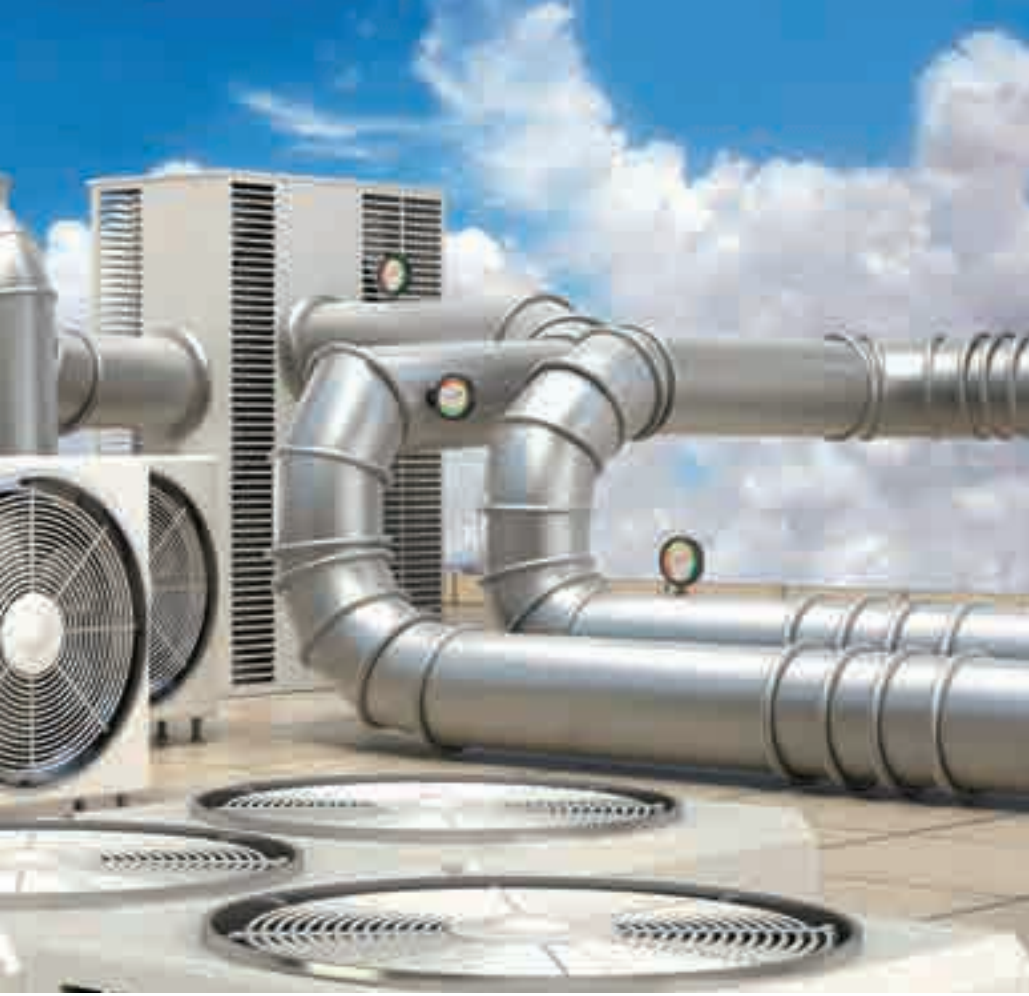
Bizim ürünlerimizin bazıları inşaatlarda, evlerde kullanılan temel ürünler arasında iken bazıları ise konfor ürünü olarak nitelendirilebilecek ürünler. O nedenle dünya ekonomisinde daralma yaşanan dönemlerde diğer sektörlerle oranla tüm pazarlarda daha az kullanılır ve ihracat-ithalatındaki kayıplar daha fazla olur. Sektör ihracatının düşmesinin sebeplerini petrol ve emtia fiyatlarındaki düşüş, ABD dolarındaki güçlenme eğilimi, Çin ekonomisindeki yavaşlama, komşu ülkelerde yaşanan sorunlar, Rusya pazarının ülkemiz ürünlerine kapanması, Suriye krizinin güçlenerek yeni göç dalgaları yaratması, dünya genelinde yaşanan kriz ve ülkelerin ithalatta getirdiği yeni uygulamalar olarak sıralayabiliriz. Bu sebeplere ek olarak dolar/euro paritesinde görülen dalgalanmalar sektörümüzü olumsuz yönde etkiledi. Sektörün ihracat yapısını düşünürsek, dolar ile yarı

mamul alıp çoğunlukla euro bazında Avrupa'ya ihracat yapar durumdayız. Bu sebeple karlılıklarda çok büyük kayıplar yaşandı.

ALTERNATİF PAZAR ARAYIŞLARI DEVAM EDİYOR

İklimlendirme Sektörü olarak en büyük alıcılarımız Almanya, İngiltere, İtalya ve Irak'tan oluşmaktadır. 2016 yılı içinde Türkiye iklimlendirme sektörü serbest bölgeler dahil 225 ayrı noktaya ihracat gerçekleştirdi. Pazarın genişlemesi belirli bölgelere bağlı kalmamızın da önüne geçiyor. Sektörün en büyük pazarı durumunda bulunan Avrupa'daki daralma ve özellikle yakın coğrafyada yaşanan siyasi düzensizlikler ve dış ticaretimizin bu durumdan zarar görmesi sektörü alternatif pazar arayışına itmiştir. Bir yandan Avrupa'daki pazarını kaybetmemeye çalışan firmalarımız bir yandan da özellikle Orta Doğu ve Türki Cumhuriyetlere olan ihracatlarında büyük artışlar gerçekleştirdi. 2016 yılı sonunda uzun bir aradan sonra artışa geçen

2023 hedefi

Sektörün 2023 hedefi dünya ticaretinden yüzde 2.5 pay almaktır.

sektör ihracatı 2017 yılının başından itibaren yükselen bir artışla istediğimiz seviyelere doğru gidiyor. Firmalarımız yeni yatırımlar yapmaktalar. Özellikle AR-GE yatırımlarının ve yeni ürünler geliştirmenin önemi tüm sektöre biliniyor ve yatırım yapmaya devam ediliyor. Tanıtım ve pazarlama faaliyetleri ise her firma tarafından değişik yönetilmektedir: fuar katılımları, yerinde ziyaretler, müşteri davetleri, birebir tanıtımlar vb. Biz ise İklimlendirme Sanayi İhracatçıları Birliği (İSİB) olarak bu konuda firmalarımıza elimizden geldiğince yardım etmeye çalışıyoruz.

Sektörümüz ürünleri kullanım alanlarına

ve amaçlarına göre 6 ana grup altında incelenmektedir. Sektör ihracatından en büyük payı alan Tesisat Sistem ve Elemanları'nın 2016 yılında ihracatı 1.4 milyar dolar seviyesindedir. Isıtma Sistem ve Elemanları ihracatı 980 milyon dolar, Soğutma Sistemleri 530 milyon dolar, Yalıtım Malzemelerinde 65 milyon dolar Havalandırma Sistemlerinde 350 milyon dolar, Klima Sistemlerinde ise 200 milyon dolarlık ihracat gerçekleşmiştir. 2023 yılında İklimlendirme Sektörü ihracat hedefimiz dünya toplam ihracatından yüzde 2.5, Türkiye toplam ihracatından ise yüzde 5 oranında pay almak. Tabii ki bu hedefler konulurken bu tarz darboğazların çok daha seyrek görüleceğini ve siyasi olarak komşu ülkelerin daha istikrarlı bir yapıda olacaklarını düşünmüştük. Ancak sektörümüzün geçmiş yıllarda gösterdiği performansla bakarak ihracat hedeflerimizi yakalayacağımıza olan inancımız devam ediyor. marım 2017 yılı ihracatımızın arttığı, ekonomik refahın ve siyasi huzurun sağlandığı bir yıl olur.

3.5 MİLYAR DOLAR

Sektörün 2016 yılındaki ihracat miktarı 3.5 milyar dolar oldu.

%2.4 PAY

Sektör şu anda Türkiye ihracatından yüzde 2.4 oranında bir pay alıyor.

12.643 FİRMA

2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 12.643'tür.

%4 AZALIŞ

Bir önceki yıla oranla yüzde 4 oranında bir azalma söz konusu.

211 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 211 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Almanya	393.527
2 Birleşik Krallık	262.994
3 İtalya	138.597
4 Irak	138.136
5 Romanya	125.939

2016 Kimyevi Maddeler ve Mamulleri Sektörü

Murat Akyüz
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Sektörümüz, ekonomide kilit rol oynuyor

Yaşanan tüm olumsuz gelişmelere rağmen Türkiye'nin ihracatından aldığı yaklaşık yüzde 10'luk pay ile kimya, en çok ihracat yapan üçüncü sektör konumunu geçtiğimiz yıl da korudu.

KÜRESEL piyasalardaki olumsuzluklara ek olarak siyasi ve ekonomik belirsizliklerin etkisinin yoğun olarak hissedildiği 2016 yılı tüm sektörlerde olduğu gibi kimya için de zordu. Kimya sektörü 2016 yılında bir önceki yıla göre miktarda yüzde 4.52 azalış ile 16 milyon 487 bin ton, değerinde ise yüzde 9.49 düşüşle 14 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirdi. Kimyanın ihracatındaki düşüşte sektörün önemli pazarlarında yaşanan sorunların devam etmesi ve ihracat fiyatlarındaki gerilemeler öne çıkan başlıklar oldu. Hayatın olduğu her yerde olan kimya sanayi gelişmiş tüm ülke ekonomilerinde olduğu gibi Türkiye ekonomisinde kilit rol oynamaya 2016 yılında da devam etti. Yaşanan tüm olumsuz gelişmelere rağmen Türkiye'nin ihracatından aldığı yaklaşık yüzde 10'luk pay ile kimya en çok ihracat yapan üçüncü sektör konumunu geçtiğimiz yıl da korudu. İhracatçılarımız dünyanın değişik bölgelerinde 217 ülkede ürünleri ile sektörümüzü ve ülkemizi temsil ediyorlar. Geride bıraktığımız yıl en çok ihracat yaptığımız ilk on ülke; Almanya, Mısır, Irak, İran, İtalya, İngiltere, Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan, Hollanda

ve ABD olarak sıralandı. En fazla ihracat gerçekleştirilen ülke grubu ise yüzde 37 pay ve 5 milyar 148 milyon dolarlık ihracatla Avrupa Birliği oldu.

Kimyanın alt sektörlerinde ihracata en fazla katkıyı 4 milyar 853 milyon dolarlık ihracatla plastikler ve mamülleri, 2 milyar 678 milyon dolarlık ihracatla mineral yakıtlar, mineral yağlar ve ürünler ile 1 milyar 142 milyon dolarlık ihracatla kauçuk ve kauçuk eşyalar yaptı. Kozmetik, boya, ilaç ve eczacılık ürünleri ile medikal ise diğer öne çıkan alt sektörler olarak dikkat çekti. Birliğimize kayıtlı 25 bin 902 ihracatçı firma, 200'den fazla ülkeye ihracat gerçekleştiriyor. Kimya sektörü yaklaşık 300 bin kişiye sağladığı istihdam ile de ülke ekonomisine önemli katkıda bulunuyor. Ülkemizin istihdam seferberliğinde kimya sanayiinde hizmet veren firmalarımız önemli rol oynuyor. İKMİB olarak biz de sosyoekonomik açıdan dezavantajlı konumdaki bireylerin mesleki eğitim alarak kimyanın farklı alt sektörlerinde istihdam edilmesini amaçlayan "Kimya Sektörünün Yoksullukla Mücadelesi Projesi"ni hayata geçiriyoruz. Bir yıl sürecek proje kapsamında en az 25'i ka-

dın olmak üzere 100 kişiye ulaşmayı ve sektörde bu konudaki farkındalığın artırılmasını hedefliyoruz. Yaratılacak model ile ilerleyen dönemde projenin etki alanını genişletmek de amaçlarımız arasında yer alıyor.

KATMA DEĞERİ YÜKSEK ÜRETİM

Sektörümüzün çok daha iyi bir noktaya gelmesi, ihracatımızın ivmesinin hız kazanması gündemimizde önemli yer tutuyor. Firmalarımıza yeni ufuklar açmak, ürünlerini yeni ülkelerde tanıtmaya fırsatları yaratmak için sektörümüz açısından potansiyel barındıran birçok ülkeyi ziyaret ettik. İhracatçılarımızı uluslararası fuarlar ve ticaret heyetleri ile desteklemeye 2016 yılında da devam ettik. Yurtdışından alım heyetlerini ülkemizde ağırladık. Ekonomi Bakanlığımızın desteği ile kurduğumuz URGE takımları, düzenlediğimiz sektörel ticaret heyetlerinde verimli geçen görüşmeler yaptılar. Geçtiğimiz yıl içinde ihracatta verdiğimiz kayıplara rağmen 2017 yılına yük-

sek moral ve umutla başladık. Bu yıl için yaklaşık yüzde 10'luk bir büyüme ile 15.5 milyar dolar civarında ihracata ulaşmayı hedefliyoruz. Hedeflerimize ulaşmamızda istikrar ve dengeli bir kurun en büyük yardımcımız olacağı düşüncesindeyiz. Ayrıca hükümetin ihracatçılarımızı destekleyen icraatları ve teşvikleri de büyük önem taşıyor. Tüm bunların yanında uzun vadede ihracatımızın sıçramasında en önemli etken katma değeri yüksek üretim olacaktır. Bu noktada da Ar-Ge ve inovasyon konularında firmalarımızı destekleyecek ve yol gösterecek çalışmaları hayata geçirmeye devam ediyoruz.

Kimya sektörü olarak 2023 yılı hedefimizi 50 milyar dolar olarak belirlemiştik. A.T Kearney işbirliğiyle hazırladığımız "Türkiye Kimyevi Maddeler Sektörü İhracat Büyüme Stratejisi Raporu" bu hedefimize ulaşmamızda bize yol gösterici olacak. Rapor sonuçları 50 milyar dolarlık hedefimize ulaşmamız için ihracatımızın her yıl yüzde 20 artması gerektiği-

ni ortaya koyuyor. 2023 hedeflerine ulaşmak için belirlediğimiz yol haritasında öne çıkan başlıklar şöyle: AB ile Gümrük Birliği anlaşmasının Türkiye lehine güncellenmesi, ham madde tedarikinin yeni formüllerle garantiye alınması, spesifik özel kimyasallara yatırım, sektörel kümelenme ve Ar-Ge'de ölçek sinerjisinin yaratılması. Sektör olarak şu anda bu hedefimize kilitlendiğimizi ve var gücümüzle çalıştığımızı belirtmek isterim. Unutulmaması gerektiği gibi inanmak başarmanın yarısıdır.

2023 hedefi

Kimyevi maddeler ve mamulleri sektörünün 2023 yılı ihracat hedefi 50 milyar dolardır.

14 MİLYAR DOLAR

Türkiye ekonomisi içinde çok önemli bir paya sahip olan kimya sektörü 2016'da 14 milyar dolarlık ihracat yaptı.

%10 PAY

Türkiye'nin en çok ihracat yapan üçüncü sektörünün toplam ihracattaki payı yüzde 10 olmuştur.

300 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Sektörde 300 bin kişi istihdam edilmektedir.

25.902 FİRMA

2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 25.902'dir.

%9.49 AZALIŞ

Sektör 2016 yılında değer bazında yüzde 9.49'luk bir düşüş yaşadı.

217 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 217 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Almanya	801.734
2 Mısır	796.084
3 Irak	792.003
4 İran	532.717
5 İtalya	506.786

Abdulkadir Çıkmaz
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Kuru meyvede dünyada söz sahibiyiz

Ülkemiz, kuru kayısı, kuru incir ve çekirdeksiz kuru üzümde dünyada söz sahibi olup ihracatta ilk sıradadır.

KURU MEYVE ve Mamulleri Sektörü olarak 2015 yılında 1 milyar 340 milyon dolar seviyesinde olan ihracatımız 2016 yılında aynı seviyesinde kalarak 1 milyar 298 milyon dolar olmuştur. Bu rakam toplam Türkiye ihracatının yaklaşık yüzde 1'lik dilimine denk gelmektedir. Türkiye genelindeki ihracat artışımızın düşük kalmasının temel sebepleri arasında yıl içinde yaşanan don ve kuraklık hadiseleri vardır. Üretim düşük kalmasına neden olan bu olaylardan ötürü fiyatlar ciddi şekilde artmıştır ve bu durum uluslararası rekabet gücümüzü önemli ölçüde zayıflatmıştır. Ayrıca, Irak, Suriye ve Ukrayna'da yaşanan çatışma ortamı, Rusya'da yaşanan ekonomik sıkıntılar ve Avrupa Birliği ülkelerindeki talep düşüklüğü kuru meyve ihracatımızı olumsuz etkileyen önemli nedenler olarak ortaya çıkmaktadır. Tüm bu olumsuzluklara rağmen yine de ihracatımızda görüldüğü üzere önemli bir azalış gerçekleşmemiştir.

Kuru Meyve Sektörü olarak 2016 yılında 1.096 aktif ihracatçı firmamızla dünyada yaklaşık 133 farklı ülkeye ihracat gerçekleştirilmiştir. 2016 yılında sektör ihracatının en yoğun olduğu ülkelere bakıldığında ilk sırada 172 milyon 917 bin dolarlık ihracatla Almanya'nın yer aldığı görülmektedir. Almanya'yı 154 milyon 294 bin dolar ile İngiltere ve 103

milyon 592 bin dolar ile İtalya takip etmektedir. Dördüncü sırada 99 milyon 440 bin dolar ile Fransa ve beşinci olarak da 86 milyon 362 bin dolarla ABD bulunmaktadır. Ayrıca Avustralya ve İspanya kuru meyve ihracatımızın yoğun olarak yapıldığı diğer ülkelerdir.

DÜNYADA SÖZ SAHİBİYİZ

Ülkemiz, kuru kayısı, kuru incir ve çekirdeksiz kuru üzümde dünyada söz sahibi olup, ihracatta ilk sıradadır. Önceki yıllarda olduğu gibi 2016'da da sektörde en çok ihracatı yapılan ürünler olarak bu ürünler ön plana çıkmaktadır. Rakamsal olarak ifade edecek olursak çekirdeksiz kuru üzüm ihracatı 424 milyon dolar, kuru kayısı ihracatı 291 milyon dolar ve kuru incir ihracatı 231 milyon dolar olmuştur. Ayrıca, dünyada söz sahibi olduğumuz bir diğer geleneksel ihraç ürünü de Antep fıstığıdır. Sektörümüzün 2023 yılı ihracat hedefi 4 milyar dolardır. Buna yönelik olarak kuru meyve sektörü, yapısal sorunlarının çözüme kavuşması, küresel rekabet gücünün artırılması amaçlarına yönelik olarak eğitim, inovasyon, Ar-Ge'ye yönelik projelerin oluşturulması ve bu amaçla üniversite-senayi işbirliğinin en üst düzeyde tutulmasının sağlanması hedeflenmiştir. Sektörde gerek çalışan işgücünün yeteneklerini, tecrübe-

2023 hedefi

Sektörün 2023 ihracatı hedefi 4 milyar dolardır.

lerini ve yeni teknolojik gelişmelerle ilgili bilgilerini geliştirme gerekse sektöre kazandırılacak işgücünün hazırlanması konularında eğitime yönelik projeler oluşturulacaktır. Bununla birlikte, Kuru Meyve Tanıtım Grubu sektörün yurtdışı tanıtım faaliyetlerinin belirlenen ürün gruplarında özellikle hedef ülkeler odaklı olarak geliştirilmesi için çalışmalarında bulunmaktadır. Bu çerçevede, alım heyetleri, ticaret heyetleri, belirlenen yurtdışı fuarlara info stantla katılım faaliyetleri devam edecektir. Bu hedeflere ulaşabilmek için yüksek teknolojiye dayalı yeni yatırımların gerçekleştirilmesi ve yüksek katma değerli ürünlerin üretilerek dünya pazarlarına su-

nulması gerekiyor. Bunun içinde elbette markalaşma, AR-GE ve inovasyon ile tasarım çalışmalarına yoğunluk verilmesi başarıya giden yolda olmazsa olmazlarımız arasında yer almaktadır.

TÜRK KURU MEYVELERİ İMAJINI OLUŞTURACAĞIZ

Mevcut işletmelerimizin kapasiteleri ve altyapılarının bu hedefe uygun hale getirilmesi yönünde çalışmalar yürüteceğiz. Yapılması gereken başlıca çalışmalar, dünya tüketicilerinin tercih ettiği ürünleri, gıda kodeksine uygun şekilde üretmek, ülkemiz coğrafyasının ve ekolojisinin elverdiği ürünlerin örneğin; kuru kayısı, ceviz, badem, erik kurusu, incir, çam fıstığı, kuru üzüm ve Antep fıstığı üretimini yükselen global talebe uygun şekilde artırmak, ülkemiz üretiminin yetersiz kaldığı durumlarda ihtiyaç duyulan ürünleri dahilinde işleme rejimi kapsamında ithal ederek işledikten sonra talebe göre kendi ürünlerimizle karışık halde dış piyasalara sunmak

ve hepsinde de önemlisi Türk Kuru Meyveleri imajını dünya piyasalarına yerleştirmektir.

Ayrıca, Çin başta olmak üzere özellikle Uzakdoğu'da potansiyel arz eden Japonya, Endonezya, Malezya, Güney Kore gibi alıcı ülkelerle yapılacak ikili anlaşmalarla vergi oranlarının düşürülmesinin sektörümüze güç katacağına inanmaktayız. 2016 yılıyla ilgili eylem planında hedeflerin mevcut pazarlardaki payın artırılması yanında hedef pazarlardaki arayışın sürdürülmesi olmasının altını çizerek 2016 yılında mevcut ihracatımızın üstüne koyarak daha üst seviyelere getirmeyi planlıyoruz. Ülkemizin ortaya koyduğu 2023 vizyonunun gerçekleştirilmesi ve ürünlerimizin dünyanın her tarafına pazarlanabilmesi için tanıtım başta olmak üzere her türlü çalışmanın içerisinde yer alacağız. Belirttiğimiz sorunların kısmen de olsa çözüme kavuşması durumunda, sektörümüzün önceki yıllarda kaydetmiş olduğu muazzam ihracat artışına yeniden kavuşacağını ve 2023 hedefimizin kolayca aşılabileceğini tahmin ediyoruz.

1.29
MİLYAR DOLAR

Kuru meyve ve mamulleri sektörünün 2016 yılında yaptığı ihracat 1 milyar 298 milyon dolar olmuştur.

%1 PAY

Kuru meyve sektörü toplam ihracatın yüzde 1'ine denk gelmektedir.

GENİŞ
İSTİHDAM

Sektörün Türkiye'de geniş bir istihdam potansiyeli bulunmaktadır.

1.096 FİRMA

2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 1.096'dır.

%3.1 AZALIŞ

Sektör ihracatı bir önceki yıla göre yüzde 3.1 azalmıştır.

133 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 133 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Almanya	172.917
2 Birleşik Krallık	154.294
3 İtalya	103.592
4 Fransa	99.440
5 Birleşik Devletler	86.362

Ali Kahyaoglu
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Bu yıl doğal taşların yılı olacak

Türkiye'nin madencilikte en değerli ihracat ürünü olan doğal taşta 2.2 milyar dolarlık ihracat rakamını yakalamasını hedefliyoruz. Bu amaçla 2017'yi "Dünya Türk Doğal Taşları Yılı" olarak belirledik.

MADENLER ve doğal taşlar ülkelerin miraslarıdır ve onlara bu şuurla bakmak lazımdır. Bu değerler ya hiç dokunmadan korunur ve sonraki nesle miras olarak bırakılır, ya da işler, katma değeri yüksek ürün haline getirilir ve öyle aktarılır. Biz, İstanbul Maden İhracatçıları Birliği (İMİB) olarak her iki yöntemi de uyguluyor ve gelecek nesillere teknolojiyle, çevresiyle ve ürettiği katma değeriyle birlikte devretmek istiyoruz bu mirası. Doğal taş örneğin. Geçmiş dönemlerde blok halinde satılan doğal taş artık işlenip öyle ihracat ediliyor, iç piyasaya da öyle sunuluyor. Artık, herkes, birçok endüstrinin ilk tedarikçisi konumundaki madenin ekonomiye sağladığı katkının farkındadır. Yatırımcıların ilgisi her geçen gün artıyor. Türkiye son yıllarda yaptığı sıçrama ile maden sektöründe sesini duymayı başardı. Sektör fiyatları, metal ve emtia pazarlarındaki arz ve talebe dayalı olarak dönemsel hareket etmektedir. 2000'lerin başından bu yana özellikle Çin, Brezilya ve Hindistan gibi büyümekte olan ekonomilerdeki yüksek talep düzeyleri, küresel madencilik endüstrisinin yoğun büyüme sürecinin arkasındaki itici güç olmuştur. Biz de bu büyümeden yeterince olmasa da payımızı aldık ve sektörümüzün toplam ihracat rakamı 2016 yıl sonu itibariyle 3.8 milyar dolara ulaştı.

ÇİN VE ABD, EN BÜYÜK PAZARLARIMIZ

Avrupa ekonomisinin durgunluğu; Çin, Brezilya ve Hindistan ekonomilerinin yavaşlaması; FED'in faiz artırımı kararı; ABD Başkanlık seçimleri global ekonomiyi etkileyen unsurlar olmuştur. Ayrıca Çin gibi, özellikle doğal taşta en büyük pazarımız olan bir ülkenin 2014 yılından itibaren hammadde politikasında değişikliğe gitmesinin sonuçları ihracatımızı doğrudan etkilemiştir. Buna rağmen sektör, bir önceki yıla göre çok az bir (yüzde 2.8) kayıpla 2016 yılında 3.8 milyar dolarlık ihracat rakamına ulaştı. Maden sektörünün 2016 ihracatında ilk 5 ülke; Çin, ABD, İtalya, Belçika, Suudi Arabistan olarak sıralanmaktadır. Çin ve ABD pazarları bir önceki yıla göre daralma gösterse de Türkiye'nin en büyük pazarı olma özelliğini koruyorlar. Blok mermer ve traverten satışı ağırlıklı Çin, Hindistan gibi ülkelere olurken, örneğin ABD bizden sadece işlenmiş ürün alıyor. Türkiye'nin daha yüksek katma değerli ürünler satma potansiyeli bulunuyor. Bunu gerçekleştirmek için İMİB üyelerini AR-GE, inovasyon yatırımları için yönlendirici oluyoruz. İMİB olarak yeni pazarlar bulmak için çalışıyoruz. Özellikle doğal taş ihracatı yapabileceğimiz ülke sayısını artırıcı çalışmalar yürütüyoruz. Özellikle işlenmiş, katma değeri yüksek ürün satışı

yapabileceğimiz ülke sayısını 150'ye çıkarabiliriz. Madencilik sektörünün en büyük ihracat kalemi doğal taştır. 2016 yılındaki 3.8 milyar dolarlık ihracat rakamının 1.9 milyar doları doğal taş satışından gelmiştir. Bunu sırasıyla metalik cevherler (931 milyon dolar); endüstriyel hammaddeler (760 milyon dolar); mineral yakıtlar, ferroalyajlar ve diğer madenler (284 milyon dolar) takip etmektedir.

EN BÜYÜK İHRACAT KALEMİ DOĞAL TAŞLAR

Endüstriyel mineraller grubunda feldspat, manyezit, bentonit; metalik cevherler grubunda çinko cevheri ile ferroalyajlar grubunda yer alan ferrokrom 2016 yılında maden ihracatında öne çıkan ürünler olmuştur. Türkiye dünya doğal taş rezervinin yaklaşık yüzde 40'ına sahip. Doğal taş, madenler içerisinde en büyük ihracat kalemini oluşturmaktadır. Doğal taş grubu içerisinde blok ürünlerin payı yüzde 48 iken işlenmiş ürünlerin payı yüzde 52 olmuştur. Maden sektörünün 2017 toplam ihracat rakamının 5 milyar dolar olacağını öngörüyoruz. Türkiye'nin madencilikte en değerli ihracat ürünü olan doğal taşta ise 2.2 milyar dolarlık ihracat rakamını yakalamasını hedefliyoruz. Bu amaçla 2017'yi "Dünya Türk Doğal Taşları Yılı" olarak belir-

ledik. Bu kapsamda tanıtım ve ihracatı artırıcı faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. Çin ve Hindistan ile işbirliği zirveleri gerçekleştiriyoruz. Çin, ABD, Avustralya, Katar, Brezilya, Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan, İtalya, Kanada ve Fransa gibi ülkelerde fuarlara katılıyoruz. Ve ayrıca Turkish Stones markası ile 400'ü aşkın renk ve desende Türk doğal taşını tanıtıyoruz. Farkındalık yaratacak işlere imza atıyoruz. Örneğin, dünyanın en büyük gayrimenkul fuarı olan MIPIM'de, Çağla Cabaoğlu'nun artistik direktörlüğünü yaptığı, sanatçı Ozan Türkan'ın tasarımını yaptığı özel bir stant ile yer aldık. Sanat ve teknolojiyi birleştiren alışılmışın dışında bir uygulama da oldu ve çok ilgi gördü.

ÇİN PAZARI ÖNEMLİ

Doğal taşta en büyük pazarımız olan Çin, aynı zamanda uluslararası rekabette en ciddi rakibimiz. İMİB olarak, Çin'in Shuitou şehrinde mermer blok deposu kiralama planlıyoruz. Görüşmeler başladı. Bu işe uygun, Shuitou'da 8700 m2 açık alan bulundu. Bu depo sayesinde dış piyasaya yeni açılan, pazar bulmakta zorlanan tüm firmalara satış imkânı sağlamayı planlıyoruz. Geçen sene Çin'e doğal taş ihracatımız 730 milyon dolardı. Çin'de kiralayacağımız depoda gerçekleştireceği-

2023 hedefi

Sektör 2023 yılı için ihracat seviyesini 15 milyar dolara yükseltmeyi hedefliyor.

miz satışlar sayesinde ihracatımızı kısa sürede 1 milyar doların üzerine çıkarmayı hedefliyoruz. Türkiye, 2013 yılında 2.2 milyar dolar tutarında doğal taş ihraç etmişti. 2017 yılında aynı rakamı yakalamak hedefimizdir. Teknolojinin sağladığı tüm imkânlardan faydalanıyoruz. Yakında kullanıma girecek olan mobil uygulama ile kullanıcının mermer ulaşımını kolaylaştırıyoruz. Dünyanın neresinde olursa olsun, herhangi bir mimar/müteahhit elindeki taş numunesini telefonuna okutarak, Türkiye'deki o taşı ya da benzerini kolayca bulabilmesi ve üretici firma ile iletişime geçmesi imkân dâhiline giriyor. Uygulamada Türk doğal taşları renk, cins, firma ve ait olduğu şehre göre tasnife tabi tutuluyor. Ayrıca içinde arama motoru da bulunan bu yazılım; Çince, Arapça, İtalyanca, İngilizce ve Türkçe dilleri ile programlandı.

3.8
MİLYAR DOLAR

2016 yılında Türkiye'nin maden ihracatı 3.8 milyar dolar olarak gerçekleşti.

%3 PAY

Madencilik sektörü 2016 yılı toplam ihracatının yüzde 3'ünü gerçekleştirdi.

300 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Madencilik sektörü, yan sektörlerle birlikte yaklaşık 300 bin kişiye çalışma olanağı sunuyor.

5.500 FİRMA

2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 5.500'dür.

%2.8 AZALIŞ

2016 yılında Türkiye'nin maden ihracatı, yüzde 2.8 azalış göstermiştir.

179 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 179 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Çin Halk Cumhuriyeti	1.382.000
2 Birleşik Devletler	389.000
3 İtalya	137.400
4 Belçika	130.000
5 Suudi Arabistan	127.000

Adnan Dalgakıran
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Türk makineleri her türlü rekabete hazır

Türkiye'nin toplam ihracat payı içinde sahip olduğumuz payı yüzde 20'lere yaklaştırabilmek için durmaksızın çalışıyoruz. İhracat yaptığımız ülkelere sadece makine satmıyoruz, Türk ürünlerinin kalitesini ve işletmelerimizin iş yapma kültürünü taşıyoruz.

2016 yılında küresel gelişmelere bağlı olarak döviz kurunda artan belirsizlik, ihracat odaklı tüm sektörleri olduğu gibi makine sektörünü de doğrudan etkiledi. Geride bıraktığımız yıl boyunca sektörümüz için, küresel düzeyde doğrudan sorun teşkil eden sosyal ve ekonomik risklerden en az hasarla çıkmak için çalıştık. Yılın özellikle ikinci yarısında yaşanan gelişmelerin etkisiyle piyasalara hakim olan dalgalanmaların etkisini en aza indirmeyi amaçladık. Öte yandan belirsizlik ortamının ihracat pazarlarımızdaki talebe de yansması nedeniyle bu dalgalanmalardan doğrudan etkilendik. Yatırımcı iştahını zedeleyecek gelişmelerden doğrudan etkilenen bir sektör olmamıza rağmen, ihracat performansımızı yüksek tutmayı başardık.

SEKTÖR 2016'DA TÜM ZORLUKLARI AŞMAYI BAŞARDI

Makine sektörü uluslararası pazarlar ile sürekli temas, katma değerli üretim ve her geçen yıl artan rekabet gücü sayesinde 2016

yılını 13.4 milyar dolar ihracat yaparak tamamlamayı başardı. Bir önceki yıl yüzde 9.3 ihracat payı ile Türkiye'nin toplam ihracat rakamları içinde elde ettiği en yüksek orana ulaşan makine sektörü, geçtiğimiz yıl bu oranı yüzde 9.4'e taşıyarak kendi rekorunu kırdı. Ürünlerinin kalitesi ve sahip olduğu inovatif özellikleriyle uluslararası pazarlardaki bilinirliğini artıran sektörümüz, 2017 yılına da hızlı başladı. Türk makine üreticileri, Ar-Ge, inovasyon, tasarım ve farklılaşma anlayışıyla rekabet gücünü artırmaya devam ediyor. 2016 yılında en çok ihracat yaptığı ülkeler, Almanya, ABD, İngiltere, İtalya ve Fransa gibi gelişmiş pazarlar olan sektörümüz iş ortakları için güvenilir partner olmayı sürdürüyor. Geçtiğimiz yıl Avrupa'da makine sektörünün kalbi olan Almanya'ya 2.2 milyar dolar, ABD'ye 955 milyon dolar, İngiltere'ye 773 milyon dolar, İtalya'ya 623 ve Fransa'ya 524 milyon dolar ihracat gerçekleştirdik. 220 ülkeye ihracat yaparak ürünlerimizi dünyanın dört bir yanına taşımayı başardık.

İSTİHDAMDAMDA LOKOMOTİF SEKTÖR

Makine sektöründe bir önceki yıl yüzde 50.3 seviyesinde olan ihracatın ithalatı karşılama oranı geçtiğimiz yıl yüzde 47.9'a girelense de, sektörümüz uluslararası pazarlarla kurduğu ilişkilerle ihracata katkı sağlarken, yurtiçinde de yarattığı istihdam kapasitesiyle Türkiye ekonomisinin lokomotif sektörlerinden biri olma misyonunu sürdürdü. 2016 yılında makine sektöründe ihracat yapan firma sayısı 22 bine ulaşan sektörümüzün iş imkânı sağladığı kişi sayısı ise 215 bin 383'e ulaştı.

2017 YENİ BİR ATILIM YILI OLACAK

2016 yılında ülkemizin ihracat yapan ülkeler sıralamasında 10 yılda 3 basamak yüksel-

2023 hedefi

*Makine sektörünün
2023 yılında 100 milyar
dolar ihracat hedefi
bulunuyor.*

rek dünya ticaretinden aldığı payı yüzde 0.9'a çıkarması sevindirici bir gelişme oldu. Makine sektörü olarak bu olumlu tabloda önemli bir pay sahibiyiz. Bir atılım yılı olarak belirlediğimiz 2017'de bu rakamları daha da ileriye taşıyacağımıza inanıyoruz. Türkiye'nin top-

lam ihracat payı içinde sahip olduğumuz payı, yüzde 20'lere yaklaştırabilmek için durmaksızın çalışıyoruz. Ticari ilişkilerimizin temelinde güven duygusu var. Biz ihracat yaptığımız ülkelere sadece makine satmıyoruz, Türk ürünlerinin kalitesini ve işletmelerimizin iş yapma kültürünü taşıyoruz. Uluslararası pazarlardaki varlığımızın ihracata uygun mallarımızın bilinirliğine ve uluslararası marka algımıza katkı sağladığının farkındayız. Bu noktada, daha fazla nitelikli genci makine sektörüne kazandırarak Ar-Ge, inovasyon ve üretim tutkusunu ile sektörümüzü ileri taşıyacağız. Türkiye'nin geleceği için, inandığımız yolda emin adımlarla yürümeyi sürdüreceğiz.

13.4 MİLYAR DOLAR

Makine sanayi 2016 yılında 13.4 milyar dolarlık ihracat yaptı.

%9.4 PAY

Sektörün gerçekleştirdiği ihracat 2016 yılında Türkiye'nin yaptığı ihracattan yüzde 9.4 pay almıştır.

215 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın verilerine göre makine sanayinde çalışan sayısı 215 bin civarındadır.

22.000 FİRMA

2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 22.000'dir.

220 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 220 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Almanya	2.149.970
2 Birleşik Devletler	954.944
3 Birleşik Krallık	772.835
4 İtalya	622.729
5 Fransa	523.657

Rıza Seyyar
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Rekabette avantajlı konumdayız

Türkiye kayısı, nar, incir, vişne ve kiraz üretiminde dünya lideri, çilek üretiminde dünya ikincisi; karpuz, elma, hıyar ve kornişon, biber üretiminde ise dünya üçüncüsü durumunda. Bu üstünlük aynı zamanda global pazardaki rekabette de ülkemize önemli bir avantaj sağlıyor.

ÜLKEMİZ, gerek yetişen ürün çeşitliliği, gerekse elde edilen ürünün kalitesi bakımından dünyanın en önemli ülkelerinden biri durumundadır. 27 milyon hektar sürülebilir tarım alanı, dünyadaki mevcut 13 bin bitki türünden 12 bin tanesinin Türkiye’de yetişebiliyor olması Türkiye’yi rakiplerine göre avantajlı kılan önemli faktörlerin başında gelmektedir. Meyve sebze üretiminde Türkiye, kayısı, nar, incir, vişne ve kiraz üretiminde dünya lideri, çilek üretiminde dünya ikincisi; karpuz, elma, hıyar ve kornişon, biber üretiminde ise dünya üçüncüsü durumundadır. Üretimdeki bu üstünlük, mamul sektörüne girdi tedarik etme konusunda kolaylık sağlamaktadır. Bu üstünlük aynı zamanda global pazardaki rekabette de

ülkemize önemli bir avantaj sağlamaktadır. Mamul ürünlerin, özellikle üretim aşamasında neredeyse sıfır hammadde ithalatıyla üretiminin yapılması, sektörün ana yönünün ihracat olması, önemli düzeyde istihdam sağlaması gibi özellikleri bakımından tarım sektörü içinde ayrıcalıklı bir yere sahip olduğu bir gerçektir ve dünyanın en büyük meyve sebze üreticileri arasında yer alan Türkiye’nin henüz ürünlerin yüzde 40 kadarı işlenmiş mamul haline geldiğinden önemli potansiyele sahip olduğunu söyleyebiliriz. Türkiye geneli Meyve Sebze Mamulleri ihracatımızda, 2016 yılında bir önceki yıla göre miktarda yüzde 6’lık bir artış gerçekleşmiş ve ihracatımız 1 milyon 452 bin tona yükselmiştir. Değer bazında da ihracatımız yüzde

1’e yakın artış ile 1 milyar 322 milyon dolar olmuştur. Birçok sektörde ihracat düşüşlerinin yaşandığı 2016 yılında meyve sebze mamulleri ihracatının artış göstermesi sektör adına sevindirici bir gelişmedir.

KONSERVE MEYVE-SEBZE, İHRACATTA İLK SIRADA

Ürün gruplarına göre meyve sebze mamulleri ihracatını incelediğimizde, en fazla ihracatın konserve edilmiş meyve sebzelerden oluştuğu görülmektedir. İhracatı yüksek diğer ürün grupları olarak meyve sebze konserveleri, meyve suları ve domates salçası göze çarpmaktadır. Bu ürün grupları toplam meyve sebze mamulleri ihracatının yüzde 70’ini oluşturmaktadır. Ülkelere göre

ihracata baktığımızda ise, 2016 yılında 179 ülkeye meyve sebze mamulleri ihracatı gerçekleştiğini görüyoruz. 2016 yılında en fazla ihracat yapılan ülke 2015 yılında olduğu gibi yine Almanya olmuştur. Almanya'yı sırasıyla Irak, ABD ve Hollanda takip etmektedir. İlk 10 ülkeye gerçekleşen ihracatımız toplam ihracatın yüzde 60'ını oluşturmaktadır.

2023 hedefi

Sektörün 2023 ihracatı hedefi 4 milyar dolardır.

GELECEK ADINA UMUTLUYUZ

2016 yılında dalgalı seyreden döviz kurları, sektördeki birçok firmanın ileriye dönük kararlarını yakından etkilemiş, firmalar hammadde alımlarında temkinli davranmak zorunda kalmıştır. Yine de sektörün yılı artış ile kapatması gelecek yıllar adına umut vericidir. 2017 yılında, öncelikle yeterli ve kaliteli hammadde temini için iklim şartlarının olumlu seyretmesini diliyorum. Bununla birlikte, ekonomik ve siyasi istikrar ihracatımız açısından olmazsa olmaz şarttır. 2023 ihracat hedefleri doğrultusunda ilerlemek için uzak pazarlara katma değeri yüksek ürünlerin ihracatının artırılması kritik rol oynamaktadır. Sektör olarak 2017 yılında bu çalışmalar üzerinde yoğunlaşmamız gerektiğini düşünüyorum.

1.3 MİLYAR DOLAR

2016 yılında sektör ihracatı değer bazında 1.3 milyar dolar oldu.

%0.9 PAY

Sektörün 2016 yılında Türkiye'nin toplam ihracatındaki payı yüzde 0.9 olarak gerçekleşti.

850 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Sektörde tarla ve fabrikalarda yaklaşık 850 bin kişi istihdam edilmektedir.

1.990 FİRMA

2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 1.990'dır.

%1 ARTIŞ

Sektör ihracatı 2016'da bir önceki yıla göre yüzde 1 arttı.

179 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 179 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Almanya	178.559
2 Irak	156.883
3 Birleşik Devletler	148.519
4 Hollanda	91.891
5 Birleşik Krallık	83.277

2016 Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri Sektörü

Ahmet Güleç
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

İhracatı artan sektörlerden biriyiz

Mobilya, kağıt ve orman ürünleri olarak 2016 yılı ihracatımızı, içeride devlette örgütlenmiş illegal bir yapının darbe girişimi ve terör olayları, dışarıda ise küresel durgunluk ve krizlere rağmen 4,103 milyar dolar seviyesine ulaştırdık.

BÖYLESİ bir konjonktürde, sektör olarak yüzde 0.7 artış kaydederek kapattığımız yıl gelecek adına bizleri hem umutlandırdı hem sevindirdi. Bununla birlikte, toplam ihracat içerisindeki payımızı da yüzde 0.1 artışla yüzde 2.9'a yükselttik. 2016 yılı itibariyle en fazla İhracat yapan 10'uncu sektörüz. Tüm bu gelişmeler ışığında 2016'yı bizim için olumlu bir yıl olarak değerlendirmek yanlış olmayacaktır. Sektörlerimizi Şangay, Dubai, Köln, High Point, Milano gibi mobilya, Paris ve Londra kitap ve Paris ambalaj fuarlarında tanıtmamız; ziyaret etmedik ülke pavyonu, sıkılmadık iş adamı eli bırakmamamız ihracat artışımız üzerinde etkili oldu. Bununla birlikte, bölgesel istikrarsızlık ortamı, Rusya ile yaşanan kriz, darbe girişimi ve artan terör olayları ise yılın üçüncü çeyreğinde sıkıntı yaşamamızın başlıca nedenleriydi. Ancak, son çeyrekte ortaya konan atakla birlikte, bir önceki yıla göre çok daha iyi bir konumda yılı kapatmayı başardık.

YENİ ÜLKELERİ ÜRÜNLERİMİZLE TANIŞTIRDIK

Sektörümüzün ihracatı bu dönemde de yapısal dönüşümüne devam etti. Gelişmekte olan ülke pazarları kadar gelişmiş ülkeler de

ihracat pazarlarımızın ilk sıralardaki yerini güçlendirmeye devam etti. Irak, Azerbaycan, Gürcistan gibi geleneksel hedef pazarların yanına, hatta önüne Almanya, İngiltere, Fransa, İran, Suudi Arabistan, İsrail, Mısır girmeye başladı. Öyle ki, mobilya ihracatımızda ABD en çok ihracat yaptığımız 10 ülke arasında yer almaya başladı ve göstergeler kısa zamanda sıralamada daha hızlı bir yükselişi de işaret etmekte. Yanı sıra, sektörümüz özellikle Cumhurbaşkanımızın bölgeye yönelik teşvikleri ile birlikte Sahra-altı Afrika ülkelerine ihracatında anlamlı artışlar kaydetti. Gine, Kongo, Moritanya, Madagaskar, Senegal, Cezayir, Tunus gibi Afrika ülkelerine; Makedonya, Kosova gibi Balkan ülkelerine ve Meksika, Dominik Cumhuriyeti, Filipinler, Hong Kong gibi ülkelere ihracatımızın yükselişini gördük. Bununla birlikte, ilk kez Swaziland, Grönland, Fransız Polinezyası, Andorra gibi ülkeleri ürünlerimizle tanıştırdık. Alt sektörler bazında mobilyada artış kaydederken, kağıt ve kağıt ürünlerinde dış ticaret açığımızı kapatmayı sürdürdük. Ağaç ürünleri sektöründe hammadde sorununa karşın üretim ve ihracatta gücümüzü koruduk. Odun dışı orman ürünlerinde ise ihracatımızı artırdık. İhracatçı firma sayımızı

ise kümülatif olarak yüzde 10 artış kaydetti. 2016 yılı içerisinde yatak odalarında kullanılan türden ahşap mobilyalar, kağıt hamurundan, kağıttan, selülöz vatka veya selülöz liftlerden olanlar, krepeli kağıt, selülöz elyaf tabakaları, ahşap iskeletli içi doldurulmuş oturmaya mahsus diğer mobilyalar ve oluklu kağıt veya kartondan kutu ve mahfazalar en çok ihraç ettiğimiz ürünler oldu.

TANITIM VE PAZARLAMAYA ÖNEM VERİYORUZ

İlk çeyrekte 1 milyar 36 milyon dolar ihracata ulaşan sektörümüzün 2017 yılı için ihracat hedefi 5 milyar dolar olarak öngörülmektedir. Sektörümüz bu hedefe ulaşmak için dünyanın dört bir yanındaki sektörel fuarlara katılım sağlamayı ve daha çok potansiyel alıcıya Türkiye mobilya, kağıt ve orman ürünlerini tanıtmayı sürdürecektir. UR-GE projelerimiz, sektörel düzeydeki Turquality

2023 hedefi

Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri sektörünün 2023 hedefi 16 milyar dolar ihracat gerçekleştirmektir.

projemiz, yeni web sitemiz diğer etkili tanıtım ve pazarlama enstrümanlarımız olacak. Diğer yandan, üretim gücümüzü arttırmak için sonsuz inovasyon ve tasarım imkanına sahip sektörümüzün AR-GE harcamalarını artırmamız gerekiyor. Mobilya, kağıt ve ağaç ürünlerinin toplamı olan yaklaşık 30 milyon TL'lik AR-GE harcamasının 40 milyon TL civarına yükseltilmesi yılın ilk hedefleri arasında bulunuyor. Ayrıca, TİM'in sunduğu e-ticaret sitesi üyeliği ve İran ve ABD başta

olmak üzere açılan Türk Ticaret Merkezleri'nde de daha çok sektör temsilcimizin yer almasına yönelik çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Özellikle, mobilyada KDV indiriminin uzatılması iç tüketimi ve dolayısıyla üretimi etkileyecek olup, ihracat üzerinde de pozitif etkisi olacaktır. Bu uygulamanın tamamlayıcısı ise müjdesini kısa süre içerisinde almayı umduğumuz, orman ürünleri üzerindeki fonların kaldırılması ve bizim için çok büyük potansiyel vaat eden ABD pazarında tutundurmaya yönelik kapsamlı tanıtım ve pazarlama desteklerinin gündeme alınması olacaktır. Dünyanın en büyük mobilya ithalatçısı olan ve Türk mobilyasına ilişkin tanınırlığın her geçen gün arttığı bu ülkeye kısa sürede 106 milyon dolara ulaşan ihracatımızın daha da yükselmesi, bu destekler sayesinde kolaylaşacaktır. Sektör olarak 16 milyar dolar olan 2023 ihracat hedefine ulaşmak noktasında en vaatkar sektörlerin başında geliyoruz.

4.1 MİLYAR DOLAR

Mobilya, kağıt ve orman ürünleri sektör ihracatı, 2016 yılında 4.1 milyar dolara yükselmiştir.

%2.9 PAY

Sektörün 2016 yılında Türkiye'nin toplam ihracatındaki payı.

381 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri sektörü Türkiye ekonomisinde 381 bin kişiye direkt istihdam sağladı.

10.000 FİRMA

2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 10 bin civarındadır.

%0.7 ARTIŞ

Sektörün ihracatı 2016 yılında %0.7 artış gösterdi.

212 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 212 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Irak	651.373
2 İran	308.876
3 Birleşik Krallık	223.605
4 Suudi Arabistan	170.392
5 İsrail	143.812

Ayhan Güner
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Mücevher = Türkiye

Bu topraklardaki 5000 yıllık kuyumculuk geleneği o kadar köklü ki bunu geliştirmek ülkemize çok büyük bir değer kazandıracak. Bu sebeple Jewellery=Turkey reklam kampanyasını planladık ve lansmanını yaptık. Türk mücevheri artık bu kimlikle var olacak.

MÜCEVHER sektörü 2016 yılında 2.5 milyar dolar ihracat gerçekleştirerek yılı yüzde 7.4 azalış ile kapattı. Bu rakam turiste yapılan satışı kapsamıyor; turiste yapılan satışı da eklediğimiz zaman yaklaşık olarak 3.8 milyar dolar mücevher ihracatı gerçekleşmiştir. Sektörümüz ulusal ve uluslararası gündemden ve turizmden oldukça etkilenmekte. Sektörün Türkiye'nin toplam ihracatındaki payı yüzde 1.7 olup sektör sıralamasında 14'üncü sıradayız. Bu anlamda toplam ihracat içerisindeki yerimizin stabil kaldığını söyleyebiliriz. Sektörümüz ulusal ve uluslararası gündemden ve turizmden oldukça etkilenmekte. 2016 yılında İran'a ihracatın yarı yarıya düşmesi, kümülatif ihracat rakamını yüksek oranda etkilese de yıl boyunca Amerika, Avrupa ülkeleri ve Irak'a ihracatta izlenen artış sektörün hedef Pazar değiştirerek toparlanma yoluna gittiğini göstermekte. Aylık dalgalanmalara baktığımızda, sektör ihracatının Birliğimizin mart ve ekim aylarında gerçekleştirdiği yüksek katımlı uluslararası alım heyetlerinden oldukça faydalandığını görüyoruz. Mücevher sektöründe 2015'te ihracat gerçekleştirilmeyip 2016'te gerçekleştirilen ülkeler Sri Lanka, Honduras ve Peru oldu. İhracatın en çok yoğunlaştığı ülkeler Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), İran ve ABD oldu. Bu yıl en fazla ihracat yaptığımız ilk 20 ülkeden 14 tanesinde 2015'e göre artış; 6'sında ise azalış kaydedildi. İran, Kırgızistan, Libya, Singapur, Kazakistan ve Belçika pazarları 2016 yılında gerileme gösterdi. Türkiye'de mücevher sektörü ihracatında altından mamul takı ve mücevher ürün grubu çok önemli bir paya sahip.

MÜCEVHER TİCARETİNDE BİR HUB HALİNE GELECEĞİZ

MÜCEVHER TİCARETİNDE BİR HUB HALİNE GELECEĞİZ

Sektör 2017 yılında ihracatını 2015 yılı seviyesine çekmeyi amaçlamaktadır. Bunun için en büyük mevcut pazarımız olan BAE'deki konumumuzu güçlendirmek ve yeni vergi uygulamasından doğabilecek negatif etkiyi en aza indirmek için Dubai'de Türkiye Ticaret Merkezi kurulması konusunda girişimlerde bulunmaktadır. Devlet destekleri yapılacak yatırımlar konusunda oldukça önemli. Dünyanın en güçlü montür sanayiine sahip ülkeyiz. Hurda dahil altın takı üretiminde Avrupa'da birinciyiz, dünyada da Çin ve Hindistan'dan sonra geliyoruz. Kıtalar arası konumumuzun avantajından da yararlanarak Türkiye'nin mücevher ticaretinde

2023 hedefi

2023 hedefleri kapsamında sektörün ihracat hedefi 12 milyar dolar.

bir hub haline gelme potansiyelinin olduğunu düşünüyoruz. 2017 yılında yine 2 adet uluslararası alım heyeti düzenleyerek 50'de fazla ülkeden mücevher alıcılarını ülkemize getireceğiz. Bunun dışında da 6 ülkeye sektörel ticaret heyeti düzenleyeceğiz. Tasarım konusu gerçekten çok önemli ve son dönemde tasarım bağlamında çok başarılı adımlar attık. Artık fuarlarımızda tasarımcılarımız için Designer Market açıyoruz ve dünyaya tasarım ihraç ediyoruz. Bu topraklardaki 5000 yıllık kuyumculuk geleneği o kadar köklü ki; bunu geliştirmek ülkemize çok büyük bir değer kazandıracak. Bu sebeple MİB olarak Jewellery=Turkey reklam ve iletişim kampanyasını planladık ve 2017 yılı başında üyelerimize lansmanını yaptık. Jewellery=Turkey kullanımını çok olumlu buldu ve benimsendi. İstanbul Jewelry Show'u dünyanın en büyük 3 fuarından birisi yapmak için aralıksız çalışmaya devam ettik. Dünyanın en önemli mücevher alıcılarını davet ettik. Bu anlamda hem Türki-

ye'de hem de dünyada rekor kırıldı. İki fuara toplamda 2 bin 500 kadar VIP alıcıyı getirdik. Bu sene İstanbul Jewelry Show'a gelen VIP misafirlerimiz seneye de gelmek isteyecekler. Gelmemiş olanlar ise önümüzdeki sene gelmek isteyecekler. Koşulların olumlu olması halinde 2017 için hedefleri aşacak bir performans bekliyoruz.

"Birleşmiş Mücevherciler" isimli bir URGE projesi başlattık. Toplam 27 ihracatçı firmamızın katıldığı projede öncelikle İhtiyaç Analizi yapıldı ve ülkemizde mücevher ihracatının önündeki en büyük engeller tespit edildi, bu bağlamda düzenlediğimiz eğitimlerle firmalarımızın ihtiyaç duyduğu profesyonel destek sağlandı. İlk yurtdışı ticaret heyetinin firmalarımızı nitelikli Amerikan ve Kanadalı alıcılarla buluşturmak üzere ABD'nin San Diego şehrine yapılması planlandı, akabinde de 3-6 Temmuz 2017 tarihlerinde Londra'ya heyet düzenlenecek. Tasarım üzerinde önemle duruyoruz. Mücevherde en önemli katma değer

de tasarımdır diyebiliriz. Bu nedenle AJUR Mücevher ve Takı Tasarım Yarışmasını her geçen yıl daha iyiye taşıyoruz. Hem jüri hem de tasarımcılarımız ve tasarım kalitesi göz kamaştırıcı. Diğer yandan 2015 yılından beri fuarlarımızda tasarımcılarımız için İstanbul Jewelry Show'da MİB standında alan ayırıyoruz. Her organizasyon öncesi yer alacak tasarımcıları özenle seçiyoruz. 2016 yılında mart ve ekim aylarında İstanbul Jewelry Show'da 50'şer tasarımcı bu Designer Market alanında tasarımlarını sergilediler, işbirlikleri kurduklar ve çalışmalarını ihraç ettiler. Sektörümüze tasarımla ilgili bir başka katkı olarak, URGE projemiz kapsamında 2017 yılı başında gerçekleştirilmek üzere dünyaca ünlü Trendvision Forecasting firması ile 2017-2018 dünya mücevher trendlerine yönelik bir seminer planladık. Firmanın kurucu başkanı olan Paola De Luca tarafından verilen seminer sonrası da 2017 yılı içerisinde işbirliğimizi artırarak devam ettirmeyi planlıyoruz.

2.5 MİLYAR DOLAR
Sektör 2016'da 2.5 milyar dolarlık ihracata imza attı.

%1.7
Sektörün toplam ihracat içindeki payı yaklaşık yüzde 1.7 olmuştur.

200 BİN KİŞİYE İSTİHDAM
Kuyumculuk sektöründe 200 bin kişi doğrudan istihdam edilmektedir.

1.785 FİRMA
2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 1.785'tir.

%7.4 AZALIŞ
Sektörde değer bazında yüzde 7.4 oranında azalış yaşandı.

144 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 144 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Birleşik Arap Emirlikleri	749.869
2 İran	398.899
3 Birleşik Devletler	199.971
4 Irak	189.980
5 Hong Kong	113.695

Ömer Burhanoğlu
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

2016 rekorlar yılı oldu

Otomotiv endüstrisi 2016 yılında tarihinin en yüksek ikinci ihracat rakamına ulaşarak üst üste 11'inci ihracat şampiyonluğuna ulaşmıştır. 2016 yılı, üretim ve adet bazında ihracatta 2015 yılını geride bırakarak yeni rekorların kırıldığı yıl olarak da kayıtlara geçmiştir.

2016 YILI otomotiv endüstrimiz açısından başarılı bir yıl olarak geride kaldı. Türkiye geneli otomotiv endüstrisi ihracatı 2016 yılında 2015 yılına göre yüzde 13 artarak 23.9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Endüstri 2016 yılında tarihinin en yüksek ikinci ihracat rakamına ulaşarak, üst üste 11'inci ihracat şampiyonluğuna ulaştı. 2016 yılı üretim ve adet bazında ihracatta 2015 yılını geride bırakarak, yeni rekorların kırıldığı yıl olarak da kayıtlara geçmiştir. Üretimimiz 1 milyon 486 bin adede, ihracatımız ise 1 milyon 141 bin adede yükselerek rekor kırmıştır. 2016 yılında Otomotiv Endüstrisinin Türkiye ihracatından aldığı pay da yüzde 17 olarak gerçekleşmiştir. Almanya, 2016 yılı otomotiv ihracatımızda 4 milyar dolar ile ilk sırada yer almıştır. Bu ülkeye yönelik ihracat geçtiğimiz yıla göre yüzde 20 artmıştır. Almanya'yı 2.8 milyar dolar ile İtalya ve 2.5 milyar dolar ile Fransa takip etmiştir. 2016 yılında en fazla ihracat yapılan ülkeler arasında yer alan İspanya'ya yüzde 21, Slovenya'ya yüzde 18, Hollanda'ya yüzde 54, Polonya'ya yüzde 43, Romanya'ya yüzde 26 ihracat artışı yaşanırken, Birleşik Krallık'a yönelik ihracat yüzde 15.5, Birleşik Devletler'e yüzde 10, Rusya Federasyonu'na yöne-

lik ihracat yüzde 16 gerilemiştir. 2016 yılında AB ülkelerinin Türkiye Otomotiv ihracatındaki payı yüzde 79 olurken, AB ülkelerine yönelik ihracat yüzde 17 artmış ve 18.8 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında diğer Avrupa ülkelerine yönelik ihracat yüzde 16 artarken, Türk Cumhuriyetlerine yönelik ihracat yüzde 35 gerilemiştir.

OTOMOTİV YAN SANAYİNİN PAYI BÜYÜK

2016 yılında Otomotiv Yan Sanayi yüzde 38 pay ve 9 milyar dolarlık ihracata imza atmıştır. Onu 8.3 milyar dolar ihracat değeri ve yüzde 35 pay ile binek otomobiller, 4.6 milyar dolar ihracat ve yüzde 19 pay ile eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar ve 1.5 milyar dolar ihracat ve yüzde 6 pay ile otobüs-mini-büs-midibüs ürün grupları takip etmiştir. Binek otomobil ihracatında yılın özellikle ikinci yarısında yaşanan yüksek oranlı artışlar, 2016 yılı otomotiv ihracatında temel belirleyici olmuştur. Otobüs-minibüs-midibüs ürün grubunda yüzde 26, çekiciler ihracatında yüzde 493 ihracat artışları da otomotiv toplam ihracatına olumlu yansımıştır. Üretilen yeni modellerin pozitif etkisi, AB pazarındaki büyümenin devam etmesi ile otomotiv endüstrisinde ihracat artışının 2017 yılında da

devam etmesini ve tüm zamanların rekorunun kırılmasını bekliyoruz. Endüstrinin 2017 yılı ihracat hedefi 27 milyar dolar olarak belirlenmiştir. Otomotivde ihracat pazarlarının yıldan yıla değişmesi beklenmemektedir. Bu nedenle önümüzdeki yıl için de en önemli pazarımız AB olacaktır. 2017 yılında Rusya, İran ve Kuzey Afrika ülkeleri başlıca alternatif pazarlarımız olacaktır. OİB olarak milli katılım fuar organizasyonları, ticaret ve alım heyeti programlarımız ile hem ana ihracat pazarımız AB ülkelerine hem de alternatif pazarlarımıza ulaşmaya devam edeceğiz. Otomotiv Endüstrisi İhracatçıları Birliği olarak, 2017 faaliyetlerimizde Rusya'dan Meksika'ya, ABD'den Çin'e 7 farklı ülkeye milli katılım organizasyonları takvimimizde bulunuyor. Ayrıca Tunus'tan Beyaz Rusya'ya, Vietnam-Tayland'tan, Slovenya'ya kadar sektörel ticaret heyetlerimiz de hız kesmeden devam edecek. Firmalarımızın hem mevcut pazarlardaki konumlarını güçlendirmeleri, hem de alternatif pazarlara ulaşabilmeleri için, OİB olarak

2023 hedefi

2023 yılı için sektör 75 milyar dolarlık ihracat geliri hedeflemektedir.

yoğun bir şekilde çalışmaya devam edeceğiz. Diğer taraftan, artık geleneksel hale getirdiğimiz Otomotiv Sektöründe Ar-Ge Proje Pazarı ve Komponent Tasarım Yarışması'nın 6'ncısını Mayıs 2017'de İTÜ Maslak Yerleşkesi'nde gerçekleştirdik.

KATMA DEĞERİ YÜKSEK ÜRÜNLERE İHTİYAÇ VAR

Otomotiv endüstrimiz 2023 yılı için 4 milyon adet araç üretimi, 3 milyon adetlik ihracat ve otomotiv yan sanayi ile birlikte 75 milyar dolarlık ihracat geliri hedeflemektedir. Bu hedeflere ulaşabilmek için bir yandan ülkemize

büyük otomotiv yatırımlarını çekebilmeli, bir yandan da katma değeri yüksek araçlar, aksesuar ve parçalar üretebilmeliyiz. Günümüzün yoğun rekabet ortamında öne çıkabilmek için teknoloji ve inovasyon ağırlıklı, katma değeri yüksek ürünlere ihtiyaç duymaktayız. Otomotiv sektörümüz de bu bilinçle davranarak, üretim merkezi konumunu, inovasyon, Ar-Ge ve tasarım merkezi konumuna dönüştürmeyi hedeflemektedir. İhracatta katma değeri yüksek ürüne ağırlık vermenin yolu, Ar-Ge ve inovasyondan geçmektedir. Otomotiv sektörümüz de gelecek hedeflerine ulaşmak için özgün tasarımlı, katma değeri yüksek, ileri teknoloji ürünler geliştirmelidir. 2016 yılı göstergelerine bakarak bu hedeflere ulaşmanın oldukça zor olduğu söylenebilir. Ancak otomotiv endüstrimiz ülkemiz imalat sanayinin ve ihracatının itici gücü olarak bu hedefler doğrultusunda çalışmalarına devam edecek, dünyada yaşanan gelişmelere paralel, doğru alanlara yatırım yaparak 2023 hedeflerinde kilit rol üstlenmeye devam edecektir.

23.9 MİLYAR DOLAR

2016 yılında sektör ihracatı 23.9 milyar dolar olarak gerçekleşti.

%17 PAY

2016 yılında otomotiv endüstrisinin Türkiye'nin toplam ihracatından aldığı pay yüzde 17 oldu.

250 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Otomotiv endüstrisi 50 bin ana sanayi, 200 bin de yan sanayi olarak 250 bin kişiyi istihdam etmektedir.

1.883 FİRMA

2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 1.883'tür.

%13 ARTIŞ

Sektörün ihracatında bir önceki yıla göre yüzde 13 oranında artış yaşandı.

190 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest Bölgeler de dahil olmak üzere 190 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Almanya	3.956.985
2 İtalya	2.786.868
3 Fransa	2.504.040
4 Birleşik Krallık	2.245.856
5 İspanya	1.315.252

Latif Aral Aliş
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Olumsuzluklara rağmen ihracatımızı artırdık

Sektörün ihracatçı firmalarını tek çatı altında toplayan Savunma ve Havacılık Sanayi İhracatçıları Birliği olarak hedefimiz, Türkiye'yi savunma ve havacılık sanayii ihracatında da merkez ülke yapmak.

TASARLAMAK, üretmek ve ihraç edebilmek. Türk savunma ve havacılık sanayi, 2000'li yıllarla birlikte küresel güç olabilmek yolunda çok önemli adımlar atıyor. Türkiye son 15 yılda ihtiyaç duyduğu savunma ve havacılık sanayi ürünlerinin neredeyse tamamını ithal eden bir ülkeyken, bugün bu oran gittikçe azalıyor. Türk savunma ve havacılık sanayii ihracatın parlayan yıldızı olarak Türk ekonomisine her geçen gün daha fazla güç katıyor. Sıfırdan inşa ettiğimiz Türk savunma ve havacılık sanayii, bugün ihracat potansiyeliyle Türkiye'nin en stratejik ve yükselen güçlerinden biri aynı zamanda. 2011 yılında 884 milyon dolar olan ihracatımız bugün 2 milyar dolara ulaşma yolunda. Büyüyen sanayimizle birlikte 60 olan üye sayımız 500'e yaklaştı. Sektörün ihracatçı firmalarını tek çatı altında toplayan Savunma ve Havacılık Sanayi İhracatçıları Birliği-SSI olarak hedefimiz ihracatta da Türkiye'yi savunma ve havacılık sanayiinde merkez ülke yapmak.

ZOR ZAMANLARDA ZOR İŞLER BAŞARIYORUZ

Geçtiğimiz yıl özellikle hainlerin gerçekleştirdiği darbe kalkışması başta olmak üzere hem ülkemizde, hem de bölgemizde yaşadığımız bir çok olumsuz gelişmelere rağmen ihracatımızı bir önceki yıla göre artırmayı başardık. 2016 yılında 1 milyar 677 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirdik. Zor zamanlarda zor işler başardığımızı düşünüyorum. İhracat verileri değerlendirilirken dikkat edilmesi gereken en önemli konulardan birisi, ihraç ettiğiniz ürünün kg başına değeridir. Bu sanayinin, ürününüzün gerçek değeri hakkında fikir edinebileceğiniz önemli bir veridir. 2016 yılında savunma ve havacılık sanayi ürünlerinin kilogram başına ihracat değeri 27.7 dolardır. Türkiye genel ihracatına bakıldığında bu rakam 1.37 dolardır. Savunma ve havacılık sanayinin stratejik önemi her alanda olduğu gibi ekonomi alanında da hayati derecededir. Bu alanda ya-

pılacak her yatırımın, verilecek her desteğin ülkemiz ekonomisine, dış ticaretine getireceği faydalar misli ile geri dönecektir. Savunma ve havacılık sanayii entegre bir yapıya sahip. Bir ürün, bir çok firmanın, binlerce alt ürünün yer aldığı bir tedarik zinciriyle üretiliyor. Savunma ve havacılık sektörü, tasarımdan üretime, KOBİ'lerden lobilere geniş bir lojistik ağı aynı zamanda. Ve bu ağ,

2023 hedefi

Savunma ve Havacılık Sanayi İhracatçıları Birliği'nin 2023'te 25 milyar dolarlık ihracat yapma hedefi bulunmaktadır.

günümüzde tüm dünyayı kapsıyor. Bu anlamda savunma sektörümüz için, uluslararası işbirliği önemli, önemliden ziyade gerekli. Birliğimiz, Türk savunma ve havacılık sanayiini tüm dünyaya tanıtmaya gayesi ile çalışmalarına devam etmektedir. Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği (AB) ülkeleri sektörümüzün ihracatının en çok olduğu bölgelerin başında gelmekte. Ortadoğu pazarındaki etkinliğimizi artırarak sürdürmekteyiz. Uzakdoğu pazarı ise Birliğimizin önem verdiği, yatırımlarda bulunduğu ve ihracatını artırdığı bir pazar olarak gündemimizde yer almakta.

İNOVASYON BİZİM İÇİN ÇOK ÖNEMLİ

Savunma ve havacılık sektörü, sürekli gelişen teknolojisi ile ülkelerin gelişmişliğine direkt katkısı olan sektörlerin başında geliyor. Dünyayı değiştiren, geliştiren çoğu teknolojinin çıkış noktası savunma ve havacılık sanayii. Her geçen gün yeni teknolojiler

üretiliyor ve sizin de bu teknolojilere sahip olmanız gerekiyor. Yüksek teknoloji ve Ar-Ge, savunma ve havacılık sektörü için kritik derecede önemli. Sektörümüzün Ar-Ge harcamaları yaklaşık 1 milyar dolar. Bu büyük bir rakam ancak sektörün doğası bunu gerektiriyor. Üniversitelerimiz bünyesinde yer alan teknokentlerde faaliyet gösteren, OSSA, SAHA İstanbul, Gebze, İzmir, Bursa, Eskişehir gibi savunma ve havacılık kümelerinde güç birliği yapan firmalarımız yoğun bir biçimde dünyaya öncülük eden teknolojileri geliştirmek için çalışıyor. Tüm bu çalışmaların neticesinde F35 gibi A400M gibi dünya çapında projelerde ortak olan, uydu üretim ve test merkezini inşa eden, uydu fırlatma üssü inşa çalışmalarına başlayan, muharip savaş uçağı ve özgün helikopter projelerini başlatan, milli gemisini üreten bir Türk Savunma ve Havacılık Sanayii görüyoruz. Bu tip projeler, bu alana ilgi duyan gençlerin geleceğe yönelik kariyer planlamalarında etkili oluyor.

1.67 MİLYAR DOLAR

Savunma ve Havacılık Sanayi İhracatçıları Birliği, 2016 yılında 1 milyar 677 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir.

%1.2 PAY

2016 yılında sektörün Türkiye'nin toplam ihracatından aldığı pay yüzde 1.2 oldu.

35 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Sektörde yaklaşık olarak 35 bin kişiye iş imkanı sağlanmaktadır.

961 FİRMA

2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 961'dir.

%0.5 ARTIŞ

Birliğin ihracatında bir önceki yıla göre yüzde 0.5 oranında artış yaşandı.

158 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 158 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Birleşik Devletler	587.240
2 Almanya	185.237
3 Malezya	99.422
4 Azerbaycan-Nahçıvan	83.617
5 Birleşik Krallık	64.069

2016 Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller Sektörü

Ali Can Yamanyılmaz
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

2017'de yeni pazarlara açılacağız

2017 yılında sektörümüzün açılacağı yeni pazarlar sayesinde ihracatımızın yılı rekorlarla kapatmasını hedefliyoruz.

YAŞADIĞI tüm sıkıntılara rağmen artan ihracat rakamları ile son yıllarda ihracatın yıldız sektörleri arasında yer alan Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller Sektörü 2016 yılını, 2015 yılına kıyasla yüzde 4.5 oranında artış göstererek yaklaşık 2 milyar dolar ihracat rakamı ile kapattı. İhracatımızı ağırlık bazında incelersek, 2016 yılında 2015 yılına kıyasla göre yüzde 17 artış ile 985 milyon kg'lık ihracat ile kapattık. 2016 yılında 2015 yılına kıyasla sektör ihracatımızın miktar bazında yüzde 17 oranında artış gösterirken, değer bazında yüzde 4.5'lük artış göstermesi, ürünlerimizin ihracat değerinin azaldığına işaret etmektedir. Tüm bu gelişmeler sonucu sektörümüz, Türkiye'nin tarım ihracatında yaklaşık yüzde 10 toplam ihracatında yüzde 1.3'lük pay elde etmiştir. 2016 yılı sektör ihracatımızı ülkeler bazında incelersek, son yıllarda olduğu gibi yine ilk sırayı Irak'ın aldığını görmekteyiz. 2016 yılı Irak ihracatımız geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre yüzde 0.2 azalış ile 556 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Irak

bu rakamlar ile ihracatımızda yaklaşık yüzde 30'luk pay almıştır. 2016 yılında iki ülke arasındaki gelişmeler nedeniyle ihracatımız zaman zaman durma noktasına gelse de Irak, yine en büyük ithalatçımız konumundadır. Özellikle sektörün alt sektör lideri konumunda olan kanatlı sektörü ve süt ürünleri alt sektörlerinin en büyük pazarı Irak olmuştur. İkinci sırada 164 milyon dolar ve yüzde 9'lük oran ile su ürünleri ve balıklar alt sektörünün en büyük ithalatçısı olan Hollanda, üçüncü sırada ise 112 milyon dolar ve yüzde 6'luk pay ile su ürünleri ve balıklar alt sektörünün önemli bir pazarı olan Almanya yer almaktadır. 2015 yılında toplamda 134 ülkeye ihracat gerçekleştirirken 2016 yılında toplamda 140 ülkeye ihracat gerçekleştirdik. 2016 yılında, 2015 yılında ihracat gerçekleştirmediğimiz Panama, Vietnam (Güney), Barbados, İzlanda, Surinam, Çad, Yeni Zelanda, Dominik Cumhuriyeti, Letonya, Bermuda, Estonya ülkelerine ihracat gerçekleştirdik. Bu ülkelerin birçoğunu ihracatımızı süt tozu ile yaptık.

LİDERLİK TAZE BALIKTA

Su ürünleri ve hayvansal mamuller sektörü; canlı hayvanlar, süt ve süt ürünleri, su ürünleri ve balıklar, kanatlı eti, yumurta, hayvansal ürünler ve bağırsak alt gruplarına ayrılmıştır. Alt sektörlerde ihracat değeri bakımından liderlik konumunu taze balıklar almakta olup, bunu sırasıyla kanatlı eti, yumurta ürünleri izlemektedir. Taze balıklar, 2016 yılında 2015 yılına kıyasla değer bazında yüzde 15 oranında artış göstererek sektör ihracatında yüzde 22'lik pay ile ilk sıradaki yerini almıştır. 2015 yılında ihracatımızda ilk sırada yer alan kanatlı eti yüzde 18'lik düşüş nedeniyle 2016 yılında ihracatımızda ikinci sıraya gerilemiştir. Yumurtalar, yüzde 15'lik pay ile üçüncü sırada yer almaktadır. Bu ilk üç ürünün ardından ihracatımızda yüzde 10'luk pay ile balık filetoları, yüzde 8'lik pay ile peynir ve yaklaşık yüzde 5'lik pay ile süt tozu yer almaktadır. 2016 yılında 2015 yılına kıyasla ürün bazında en büyük artış süt tozunda olmuştur. Süt tozu ihracatımızdaki

miktarda yüzde 585'lik; değerde ise yaklaşık yüzde 477'lik artış dikkat çekicidir.

2017 REKORLAR YILI OLACAK

2016 yılını değerlendirirken, sektörümüzün Irak ile yaşanan sorunlar, Rusya'nın ürünlerimize uyguladığı yasağın devam etmesi gibi olumsuz durumları da göz önüne aldığımızda 2016 yılını düşük bir artış oranı ile de olsa kapatmış olmamız bizleri çok mutlu etmiştir. Her zaman alternatif pazarların sektör için önemini vurguluyoruz. 2017 yılında sektörümüzün açılacağı yeni pazarlar ile ihracatımızın yılı rekorlar ile kapatmasını hedef-

liyoruz. 2017 yılı ve sonrası için mevcut pazarlarımızı varlığını ve etkinliğini devam ettirmek ile birlikte ürünlerimiz için yeni rotalar, hedefler belirlemeliyiz. Sektör için önümüzdeki dönemde alternatif pazarlar olarak Uzakdoğu ülkeleri, Afrika, İsrail, Suudi Arabistan, Güney Amerika olarak belirlenmiştir. Özellikle Tarım Bakanlığımızın Uzakdoğu ülkeleri ile ikili anlaşmalarının sektörümüz için oldukça faydalı olacağı öngörülmektedir. Japonya'nın da kanatlı ürünlerimiz için önemli bir pazar olacağına inanıyoruz. İhracatçılarımız da belirlenen yeni hedef pazarlara girebilmek için uluslararası fuarlara katılmalı, ticaret heyetleri düzenlemeli, bu ülkelerden alım heyeti davet etmelidir. Bizlerin görevi de 2023 yılı ihracat hedefi yolunda ihracatçılarımıza ışık tutmaktır. Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller sektörümüz için, 2023 yılı hedefi 5 milyar dolar olarak belirlenmiştir. Zaman zaman ihracat rakamlarımız düşüş gösterse de sektörümüzün 5 milyar dolar hedefine ulaşacağına inancımız tamdır.

2023 hedefi

Sektörün 2023 yılı ihracat hedefi 5 milyon dolar olarak belirlenmiştir.

1.89
MİLYAR DOLAR

Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller sektörü 2016 yılında 1.89 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi.

%1.3 PAY

Sektörün Türkiye'nin toplam ihracatından aldığı pay yüzde 1.3 seviyesine ulaştı.

5 MİLYON KİŞİYE
İSTİHDAM

Tarım sektöründe çalışan 5 milyon kişinin büyük çoğunluğu sektör tarafından istihdam edilmektedir.

1.067 FİRMA

2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 1.067 oldu.

%4.5 ARTIŞ

Sektör 2016 yılını, 2015 yılına kıyasla yüzde 4.5 oranında artış göstererek kapattı.

140 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 140 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Irak	556.301
2 Hollanda	164.529
3 Almanya	112.646
4 İtalya	111.171
5 Suriye	68.953

Osman Bağdatlıoğlu
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Önümüzde büyük fırsatlar var

Türkiye 20 milyar dolarlık dünya süs bitkileri ihracatında payını her geçen yıl artırıyor. Bugün tüm dünya Türkiye'deki potansiyelin farkında ve bizi önemli bir üretici/ihracatçı ülke olarak kabul etmiş durumda.

SÜS BİTKİLERİ sektörü son yıllarda tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de gelişen bir sektör. Türkiye sektörde sahip olduğu iklimsel ve coğrafi avantajın yanı sıra, dinamik ve hızlı gelişen bir firma yapılanmasına da sahiptir. Türkiye toplam 20 milyar dolar olan dünya süs bitkileri ihracatında payını her geçen yıl artırmaktadır. Bugün tüm dünya Türkiye'deki potansiyelin farkındadır ve bizi önemli bir üretici/ihracatçı ülke olarak kabul etmiş durumdadır. Dünya süs bitkileri sektöründe 18 milyar dolarlık ithalat yapılmaktadır. Türkiye ise dünya toplam ithalatının ancak yüzde 0.4'ünü karşılamaktadır. Tüm bu rakamlar bize ülkemizin süs bitkileri sektörü gelişiminin önünde büyük fırsatlar olduğunu göstermektedir. Türkiye süs bitkileri sektörünün 2023 yılı için hedeflenen 500 milyon dolar ihracat hedefine ulaşabilmesi için yeni atılımlar yapması şarttır. Yeni pazarlar bulmak ve yeni ürünler ile rekabetçiliği artırmak gerekmektedir. Türkiye süs bitkileri ve mamulleri ihracatı 2016 yılında bir önceki yıla kıyasla değer bazında yüzde 5 artış göstererek 81 milyon 357 bin dolara ulaştı. Sektörün ihracatında Hollanda ilk sırada yer alırken, İngiltere, Türkmenistan, Almanya, Kazakistan, Özbekistan, Irak, Azerbaycan, Bulgaristan, Romanya, ilk on sırada yer alan diğer ülkeler oldu. Canlı bitkiler ihracatında, 2016 yılında, geçen yıl aynı

döneme göre yüzde 10 artış görüldü. Bu dönemde canlı bitkiler ihracatı 45 milyon 206 bin dolar olarak gerçekleşti. Türkmenistan, Kazakistan, Özbekistan, Almanya ve Irak canlı bitkiler ihracatında en önemli pazarlarımızdır. Kesme çiçekler ürün grubu ihracatı ise 2016 yılında, 27 milyon 292 bin dolar olarak gerçekleşti. Kesme çiçek ihracatında en önemli pazarlar sırasıyla İngiltere, Hollanda, ve Romanya oldu.

TANITIM FAALİYETLERİMİZ DEVAM EDECEK

2016 yılında da, Birliğimiz süs bitkileri sektöründe önemli tanıtım faaliyetleri, yurtdışı heyet ve fuar organizasyonları gerçekleştirmeye devam etti. Süs Bitkileri ihracatını artırmak amacıyla yurtdışında pek çok organizasyona imza attık. Hedef pazarlarımız olan Hollanda ve Almanya'da önemli sektörel fuarlara katılım sağladık. Sektörümüzde önemli üretici ülke olan Kenya'ya ihracatçı firmalarımızın katılımıyla bir ticaret heyeti düzenledik. 25 firmadan 40 temsilcinin katıldığı heyet kapsamında fuar ziyareti, üretici firma ziyaretleri ve sektörel kuruluşlarla toplantılar gerçekleştirdik. 2016 yılında sektörümüzün önemli bir projesi olan Expo 2016 Antalya Bahçecilik Exposu düzenlendi. Söz konusu Expo kapsamında, önemli organizasyonlar ve tanıtımlar yapıldı. Birçok yabancı ülke ulusla-

rarası bahçelerle Expo'ya katıldı. Türkiye'de ilk kez düzenlenen bu botanik Expo'su, sektörümüzün tanıtımı açısından da önemliydi. Expo ile başlayan sürecin, ülkemizde özellikle peyzaj ve dış mekan bitkileri alanında sektörel yatırımları artırmasını ve bu alanda ihracatımızın daha da fazla gelişmesini bekliyoruz. Dünyadaki sektörel paydaşlarla sürekli iletişim içindeyiz. Dünya çiçek ticaretinde önemli kuruluşlar olan Union Fleurs ve AIPH'te ülkemizi başarıyla temsil etmeye devam ediyoruz. Yurtiçinde de sektörel bilinci artırmak ve tüketimi artırarak ihracata dolaylı olarak destek vermek amacıyla tanıtım faaliyetleri yapıldı. Bunların en önemlisi Mayıs ayında Antalya'da düzenlediğimiz 12'nci Antalya Çiçek Festivali idi. Uluslararası bir boyut kazanan festival halkın ve sektörel paydaşların katılımıyla kutlandı, festivalde 2 milyon dal çiçek kullanıldı. Çiçek üreticisi ve ihracatçısı firmaların katıldığı en güzel çiçekten araç tasarımı yarışmasında ihracatçı firmaların

dereceye giren tasarımlarına ödüller verildi. Yine geçtiğimiz yıl Yeşil Şehirler temalı projeler de geliştirerek hem sektörümüzü hem yaşadığımız çevreyi geliştirecek çalışmalara da imza attık. Yeşil Şehirler ve kentsel peyzaj projeleri artık tüm dünyada ön plana çıkıyor. Biz de yeni projeler yaparak daha yeşil bir çevre bilincine katkıda bulunacağız.

2023 İÇİN HEDEFİMİZ BÜYÜK

2017 yılında ihracatımızın 100 milyon dolara ulaşmasını hedefliyoruz. Hedefimize ulaşmak için yeni projelere ve etkin tanıtım çalışmalarına devam edeceğiz. Bu yıl yeni bir sektörel URGE projesi başlattık. “Süs bitkileri sektöründe global trendler ve yeni pazarlar” adlı projemiz yeni bir sektör yol haritası çizmede bize öncülük yapacak. Bu proje ile ülkemiz süs bitkileri sektörü ihracatını artırarak, dünya ihracatçıları arasındaki yerini ve aldığı payı yükseltmek amaçlıyoruz. Projedeki firmalara hedef pazarlarda rekabetçi

avantaj sağlamaya yönelik olarak üretim ve ihracat yapısının geliştirilmesi hedefleniyor. Projede, dünya üzerinde önemli ithalatçıları arasında yer alan İsveç, Norveç, Danimarka, Finlandiya, Latvia, Letonya, İspanya-Portekiz, Almanya, Hollanda, Azerbaycan, Kazakistan, ABD, Kanada, Japonya, Umman, Dubai pazarlarına yönelik yurtdışı pazarlama programları düzenlenmesi planlanmaktadır.

2023 hedefi

2023'te sektörün 500 milyon dolarlık süs bitkileri ihracatı gerçekleştirilmesi ve 300 bin kişiye doğrudan istihdam sağlaması hedefleniyor.

81.3 MİLYON DOLAR

2016 yılında süs bitkileri ve mamulleri ihracatı 81.3 milyon dolar oldu.

%0.1 PAY

Sektörün Türkiye ihracatından aldığı pay yüzde 0.1 seviyesindedir.

25 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Sektör Türkiye genelinde 25 bin kişiye istihdam sağlarken vasıfsız işgücüne de imkan sunuyor.

309 FİRMA

2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 309 oldu.

%5 ARTIŞ

2016 yılında süs bitkileri ve mamulleri ihracatı yüzde 5 arttı.

65 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 65 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Hollanda	16.488
2 Birleşik Krallık	11.337
3 Türkmenistan	8.686
4 Almanya	7.794
5 Kazakistan	7.787

İsmail Gülle
TIM Sektörler Konseyi Üyesi

Sektörümüz sanayi 4.0'da da öncü konumda

2016'da Türkiye'nin tekstil sektöründeki ilk Ar&Ge-İnovasyon merkezi olan İTA İstanbul'u, Türkiye'de faaliyet gösteren tüm Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçı Birlikleri ve Alman RWTH Aachen Üniversitesi Tekstil Teknoloji Enstitüsü işbirliğiyle açtık. Birçok alanda öncü olan sektörümüz sanayi 4.0 konusunda da Türkiye'de öncü olma yolundaki en önemli adımını atmış oldu.

2016 YILI sanayicilerimiz ve sektörlerimiz için kolay bir yıl olmadı. Rusya ile yaşadığımız uçak hadisesi, Ortadoğu coğrafyasında yaşanan siyasi ve askeri çatışmalar, ülkemizin karşı karşıya kaldığı hain darbe girişimi, dünya genelinde yaşanan terör olayları, küresel durgunluk; sosyal hayatımızdan ekonomimize her şeyi etkiledi. Ancak sektör temsilcileri olarak ülkemizi kalandırma, insanlarımıza istihdam sağlama, katma değerli ürünler üretebilme gayesi ile yılmadık, sürekli çalıştık. Özellikle 15 Temmuz hain darbe girişiminden sonra ülkemize karşı yürütülen negatif algıyı yıkmak ve yabancı alıcılarımıza güven tazelemek için Eylül ayında Paris'te "Textile Talks" adıyla dev bir organizasyon düzenledik. Dünyanın önde gelen tekstil sektörü temsilcileri ve uluslararası basın mensuplarının da iştirak ettiği toplantıda darbe girişimi nedeniyle Türkiye'de hiçbir sorun yaşanmadığını, üretimin

ve teslimatın kesintisiz sürdüğünü vurguladık. Bugüne kadar Türkiye'de yatırım yapan hiçbir firmanın zarar etmediği, bundan sonra da etmeyeceğinin mesajlarını verdik. 2017 yılında da ABD ve Rusya'da benzer çalışmalar yürütmeyi hedefliyoruz.

2016'NIN EN ÖNEMLİ GELİŞMESİ AR-GE

2016 yılında Ar-Ge alanında da önemli çalışmalarımız oldu. Türkiye'nin tekstil sektöründeki ilk Ar&Ge-İnovasyon merkezi olan İTA İstanbul'u Türkiye'de faaliyet gösteren tüm Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçı Birlikleri ve Alman RWTH Aachen Üniversitesi Tekstil Teknoloji Enstitüsü işbirliğiyle açtık. Birçok alanda öncü olan sektörümüz; sanayi 4.0 konusunda da Türkiye'de öncü olma yolundaki en önemli adımını atmış oldu. Ar-Ge faaliyetlerimizin yanında; sektörümüzün tasarıma ve tasarımcıya olan

ihtiyacını karşılamak ve genç arkadaşlarımıza kendilerini geliştirmesi için yeni fırsatlar yaratmak amacıyla her yıl düzenli olarak gerçekleştirilen İstanbul İTHİB Uluslararası Kumaş Tasarım Yarışmamızın 2016 yılında 11'incisini düzenledik. İlk defa uluslararası boyuta taşıdığımız kumaş tasarım yarışmasına ülkemizden ve yurtdışından yoğun başvuru aldık. Türkiye, tekstil ve hammaddeleri ihracatında dünyanın sekizinci büyük ihracatçısı olarak sıralanmaktadır. Bunun yanında Avrupa Birliği'nin en büyük ikinci tekstil ve hammaddeleri tedarikçisi olarak konumlanmış durumdadır. 2016 yılında yapmış olduğumuz Ar-Ge faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini sağladığımız takdirde bu sıralamada daha ön sıralara çıkacağımızdan hiçbir kuşku yok. Tekstil ve hammaddeleri sektörü olarak, 2017 yılında Ar-Ge ve inovasyon faaliyetlerine verdiğimiz önemi sürdürmeye kararlıyız. Yurtdışında ülkemiz ve sektörü-

2023 hedefi

*2023 kapsamındaki hedef
20 milyar dolar ihracat
seviyesine ulaşmak.*

müze yönelik tanıtım faaliyetlerimize de kesintisiz bir şekilde devam edeceğiz.

AB ÜLKELERİNE İHRACATTA ARTIŞ VAR

2016 yılında, tekstil ve hammaddeleri ihracatımızdan yüzde 51 oranında pay alan Avrupa Birliği ülkelerine yönelik ihracatımız, 2015 yılına göre yüzde 8.8 artışla 4 milyar dolar olarak gerçekleşti. Avrupa Birliği'nde en fazla ihracat gerçekleştirdiğimiz ülkeler sırasıyla; 730 milyon dolar ihracatla İtalya, 599 milyon dolar ihracatla Bulgaristan, 381

milyon dolar ihracatla Almanya, 301 milyon dolar ihracatla İngiltere ve 288 milyon dolar ihracatla İspanya'dır. 2016 tarihinde AB'de en fazla ihracat artışı yaşadığımız ülkeler yüzde 114 artış ile Estonya, yüzde 93 artış ile Bulgaristan'dır. Bu dönemde Özellikle İTHİB olarak, Tahran-Türkiye Ticaret Merkezi'nde 19 üye firma ile faaliyet gösterdiğimiz İran'a ihracatımızın yüzde 11 oranında artması sevindiricidir. Ürün grupları bazında tekstil ve hammaddeleri ihracatımız değerlendirildiğinde; en önemli ürün grubunun toplam tekstil ve hammaddeleri ihracatımızdan aldığı yüzde 31.8 pay ve 2.5 milyar dolarlık ihracat değeri ile dokuma kumaş olduğu gözlemlenmektedir. Bu dönemde ev tekstili ihracatımız 1.8 milyar dolar ve iplik ihracatımız 1.6 milyar dolar; örme kumaş ihracatımız 1.5 milyar dolar; teknik tekstil ihracatımız 1.5 milyar dolar; elyaf ihracatımız 555 milyon dolar seviyelerinde gerçekleşmiştir.

7.9 MİLYAR DOLAR
Tekstil ve Hammaddeleri Sektörü 2016 yılında 7.9 milyar dolar değerinde ihracat gerçekleştirdi.

%5.5 PAY
Sektör, Türkiye'nin ihracatından yüzde 5.5'lik pay aldı.

500 BİN KİŞİYE İSTİHDAM
Sektörde 2016 yılında kayıtlı yaklaşık 500 bin kişi istihdam edilmiştir.

10.535 FİRMA
2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 10.535'tir.

%1 AZALIŞ
Sektör 2016 yılında yüzde 1 oranında azalış yaşadı.

210 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dâhil olmak üzere 210 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 İtalya	730.116
2 Bulgaristan	598.666
3 İran	437.412
4 Almanya	381.120
5 Birleşik Devletler	314.273

Noyan Gürel
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Sektör istikrarlı büyümesini sürdürüyor

Tütün sektörü bütün tarım ürünleri arasında en az inişi çıkışı olan bir sektörlerinden biridir. Sağlam ve güvenilir bir talebe dayalı üretim olmasından dolayı ekonomik olarak istikrarlı gelişmektedir.

2016 YILI arz talep dengesinin birbirine çok yakın olduğu bir yıl oldu. Bölgesel karışıklıklar ve ülkemizde yaşanan süreçler sektörümüzü etkilemedi. Ama ister istemez ülkemizden alım yapan müşterilerimizi düşünmeye sevk etti. Bizler de sektör olarak herhangi bir sürdürülebilirlik sorununun yaşanmayacağı ve bu konuda bir tehlike olmadığını bütün taahhütlerimizi eksiksiz ve zamanında yerine getireceğimiz konusunda güvenceler verdik, yazılar yazdık. Dış alıcılarımızı 15 Temmuz sonrası devamlı bilgilendirdik, telkin ettik, rahatlattık. Hava şartları lehimize gitti ve daha kaliteli bir ürün almamız olanak dahiline soktu.

Tütün sektörü bütün tarım ürünleri arasında en az inişi çıkışı olan sektörlerden biridir. Sağlam ve güvenilir bir talebe dayalı üretim olmasından dolayı ekonomik olarak istikrarlı gelişmektedir. Tescilli tohum üre-

tim ve kullanım çalışmaları hızla devam etmektedir. Bu tohumları kullanan üreticiler hastalıklara daha dayanıklı ve verimli ve dolayısıyla daha tatmin edici bir gelir sağlamaktalar. Bu gelişmeyi gören öbür üreticiler de tescilli tohuma geçmektedir. Dolayısı ile hedefimiz olan yüzde 100 tescilli tohum kullanımına doğru hızla ilerlemekteyiz.

ÜRETİCİYİ BİLİNÇLENDİRMEYE ÇALIŞIYORUZ

Tütün dışı yabancı maddelere karşı sektörün açtığı mücadele devam etmektedir. Bu konuda bütün tütün yetişen bölgelerde eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları yapıyoruz. Tütün üretim veya kurutması esnasında içine yabancı madde karışır ve bunları daha sonra ayırmak hem zahmetli hem de çok pahalıdır. En iyisi bu çalışmalar vasıtasıyla karışmasını engelleyebilmektir. Kabaca yaban-

cı maddeler iki ana kategoriye ayrılır. Doğal olan (bitkisel, toprak, taş) ve de Sentetik (plastik, elyaf, demir). Doğal maddeler tarla üretim aşamasında bulaşabilir. Genelde dizme veya kurutma alanlarının temiz tutulması yabancı madde bulaşmasını büyük ölçüde önleyebilir. Bulaşımın çoğu bilinçsizlikten kaynaklanır. Yabancı maddenin nihai tüketiciye ulaşması bir felaket olarak adlandırılır ve ciddi kurallara riayet ederek önlenmeye çalışılır. Çevre kirliliğine büyük çapta gübre fabrikalarının kullandığı polypropilen çuvalar yol açmaktadır. İleride bu tip malzemelerin tarımsal alanlardan yasaklanması çok yerinde olur. Birkaç ay sonra devreye girecek marketlerde plastik torba fiyatlandırmasının da çevre kirliliğine son verecek olan adımlardan bir tanesi olduğunu düşünüyoruz. Tarımda kullanılan ilaçlar ile alakalı üreticilerimize hem destek hem de eğitim veriyoruz. Tarım

bakanlığının onayı olmayan ilaçların kesinlikle mücadelede kullanılmaması ve kullanılması gerekenlerin de doğru kullanılması konusunda ikaz ve eğitimler veriyoruz.

SEKTÖR OLARAK İYİ TARIM UYGULAMALARINA ÖNEM VERİYORUZ

İyi tarım uygulamaları ile alakalı eğitim ve yol gösterici faaliyetler tam sürat devam edip artık sektörümüzde bir hayat tarzı haline, hatta bütün tarım sektörüne örnek olacak seviyelere gelmiştir. Sektördeki her firma artık bütün üretim yapılan alanlardaki hamle ve işlemleri üretici başında online platformlar üzerinden izlemektedir. Organik tarım uygulamaları sektörümüzde başarılı bir grafik izleyerek sağlam temeller üzerinde büyümektedir. Bu uygulamada aynı tarlaların kullanılması zorunluluğundan dolayı uzun vadeli ekici kontratı yapılması mevzu-

atta değişiklik yapılarak mümkün hale gelmiştir. TAPDK'ya olan talebimiz kısa bir çalışma sonunda onaylanmış ve resmi gazetede yayınlanarak beş seneye kadar sadece organik tarımda uygulanabilen bir kontrat modeli geliştirilmiştir.

2023 hedefi

Tütün ve tütün mamulleri sektörünün 2023 vizyon hedefleri doğrultusunda 1.2 milyar dolarlık ihracata ulaşması öngörülmüştür.

1.01 MİLYAR DOLAR

Sektör 2016 yılında 1.01 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirdi.

%0.7 PAY

Sektörün Türkiye ihracatındaki payı 2016 yılında yüzde 0.7 olarak gerçekleşti.

800.000 KİŞİYE İSTİHDAM

Sektördeki kişi sayısı tarımda çalışanlarla birlikte 800 bindir.

35 FİRMA

2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 35'tir.

%10 ARTIŞ

Sektörün 2016 yılında gerçekleştirdiği ihracat yüzde 10 oranında arttı.

93 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 93 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Birleşik Devletler	159.784
2 İran	149.069
3 Bahreyn	70.063
4 Suudi Arabistan	61.672
5 Irak	56.023

Mustafa Satıcı
TIM Sektörler Konseyi Üyesi

Uzak pazarlarda artış var

2016 yılında yeni pazarlar anlamında bir ivme yakaladık, 2017 yılında da bu ivmeyi artırarak devam ettirmeyi ve bulunduğumuz pazarlarda da pazar payımızı artırmayı hedefliyoruz. Avrupa'dan Uzakdoğu'ya, Türk Cumhuriyetlerden Körfez ülkelerine kadar dünyanın her yerinde sofralara kaliteli ve çeşitli Türk yaş meyve ve sebze ürünlerini ulaştırmak için çaba sarf ediyoruz.

YAŞ MEYVE ve sebze sektörü çok dinamik bir yapıda olmasının yanı sıra güncel gelişmelerle etkileşime hayli açık bir sektör. Bu bağlamda, 2016 yılında küresel ekonomik problemlerin, Rusya ile yaşanan sorunun ve çevre coğrafyamızda süregelen karışıklıkların sektörü etkilemiş olduğunu söyleyebiliriz. Diğer taraftan, sektörün bu tarz olumsuzluklara karşı direncini yükseltebilmek adına yapılan çalışmalar sonuçlarını göstermeye başlamış ve yaşanan tüm sorunlara rağmen toplam ihracatımızdaki düşüş yüzde 5 seviyesinde kalmıştır. Ülkemiz yaş meyve sebze ihracatı 2016 yılında bir önceki yıla oranla 107 milyon dolar azalış gösterdi ve yaklaşık 2 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Sektör bu rakamla ülkemiz ihracatında yüzde 1.5'lik bir paya sahip. Ülke bazında analiz edecek olursak, ülkemizden 137 ülkeye yaş meyve sebze ihracatı yapılıyor. İhracatımızda en büyük pay 331 milyon dolar ile geçen sene olduğu gibi bu sene de Rusya'nın. Rusya'yı 293

milyon dolar ile Irak ve 201 milyon dolar ile Almanya takip ediyor.

UZAK BÖLGELERE YOĞUNLAŞIYORUZ

Geleneksel ticaret partnerlerimiz olan bu ülkelerin yanında halihazırda varlık gösterdiğimiz Beyaz Rusya, Gürcistan, Azerbaycan, Kazakistan gibi birçok ülkeye olan ihracatımız önemli oranda arttı. Bu noktada, Körfez ülkeleri üzerine çalışmalar yapıyoruz. Diğer taraftan, ihracat ağıımızı geliştirmek için alternatif pazar arayışlarına da aktif bir şekilde devam ediyor, bunun da meyvelerini almaya başlıyoruz. Örneğin Hong Kong'a ihracatımız 2016 yılında yüzde 124 arttı, Çin'e kiraz ve genel olarak Uzakdoğu'ya narenciye ihracatının açılması için çalışmalar yürütüyoruz. Ürün grubu olarak baktığımızda, 880 milyon doları aşkın ihracat rakamı ile en fazla ihracat yapılan ürün grubunun narenciye olduğunu görüyoruz. 600 milyon doların üzerinde ihracat ile yaş meyve ihracatı ikinci sırada

yer alırken yaş sebze ihracatı 463 milyon dolar ile üçüncü sırada geliyor. Ürün bazında ise 312 milyon dolar ile en fazla ihracatı yapılan ürün mandarin olarak karşımıza çıkıyor. Diğer önemli ihracat kalemlerimiz ise limon, domates, kiraz-vişne, portakal, üzüm, nar, biber, greylift ve elma.

YENİ YÜKSELEN PAZARLAR

2016 yılında yaş meyve sebze sektörümüzde 2000'in üzerinde ihracatçı firmamız faaliyet gösteriyor. İlaveten doğrudan ihracat yapmayan fakat ihracat odaklı üretim yapan firmalar ve bu firmaların sağladığı istihdam da göz önünde bulundurulduğunda sektör ülkemiz istihdamına çok önemli bir katkı sağlıyor. 2016 yılında yeni pazarlar anlamında bir ivme yakaladık, 2017 yılında da bu ivmeyi artırarak devam ettirmeyi ve bulunduğumuz pazarlarda da pazar payımızı artırmayı hedefliyoruz. Avrupa'dan Uzakdoğu'ya, Türk Cumhuriyetlerden Körfez ülkelerine kadar

dünyanın her yerinde sofralara kaliteli ve çeşitli Türk yaş meyve ve sebze ürünlerini ulaştırmak için çaba sarf ediyoruz. Bu kapsamda, birçok farklı ülkede fuarlara katılarak ürünlerimizin tanıtımını yapıyor, alım heyetleri düzenleyerek yabancı alıcılar ile Türk ihracatçılarımızı bir araya getiriyor, Ekonomi Bakanlığı desteğinde yürüttüğümüz Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi Projeleri kapsamında birçok faaliyetin yanı sıra çok sayıda ülkeye ticaret heyetleri düzenliyoruz.

2023'E HAZIRIZ

Öte yandan, sektörün gelişmesi için her zaman önemini ayrıca vurguladığımız Ar-Ge ve inovasyon çalışmalarını yürütüyor, sektörün paydaşlarını bir araya getiren eğitim, seminer, toplantı ve paneller organize ediyoruz. Ülkemiz 2023 hedefine emin adımlarla ilerlerken biz yaş meyve ve sebze sektörü temsilcileri de elimizden gelen katkıyı sunmak için var gücümüzle çalışıyor, tüm

enerjimizi ortaya koyuyoruz. Sektör olarak 2023 hedefimiz ise 5.6 milyar dolar ihracat rakamını yakalamak. Sahip olduğumuz dinamizm ve kararlılık ile bu hedefe ulaşacak potansiyelimiz olduğunun farkındayız. Bu noktada yapmamız gereken, markalaşma ve tanıtıma önem vererek pazarlarımızı geliştirmek, Ar-Ge ve inovasyon ile yüksek katma değerli ürünlerin üretim ve ihracatını gerçekleştirmek ve bu sayede geleceğe sağlam adımlarla yürümek.

2023 hedefi

Yaş sebze meyve sektörünün 2023 yılı ihracat hedefi 5.6 milyar dolardır.

1.97 MİLYAR DOLAR

Türkiye'nin yaş meyve sebze ihracatı 2016 yılında 1.97 milyar dolar oldu.

%1.5 PAY

Sektörün Türkiye'nin toplam ihracatındaki payı yüzde 1.5 dolaylarındadır.

GENİŞ İSTİHDAM

Sektörün gerçekleştirdiği istihdam, tarım alanlarında çalışanlarla birlikte yüzbinlerce kişiye denk geliyor.

2.020 FİRMA

2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 2.020'dir.

%5 AZALIŞ

Türkiye'nin 2016'da yaptığı yaş meyve sebze ihracatı 2015 yılına göre yüzde 5 azaldı.

137 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 137 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Rusya	331.821
2 Irak	292.966
3 Almanya	201.234
4 Ukrayna	132.704
5 Suudi Arabistan	119.705

Mehmet Emre Uygun
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Zeytinyağında dünya ikincisi olabiliriz

Sahip olduğumuz coğrafi konum, zeytincilikteki tecrübe ve teknik bilgi birikimimiz, mevcut zeytinlikler ve yeni dikim alanlarının talebi giderek artan organik üretim içi de uygun olması ve devletin ihracat odaklı gelişme stratejisi ile 330 milyon zeytin ağacı hedeflenmesi, Türkiye'yi zeytinyağı üretiminde İspanya'dan sonra dünya ikincisi yapabilir.

2016 YILINDA Türkiye geneli zeytinyağı ihracatımız, 17.8 bin ton olarak gerçekleşmiş, bu miktara karşılık yaklaşık 70 milyon dolar tutarında döviz geliri elde edilmiştir. Bu rakamlar bir önceki yılda 12.8 bin ton zeytinyağı ihracat miktarı ve yaklaşık 60 milyon dolar tutarı olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında Türkiye genelinde toplam 112 ülkeye ve 4 serbest bölgeye zeytinyağı ihracatı yapılmıştır. Bu ülkeler arasında ABD, İspanya, Suudi Arabistan, Irak ve İran en çok ihracat yapılan ülkeler olarak ilk sıralarda yer almaktadır. İlk 10 ülkeye gerçekleştirilen zeytinyağı ihracatımız toplamın tutar bazında yüzde 76.60'ını, miktar bazında ise yüzde 78.70'ini oluşturmaktadır. 2016 yılı zeytinyağı ihracatımızın 7.598 tonu dökme, 1.480 tonu varilli, 8.729 tonu ise kutulu/ambalajlı olarak gerçekleşmiştir. Bu durumda, toplam zeytinyağı ihracatının ortalama yüzde 49'u kutulu olarak gerçekleşmiştir. Bilindiği üzere, tüm üretici ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de sofralık zeytinde ve zeytinyağında

üretim, tüketim ve ihracat istatistikleri sezon bazında takip edilmektedir. 1 Kasım 2016'da başlayan 2016/2017 sezonu zeytinyağı ihracatımıza baktığımızda, 28 Şubat 2017 tarihi itibarıyla 16.176 ton karşılığında 56 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki sezonun aynı dönemi ile karşılaştırıldığında zeytinyağı ihracatımızın, miktar bazında yüzde 452, tutar bazında ise yüzde 277 artış gösterdiğini görmekteyiz. Sofralık zeytine baktığımızda ise, 2016 yılında Türkiye genelinde toplam 57.475 ton sofralık zeytin ihraç edilerek yaklaşık 117 milyon dolar döviz geliri elde edildiğini görüyoruz. Sofralık zeytin ihracat miktarının 11.481 tonu yeşil, 45.994 tonu siyah zeytin olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki yıl Türkiye geneli 69.549 ton sofralık zeytin ihraç edilerek yaklaşık 125 milyon dolar döviz girdisi sağlanmıştı.

170 MİLYON AĞAÇ

Zeytincilik, zeytin ağacı varlığımızın 90 milyon adet civarında olduğu 2000'li yılların

2023 hedefi

Sektör 2023 yılında yüzde yüz yerli ürünle 3.8 milyar dolarlık ihracat yapmayı hedefliyor.

rın başlarına kadar 400 bin aileye geçim sağlayan, tarımda sezonluk yaklaşık 1 milyon kişiye istihdam oluşturan bir sektör olarak değerlendirilmekte idi. Bugün devlet destekleriyle ağaç varlığımız 170 milyonu aşmıştır. İzmir Ticaret Borsası'ndan temin edilen kesin olmayan verilere göre sektördeki kayıtlı işletme sayısı 10.659'dur. Bunlardan 9 adedi prina yağı işletmesi, 1.250 adedi zeytinyağı işleme tesisi, 400 adedi zeytinyağı paketleme tesisi, 8 bin adet sofralık zeytin işleme ve 1000 adet sofralık zeytin paketleme tesisi olarak belirlenmiştir. TÜİK tarımda istihdam

verilerinden Kasım 2016 ayını asgari ortalama alırsak; 5 milyon 760 bin kişinin yüzde 8'inin zeytin tarımı ile uğraştığı varsayımıyla 460 bin 800 aile rakamına ulaşılmaktadır. Ortalama hane halkı sayısı 5 olarak değerlendirildiğinde ülkemizde 2 milyon civarında kişinin geçimini zeytin tarımından sağladığı sonucuna varılabilir.

2023 HEDEFLERİMİZ

Ülkemizin 2023 yılı zeytinyağı üretim hedefi 650 bin ton, sofralık zeytin üretim hedefi 1 milyon 200 bin tondur. 9 yıl önce 88 milyon olan zeytin ağacı varlığımız bugün 171 milyon adettir. Önümüzdeki birkaç yılda kültürel bakım ve doğa şartlarının uygun olması durumunda zeytinyağı rekoltemizin 400 bin tona ulaşabileceği tahmin edilmektedir. Önümüzdeki kısa vadede lisanslı depoculuk, dane zeytine üretim primi, yüksek teknoloji ile rekolte tespiti gibi bazı eksikliklerin öncelikle giderilerek ihracata uygun yeni planasyonların, yeni pazarlara girişin, küçük

ambalajda üretim ve ihracatın ve yeni ürünlerin teşvikleri gerekmektedir. Ülkemizin sahip olduğu coğrafi konumun ürün kalitesi ve çeşitliliği açısından sağladığı avantaj, zeytin tarımına açılacak ilave tarım alanlarının var olması, zeytincilikteki tecrübe ve know-how birikimimiz, mevcut zeytinlikler ve yeni dikim alanlarının talebi giderek artan organik üretim için de uygun olması, ayrıca devletin ihracat odaklı gelişme stratejisi ile 330 milyon zeytin ağacı hedeflenmesi, Türkiye'yi zeytinyağı üretiminde İspanya'dan sonra dünya ikincisi, sofralık zeytinde dünya birincisi olmasını getirecektir. Sanayicimiz ve ihracatçımız çözüm ortaklarıyla tüm dünyada güvenilir, kaliteli bir ürün ve hizmet sağlayıcı konumundadır. Zeytin ve Zeytinyağında hep birlikte el ele vererek, Türkiye ve Türk malı imajını yükselterek, yeni pazarlar kazanarak, ürünlerimize değer katarak, ihracatımızı artırarak yüzde 100 yerli ürünle 3.8 milyar dolarlık 2023 hedefimizi gerçekleştirmeyi hedefliyoruz.

190 MİLYON DOLAR

Zeytin ve Zeytinyağı sektörünün 2016 yılındaki toplam ihracatı 190 milyon dolar oldu.

%0.1 PAY

Sektörün Türkiye'nin toplam ihracatı içindeki payı yüzde 0.1 olmuştur.

460 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Sektörde yaklaşık olarak 460 bin kişi istihdam edilmektedir.

513 FİRMA

2016 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 513'tür.

%1 ARTIŞ

Sektör ihracatı yüzde 1 oranında artış göstermiştir.

112 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 112 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Almanya	39.790
2 Irak	32.265
3 Birleşik Devletler	25.370
4 Suudi Arabistan	11.106
5 Romanya	10.760

Dr. Can Gürlelel
TIM Ekonomi Danışmanı

Performansımız yüksek olmalı

Türkiye dünya ticaretinden daha çok pay alma hedefine ulaşmak için ortalama dünya ticaretinden daha yüksek performans göstermek zorunda. Ancak iç ve dış dinamiklerde yaşanan gelişmeler daha yüksek bir performans gösterilmesini engelledi.

TÜRKİYE 2015 ve 2016 yılını ihracatta gerileme ile kapatmıştır. Ancak bu gerilemede kendi iç dinamiklerimizden daha çok ortaya çıkan küresel koşullar etkili olmuştur. Dünya mal ticaretinde de son iki yıldır önemli düşüş yaşanmaktadır. 2014 yılında 18.45 trilyon dolar olan dünya mal ticareti 2015 yılında 16.48 trilyon dolara, 2016 yılında ise 16.06 trilyon dolara inmiştir. Önemli ölçüde daralan dünya mal ticareti içinde hemen tüm ülkeler gibi Türkiye'nin de ihracatı düşmüştür. Türkiye dünya ticaretinden daha çok pay alma hedefine ulaşmak için ortalama dünya ticaretinden daha yüksek performans göstermek zorundadır. Ancak iç ve dış dinamiklerde yaşanan gelişmeler daha yüksek bir performans gösterilmesini engellemiştir. 2015 ve 2016 yıllarında dünya mal ticaretinde gerilemeye yol açan önemli gelişmeler ortaya çıkmıştır. Öncelikle küresel ekonomik büyüme yavaşlamış ve buna bağlı olarak gelirler de sınırlanmıştır. Çin ekonomisindeki dönüşüm büyüme ve ticareti sınırlamaktadır. Ticaret tarafında ise miktar bazında büyüme 2016 yılında yüzde 1.7 ile tarihin en düşük seviyelerinden birine inmiştir. Korumacılık ve ülkelerin ithalat yerine içeriden tedarike ağırlık vermeleri eğilimleri etkili olmaya başlamıştır. Enerji ve emtia fiyatlarındaki düşüşler de değer olarak ticaretin gerilemesine yol açmıştır.

OLAĞANÜSTÜ DURUMLAR TİCARETİ ZORLUYOR

Türkiye'nin ihracatı bu dış gelişmelerden olumsuz etkilenmiştir. Ancak yaşanan iç dinamikler de ihracatı sınırlamıştır. Bunların başında önemli yakın ve komşu pazarlarımız ile siyasi ilişkilerde yaşanan sıkıntılar gelmektedir. 15 Temmuz'da yaşanan girişim de alıcılar ve müşterilerimiz nezdinde yeni riskler ortaya çıkarmıştır. Halen devam eden olağanüstü hal koşulları da alıcıları ve müşterileri tedirgin etmeye devam etmektedir. İç dinamiklerden kaynaklanan bu etkiler olmasa Türkiye 2016 yılında dışarıdaki daralmaya rağmen ihracatını artış ile kapatabilecekti. Buna rağmen Türkiye 2016 yılında dünya mal ticaretinden aldığı payı yüzde 0.87'den yüzde 0.89'a çıkarmayı başarmıştır. 2017 yılında ise mevcut koşullar ve beklentiler içinde Türkiye ihracatını en az yüzde 7-8 artırabilecektir. 2017 yılında iç ve dış koşullar önceki iki yıla göre daha uygun olacaktır.

Türkiye de bu uygun küresel koşullardan özellikle ihracat yönü ile yararlanacaktır. Dünya ekonomisinde 2015 ve 2016 yıllarında yaşanan yavaşlamadan sonra 2017 yılında yüzde 2.8 ile daha hızlı bir büyüme beklenmektedir. Gelişmiş ve gelişen ülkelerde büyüme birlikte hızlanacaktır. Nitekim veriler dünya ekonomisinin 2017 yılına daha iyi başladığını göstermektedir. Reel sektör için önemli bir gösterge olan PMI verileri tüm ülkelerde rekor yüksek seviyelere ulaşmıştır. PMI verileri 2017 yılında imalat sanayinde ve hizmetler sektöründe daha yüksek büyümelerin olacağına işaret etmektedir.

TÜRKİYE İÇİN 2017'DE DIŞ KOŞULLAR DAHA UYGUN

OECD öncü göstergeleri 2017 yılında tüm önemli ülkelerde pozitif dönmüş olup genele yayılan bir iyileşmeye işaret etmektedir. Çin, Brezilya, Rusya ve Hindistan uzun süre sonra ilk kez aynı anda iyileşme yaşamaya başlamışlardır. Dünya ticaretinde de 2015 ve 2016 yıllarında yaşanan daralma ardından 2017 yılında yeniden büyüme beklenmektedir. 2017 yılında miktar bazında ortalama yüzde 2.5, değer bazında ise yüzde 3-4 arasında büyüme beklenmektedir. Bu beklentilere bağlı olarak dünya mal ticareti 2017 yılında 16.5-16.6 trilyon dolar arasına yükselecektir. Küresel mali piyasalarda da dalgalanmalar azalmıştır. ABD Merkez Bankası FED'in faiz artışları da daha sakin karşılanmaktadır. Bu çerçevede küresel mali piyasalar kaynaklı riskler de azalmaktadır. Dünya ekonomisinde ve ticaretinde uzun süre sonra ilk kez genele yayılan ve sürdürülebilir olacağı tahmin edilen bir iyileşme yaşanmaktadır. Bu iyileşmenin önünde engel olacak bir endişe kaynağı Trump ve yönetiminin politikaları ve uygulamaları olacaktır. İkincisi ise Avrupa Birliği'nde yeni kopmaların yaşanması riskidir. Bu iki riskin iyi yönetilmesi halinde 2017 yılında dünya ekonomisi ve ticaret, daha hızlı büyüyebilecektir. Türkiye'nin ihracat performansı için 2017 yılında dış koşullar daha uygundur. Eğer pazarlarımız ile olan siyasi sıkıntıları da azaltabilirsek iç dinamikler de ihracatı büyük ölçüde destekleyecektir. 2017 yılında ihracatı tüm pazarlarda ve tüm sektörler ile artırmaya yönelik bir yaklaşım performansımızı dünya ortalamasının üzerine taşıyacaktır.

Prof. Dr. Murat Çak
İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi

İhracatta 2016 etkisi

Gerek parite etkisi gerekse emtia fiyatlarındaki düşük seyri temel nedenler olmak üzere, Türkiye'nin ihracatı açısından pek de iç açıcı olmayan bir yılı daha geride bıraktık. 2015 yılı ihracatımız açısından parlak olmayan bir yıldır ve 2016, performans açısından geçtiğimiz yılı bile aratan bir yıl oldu.

YUKARIDA bahsettiğimiz temel nedenlere ilaveten bölge ülkelerinde ortaya çıkan jeopolitik ve ekonomik gelişmelerle birlikte Rusya ile yaşadığımız krizi; Irak, Suriye ve Libya'da yaşanan karışıklıklar ve çatışma ortamını da ihracatımızda yaşanan performans düşüklüğünün sebepleri arasına rahatlıkla ekleyebiliriz. Elbette ki 2016 yılı döviz kurları yönünden diğerlerine göre daha farklı bir yıldır. Her şeyden önce FED'in faiz artırımını yönündeki yukarı yönlü baskısı, tahmin edilen kadar olmasa da 2016 yılı boyunca etkili olmayı sürdürmüştür. FED'in döviz kurları üzerindeki etkisini eski tabirle "şuuyu vukuundan beter" sözüyle açıklayabiliriz. Çünkü söz konusu etki, her defasında faiz artırımının hangi oranda ve hangi toplantıda yapılacağına yönelik görüşlerin ortaya atılmasından itibaren doların ulusal paralar karşısında değer kazanmasına yol açarken, faiz artırımını gerçekleştirdiğinde ise azalmıştır. Bunun yanı sıra ABD'deki başkanlık seçimleri sonrasında sürpriz denilebilecek bir sonucun ortaya çıkması da, doların diğer ulusal paralar karşısında ivme kazanmasına neden olmuştur. Türkiye özelinde ise, 15 Temmuz darbe girişiminin TL'nin dolar karşısında daha fazla değer kaybetmesi yönünde etkili olduğunu söyleyebiliriz. Tüm bu nedenler kurlardaki oynaklığı artırmış ve ihracatımızın maliyet projeksiyonu yapmasının önünde engel teşkil etmiştir. Bütün bu olumsuzluklara rağmen, toplam ihracatımızda geçen yıla kıyasla yaşanan yüzde 0.9'luk gerileme, aslında özveri ile çalışan ihracatçılarımızın Türkiye'nin dünya ticaretinden aldığı payı genişletmesiyle daha olumsuz bir tabloya dönüşmemiştir diyebiliriz.

Sektörler itibariyle 2016 yılındaki ihracatımıza baktığımızda, otomotiv sektörünün bu yıl da yine lokomotif sektör olduğunu, üretilen her 100 aracın 77'sini yurtdışına gönderen sektörün ihracatta ilk kez 1 milyon eşliğini aştığını görüyoruz. Sektör ihracatının adet bazında yüzde 15, dolar bazında ise yüzde 13 artışla Türkiye'nin toplam ihracatının yüzde 16.8'ini oluşturarak sektör sıralamasında

11 yıldır ilk sıradaki yerini koruduğunu söyleyebiliriz. Sektör açısından bu sonucun ortaya çıkmasında AB pazarlarındaki genişlemenin artmasının büyük payı olduğunu belirtmemiz gerekir.

DAHA FAZLA NİTELİKLİ ÜRETİME İHTİYAÇ VAR

Hazırgiyim ve konfeksiyon sektörü ise 2015 yılına göre yüzde 0.1'lik ihracat artışı ile 2016 yılında 17 milyar dolar tutarında ihracat yapmış ve otomotivden sonra ikinci sektör olmuştur. Türkiye'nin toplam ihracatının yüzde 12'sini oluşturan sektör, en fazla Almanya, İngiltere ve İspanya'ya satış gerçekleştirmiştir. Kimyevi maddeler sektörü bir önceki yıla göre miktarda yüzde 4.52 azalış ile 16 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirerek sektörler arasında 3'üncü sırada yer almıştır. Kimya sektörünün 2016 yılında en çok ihracat yaptığı ülkeler ise Almanya, Mısır, Irak, İran, İtalya ve İngiltere olarak sıralanmıştır. 2016 yılının ikinci çeyreğinden itibaren küresel ekonomide yaşanmaya başlayan olumlu kıpırdanmaların 2017'de de devam edeceği, bu gelişmelerin ise başta petrol olmak üzere emtia fiyatlarında yukarı yönlü hareketlenmelere yol açacağı düşünülmektedir. Bu açıdan bakıldığında ihracat açısından Türkiye'nin partnerleri arasında yer alan bazı petrol ihraç eden ülkelerin ekonomilerindeki toparlanmanın, Türkiye'nin ihracatını daha olumlu etkileyebileceği söylenebilir. Öte yandan iç politika açısından 2017 Nisan ayında yapılan referandum dönemi ile birlikte 2015 yılından beri devam eden seçim süreçlerinin nihayetlenmiş olması, artık Avrupa Birliği'yle olan ilişkilerin kuvvetlendirilmesi için gayret gösterilebileceği ve ekonomiye daha fazla odaklanılabileceği şeklinde yorumlanabilir. Nihayetinde ihracatımızın daha fazla nitelikli üretime, dünya çapında markalara, mevcut pazarların genişletilmesine ve yeni piyasalara nüfuz edilmesine ihtiyacı bulunmaktadır. Bu da, ekonomi ve siyasetin birlikte hareket etmesiyle mümkün olacaktır.

Doç. Dr. Hatice Karahan
TİM Ekonomi Danışmanı

Dünden bugüne ihracatın dinamikleri

İhracatımız son yıllarda, küresel ticaretin seyriyle de bağlantılı olarak zor zamanlar geçirmekte. Bu bağlamda, ihracatın global kriz öncesi ve hemen sonrasındaki yıllarda gösterdiği büyüme performansını özlemedik değil. Ne var ki, gevşek küresel talep partner-spesifik unsurlarla da birleşince, yaşanan durgun seyir pek şaşırtmıyor.

2017'DE pozitif bir görünüm sergilemesi beklenen ihracatın vaziyetini, aslına bakılırsa, ticaret hacmindeki değişimlerin yanı sıra diğer bir takım ilgili göstergelerle de incelemekte fayda var. Nitekim söz konusu göstergeler, ihracat değerinin gelişiminde arka planda yatan dinamiklere ışık tutabilmekte. İşte bu amaç doğrultusunda, gerek pazar gerekse ürün bazında ölçülebilen “çeşitliliğin” önemli bir unsur olduğunu belirtmek gerekiyor. İhracat portföyünün çeşitlenmesi, ticaret ilişkilerini genişletmenin yanı sıra, risklere karşı daha dayanıklı bir yapıya sahip olmayı da beraberinde getirebiliyor. Ve bu çerçevede Türkiye'nin, pazar çeşitliliği açısından bakıldığında, geçmişten bugüne başarılı bir performans izlediğini söylemek mümkün. Nitekim, başlıca partnerimiz AB'nin 2000'lerin başında yüzde 57 olan ihracat payında zamanla bir daralma yaşanmasının arkasında, Türkiye'nin ilgili dönemde pazar yayılmaları gerçekleştirmiş olması yatıyor. İşte bu kapsamda ihracatın konsantrasyonunu hesapladığımızda, 2001'de 0.063 olan rakam, 2016'da karşımıza 0.036 olarak çıkıyor. Bir başka deyişle, sıfıra daha da yakınlaşmış bu düşük düzeyiyle ihracatın pazar konsantrasyonu, Türkiye'nin pazar çeşitliliğinin gücüne işaret ediyor. Ve işin daha da dikkat çeken tarafı, Türkiye'nin ilgili çeşitlilikte, dünyada önde gelen bir konuma sahip olduğu...

Öte yandan geride bırakılan dönemde, ihracat kompozisyonunda ürün bazında da değişimler yaşandığı biliniyor. Bu değişimi çeşitlilik bağlamında incelediğimizde ise, konsantrasyonda belirgin bir farklılığa şahit olmuyoruz. Zira 2001'de 0.048 olan sektörel konsantrasyonun 2016'da 0.052 olduğu görülüyor. Bir diğer ifadeyle, ihracat 2000'lerin başında yüksek seviyede olan sektör çeşitliliğini büyük ölçüde korumuş ancak ilerleme kaydetmemiş bir görünüm sergiliyor. Bununla birlikte uluslararası kıyas-

lamalar, Türkiye'nin bu dönemde öne çıkan başarılı bir performans gösterdiğini ortaya koyuyor. Buna ek olarak, ürün kompozisyonunun “sofistikasyon” bağlamında anlamlı bir iyileşme yaşandığını vurgulamakta da fayda var. Zira 2000'lere girildiğinde Türkiye'nin ihracatında hâkim bir paya sahip olan düşük teknoloji sektörlerin rolünün geçen süre içinde bir ölçüde zayıfladığı ve buna mukabil orta teknoloji içerikli sektörlerin yükselişe geçtiği söylenebilir. Bununla beraber, yüksek teknolojinin Türkiye'nin ihracatında halen oldukça düşük bir pay aldığı da dikkat çekiyor. Nitekim 2016'da imalat sanayi ihracatında yüksek teknoloji ürünlerin payı yüzde 3.5'lik oranla, ihracat stratejisi hedeflerinin gerisinde kalan bir tabloya işaret ediyor.

TÜRKİYE'NİN GÜÇLÜ OLDUĞU ALANLAR VAR

Uluslararası ticarete kritik göstergelerden olan ve rekabet gücünü ima eden “karşılaştırmalı üstünlük” açısından bakıldığında ise, Türkiye'nin bu süreç içinde alüminyum, motorlu kara taşıtları, kıymetli metaller, plastik ve mobilya gibi belli başlı fasıllarda avantajlı duruma geçtiği göze çarpıyor. 2000'lerin başında yüksek görelî avantaja sahip olan hazır giyim, meyve, pamuk ve demir çelik gibi ürün gruplarında ise, bu anlamda zayıflamalar yaşanmakla birlikte, halen yüksek karşılaştırmalı üstünlük katsayıları gözleniyor. Bununla beraber, elektrikli cihazlar ve makine gibi bazı gruplarda iyileşmeler yaşandığını ancak halen avantajlı düzeylere gilemediğini de eklemek gerekiyor. Bu göstergeler doğrultusunda, ihracatta tırmanış sergileyebilmemiz için, küresel talep hareketlenmesinin ötesinde, sofistikaşyon ve rekabet gücü başta olmak üzere, portföyümüze can verecek dinamiklere odaklanmamız gerekiyor. 2016 itibarıyla yüzde 1'e ulaşan global ihracattaki payımızın, 2023 stratejisi doğrultusunda yüzde 1.5'e erişmesi için, bu şart.

Ali Orhan Yalçinkaya
Ekonomist / TİM

Kuğuların sessizliği

Nouriel Roubini'den sonra 2008 krizinin en çok parlattığı ekonomistlerden biridir Nassim Nicholas Taleb. Kimdir diye soracak olursanız, piyasada risk algısını ölçerek, düşük kayıp yüksek kazanç ilkesinden hareketle işlemler yapan bir akademisyen ve fon yöneticisi; aynı zamanda literatüre “siyah kuğu” terimini armağan eden kişi.

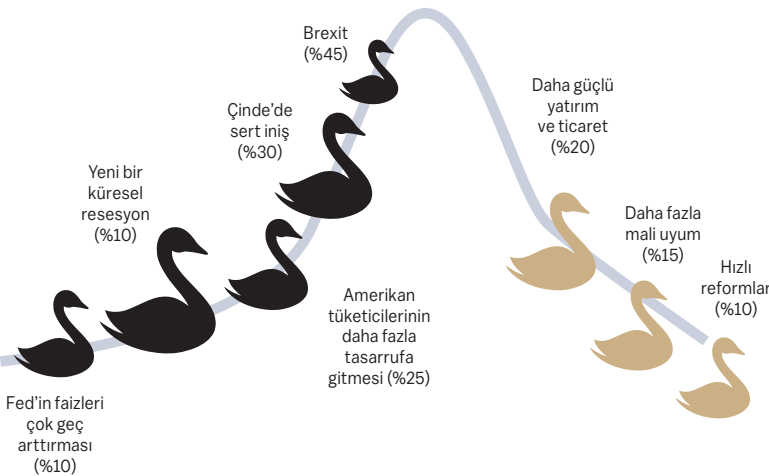
16 ARALIK 2015'TE, Fed'in faiz artırımı kararının ardından 2016 yılının siyah kuğusu olarak Çin'de yaşanabilecek resesyon riski gösterilmekteydi. Buna iPhone 7'nin çıkmamasından, Avrupa Merkez Bankası Başkanı Mario Draghi'nin istifasına kadar uzanan geniş bir listeyi de eklemek gerekiyor. Bu sürprizlerin hiçbiri yaşanmadı ama şöyle bir düşününce, 2016 siyah kuğulardan kümes kurlabilecek de bir yıl oldu neredeyse. 1 Kasım 2015 seçimlerinden zaferle çıkmış Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun istifası; İngiltere'nin AB'den ayrılmasıyla sonuçlanan “Brexit” oylaması; Donald Trump'ın “ABD Başkanlığı”na seçilmesi; toplanamaz, toplansa da karar alamaz denilen OPEC üyelerinin 8 yıl aradan sonra petrol üretiminde “kıstıya” gitmesi, Türkiye'de artık olmaz dediğimiz ama yaz ortasında yaşadığımız “darbe girişimi”.

Gerçekleşmesi halinde dünya ekonomisini sarsabilecek olayları sıralayan Societe Generale'in her çeyrek yayınladığı küresel finans piyasaları üzerindeki riskleri gösteren “kuğu grafiği”, 2017 yılında dünya ekonomisini bekleyen en büyük iki riskin yüzde 45 olasılık verilen Brexit ile yüzde 30 olasılık verilen Çin ekonomisindeki sert iniş olduğunu söylüyor. Beyaz kuğular da var elbette daha güçlü yatırım ve ticaret, daha fazla mali uyum gibi.

Kuğu Grafiğini bir kenara bırakıp rasyonel analiz ile baktığımızda ise durum şöyle: 2016 yılına dört faiz artırımını olasılığı ile girdik ve yılı Fed'in tek faiz artırımı ile kapattık. Bu temkinli yaklaşım Gelişmekte Olan Piyasalara (GOP) sermaye akışı konusunda hareket alanı sağladı. 2017 için Fed'den üç faiz artırımını beklentisi var. ABD ekonomisinin performansı düşünüldüğünde bu sefer durum daha ciddi, “kusursuz bir dolar fırtınasına” tutulabilir dünya. Haliyle bu fırtına GOP'a ilişkin sermaye akışını da etkileyebilir. Donald Trump'ın ekonomi politikalarına ilişkin belirsizlikler bonusu, ABD-Çin ilişkileri ise saatli bombası.

Avrupa'ya baktığımızda Fransa ve Almanya'daki seçimler siyasi belirsizliğe neden olacağı kadar yükselen milliyetçiliğe daha fazla kapı aralama potansiyeline de sahip. Kırılganlık arz eden İtalyan bankacılık sistemi de Euro Bölgesinin bonusu.

Bu çerçevede Türkiye'nin performansını belirleyecek dışsal faktörler Fed ve buna bağlı GOP'lara akacak sermaye olacak. Dolayısıyla kur baskısını bütün yıl hissedeceğiz gibi görünüyor. Referandumun ise bir politik risk olarak bu hissi kuvvetlendirmesi muhtemel. Bu tabloda Türkiye'yi pozitif ayrıştırarak hususların ilki jeopolitik risklerin çözümüne yönelik atılan adımların kalıcı olması diğeri ise tıkanan Türkiye-AB ilişkilerini tekrar ileriye götürme potansiyeli taşıyan AB ile Gümrük Birliği'nin genişletilmesi-ne yönelik müzakerelerin başlayacak olması.

Büyüme üzerindeki aşağı yönlü riskler

Büyüme üzerindeki yukarı yönlü riskler

Prof. Dr. Ümit Özlale
Özyeğin Üniversitesi Ekonomi Bölümü Başkanı

Türkiye'nin yeni büyüme hikayesi nasıl olmalı?

Türkiye'nin büyüme ile ilgili problemlerinin çözümünün kesişim noktasında Ar-Ge faaliyetleri ve daha da önemlisi bu faaliyetleri ticarileştirebilecek bir girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesi yer alıyor.

2016 YILINI bize pek de yakışmayan bir büyüme oranı ve artan işsizlik problemiyle kapattık. Bütün bunlar kadar üzerinde kafa yormamız gereken nokta ise revize edilen milli gelir serilerinde imalat sanayimizin yarattığı toplam katma değer (milli gelirin yaklaşık yüzde 16'sı) inşaat ve gayrimenkul hizmetlerinin yarattığı katma değere eşit hale gelmesiydi. Üstelik makine ve teçhizat yatırımlarımız inşaat yatırımlarının ancak üçte ikisi ediyor. Bu tablonun sürdürülebilir bir ekonomik büyüme getirmediği ve Türkiye'nin yeni bir büyüme hikayesini yerli ve yabancı iş dünyasına anlatması gerektiği çok açık. Bu büyüme hikayesinin başrolünde de ihracatın olması gerekiyor. Neden ve nasıl?

Dış ticaret açığını finanse etmek için ülkeler artık daha yüksek bir maliyet ödemek zorunda kalacak. Bu maliyeti azaltmanın yollarından ikisinin ithalat bağımlılığını azaltmak ve ihracatı artırmak olduğunu biliyoruz. Türkiye'de ortalamanın üstünde büyüyen ve teknolojik yoğunluğu daha yüksek olan sektörlerin ithalat bağımlılığının daha da yüksek olduğu düşünüldüğünde mevcut durumda Türkiye'nin yüksek büyümesinin şimdikiinden daha yüksek bir dış ticaret açığı ve maliyetle geleceğini söyleyebiliriz. Aynı durum işletmeler için de geçerli. İthal hammadde ve yatırım mali kullanan işletmelerin daha hızlı büyüdüğünü ve daha yüksek bir verimliliğe ulaştığını görüyorsunuz. Eğer gerçekten “yerli, milli bağımsız ve sorunsuz” bir ekonomi istiyorsak ilk olarak bu problemi çözmek gerekiyor.

Benzer bir argümanı ihracatımız için de getirebiliriz. İhracatımız içinde imalat sanayimizin payı düşünüldüğünde bu bölgenin en önemli sanayi ülkesi olduğumuz kesin. Çok fazla ülkeye birçok sektörde ihracat yapıyoruz. Peki o zaman neden 140 milyar dolar civarında ve milli gelirin yüzde 25'inden daha az bir ihracata sahibiz? Cevabı hepimiz biliyoruz: Vasatlık sorununuz var. Ürettiğimiz ve ihraç ettiğimiz birçok üründe markalaşmadığımız için giderek daralan kar marjlarıyla karşılaşılıyor. Bu da fırsatını bulur bulmaz yatırımlarını ya da faaliyetlerini inşaat ya da hizmetler sektörüne aktarmayı düşünen bir sanayici profiliyle bizleri karşı karşıya bırakıyor. Peki bu durumu tersine ne çevirebilir? Bütün bu problemlerin çözümünün kesişim noktasında ise Ar-Ge faali-

yetleri ve daha da önemlisi bu faaliyetleri ticarileştirebilecek bir girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesi yer alıyor. Burada bir başka konuyu da netleştirmek gerekiyor. Ar-Ge faaliyetlerine ve ileri teknolojiye ağırlık vermek illa ki geleneksel olarak ihracatçı olduğumuz ama yüksek katma değer yaratamadığımız sektörlerden çıkıp yeni sektörlerle girmek anlamına gelmiyor. Neden Türkiye'nin ihracatını geleneksel olarak sırtlamış, küresel değer zincirine iyi kötü entegre olabilmiş ve istihdam sağlayabilen sektörlerden vazgeçelim ki? Uygulanması gereken stratejilerden birinin Ar-Ge faaliyetleri sonucunda elde edilen teknolojik kazanımların geleneksel olarak ihracatın güçlü olduğu sektörlerin hizmetine sunulması olduğunu düşünüyorum. Türkiye'nin bu demografik yapıyla herhangi bir sektörden çıkma lüksü olmadığına göre, bizim teknolojik kazanımları bu geleneksel sektörlerin kullanımına nasıl açabileceğini düşünmemiz gerekiyor.

Dünyadaki başarılı örnekler de bu yönde güçlü kanıtlar sunuyor. Kişi başı milli geliri bizim bir hayli üstümüzde olan İspanya'nın kişisel servet açısından en zengin beş kişisinden üçü, Türkiye'nin en rekabetçi olduğu hazır giyim sektöründe faaliyet gösteriyor. İtalya'nın kişisel servet açısından en zengini ise bir çikolata ve şekerleme üreticisi. İlk beşte yer alan bir başka kişi de yine hazır giyim sektöründe faaliyet gösteriyor. Peki bu başarının ardında hangi faktörler yer alıyor? Süreç inovasyonu, markalaşma, tasarım gibi her aşamasında teknolojik kazanımların iş süreçlerine uygulandığı bir anlayış var. Hal böyle olunca da işgücü ya da diğer maliyetler açısından bizden çok daha dezavantajlı olan bu ülkeler bizim geleneksel olarak ihracatçı ve rekabetçi olduğumuz sektörlerde yüksek katma değer yaratıp önemli başarılar elde edebiliyorlar. Bizim yeni dönem ihracat stratejimizin bu başarı hikayelerinden çok fazla ders çıkarabileceğini düşünüyorum. Sonuç olarak, 2017 ve sonrasında dünyanın ekonomik görünümüne ve ekonomimizin hem büyüme hem de istihdam açısından sıkışmışlığına baktığımızda politika yapımcıların yeni bir büyüme hikayesini iş dünyasına anlatması gerekiyor. Bu hikayenin ana ekseninde de ihracatın ve Ar-Ge yatırımlarının olması gerektiği açık.

TİM - TEB GİRİŞİM EVLERİ

TİM-TEB Girişim Evleri bugün ülkemizde, katılımcılarının gücü ve deneyimi, uyguladığı iş modelinin etkinliği ile öncü konumdadır. Girişimciler finansman, kamu desteklerine ulaşma, ihracatı başlatma ve geliştirme, inovatif ürünlerini yurt içi ve yurt dışı platformlara sunma, teknoloji firmasını daha ileri seviyelere büyütme gibi konularda aradıkları desteklere TİM-TEB Girişim Evleri aracılığıyla etkili bir biçimde ulaşabilmektedir.

Bugüne kadar neler yapıldı?

2016'da toplam 10 Milyon TL ihracat

2016 YILI TÜRKİYE'NİN
İHRACATÇI İLK 10
VE SEKTÖR BİRİNCİSİ
FİRMALARININ
DEĞERLENDİRMELERİ

2016 Yılı Türkiye İhracat Lideri

2016 Yılı Türkiye Sektör Birincisi

● Otomotiv Endüstrisi

Haydar Yenigün
Ford Otosan Genel Müdürü

Ford Otosan, 2 yıl üst üste gururla Türkiye'nin ihracat şampiyonluğunu sürdürüyor

Türkiye otomotiv sektörünün öncü kuruluşu Ford Otosan olarak, 2015 yılında elde ettiğimiz Türkiye ihracat liderliğini 2016 yılında daha da ileri taşımanın mutluluğunu yaşıyoruz. Kaliteli ve esnek üretim tesislerimizle öne çıkarken Ford'un Avrupa'daki en büyük ticari araç üretim merkezi olmaya devam ediyoruz.

SANAYİDE yaratıcılığın, güvenilir üretimin ve başarının uzun soluklu bir yol olduğunun bilincindeyiz ve ülkemiz için artan oranda katma değer yaratmak için çalışıyoruz. 2016 yılında Ford Otosan olarak üretime ve değer katmaya odaklandık, özverili çalışmalarımız ve başarıya olan azmimizle, ne mutlu ki son 2 yıldır Türkiye'nin ihracat şampiyonu, üst üste 6. kez otomotiv sektörünün ihracat şampiyonu olma unvanını elimizden bırakmadık. 2016 yılında 5 kıtada 83 ülkeye yaptığımız araç ve parça ihracatımız ile kendi rekorumuzu bir kez daha kırmayı başardık. Satış gelirlerimiz yüzde 9 artarak 18 milyar TL'ye ulaşırken, ihracat gelirlerimiz yüzde 15 artarak 12 milyar TL'ye ulaştı. Bugün geldiğimiz nokta, Türkiye ekonomisi ve otomotiv sektörü adına gerçekten gurur verici. 333

bin 749 adetle Türkiye ticari araç üretiminin yüzde 62'sini, 257 bin 246 adetle de ticari araç ihracatının yüzde 65'ini tek başımıza gerçekleştirdik. Ford Otosan olarak kaliteli ve esnek üretim tesislerimizle öne çıkarken Ford'un Avrupa'daki en büyük ticari araç üretim merkezi olmaya devam ediyoruz. Avru-

Yüzde 62

Ford Otosan 2016 yılında Türkiye ticari araç üretiminin yüzde 62'sini gerçekleştirdi.

pa ticari araç pazarının son yıllarda gösterdiği yükseliş ve ürünlerimize olan yüksek talep sayesinde Ford, Avrupa'da son 2 yıldır ticari araç liderliğini devam ettiriyor. 2016 yılında da Avrupa'da satılan Transit Ailesi araçlarının yüzde 81'i Ford Otosan tarafından üretildi ve biz de Ford'u Avrupa'da ticari araç liderliğine taşıyan araçlarımızdan aldığımız güçle ihracat şampiyonu olma başarısını gösterdik.

AR-GE VE İNOVASYON ALANINDA ÖNCÜLÜĞÜMÜZÜ SÜRDÜRDÜK

Ford Otosan olarak sektöründe dijitalleşmeye liderlik eden, değişimi yaratan, inovasyonu DNA'mıza işleyen bir yapıyız var. 2015 yılında temel stratejilerimiz arasına aldığımız inovasyon alanında iş süreçlerimizde yaratıcılığı ön planda tutarak yenilikçi

FORD OTOSAN

Ford Otosan (Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.), Ford Motor Company ve Koç Holding'in eşit oranda hisse sahibi oldukları halka açık bir şirkettir. 2005 yılından bu yana, Türkiye'nin en fazla ihracat yapan ilk 3 şirketi arasında yer alan Ford Otosan, 6 yıldır üst üste elde ettiği otomotiv sektörü ihracat şampiyonluğunu, 2015 yılında, Türkiye ihracat şampiyonluğuna yükseltmiştir. 2016 yılında da, 83 ülkeye yaptığı araç ve parça ihracatı ile liderliğini devam ettirmiştir. Kocaeli'deki Gölcük ve Yeniköy Fabrikaları, Eskişehir'deki İnönü Fabrikası, İstanbul'daki Sancaktepe Ar-Ge Merkezi ve Yedek Parça Deposu ile 3 ana merkezde faaliyet gösteren Ford Otosan, 10.000'i aşkın kişiye istihdam sağlamaktadır. Ford Otosan, Borsa İstanbul'daki en değerli ilk 30 şirket arasında yer almaktadır. (BIST 30)

Ford Otosan, 1.400 kişilik Ar-Ge mühendisi kadrosuyla Türkiye'nin otomotiv sektöründeki en büyük Ar-Ge organizasyonuna sahiptir. Ford'un ağır ticari araçlarının, ilgili dizel motorlarının ve motor sistemlerinin küresel mühendislik merkezi, Ford'un hafif ticari araç tasarım ve mühendisliğinin destek merkezi konumundadır.

1959'da kurulan Ford Otosan, 2015 yılı sonu itibarıyla 415 bin ticari araç ve 80 bin adet motor ve 140.000 adet aktarma organı üretim kapasitesi sayesinde Ford Avrupa'nın en büyük ticari araç üretim merkezi konumundadır. Kocaeli ve İnönü Fabrikaları, Ford fabrikaları arasındaki değerlendirmelerde Ford'un "En İyi Araç Üretim Merkezleri" arasında gösterilmektedir.

ürün ve hizmetler sunmak amacıyla tüm ofis ve üretim çalışanlarımızın bu kültürü benimsemeleri için atılımlar yaptık. İnovasyon alanındaki öncülüğümüzü ve motivasyonumuzu, geçtiğimiz yılın sonunda Türkiye'nin inovasyon liderlerinin belirlendiği İNOVALİG'de "İnovasyon Organizasyonu ve Kültürü" dalında ödüle layık görülerek pekiştirdik. İnovasyonun başarıya giden yolda önemli bir itici güç olduğu bilinciyle, sektörümüzün patent liderliğini de sürdürmekteyiz. Türkiye otomotiv sektörünün Ar-Ge öncüsü olarak son 5 yılda Türkiye'den dünyaya 320 milyon doların üzerinde mühendislik ihracatı yaptık. Üstün mühendislik yetkinliğimizi, Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin (TİM) düzenlediği "Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçısı" araştırmasında "Mühendislik Hizmetleri"

alanında aldığımız birincilik ödülüyle bir kez daha kanıtlamış olduk.

TÜRKİYE'NİN VE TÜRK MÜHENDİSLERİNİN GURURU: "YENİ NESİL ECOTORQ"

4 senelik yoğun Ar-Ge çalışmalarımızın meyvesi olan Euro 6 uyumlu "Yeni Nesil Ecotorq" motor ailesini 2016'nın Mart ayında hatırladık. Türkiye'nin sıfırdan geliştirilen tek kamyon motoru "Yeni Nesil Ecotorq"u üretmek ve dünya pazarlarına sunmak bizim için bir övünç kaynağı. Yeni nesil Ecotorq motor ailemiz, Haziran ayında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV) ve Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) işbirliği ile 12'ncisi düzenlenen Teknoloji Ödülleri'nde, büyük ödüle de layık görüldü.

2016'da gurur kaynağı olan bir diğer başarımız ise Nisan ayında pazara sunulan tamamen Türk mühendislerinin üstün yeteneği ile geliştirilen Ford Trucks kamyon ve çekicilerimiz oldu. Güç, verimlilik ve teknolojik özellikleriyle öne çıkan E3, E5 ve E6 Ecotorq motorlar ile donatılan yeni Ford Trucks serisi, 4 yıl boyunca 750 Türk mühendisi tarafından dünyanın en zorlu şartlarında 3 kıtada 8 farklı ülkede test edilerek müşterilerimiz için hazır hale getirildi. Otomotiv sektörünün, 2017 yılında da Türkiye ihracatının lokomotifine olmaya devam edeceğine inanıyoruz. Önümüzdeki dönemde de "Türkiye'nin en değerli ve en çok tercih edilen sanayi şirketi" olma vizyonumuz doğrultusunda dijital dönüşüm ve inovasyon odağıyla çalışmalarımıza şevkle devam edeceğiz.

Cengiz Eroldu
Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş. CEO

Başarımızın ardında AR-GE yetkinliği yatıyor

2016 yılı Tofaş tarihinde rekorlar yılı olarak yerini aldı. Şirketimiz, Türkiye otomotiv sektöründe üretim ve ihracat adetleriyle liderliğe ulaştı, büyüyen iş hacmi ve Ar-Ge yetkinlikleriyle küresel konumunu güçlendirdi.

2016 YILINDA özellikle ihracat pazarlarından aldığımız yüksek taleple yıl boyunca günlük üretimimizi kademeli olarak artırdık. Yıl toplamında bir önceki döneme kıyasla yüzde 38 artış sağlayarak 383 bin 491 araç üretimi gerçekleştirdik. Yüzde 95 kapasite kullanımı ile ulaştığımız bu üretim hacmi aynı zamanda Türkiye otomotiv endüstrisi açısından da rekor niteliği taşıdı. Üretimimizin yüzde 73'ünü, Avrupa başta olmak üzere dünyanın farklı bölgelerine, Kuzey Amerika dahil, 80 ülkeye ihraç ettik. Otomotiv sektörü, son 11 yıldır ülkemizin toplam ihracatındaki liderliğini sürdürüyor. Geçen yıl sektörün toplam ihracatı yüzde 13 artış kaydederek 1.14 milyon adede ulaştı; 24 milyar dolar ile toplam ülke ihracatından yüzde 17 pay aldı. Tofaş olarak ise ihracatımızı bir önceki yıla oranla yüzde 61 oranında artırdık;

279 bin 537 adetle toplam otomotiv ihracatının yüzde 25'ini gerçekleştirerek sektörde adet bazında yeni bir rekora imza attık. Toplam ihracatımız 3.2 milyar dolara ulaşırken, bir milyar dolar dış ticaret fazlası yaratarak toplam sektör dış ticaret fazlasının yarısını tek başımıza gerçekleştirdik.

İHRACAT PAZARLARIMIZA YENİLERİ EKLENİYOR

Geçtiğimiz yıl ihracat pazarlarımıza yenilerini eklemeye devam ettik. Egea Sedan'ın, Dodge markası altında, Neon model ismi ile üretimine başlayıp, Meksika pazarına ihracatını gerçekleştirdik. Dodge Neon ihracatımız, Doblo'nun Kuzey Amerika'ya ihracatının ardından, binek araçlarla da Amerika pazarına girmemiz açısından bizim için önemli ihracat hamlelerinden biri oldu. Üretim ve ihracat

hacmimizdeki büyük yükselişte geçtiğimiz iki yılda yaptığımız büyük ürün yatırımları ve Egea projesinin büyük bir etkisi var. Türkiye'de geliştirilip üretilen, yurtiçinde ve yurtdışında satışa sunulduğu andan itibaren beklenenin üzerinde bir talep yaratan Egea, lansmanının ilk yılında ülkemizin en fazla tercih edilen otomobili konumuna ulaştı. Fiat Egea'nın üretim kapasitemizin sınırlarını zorlayan güçlü performansı, Tofaş adına yeni bir kilometre taşı oldu. Artan talebe paralel olarak fabrikamızda 3 bin 500 yeni istihdam yaratarak 3'lü vardiya üretim programına geçtik. Fiat Egea ile birlikte üretim kapasitemizi yükseltecek yeni uygulamaları da hayata geçirdik. İkinci Egea üretim hattının fabrikamızdaki kurulumu için 50 milyon Euro'luk bir yatırım kararı ile boyahane ünitesinde yeni teknolojileri devre-

ye aldık. Böylelikle yıllık üretim kapasitemizi 400 bin adetten 450 bin adede çıkarma yolunda adımlarımızı da 2016'da atmış olduk.

BAŞARIMIZIN KAYNAĞI, DENEYİM VE AR-GE

İhracattaki bugünkü başarılarımızın ar-ge'de, 50 yıla yakın deneyimimizin, bu süreçte üretime ve Ar-Ge'ye yaptığımız yatırımların çok büyük bir rolü var. Tofaş, geçtiğimiz iki yıldır Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından "Türkiye'nin En Başarılı Ar-Ge Merkezi" olarak ödüllendirilirken, yine son iki yıldan bu yana Avrupa Birliği Ar-Ge Sıralamasında Türkiye'den ilk sırada yer alan firma oldu. Üretim ve Ar-Ge'de ulaştığımız yetkinlikler yeni ürün projeleri hayata geçirmemizi sağlarken, bizi Türkiye otomotiv endüstrisinin de lideri konumuna taşıdı. İç pazarda ise 6

farklı markayı temsil ediyor; elde ettiğimiz pazar payıyla pazarda ilk sıralarda yer alıyoruz. Tofaş olarak, 2017 yılında da 450 bin araçlık üretim kapasitemiz ve 10 bini aşkın çalışmamızla, müşterilerimize, paydaşlarımıza ve ülke ekonomisine değer yaratma hedefiyle çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Yüzde 61

İhracatımızı yüzde 61 oranında artırdık; 280 bin adetle toplam otomotiv ihracatının yüzde 25'ini gerçekleştirdik.

Temelleri 1968 yılında Koç Topluluğu'nun kurucusu merhum Vehbi Koç tarafından atılan, Koç Holding ve Fiat Chrysler Automobiles'in (FCA) eşit hissedar olduğu Tofaş, günümüzde FCA'nın Avrupa'daki iki Ar-Ge merkezinden biri konumundadır. Türkiye'nin 5'inci büyük sanayi kuruluşu olan Tofaş, yılda 450 bin araçlık üretim kapasitesine ve 10 bini aşan çalışana sahiptir. 350 bin metrekare kapalı, toplam 1 milyon metrekare alan üzerinde faaliyet gösteren Tofaş Bursa fabrikası, rekabet gücünü sürekli artırmaktadır. Türkiye'nin hem binek otomobil hem de hafif ticari araç üreten tek otomotiv şirketi olan Tofaş yedi farklı markaya üretim yapmaktadır. Şirket iç pazarda altı markanın (Fiat, Alfa Romeo, Lancia, Jeep, Maserati, Ferrari) distribütörlüğünü üstlenmektedir.

Tunç Başeğmez
Oyak Renault Otomobil Fabrikaları Genel Müdürü

Oyak Renault üretim rekorları kırdı

2016 yılı, Oyak Renault için üretim rekorlarıyla dolu bir yıldır. Geçtiğimiz yıl 340 bin otomobil ve 481 bin motor üretimi gerçekleştiren Oyak Renault, Türkiye’de bu üretim adetlerini aşan ilk otomotiv fabrikası olarak liderliğini kutladı. Yüksek üretim performansıya Oyak Renault, Türkiye İhracat Üçüncüsü oldu.

TÜRKİYE’NİN 2016 yılında ürettiği 950 bin 888 adetlik otomobilin 340 bin adedi Oyak Renault tarafından Bursa’da üretildi. Ülkemizin toplam binek otomobil üretiminin yüzde 36’sını oluşturan bu üretim adediyle Oyak Renault, 1998 yılından beri elinde tuttuğu binek otomobil üretimi liderliğini 2016 yılında da sürdürdü. 2016 yılı Oyak Renault için sadece araç üretimiyle değil, mekanik organ ve parça üretimlerinde de kırılan rekorlara sahne oldu. Mekanik fabrikamızda 481 bin 609 adet motor, 264 bin 646 vites kutusu, 344 bin 898 ön ve 357 bin 723 adet arka takım şasi ürettik. Ürettiğimiz bu mekanik aksamaları hem kendi araçlarımız için kullanıyor hem de ihraç ediyoruz. Gerçekleştirdiğimiz motor, vites kutusu, şasi üretimleriyle ve fabrikamızda yer alan Renault Nissan Uluslararası Lojistik Merkezi aracılığı ile 60’dan fazla ülkeye ihracat yaparak Türkiye’nin dış ticaretine katkıda bulunmaya devam ediyoruz.

Ülkemiz için katma değer yaratıyoruz. Türkiye’nin 2016 yılında ihraç ettiği 745 bin 709 adet otomobilin 270 bin 88 adedi Oyak Renault tarafından üretilmişti. 60’ı aşkın ülkeye yaptığımız ihracat, Türkiye’nin toplam otomobil ihracatının yüzde 36’sına karşılık geliyor. Üretimimizin yüzde 80’ini oluşturan bu rakam, Oyak Renault’nun ihracat ağırlıklı yapısını ve Türkiye ekonomisi için önemini gösteriyor.

YERLİLEŞTİRME PROJELERİYLE DAHA FAZLA KATMA DEĞER

Oyak Renault Otomobil Fabrikaları’nın bu başarısının arkasında yatan en önemli iki faktörden ilki; insan kaynaklarına ve vasıflı iş gücünün gelişmesine verdiği önem ve bu doğrultuda gerçekleştirdiği yoğun çabadır. İkincisi ise; tedarikçileri ile birlikte yarattığı sinerji ve uzun vadeli stratejik planlamadır. Gerek fabrikalarımızda gerekse tedarikçile-

rimizde gerçekleştirdiğimiz doğru yatırımlarla Türkiye ekonomisinin gelişmesine ve ülkemizin refah seviyesinin artmasına katkı sağlamaya devam ediyoruz. Oyak Renault olarak, küresel otomotiv sanayinin yüksek rekabet ortamındaki güçlü konumumuzu korumak ve daha üst sıralara taşımak için ortaklarımızın gücünün yanı sıra nitelikli çalışanlarımızı ve bizimle birlikte gelişen ve büyüyen tedarikçilerimizi çok önemsiyoruz. Özellikle, yerleştirme projelerimize verdiğimiz öncelikle hem ülke ekonomisine daha fazla katkıda bulunuyoruz hem de yüksek rekabet ortamındaki gücümüzü artırıyoruz.

TÜRKİYE’NİN OTOMOTİV İHRACATI ARTIYOR

Türk otomotiv sektörü, son yıllarda ihracatını önemli rakamlara taşıyarak ciddi başarılar imza attı. Bir önceki yıla göre de 2016 yılında ihracatını yüzde 15 artırdı. İh-

GROUPE Oyak - Renault
RENAULT Otomobil
Fabrikaları A.Ş.

Bursa'da bulunan Oyak Renault Otomobil Fabrikaları, yıllık 360 bin otomobil ve 600 bin motor üretim kapasitesi ile Renault'nun Batı Avrupa dışında en yüksek kapasitesine sahip üretim tesislerinden biridir. Oyak Renault, Clio IV, Clio Sport Tourer ve Yeni Megane Sedan modellerini, ayrıca bu modellerde kullanılan motor ve mekanik aksamı üretmekte ve ihraç etmektedir. 582,483 m² üzerinde kurulu üretim tesislerinde, Karoseri-Montaj ve Mekanik-Şasi Fabrikaları, Arge Merkezi ve Uluslararası Lojistik Merkezi bulunmaktadır. 1969 yılında Bursa'da kurulan Oyak Renault Otomobil Fabrikaları'nda 2016 yılı sonu itibarıyla 6 bin 728 kişi çalışıyor olup; Yeni Megane Sedan'ın Bursa'da üretilebilmesi için 200 milyon Euro tutarında yatırım ile Oyak Renault Fabrikaları'nda 700 kişilik ek istihdam da yaratıldı. Oyak Renault Otomobil Fabrikaları, 2016 yılında Türkiye'de üretilen otomobillerin yüzde 36'sını üretti. Yine Türkiye'nin ihraç ettiği otomobillerin yarısına yakını Oyak Renault bantlarında üretildi. Türkiye'deki 47 yıllık tarihi boyunca Renault ve Tedarikçileri, ortak çalışmalarında kalite standartlarını ön planda tutmalarıyla dikkat çekti. Bu doğrultuda Oyak Renault Kalite Güvence Sistemi'ni 1996 yılında ISO 9001 belgesiyle onaylatan ilk Türk otomobil üreticisi oldu. Eylül 1999'da "sıfır hata" ile ISO 14001 belgesini alan Oyak Renault, Renault Grubu'nun tüm fabrikaları gibi çok bilinçli bir çevreci tutum çerçevesinde faaliyetlerini gerçekleştiriyor. Oyak Renault Otomobil Fabrikaları yatırımlarına devam ederek Renault Grubu içerisinde ve Türk Otomotiv Sanayi'nde stratejik konumunu sürdürüyor.

Yüzde 36

*Oyak Renault,
2016 yılı Türkiye otomobil
üretiminin yüzde 36'sını
gerçekleştirdi.*

racatın yanı sıra iç pazarda da önemli bir başarı yakalandı. İhracattaki bu gelişmeyi sürdürülebilir kılmak kadar, iç pazarın gelişmesi de sektörün büyümesi için çok önemli. İç ve dış pazar dengesini kurarak otomotiv sektörünü daha da güçlü kılmak için sektör yapılan teşviklerin devam etmesi gerekiyor. Oyak Renault olarak, yarım asırdan uzun bir süredir Türkiye'de üreterek, ihracat yaparak, yeni teknolojilerin ve Ar-Ge çalışma-

larımızın ülkemizdeki katma değeri yükseltmesine öncülük ederek geniş çaplı istihdam yaratıyoruz. Bunun da ötesinde başta Bursa olmak üzere Türkiye'deki otomotiv yan sanayi şirketlerinin; küresel pazarlara açılmasına, yurt dışına ürün ve hizmet ihraç eden, ülkemiz için katma değer yaratan firmalar haline gelmesine yardımcı oluyoruz. Böylece ülkemizin otomotiv ihracatına dolaylı olarak da katkı sağlıyoruz. Bugüne kadar olduğu gibi önümüzdeki dönemde de, Türkiye'de daha fazla istihdam yaratacak ve ülkemizin ihracatını artıracak yeni otomobil projelerinin gerçekleşmesi için çalışmaya devam edeceğiz. Sadece Yeni Megane Sedan'ın Bursa'da üretilebilmesi için 200 milyon Euro tutarında yatırım yapıldı. Yeni Megane Sedan'ın üretimi sayesinde 2016 yılında Oyak Renault Bursa Fabrikası'nda 700 kişilik ek istihdam yaratıldı. Toplam istihdam 6 bin 728 kişiye ulaştı.

Serdar Koçtürk
Kibar Dış Ticaret Genel Müdürü /
Kibar Holding Yönetim Kurulu Üyesi

İhracatta sınırları aşmaya devam ediyoruz

Türkiye'nin en büyük ve köklü sanayi grupları arasında yer alan Kibar Holding, 21 grup şirketiyle metal, otomotiv ve yan sanayi, esnek ambalaj, yapı malzemeleri, gayrimenkul, lojistik, çevre danışmanlığı ve enerji sektörlerinde faaliyet gösteriyor.

2016 YIL sonu kombine cirosu 25 milyar TL olan grubun satışlarının yüksek bir oranı ihracat odaklıdır. Kibar Dış Ticaret, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) 2016 listesinde Demir ve Demir Dışı Metaller kategorisinde Türkiye'nin ihracat anlamında en başarılı firması olarak ilk sırada yer aldı. Hyundai Assan, Assan Alüminyum, Assan Hanil ve Assan Panel İstanbul Sanayi Odası (İSO 500) 2016 listesinde yer alan grup şirketleridir. 2016 yılında İSO 500 sıralamasında 8'inci sırada yer alan Hyundai Assan, 2016 yılı içinde 1 milyonuncu aracının ihracatını gerçekleştirerek büyük bir başarıya imza attı. Yaklaşık 500 milyon dolarlık yatırımla İzmit'teki Hyundai Assan fabrikasının kapasitesini 245 bin adede çıkararak, Türkiye'yi Avrupa'nın küçük otomobil üretim üssü haline getirdi. Kibar Holding'in otomotiv sektöründe faaliyet gösteren kuruluşu Assan Hanil, Kocaeli ve Bursa'daki üç farklı lokasyonda, 1.000 kişilik dinamik kadrosuyla yolcu ve sürücü koltukları, ön ve

arka tamponlar, kapı panelleri, ön kumanda panelleri, tavan ve halı kaplamaları gibi parçaların üretimini gerçekleştiriyor. 2017-2020 yılları boyunca hava süspansiyonlu ticari araç sürücü koltuğu projesi ile ilgili tesisler dahil 32 milyon Euro'luk yatırım planlayan Assan Hanil, Avrupa, Rusya ve Kore'ye orta vadede ihracat yapmayı hedefliyor, bu bölgelerde lokal operasyon planları bulunuyor. İspak Ambalaj, 43 yıllık tecrübesi, müşteri odaklı yaklaşımı, yenilikçi ve ilerici ekibiyle esnek ambalaj sektörüne her türlü işlenmiş gıda, şekerleme, çikolata, süt ve süt ürünleri, ilaç, kozmetik, içecek, beyaz eşya, izolasyon sektörleri için ambalaj çözümleri üretiyor, ülkemizin ve dünyanın önde gelen birçok firmasına hizmet veriyor. İspak Ambalaj, Save Food, ESA (European Snacks Association) ve INC (International Nut and Dried Fruit Council) üyesidir. 2016'da önemli bir yatırıma start veren İspak, yaklaşık 170 milyon lira maliyetle Türkiye'de bugüne kadar tek seferde ya-

pılan en büyük esnek ambalaj tesisini 2017 yılında hayata geçirdi. Bu yatırım ile yıllık 40 bin ton üretim kapasitesine ulaşacak olan İspak Ambalaj, 2020'de 150 milyon Euro ciro ile Avrupa'nın ilk 20 üreticisi arasına girmeyi amaçlıyor. Assan Alüminyum, yıllık 280 bin tonluk kurulu kapasitesi ile yassı alüminyum sektörünün lideridir. Yılda 80 bin ton alüminyum folyo üretim kapasitesi ile Avrupa'nın ilk üç üreticisinden biridir. Avrupa'nın en yeni ve yüksek kapasiteli boya hatlarından birine sahip olan rulo boyama tesisleri, yıllık 60 bin ton alüminyum boyama kapasitesine sahiptir. Her geçen yıl verimliliğini ve kapasite kullanımını artıran firma, 2016 yılını 258 bin 400 ton satış rakamıyla tamamladı. 2016 yılında yüzde 6 büyümeye sağlayan Assan Alüminyum, çeyrek milyon tonu aşan ilk Türk yassı alüminyum üreticisi oldu. Alüminyum döküm ve folyo kapasitesini artırmak üzere yeni yatırımları hayata geçirmeye hazırlanan firma, bu sayede kurulu kapasitesini ilk

Kibar Dış Ticaret

Kibar Holding bünyesinde 2001 yılında Lozan'da, Kibar International faaliyetlerine başladı. 2005 yılında Assan Panel'in İskenderun'daki tesisleri hayata geçti. Ardından 2006 yılında Assan Alüminyum Dilovası Tesisleri faaliyetlerine başladı ve aynı yıl içerisinde Assan Bilişim kuruldu. 2007 yılında Sicpa Assan Ürün Güvenliği alanında, Assan Yapı ise İnşaat alanında faaliyetlerine başladı. 2009 yılında Balıkesir Tesislerini, 2010 yılında Dilovası Metal Boyama Tesislerini, Assan Panel bünyesinde hayata geçirdik. Türkiye'nin Akdeniz'deki 3. konteyner limanı olan Assan Liman İşletmeleri ise 2010 yılında İzmir Serbest Bölgede kurulan Ege Assan Gıda Pazarlama ile birlikte faaliyete geçti. 2011 yılında Grubumuzun enerji alanındaki ilk yatırımı olan Kibar Enerji kuruldu. Aynı yıl içerisinde, grubun ilk yurtdışı üretim tesisi olan Kibar Industry Ürdün'de faaliyete geçti. 2013 yılında Dilovası'nda Assan Alüminyum, İzmit'te Assan Hanıl Boyama Tesisleri ile birlikte, Türkiye'nin ilk Paslanmaz Çelik Soğuk Haddelme Tesisi olma unvanını taşıyan Posco Assan faaliyetlerine başladı.

32 milyon euro

Assan Hanıl, 2017-2020 yılları boyunca 32 milyon euro'luk yatırım planlıyor.

etapta 300 bin tonlara ulaştırmayı hedefliyor. 2017 senesinde Dilovası'nda devreye girmesi planlanan iki yeni döküm hattı ile yüksek hızlı ve ileri seviye otomasyon sistemli yeni folyo hadde yatırımı bulunuyor.

ASSAN GIDA, 4 KİTADA 30'DAN FAZLA ÜLKEYE İHRACAT YAPIYOR

Türkiye'de sandviç panel sektörünün lideri Assan Panel 2016'da üretim ve Ar-Ge çalışmaları ile birçok yeniliği hayata geçirdi,

uluslararası geçerli norm ve standartlara uygun ürün belgelerini aldı. Sandviç panel pazarının en çok tercih edilen markası olarak, 27 yıldır çatı ve cephe panelleri ve trapezlerinin üretimini gerçekleştiren firma üretiminin yüzde 25'ini ihraç ediyor. Assan Panel, üretim, satış, satış sonrası hizmetler süreçlerini kapsayan kalite anlayışıyla, yeşil binaların kullanımına uygun UL Greenguard Gold sertifikasının yanında, yangın dayanımı konusunda en yetkin kurumlar olan FM Global ve LPCB'den de en geniş kapsamlı sertifikalara sahiptir. Türkiye'nin en büyük ketçap ve sos ihracatçısı olan Assan Gıda, 4 kitada 30'dan fazla ülkeye ihracat yapıyor. Orta Doğu, Kafkaslar ve Afrika'da birçok ülke için salça, Avrupa'da özellikle büyük zincir marketler için ketçap ve sos ürünleri üretiyor. Bugün 50 milyon doların üzerinde yatırım değerine sahip olan Assan Gıda, dünyanın birçok ülkesindeki çokuluslu şirketlere hammadde olarak salça, biber salçası ve biber suyu veriyor.

Firma, 2016 yılında Türkiye'nin en büyük ketçap ve sos ihracatçısı unvanını korudu. Kendi markaları Kingtom ve Colorado ile HORECA'nın da altında olduğu Ev Dışı Tüketim (EDT) kanalında yer alıyor. Endüstriyel mutfaklarda kullanılan büyük ambalajlardaki salça, ketçap, mayonez ve sosların yanında, restoranlarda masa üstünde kullanılan ürünlerini de müşterilerinin beğenisine sunuyor. Çevre hizmetleri ve atık danışmanlığı konusunda Amerika'nın lider kuruluşlarından Heritage Grubu ile ortak girişim şirketi olan İnteraktif Çevre Danışmanlık A.Ş. Türkiye'de kurulu sanayi tesislerine çevre ve atık yönetimi alanında rekabetçi ve yenilikçi çözümler sağlıyor. Türkiye'de soğuk haddelme teknolojisi ile paslanmaz çelik üretiminde öncü bir kuruluş olan Posco Assan TST, kaliteli paslanmaz çelik ürünleri üretirken beyaz eşya, mutfak, inşaat ve diğer ilgili sektörlerle düzenli olarak hammadde sunuyor. Tesisin yıllık üretim kapasitesi 200 bin tondur.

2016 Yılı Türkiye İhracat 5.'si

2016 Yılı Türkiye Sektör Birincisi

● Kimyevi Maddeler ve Mamulleri

İbrahim Yelmenoğlu
Tüpraş Genel Müdürü

Tüpraş'tan 11 yılda 5.7 milyar dolar yatırım

Avrupa'nın 7'nci büyük rafinerisi olarak Akdeniz'in en rekabetçi rafineri şirketi olmak ve Türkiye ekonomisine daha büyük katkılar sağlamak amacıyla yatırımlarını aralıksız sürdüren Tüpraş, son 11 yılda toplam 5.7 milyar dolarlık yatırım harcaması gerçekleştirmiştir.

ENERJİ verimliliği çalışmaları doğrultusunda yeni teknolojilerle sürekli iyileştirmeler yaparak enerji kayıplarının önlenmesi ve tüketilen enerji miktarını en aza indirmek üzere çalışmalarını sürdüren Tüpraş'ta, 2009 yılında 120.9 düzeyinde olan ortalama enerji yoğunluğu endeksi (EII) değeri 2016 yılında 98.7'ye düşürülmüştür. Bu kapsamda 2016 yılında enerji ve operasyonel verimliliğe yönelik yapılan 212.7 milyon dolarlık yatırımın yanı sıra denizyolu taşımacılığında kapasite artırımına yönelik 78.3 milyon dolarlık yatırım yapmıştır. Faaliyetlerine sürdürülebilirlik anlayışı ile devam eden Tüpraş, hissedarları, iş ortakları ve ülkemiz için katma değer oluşturmaya devam edecektir.

RAFİNAJ SEKTÖRÜNDE GENEL GÖRÜNÜM

2016 yılına 37 dolar/varil düzeyinde başlayan ham petrol fiyatı, gelişmekte olan ekonomilerde yavaşlama, İran ambargosunun kaldırılması, yüksek küresel stoklar gibi ne-

denlerle yılın başında 25 dolar/varil'e kadar gerilemiştir. ABD'de azalan kuyu sayıları ve üretim sebebiyle artan fiyatlar, ilk çeyrek dönemde ortalama 33 dolar/varil düzeyinde gerçekleşmiştir. OPEC'in kesinti kararı aldığı Kasım toplantısına kadar Çin, ABD, Hindistan ve Brezilya gibi büyük tüketici ülkelerin talep seyri, Kanada yangını, Libya ve Nijerya üretimlerinde düşüşler, İran başta olmak üzere OPEC'in artan üretimi gibi doğrudan arz talep dengesine etki eden etmenlerin yanı sıra, FED ve küresel ekonomik aktörlerin açıklamaları, Brexit gibi olaylar da ham petrol fiyat seyrini etkilemiştir. 40-50 dolar bandında dalgalı bir seyir izleyen ham petrol fiyatı, OPEC'in 1.2 milyon varil gün kesinti kararıyla birlikte 53 dolar/varil'e kadar yükselmiş, Rusya başta olmak üzere OPEC dışı üreticilerin de destek vermesiyle kesinti miktarı 1.8 milyon varil güne yükselmiş ve yılı 55 dolar/varil düzeyinde kapatmıştır. OPEC ülkelerinin kesinti kararlarına uyumu ve ABD'nin yükselen fiyatın etkisiyle artan

30.3 milyon ton

Tüpraş'ın 2016 yılı toplam satışları, Tüpraş tarihindeki en yüksek miktar olan 30.3 milyon tona ulaştı.

üretimi 2017'de ham petrol fiyat seviyesini belirleyecek en önemli etmen olacaktır.

SEKTÖR BÜYÜMEYE DEVAM EDİYOR

Ülkemizde milli gelir ve genç nüfus artışı ile birlikte ekonominin büyümesinde önemli katkı sağlayan köprü, otoyol, hava yolu altyapı yatırımları ve kentsel dönüşüm projelerinin hız kazanmasının ivmesiyle pet-

Tüpraş

Türkiye'nin rafine sektöründeki tek üreticisi Tüpraş, dört rafinerisinde yıllık 28.1 milyon tonluk ham petrol işleme kapasitesi, Deniz taşımacılıktaki bağlı ortaklığı Ditaş ve akaryakıt dağıtım sektöründeki iştiraki Opet'le birlikte ülkemizin en büyük sanayi şirkettir. Hisselerinin yüzde 49'u Borsa İstanbul'da işlem görmektedir. Avrupa'nın 7'nci büyük rafineri şirketi olan Tüpraş, hem pazar payı ve kurumsal güvenilirliği hem de üretim kompleksleri ve ortaklıklarıyla entegre bir petrol şirketi olarak hizmet vermektedir. 37 çeşit petrol ürününün Türkiye genelinde tedarikini sağlayan Tüpraş'ın doğrudan satış yaptığı müşteriler EPDK tarafından lisanslandırılmış akaryakıt, LPG, İhrakiye, Madeni Yağ dağıtım firmaları, petrokimya sanayi, boya sanayi, Karayolları Genel Müdürlüğü, Belediyeler ile bu kurumlar tarafından onaylanmış müteahhit firmalar ve Türk Silahlı Kuvvetleri adına Milli Savunma Bakanlığı'dır. Tüpraş, 2.62 milyon m³ ham petrol olmak üzere, ürün ve yarı mamul dâhil toplam 7.20 milyon m³ tank kapasitesine sahiptir. Tüpraş, bir Koç Holding şirketi olarak, son 11 yılda yatırım odaklı büyüyerek 5.7 milyar dolar değerinde projeyi hayata geçirmiştir. Stratejik yatırımlarının yanı sıra 2016'da tam kapasite kullanımı ve uygulanan başarılı satış stratejilerinin etkisiyle, 24.8 milyon ton yurtiçi, 5.5 milyon ton ihracat olmak üzere, geçen yılın 1.5 milyon ton (yüzde 5) üzerinde, toplamda 30.3 milyon ton ürün satışı gerçekleştirmiştir. 2016'da endüstriyel ürünler dışındaki petrol ürünlerinde yaklaşık yüzde 60 toplam pazar payına sahiptir. Toplam 2.1 milyar ABD doları değerinde 5.5 milyon ton ürün dış satımı gerçekleştirilmiştir.

rol ürünleri tüketimi artış seyrini devam ettirmektedir. Özellikle petrol ürünleri tüketiminde en yüksek paya sahip olan ulaşım sektöründe otomobil ve hafif ticari araç satışlarında 2016 yılındaki rekor artış tüketimi destekleyen en önemli faktörlerden birisi olmuştur. EPDK verilerine göre 2016 yılında ülkemizdeki motorin tüketimi yüzde 8.5 artışla 22.3 milyon tona, benzin tüketimi ise yüzde 6.5 artışla 2.2 milyon tona ulaşmıştır. Yüzde 7.6 büyüyen Türkiye petrol ürünleri toplam tüketimi ise 26.7 milyon tona yükselmiştir.

2016'DA 30.3 MİLYON TON TOPLAM SATIŞLA REKOR KIRDIK

3.1 milyar dolarlık Fuel Oil Dönüşüm Tesisi'nin tamamlanmasıyla Tüpraş, 2016'da rafinerilerini tam kapasite çalıştırarak ara ürün dâhil 29.6 milyon ton şarj ve yüzde 105.3 kapasite kullanıma ulaşmıştır. 2016 yılında üretimden gelen güçle, yurtiçi satış hacmimiz Türkiye talep artışının üzerinde (yüzde 11) artırılmış ve yurtiçi satış rekoru

kırılmıştır. Yurtiçi satış rekorlarının yanı sıra, küresel piyasalarda aktif bir oyuncu olarak, dünyanın dört bir yanındaki 27 ülkeye toplamda 5.5 milyon ton ürün ihraç edilmiştir. Bu sayede 2016 yılı toplam satışlarımız da Tüpraş tarihindeki en yüksek miktar olan 30.3 milyon tona ulaşmıştır. Önceki yıl petrol fiyatlarındaki dalgalanmalara ve özellikle gelişmekte olan piyasalar üzerinde endişelere yol açan gelişmelere rağmen Tüpraş, rafinelerinin tüketim merkezlerine yakınlığı, ham petrol tedarikindeki avantajlı konumu ve yüksek üretim ile azalan birim maliyet sayesinde karlılığını üst seviyede tutmaya devam etmiştir. Özellikle son çeyrekte uluslararası petrol piyasalarında yaşanan düzelmeyi finansal ve operasyonel performansına yansıtmayı başaran Tüpraş, 2016 yılını 2.52 milyar TL faaliyet kârı ile kapatmıştır. Riskten korunma stratejilerinin yerinde kullanımı ile kur ve ham petrol fiyatlarındaki dalgalanma başarı ile yönetilmiş ve 1.8 milyar TL net kar rakamına ulaşmıştır.

2016 Yılı Türkiye İhracat 6.'sı

2016 Yılı Türkiye Sektör Birincisi

• Elektrik-Elektronik ve Hizmet Sektörü

Turan Erdoğan
Vestel Şirketler Grubu İcra Kurulu Başkanı

Başarımızın sırrı, yüksek teknolojlili ürün gamı

İhracattaki başarımızın sırrını dünyanın her bir köşesine ulaştırdığımız ve her kültüre göre farklılaşmış yüksek teknolojiye dayalı ürün gamımız olarak görüyoruz. Ar-Ge yatırımlarımız ve tasarımdaki yetkinliğimizi de kullanarak teknolojimizi global tüketicilerin beğenisine sunmaya devam ediyoruz.

TÜRKİYE'NİN teknoloji sektöründe öncü, birçok ilke imza atmış dev şirketi Vestel olarak 2016 yılında Türkiye'nin ihracatına olan katkımızı daha da artırdık. 154 ülkeye gerçekleştirdiğimiz ihracat, bizi elektronik sektöründe 18 yıldır ihracat şampiyonu yapmakla kalmadı, aynı zamanda tüm sektörler bazında 5'inci sıraya taşıyarak Türkiye'nin simgesi ve gururu haline getirdi. İhracattaki başarımızın sırrını dünyanın her bir köşesine ulaştırdığımız ve her kültüre göre farklılaşmış yüksek teknolojiye dayalı ürün gamımız olarak görüyoruz. Ar-Ge yatırımlarımız ve tasarımdaki yetkinliğimizi de kullanarak teknolojimizi global tüketicilerin beğenisine sunmaya devam ediyoruz. Yüzde 75'inden fazlası ihraç edilen ürünlerimiz, Türkiye'nin cari açığının kapanmasına önemli ölçüde katkı sağlıyor. Cari açığın en büyük kaynaklarından biri cep telefonu ithalatı. Türkiye'nin ilk yerli akıllı telefonu Venus'ü pazara

sunarak da bu sorunu gidermede önemli rol oynuyoruz. Türkiye'de içinde yüzde 7 pazar payına ulaştığımız Venus'ü, ilk olarak 2015'te Türkiye Cumhuriyetlerine ihraç ettik. Şimdi Türkmenistan, Ürdün, Lübnan, Kıbrıs, Irak, Gürcistan, Nahcivan, Azerbaycan gibi ülkelere de ihracatımız başladı. Avrupa'dan gelmeye devam eden siparişlerle birlikte önümüzdeki dönemde Venus'ün ihracatında daha büyük hedeflere ulaşacağımıza inanıyoruz. Günümüz rekabet koşullarında değişim, yenilenme ve hız büyük önem kazandı. Vestel olarak tüketicinin talep ettiği yeniliği ve değişimi hızla gerçekleştirmedeki başarımızı dünya devleri ile rekabet ederek kanıtladık.

VESTEL TEKNOLOJİSİNİ DÜNYAYA ULAŞTIRIYORUZ

Ürünlerimizin tamamını dünya standartlarında üretim yapan ve Avrupa'nın en büyük fabrikalarından biri olan Vestel City'de üreti-

yor ve ülke olarak jeopolitik konumumuzun avantajı ile de Vestel teknolojisini dünyanın dört bir yanına ulaştırıyoruz. Diğer tarafta uluslararası pazardaki konumumuzu daha da sağlamlaştırma ve stratejik ortaklıklarımızı güçlendirme hedefimiz doğrultusunda çeşitli markalarla lisans anlaşmaları imzalıyoruz. Gerçekleştirdiğimiz bu akıllı iş birlikleri de uluslararası pazarda ayakta kalmamızda önemli rol oynuyor. Yakın dönemde Toshiba markası ile imzaladığımız anlaşma kapsamında Toshiba markalı TV'lerin Avrupa pazarında üretim, satış, pazarlama ve tedarik zinciri gibi faaliyetlerinden sorumluyuz. Benzer bir anlaşmayı da iki yıl önce Japon devi Sharp ile gerçekleştirmiştik. Bu anlaşmayla da Sharp markalı beyaz eşya ürünlerini geliştirme, üretme ve Avrupa'da satış ve pazarlamasından sorumluyuz. Vestel'i Vestel yapan diğer bir özellik ise kazandığımız ödüller. 2016 yılını yine birçok ödülle bitir-

VESTEL

Elektronik, beyaz eşya, bilgi teknolojileri ve led aydınlatma alanlarında faaliyet gösteren ve 16'sı yurtdışında olmak üzere toplam 23 şirketten oluşan Vestel Şirketler Grubu, toplam 152 ülkeye ihracat gerçekleştiriyor. Sektöründe Türkiye ve uluslararası pazarların güçlü oyuncularından ve dünyanın en büyük üreticilerinden biri olan Vestel, tüketici elektroniği, beyaz eşya, bilgi teknolojileri ve dijital alanlarında geniş bir ürün yelpazesi sunuyor. Vestel'in, Manisa'da bulunan 1 milyon metrekarelik alana sahip fabrikası Vestel City, Avrupa'nın tek lokasyonda üretim yapan en büyük endüstri kompleksi olma özelliğini taşıyor. Ar-Ge gücü ve inovasyona verdiği önemle dünyaya teknoloji ihracı konusunda Türkiye'nin simge gücü konumunda olan Vestel, dünya standartlarındaki üretim anlayışı, yenilikçi ve kaliteli ürünleri ve sahip olduğu vizyonla sadece ülkemizde değil, global arenada da pazarı yönlendiren güçlü bir oyuncu profili çiziyor.

Yüzde 3

Vestel'in 2016 yılı konsolide cirosu yüzde 3 büyüme ile 9.5 milyar TL oldu.

dik. Bu yıl bizi en çok gururlandıran ödüllerin başında Endüstriyel Mükemmellik Ödülü Avrupa şampiyonluğu ve Contact Center World Awards Dünya şampiyonluğu geliyor. Avrupa'nın en büyük fabrikalarından birine sahip olan bir marka olarak Industrial Excellence Award gibi prestijli bir organizasyonun Avrupa ayağında dünya devi rakiplerimizi geride bırakarak, Endüstriyel Mükemmellik Ödülü'nü kazanan ilk Türk firması olduk. Çağrı merkezi sektöründeki en iyi projelerin seçildiği Contact Center World Awards'un

Amerika'daki dünya finallerinde ise 1 altın 1 de bronz ödülün sahibi olduk. Vestel olarak 2016 yılında tasarım, inovasyon ve Ar-Ge'deki iddiamızı aldığımız 90'ın üzerindeki ödülle de başarılarımızı taçlandırdık.

4.0 DÖNÜŞÜMÜNÜ GERÇEKLEŞTİRMEK EN BÜYÜK ÖNCELİĞİMİZ

Öte yandan bugün sanayi devlerinin en önemli gündem maddelerinden biri Nesnelerin İnterneti ve Endüstri 4.0'a uyum çalışmaları. Vestel olarak Endüstri 4.0 dönüşümünü gerçekleştirmek en önemli önceliğimiz. Uzun vadedeki gelecek vizyonumuza baktığımızda da Endüstri 4.0 kavramı ile "Mobilite" ve "Bağlanabilirlik" teknolojileri, Vestel'in Ar-Ge çalışmalarının da önemli bir ayağını oluşturuyor. Akıllı Evler, Akıllı Şehirler ve Nesnelerin İnterneti konsepti çatısı altında sunulan hizmetler Vestel'in adını sıkça duyacağınız bir alan olacak. Hem birbirleri ile haberleşebilen

hem de mobil cihazlar aracılığıyla kontrol edilebilen akıllı ürünleri piyasaya sunmanın yanı sıra bu cihazların bağlantı alt yapısına da yatırım yapacağız. Vestel City'yi Türkiye'nin ilk akıllı fabrikası yapma yolundaki çalışmalarımız 2017'de de hızla devam edecektir.

2016 yılında yurtdışı piyasalarda yaşanan tüm olumsuz etkenlere karşın bu yıl da büyüme sürdürme başarısını gösterdik. 2016 yılında konsolide ciromuz yüzde 3 büyüme ile 9.5 milyar TL'ye ulaşmıştır. 2016 yılında 154 ülkeye ihracat yaparak Türkiye TV ihracatının yaklaşık yüzde 90'ını, Türkiye beyaz eşya ihracatının ise yaklaşık yüzde 30'unu gerçekleştirdik. Yurtiçinde ise TV pazarında liderliği elimizde tutuyoruz. Vestel olarak teknolojimizi tüm dünyaya ulaştırmak için her türlü fırsatı değerlendiriyoruz. Hedef ülkelere yatırım yaparak pazarda pay sahibi olup, ihracat haritasını ve ürün gamını genişletmek için sistematik çalışmalar yürütmeye devam edeceğiz.

Hiroshi Kato

Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.
Genel Müdür ve CEO'su

22 yıllık tarihimizde pek çok başarıya imza attık

Çok yoğun ve zorlu bir dönemin sonunda, geçen yılın son çeyreğinde üçüncü modelimiz olarak, mevcut modellerimiz Corolla ve Verso'nun yanı sıra 2016 yılının en büyük hedefi olan Toyota C-HR'in seri üretimine başladık.

TOYOTA Otomotiv Sanayi Türkiye (TMMT) 22 yıllık üretim geçmişinde çok önemli başarıları imza attı. Aynı zamanda, bu süre zarfında pek çok zorlukla da mücadele etti. Fakat biz her zaman zorlukların fırsatlar barındırdığına inandık. Bu bakış açısıyla, her zaman büyük bir heyecanla ve mükemmelliğe olan tutkumuzla başarmaya çalıştık, bunu yaparken de her koşulda Toyota Way ilkelerini takip ettik. Yüksek kaliteli araç üretmeye yönelik sürekli ve sürdürülebilir çabalarımız sayesinde, TMMT, Toyota C-HR'i üretmekle görevlendirildi. Çok yoğun ve zorlu bir dönemin sonunda, geçen yılın son çeyreğinde üçüncü modelimiz olarak, mevcut modellerimiz Corolla ve Verso'nun yanısıra 2016 yılının en büyük hedefi olan Toyota C-HR'in seri üretimine başladık. Bu, Global Toyota'nın şirketimize olan güveninin bir yan-

sımasıdır. Kalite seviyesi denizaşırı üretim tesisleri arasında en iyilerden biri olarak tanınan şirketimiz TMMT'nin üretim ve mühendislik kabiliyetleri ile çok gurur duyuyoruz.

DÖNÜM NOKTASI

Üçüncü modelimiz olan Toyota C-HR, tarihimizde yepyeni ve çok heyecan verici bir dönüm noktası oldu: Türkiye'de üretilen ilk crossover, Türkiye'de üretilen ilk hibrit araç, Japonya dışında üretilen ilk TNGA (Toyota Yeni Global Platform)... Toyota C-HR'nin etkisi ile yıllık üretim kapasitemiz 280 bin adete yükselirken TMMT, hacim bakımından Avrupa'daki en büyük üretim tesisi haline geldi. Yeni modelimizle ihracat oranımız yüzde 90 rakamlarına ulaştı. Projemiz, daha fazla istihdam sağlamanın yanısıra, yerel ve ulusal ekonomiyi de

güçlendirecektir. Toyota C-HR sadece TMMT için değil Toyota açısından çok önemli bir kilometre taşıdır. Çünkü Toyota C-HR, Toyota Yeni Global Platform (TNGA) baz alınarak geliştirilen Toyota'nın ikinci modeli oldu. Böylelikle TMMT ise Japonya dışındaki üretim tesisleri arasında, TNGA modeli üreten ilk fabrika olarak, çok önemli bir başarıya imza attı. Toyota C-HR'in seri üretiminin başlaması ile birlikte, 2016 yılında 154 bin adet üretilip, yaklaşık 120 bin adedini ihraç ettik. Mevcut pazarlarımız Avrupa, Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkelerinin yanısıra Kanada, Kuzey ve Güney Amerika ve Tayvan gibi Asya ülkelerine de ihracata başladık. Sadece şirketimiz açısından değil, aslında Türkiye otomotiv sanayi için de 2016 yılı çok başarılı geçti. Bu sonuç, Türkiye'de operasyonlarını sürdüren tüm otomotiv üre-

1937 yılında kuruluşundan bu yana gösterdiği gelişimle bugün geldiği noktada Toyota dünyanın en büyük ve en iyi bilinen otomobil üreticilerinden biri olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Dünya çapında 5 bölgesel genel müdürlük, 15 tasarım ve Ar-Ge merkezi ve 69 üretim tesisinde görev alan 350 bin kişilik istihdam sağlamaktadır. Toyota modelleri bugün dünyanın 170 ülkesinde ve farklı bölgelerinde satılmaktadır. Otomotivin haricinde, Toyota 1975 yılından bu yana konut inşa etmenin yanı sıra yeni inşaat teknikleri geliştirip apartmanlar ve kiralık konutlar da geliştirmektedir. Ayrıca, tekneler ve deniz motorları satışı ve forklift gibi endüstriyel ekipmanlar üretmektedir. Toyota, dünyaya ve çevreye saygı anlayışı doğrultusunda, çevreyle dost sistemler ve çözümler geliştirmektedir. Çevre problemlerinin çözümüne katkı sağlamak için, benzinli, dizel ve hibrit araçlarda yüksek yakıt verimliliği ve aynı zamanda benzine alternatif olarak, elektrik, hidrojen vb. gibi enerji kaynakları ile çözümler geliştirilmesini teşvik etmekte ve bunları modellerine uygulamaktadır. 2010 değerlerine göre, karbondioksit emisyonunu 2050 yılına kadar yüzde 90 azaltma hedefi doğrultusunda, trafikteki araçların karbondioksit kirliliğine sebep olmalarını engelleyeceğini açıklayan Toyota, hibrit araç sektöründe oluşturduğu teknolojiyi hidrojen yakıt hücreli, elektrikli ve fişli hibrit araçlara da adapte ederek, karbondioksit emisyonlarını neredeyse tamamen ortadan kaldırma yönünde çalışmalarını sürdürmektedir. Toyota'nın Avrupa'daki 9 üretim tesisi arasında yer alan Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş. (TMMT), 1994 yılında Corolla sedan modeli ile üretim faaliyetlerine başlamıştır. 2002 yılından bu yana ihracat yapan Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye, her yıl üretimin ortalama yüzde 85'ini ihraç etmektedir. Toyota Otomotiv Sanayi Türke A.Ş. Sakarya'daki üretim tesislerinde Verso, Corolla ve Toyota C-HR modellerini yüksek kalite standartlarında üreterek, yaklaşık 100 ülkeye ürettiği araçları ihracat yolu ile göndermektedir. Halen 5.000 kişi istihdam eden Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye, bugüne kadar 1.7 milyar dolarlık yatırım gerçekleştirmiştir. 1.8 milyar dolarlık ihracatı ile 2016 yılı ihracat liderleri arasında bir kez daha yerini alan Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye, listenin 7'nci sırasındadır. Kümülatifte 25 milyar dolar tutarında ihracatı ile, Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye, topluma ve ekonomiye katkıda bulunmaya devam etmektedir.

tim tesislerinin ortak katkısı ile elde edildi. Önümüzdeki yıllarda Türk otomotiv sektörünün yeni rekorlara ve yeni başarılarına ulaşacağına tüm içtenliğimle inanıyorum.

YENİ BİR DÖNEM BAŞLIYOR

Bu vesile ile, yoğun çalışmalarıyla, cesaret ve tutkularıyla başarımızda katkısı olan herkeşe içtenlikle teşekkürlerimizi sunarız. Bu gurur bizi daha fazla başarı için motive edecektir. Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye olarak, Türkiye'nin en iyi ihracatçılarından biri olarak konumumuzu korumaya ve yükseltmeye çalışacağız ve aynı zamanda yaşadığımız topluma karşı sorumluluklarımızı yerine getirmeye devam edeceğiz. 2016 yılı Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye için yeni bir dönemin başlangıcını, tarihi bir dönüm noktasını getirdi. Önümüzdeki yıllarda yüksek kaliteli TMMT üretimi modellerimiz ile Toyota'nın en iyilerinden biri olarak kabul görmeye devam edeceğiz. Global Toyota ile paralel, Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye için de "daha iyi otomobiller ve daha iyi bir gelecek" şeklinde tanımlayacağımız yepyeni bir dönem başlamış oldu.

müzdeki yıllarda yüksek kaliteli TMMT üretimi modellerimiz ile Toyota'nın en iyilerinden biri olarak kabul görmeye devam edeceğiz. Global Toyota ile paralel, Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye için de "daha iyi otomobiller ve daha iyi bir gelecek" şeklinde tanımlayacağımız yepyeni bir dönem başlamış oldu.

154 bin adet

Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye olarak 2016 yılı toplam üretim adedimiz 154 bin olarak gerçekleşti.

Hakan Bulgurlu
CEO, Arçelik A.Ş.

Asya - Pasifik'te Beko Yolu'nu inşa etmeyi hedefliyoruz

Bölgedeki yeni fırsatları izleyerek, Doğu'dan Batı'ya ticareti geliştiren İpek Yolu gibi, Türkiye'den Asya-Pasifik'e uzanan 'Beko Yolu'nu inşa etmek en önemli hedeflerimiz arasında.

DÜNYANIN önemli değişimlerden geçtiği bir yılı geride bıraktık. İngiltere'nin Avrupa Birliği'nden ayrılma kararı ve ABD başkanlık seçimleri global piyasalarda dalgalanma yarattı. Euro bölgesi ve ABD ekonomileri toparlanma çizgisini sürdürdü. Hızla değişen, tahmin edilmesi güç koşullara karşın Arçelik A.Ş. olarak operasyonel mükemmelliğe odaklandık ve istikrarlı büyümemizi 2016 yılında da sürdürdük. Dünya beyaz eşya pazarının 2016 yılında 508 milyon adet, ciro bazında 184.5 milyar dolar olarak gerçekleştiği tahmin ediliyor. Avrupa'da ise beyaz eşya pazarı bir önceki yıla göre yüzde 3.5 büyüdü. Ev teknolojilerinin öncü şirketi olarak 11 markamızla 145 ülkede faaliyet gösterirken; Türkiye, İngiltere, Romanya, Polonya, Güney Afrika ve Pakistan'da liderliğimizi sürdürdük. Global markamız Beko ile Avrupa,

Ortadoğu ve Afrika'da güçlü pozisyonumuzu devam ettirdik. Avrupa'da Beko ile solo beyaz eşya pazarının lideri olarak başarılarımızı ileri taşıırken, pazar payı ve fiyat endeksimizi artırdık. Türkiye'de ana ürün gruplarında pazar ortalamasının üzerinde büyüme performansı sergiledik. Güney Afrika'da Defy ile pazar payımızı artırmayı başardık. Üst segment markamız Grundig'le yeni pazarlara ve kanallara giriş yaptık.

Yüzde 46

*Net kârımız 2016 yılında
yüzde 46 artış ile
1.3 milyar liraya çıktı.*

7 ÜLKEDENİN 18 ÜRETİM TESİSİMİZ VAR

Asya-Pasifik'te de hedeflerimizi hayata geçirdik. Tayland fabrikamız ilk çeyrekte seri üretime başladı. Bu coğrafyada varlığımızı daha da güçlendirmek amacıyla, Pakistan'ın lider beyaz eşya üreticisi Dawlance'ı satın aldık, 7 ülkede 18 üretim tesisi ve 30 bin çalışana ulaştık. Bölgedeki yeni fırsatları izleyerek, Doğu'dan Batı'ya ticareti geliştiren İpek Yolu gibi, Türkiye'den Asya-Pasifik'e uzanan 'Beko Yolu'nu inşa etmeyi hedefliyoruz. Beko markamızla da ABD'ye giriş yaparak, ürünlerimizi rekabetçi pazarda satışa sunduk. Amerika'daki büyümemizi artırmak 2017'de önceliklerimiz arasında yer alıyor. Türkiye operasyonlarımızı daha verimli yönetmek amacıyla stratejik bir adım attık. Yeni şirketimiz Arçelik Pazarlama A.Ş ile daha etkin, esnek ve işlevsel bir yapıya kavuşarak ope-

Arçelik A.Ş.

Koç Holding bünyesinde faaliyet gösteren Arçelik A.Ş. 1955 yılında kurulmuştur. Fortune 500'e göre dünyanın en büyük 500 şirketi arasında yer alan, yurtiçi ve yurtdışında lider pozisyonlar elde eden Koç Holding, enerji, otomotiv, dayanıklı tüketim, finans başta olmak üzere çeşitli sektörlerde faaliyet göstermektedir. Arçelik A.Ş.; dünya çapında 30 bin çalışanı, Türkiye, Romanya, Rusya, Çin, Güney Afrika, Pakistan ve Tayland'da olmak üzere 18 üretim tesisi, 32 ülkede satış ve pazarlama ofisi ve 11 markasıyla (Arçelik, Beko, Grundig, Blomberg, Elektrabregenz, Arctic, Leisure, Flavel, Defy, Altus ve Dawlance) 145 ülkede ürün ve hizmet sunmaktadır. Türkiye'de beyaz eşya, ankastre ve klima ürün kategorilerinde liderliğini koruyan Arçelik A.Ş., beyaz eşya sektöründe Avrupa'nın üçüncü büyük şirkettir. Arçelik, Romanya'da Arctic, Güney Afrika'da Defy markası ile pazar lideridir. Global beyaz eşya markası Avrupa solo beyaz eşya pazarının lider markası Beko, FC Barcelona resmi sponsorudur.

rasyonel verimliliğimizi artıracacağız. Yatırımlarımıza, yeniliklerimize ve sektöre değer katacak işbirliklerimize hız kesmeden devam edeceğiz. Romanya'da temelini atacağımız Endüstri 4.0 standartlarına sahip yeni fabrikamız ve klima üretiminde LG ortaklığımızı 2023 yılına kadar uzatmamız son dönemde bu hedefe doğru attığımız önemli adımlar oldu.

KATMADEĞER SAĞLAYARAK BÜYÜMEYE DEVAM ETTİK

Başarılı performansımız, finansal sonuçlarımıza yansdı. Konsolide ciromuz 2016 yılında yüzde 13.6 artarak 16.1 milyar liraya yükselirken; net kârımız yüzde 46 artış ile 1.3 milyar lira; FVAÖK (faiz, vergi, amortisman öncesi kâr) marjımız yüzde 11 oldu. Dünyamız önemli değişimden geçerken, global trendler ışığında stratejilerimizi şekillendiriyoruz. Ar-Ge, ino-

vasyon, kalite, tasarım, marka ve tüketiciler stratejimizin odağında bulunuyor. Teknolojideki hızlı dönüşümü, iş modelimize entegre etmek stratejik önceliklerimizin başında geliyor. Türkiye, Tayvan, İngiltere ve Portekiz'de toplam 14 tasarım ve Ar-Ge merkezi ve 1300'den fazla çalışanla tüketicilerin yaşamlarına değer katacak ürünler geliştiriyoruz. Bu vizyonla ülkemizin tartışmasız Ar-Ge ve patent şampiyonu konumumuzu sürdürüyoruz. 2016 yılında "Türkiye'nin En Başarılı Ar-Ge Merkezi" ödülüne layık görülürken, Türk Patent Ödülleri'nde birinciliğimizi sürdürdük. Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'nün (WIPO) sıralamasında 74'üncülüğe yükselerek, başarılarımızı dünyada da gösterdik.

Daha iyi bir dünya için enerji verimli ürünler geliştiriyor ve global inisiyatiflere liderlik ediyoruz. Enerji verimliliği kapsamında 2016 yılında 265 proje gerçekleştirdik. 24 MW gü-

cünde bir güneş santralinin sağladığı 37 milyon kWh eşdeğeri tasarruf elde ettik. Projelerimizle 12 bin 500 hanenin 1 yıllık toplam elektrik tüketimine karşılık gelen bir tasarruf sağladık. Dünyanın en büyük iklim değişikliği girişimi CDP'de (Karbon Saydamlık Projesi) en yüksek performansla sahip şirketlerin yer aldığı "The A List: The CDP Climate Performance Leadership Index 2016"ya ikinci kez girmeye hak kazandık. Türkiye'de sektörümüzde bu başarıya imza atan tek şirket olduk.

Global yolculuğumuza devam ederken, mevcut pazarlarda ürün ve yönetim farkı ile organik büyümeyi hızlandıracağız; yeni pazarlarda üretim tesisi yatırımı, birleşme ve satın alma fırsatlarını değerlendireceğiz. Tüketici beklentilerini en iyi şekilde anlayarak, onların hayatını kolaylaştıracak çözümler sunmaya odaklanacağız.

Steven Young
Bosch Türkiye ve Orta Doğu Başkanı

Bosch, Türkiye'nin dijital dönüşümünde öncü rol oynuyor

Dünya ve sanayi önemli bir dijital dönüşüm içinde. Dünyanın önde gelen servis ve teknoloji tedarikçilerinden biri olarak biz de bu dönüşümün hızını ve derinliğini, başta mobilite olmak üzere tüm teknolojik gelişmelerde görebiliyoruz. Şirket olarak odaklandığımız ağ bağlantılı teknolojiler, iş modellerimizi, ürünlerimizi ve iş dünyamızı değiştiriyor.

DİJİTAL dönüşüm süreci başladı ve hızla ilerliyor. Biz Bosch olarak, bu sürecin destekçisi olmaya kendimizi adadık ve mümkün olan her durumda en ön sıralarda yer almayı hedefliyoruz. Bu amaçla otomobilleri, evleri, şehirleri ve şimdi de öncüsü olduğumuz Sanayi 4.0 dönüşümü kapsamında sanayiye 'akıllandırıyoruz'. Çok önemli bir stratejik adım olarak, kendi kendine giden otomobillerin beyni olan 'AI yerleşik bilgisayar' geliştiriyoruz. Yapay zekanın yardımıyla otomobilleri diğer karayolu kullanıcılarının davranışlarını yorumlamaya ve tahmin etmeye yetecek kadar akıllı hale getiriyoruz. Bosch Türkiye olarak da 17 binden fazla çalışanımızla bu dönüşümün önemli bir parçasıyız. Türkiye'de istikrarlı bir çizgimiz var. Bosch'un büyük değer verdiği ve büyüme potansiyeli gördüğü pazarların başında gelen Türkiye'de 2016 yılını da yatırımlarla, pazara sunduğumuz yenilikçi ürünlerle, büyük gurur duyduğumuz ihracat başarılarımızla

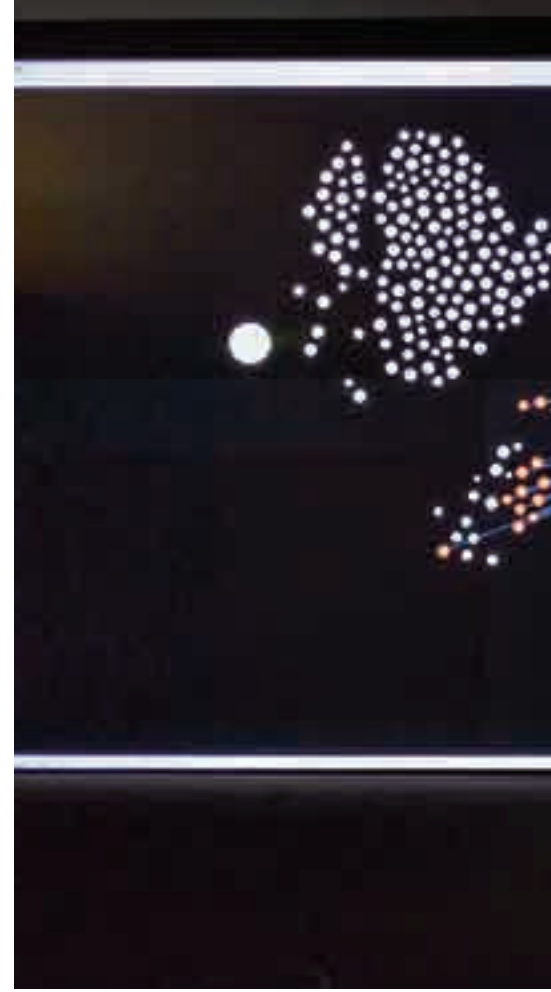
tamamladık. 5 şehirde, 8 üretim üssü ve 4 Ar-Ge Merkezimizle faaliyet gösteriyoruz. Burada büyümeye devam ediyoruz. Son 5 yılda Türkiye'ye 1 milyar euronun üzerinde yatırım yaptık. Bu rakam, globalde Almanya, Çin ve Amerika'dan sonraki en büyük yatırım rakamımız.

TECRÜBEMİZİ PAYLAŞIYORUZ

2015 yılında toplam satış gelirimiz 3.4 milyar euro olarak gerçekleşti. 2.1 milyar euroluk ihracatımızla yine Türkiye'nin önde gelen ihracatçı şirketleri arasında yer alıyoruz. Gelirimizin yarısından fazlası ihracattan geliyor. Türkiye'de ihracat ortalama kilo başına 1.4 dolarken, bizim ihraç ettiğimiz ürünlerin kilo başına değeri de 40 dolar düzeyinde seyrediyor.

Bosch Türkiye olarak, 2015 yılı başından bu yana bölgemizde gelecek potansiyeli yüksek ve bir o kadar da zorlu ülkelerin sorumluluğunu yürütüyoruz. Geçen yıl da Bosch

Rexroth ve Bosch Otomotiv Yedek Parça birimimiz, Orta Doğu ve İran bölgesinin sorumluluğunu üstlendi. Sorumlu olduğumuz bölgede önemli hareketlenmeler yaşanıyor ve bunun Bosch Türkiye'ye, dolayısıyla ülkemize yansımalarını da görmeye başladık. Dünyanın büyük bir dönüşüm yaşadığından söz etmişim. Bu süreçte sanayi de istisnai bir durumda değil. Nesnelerin İnterneti, artık üretim süreçlerindeki tüm parçaları, makineleri, ürünleri, sistemleri ve insanları birbirine bağlıyor. Biz Bosch olarak, bu gidişatı en erken gören şirketlerden biriyiz. Bu nedenle daha şimdiden, ağa bağlı endüstri teknolojilerinin başta gelen kullanıcısı ve sağlayıcısıyız. Dünya üzerinde hayata geçirdiğimiz projelerin yanı sıra üzerinde çalıştığımız sayısız projemiz var. Türkiye'de de Sanayi 4.0 ile ilgili organizasyon çalışmalarını 2014 yılında başlattık. Bugün gerek Bursa'daki fabrikalarımızda gerekse Manisa fabrikamızda farklı projeler üzerinde çalışılıyor. Biz, artık bu alanda bir

- Bosch Grubu tam 1910 yılından bu yana Türkiye'de...
- Mobilite çözümleri, Sanayi teknolojileri, Dayanıklı Tüketim Malları ile Enerji ve Bina teknolojileri sektörlerinde 5 ayrı şirketle faaliyet gösteriyor.
- Türkiye'ye 44 yılda 2.5 milyar euronun üzerinde yatırım yaptı.
- Türkiye'de 2015 rakamlarıyla 16.600 çalışanı; 3.4 milyar euro cirosu ve 2.1 milyar euro (BSH hariç) ihracatı var.
- Türkiye'den 5 kıtada 40'tan fazla ülkeye ihracat yapıyor. Türkiye'nin yıllık ihracatındaki payı yüzde 1.5...
- Bursa'da 2, Manisa ve Tekirdağ'da bulunan 4 ayrı Ar-Ge Merkezinde yaklaşık 537 çalışanı var...
- Son 3 yıldaki Ar-Ge yatırım rakamı yaklaşık 100 milyon euro...
- Ar-Ge Merkezleri, 2015 yılında 97 ülkeye Ar-Ge ihracatı yaptı.

1 milyar euro

Bosch, son 5 yılda Türkiye'ye 1 milyar euronun üzerinde yatırım yaptı.

otoriteyiz. Bu alanda kazandığımız tecrübeyi, bilgi birikimimizi Türkiye ve Türkiye'deki sanayi şirketleriyle paylaşıyoruz. Sanayi 4.0 Ekibimiz, dijital dönüşümün bir parçası olmak isteyen sanayicilerle görüşmeye ve saha analizleri yapmaya başladı. Şimdiden önemli iş birliklerinin temelini attık.

TÜRKİYE, SANAYİ 4.0 İÇİN YOL HARİTASI ÇIKARMALI

Burada önemli bir nokta var: Şirketler için nasıl Sanayi 4.0 yol haritası hazırlanıyorsa

Türkiye için de hazırlanmalı. Türkiye'nin yol haritası herkes için yol gösterici bir kılavuz olmalı ve akıllı yatırımı teşvik etmeli. Yol haritası hazırlandıktan sonra devlet tarafından sağlanacak teşviklerle akıllı yatırım yapmaya hevesli firmalar desteklenmeli. Bu dönüşümle birlikte ihtiyacımız olan insan kaynağının yetişmesi için eğitim sisteminde de gerekli aksiyonların alınması gerekir. Türkiye'de yazılım mühendisliği ve matematik alanında gençlerimize daha çok yatırım yapmalıyız. Biz, bu anlamda da misyon ve sorumluluk üstlenmek arzusundayız. Bu nedenle lise ve üniversite düzeyinde önemli destek ve iş birliklerini hayata geçirdik. İster endüstrideki ister teknolojiye ilişkin iş dünyasındaki değişiklikleri tartışıyor olalım, bu değişim süreci bizi motive ediyor. Bosch Türkiye olarak, giderek artan gücümüz, büyüyen kadromuz, yeniliklere imza atmaya dair sonsuz hevesimizle bu vizyonun gerçekleşmesine katkı sağlamak için çalışmaya devam ediyoruz.

2016 Yılı Türkiye İhracat 10.'su

2016 Yılı Türkiye Sektör Birincisi

- Deri ve Deri Mamülleri
- Hazırgiyim ve Konfeksiyon

Ali Tanrıverdi
TGS Dış Ticaret A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı

İhracatçılarımız için katma değer yaratmaya devam ediyoruz

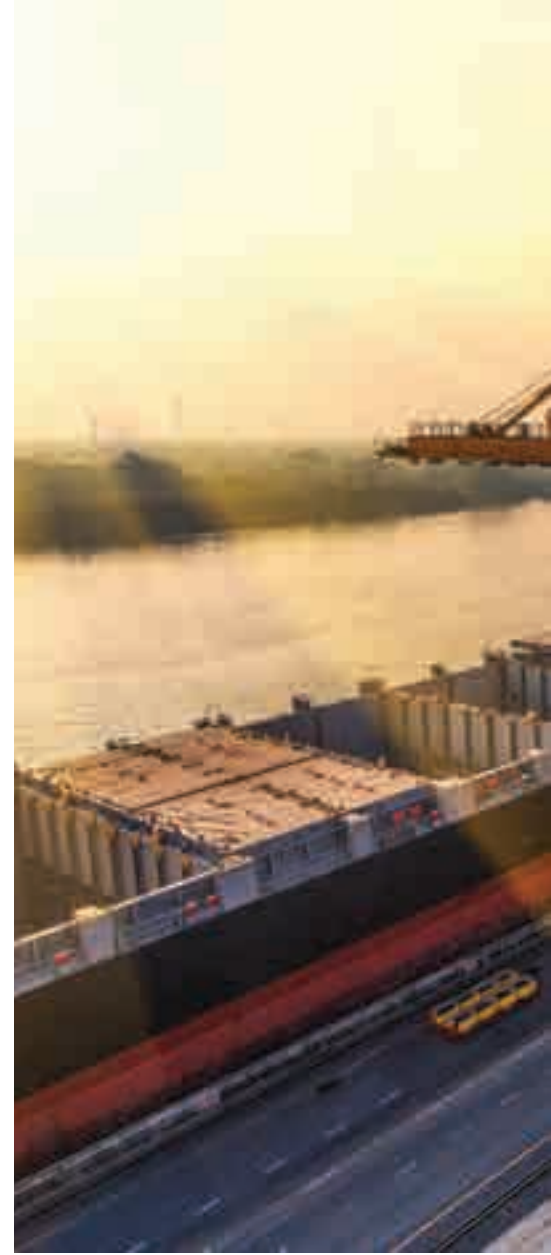
Faaliyet gösterdiğimiz sektörümüzde fark yaratma gayretine her daim devam ederek başarılı ve öncü çalışmalara imzasını atan TGS DIŞ TİC. AŞ. "Dış Ticaret Sermaye Şirketleri" arasında kendi segmentinde birinciliğini her yıl olduğu gibi yine muhafaza etmiştir.

TGS DIŞ TİCARET AŞ. olarak sektörde devamlılık ve saygınlık simgesi olmak; uluslararası düzeyde itibarlı bir kurumsal yapıya ulaşmak ve bu kurumsal yapı ile farklılık yaratmak hedefi ile başlamış olduğumuz yolculuğumuzda 18 yılımızı geride bırakmış oluyoruz. Birlikte hareket ettiğimiz ihracatçılarımız için değer yaratmak ve beklentilerine karşılık vermek önceliğimizdir. Faaliyet gösterdiğimiz sektörümüzde fark yaratma gayretimiz her daim devam ederek başarılı ve öncü çalışmalara imzasını atan TGS DIŞ TİC. AŞ. "Dış Ticaret Sermaye Şirketleri" arasında kendi segmentinde birinci olan yeri-

ni her yıl olduğu gibi yine muhafaza etmiştir.

HİZMET YELPAZEMİZİ GENİŞLETİYORUZ

İhracatlarına aracılık ettiğimiz firmalarımıza ihracat, kambiyo, gümrük ve diğer mevzuatlar yönünden kalkan görevi üstlenmekle beraber çeşitli avantajlardan firmalarımızın en üst düzeyde yararlanmalarını sağlamak ve ihracatın her aşamasında firmalara her türlü teknik bilgi ve tecrübelerimizi aktarmak en önemli görevimizdir. Şirketimiz; geçmiş yıllardaki başarılarının üstüne koyarak ilerlemesini sürdürmekle beraber elbette elde edilen bu başarısında ki en büyük des-

tekçisi hiç şüphesiz bize inanan ve her geçen gün artan değerli iş ortaklarımızdır.

KENDİ SEGMENTİMİZDE BİRİNCİYİZ

2012 yılından itibaren şirketimizin "BİST"-de işlem görmeye başlaması bizler için ayrıca sevindirici bir gelişme idi. T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nca A Grubu Onaylanmış Kişi Statüsü olarak Firmalarımızın ihracat işlemlerinde başlıca maliyet/emtia alıcısına seri teslimi gibi birçok konuda rahatlık oluşturması adına; T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nca A Grubu Onaylanmış Kişi Statüsü belgesi olarak hizmet yelpazesinin daha da genişletilme-

TGS DIŞ TİCARET A.Ő.

TGS Dış Ticaret A.Ő. 1999 yılında kurulmuş olup, ihracat operasyonlarını Sektörel Dış Ticaret unvanıyla gerçekleştirmiştir. Şirket 2004 yılında "Dış Ticaret Sermaye Şirketi" unvanını kazanmıŐtır. TGS, ihracatçı ortakları ve müşterileri ile yurtdışındaki ithalatçı Şirketler arasında aracılık görevi yapmaktadır. TİM'in son beş yıllık verilerine göre 2009 yılında yakaladığı ivme ile 469 milyon dolar ihracat gerçekleştirerek, 2008 yılına göre yüzde 116,01 artışla Türkiye'nin en büyük ihracatçıŐı listesinde 19'uncu sırada yer alan TGS 2010'da 4 basamak birden ilerleyerek yüzde 41 artışla 15'inci sıraya yerleŐmiŐ, 2011'de 14'üncü olmuştur. 2012 sonu itibariyle ise 1 milyar 48 milyon dolar ihracat hacmi ile Türkiye sıralamasında 12'nci sıraya yerleŐmiŐ olup 2013 yılında ise yüzde 11.17 artışla 1.171 milyon dolar ihracat hacmi ile Türkiye sıralamasında ilk on firma içerisinde yer almıştır. 2014 yılında 908 milyon dolar ihracat hacmi ile Türkiye sıralamasında 11'inci sırada yer almıştır. Bununla birlikte Hazır Giyim ve Konfeksiyon sektöründe 2012 ve 2013 1'inciliğini 2014 ve 2015 yılında da devam ettirmiştir. TGS, Şu anda 7.500.000TL ödenmiŐ sermayesi ile 300'ün üzerinde ihracatçıya hizmet vermektedir.

sini sađlamıŐtır. 2015 Yılı Şubat ayı içerisinde TGS DIŞ TİCARET A.Ő. Ege Bölge Müdürlüğü'nün faaliyete geçmesi ile bünyemizde 300 üzerinde tamamı iŐletmeci ve sanayici olan firmalarımızın ihracatlarına aracılık hizmeti vererek 2016 yılını 1.013 milyar dolar ihracat performansı ile kapatmış bulunuyoruz.

2016 yılında; ISO/IEC 27001:2013 (Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi) ve ISO 9001: 2008 İntersistem Teknik Belgelendirme tarafından denetlenmiŐ ve uygulamakta olduğu Kalite Yönetim Sistemi standartlarını sağlayarak belirtilen sertifikaların da sahibi olmuştur. Bu noktada değerli iş ortaklarımıza ve uzun yıllar

beraber yol aldığımız bütün çalışma arkadaşlarımızımıza teşekkür etmek isterim.

300 ihracatçı

***TGS Dış Ticaret A.Ő.
Şu anda 300'ün üzerinde
ihracatçıya hizmet
vermektedir.***

Görkem Elverici

Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş. Mali İşler Başkanı ve Şişecam Dış Ticaret A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı

Yatırımlara ve büyümeye devam edeceğiz

2016 yılında 4,6 milyon ton cam, 2,3 milyon ton soda külü ve 3,8 milyon ton endüstriyel hammadde üretimi gerçekleştirirken, 1,2 milyar TL seviyesinde yatırım harcamasına imza attık.

TÜRKİYE’NİN en köklü kuruluşları arasında yer alan Şişecam Topluluğu, bugün düzcam, cam ev eşyası, cam ambalaj ve cam elyafı gibi camın tüm temel alanları ile soda ve krom bileşiklerini kapsayan iş kollarında küresel bir oyuncudur. Türkiye’nin yanı sıra Almanya, İtalya, Bulgaristan, Romanya, Slovakya, Macaristan, Bosna Hersek, Rusya Federasyonu, Gürcistan, Ukrayna, Mısır ve Hindistan olmak üzere toplam 13 ülkede 44 tesisle üretim yapmaktadır. Bugün Şişecam, üretim kapasitesi açısından cam ev eşyasında dünyanın üçüncü, cam ambalaj ve düzcamda ise dünyanın beşinci büyük üreticisidir. Dünyanın en büyük 10 soda üreticisi arasında yer alan Topluluğumuz, aynı zamanda krom kimyasallarında dünya lideri konumundadır.

Türkiye İhracatçılar Meclisi’nin (TİM) 2016 yılı verilerine göre; Türkiye’nin en büyük ihracatçıları arasında yer alan Şişecam Topluluğu, “Çimento, Cam, Seramik ve Toprak Ürünleri” kategorisinde ise ihracat lideridir. Yatırımlara ve büyümeye devam ettiğimiz 2016 yılında 4,6 milyon ton cam, 2,3 milyon ton soda külü ve 3,8 milyon ton endüstriyel hammadde üretimi gerçekleştirirken, 1,2 milyar TL seviyesinde yatırım harcamasına imza attık.

2016 yılında satış gelirlerimiz yaklaşık yüzde 14 oranında artışla 8,4 milyar TL’ye ulaşırken, 1,5 milyar dolar seviyesinde de uluslararası satış gerçekleştirdik. Böylece, konsolide satışlarımız içindeki Türkiye’den yapılan ihracat ile yurtdışı üretimden satışların toplamını ifade eden uluslararası satışların payı yüzde 54 seviyesine ulaştı. Satışlarımızın bölgesel dağılımı ise yüzde 62 Avrupa, yüzde 20 Afrika ve Ortadoğu, yüzde 11 Asya ve Okyanusya, yüzde 7 Amerika olarak gerçekleşti.

Düzcam, cam ambalaj, cam ev eşyası, cam elyaf ve kimyasallar yelpazesinde yeni ürün ve yeni teknoloji geliştirmeye yönelik Ar-Ge yeteneği ile dünyadaki en önemli şirketlerden biri olan Şişecam’ın 2016 yılındaki yeni ürün geliştirmeye yönelik çalışmaları inovatif ve fonksiyonel ürün projeleri ile devam etti. Şişecam Bilim ve Teknoloji Merkezi’nde hammaddeden nihai ürüne kadar üretim süreçlerinin her aşaması ile ilgili yürütülen Ar-Ge faaliyetleri kapsamında, ürün portföyünü zenginleştiren ileri teknoloji ürünlerinin yanı sıra maliyet düşürmeye ve verimliliği artırmaya yönelik yatırımlar da sürdürüldü.

Şişecam, 81 yılı aşkın deneyimi, 22 bine yakın çalışanı, 13 ülkeye yayılan üretim faaliyetleri ve 150 ülkeye ulaşan satışlarıyla uluslararası ölçekte bir topluluktur. Faaliyet gösterdiğimiz tüm alanlarda dünyada ilk üçe girme, sürdürülebilir karlı büyüme ve operasyonel mükemmellik hedeflerimiz doğrultusunda çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Doç.Dr. Temel Kotil
TUSAŞ-Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş Genel Müdürü

Stratejik iş ortaklıkları geliştirmeye devam edeceğiz

TUSAŞ, dünya sivil havacılık pazarındaki konumunu güçlendirmek ve iş payını artırmak amacıyla, dünya havacılık şirketleri ile mevcut stratejik iş ortaklıklarını geliştirmeye devam etmektedir. 2016 yılı içerisinde Airbus A320 ailesinin Kısım 19 gövde bölümünün ilk sevkiyatı gerçekleştirilmiş, Kısım 18 teslimat sayısı 3000'e ulaşmıştır. Boeing uçakları için çok sayıda farklı komponentin üretim faaliyetleri de devam etmektedir.

TUSAŞ - Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş., Havacılık ve Uzay Sektöründe ulusal güvenlik ihtiyacını karşılayan çözümler üretmek ve sanayinin gelişmesine öncülük etmek amacıyla çalışmalarına devam etmektedir. 2012 yılından bu yana, sektör ihracat şampiyonu olan TUSAŞ, önümüzdeki dönemde cirosunu ve ihracatını daha da artırmayı hedeflemektedir. 2016 yılında özgün projeler açısından önemli gelişmeler yaşanmıştır. Taarruz ve Taktik Keşif Helikopteri T129 ATAK helikopterinin Türk Silahlı Kuvvetleri'ne teslimatları, yılsonu itibarıyla 18'e ulaşmıştır. Temel Eğitim Uçağı HÜRKUŞ, Avrupa Havacılık Emniyeti Ajansı (EASA) tarafından sertifikalandırılan ilk Türk uçağı sıfatıyla "Tip Sertifikası" almıştır. Uçağın Hava Kuvvetlerinin ihtiyaçlarına yönelik seri üretim faaliyetleri ile hafif silahlı keşif görevine yönelik versiyonu için çalışmalar devam etmektedir. Orta İrtifa Uzun Havada Kalış (MALE) sınıfı İnsansız Hava Aracı ANKA'nın seri üretim çalışmaları, ilave kabiliyet ve özelliklerle donatılmış modellerinin geliştirme ve test uçuşu faaliyetleri başarıyla devam etmektedir. Ülkemizin en yüksek çözünürlüklü gözlem uydusu Göktürk-1, Uydular Montaj Test ve Entegrasyon tesislerinde gerçekleştirilen testlerini takiben hedef yörüngesine başarıyla gönderilmiştir. Geliştirme çalışmaları devam eden özgün genel maksat helikopteri T625 projesi kapsamında Türk mühendisleri tarafından tasarlanan ilk yerli pal üretimi gerçekleştirilmiştir. Silahlı Kuvvetlerin ihtiyaçlarına yönelik yeni nesil savaş uçağı Milli Muharip Uçak (MMU) Programı sözleşme görüşmeleri tamamlanarak, 2016 yılı içerisinde yürürlüğe girmiştir.

TUSAŞ, dünya sivil havacılık pazarındaki konumunu güçlendirmek ve iş payını artırmak amacıyla, dünya havacılık şirketleri ile mevcut stratejik iş ortaklıklarını geliştirmeye devam etmektedir. 2016 yılı içerisinde Airbus A320 ailesinin Kısım 19 gövde bölümünün ilk sevkiyatı gerçekleştirilmiş, Kısım 18 teslimat sayısı 3000'e ulaşmıştır. Boeing uçakları için çok sayıda farklı komponentin üretim faaliyetleri de devam etmektedir. 2016 yılı sonu itibarıyla 2200'ü mühendis yaklaşık 5300 çalışan sayısına ulaşan şirketin konsolide satışları 1.26 milyar dolara ulaşmıştır. İhracat toplam satışların yüzde 60'ı olarak gerçekleşmiştir.

TUSAŞ, bir dünya markası havacılık ve uzay şirketi olma hedefi ile yeni teknolojilere ve insan kaynağına yatırım yapmaya devam ederek, Türkiye'nin ihracatına katkıda bulunmak için çalışmaya devam edecektir.

Mithat Okay
AKPA Genel Müdürü

2016: İstikrarlı bir yıl

2016 yılında Ak-Pa, aracılık ettiği 343 milyon dolar ihracat ile Türkiye'nin özellikle tekstil alanındaki lider ihracatçı şirketleri arasında yer almaya devam etmiştir. Yılı başarı ile kapatan şirket, holding içi firmaların ihracat operasyonlarını gerçekleştirmiş ve planlanan hedeflere ulaşmıştır.

AKKÖK HOLDİNG'İN yurt dışı pazarlama ve ihracat faaliyetleri, bu alanda Holding bünyesinde bir şirket ihtiyacını doğurmuş ve böylece 1976 yılında Ak-Pa'nın temelleri atılmıştır. Bugün beş kıtada 70'i aşkın ülkeye ihracat yapan Şirket'in ticari faaliyetleri doğal ve sentetik elyaf ve bu elyaftan üretilmiş tekstil ürünleri ile başlamıştır. Ürün yelpazesini kısa sürede kimyevi ürünler, daha sonra karbon elyaf ve frit ürünleri dahil tüm Grup firmalarının dış ticaretini gerçekleştirecek şekilde genişletmiştir. Şirket kuruluşundan bugüne 7.2 milyar dolar ihracat gerçekleştirmiştir.

ISO 9001:2008 sertifikası ile belirlenmiş uluslararası standartlara göre Kalite Yönetim Sistemini uygulayan Ak-Pa, 2016 yılında aldığı ISO 27001:2013 sertifikası ile Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemini de uluslararası standartlara uygun olarak uygulamaya başlamıştır. Yönetim

anlayışı ve sistemsel altyapısı ile yıllardır Onaylanmış Kişi Statüsüne sahip Şirket 2017 yılında Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsünü de kazanmak üzere başvuru çalışmalarını başlatmıştır. Ak-Pa, 2017 yılında da artan performansı ile dış ticarete katkı sunmaya devam edecektir.

Marco Votta
TürkTraktör Genel Müdürü

TürkTraktör

TürkTraktör 10 yıldır zirvede

Türkiye tarım sektörünün öncü şirketi TürkTraktör, başarılarla dolu uzun yolculuğuna Türk 'otomotiv sektörünün halen faaliyette olan ilk üreticisi' olarak 1954 yılında başladı. Ürünlerimiz ve ülke ekonomisine sağladığımız katkıyla, otomotiv sektörünün en köklü üreticisi olarak her yeni yıl bizlere yeni başarılar getiriyor.

TÜRKİYE'NİN en saygın kuruluşlarından biri olan Koç Holding ile dünyanın en büyük traktör ve zirai ekipman üreticilerinden CNHI ortaklığında faaliyet göstermekteyiz. Bu tecrübelerin bir araya gelmesi ile Erenler fabrikamızda Türkiye'de, Türk mühendisler tarafından tasarlanan traktörlerimizi üretiyor; aynı zamanda başta motor olmak üzere tüm güç aktarma organı ve anaparçaları da Ankara fabrikamızda işleyip bir araya getiriyoruz. Diğer parçalarımızın çoğunluğunu ise yerel tedarikçilerden temin ediyoruz. Türkiye'nin ilk traktörünü ürettiğimiz 1955 yılından bu yana gösterdiğimiz aralıksız büyüme ile son 30 yılda toplamda 18 kez pazar lideri olduk. 2016 yılında da pazardaki liderliğimizi kesintisiz 10'uncu yıla taşımanın haklı gururunu yaşadık. Bu başarının altında kuşkusuz ki 'modern tarıma yön veren şirket olma' vizyonumuzla hayata geçirdiğimiz çalışmaların bütünü yatıyor. Dünyanın en büyük 4'üncü traktör pazarı olan Türkiye'de, bu sektördeki öncü kimliğimizin ayrılmaz bir parçası olarak çalışanlarımıza, tesislerimize, satış ve satış sonrası bayilerimize, teknoloji ve Ar-Ge için yaptığımız kesintisiz yatırım ve vizyoner bakış açısı bizi başarıya taşıyan en önemli unsurlardan.

Türkiye'nin ilk traktör ihracatını yaptığımız 1979 yılından bu yana, başarı grafiğimizi hep yükselttik. 2016 yılında yurtdışına yaptığımız 12 bin 625 adetlik satışla, dünyanın 5 kıtasında 130'dan fazla ülkenin çiftçisini, fabrikalarımızdan çıkan New Holland, Case IH ve Steyr markalı traktörlerimizle buluşturmaya devam ettik. Avrupa'nın hacmi bakımından en büyük fabrikasına sahip üretici olarak 800 bininci traktörümüzü ve 400 bininci motorumuzu üreterek, hattan indirdik.

Bir önceki yıla göre yüzde 4 artan ihracat ciromuz 975 milyon TL'ye yaklaşırken; ürettiğimiz traktörlerin yaklaşık üçte birini yurtdışında sattık. Bu satışlarımız, aynı zamanda Türkiye'nin toplam traktör ihracatının da yaklaşık yüzde 90'ını oluşturdu. Rekabette fark yaratmamızı sağlayan Ar-Ge Merkezimizde 11 projeyi tamamlarken; çiftçilerimizin ihtiyaçları göz önüne alınarak geliştirilen ürünleri piyasaya sunduk. Geleceği öngörerek, yeni nesil emisyon Tier 4 motor geliştirme ve üretimine yönelik önümüzdeki 5 yıl içinde gerçekleştirilecek Ar-Ge yatırımlarının finansmanı için Avrupa Yatırım Bankası (EIB) ile 35 milyon Euro tutarında bir kredi sözleşmesi imzaladık.

Önceden planlayarak, 2016 yılında devreye aldığımız yatırımların karşılığını da almaya devam ettik. Üretim başta olmak üzere, tedarik zincirinden müşteriye uzanan tüm iş süreçlerimizde teknoloji kullanımını iyileştiren Kurumsal Kaynak Planlama (ERP) projemiz, 'Yılın Dijital Dönüşüm' ödülüne layık bulundu. Ankara Fabrikamız, WCM (World Class Manufacturing - Dünya Klasında Üretim) metodolojisi ile yürüttüğümüz üretim sisteminde iş yeri organizasyonu, iş güvenliği, kalite, maliyet, bakım, lojistik ve çevre gibi ana süreç denetimleri sonucunda "Bronz Fabrika" unvanına layık görüldü. Aralıksız büyümemizi sürdürmek adına yeni hedeflerle girdiğimiz 2017'de de, yatırımlarımıza devam ediyor; peyeni başarlara imza atmak için var gücümüzle çalışıyoruz.

Mahsum Altunkaya
Altunkaya Şirketler Grubu Yönetim Kurulu Üyesi

Altunkaya geleceğe umutla bakıyor

Altunkaya Şirketler Grubu olarak faaliyet gösterdiğimiz sektörlerde 2016 yılını başarı ile tamamladık. Toplamda 283.8 milyon dolar ihracat gerçekleştirerek Türkiye'nin en büyük 30'uncu ihracatçısı olduk. Son 4 yılda olduğu gibi bu yıl da meyve sebze mamulleri ihracat şampiyonu olmanın gururunu yaşıyoruz.

2016 hem iç hem de dış piyasalarda zor bir yıldır ve tüm sektörler bundan maalesef nasibini aldı. Döviz kurlarındaki hareketlilik, iş ve dış siyasi gelişmelerin etkisi tüm Türkiye'de olduğu gibi bizleri de etkiledi. Hedeflerimizden vazgeçmeden stratejilerimizde değişiklikler yaparak yine Türkiye'nin ihracat hedeflerine katkı sağlayabildiğimiz için mutluyuz.

2016 yılı özellikle markalaşma ve mevcut markalarımızın faaliyet gösterdiğimiz pazarlarda gücünü artırma çalışmalarına ağırlık verdiğimiz bir dönem oldu. Stratejik markalarımız olan içecek sektöründeki Mahmood ve Sağlık sektöründeki Confy'nin birer global marka olmaları hedefiyle yaptığımız faaliyetler yoğunluk kazandı.

Altunkaya Şirketler Grubu olarak 10'un üzerinde markamızla gıda sektöründen içecek sektörüne, sağlık ve temizlik sektöründen tarım ve hayvancılık sektörüne kadar birçok alanda Türkiye'yi dış pazarlarda temsil ederken yeni yatırımlarımız da devam ediyor. Her markamızın ve sektörün ayrı dinamikleri ve stratejik iş planları hazırlıyor ve planlarımıza sadık kalarak operasyonları yürütüyoruz. Markalarımızı daha bilinir yapmak için gerek çizgi üstü ve çizgi altı reklam mecralarını kullanarak marka bilinirliğini artırmayı hedefliyoruz.

2017 yılında siyasi gelişmelerin desteği ile daha istikrarlı bir ortamda faaliyet gösterebilme beklentisi içerisinde çalışmalarımıza devam ediyoruz. Özellikle yeni pazarlara açılma çalışmaları 2017'de Altunkaya Şirketler Grubu için ana faaliyet konusu olacak. 30 yılı aşkın dış ticaret tecrübemizi yeni yatırımlarımızla destekleyerek kalıcı ve güçlü markalarla tüm dünyada ülkemizi başarıyla temsil

etmek ve desteklemek arzusundayız. Hem bölgemizin, hem ülkemizin kalkınmasında ihracatın önemi yadsınmaz bir gerçek. Devletin ihracatı destekleyen uygulamaları ve teşviklerinin bizim için çok önemli olduğunu biliyor, bunların artarak devam etmesini bekliyoruz.

Önümüzdeki dönemin ülkemizin gelişmesi, güçlenmesi ve karşı karşıya kalınan zorlukları aşarak çok daha aydınlık yarınlara güvenle bakabilmesine vesile olmasını samimiyetle arzu ediyoruz. Biz Altunkaya Ailesi olarak bu amaçla ülkemiz ve milletimiz için elimizden gelen her yolla katkı sağlamaya hazırız.

Akın Kazak

Bosch Termoteknik İstima ve Klima Sanayi Ticaret A.Ş.
Ticari Genel Müdürü

Bosch Termoteknik'in üretim, ihracat ve Ar-Ge üssü: Manisa

Bosch, Termoteknik dünyasında üretim, ihracat ve Ar-Ge başarılarıyla dikkat çeken Bosch Termoteknik Türkiye yükselişini kararlılıkla sürdürüyor.

ENERJİ verimli ısıtma sistemleri ile sıcak su çözümlerinde Avrupa'nın lider tedarikçisi olan Bosch Termoteknik bünyesinde faaliyet gösteren şirketimiz Bosch Termoteknik İstima ve Klima San. ve Tic. A.Ş., Türkiye'nin yanı sıra Orta Doğu ve Kafkasya bölgesindeki 17 ülkeden oluşan bir sorumluluk alanına sahip bulunuyor. Manisa'daki fabrikamız 777 çalışanımızla kombi, ısı pompası ve komponent üretiminde rekorlar kırıyor. Duvar tipi kombilerde; 18 cihaz ailesi için 566 farklı tipte cihaz üretimi gerçekleştiriyoruz. Bunun yüzde 60'ı yoğunlaşmalı, yüzde 40'ı konvansiyonel cihazlardan oluşuyor. 2016 yılında 41 ülkede 700.000'den fazla yuvayı ısıttık. Termoteknik iş kolunda, Manisa Fabrikası, Bosch'un dünya çapında önde gelen üretim üslerinden biri. 2015 yılında 5.555.555'inci kombiyi üreten Manisa Fabrikası, böylece önemli bir kilometre taşını daha geride bıraktı. 2016 yılında da bu başarıyı sürdürerek Kasım 2016 tarihinde kendi aylık üretim rekorumuzu kırdık.

25 yıldır kendi ürünlerini tasarlayan Bosch Termoteknik, 2015 yılında ihracat alanında gösterdiği başarıyı devam ettirmiş, 2016 yılını da İklimlendirme Sanayi İhracat sektör lideri olarak kapatmıştır. Ayrıca Ar-Ge merkezimiz, üst üste 4'üncü kez sektörünün en başarılı Ar-Ge Merkezi seçilerek önemli ve sürdürülebilir bir başarıya daha imza atmıştır. Bugüne kadarki sayısız başarımızın altında; kıldığımız üretim rekorları, yetkin çalışanlarımız, ciro büyümemiz ve artan üretimimizle disiplinli ve verimli çalışmalarımız yer alıyor. Tüm bunların yanı sıra ürünlerimizin Ar-Ge aşamasında tüketici ihtiyaçlarına daha çok çözüm getirmesini göz önüne alarak üretimimizi sürdürüyoruz. Ana hedefimiz, 'Yaşam için teknoloji' sloganımızla tüketicinin konforunu destekleyen, beklentilerini karşılayan ve

fark yaratan ürünler sunmak. En az seviyede enerji kullanılarak iklimlendirme yapabilen, bu sayede hem çevreye daha az karbondioksit salınımı yapan ve çevreyi koruyan hem de kullanıcılarımıza daha düşük faturalar ile tasarruf yaptıran ürünler geliştirmek çalışıyoruz. Gelişime her zaman değer veren bir şirket olarak bu özelliğimizle her daim yenilikçi ve müşterilerimizin ihtiyaçlarını karşılayan akıllı çözümler üretmeyi hedefliyoruz. Yaklaşık 80 çalışanın görev yaptığı Bosch Termoteknik Ar-Ge Merkezinde son 5 yılda gerçekleştirilen Ar-Ge yatırım tutarı ise 74 milyon TL düzeyindedir.

Ayrıca sektördeki bu başarılı büyümeyi sürdürmek için pazarın dinamiklerini yakından takip ediyoruz. Bu dinamiklerden bir diğeri de Endüstri 4.0. Fabrikamızda hayata geçen ilk Endüstri 4.0 projeleri lojistik süreçlerinde otomasyon, dijital fabrika ve büyük veri uygulamaları alanlarında oldu. Mal Kabul alanında kullanmaya başladığımız RFID (Radyo Frekans Dalgası Yayan Etiket) uygulaması ile gelen malzemelerin üzerine RFID etiketi yapıştırılması yoluyla malzeme giriş hareketinin otomasyonu sağlandı. Eskiden barkod okutma ile yaklaşık 3 dakikada yapılan bir paletlik malzeme giriş işlemi tamamen ortadan kaldırılmış oldu. Bu uygulama ile Termoteknik fabrikaları arasında RFID uygulamasını kullanmaya başlayan ilk fabrika olduk. Tüm bu veriler ve ödüllerin ışığında Bosch Termoteknik Türkiye'nin Bosch globalde çok önemli ve stratejik konumda olduğunu dile getirebilirim.

Osman Nurettin Paksu
TERSAN Yönetim Kurulu Başkanı

Dünyaya yüksek kaliteli ürünler ihraç ediyoruz

Yaptığımız altyapı ve Ar-Ge yatırımları, artırdığımız kapasiteler ve teslim ettiğimiz yüksek kalite ürünlerimizin referansı ile Avrupa ve dünyada gemi inşa alanındaki sayılı tersanelerden bir tanesi olmayı hedefliyoruz.

TERSAN Tersanesi gemi inşa ve gemi tamir, havuzlama faaliyetlerini Yalova ve İstanbul'da kurulu iki ayrı tersanesinde gerçekleştiriyor. 220 dönüm alan, tek parsel üzerine kurulu, modern teçhizatlar ile donatılmış, ihracat odaklı üretim yapan Tersan'ın Yalova tesislerinde daha çok özel amaçlı, ileri seviye teknoloji barındıran, niş gemilerin üretimini hedef alan gerek alt yapı gerek insan kaynaklarını yatırımlarını bu şekilde gerçekleştirmişti. Üretilen gemilerin zorluk dereceleri, ihtiva ettikleri donatım ve elektronik teknolojilerinin yoğunluğuna göre değişmek üzere Tersan yılda yaklaşık 50 bin ton çelik işleyebilme kapasitesine sahip.

Tersanemiz art arda dördüncü yıl olmak üzere 2016 yılında da Türkiye'nin gemi ve yat inşa sektöründe ihracat lideri oldu. 2016 yılında, kendi sektörümüzde önceki yıla göre daralan ihracat hacimlerine rağmen Tersan 2015 yılına kıyasla ihracatını yaklaşık olarak yüzde 77 artırarak sektör ihracatının yüzde 22'sini gerçekleştirdi. Tersan Tersanesi için en önemli başarı ve Türkiye ihracatına katkısını daha değerli kılan, ihraç ettiğimiz ürünlerimizin kilogram başına düşen değeri. Tersan dünyaya yüksek kaliteli, değerli ürünler ihraç ediyor. Gelişerek büyüyen Türkiye ekonomisinden böylesi önemli bir rol almak ve sektörümüze bu katkıyı yapmış olmak bizim için büyük bir memnuniyet.

Geçtiğimiz yıl içerisinde ihraç ettiğimiz ürünlerimiz, 130m boyunda, 25m enindeki M/S Oceanic isimli Açık Deniz Destek, Bakım Tutum ve İmalat gemisi, daha önce Tersan'dan üç adet benzer gemi teslim almış olan Alman bir armatör için inşa ettiğimiz paslanmaz çelik 5700 dwt tanker, Rus ve Grönland'lı armatörlere teslim edilen iki adet soğutmalı ambarlı kış trol balık fabrikası gemileri. Bütçesi ve yapısı itibari ile ayrı bir öneme sahip olan açık deniz destek gemisinin ülkemizde inşa edilmiş olması sa-

dece Tersan Tersanesi için değil tüm Türkiye gemi inşa sektörü içinde bir milat olacağı kanısındayız. Petrol sektöründe yaşanan tarihin en büyük krizlerinin tam ortasında dahi bu gemiyi üretip, testlerini tamamlayıp başarı ile teslim edebilmiş olmak bizim ayrıca bir sevinç kaynağı.

Tüm kıtalardan firmalar ile çalışmasına rağmen Tersan'ın son dönemdeki teslimatları denizcilik kültürünün hâkim olduğu, kalitenin kati bir şart olduğu kuzey Avrupa ülkelerine gerçekleşti. LNG yakıtla mekanik sevk sistemine haiz dünyadaki ilk kargo gemisi, ülkemizde üretilen en büyük açık deniz destek ve deniz dibi bakım, tutum tamir gemisinin teslimatı, dünya filosundaki en modern balık fabrikası tesisli kış trol balıkçı gemisinin üretimi gibi Türkiye ve dünyada ilkleri gerçekleştirmiş olan tersanemiz, 2016 yılı içerisinde ayrıca sektörde son yılların en inovatif çözümlerinden biri olan, hava gazı emisyonlarını minimize girişimlerdeki en optimum çözümlerden olan akü teknolojisinin uygulandığı yüzde 100 akü enerjili feribotların inşası için Norveç'li firmalar ile anlaşta.

Bizim tutkumuz başarılarımızı hem ticari gemi inşa sektöründe hem de açık deniz ve özel amaçlı gemi inşa sektörlerinde devam ettirerek müşterilerimizi memnun eden terzi usulü özel gemiler inşa etmek.

2017 yılındaki birincil hedefimiz ihracat rakamlarımızı daha da geliştirmek ve istihdama olan katılımımızı artırmak. Yaptığımız altyapı ve Ar-Ge yatırımları ile artırdığımız kapasiteler ve teslim ettiğimiz yüksek kalite ürünlerimizin referansı ile Avrupa ve dünyada gemi inşa alanındaki sayılı tersanelerden bir tanesi olmayı hedefliyoruz.

Şükrü Babayigit
Erdemoglu Holding Halı Grubu Genel Müdürü

Geleceğin modasını yaratıyoruz

Farklı kıta ve bölgelerde uzmanlaşmış tasarım, Ar-Ge ve pazarlama ekiplerimizle yaklaşık dünyanın 100'e yakın ülkesine hizmet vermekteyiz. Bu başarıyı; geniş ürün yelpazemiz, rekabetçi yapımız, sürekli yenilikçi ve sektörün öncüsü olmamıza borçluyuz.

MERİNOS HALI son 10 yıla damgasını vuran genç, dinamik ve bir o kadar da deneyimli kadrosu ile halı sektöründe bu yıl da ihracat şampiyonu olmuştur. Gelişmiş ülkelerin kullandığı ileri teknolojiyi kullanmayı hedef alan firmamız son teknoloji makine yatırımları ile istikrarlı büyümesini devam ettirerek makine halısı üretiminde kapasite olarak Türkiye'de ve dünyada lider konumuna gelmiştir.

Farklı kıta ve bölgelerde uzmanlaşmış tasarım, Ar-Ge ve pazarlama ekiplerimizle yaklaşık dünyanın 100'e yakın ülkesine hizmet vermekteyiz. Bu başarıyı; geniş ürün yelpazemiz, rekabetçi yapımız, sürekli yenilikçi ve sektörün öncüsü olmamıza borçluyuz. Deneyimli ekibimize, geçmişte olduğu gibi kendi branşlarında eğitimler aldırarak, dünyanın her tarafında sektörümüzle ilgili yapılan fuarlarla gerek katılımcı gerekse de ziyaretçi olarak katılmalarını sağlayarak kişisel gelişimlerine katkı sağlamaktayız.

Halı sektörüne desen, renk, kalite ve ürün çeşitliliği ile yön veren ve geleceğin modasını yaratan firmamız, gelecekte de yatırımlarına devam ederek sektördeki liderliğini pekiştirme kararlılığındadır. Müşteri memnuniyetini birinci vazifesi olarak gören firmamız müşterilerimizle yakın bir iletişim kurarak, gerektiği zaman onlarında fikirlerini alarak aynı ortak paydada büyümeyi ve dünya lideri olma vizyonumuzu sürdürmeyi, kendimiz ve ülkemiz adına görev edinmiştir.

Orhan Kılıç
Kılıç Holding Yönetim Kurulu Başkanı

Başarılarımızla yetinmiyoruz!

Biz 26 yıl önce, hedefimizi çok net belirledik: “Kılıç Deniz Ürünleri adını yalnızca ülkemiz değil, dünya tanıyacak,” diyerek sektöre adım attık. İlk günden bugüne çok çalıştık. Daima yenilikçi ve atılcı ruhumuzu besledik; hiçbir koşulda ilkelerimizden ödün vermedik.

İLKOKULA başladığımızda ilk öğrendiğimiz bilgilere göre, ülkemizin üç tarafının denizlerle çevrili olduğudur. Bu noktadan hareketle, ülkemizde balık tüketiminin yüksek rakamlarla ifade edilmesi gerektiğini düşünebiliriz. Ancak gerçek hiç de öyle değildir. Balık tüketimi kültür balıkçılığı sayesinde artmış, halkımız daha ekonomik koşullarla deniz ürünlerini tüketir duruma gelmiştir. Biz 26 yıl önce, hedefimizi çok net belirledik: “Kılıç Deniz Ürünleri adını yalnızca ülkemiz değil, dünya tanıyacak” diyerek sektöre adım attık. İlk günden bugüne çok çalıştık. Daima yenilikçi ve atılcı ruhumuzu besledik; hiçbir koşulda ilkelerimizden ödün vermedik. Çok hızlı değil, sağlıklı büyümeyi önemstedik. Bugün Kılıç Holding olarak; ihracattan istihdama, üretimden kalite ve yatırıma kadar her alanda adımımızı başarı tablosuna yazdırıyorsak, temelini bu yaklaşımlar oluşturuyor.

Topluma balığı sevdirmeyi misyon edinirken, “Sağlıklı nesiller yetiştirmek için sağlıklı beslenme şarttır” ön kabulümüz oldu. Geldiğimiz noktada çipura ve levrek, Dünya’daki en büyük yetiştiricimiz. Ayrıca son 25 yılda toplam 1.800 kat büyüyerek, A’dan Z’ye tüm sürece hakim sektördeki tek entegre tesis olmanın da haklı gururunu yaşıyoruz.

Bizi mutlu kılan bir diğer önemli başarımız da ihracattadır yıllardır sektör liderliğini sürdürmemiz. Geleneği bozmadık, 2016 yılında da gerçekleştirdiğimiz 140 milyon dolarlık ihracat ile Ekonomi Bakanımız Sayın Nihat Zeybekci’nin elinden, sektöründe en fazla ihracat yapan şirket ödülünü aldık. Rakamlar ile konuşursak; yaklaşık 150 bin ton balık yemi, 413.5 milyon adet yavru balık ve 50 bin ton balık üretimiyle çipura ve levrekte Avrupa birincisiyiz. Yetiştirdiğimiz balıkların yüzde 30’unu iç pazara,

yüzde 70’ini başta AB ülkeleri olmak üzere Dünya’nın 5 kıtasında 55’ten fazla ülkeye ihraç ediyor, sofralara lezzet katıyoruz. Türk balığını tüm dünyaya yayma hedefimiz doğrultusunda İtalya, Arnavutluk, Tunus ve Moritanya’dan sonra Dominik Cumhuriyeti’nde gerçekleştirdiğimiz yatırım ile Amerika kıtasına açılmayı başardık. İhracattaki başarılarımızla yetinmeyi doğru bulmuyoruz!

Kılıç Deniz Ürünleri olarak hükümetimizin “Yerli Malı Tüketelim” kampanyasına destek vermek amacıyla, “Yerli Balık Tüketelim” kampanyasını hayata geçirdik. Bu bağlamda, Muğla’nın Milas ilçesinde “Kaptan Kılıç” adı altında balık fast food mağazasını hizmete açtık. Halkımızın taze ve ucuza balık tüketerek sağlıklı beslenmesi için çeşitli balık ürünlerini satışa sunduğumuz “Kaptan Kılıç”, hem bölge halkı tarafından hem de çevre illerden büyük ilgi gördü. Bu yatırımın yanı sıra, devlet kurumları ile ortak projelerde yer alarak çocuklarımıza balığı sevdirmek için de çeşitli çalışmalar yapıyoruz. 1991’de yıllık 50 ton çipura üretimi ile başladığımız hizmet yolculuğunda; bugün 2500’ü aşkın çalışanımız ile ülkemize katma değer kazandırırken, biliyoruz ki yatırım, ihracat ve istihdam üçgeninde daha çok yapacak işimiz var!

Hidamet Asa
Marmarabirlik Yönetim Kurulu Başkanı

MARMARABİRLİK

2017 yılını “ihracat yılı” ilan ettik

Marmarabirlik olarak ihracatımızı her geçen gün daha iyi noktalara taşımaktayız. Marmarabirlik'in ihracatı, 2016 yılı itibariyle 6 bin 100 tonlara ulaşmıştır. 2017 yılı ise bizim için “ihracat yılı” olacak.

TÜRKİYE İhracatçılar Meclisi'nin (TİM) ihracat şampiyonları listesinde, bir kez daha zeytin ve zeytinyağı sektör şampiyonu olmaktan büyük onur duyduk. 32 bin ortağımız ve 8 kooperatifimizin güç birliğiyle kazandığımız bu ödül, 2016 yılında yaşadığımız bütün olumsuzlukların yükünü hafifletmiştir. 2010 yılı sonunda Avrupa'da tekli bayilik sisteminin kaldırılması ve çoklu bayilik sistemine geçilmesi ile birlikte Marmarabirlik'in satış ivmesi her geçen yıl yükselmiştir. Bu süreçte yurtdışı satışlarımız 2009 yılına göre yüzde 70 artmıştır. Marmarabirlik'in bugün yakaladığı başarının temelinde birlik beraberlik ve ekip çalışması yatmaktadır. Marmarabirlik olarak ihracatımızı her geçen gün daha iyi noktalara taşımaktayız. Marmarabirlik'in ihracatı, 2016 yılı itibariyle 6 bin 100 tonlara ulaşmıştır. 2017 yılını ise “ihracat yılı” ilan ettik ve yönümüzü ihracata çevirdik. Hedefimiz, önümüzdeki yıllarda Marmarabirlik'in ihracatını 30 milyon dolarlara taşıyarak, 32 bin ortağımıza ve ülkemize daha fazla kazanç sağlamaktır.

Marmarabirlik olarak önümüzdeki süreçte yurtdışı satışlarımızı artırmak amacıyla farklı yol haritaları belirledik. Öncelikle mevcut pazarlarımızda daha etkin olabilmek adına etnik harici noktalara girmeyi planlamaktayız. Ayrıca yurtdışında daha önce olmadığımız pazarlarda yer alabilmek amacıyla hedeflediğimiz bölgelerdeki fuarları değerlendirip, ürünlerimizin bu yeni pazarlarda var olması için çalışacağız. Bu kapsamda özellikle Ortadoğu ve Arap Yarımadasında 2017 yılında önemli işbirlikleri yapmayı arzu etmekteyiz. Bunun yanında Uzakdoğu'da Hindistan pazarıyla yakından ilgilenmekteyiz. Bu büyük pazarı Marmarabirlik ürünleriyle buluşturmak da hedeflerimiz arasındadır. Zeytin ve zeytinyağı sektöründe 4 kez şampiyon olan Marmarabirlik'in, 5'inci kez şampiyonluk

ödülünü alması, bizlere ülkemizin ihracat gelirini daha da artırmak adına önemli bir sorumluluk yüklemiştir. Ülke ekonomisine fayda sağlamak ve bu amaçla ihracatı artırmak, tüm firmalar için büyük bir sorumluluktur.

Türkiye'de yerli üretim yapan bir firma olarak üzerimize düşen vatan borcunu yerine getirmek için daha çok çalışıp, daha çok üreteceğiz. İhracatın çok önemli olduğu bugünlerde, bir yandan 32 bin ortağımızın alın terini kazanca dönüştürürken, diğer yandan ülkemize daha fazla döviz girdisi sağlayarak çarkları hep birlikte döndüreceğiz. İhracat Şampiyonları Ödül Töreni'nin düzenlenmesinde emeği geçen herkesi kutluyor, ödül alan ihracatçı firmalarımızı tebrik ediyorum.

2016 YILI TÜRKİYE'NİN
İHRACAT YILDIZLARI

B/S/H/

BİZ, DÜNYAYI BÖYLE DEĞİŞTİRİYORUZ.

İnovasyona verdiğimiz önem, teknolojimizi geliştirmemize; sürdürülebilirliğe verdiğimiz önem, doğal kaynakları verimli kullanmamıza ve çevreye olan saygımızın artmasına sebep oldu.

Çünkü sadece bugün değil, yarınlar da bizim.

Türkiye aşkının kimyası: Petkim Tam 52 yıldır

52 yıl önce Türkiye'nin ilk petrokimya tesisi Petkim kurulurken hedef Türkiye'nin itici gücü olmaktı. Bugün ürettiğimiz 60 farklı hammadde ile 6000 sanayi kuruluşumuzun üretimine destek veriyor, ekonomimizi sağlam temeller üstünde yükseltmek için var gücümüzle çalışıyoruz.

2.2 milyar dolar piyasa değeri ile Türkiye'nin en büyük şirketlerinden biri olmanın haklı gururuyla 150.000 kişiye doğrudan ve dolaylı olarak istihdam sağlıyoruz.

52 yıllık deneyimimizle bugün olduğu gibi gelecekte de Türkiye ekonomisinin hep daha ileriye taşınmasına katkıda bulunmaya devam edeceğiz.

Chemistry of love for Turkey: Petkim Precisely for 52 years

When Petkim was first established, its objective was to serve as a driving force behind Turkey's economic growth as the country's first national petrochemicals producer. Today, we make more than 60 different chemical compounds that assist the manufacturing efforts of over 6.000 small and medium-sized enterprises, working tirelessly to strengthen the foundations of our nation's economy.

We are proud to have become one of Turkey's largest industrial groups with a market cap of USD 2.2 billion, providing direct or indirect employment for 150.000 people.

We shall continue to contribute to the future development of the Turkish economy with our 52 years of expertise...

BİR SOCAR İŞTİRAKİDİR

30 yıllık yolcuğumuzda milyonlarca eve
Hayat götürüyoruz.

molfix

Papia

familia

Joly

www.hayat.com.tr

30.yil

SİNERJİ YARATIYORUZ

*Türkiye'nin önde gelen sanayi kuruluşlarından biriyiz,
bir asrı aşan başarılı geçmişimizle geleceğe güvenle bakmanın
haklı gururunu yaşıyoruz.*

*11 sektörde, binlerce çalışanımızla her adımda daha güzel bir
Türkiye hedefi ile ilerliyoruz.*

*Tekstil - Enerji - İnşaat - Ambalaj - İş ve Tarım Makinaları - Bilişim
Gayrimenkul - Finans - Eğitim - Sağlık - AVM*

www.sanko.com.tr

FNSS

Bugünün ve Geleceğin Ülke Güvenliği İhtiyaçları için

YENİ NESİL Zırhlı Araç Ailesi

www.fnss.com.tr

www.fnssocial.com

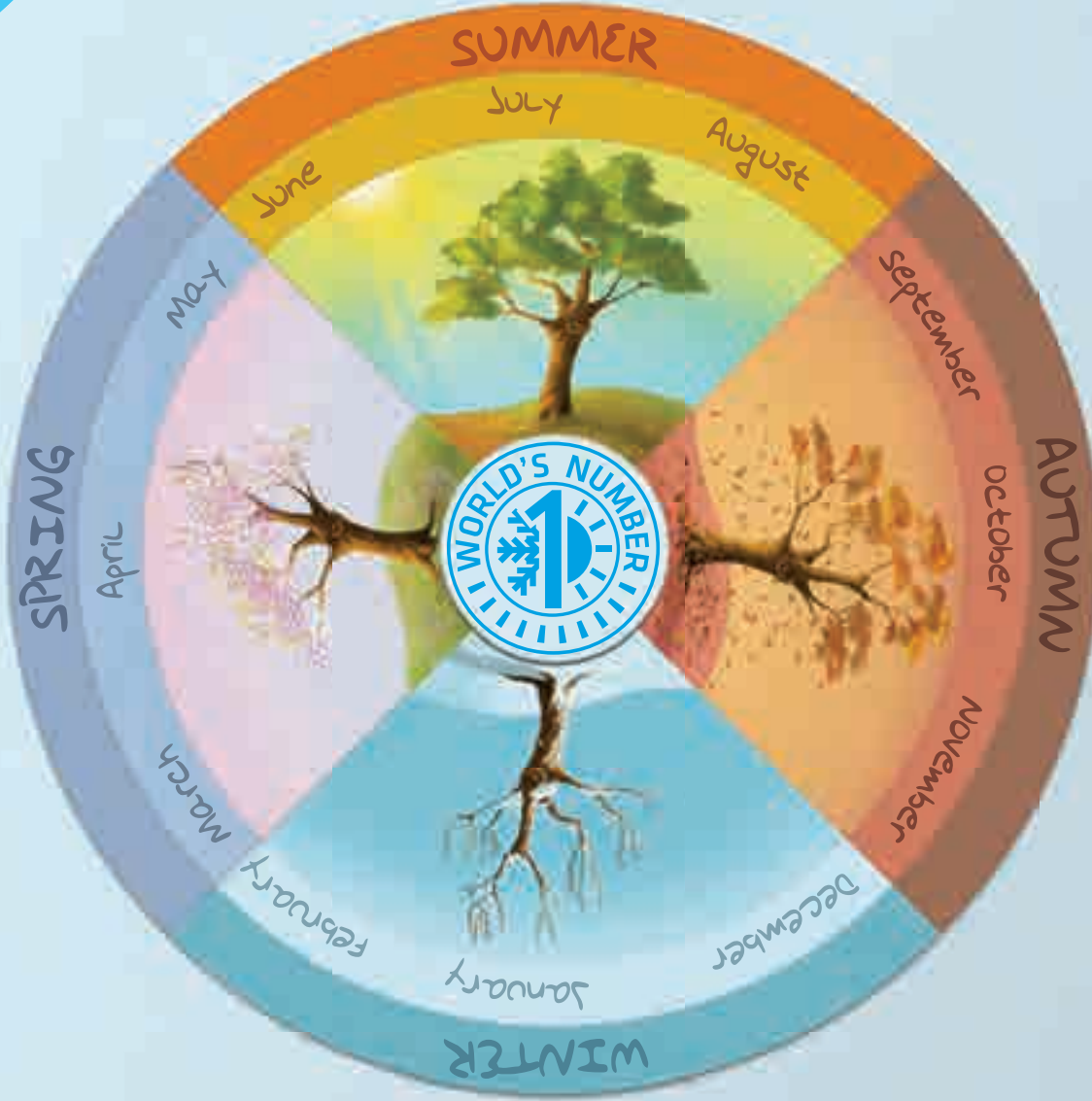
Güven Veren Teknoloji

aselsan

www.aselsan.com.tr

 ASELSAN Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı'nın bir kuruluşudur.

DAIKIN Optimum Air Expert

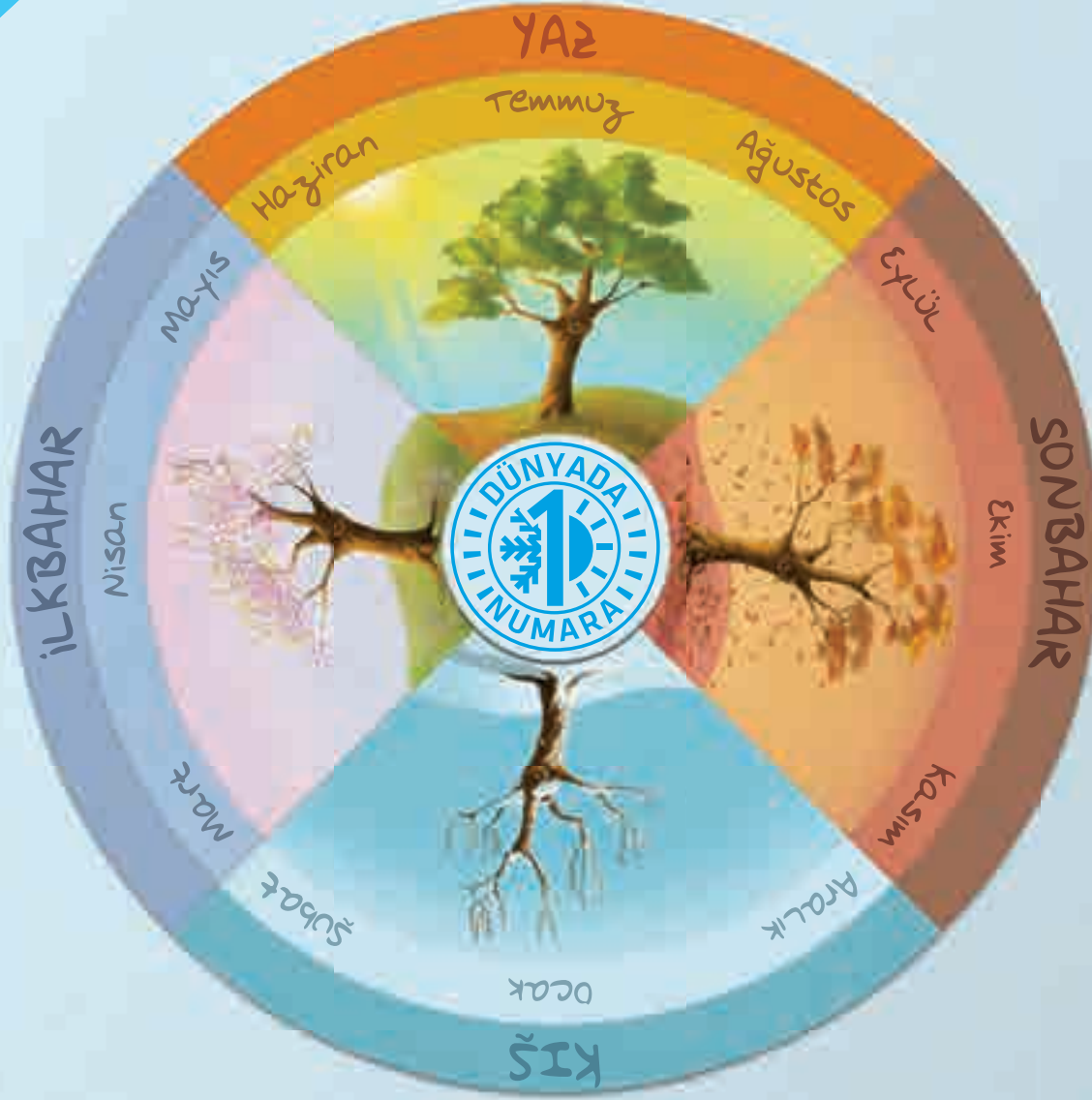
DAIKIN OPTIMUM AIR EXPERT OF ALL SEASONS

Daikin provides the optimum air for everyone all year round
with its wide range of products.

444 999 0 • daikin.com.tr
www.facebook.com/daikin.turkiye

DAIKIN Doğru Hava Uzmanı

HER MEVSİMİN DOĞRU HAVA UZMANI DAIKIN.

Daikin geniş ürün gamıyla tüm yıl boyunca
herkes için doğru hava sağlar.

444 999 0 • daikin.com.tr
www.facebook.com/daikin.turkiye

KARAN Füzesi

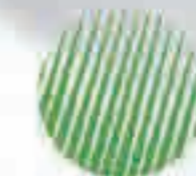

TRG-300 KAPLAN Füzesi

TRG-122 Füzesi

ŞİHİR VURUS

roketsan

www.roketsan.com.tr

Özgün Teknoloji ile
Standartların Ötesinde

ÇALIKDENİM

SÜRDÜRÜLEBİLİR İNOVASYON İLE GELİŞİME DEVAM

Ar-Ge ve inovasyon ile
denim endüstrisinin geleceğini belirliyor,
rekabet gücümüzü arttırıyoruz.

Maden Tic. ve San. A.S.

Büyükdere Caddesi USO Center No. 245 Kat 11 Maslak / İstanbul

T: +90 212 329 0 329 F: +90 212 329 0 398

W: www.ekinmaden.com.tr E: info@ekinmaden.com.tr

35 SENEDİR BİZİMLE OLDUĞUNUZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİZ!

Demirdışı maden ve metal ticareti sektörünün Türkiye'deki lider ismi olarak, ülkemizi 1982'den beri uluslararası pazarlarda temsil etmekten onur duyuyoruz. Bizi bu yolda destekleyen değerli iş ortaklarımıza, müşterilerimize, tedarikçilerimize ve çalışanlarımıza sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

Denizlerde
binlerce kilometre
gidebilen bir otobüs
biliyor musunuz?
**ANADOLU ISUZU
MİDİBÜS İHRACATINDA
12. KEZ ŞAMPİYON!**

DÜNDEN BUGÜNE...

Anadolu Isuzu'nun ilk aracı 1984'te Türkiye yollarına çıktı.

Yola ilk adımımızdan sadece 10 yıl sonra sınırları aştık,

Türkiye için ihracata başladık.

Yaklaşık 160.000 araç ürettik.

Büyüdük...

Çalışanları, bayi ağı, distribütörleri, tedarikçileri ve müşterileriyle
dev bir aile olduk.

Birlikte sadece yolları değil, bir hayatı paylaştık.

Sınırları aşmaya devam ettik, 12. kez midibus ihracat lideri olduk.

Sadece üretimin değil, araştırmanın, geliştirmenin,
yani geleceğin merkezi olduk.

Önümüzde daha çok yol var.

Çünkü Anadolu Isuzu'da dahası var.

D-MAX

NOVO S

NPR 10 LONG

DÜNYANIN YAPI MALZEMELERİ ÜRETİCİSİ

ADO

HONDA
The Power of Dreams

Honda teknolojisi
20 yıldır Türkiye'de üretiliyor.

Honda olarak hayallerimizden ilham alıyoruz.

Her zaman hayallerimize ortak olan ve 2016'da ihracatımızın 1,5 kat artmasına katkıda bulunan tüm iş ortaklarımıza teşekkür ederiz.

honda.com.tr · h2.com.tr
facebook.com/HondaTR · twitter.com/HondaTR · instagram.com/hondatr

EVDE VE İŞTE

SEYAHATTE

TATİLDE

OKULDA

SPORDA VE
EĞLENCEDE

ALIŞVERİŞTE

İLETİŞİMDE

HASTALIKTA VE SAĞLIKTA

Siz neredeyseniz biz hep oradayız!

Siz hiç farketmeseniz de hayatınızın iz bırakan anlarında kesintisiz güç çözümleri ile Teksan hep yanınızda...
Türkiye'de ve 120'den fazla ülkede!

GÜVENİLİR GÜÇ HER ZAMAN YANINIZDA

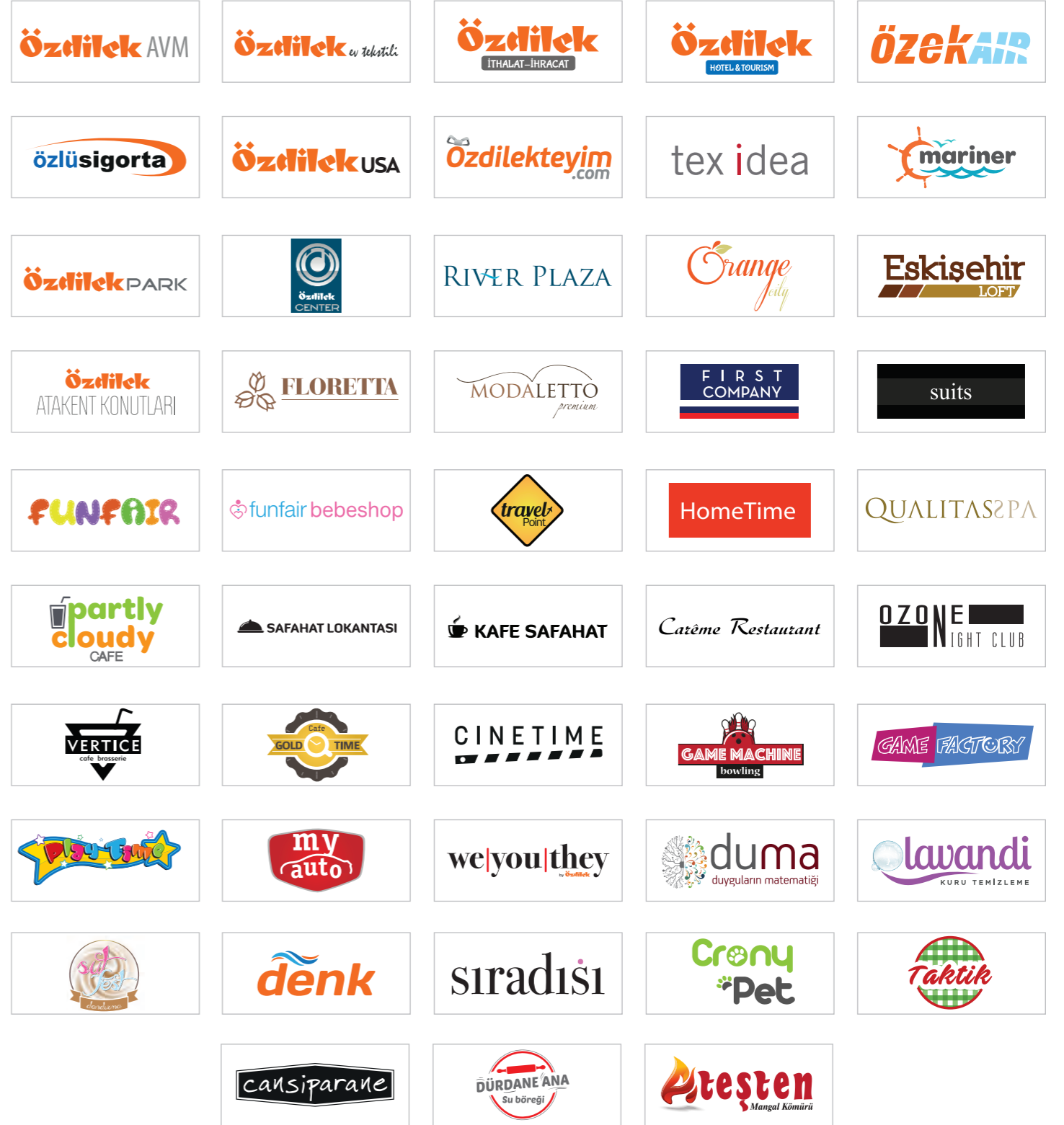

TEKSAN TÜRKİYE Merkez Mah. Katip Çelebi Cad. No:9/2 Orhanlı-Tuzla / İSTANBUL
TEKSAN GLOBAL Yenidoğan Mah. Edebalı Cad. 34791 No: 12 Sancaktepe/İSTANBUL
info@teksanjeneratör.com.tr www.teksanjeneratör.com.tr

+90 **444 8576**
TKSN

TEKSAN

8.500 kişilik bir aile olarak;
yılda 53 milyon ziyaretçimize hizmet veriyoruz...

İhracatın ilk 1000 şirketi içinde,
yapıştırıcıya yön veren bir firma.

BETA KİMYA 30+
SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

PVA Tutkalları • Hızlı Yapıştırıcılar
EVA Hotmelt Yapıştırıcılar • Silikonlar & Mastikler
Poliüretan Yapıştırıcılar • Poliüretan Köpükler

Teknik Aerosoller

www.apeltutkal.com

İhracatın ilk 1000 şirketi içinde,
yapıştırıcıya yön veren bir firma.

BETA KİMYA 30+
SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

PVA Tutkalları • Hızlı Yapıştırıcılar
EVA Hotmelt Yapıştırıcılar • Silikonlar & Mastikler
Poliüretan Yapıştırıcılar • Poliüretan Köpükler

Teknik Aerosoller

www.apeltutkal.com

THE POWER BEHIND THE PUBLIC SECTOR

Technology investments are transforming the public institutions and improving the lives of citizens. Netas helps public entities leverage next generation technologies while offering a superior service experience that boosts productivity.

Netas will continue to provision best of breed ICT solutions to each and every industry in Turkey and strive to work for the continued success of our public institutions.

NETAS

netas.com.tr/en

KAMUNUN ARKASINDAKİ GÜÇ

Siz yaptığınız yatırımlarla hem kamu kuruluşlarını çağın teknolojileriyle donatıyor hem de vatandaşlarımızın hayatını kolaylaştırıyorsunuz. Biz ise yatırımlarınızı yeni nesil teknolojilerimizle besleyerek size verimlilik ve fark yaratacak bir hizmet deneyimi sunuyoruz.

Türkiye'deki her sektöre geleceğin bilişim yapılandırmalarını kazandırmaya, kamu kuruluşlarımızın başarılarını katlamaları için var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz.

NETAS

netas.com.tr

2016 YILI TÜRKİYE'NİN
SEKTÖRLERİNE GÖRE
İLK 1000 İHRACATÇI
FİRMASI

Sektörlerine göre ilk 1000 ihracatçı Firma

2016 Sektörel Sıralama	2016 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2016 (\$)	Sektörel İhracat 2016 (\$)
ÇELİK				
1	12	HABAŞ SİNAİ VE TİBBİ GAZLAR İSTİHSAL ENDÜSTRİSİ A.Ş.	900.283.104,63	897.759.065,16
2	17	İÇDAŞ ÇELİK ENERJİ TERSANE VE ULAŞIM SANAYİ A.Ş.	595.477.580,58	594.897.980,58
3	21	ÇOLAKOĞLU DIŞ TİC.A.Ş.	461.777.946,93	461.777.946,93
4	22	DİLER DIŞ TİCARET A.Ş.	444.412.259,48	444.412.259,48
5	25	YÜCEL BORU İHR.İTH.VE PAZ.A.Ş.	410.540.168,66	409.971.363,02
6	29	İSKENDERUN DEMİR VE ÇELİK A.Ş.	287.875.433,54	267.557.815,04
7	43	BORUSAN MANNESMANN BORU SAN.VE TİC.A.Ş.	232.161.128,20	231.581.133,84
8	62	İZMİR DEMİR ÇELİK SANAYİ A.Ş.	178.674.567,81	178.360.367,81
9	70	BORÇELİK ÇELİK SAN. TİC. A.Ş.	168.610.805,90	168.573.228,59
10	90	TOSÇELİK PROFİL VE SAC END.A.Ş.	144.966.678,76	144.963.163,08
11	96	EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI. TİC. A.Ş.	137.353.966,89	128.120.485,43
12	113	KOCAER HADDECİLİK SAN.VE TİC. A.Ş.	117.799.992,84	116.922.420,48
13	123	MESCİER DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	110.029.322,97	109.967.389,67
14	140	KARDEMİR DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	94.712.214,45	94.712.214,45
15	144	KAPTAN METAL DIŞ TİCARET VE NAKLİYAT A.Ş.	92.838.021,93	92.636.936,38
16	152	BAŞTUĞ METALURJİ SANAYİ A.Ş.	86.430.760,31	86.430.760,31
17	156	KAPTAN DEMİR ÇELİK END.TİC.A.Ş.	84.231.193,69	84.231.193,69
18	106	YAPI MERKEZİ İNŞ.VE SAN.A.Ş.	126.758.289,82	75.512.811,92
19	192	ÖZKAN DEMİR ÇELİK SANAYİİ A.Ş.	70.816.617,85	70.800.813,53
20	188	EROL DIŞ TİC.LTD.ŞTİ	71.797.965,76	70.553.507,13
21	204	MERTAŞ TUR. -DENİZC.NAKL.VE TİC.A.Ş.	68.665.148,32	68.665.148,32
22	183	NORM CIVATA SAN.VE TİC.A.Ş.	72.782.535,69	67.737.364,11
23	234	YÜKSEL DIŞ TİC.İNŞ.SAN.LTD.ŞTİ.	63.140.363,62	63.140.363,62
24	239	NOKSEL ÇELİK BORU SANAYİ A.Ş.	61.920.600,96	61.457.094,09
25	242	MİTAŞ ENERJİ VE MADENİ İNŞAAT İŞLERİ TÜRK A.Ş.	61.543.949,68	61.342.315,14
26	258	BORUSAN İSTİKBAL TİC. AŞ.	58.777.924,86	58.774.641,42
27	245	DURMAZ LOJİSTİK İTH. VE İHR. LTD.ŞTİ.	61.003.172,14	56.362.506,35
28	281	ÇAĞ ÇELİK DEMİR VE ÇELİK ENDÜSTRİ A.Ş.	55.044.520,04	55.044.520,04
29	198	SARTEN AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.	69.708.842,55	51.848.735,55
30	347	EMRE METAL DIŞ TİC.LTD. ŞTİ.	45.680.417,34	45.502.158,84
31	348	Araştırmaya Katılmıyor	45.431.770,31	45.401.808,31
32	371	MMK METALURJİ SAN.TİC.VE LİMAN İŞLETMELİĞİ A.Ş.	43.537.823,06	43.503.963,23
33	383	BEKAERT KARTEPE ÇELİK KORD SAN. VE TİC. A.Ş.	42.326.468,44	42.254.523,30
34	409	TATMETAL DEMİR ÇELİK İÇ VE DIŞ .TİC.LTD.ŞTİ.	40.371.191,24	40.371.191,24
35	425	Adının Açıklanmasını İstemiyor	39.639.574,32	39.639.574,32
36	437	ERDEMİR ÇELİK SERVİS MERKEZİ SAN.VE TİC.A.Ş.	38.551.112,00	38.978.584,60
37	416	ÇEMTAŞ ÇELİK MAKİNA SAN.VE TİC.A.Ş.	40.186.650,70	38.955.237,99
38	435	GÜNEY ÇELİK HASIR VE DEMİR MAM SAN.TİC.A.Ş.	38.616.781,66	38.616.781,66
39	380	ÇİMTAŞ ÇELİK İMALAT MONTAJ VE TESİSAT A.Ş.	42.571.426,90	38.274.429,28
40	384	ERCİYAS ÇELİK BORU SANAYİ A.Ş.	42.290.073,15	38.037.562,20
41	467	HATBORU SAN.TİC.A.Ş.	36.043.587,79	36.013.370,01
42	470	METAL MARKET DIŞ TİC.A.Ş.	35.596.260,32	35.520.169,99
43	499	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.616.945,24	33.616.945,24
44	504	BOSKAY METAL SAN.VE TİCARET LTD.ŞTİ.	33.144.761,01	33.143.561,01
45	521	Adının Açıklanmasını İstemiyor	32.328.426,36	32.328.426,36
46	505	ŞARA DIŞ TİC.A.Ş.	33.134.487,00	31.072.689,19
47	557	KARDEMİR KARABÜK DEMİR ÇELİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	30.095.321,35	30.095.321,35
48	262	AYGAZ A.Ş.	58.174.406,73	29.306.126,62

2016 Sektörel Sıralama	2016 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2016 (\$)	Sektörel İhracat 2016 (\$)
49	574	ARCELOMITTAL RZK ÇELİK SERVİS MERKEZİ SAN. TİC. A.Ş.	29.289.510,14	29.289.510,14
50	593	KALİBRE BORU SAN.VE TİC.A.Ş.	28.676.089,77	28.611.124,50
51	600	CORBUS METAL İC VE DİŞ TİC. LTD.ŞTİ.	28.557.880,78	28.557.880,78
52	607	TOSYALI DEMİR ÇELİK SAN.A.Ş.	28.144.920,82	28.144.920,82
53	613	NARTAŞ PET.NAK.TURZ.İNŞ.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	27.928.918,42	27.928.918,42
54	614	MAHMUTOĞLU DİŞ TİC.İNŞ.NAK. GIDA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	27.908.516,98	27.785.092,98
55	617	EVAS EV ALETLERİ SANAYİ LTD. ŞTİ.	27.825.612,71	27.531.443,78
56	616	POSCO ASSAN TST ÇEL.SAN. A.Ş	27.833.107,49	27.515.110,82
57	651	Adının Açıklanmasını İstemiyor	26.696.365,51	26.299.436,44
58	713	ÖZYAŞAR TEL VE GALVANİZLEME SAN.A.Ş	24.598.802,74	24.582.620,97
59	595	ASLANKAYA İNŞ.VE TİC.LTD.ŞTİ.	28.639.734,99	24.534.879,84
60	741	İLHAN DEMİR ÇELİK VE BORU PROFİL ENDÜSTRİSİ A.Ş.	23.941.600,54	23.941.137,86
61	747	HURSAN PASLANMAZ ÇELİK GERİ DÖNÜŞÜM TESİSİ TİC.SAN.A.Ş.	23.796.508,84	23.269.270,40
62	703	VİLMEKS İÇ VE DİŞ TİC. METAL SAN. A.Ş	24.950.092,64	22.722.234,40
63	664	ERBOSAN ERCİYAS BORU SANAYİ TİCARET A.Ş.	26.170.487,37	22.269.797,55
64	670	MYSİLO TAHİL DEPOLAMA SİSTEMLERİ SAN. VE TİC. A. Ş.	25.939.169,59	20.751.152,59
65	914	EKİNCİLER DEMİR ÇELİK SAN.A.Ş.	19.773.041,54	19.773.041,54
66	906	ÖZDEMİR BORU PROFİL SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	19.951.997,33	17.983.182,04
67	501	KANCA EL AL.DÖVME ÇELİK VE MAK SAN.A.Ş.	33.328.526,40	16.484.983,97
68	648	NURCAN İNSAN KAYNAKLARI KARIYER VE TEKNOLOJİK DESTEKLER A.Ş	26.748.365,98	16.132.760,17
69	325	Araştırmaya Katılmıyor	48.816.909,35	16.125.239,91
70	997	GÜLERMAK AĞIR SANAYİ İNŞAAT VE TAAHHÜT A.Ş.	18.257.998,81	15.930.494,65
71	691	NATA İNŞ.TURİZM TAŞIMACILIK TİC.VE SAN.A.Ş.	25.228.456,80	15.621.805,79
72	702	GERSAN ELEKTRİK TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	24.974.541,08	14.170.532,12
73	807	BOYÇELİK METAL SAN.TİC.A.Ş.	21.803.082,12	13.926.682,07
74	769	ŞA-RA ENERJİ İNŞAAT TİC.SAN.A.Ş.	22.905.450,17	13.367.814,20
75	826	YAY ENDÜSTRİ VE TAŞIMACILIK LTD.ŞTİ.	21.356.528,35	9.787.965,57
76	757	ENKA İNŞ.VE SAN.A.Ş	23.176.190,57	9.596.776,99
77	930	SEMBOL ULUSL.YATIRIM PEYZAJ İNŞ.TURİZM SAN.VE TİC.A.Ş.	19.507.148,60	8.920.621,52
78	603	Adının Açıklanmasını İstemiyor	28.389.215,66	8.264.839,81
ÇİMENTO CAM SERAMİK VE TOPRAK ÜRÜNLERİ				
1	16	ŞİŞECAM DİŞ TİC.A.Ş.	666.537.876,40	320.003.437,66
2	139	ÇİMSA ÇİMENTO SAN.TİC.A.Ş.	94.946.456,29	94.929.290,27
3	182	Adının Açıklanmasını İstemiyor	72.914.591,06	70.134.757,28
4	205	MEDCEM GLOBAL PAZARLAMA A. Ş.	68.627.146,08	67.666.891,24
5	282	Adının Açıklanmasını İstemiyor	54.987.679,52	54.987.679,52
6	292	ÇİMKO ÇİMENTO VE BETON SANAYİ TİC.A.Ş.	53.417.712,90	53.417.712,90
7	295	Adının Açıklanmasını İstemiyor	53.361.440,88	53.351.603,34
8	350	GRANİSER İÇ VE DİŞ TİCARET A.Ş	45.271.937,40	45.267.925,85
9	496	NUH ÇİMENTO SANAYİİ A.Ş.	33.769.620,10	33.769.620,10
10	576	KÜTAHYA PORSELEN SAN. A.Ş.	29.276.746,96	28.917.789,74
11	584	SCHOTT ORIM CAM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	28.935.552,53	28.916.271,50
12	667	BIEN YAPI ÜRÜNLERİ SANAYİ TURİZM VE TİC. A.Ş.	26.058.364,93	26.020.554,06
13	671	YURTBAŞY SERAMİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	25.932.702,82	25.905.437,04
14	683	AKGÜN SERAMİK SAN.VE TİC.A.Ş.	25.609.713,74	25.572.794,93
15	763	Araştırmaya Katılmıyor	23.023.738,36	23.018.194,33
16	776	CAM MERKEZİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	22.689.624,20	22.187.762,47
17	883	BELENCO DİŞ TİCARET A.Ş.	20.303.805,13	20.294.724,21
18	922	Adının Açıklanmasını İstemiyor	19.652.001,11	19.649.256,76

*Firmalar, en çok ihracat yaptıkları sektörde gösterilmiştir.

Sektörlerine göre ilk 1000 ihracatçı Firma

2016 Sektörel Sıralama	2016 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2016 (\$)	Sektörel İhracat 2016 (\$)
19	964	EGE SERAMİK SAN.VE TİC.A.Ş.	19.059.064,07	19.044.400,79
20	970	KEY BANYO VE MUTFAK ÜRÜN.DIŞ. TİC.A.Ş.	18.988.452,08	18.463.509,40
21	890	INTERVO DIŞ TİC.VE MÜMESSİLLİK LTD.ŞTİ.	20.190.135,44	11.767.376,09
22	698	NİVAK İNŞAAT A.Ş.	25.046.113,54	8.679.614,92
DEMİR VE DEMİR DIŞI METALLER				
1	4	KIBAR DIŞ TİC.A.Ş.	2.457.807.149,52	464.725.056,92
2	28	SARKUYSAN ELEKTROLİTİK BAKIR SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	303.063.881,53	296.886.526,53
3	46	BAŞAK METAL TİC.VE SAN.A.Ş.	216.973.296,57	216.868.624,10
4	128	ASAŞ ALÜMİNYUM SAN. VE TİC. A. Ş.	104.486.135,89	87.329.516,48
5	209	MEGA METAL SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	68.071.475,59	68.041.949,15
6	214	TEKNİK ALÜMİNYUM SANAYİ A.Ş.	67.301.535,91	67.301.535,91
7	231	ALTEK DÖKÜM HADDE MAMÜLLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	63.422.318,03	63.422.218,03
8	318	SARBAK METAL TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	49.553.472,52	49.553.472,52
9	246	RE-MA METAL TEKSTİL İNŞ.GIDA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	60.850.952,28	44.752.603,49
10	443	KALE KİLİT VE KALIP SAN.AŞ.	37.956.748,24	37.618.562,65
11	417	CEHA BÜRO MOBİLYALARI A.Ş.	40.170.788,18	36.898.321,94
12	478	KURTOĞLU BAKIR KURŞUN SANAYİ A.Ş.	34.825.518,15	33.168.510,98
13	306	SARAY DÖKÜM VE MADENİ AKSAM SANAYİ TURİZM A.Ş.	52.120.348,39	31.988.879,55
14	526	ÖZER METAL SANAYİ A.Ş.	31.953.545,28	31.953.545,28
15	545	SİSTEM ALÜMİNYUM SANAYİ .VE TİCARET A.Ş.	30.713.791,14	30.467.107,00
16	492	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.928.491,29	30.053.666,66
17	400	İSFA METAL TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	41.096.616,06	29.855.957,07
18	646	Adının Açıklanmasını İstemiyor	26.821.728,19	26.626.609,40
19	652	ASTAŞ ALÜMİNYUM SAN. VE TİC. A.Ş.	26.692.899,19	26.619.535,22
20	666	MİDAL KABLO SAN. VE TİC. A. Ş.	26.061.844,75	26.055.811,70
21	699	ERDOĞANLAR ALÜMİNYUM SAN.VE TİC.A.Ş.	25.002.952,98	25.002.312,90
22	743	KAYALAR BAKIR ALAŞIMLARI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	23.877.700,40	23.877.700,40
23	448	ARMA FİLTRE SİSTEMLERİ SAN. VE TİC. A. Ş.	37.552.528,92	23.653.536,56
24	674	PERFEKTUP AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.	25.771.157,70	22.577.678,16
25	806	SİSTEM METAL VE YAPI REKLAM MALZEMELERİ VE SAN. TİC. A. Ş.	21.869.391,14	21.849.960,36
26	824	ALİMEX ALÜMİNYUM SAN. VE TİC. A.Ş.	21.420.578,54	21.420.578,54
27	856	PANDA ALÜMİNYUM A.Ş.	20.724.250,74	20.724.250,74
28	860	SAMET KALIP VE MADENİ EŞYA SAN VE TİC.A.Ş.	20.647.252,91	20.230.198,75
29	488	Adının Açıklanmasını İstemiyor	34.172.400,32	20.071.321,39
30	916	Adının Açıklanmasını İstemiyor	19.708.509,93	19.708.509,93
31	909	VORNE PENCERE KAPI SİSTEMLERİ PAZ.DIŞ.TİC.A.Ş.	19.916.841,90	19.426.011,40
32	732	Adının Açıklanmasını İstemiyor	24.134.228,66	19.400.609,26
33	978	ARSLAN METAL VE PLASTİK SAN. DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	18.744.948,71	18.678.797,05
34	363	ÖZTİRYAKİLER MADENİ EŞYA SAN. VE TİC. A.Ş.	44.269.797,40	18.519.735,35
35	842	SİMTEK İTHALAT İHRACAT SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	21.089.759,46	17.742.531,95
36	977	AKPA ALÜMİNYUM SAN. VE TİC. A.Ş.	18.811.052,27	17.287.486,32
37	579	M.T REKLAM A.Ş.	29.099.134,06	16.486.722,99
38	538	KOREL ELEKT.SAN.VE TİC.A.Ş.	31.472.682,62	16.374.971,30
39	173	SUMMA TURİZM YATIRIMCILIK A. Ş.	75.227.804,47	16.366.171,07
40	685	DEMİSAŞ DÖKÜM EMAYE MAMÜLLERİ SAN.A.Ş.	25.420.455,39	12.868.729,46
41	799	YATSAN SÜNGER VE YATAK SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	21.992.465,29	11.683.762,08
DERİ VE DERİ MAMULLERİ				
1	10	TGS DIŞ TİC. A.Ş.	1.013.730.948,98	34.467.123,07
2	751	FLO MAĞAZACILIK VE PAZARLAMA A.Ş.	23.374.996,60	21.023.783,13

2016 Sektörel Sıralama	2016 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2016 (\$)	Sektörel İhracat 2016 (\$)
3	811	YAKUPOĞLU TEKSTİL VE DERİ SAN. TİC.A.Ş.	21.635.089,58	20.962.084,03
4	903	LOTA AYAKKABI VE DERİ SAN.TİC.A.Ş.	20.006.848,43	19.864.071,40
5	847	GEZER AYAKKABI DERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	20.954.762,93	19.799.454,66
6	722	ÖZTAR PETROL İNŞAAT MADENCİLİK NAKLİYE HAFRİYAT SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	24.413.782,85	6.803.116,50
DİĞER SANAYİ ÜRÜNLERİ				
1	533	POLİN DIŞ TİCARET A.Ş.	31.771.169,01	31.601.765,79
ELEKTRİK ELEKTRONİK VE HİZMET				
1	6	VESTEL TİCARET A.Ş.	2.004.029.094,38	1.946.728.387,91
2	8	ARÇELİK A.Ş.	1.776.311.550,85	1.501.293.451,17
3	14	BSH EV ALETLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	756.712.738,06	724.810.168,86
4	34	İNDESİT COMPANY BEYAZ EŞYA PAZ A.Ş.	252.760.533,62	252.639.565,42
5	51	GRID SOLUTIONS ENERJİ ENDÜSTRİSİ A.Ş.	197.661.261,27	192.685.822,33
6	74	Araştırmaya Katılmıyor	160.788.475,73	152.838.368,38
7	82	Adının Açıklanmasını İstemiyor	153.902.200,09	151.220.571,33
8	93	SEVAL İHRACAT İTHALAT VE PAZARLAMA TİC.LTD.ŞTİ.	142.395.594,76	142.389.776,12
9	119	BALIKESİR ELEKTRO MEKANİK SAN. TESİSLERİ A.Ş.	112.148.829,27	110.743.627,13
10	141	SCHNEIDER ENERJİ END. SAN. VE TİC.A.Ş.	94.619.562,87	93.305.971,93
11	142	NEXANS TÜRKİYE END.VE TİC.A.Ş.	93.214.452,60	90.245.955,22
12	148	ABB İHRACAT TİC.VE ELEKTRİK SAN.A.Ş.	87.813.335,74	87.813.335,74
13	135	HES HACILAR ELEKTRİK SAN.TİC.A.Ş.	96.675.036,38	86.132.499,50
14	159	ATOM KABLO SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	82.201.620,25	82.111.453,52
15	162	Araştırmaya Katılmıyor	78.594.789,57	78.394.498,53
16	163	PAMUKKALE KABLO SAN. TİC. A.Ş.	77.944.850,85	76.675.303,97
17	180	Adının Açıklanmasını İstemiyor	73.452.039,18	72.679.660,29
18	219	ABB ELEKTRİK SAN.A.Ş.	66.012.883,48	63.115.752,44
19	238	TÜRK PRYSMIAN KABLO VE SİSTEMLERİ A.Ş.	61.994.728,94	61.688.488,52
20	232	Araştırmaya Katılmıyor	63.410.657,58	58.798.317,77
21	265	AKSA JENERATÖR SANAYİ A.Ş.	57.426.665,04	56.098.487,71
22	203	ENPAY ENDÜSTRİYEL PAZARLAMA VE YATIRIM A.Ş.	69.127.388,24	52.907.744,44
23	366	Araştırmaya Katılmıyor	43.876.913,82	43.536.498,20
24	382	CMK KABLO ELEKT.SAN. İÇ VE DIŞ LTD.ŞTİ.	42.490.998,45	42.490.998,45
25	406	TEKSAN JENERATÖR-ELEKTRİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	40.642.737,95	40.208.282,04
26	423	VATAN KABLO METAL ENDÜSTİ VE TİC. A.Ş.	39.739.824,79	38.987.261,64
27	402	E.G.O. ELEKTRİKLİ ALETLER SANAYİ A.Ş.	40.925.357,01	38.195.524,65
28	471	SURTEL AMBALAJ DAĞIT.SAN.VE TİC.A.Ş.	35.539.616,87	35.189.694,92
29	67	POLİMEKS İNŞAAT TAAHHÜT VE SAN TİC.A.Ş.	172.910.309,33	33.687.048,63
30	513	DEMES KABLO SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	32.719.719,27	32.602.300,94
31	522	ELSAN ELEKTRİK GEREÇLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	32.264.981,34	31.822.414,03
32	531	EBİON KABLO SANAYİ TİC.A.Ş.	31.823.063,94	31.669.818,19
33	514	ELECTRİCFİL ÜNİFİL OTOMOTİV SAN. VE TİC. A.Ş.	32.689.399,63	30.967.971,28
34	562	VİKO ELEKTRİK VE ELEKTRONİK END.SAN.VE TİC.A.Ş.	29.732.452,80	29.607.733,62
35	528	TERMİKEL DIŞ TİCARET A.Ş.	31.879.138,03	28.337.103,66
36	680	Adının Açıklanmasını İstemiyor	25.645.958,65	25.602.418,62
37	677	Araştırmaya Katılmıyor	25.683.068,10	25.255.659,69
38	690	BAYLAN ÖLÇÜ ALETLERİ SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	25.310.386,04	25.039.819,22
39	710	ÖZGÜVEN DIŞ TİC.TEL VE KABLO SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ	24.723.898,14	24.540.524,52
40	390	Adının Açıklanmasını İstemiyor	41.800.275,26	23.979.662,71
41	353	Adının Açıklanmasını İstemiyor	45.175.816,31	22.378.016,50
42	331	GRUP İMPEKS METAL SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	47.826.491,09	22.261.465,01

*Firmalar, en çok ihracat yaptıkları sektörde gösterilmiştir.

Sektörlerine göre ilk 1000 ihracatçı Firma

2016 Sektörel Sıralama	2016 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2016 (\$)	Sektörel İhracat 2016 (\$)
43	785	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.362.270,17	22.008.830,59
44	832	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.268.424,68	21.266.039,44
45	838	KABTEK KABLO İNŞ. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	21.141.655,32	21.141.655,32
46	839	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.110.983,78	21.096.317,27
47	850	VİANET TELEKOMÜNİKASYON İLE.HİZM.VE TİC.A.Ş.	20.823.232,97	20.394.941,09
48	861	SANMED MEDİKAL OTOM.TEKS.TIC. LTD.ŞTİ.	20.646.303,51	20.302.138,71
49	932	UNTEL KABLOLARI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	19.462.779,98	19.462.779,98
50	935	ELİMSAN METALURJİ VE MAK.SAN. TİC.A.Ş.	19.445.500,75	19.445.500,75
51	952	Adının Açıklanmasını İstemiyor	19.209.530,92	19.031.133,20
52	965	SENUR ELEKTRİK MOTORLARI SAN. VE TİC.A.Ş.	19.051.339,96	18.750.272,20
53	981	BEST ELEKTRİK TAAHHÜT VE TİC. A.Ş.	18.673.198,86	17.920.375,83
54	822	BORSAN KABLO ELEKTRİK AYDINLATMA İNŞAAT SAN. VE TİC. A.Ş.	21.435.885,68	16.961.120,77
55	886	NURSAN KABLO DONANIM SAN. VE TİC. A.Ş.	20.255.519,14	14.168.875,87
56	636	ALKAR İNŞAAT İTHALAT İHRACAT VE TİCARET LTD. ŞTİ.	27.002.368,66	6.364.452,23
FINDIK VE MAMULLERİ				
1	13	FERRERO FINDIK İTHALAT İHRACAT VE TİCARET A.Ş.	805.076.896,80	803.956.765,55
2	52	PROGIDA TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC A.Ş.	197.657.916,98	197.219.207,60
3	64	BALSU GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	175.593.115,60	175.582.399,38
4	114	DURAK FINDIK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	114.724.090,83	114.372.464,94
5	130	ÖZGÜN GIDA SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	103.747.049,91	103.251.845,63
6	210	ARSLANTÜRK TARIM ÜRÜNLERİ SANAYİ İHRACAT VE İTHALAT A.Ş.	67.995.740,50	66.632.944,56
7	254	YAVUZ GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	59.552.391,34	59.542.928,02
8	294	GÜRSOY TARIMSAL ÜRÜNLER GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	53.379.248,29	53.367.902,71
9	352	SABIRLAR FINDIK İHR. LTD.ŞTİ.	45.226.877,14	44.931.556,64
10	381	Adının Açıklanmasını İstemiyor	42.514.153,07	42.491.173,07
11	403	POYRAZ POYRAZ FINDIK ENTEGRE SAN.VE TİC.A.Ş.	40.916.107,48	40.761.007,48
12	834	YAVUZKAN HAZEL GIDA SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	21.245.861,00	20.941.442,46
13	989	ÇAKMAKLAR GIDA SAN.VE TİC.LTD. ŞTİ.	18.474.854,78	18.474.854,78
14	837	EKREM NARİN İTH.İHR.LTD.ŞTİ.	21.160.219,54	11.475.597,50
GEMİ VE YAT				
1	48	TERSAN TERSANECİLİK SAN.VE TİC.A.Ş.	209.613.631,31	208.259.839,20
2	179	CEMRE MARİN ENDÜSTRİ A.Ş.	73.738.458,95	73.721.013,54
3	213	SANMAR DENİZCİLİK MAKİNA VE TİC.A.Ş.	67.803.179,97	67.779.604,97
4	217	Adının Açıklanmasını İstemiyor	66.746.626,00	66.746.626,00
5	335	SEFINE DENİZCİLİK TERSANECİLİK TURİZM SAN. VE TİC. A.Ş.	47.201.089,90	47.201.089,90
6	552	BEŞİKTAŞ GEMİ İNŞA.A.Ş.	30.158.107,79	30.121.123,94
7	700	DEVBROS DENİZCİLİK VE TİC.A.Ş.	25.000.000,00	25.000.000,00
8	755	SELAH MAKİNE VE GEMİCİLİK ENDÜSTRİ TİC.A.Ş.	23.222.494,00	22.360.568,43
9	808	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.782.657,60	21.775.136,88
10	973	TURKON KONTEYNER TAŞ VE DENZ.A.Ş.	18.900.000,00	18.900.000,00
HALI				
1	61	Adının Açıklanmasını İstemiyor	180.016.752,73	134.599.265,90
2	154	DOST KARDEŞLER TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	85.052.833,43	84.684.664,97
3	184	KARTAL HALI TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	72.763.392,65	69.496.744,92
4	237	Adının Açıklanmasını İstemiyor	62.182.848,02	61.158.662,66
5	300	Araştırmaya Katılmıyor	52.700.172,30	49.958.224,01
6	362	MERİNOS HALI SAN.VE TİC.A.Ş.	44.301.945,78	43.415.642,18
7	510	ÖZKAPLAN KARPET İÇ VE DIŞ TİC. LTD.ŞTİ.	32.861.302,23	32.171.647,54
8	461	BADE DIŞ TİC. A.Ş.	36.321.657,80	31.919.395,06

2016 Sektörel Sıralama	2016 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2016 (\$)	Sektörel İhracat 2016 (\$)
9	566	SAFYÜN HALI TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	29.598.094,94	28.892.533,54
10	523	BOSSAN TEKS.İTH.İHR.SAN.VE TİC LTD.ŞTİ.	32.100.620,25	26.856.716,74
11	615	KAPLANSER HALI GIDA VE TEKS. SAN.VE TİC. LTD. ŞTİ.	27.863.605,37	25.736.633,99
12	693	FİLOTEKS İÇ VE DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	25.185.098,71	25.168.034,22
13	809	ART DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	21.756.439,73	21.710.325,21
14	750	ALGAN İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	23.503.097,96	20.582.884,16
15	869	ESMA İÇ VE DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ	20.510.786,94	20.503.033,43
16	804	NEMA YATIRIM SAN.TİC.A.Ş.	21.884.625,77	20.280.629,62
17	925	AKİF ERDOĞAN TEKSTİL İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	19.615.827,08	19.606.526,08
18	944	Araştırmaya Katılmıyor	19.311.693,37	19.294.474,21
19	947	GRAND DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	19.283.525,74	17.757.223,96
20	539	ERUSLU İÇ VE DIŞ TİC.PAZ.A.Ş.	31.365.283,10	16.001.799,36
HAZIRGIYIM VE KONFEKSİYON				
1	10	TGS DIŞ TİC. A.Ş.	1.013.730.948,98	812.611.815,93
2	18	PERGAMON STATUS DIŞ TİC.A.Ş.	573.253.541,11	500.111.962,44
3	24	BİRGİ BİRLEŞİK GIYIM İHR.DIŞ TİC.A.Ş.	428.285.307,69	391.830.584,13
4	31	TAHA PAZ.VE MAĞAZACILIK A.Ş.	282.791.134,69	268.563.799,64
5	39	Adının Açıklanmasını İstemiyor	243.763.032,04	218.138.926,21
6	40	TAHA KARGO DIŞ TİCARET A.Ş.	239.519.635,99	187.461.397,15
7	57	ÜNİTEKS TEKSTİL GIDA MOTORLU ARAÇLAR SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	188.456.570,90	181.414.457,28
8	71	MENDERES TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	168.379.352,70	157.485.585,60
9	83	CROSS TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş	153.152.449,42	153.139.925,82
10	50	ZORLU DIŞ TİC.A.Ş	198.495.485,14	136.465.956,69
11	79	DTS DENİZLİ TEKSTİL DIŞ TİC.AŞ	155.806.293,94	135.252.882,81
12	78	YEŞİM SATIŞ MAĞAZALARI VE TEKSTİL FAB.A.Ş.	155.930.827,78	133.939.929,53
13	87	İLERİ GIYIM SAN VE DIŞ TİC.AŞ.	147.867.520,47	123.442.513,14
14	97	ERPA HAZIR GIYIM İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	136.398.128,45	114.447.364,76
15	129	FORE ULUSLARARASI PAZ.VE TİC.A.Ş.	104.227.193,27	103.831.160,56
16	122	KOTON MAĞAZACILIK TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	111.206.240,32	100.333.799,92
17	109	TÜRKMEN GRUP İTH. İHR. DIŞ TİC. A.Ş.	123.736.433,76	96.272.993,90
18	145	BAYKANLAR TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	92.324.027,02	92.315.290,30
19	155	TAYPA TEKS.GİY.SAN.VE TİC.A.Ş	84.316.453,79	84.032.150,27
20	157	Araştırmaya Katılmıyor	83.566.010,66	83.566.010,66
21	165	ASTER GLOBAL PAZ.VE DIŞ TİC.A.Ş.	77.350.376,43	77.345.372,43
22	176	BAYKAN DIŞ TİC.A.Ş.	74.569.821,66	74.569.821,66
23	164	GREİF EPS TURKEY AMBALAJ.SAN.VE TİC.A.Ş	77.912.118,49	74.531.331,87
24	195	ÖZAK TEKS.KONF.SAN.VE TİC.A.Ş.	70.224.633,94	70.159.451,42
25	201	Araştırmaya Katılmıyor	69.203.894,00	69.203.894,00
26	208	Adının Açıklanmasını İstemiyor	68.131.996,62	68.131.949,07
27	215	BEYPA DIŞ TİC.VE TEKS.SAN.A.Ş	67.195.478,92	67.164.806,26
28	218	REAL İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	66.238.180,20	66.226.818,34
29	229	MİLTEKS SPOR GIYIM TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	63.661.531,77	63.639.523,75
30	194	AYDINLI HAZIR GIYIM SAN.VE TİC.A.Ş	70.231.439,00	61.318.651,77
31	248	Araştırmaya Katılmıyor	60.703.362,13	60.703.362,13
32	279	BVB TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	55.841.833,39	55.807.737,60
33	207	YİLTEKS İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	68.271.077,48	55.446.024,31
34	186	GAMATEKS TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş	72.573.832,87	54.907.029,59
35	270	USM LOJİSTİK TEKS.GIDA İNŞ.SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	56.830.951,28	54.725.957,95
36	286	EFES TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	54.304.394,41	54.241.930,88

*Firmalar, en çok ihracat yaptıkları sektörde gösterilmiştir.

Sektörlerine göre ilk 1000 ihracatçı Firma

2016 Sektörel Sıralama	2016 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2016 (\$)	Sektörel İhracat 2016 (\$)
37	290	ALPIN TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.LTD. ŞTİ	53.698.678,89	53.698.678,89
38	293	NSN TEKSTİL SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	53.413.173,67	53.404.277,28
39	297	Adının Açıklanmasını İstemiyor	53.111.507,23	52.878.733,04
40	303	Araştırmaya Katılmıyor	52.391.643,36	52.172.542,80
41	220	DANIŞ GIYIM DIŞ TİC.VE SAN.LTD.ŞTİ.	65.469.591,51	51.990.213,68
42	301	NAZ DIŞ TİC.A.Ş	52.682.480,18	51.608.345,29
43	313	Adının Açıklanmasını İstemiyor	50.638.214,54	50.630.649,88
44	309	Adının Açıklanmasını İstemiyor	51.358.637,26	50.422.176,74
45	322	GLOBAL SOURCİNG DIŞ TİC.A.Ş.	49.364.740,51	48.494.540,68
46	330	Araştırmaya Katılmıyor	48.014.479,93	47.486.942,39
47	267	DEFACTO PERAKENDE TİC.A.Ş.	57.281.300,68	46.737.613,14
48	337	ALPER İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	46.740.073,82	46.734.994,29
49	311	Araştırmaya Katılmıyor	51.050.832,79	46.079.779,87
50	346	EDA DIŞ TİC.VE TEKS.PAZ.A.Ş	45.738.951,87	45.737.957,30
51	351	APS GIYIM SAN.VE TİC.A.Ş.	45.258.781,31	44.845.776,98
52	158	KARBEL TEKSTİL DIŞ TİCARET A.Ş.	83.055.626,19	43.568.535,70
53	340	Adının Açıklanmasını İstemiyor	46.574.404,91	42.487.964,80
54	374	Adının Açıklanmasını İstemiyor	43.209.585,90	41.636.856,91
55	368	VERİTAS TEKSTİL KONFEKSİYON PAZARLAMA SANAYİ TİCARET A.Ş.	43.764.936,92	41.343.675,43
56	178	DSD DERİ SANAYİCİLERİ DIŞ TİC. A.Ş	74.428.686,16	40.994.635,32
57	408	UOB MODA TEKSTİL DIŞ TİC.A.Ş.	40.389.864,92	40.349.659,05
58	412	ERAK TEKSTİL ÜRÜNLERİ DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	40.282.956,59	40.275.087,00
59	422	FG KONFEKSİYON TEKSTİL SAN.DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	39.812.735,03	39.810.006,24
60	411	Adının Açıklanmasını İstemiyor	40.328.215,66	39.516.733,66
61	427	TANDEM İHRACAT A.Ş.	39.188.607,41	39.188.607,41
62	428	SUFİ ÇORAP VE TEKS.ÜRÜNL.SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ	39.134.949,84	39.134.949,84
63	431	VENÜS GIYIM SAN.VE TİC.A.Ş.	38.905.090,26	38.892.103,61
64	418	BİLKONT DIŞ TİC.VE TEKS.SAN. A.Ş	40.049.583,92	38.847.256,22
65	426	OZANTEKS TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	39.268.180,20	38.025.955,37
66	377	CESUR AMBALAJ SAN.VE TİC.A.Ş.	43.146.249,83	37.999.548,22
67	450	ALD DIŞ TİCARET A.Ş.	37.409.921,89	37.409.921,89
68	451	EDT HAZIR GIYIM PAZARLAMA VE İTHALAT İHRACAT LTD.ŞTİ.	37.359.612,77	37.343.438,37
69	459	Adının Açıklanmasını İstemiyor	36.741.298,11	36.741.298,11
70	439	Araştırmaya Katılmıyor	38.291.319,42	36.515.628,66
71	373	ALMES İÇ VE DIŞ TİC.NAK.A.Ş.	43.260.768,77	36.263.308,61
72	464	REHA TEKSTİL DIŞ TİC.VE SAN.A.Ş.	36.240.326,08	36.047.371,90
73	487	SLN TEKSTİL VE MODA SAN.TİC.A.Ş.	34.173.455,11	33.696.037,40
74	476	ÖZ TEKSTİL SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	34.926.837,05	33.254.100,66
75	424	BOSTANCI KUYM.NAK.İNŞ.PET.GID. SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	39.739.507,07	33.019.700,39
76	534	Araştırmaya Katılmıyor	31.764.920,89	31.764.920,89
77	498	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.633.446,58	31.568.819,59
78	542	SUGLOBAL TEKSTİL VE KONFEKSİYON SAN.A.Ş.	31.211.211,34	31.058.915,99
79	543	AKKUŞ TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	31.040.488,18	31.017.519,21
80	549	CELLİON TEKS.SAN.VE TİC. A.Ş.	30.546.948,94	30.546.948,94
81	455	KÜÇÜKER TEKS.DIŞ TİC.AŞ.	37.105.472,26	30.420.819,01
82	489	ATLAS PORT DIŞ TİC.TURZ.TAŞM.LTD.ŞTİ.	34.062.617,22	30.363.436,73
83	506	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.008.576,57	30.146.553,72
84	458	Adının Açıklanmasını İstemiyor	36.756.809,32	29.804.675,93
85	561	ÜNL DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	29.736.754,96	29.725.158,72

2016 Sektörel Sıralama	2016 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2016 (\$)	Sektörel İhracat 2016 (\$)
86	544	İBİŞLER TEKS.SAN.VE DIŞ.TİC.A.Ş.	30.741.626,01	29.159.650,72
87	436	Araştırmaya Katılmıyor	38.600.185,25	29.158.375,86
88	393	ALTUNSOY ULUSLARARASI NAK.İNŞ. İTH.İHR.TİC.LTD.ŞTİ.	41.526.960,58	29.091.095,09
89	546	Araştırmaya Katılmıyor	30.713.737,84	29.036.277,01
90	588	Adının Açıklanmasını İstemiyor	28.832.658,08	28.832.658,08
91	599	İSTANBUL GÖMLEK GIY.SAN.VE TIC.A.Ş	28.570.675,00	28.570.675,00
92	598	DOMİNO TEKS.ÜRÜNL.SAN.VE DIŞ.TİC.A.Ş	28.572.398,91	28.458.351,50
93	604	S.M.S. KONFEKSİYON DİKİM.TEKS.SAN.VE TIC.A.Ş.	28.353.155,39	28.335.805,12
94	601	PENTİ GIYİM TİCARET A.Ş.	28.512.409,18	28.225.868,11
95	554	YNS TEKS.VE KONF.SAN.DIŞ.TİC. LTD.ŞTİ.	30.140.448,13	28.110.748,41
96	469	HTL FASHİON HAZIR GIYİM SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	35.771.349,19	28.045.010,75
97	587	ÖZDİLEK İTHALAT İHRACAT VE PAZARLAMA LTD.ŞTİ.	28.868.070,26	28.035.202,84
98	581	SARAR GIYİM TEKS.ENERJİ SAN. VE TIC.A.Ş.	28.981.131,74	27.964.037,48
99	553	Adının Açıklanmasını İstemiyor	30.140.841,24	27.735.170,98
100	621	Araştırmaya Katılmıyor	27.646.755,08	27.623.437,51
101	629	AKARTEKS TEKS.ÜRÜNL.SAN.PAZ. VE DIŞ.TİC.LTD.ŞTİ.	27.152.125,89	27.124.305,28
102	630	Adının Açıklanmasını İstemiyor	27.134.886,21	27.085.785,30
103	655	ERSE TEKS.SAN.VE TIC.A.Ş	26.625.994,90	26.625.994,90
104	658	Adının Açıklanmasını İstemiyor	26.474.167,30	26.467.093,60
105	641	Adının Açıklanmasını İstemiyor	26.920.060,34	26.218.970,65
106	665	GELİŞİM TEKSTİL SAN.VE TIC.A.Ş	26.168.857,96	26.162.709,80
107	663	AYDIN TEKSTİL İTH.İHR.SAN.VE TIC.LTD.ŞTİ.	26.180.086,80	26.125.397,45
108	628	HATEKS HATAY TEKSTİL İŞL.A.Ş.	27.172.637,87	25.713.996,77
109	689	POLEN TEKS.SAN.VE DIŞ.TİC.LTD. ŞTİ	25.365.630,69	25.360.323,77
110	635	BURSALI DIŞ.TİCARET A.Ş.	27.050.136,37	25.337.836,01
111	678	Adının Açıklanmasını İstemiyor	25.664.253,21	25.169.461,70
112	694	Adının Açıklanmasını İstemiyor	25.161.349,32	25.130.221,13
113	695	FİNTEKS TEKS.VE HALI SAN.LTD. ŞTİ	25.159.670,02	25.113.585,41
114	548	YENİ KAYATÜRK GIDA İNŞ.TEKSTİL TAR.İTH.İHR.ÜR.N.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	30.587.381,62	24.655.570,31
115	672	İŞBİR SENTETİK DOKUMA SAN.A.Ş	25.905.247,74	24.581.049,98
116	721	ŞAHİNTÜRKLER TEKS.SAN.VE DIŞ.TİC.LTD.ŞTİ.	24.436.880,99	24.421.727,69
117	739	PET DIŞ.TİC.LTD.ŞTİ.	23.978.902,19	23.978.902,19
118	707	Adının Açıklanmasını İstemiyor	24.893.987,81	23.697.232,60
119	608	Adının Açıklanmasını İstemiyor	28.088.142,44	23.492.895,26
120	746	Adının Açıklanmasını İstemiyor	23.815.051,05	23.356.343,24
121	753	AYTIM TEKS.SAN.VE DIŞ.TİC.A.Ş	23.316.673,22	23.261.140,20
122	758	ETİK DIŞ.TİC.VE TEKS.SAN.A.Ş.	23.165.384,24	23.165.384,24
123	761	ENKAY MODA KONF.SAN.VE TIC.A.Ş.	23.083.595,65	23.083.595,65
124	762	AS TEKS.SAN.İÇ VE DIŞ.TİC.A.Ş	23.062.481,77	23.061.851,70
125	767	YFA TEKSTİL DIŞ.TİC.A.Ş.	22.955.067,19	22.949.906,24
126	768	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.932.780,19	22.932.780,19
127	766	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.964.843,27	22.930.070,58
128	771	YUSER TEKS.DIŞ.TİC.A.Ş	22.792.300,71	22.789.260,08
129	772	EKPEN TEKSTİL SAN.VE TIC.A.Ş.	22.777.533,23	22.741.764,41
130	777	POLİMER PLASTİK SAN.VE TIC.A.Ş	22.571.972,76	22.571.972,76
131	778	ERA TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	22.571.095,26	22.571.095,26
132	788	AZİZ HAZ.GIY.SAN.VE TIC.A.Ş.	22.319.618,77	22.280.637,77
133	790	ETİK DIŞ.TİC.VE PAZ.A.Ş.	22.217.765,82	22.085.080,55
134	798	BADİRİ GIYİM SAN.VE TIC.LTD.ŞTİ.	22.007.755,94	22.003.432,59

*Firmalar, en çok ihracat yaptıkları sektörde gösterilmiştir.

Sektörlerine göre ilk 1000 ihracatçı Firma

2016 Sektörel Sıralama	2016 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2016 (\$)	Sektörel İhracat 2016 (\$)
135	803	TEKNİK ÖRMAŞ ÖRME MENSUCAT DIŞ TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	21.907.183,52	21.654.714,12
136	810	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.706.613,72	21.638.940,04
137	813	PETEK TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	21.612.247,13	21.608.867,20
138	814	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.610.907,90	21.602.815,53
139	795	NATURAL TEKSTİL TİC.LTD.ŞTİ.	22.071.517,82	21.557.721,21
140	789	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.273.758,78	21.377.411,38
141	825	SERİN DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	21.365.030,31	21.334.740,75
142	828	Araştırmaya Katılmıyor	21.309.791,98	21.309.791,98
143	820	BERTEKS KONF.ÜR.SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	21.514.998,46	21.149.927,63
144	843	ESVAP ÖRME DIŞ TİC.VE SAN. LTD.ŞTİ.	21.048.393,31	21.043.753,68
145	851	AKADEMİ TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	20.767.167,46	20.765.531,71
146	867	ALGODON TEKS. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	20.563.807,21	20.563.807,21
147	823	MİYA KONFEKSİYON DOKUMA TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	21.425.579,26	20.406.644,39
148	796	MASS KONFEKSİYON TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş	22.066.878,45	20.400.558,22
149	801	ALTIN İPLİK VE ÇORAP SAN.A.Ş.	21.933.287,95	20.285.349,41
150	871	AL TEKSTİL KONFEKSİYON SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	20.473.887,73	20.252.998,43
151	888	Adının Açıklanmasını İstemiyor	20.234.571,15	20.170.232,66
152	895	DINAKON DİNAMİK KONF.SAN.VE TİC.A.Ş	20.141.953,61	20.138.015,37
153	793	AL PASHA DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	22.105.194,99	20.099.251,64
154	905	Adının Açıklanmasını İstemiyor	19.952.021,48	19.836.071,44
155	917	HAMARATLI TEKS.KONF.SAN.VE TİC.A.Ş	19.707.755,67	19.652.919,14
156	926	GB TEKSTİL SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	19.579.691,51	19.579.178,94
157	929	CBF TEKSTİL VE DIŞ TİC.A.Ş.	19.510.204,94	19.510.204,94
158	923	GÜRME GİYİM SAN.VE TİC.A.Ş	19.639.894,40	19.314.772,58
159	951	OKAN TEKS.TİC.VE SAN.LTD.ŞTİ	19.222.016,89	19.221.296,84
160	956	Araştırmaya Katılmıyor	19.156.348,77	19.156.348,77
161	583	Araştırmaya Katılmıyor	28.936.604,34	19.120.649,72
162	931	BEMATEKS TEKS.PAZ.SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.	19.488.986,03	18.737.681,59
163	911	Araştırmaya Katılmıyor	19.868.683,74	18.608.399,71
164	945	KOCAER TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	19.295.622,26	18.591.692,11
165	953	Adının Açıklanmasını İstemiyor	19.182.889,97	18.514.648,43
166	991	Araştırmaya Katılmıyor	18.452.773,11	18.423.562,99
167	676	Araştırmaya Katılmıyor	25.714.861,63	18.350.421,34
168	987	SENPA SENTETİK VE PAMUKLU ENT. GİYİM SAN.TİC.VE TURZ.A.Ş	18.525.908,45	18.314.780,96
169	915	GNA LOJİSTİK DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	19.738.834,86	17.956.382,64
170	992	Adının Açıklanmasını İstemiyor	18.411.402,59	17.758.598,47
171	933	Adının Açıklanmasını İstemiyor	19.460.128,01	17.719.243,11
172	939	YAKO TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.	19.401.464,78	17.619.580,37
173	462	GENTAŞ İÇ VE DIŞ TİC.NAK.TAŞ. LTD.ŞTİ.	36.267.147,13	16.805.641,40
174	999	Adının Açıklanmasını İstemiyor	18.231.845,73	16.249.752,88
175	928	ÖZDEMİR ÜÇ TEKS.SAN.TİC.LTD. ŞTİ	19.522.149,50	15.797.561,62
176	821	SEDAT UĞURLU İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	21.437.237,11	14.640.982,29
177	708	TURAN TEKS.SAN.İTH.İHR.VE TİC. LTD.ŞTİ	24.889.557,14	14.007.938,07
178	941	Araştırmaya Katılmıyor	19.379.976,39	13.020.056,28
179	969	Araştırmaya Katılmıyor	18.998.136,49	12.290.137,30
HUBUBAT, BAKLİYAT, YAĞLI TOHUMLAR VE MAMULLERİ				
1	49	İSTANBUL GIDA DIŞ TİC.A.Ş.	209.499.052,65	191.734.299,62
2	66	BEŞLER MAKARNA UN İRMİK GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	172.993.919,06	169.539.760,34
3	77	PERFETTI VAN MELLE GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	156.284.939,58	155.365.220,45

2016 Sektörel Sıralama	2016 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2016 (\$)	Sektörel İhracat 2016 (\$)
4	116	ŞÖLEN ÇİKOLATA GIDA SAN.VE TİC .A.Ş.	113.515.087,91	113.501.682,30
5	115	İNTERSWEET DIŞ TİC.A.Ş	113.884.800,38	109.803.330,65
6	125	ARBEL BAKLIYAT HUBUBAT SAN.TİC.A.Ş.	109.817.701,51	105.066.906,67
7	30	ALTUNKAYA İNŞ.NAK.GIDA TİC. A.Ş.	283.829.219,69	104.819.318,87
8	76	Adının Açıklanmasını İstemiyor	158.191.923,27	99.950.362,68
9	133	OBA FOOD GIDA SAN.TİC.A.Ş.	98.766.681,30	98.616.162,67
10	132	TİRYAKİ AGRO GIDA SAN.TİC.A.Ş.	102.266.480,15	95.716.431,76
11	136	Araştırmaya Katılmıyor	96.443.181,15	87.915.599,77
12	150	MUTLU MAKARNACILIK SAN.TİC.A.Ş.	87.141.279,86	87.085.621,37
13	160	KÜÇÜKBAY YAĞ VE DETERJAN SANAYİ A.Ş.	82.031.183,97	77.526.448,62
14	170	DİA BAKLIYAT ANONİM ŞİRKETİ	76.827.819,58	76.827.819,58
15	197	HARİBO ŞEKER.SAN.VE TİC.LTD. ŞTİ.	69.832.415,33	69.182.444,33
16	212	ALTINMARKA GIDA SAN.VE TİC.A.Ş	67.829.045,30	67.043.316,02
17	227	Araştırmaya Katılmıyor	63.855.332,50	63.178.045,08
18	236	AVES ENERJİ YAĞ GI.SAN.A.Ş.	62.911.491,51	62.911.491,51
19	240	NADİR YAĞ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	61.910.997,15	61.910.997,15
20	256	BİFA BİSKÜVİ VE GIDA SAN.A.Ş.	59.205.109,78	57.631.446,38
21	277	ANI BİSKÜVİ GIDA SAN.TİC.A.Ş.	56.010.897,08	55.973.733,44
22	310	LESAFFRE TURQUIE MAYACILIK ÜR.TİC. A.Ş	51.282.318,06	51.042.933,05
23	268	UNAT YAĞ GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	57.034.792,82	51.013.391,41
24	317	ERİŞLER GIDA SANAYİ VE TİC.A.Ş.	50.152.587,99	50.152.587,99
25	190	YONCA GIDA SAN.İŞL.İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	71.564.621,88	50.057.372,55
26	302	MEMİŞOĞLU TARIM ÜRN.TİC.LTD.ŞTİ.	52.404.415,02	47.344.738,80
27	324	NUR GIDA PETR.ÜRN.ULUS.NAK.MAD.TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	48.828.036,43	47.312.364,01
28	345	Adının Açıklanmasını İstemiyor	45.894.529,32	45.893.570,15
29	356	KADOOĞLU YAĞ SAN.VE TİC.A.Ş.	44.859.946,87	44.835.355,02
30	376	ŞİMŞEK BİSKÜVİ VE GIDA SAN.A.Ş.	43.175.493,76	43.175.318,76
31	379	KENT GIDA MAD.SAN.VE TİC.A.Ş.	42.583.131,78	42.105.331,59
32	395	ELİTA GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	41.397.854,29	41.326.838,89
33	407	ULUSOY UN SANAYİ VE TİC.A.Ş.	40.519.152,96	40.418.239,38
34	415	TAYAŞ GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	40.187.452,89	40.185.872,06
35	385	DİCLE GIDA VE TARIM ÜR.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	42.137.882,62	40.123.921,25
36	430	Araştırmaya Katılmıyor	38.929.654,00	38.911.197,14
37	336	BAŞHAN TARIMSAL ÜRN.PAZ.SAN. DIŞ TİC.A.Ş.	46.828.801,24	38.391.470,47
38	440	Adının Açıklanmasını İstemiyor	38.146.767,98	36.665.981,79
39	468	İSTANBUL DOSU MAYA LTD.ŞTİ	35.967.284,19	35.965.844,59
40	452	NAWRAS TARIM ÜRN.GID.NAK.İNŞ.İTH.İHR.SAN.LTD.ŞTİ.	37.356.718,56	34.705.793,15
41	483	PAM YAĞ GID.VE KİMYA SAN.TİC. LTD.ŞTİ.	34.373.175,62	34.373.163,94
42	490	DURUM GIDA SAN.TİC.A.Ş.	33.965.828,08	33.964.496,69
43	493	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.864.495,28	33.730.375,06
44	518	SYNGENTA TARIM SAN.VE TİC.A.Ş	32.554.251,49	32.295.180,50
45	515	Adının Açıklanmasını İstemiyor	32.652.480,58	32.264.787,65
46	517	YAYLA AGRO GIDA SAN.VE NAK.A.Ş.	32.590.850,83	30.679.598,23
47	565	AKHAN UN FABRİKASI TARIM ÜRÜN. GIDA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	29.603.450,00	29.603.450,00
48	567	UNITED FOOD FOREIGN TRADE GIDA DIŞ TİC.A.Ş	29.569.251,00	29.554.078,07
49	570	SAYINLAR GIDA MD.SAN.TİC.A.Ş.	29.433.109,21	29.320.946,39
50	541	EFOR İÇ VE DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ .	31.246.454,85	27.236.524,19
51	624	Adının Açıklanmasını İstemiyor	27.413.633,10	27.084.924,17
52	639	TAT NIŞASTA SAN.TİC.A.Ş.	26.967.663,50	26.614.986,57

*Firmalar, en çok ihracat yaptıkları sektörde gösterilmiştir.

Sektörlerine göre ilk 1000 ihracatçı Firma

2016 Sektörel Sıralama	2016 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2016 (\$)	Sektörel İhracat 2016 (\$)
53	668	AMYLUM NIŞASTA SAN.TİC.A.Ş.	26.036.246,31	25.855.547,74
54	682	ACARSAN MAKARNA UN GI.İNŞ.SAN.TİC.A.Ş.	25.611.158,54	25.510.610,88
55	701	Adının Açıklanmasını İstemiyor	24.987.975,54	24.983.097,99
56	706	KEPENÇ UN GIDA NAKLIYAT TARIM TEKSTİL İNŞAAT SANAYİ VE TİC.LTD.ŞTİ.	24.908.673,00	24.908.673,00
57	709	MER GIDA SANAYİ A.Ş.	24.773.306,27	24.773.306,27
58	718	AZİM UN GIDA TARIM İNŞAAT NAKLIYE PETROL SANAYİ VE TİC.A.Ş.	24.524.970,00	24.524.970,00
59	756	HAZAL BISKÜVİ VE GIDA SAN.A.Ş.	23.213.066,65	23.213.066,65
60	688	NESTLE TÜRKİYE GIDA SAN.A.Ş.	25.365.662,56	22.884.300,37
61	681	Adının Açıklanmasını İstemiyor	25.632.595,10	21.937.328,81
62	760	Araştırmaya Katılmıyor	23.102.398,09	21.727.414,69
63	744	HAZ GIDA PAZARLAMA İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	23.864.143,98	21.722.579,91
64	827	OMNİA NIŞASTA SAN.TİC.A.Ş.	21.352.843,77	21.337.491,77
65	857	NUHUN ANKARA MAKARNASI SAN.VE TİC.A.Ş.	20.723.104,10	20.710.297,21
66	858	ÇAĞLA ŞEKERLİ MAMÜLLER SAN.VE TİC.A.Ş.	20.699.404,27	20.688.798,19
67	876	KADOOĞLU DIŞ TİC.A.Ş.	20.371.669,43	20.371.669,43
68	889	Araştırmaya Katılmıyor	20.202.926,92	20.202.884,54
69	924	KARAHAN DEĞ.TUNCAYLAR UN VE YEM FAB.İTH.İHR.TİC.VE SAN.LTD.ŞTİ.	19.637.224,38	19.633.507,38
70	910	SUNAR PAZARLAMA VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	19.897.392,86	19.341.458,10
71	948	Adının Açıklanmasını İstemiyor	19.270.220,00	19.270.220,00
72	949	EKSUN GIDA TARIM SAN. VE TİC. A. Ş.	19.228.900,77	19.226.692,14
73	990	FELDA IFFCO GIDA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	18.455.461,69	18.433.427,12
74	996	TEKİNAK GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	18.316.102,98	18.316.081,15
75	359	Araştırmaya Katılmıyor	44.516.523,23	18.293.422,40
76	892	Adının Açıklanmasını İstemiyor	20.150.793,61	16.657.277,26
77	894	BAYEKS AGRO GIDA SAN.TİC.A.Ş.	20.144.830,57	12.900.986,58
78	759	ÜRÜN TARIM ÜR.İTH.İHR.TİCARET VE SANAYİ LTD.ŞTİ.	23.111.840,61	11.546.871,76
79	880	MAHMUT YARIM GIDA İTH.İHR. SAN.TİC.A.Ş.	20.343.092,64	8.424.046,90
İKLİMLENDİRME SANAYİİ				
1	33	BOSCH TERMOTEKNİK ISITMA VE KLİMA SAN.VE TİC.A.Ş.	281.131.900,86	279.462.738,11
2	110	Adının Açıklanmasını İstemiyor	123.065.691,36	112.093.481,64
3	171	DAİKİN ISITMA VE SOĞUTMA SİSTEMLERİ SAN. TİC. A.Ş.	76.209.781,76	76.129.584,76
4	200	TERMO TEKNİK TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	69.366.288,23	69.351.851,21
5	225	TÜRK DEMİR DÖKÜM FABRİKALARI A.Ş.	64.288.302,85	62.761.950,75
6	161	ELEKS DIŞ TİCARET A.Ş.	79.680.473,45	54.096.555,36
7	339	TORUN BAKIR ALAŞIMLARI METAL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	46.578.625,16	44.555.843,43
8	334	KLİMASAN KLİMA SAN. VE TİC. A.Ş.	47.526.869,22	42.457.488,62
9	456	COŞKUNÖZ ISI SİSTEMLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	36.970.996,02	36.827.919,35
10	503	LARTH ISITMA VE SİHHİ TESİSAT MALZEMELERİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	33.207.936,18	33.112.508,88
11	494	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.847.425,18	32.488.345,47
12	527	VİESSMANN MANİSA SATIŞ PAZARLAMA VE TİC. LTD. ŞTİ.	31.920.185,35	31.852.732,97
13	472	SİLVERLINE EV GEREÇLERİ SATIŞ VE PAZARLAMA A.Ş.	35.319.665,61	30.920.522,56
14	573	ARÇELİK-LG KLİMA SANAYİ VE TİC.A.Ş.	29.422.070,82	29.406.970,71
15	460	KIRPART OTOMOTİV PARÇALARI SAN. VE TİC. A. Ş.	36.684.134,63	26.976.966,73
16	640	KAP-SO DIŞ TİCARET VE PAZARLAMA TURİZM LTD.ŞTİ.	26.932.650,17	26.896.856,87
17	511	AYVAZ SİNAİ ÜRÜNLER TİC. VE SAN. A.Ş.	32.846.056,29	25.308.130,42
18	550	ARDA MÜHENDİSLİK SAN.VE TİC. LTD.ŞTİ.	30.348.956,44	24.201.041,99
19	466	Adının Açıklanmasını İstemiyor	36.090.064,10	23.980.847,77
20	675	Adının Açıklanmasını İstemiyor	25.739.876,24	23.718.924,64
21	866	PEKPAN İNŞ.TAAH.TURİZM SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ	20.576.298,13	20.575.496,02

2016 Sektörel Sıralama	2016 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2016 (\$)	Sektörel İhracat 2016 (\$)
22	918	Adının Açıklanmasını İstemiyor	19.702.112,99	19.532.088,24
23	873	KONVEYOR BEYAZ EŞYA VE OTOMOTİV YAN SAN.TİC.A.Ş.	20.454.818,96	18.756.613,40
24	638	BİMED TEKNİK ALETLER SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	26.972.782,73	17.930.023,55
25	578	KALDE KLİMA PAZARLAMA VE TAAH. A.Ş.	29.145.368,41	16.696.789,05
26	882	DIKKAN DIŞ TİCARET A.Ş.	20.330.034,66	14.586.741,79
27	958	SANICA DIŞ TİCARET A. Ş.	19.138.221,52	13.967.565,69
28	884	Araştırmaya Katılmıyor	20.279.010,57	11.199.518,62
29	878	Araştırmaya Katılmıyor	20.356.508,64	10.383.107,06
30	879	Adının Açıklanmasını İstemiyor	20.351.749,42	9.114.286,30
KİMYEVİ MADDELER VE MAMULLERİ				
1	5	TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A. Ş.	2.100.413.091,47	2.101.565.115,45
2	15	ETİ MADEN İŞLETMELERİ GEN.MÜD.	677.336.161,28	450.069.151,84
3	23	PETKİM PETROKİMYA HOLDİNG A.Ş.	438.411.497,30	439.036.233,78
4	59	POLİMER KAUCUK SAN.VE PAZ.A.Ş.	186.539.666,28	162.555.310,75
5	53	CİNER İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	194.183.943,81	149.769.722,97
6	80	KOROZO DIŞ TİC. A.Ş.	155.618.676,78	138.014.289,32
7	99	Araştırmaya Katılmıyor	133.728.073,05	133.728.073,05
8	103	KÖKSAN PET VE PLASTİK AMB.SAN.TİC.A.Ş.	128.553.824,28	127.855.489,57
9	81	Adının Açıklanmasını İstemiyor	155.593.201,82	126.831.938,54
10	84	SASA DIŞ TİC.A.Ş.	151.987.534,54	114.288.146,37
11	169	STANDARD PROFİL OTOMOTİV SAN. VE TİC.A.Ş.	77.031.426,06	75.876.722,29
12	174	ORGANİK KİMYA SAN.VE TİC.A.Ş.	75.195.473,36	75.088.543,18
13	177	Adının Açıklanmasını İstemiyor	74.549.679,19	73.452.212,80
14	181	AKDENİZ KİMYASAL ÜR.PAZ.İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	73.316.764,37	73.133.431,10
15	189	STANDARD PROFİL EGE OTOMOTİV SAN.VE TİC.A.Ş.	71.571.839,53	70.606.965,07
16	121	Adının Açıklanmasını İstemiyor	111.673.061,21	70.186.490,64
17	216	Adının Açıklanmasını İstemiyor	67.166.320,01	67.079.413,81
18	247	BAK AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.	60.841.154,76	60.782.570,90
19	249	Adının Açıklanmasını İstemiyor	60.493.683,13	60.347.414,43
20	252	SAPRO TEMİZLİK ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	59.785.784,40	59.623.109,72
21	253	POLİBAK PLASTİK FİLM SAN. VE TİC. A.Ş.	59.562.801,06	59.456.883,87
22	257	SANDOZ İLAÇ SAN.VE TİC.A.Ş.	58.910.780,75	58.883.839,98
23	266	ROMA PLASTİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	57.397.879,04	57.353.795,41
24	275	Adının Açıklanmasını İstemiyor	56.329.763,43	56.026.484,36
25	151	Araştırmaya Katılmıyor	86.822.229,36	54.986.648,53
26	299	CONTİTECH LASTİK SAN. VE TİC. A.Ş.	52.991.812,16	51.978.023,89
27	289	Araştırmaya Katılmıyor	53.767.058,83	50.347.601,00
28	316	RAVAGO PETROKİMYA SATIŞ VE PAZARLAMA A.Ş.	50.268.556,76	50.268.556,76
29	284	ADOPEN PLASTİK VE İNŞ.SAN.A.Ş.	54.777.725,03	47.336.432,38
30	202	Araştırmaya Katılmıyor	69.131.446,19	46.618.636,20
31	338	ERKUL KOZMETİK SAN.VE TİC.A.Ş.	46.614.947,65	45.745.319,54
32	358	Adının Açıklanmasını İstemiyor	44.838.542,65	44.523.313,28
33	349	KOSAN KOZMETİK PAZARLAMA VE TİCARET A.Ş.	45.387.631,10	43.860.005,05
34	364	NOBEL İLAÇ SANAYİ VE TİC.A.Ş.	44.269.400,87	43.134.567,67
35	372	CO-RE-NA ECZA DEPOSU DIŞ. TİC. A.Ş.	43.528.386,87	42.062.965,66
36	394	VATAN PLASTİK SAN.VE TİC.A.Ş.	41.414.832,06	41.352.239,88
37	287	JOTUN BOYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	54.199.519,62	41.228.453,27
38	399	BİLİM İLAÇ SAN. VE TİC. A.Ş.	41.222.006,69	41.166.217,45
39	404	SANDOZ GRUB SAĞ.ÜR.İLAÇ.SAN.VE TİC.A.Ş.	40.779.538,63	40.779.538,63

*Firmalar, en çok ihracat yaptıkları sektörde gösterilmiştir.

Sektörlerine göre ilk 1000 ihracatçı Firma

2016 Sektörel Sıralama	2016 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2016 (\$)	Sektörel İhracat 2016 (\$)
40	434	Adının Açıklanmasını İstemiyor	38.757.587,72	38.751.701,25
41	233	NAKSAN DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	63.372.280,09	37.314.263,10
42	457	Adının Açıklanmasını İstemiyor	36.785.584,42	36.777.389,40
43	475	TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	35.070.139,15	35.067.020,64
44	497	EGE KİMYA SAN. VE TİC.A.Ş.	33.731.355,70	33.731.355,70
45	491	ABDİ İBRAHİM İLAÇ SAN. VE TİC. A.Ş.	33.939.973,59	33.358.140,10
46	507	İSKENDERUN GÜBRE SAN.A.Ş.	33.007.550,00	32.877.550,00
47	508	Adının Açıklanmasını İstemiyor	32.872.991,93	32.872.708,15
48	512	MARZINC DIŞ TİC. A.Ş.	32.748.379,81	32.748.379,81
49	341	Araştırmaya Katılmıyor	46.534.095,02	32.697.026,51
50	405	Adının Açıklanmasını İstemiyor	40.653.545,11	32.610.083,83
51	537	GEMLİK GÜBRE SANAYİ A.Ş.	31.602.849,55	31.595.253,55
52	536	ARGON KİMYA SAN.VE TİC.A.Ş.	31.613.339,85	31.573.634,66
53	342	Adının Açıklanmasını İstemiyor	46.398.699,30	30.277.296,76
54	559	SHELL&TURCAS PETROL A.Ş.	29.861.321,95	29.861.321,95
55	555	ESKAPET PET ÜRÜNLERİ KİMYA GIDA NAK SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ	30.139.109,45	29.809.359,48
56	606	ZENTİVA SAĞLIK ÜR. SAN VE TİC. AŞ	28.170.036,38	28.170.036,38
57	610	VEFA PREFABRİKE YAPILAR SAN.TİC. A.Ş.	28.041.702,86	27.576.866,04
58	637	PROPAK AMB.ÜRETİM VE PAZ.A.Ş.	26.999.175,85	26.980.559,11
59	647	BAREKS PLASTİK FİLM EKSTRÜZYON SAN.VE TİC.A.Ş.	26.799.410,12	26.783.621,07
60	660	Adının Açıklanmasını İstemiyor	26.302.933,34	26.302.933,34
61	679	TRİSTONE FLOWTECH İSTANBUL OTOMOTİV SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	25.662.528,88	25.570.215,11
62	582	SUPERLİT BORU SAN.A.Ş.	28.966.104,71	25.567.871,64
63	704	MİLANGAZ L.P.G.DAĞITIM TİCARET VE SAN.A.Ş.	24.933.745,00	24.933.745,00
64	343	MAKBAŞ ALÜMİNYUM PROFİL İNŞAAT SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	46.306.217,28	24.892.897,05
65	696	SUN CHEMICAL MATBAA MÜREKKEPLERİ VE GEREÇLERİ SAN.TİC.A.Ş.	25.076.493,82	24.690.668,23
66	612	EGE PROFİL TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	27.965.709,01	24.254.990,93
67	733	Adının Açıklanmasını İstemiyor	24.093.334,21	24.022.594,81
68	540	Adının Açıklanmasını İstemiyor	31.325.296,91	23.942.967,33
69	749	GENTAŞ GENEL METAL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	23.659.993,51	23.388.283,16
70	714	Adının Açıklanmasını İstemiyor	24.584.229,91	23.018.887,59
71	782	Araştırmaya Katılmıyor	22.462.540,34	22.423.594,28
72	786	Araştırmaya Katılmıyor	22.357.974,37	22.353.004,82
73	800	Araştırmaya Katılmıyor	21.985.518,48	21.985.518,48
74	791	BETA KİMYA SAN.VE TİC.A.Ş.	22.181.288,11	21.898.747,89
75	835	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.205.071,09	21.204.212,76
76	840	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.104.225,34	21.085.568,96
77	845	İBA KİMYA SAN.TİC.A.Ş.	20.972.396,20	20.870.415,63
78	833	ASD ORMAN ÜRÜNLERİ PAZ.SAN.VE TİC.A.Ş.	21.251.450,87	20.701.065,53
79	502	MAKSİMUM DIŞ TİCARET A.Ş.	33.209.061,69	20.555.381,68
80	849	KLÖCKNER PENTAPLAST GEBZE AMBALAJ MADDELERİ A.Ş.	20.865.852,04	20.258.198,88
81	887	FİBROSAN CAM TAKVİYELİ POLYESTER SAN. VE TİC. A. Ş.	20.248.052,09	20.104.794,20
82	846	SUN PET AMBALAJ SAN.VE TİC.A.Ş.	20.961.203,70	20.027.543,31
83	900	BAŞARLAR HIRDAVAT PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	20.055.865,17	19.931.820,69
84	891	Adının Açıklanmasını İstemiyor	20.162.650,33	19.771.574,73
85	774	İŞİLPLAST PLASTİK SANAYİ VE TİC. A.Ş.	22.739.615,49	19.676.277,27
86	586	IŞIK PLASTİK SANAYİ VE DIŞ TİCARET PAZARLAMA A.Ş.	28.878.164,08	19.584.781,05
87	937	DERYA KIRTASIYE MALZEMELERİ DIŞ TİC. LTD.ŞTİ.	19.440.309,24	19.438.036,19
88	893	KOZMO KİMYA SAN. VE DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	20.147.732,16	19.319.962,03

2016 Sektörel Sıralama	2016 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2016 (\$)	Sektörel İhracat 2016 (\$)
89	971	Adının Açıklanmasını İstemiyor	18.967.134,15	18.967.134,15
90	656	Adının Açıklanmasını İstemiyor	26.608.549,61	18.861.794,70
91	985	Adının Açıklanmasını İstemiyor	18.540.907,71	18.540.907,71
92	983	Adının Açıklanmasını İstemiyor	18.644.451,66	18.501.070,84
93	995	Adının Açıklanmasını İstemiyor	18.328.723,71	18.327.905,34
94	972	Adının Açıklanmasını İstemiyor	18.905.404,50	17.887.219,30
95	285	ETSUN ENTEGRE TAR.ÜR.SAN. VE TİC.A.Ş.	54.538.563,29	16.585.326,04
96	976	TEKNO KAUÇUK SAN.A.Ş.	18.840.854,84	16.474.857,67
97	575	FRİMPEKS KİMYA VE ETİKET SAN. TİC. A.Ş.	29.281.076,38	15.240.223,51
98	792	CLAİANT(TÜRKİYE) BOYA KİMYEVİ MADDELER VE MADENCİLİK SAN. VE TİC. A.Ş.	22.123.130,13	13.956.853,17
99	724	Adının Açıklanmasını İstemiyor	24.400.023,78	12.919.564,05
100	649	BİG BRANDS DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	26.739.662,83	12.564.169,85
101	580	HALITLAR GIDA SAĞLIK ÜRN. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	29.095.310,55	12.260.598,18
102	829	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.277.788,74	11.642.852,29
103	934	Araştırmaya Katılmıyor	19.456.312,13	10.979.053,17
104	812	FORMÜL PLASTİK VE METAL SAN. A.Ş.	21.612.526,43	10.739.557,89
105	841	NEŞE DIŞ TİCARET AŞ.	21.097.163,17	9.676.671,06
106	955	ÖZAKAN İNŞ.İTH.İHR.SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	19.162.681,71	9.667.031,23
KURU MEYVE VE MAMULLERİ				
1	153	AYDIN KURUYEMİŞ SANAYİ VE TİC. AŞ.	85.279.415,30	77.339.394,34
2	199	ÖZGÜR TARIM ÜRÜNLERİ İNŞAAT SAN. VE TİC. A. Ş.	69.449.751,48	69.441.710,92
3	344	PAGYSA PAMUK GIDA YERLİ ÜRN.TİC.SAN.A.Ş.	46.154.857,13	43.817.906,77
4	378	TUĞRUL TARIM VE PETROL ÜR.TİC. VE SAN.A.Ş.	42.795.586,41	42.774.586,41
5	196	IŞIK TARIM ÜRN.SAN.VE TİC.A.Ş.	69.901.309,21	42.426.294,52
6	388	OSMAN AKÇA TARIM ÜRÜN.İTH. İHR.SAN.VE TİC.A.Ş.	41.947.444,89	41.657.702,19
7	397	Adının Açıklanmasını İstemiyor	41.288.992,06	41.287.929,87
8	361	ANATOLİA TAR.ÜR.SAN.VE DIŞ TİC A.Ş.	44.387.755,88	33.746.874,09
9	509	ERTÜRK ÜZÜM VE TARIM ÜRÜNLERİ İŞLETMELERİ İTHALAT İHRACAT TİCARET SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	32.867.421,19	32.831.826,19
10	419	K.F.C.GIDA TEKSTİL SANAYİ İTHALAT İHRACAT YATIRIM A.Ş.	39.983.424,76	31.662.525,16
11	754	S.S.TARİŞ ÜZÜM TARIM SAT.KOOP BİRLİĞİ KISA ADI TARİŞ ÜZÜM	23.266.771,20	23.255.479,87
12	697	KAHRAMAN TARIM ÜRÜNLERİ TİC.VE SAN.A.Ş.	25.051.673,00	22.931.306,95
13	877	KIRICI KURU MEYVA VE GIDA TEKSTİL TUR.SAN.VE TİC.A.Ş.	20.356.903,60	20.174.589,85
14	921	Adının Açıklanmasını İstemiyor	19.674.800,63	19.674.800,63
15	963	KIRLIOĞLU TARIMSAL ÜRÜNLER GIDA İNŞAAT SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	19.095.709,89	18.955.351,79
16	967	USTA GIDA SANAYİ TİCARET A.Ş.	19.034.156,01	18.920.580,78
17	852	MERAY KURUYEMİŞ GIDA SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	20.760.333,20	13.928.717,87
18	717	NİMEKS ORGANİK TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	24.544.043,75	13.774.126,42
MADENCİLİK ÜRÜNLERİ				
1	15	ETİ MADEN İŞLETMELERİ GEN.MÜD.	677.336.161,28	227.267.009,44
2	19	Araştırmaya Katılmıyor	510.017.651,54	191.066.931,02
3	68	YILKROM MADEN VE ENERJİ YAT. TİC.SAN.A.Ş.	172.277.495,73	172.277.495,73
4	107	Adının Açıklanmasını İstemiyor	126.086.685,46	126.086.685,46
5	131	ÇAYELİ BAKIR İŞLETMELERİ A.Ş.	103.106.886,73	103.106.886,73
6	193	ETİ ELEKTROMETALURJİ A.Ş.	70.622.050,30	70.622.050,30
7	264	KALTUN MADENCİLİK SANAYİ NAKLİYE VE AKARYAKIT TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	57.868.165,14	57.858.381,37
8	263	EKİN MADEN TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	58.041.303,76	57.166.334,12
9	191	MAGNESİT ANONİM ŞİRKETİ	71.560.255,53	52.179.201,31
10	357	RÜYA İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	44.857.093,49	44.857.093,49
11	391	DÜNYA TAŞ İTHALAT İHRACAT MADENCİLİK TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	41.760.469,93	41.760.469,93

*Firmalar, en çok ihracat yaptıkları sektörde gösterilmiştir.

Sektörlerine göre ilk 1000 ihracatçı Firma

2016 Sektörel Sıralama	2016 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2016 (\$)	Sektörel İhracat 2016 (\$)
12	433	ÖZDOĞU İNŞAAT VE TİC.LTD.ŞTİ.	38.803.351,25	38.565.768,69
13	444	ÇİNKOM METAL VE MAD.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	37.897.555,44	37.897.555,44
14	454	KINAN DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ.	37.106.924,05	37.038.443,89
15	572	GÜMÜŞTAŞ DIŞ TİCARET VE PAZARLAMA A.Ş.	29.431.799,74	29.431.799,74
16	278	KÜMAŞ MANYEZİT SANAYİ A.Ş.	55.887.083,66	29.349.095,96
17	591	Adının Açıklanmasını İstemiyor	28.742.078,96	28.742.078,96
18	669	İTER ABRASİV SAN.VE TİC.A.Ş.	25.975.711,18	25.876.192,39
19	730	ALABANDA MADENCİLİK DIŞ TİC.AŞ	24.189.100,05	24.189.100,05
20	731	MİKROMAN MADEN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	24.138.469,60	23.918.319,60
21	752	Adının Açıklanmasını İstemiyor	23.358.935,20	23.358.935,20
22	764	FİMAR MERMER MAD.İNS.AKRY.İML. İTH.İHR.TİC.SAN.A.Ş.	22.999.204,58	22.555.563,32
23	936	SEKAMAR MERMER MADENCİLİK İNŞAAT MALZEMELERİ NAK.TAAHHÜT İTHALAT VE İHRACAT SANAYİ VE TİC.LTD.ŞTİ	19.444.387,87	19.444.387,87
24	974	Araştırmaya Katılmıyor	18.853.458,65	18.850.680,37
25	984	METAMAR MERMER GRANİT MADENCİLİK SAN.VE TİC.A.Ş.	18.544.884,96	18.395.319,04
MAKİNE VE AKSAMLARI				
1	27	TÜRK TRAKTÖR VE ZİRAAT MAK.A.Ş.	333.882.678,26	303.924.443,60
2	127	ORTADOĞU RULMAN SAN.TİC.A.Ş.	106.541.477,51	101.581.742,77
3	146	DURMAZLAR MAKİNA SAN.VE TİC.A.Ş.	89.881.052,88	88.636.652,71
4	92	CANDY HOOVER EUROASIA EV GEREÇLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	143.703.868,02	79.069.960,14
5	112	BOSCH REXROTH OTOMASYON SAN.VE TİC.A.Ş.	118.304.628,52	77.069.334,83
6	259	ERMAKSAN MAKİNA SAN.VE TİC. A.Ş.	58.723.982,04	58.085.983,52
7	255	HİDROMEK HİDROLİK VE MEKANİK İML.SAN.VE TİC.A.Ş.	59.236.607,50	54.892.838,90
8	392	Adının Açıklanmasını İstemiyor	41.724.724,39	41.686.654,84
9	280	DEKANYA OTOMOTİV SAN. TİC. A.Ş.	55.169.476,45	28.270.707,63
10	737	Adının Açıklanmasını İstemiyor	24.026.425,72	22.888.198,39
11	438	SANKO TEKS.İŞLETMELERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	38.494.055,80	22.478.616,93
12	609	EXPORT DİES TİC.LTD.ŞTİ.	28.055.018,54	22.056.473,88
13	719	Adının Açıklanmasını İstemiyor	24.466.527,16	21.674.084,39
14	524	ÇUKUROVA İNŞAAT MAKİNALARI SAN .TİC.A.Ş.	32.022.511,29	21.429.127,69
15	818	ELKON BETON MAKİNALARI SAN. VE TİC. A.Ş.	21.521.309,73	21.242.705,60
16	962	KUTLUSAN TARIM EKİPMAN LOJİSTİK GIDA SAN. İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ	19.116.236,75	19.093.045,62
17	975	ESTAŞ KAM MİLİ İML.İTH.İHR.SAN .TİC.LTD.ŞTİ.	18.852.969,58	18.845.787,77
18	720	DIRINLER DÖKÜM SANAYİ TURİZM LİMAN İŞLETMECİLİĞİ VE TİC..A.Ş.	24.443.216,22	18.297.429,85
19	712	DALGAKIRAN KOMPRESÖR SAN.VE TİC. LTD. ŞTİ.	24.679.454,57	15.109.086,84
20	957	BİRİNCİ OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	19.148.631,55	8.585.419,32
21	897	Araştırmaya Katılmıyor	20.114.687,21	4.547.575,00
MEYVE SEBZE MAMULLERİ				
1	30	ALTUNKAYA İNŞ.NAK.GIDA TİC. A.Ş.	283.829.219,69	48.250.357,88
2	429	MEY İÇKİ SAN. VE TİC. A.Ş.	38.940.971,81	38.009.908,23
3	482	GÖKNUR GIDA MADDELERİ ENERJİ İMALAT İTH.İHR.TİC.VE SAN. A.Ş.	34.377.215,99	33.466.060,29
4	577	ERBAK - ULUDAĞ PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM A.Ş.	29.202.354,80	28.915.114,89
5	594	EURO İHRACAT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	28.668.341,22	28.396.985,72
6	726	SİBAŞ GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	24.276.724,33	24.192.111,48
7	817	ANADOLU EFES BİRACILIK VE MALT. SANAYİ A.Ş.	21.537.563,12	21.373.828,60
8	907	LİDYA KONSERVEÇİLİK MÜTEAHHİTLİK İNŞAAT TURİZM SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	19.938.206,81	19.605.991,07
9	950	MAPEKS GIDA VE SAN.MAMÜLLERİ İHRACAT VE TİCARET A.Ş.	19.228.076,61	19.213.457,44
10	940	Adının Açıklanmasını İstemiyor	19.382.420,40	18.559.483,21
11	994	Araştırmaya Katılmıyor	18.382.131,39	18.382.131,39
12	787	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.356.576,46	18.254.198,30

2016 Sektörel Sıralama	2016 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2016 (\$)	Sektörel İhracat 2016 (\$)
13	734	KORHAN PAZARLAMA VE DIŞ TİC. A.Ş.	24.090.986,55	12.275.681,83
MOBİLYA, KAĞIT VE ORMAN ÜRÜNLERİ				
1	60	Araştırmaya Katılmıyor	180.997.751,66	161.194.038,37
2	32	Araştırmaya Katılmıyor	282.204.878,42	139.199.000,96
3	149	KASTAMONU ENTEGRE AĞAÇ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	87.306.170,48	75.072.879,20
4	143	BOYDAK DIŞ TİCARET A.Ş.	93.168.156,45	73.807.287,84
5	185	AGT DIŞ TİCARET A.Ş.	72.699.727,16	71.864.505,37
6	222	ONTEX TÜKETİM ÜRÜN.SAN.VE TİC.A.Ş.	65.306.477,19	63.714.885,62
7	251	MARMARA PAM.MENS.SAN.TİC.VE ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş.	59.851.964,16	59.847.752,28
8	283	Araştırmaya Katılmıyor	54.824.951,80	54.797.834,24
9	321	YILDIZ ENTEGRE AĞAÇ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	49.433.646,04	49.360.706,35
10	354	IŞIK AHŞAP PROFİL LOJİSTİK SAN VE TİC.A.Ş.	44.906.799,19	44.626.436,92
11	386	KÜTAŞ TARIM ÜRÜNLERİ DIŞ TİC. VE SAN.A.Ş.	42.132.845,19	41.827.104,58
12	449	MONDİ KALE NOBEL AMBALAJ SAN.VE TİC. A.Ş.	37.426.089,84	33.721.299,28
13	592	Adının Açıklanmasını İstemiyor	28.696.454,44	28.624.894,00
14	740	ESSEL SELÜLOZ VE KAĞIT SAN. VE TİC. A.Ş.	23.976.299,18	23.932.089,65
15	742	Adının Açıklanmasını İstemiyor	23.901.442,71	23.703.835,30
16	770	KARTONSAN KARTON SAN.TİC.A.Ş.	22.807.287,10	22.807.287,10
17	748	PAKSEL KİMYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	23.765.672,39	21.942.667,47
18	465	STARWOOD ORMAN ÜRÜNLERİ SAN.A.Ş.	36.206.376,05	21.492.667,06
19	920	PAKTEN SAĞLIK ÜRN.SAN.TİC. A.Ş.	19.674.824,28	19.494.176,27
20	919	Araştırmaya Katılmıyor	19.674.905,68	17.971.721,96
21	653	ERUSLU DIŞ TİC. VE PAZ. A.Ş.	26.676.692,91	17.676.419,89
22	802	ERUSLU SAĞLIK ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİC.A.Ş.	21.925.778,23	17.220.927,27
23	954	OSKAR ORMAN ÜRN.PETR.TEKS.GIDA DAY.TÜK.MAL.SAN.DIŞ TİC.LTD.ŞT	19.174.363,92	16.408.657,29
24	961	EGEM AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.	19.116.427,76	16.270.692,83
25	441	APEAS MÜHENDİSLİK İNŞ.TAAH.VE DIŞ TİC.A.Ş.	38.038.696,54	10.041.763,58
26	927	İLK İNŞAAT TAAHHÜT SAN VE TİC. A. Ş.	19.529.910,96	5.471.172,45
MÜCEVHER				
1	47	İSTANBUL ALTINONS KUYUMCULUK VE GIDA SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	213.236.340,05	213.236.340,05
2	56	KAYAR KUYUMCULUK VE DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	191.861.472,03	191.861.472,03
3	72	İSTANBUL ALTIN RAFİNERİSİ A.Ş.	166.696.870,03	166.695.381,03
4	86	Araştırmaya Katılmıyor	149.517.460,99	149.516.244,62
5	91	ARPAŞ İHRACAT İTHALAT VE PAZARLAMA A.Ş.	144.198.875,66	144.192.624,25
6	168	DURAMELT KUYUMCULUK VE KIYMETLİ MADENLER GIDA SAN. TİC.A.Ş.	77.039.948,27	77.039.948,27
7	187	RIGAKU KUYUMCULUK GIDA İNŞ. TEKSTİL SAN. VE TİC.A.Ş.	72.378.331,89	72.378.331,89
8	272	SÖZER KUYUMCULUK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	56.782.134,74	56.782.134,74
9	273	Araştırmaya Katılmıyor	56.533.024,19	56.533.024,19
10	298	MİORO HEDİYELİK EŞYA SAN.VE TİC.A.Ş.	53.052.912,12	53.052.912,12
11	500	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.396.185,87	33.396.185,87
12	605	BOĞAZIÇI HEDİYELİK EŞYA VE EL SANATLARI SAN. VE TİC.A.Ş.	28.224.345,63	28.224.345,63
13	627	Adının Açıklanmasını İstemiyor	27.188.717,84	27.188.717,84
14	618	NADİR METAL RAFİNERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	27.755.485,36	27.072.196,63
15	728	GESSART ALTIN PAZARLAMA VE DAĞITIM A.Ş.	24.224.658,36	24.224.658,36
16	725	ELİT İST.ALTIN VE GÜMÜŞ SAN.TİC.LTD.ŞTİ	24.279.078,33	24.203.292,44
17	797	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.031.301,55	22.031.301,55
18	831	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.396.185,87	21.270.415,36
19	899	Araştırmaya Katılmıyor	20.089.614,18	20.089.614,18
20	904	KOÇAK GOLD KUYUMCULUK DIŞ TİCARET A.Ş.	19.970.172,65	19.970.172,65

*Firmalar, en çok ihracat yaptıkları sektörde gösterilmiştir.

Sektörlerine göre ilk 1000 ihracatçı Firma

2016 Sektörel Sıralama	2016 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2016 (\$)	Sektörel İhracat 2016 (\$)
21	960	FABOR KUYUMCULUK TURİZM İNŞ. GIDA SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	19.128.364,36	19.128.364,36
OTOMOTİV ENDÜSTRİSİ				
1	1	FORD OTOMOTİV SAN. A.Ş.	3.958.488.127,07	3.909.433.937,37
2	2	TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FAB. A.Ş.	3.189.938.360,32	3.178.552.540,91
3	3	OYAK-RENAULT OTOMOBİL FAB.A.Ş.	2.834.461.583,67	2.797.383.520,04
4	4	KIBAR DIŞ TİC.A.Ş.	2.457.807.149,52	1.851.257.261,54
5	7	TOYOTA OTOMOTİV SAN. TÜRKİYE A.Ş.	1.803.921.945,99	1.800.039.686,31
6	9	BOSCH SAN.VE TİC.A.Ş.	1.066.709.448,27	1.019.614.873,49
7	11	MERCEDES-BENZ TÜRK A.Ş.	965.300.073,37	951.236.355,71
8	36	GOODYEAR LASTİKLERİ T.A.Ş.	247.856.730,53	247.480.928,65
9	42	Adının Açıklanmasını İstemiyor	237.056.411,03	235.379.534,62
10	44	MAN TÜRKİYE A.Ş.	225.080.944,50	217.260.352,16
11	45	TOYOTA MOTOR EUROPE ADAPAZARI ŞUBESİ	220.085.790,60	193.555.503,54
12	55	MAXION İNCİ JANT SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	192.406.345,52	192.278.434,63
13	58	FEDERAL MOGUL DIŞ TİC.A.Ş.	186.603.495,14	183.939.978,05
14	69	BRİSA BRİDGESTONE SABANCI LASTİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	169.724.598,58	169.329.406,82
15	63	VALEO OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	175.977.747,33	164.672.551,02
16	73	CMS JANT VE MAKİNA SANAYİ A.Ş.	162.196.701,52	161.115.955,40
17	88	PETLAS LASTİK SAN.TİC.A.Ş.	146.292.216,01	146.274.515,23
18	95	PIRELLI OTOMOBİL LASTİKLERİ A.Ş.	140.768.553,29	140.147.162,73
19	65	COMPONENTA DOKUMCULUK TİC.SAN. A.Ş.	173.248.321,51	131.728.863,81
20	104	TEMSA GLOBAL SAN.TİC.A.Ş.	128.506.863,26	126.448.543,11
21	111	TİRSAN TREYLER SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	120.907.519,98	118.880.554,63
22	89	AUTOLİV CANKOR OTO.EMNİYET SIS SAN.VE TİC.A.Ş.	145.908.126,57	115.513.470,71
23	117	Araştırmaya Katılmıyor	112.931.465,33	112.540.435,09
24	147	LİM OTOMOTİV TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	89.331.492,71	89.275.005,22
25	124	TP ENDÜSTRİYEL VE TİCARİ LASTİKLERİ ANONİM ŞİRKETİ	110.017.010,58	87.902.106,29
26	85	HEMA EXİM TİCARET A.Ş.	151.615.465,71	82.357.950,77
27	175	S.S.P OTOMOTİV SANAYİ VE DIŞ TİC.A.Ş.	74.770.014,80	74.591.714,19
28	134	DELPHİ AUTOMOTİVE SYSTEMS LTD.ŞTİ.	97.823.096,73	70.704.376,93
29	98	RAM DIŞ TİCARET A.Ş.	134.562.101,20	65.844.739,52
30	235	MAXION JANTAŞ JANT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	62.974.194,14	62.869.050,27
31	230	YİĞİT AKÜ MALZEMELERİ NAK.TUR.İNŞ.SAN.VE TİC.A.Ş.	63.644.370,26	61.487.074,03
32	126	Araştırmaya Katılmıyor	108.510.873,61	61.346.907,80
33	250	Adının Açıklanmasını İstemiyor	60.322.549,70	59.535.792,59
34	276	ANADOLU ISUZU OTOM.SAN.VE TİC. A.Ş.	56.065.952,72	55.062.586,66
35	308	HONDA TÜRKİYE A.Ş.	51.397.435,87	51.350.838,25
36	305	FARBA OTOMOTİV AYDINLATMA VE PLASTİK FAB.A.Ş.	52.347.227,47	49.442.604,81
37	319	BELTAN VİBRACOUSTİC TİTREŞİM ELEMANL.SAN.VE TİC.A.Ş.	49.542.612,56	48.674.431,76
38	326	GRAMMER KOLTUK SİST.SAN.VE TİC.A.Ş.	48.489.823,84	48.313.235,78
39	328	İNCİ GS YUASA AKÜ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	48.260.887,05	47.985.051,08
40	206	Adının Açıklanmasını İstemiyor	68.391.947,83	43.129.198,56
41	365	TEKNİK MALZ.TİC.VE SAN.A.Ş.	44.242.400,14	43.023.143,23
42	369	Adının Açıklanmasını İstemiyor	43.734.139,90	42.472.738,90
43	327	NEMAK İZMİR DÖKÜM SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	48.316.228,35	37.941.692,69
44	445	ARFESAN ARKAN FREN ELEMANLARI SAN.TİC.A.Ş.	37.850.130,33	37.847.804,77
45	288	BEYÇELİK GESTAMP KALIP VE OTO YAN SANAYİ PAZ. VE TİC. A.Ş.	53.924.057,83	35.971.462,98
46	447	FERRO DÖKÜM SANAYİ VE DIŞ TİCARET A.Ş.	37.649.828,98	35.613.453,91
47	241	SAMPA OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	61.875.899,09	35.498.979,26

2016 Sektörel Sıralama	2016 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2016 (\$)	Sektörel İhracat 2016 (\$)
48	420	YARIŞ KABİN SAN.VE TIC.A.Ş.	39.906.527,56	35.096.077,64
49	479	ADIENT TURKEY SEATING OTOMOTİV LTD. ŞTİ.	34.802.734,26	34.802.706,42
50	480	ACCELL DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ.	34.427.591,50	34.421.709,96
51	484	Araştırmaya Katılmıyor	34.360.124,48	34.318.712,41
52	473	YAZAKI WIRING TECHNOLOGIES TÜRKİYE ELEK.SİS.SAN.TİC.LTD.Ş	35.264.602,63	34.216.558,19
53	486	JANTSA JANT SANAYİ VE TIC.A.Ş.	34.182.976,51	33.556.024,86
54	495	SİO AUTOMOTIVE PAZARLAMA VE TİCARET A.Ş.	33.799.585,26	33.428.977,31
55	477	CPS PRESSFORM SAN.VE TIC.A.Ş.	34.921.864,03	32.816.742,42
56	519	MAYSAN MANDO OTOMOTİV PARÇ. SAN.VE TIC.A.Ş	32.537.205,22	32.513.031,65
57	525	CHASSIS BRAKES İNTERNATİONAL OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	32.000.144,02	31.856.323,74
58	530	ZF SACHS SÜSPANSİYON SIST. SAN.VE TIC. A.Ş.	31.842.080,12	31.822.764,88
59	442	CENGİZ MAKİNA SAN. VE TIC. A.Ş.	37.979.163,03	31.780.557,57
60	516	Adının Açıklanmasını İstemiyor	32.594.863,43	31.682.801,63
61	414	ERKUNT SANAYİ A. Ş.	40.191.428,25	30.798.910,41
62	413	MİKROPOR MAKİNA SAN. VE TIC. A. Ş.	40.280.421,06	30.125.587,66
63	585	Araştırmaya Katılmıyor	28.929.400,26	28.910.371,89
64	602	KRONE TRAILER INTERNATIONAL TİCARET LIMITED ŞİRKETİ	28.422.777,10	28.430.674,68
65	590	Araştırmaya Katılmıyor	28.752.755,94	27.690.374,42
66	596	TIRSAN KARDAN SAN. VE TIC. A. Ş.	28.603.677,41	26.545.704,05
67	673	Araştırmaya Katılmıyor	25.868.177,02	25.863.994,14
68	634	YAZAKI OTOM.YAN SAN.VE TIC.A.Ş	27.056.539,61	25.662.364,78
69	332	PARSAN MAKİNA PARÇALARI SAN. A.Ş.	47.811.123,79	24.911.284,63
70	535	Araştırmaya Katılmıyor	31.733.515,60	22.821.600,00
71	773	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.753.215,53	22.751.984,31
72	654	ROLLMECH AUTOMOTİVE SAN.VE TIC.A. Ş.	26.647.220,42	22.633.100,20
73	396	ÇELİKEL ALÜMİNYUM DÖKÜM İMALAT SAN. VE TIC. A. Ş.	41.374.797,66	22.403.196,80
74	805	SEHA MÜHENDİSLİK MÜŞAVİRLİK TİCARET MAKİNA SAN.A.Ş.	21.883.717,60	21.883.717,60
75	794	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.090.046,45	21.418.213,70
76	711	FİCOSA İNTERNATİONAL OTOMOTİV SAN.VE TIC.A.Ş.	24.717.835,30	21.189.317,27
77	775	Araştırmaya Katılmıyor	22.716.514,75	21.173.612,79
78	781	HİSARLAR İTHALAT İHRACAT PAZARLAMA A. Ş.	22.525.613,78	20.933.186,18
79	853	TATKO LASTİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	20.758.808,96	20.750.199,83
80	859	PE-GA OTOMOTİV SÜSPANSİYON SAN .VE TIC.A.Ş.	20.693.341,17	20.691.351,20
81	875	KARSAN OTOMOTİV SAN. VE TIC.A.Ş	20.437.796,91	20.361.238,54
82	865	TİRYAKİLER OTO MAKİNA TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	20.585.126,12	20.068.996,72
83	862	ZF LEMFÖRDER TLM DIŞ TIC.LTD.Ş	20.623.898,47	19.953.599,20
84	901	RAN SİNAİ MAMÜLLER OTOMOTİV PAZARLAMA LTD.ŞTİ.	20.053.789,52	19.689.527,35
85	779	MECAPLAST OTOMOTİV ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	22.563.305,03	19.566.029,36
86	687	Adının Açıklanmasını İstemiyor	25.401.205,61	19.295.265,36
87	943	Adının Açıklanmasını İstemiyor	19.328.267,48	19.013.358,68
88	966	FKT KOLTUK SİSTEMLERİ ÜRETİM VE DAĞITIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	19.050.708,00	18.873.766,21
89	912	Adının Açıklanmasını İstemiyor	19.849.921,29	18.539.903,00
90	946	PETROGAS MAKİNA BASINÇLI KAPLAR İTH. İHR. SAN. VE TIC. A.Ş	19.292.543,80	17.922.043,80
91	650	DOĞU PRES OTOMOTİV VE TEKNİK SAN. VE TIC. A. Ş.	26.711.392,02	17.855.404,50
92	908	HEKİMOĞLU DÖKÜM SANAYİ NAKLİYAT VE TIC. A.Ş.	19.919.185,44	17.810.801,83
93	662	MİTA KALIP VE DÖKÜM SANAYİ A. Ş.	26.235.748,22	17.152.248,11
94	715	Araştırmaya Katılmıyor	24.582.346,51	14.700.022,27
95	815	METAL MATRİS SAN.TİC.A.Ş.	21.589.068,01	13.654.549,26
96	520	Adının Açıklanmasını İstemiyor	32.515.273,98	13.241.115,14

*Firmalar, en çok ihracat yaptıkları sektörde gösterilmiştir.

Sektörlerine göre ilk 1000 ihracatçı Firma

2016 Sektörel Sıralama	2016 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2016 (\$)	Sektörel İhracat 2016 (\$)
97	863	BAŞBUĞ OTO YEDEK PARÇA SAN.İTH İHR.VE TİC.AŞ.	20.604.713,16	12.912.913,08
98	864	YILMAR DIŞ.TİCARET LTD.ŞTİ.	20.598.287,65	12.300.895,92
99	902	Adının Açıklanmasını İstemiyor	20.048.429,49	11.800.661,39
100	736	AKIM METAL SANAYİ VE TİCARET A. Ş.	24.054.608,75	9.215.004,79
SAVUNMA VE HAVACILIK SANAYİ				
1	20	TUSAŞ TÜRK HAVACILIK VE UZAY SAN.A.Ş.	477.593.581,46	456.786.497,30
2	41	TUSAŞ MOTOR SANAYİ A.Ş.	237.097.766,20	235.398.619,89
3	118	MAKİNA VE KİMYA ENDÜSTRİSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	112.911.263,28	109.311.785,57
4	101	FNSS DIŞ TİCARET A.Ş.	132.590.535,11	99.267.168,13
5	108	ASELSAN ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	125.131.607,63	95.374.819,12
6	228	Adının Açıklanmasını İstemiyor	63.835.210,40	63.659.210,40
7	167	ALP HAVACILIK SAN.TİC. A.Ş.	77.086.368,44	58.605.316,86
8	221	ROKETSAN ROKET SAN. VE TİC.A.Ş.	65.321.400,57	57.902.207,95
9	329	BMC OTOMOTİV SANAYİ VE TİC. A. Ş.	48.219.569,62	47.936.034,26
10	432	HEPER METAL DÖKÜM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	38.874.491,11	32.354.107,34
11	589	HAVELSAN HAVA ELEKTRONİK SAN. VE TİC. A.Ş.	28.778.510,98	26.675.221,00
12	735	Adının Açıklanmasını İstemiyor	24.084.951,91	22.885.495,44
SU ÜRÜNLERİ VE HAYVANSAL MAMULLER				
1	94	KLC GIDA ÜRÜNLERİ İTH.İHR.VE TİC.A.Ş.	141.874.395,70	136.233.920,38
2	172	BANVİT BANDIRMA VİTAMİNLİ YEM SAN. A. Ş.	75.664.756,60	75.572.370,01
3	137	YAŞAR DIŞ TİC.A.Ş.	96.012.414,74	69.559.448,50
4	244	AGROMEY GIDA VE YEM SAN.TİC.A. Ş.	61.187.153,83	61.155.153,83
5	243	GÜMÜŞDOĞA SU ÜRÜN.ÜRETİM İHR VE İTH.AŞ	61.324.627,18	60.721.718,44
6	271	Adının Açıklanmasını İstemiyor	56.823.769,00	56.823.769,00
7	320	ABALIOĞLU YEM SOYA VE TEKS.SAN .A.Ş.	49.435.502,33	49.435.502,33
8	453	NOORDZEE DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	37.178.987,55	37.178.987,55
9	481	KOPUZMAR SU ÜRÜNLERİ SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.	34.388.039,44	34.388.039,44
10	474	Araştırmaya Katılmıyor	35.193.934,69	33.803.675,48
11	547	BEYPI BEYPAZARI TARIMSAL ÜRET. PAZ.SAN. VE TİC. A.Ş.	30.595.265,35	30.560.179,35
12	560	SEÇKİN TURİZM BALIKÇILIK SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	29.790.639,13	29.790.639,13
13	632	KEMAL BALIKÇILIK İHRACAT LİMİTED ŞİRKETİ	27.062.375,38	26.962.789,46
14	692	HASTAVUK GIDA TARIM HAYVANCIL. SAN. VE TİC. A.Ş.	25.192.761,35	25.192.561,35
15	729	ŞENPİLİÇ GIDA SAN. A.Ş.	24.199.745,06	24.191.990,02
16	529	AKYEM ADANA YEM YAĞ BİODİZEL TAR.VE SAN.TİC.A.Ş.	31.854.161,06	24.045.643,44
17	848	MORE SU ÜRÜNLERİ TİC.A.Ş.	20.949.767,36	20.949.767,36
18	874	PİLYEM GIDA TARIM SAN.TİC.A.Ş.	20.439.165,30	20.439.165,30
19	881	TUMAY BALIKÇILIK GIDA DIŞ TİCARET SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	20.339.730,42	20.311.981,30
20	968	GARİP TAVUKÇULUK GIDA VE YEM SAN.TİC.A.Ş.	19.008.698,80	19.008.698,80
21	998	HAKAN GIDA VE SANAYİ DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	18.240.686,39	17.686.795,50
22	986	BAHÇIVAN GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	18.536.040,64	16.419.520,60
23	819	HALİLOĞLU DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	21.517.831,65	7.087.791,74
SÜS BİTKİLERİ VE MAMULLER				
1	691	NATA İNŞ.TURİZM TAŞIMACILIK TİC.VE SAN.A.Ş.	25.228.456,80	209.370,00
TEKSTİL VE HAMMADDELERİ				
1	26	AK-PA TEKS.İHR.PAZ.A.Ş.	343.052.465,18	255.367.589,28
2	54	KORDSA GLOBAL ENDÜST.İPLİK VE KORD BEZİ SAN.VE TİC.A.Ş.	193.539.349,48	191.974.191,41
3	35	SANKO DIŞ TİC.A.Ş.	250.436.897,93	165.700.440,60
4	75	GÜLSAN SENTETİK DOKUMA SAN.VE TİC.A.Ş.	160.716.413,40	138.242.513,78
5	100	BOYTEKS TEKS.SAN.TİC.A.Ş.	133.475.702,13	119.708.827,63
6	138	İŞKUR İPLİK KUMAŞ MENS.TİC.SAN.A.Ş.	95.447.175,44	89.061.762,27

2016 Sektörel Sıralama	2016 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2016 (\$)	Sektörel İhracat 2016 (\$)
7	166	ORTA ANADOLU TİC.VE SAN.İŞL.T.A.Ş.	77.094.377,14	76.211.003,41
8	102	KİPAŞ PAZARLAMA VE TİC.A.Ş.	130.030.653,68	73.085.588,00
9	224	AKINAL SENTETİK TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	65.110.738,55	63.201.144,41
10	261	ÇALIK DENİM TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	58.199.275,54	58.093.959,07
11	269	TEKSİS TEKSTİL ÜRÜNLERİ PAZARLAMA A. Ş.	56.909.298,78	52.925.749,86
12	304	BOSSA TİC.VE SAN.İŞL.T.A.Ş.	52.361.320,48	52.361.315,48
13	296	Adının Açıklanmasını İstemiyor	53.312.266,43	52.237.441,55
14	307	Adının Açıklanmasını İstemiyor	51.543.215,68	51.518.129,25
15	312	Adının Açıklanmasını İstemiyor	50.845.954,84	49.092.206,84
16	323	ÜNVER TEKSTİL KONF.İML.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	48.869.373,44	47.906.605,83
17	367	MATESA TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	43.821.445,85	43.821.445,85
18	274	GÜRTEKS PAZARLAMA A.Ş.	56.366.663,18	42.420.261,09
19	315	NİTTO BENTO BANTÇILIK SAN.VE TİC.A.Ş.	50.526.587,68	42.241.142,68
20	389	KIVANÇ TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	41.835.452,92	41.835.452,92
21	398	KASAR VE DUAL TEKS.SAN.A.Ş.	41.230.274,67	41.210.274,67
22	463	GÖZEK TEKS.İTH.İHR.SAN.TİC.A.Ş.	36.256.435,71	36.188.722,25
23	410	Adının Açıklanmasını İstemiyor	40.333.162,54	34.499.227,55
24	446	EYMEŞ TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	37.795.246,76	34.434.917,31
25	532	Adının Açıklanmasını İstemiyor	31.818.658,29	31.785.787,77
26	401	FLOKSER TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	41.006.056,96	30.947.660,51
27	556	ERDEM TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	30.107.446,15	30.107.445,35
28	558	Adının Açıklanmasını İstemiyor	29.920.379,64	29.920.379,64
29	563	Adının Açıklanmasını İstemiyor	29.686.099,77	29.660.171,53
30	564	ARMEN İPLİK ÖRME TEKS.SAN.TİC.A.Ş.	29.639.382,20	29.639.382,20
31	569	COATS (TÜRKİYE) İPLİK SAN.A.Ş.	29.527.417,66	28.610.005,93
32	622	ALMODO ALTUNLAR DIŞ TİC.A.Ş.	27.521.447,99	27.521.447,99
33	633	MIRAY TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.LTD. ŞTİ	27.058.893,13	27.057.089,48
34	642	DENİMCO TEKSTİL PAZ.A.Ş.	26.906.698,41	26.906.698,41
35	643	SAF MENSUCAT SAN.TİC.A.Ş.	26.897.892,23	26.897.892,23
36	631	DOĞAN TEKSTİL LTD.ŞTİ	27.077.145,44	26.836.929,24
37	644	Araştırmaya Katılmıyor	26.865.420,26	26.794.796,56
38	597	SEPA MENSUCAT SAN.VE TİC.A.Ş.	28.592.677,72	26.665.153,78
39	375	FİLPA AMBALAJ VE DIŞ TİC.A.Ş.	43.194.237,08	26.610.853,63
40	657	HASIRCI TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	26.497.102,50	26.487.932,40
41	686	Araştırmaya Katılmıyor	25.409.210,71	25.364.969,21
42	661	İPEK İDROFİL PAMUK SAN.VE TİC. A.Ş.	26.283.309,32	25.143.459,65
43	611	DİNA VANELLİ TEKS.SAN.VE TİC. A.Ş.	28.040.674,34	24.887.985,57
44	314	SELÇUK İPLİK SAN.VE TİC. A.Ş.	50.625.532,05	24.770.721,64
45	716	FİSTAŞ DIŞ TİC.PAZ.SAN.VE TİC. A.Ş.	24.576.453,21	24.536.401,14
46	333	GES TEKSTİL DIŞ TİC.VE SAN.AŞ.	47.660.648,22	24.435.070,28
47	551	İLAY DIŞ TİC.A.Ş.	30.202.531,28	24.153.799,45
48	421	KÜÇÜKÇALIK TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	39.841.216,06	23.234.764,45
49	765	OĞUZ TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	22.970.990,52	22.970.990,52
50	780	Araştırmaya Katılmıyor	22.556.169,15	22.425.577,97
51	783	FİLİDEA TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	22.451.984,70	22.385.650,71
52	625	CANAN İPLİKÇİLİK SAN.VE TİC.A.Ş.	27.381.857,00	21.867.755,01
53	836	Araştırmaya Katılmıyor	21.186.171,21	21.118.868,93
54	844	Araştırmaya Katılmıyor	21.015.828,25	21.015.468,16
55	816	ZÜMRÜT PAZ.İTH.VE İHR.LTD.ŞTİ.	21.564.741,75	20.787.537,49
56	738	RİTAŞ PAZ.İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	24.020.649,39	20.539.830,59

*Firmalar, en çok ihracat yaptıkları sektörde gösterilmiştir.

Sektörlerine göre ilk 1000 ihracatçı Firma

2016 Sektörel Sıralama	2016 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2016 (\$)	Sektörel İhracat 2016 (\$)
57	870	BTD TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	20.508.099,10	20.508.099,10
58	868	GENTAFI DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	20.556.088,92	20.135.291,83
59	898	MEM PAZARLAMA LTD.ŞTİ.	20.110.124,20	20.110.124,20
60	896	BERTEKS PAZARLAMA A.Ş.	20.141.014,92	20.034.682,38
61	571	Adının Açıklanmasını İstemiyor	29.432.165,84	19.995.966,96
62	959	İNŞİRAH PAZARLAMA A.Ş.	19.134.987,11	19.134.987,11
63	979	ŞİRECİ DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	18.709.358,71	18.709.358,71
64	988	MAR-EKS MARMARA TEKSTİL İHR. İTH. PAZ.AŞ.	18.522.980,66	18.291.334,32
65	1000	ALMER TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	18.220.175,19	18.053.215,70
66	619	Adının Açıklanmasını İstemiyor	27.727.883,44	17.933.885,02
67	913	Adının Açıklanmasını İstemiyor	19.793.753,59	16.797.791,46
68	854	ÖZDOKUR TEKS.VE AMB.SAN.TİC.LTD. ŞTİ.	20.745.252,72	16.269.592,58
69	626	YAŞARTEKS TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	27.249.481,76	16.037.571,29
70	568	AKTEK GİY.SAN.VE TİC.A.Ş.	29.553.623,82	15.336.064,64
71	980	YAKAR TEKS.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ	18.686.548,26	14.647.894,44
72	745	Adının Açıklanmasını İstemiyor	23.836.802,72	14.535.228,52
73	855	KAŞMİR HALI SANAYİ VE TİC.A.Ş.	20.738.895,24	10.743.275,00
74	684	KARADAĞLAR TOPLU TÜK. GIDA İNŞ. İÇ VE DIŞ TİC. A.Ş.	25.474.523,04	10.736.820,40
75	938	TARLAK PETROL ÜRÜNLERİ TEKS. İNŞ. TURZ. SOĞUT. SAN. TİC. A.Ş.	19.431.762,33	6.267.004,20
76	723	TARPET PETROL ÜRÜNLERİ İNŞAAT NAKLİYAT TİCARET LTD.ŞTİ.	24.408.789,59	5.100.050,93
TÜTÜN				
1	38	PHILSA PHILIP MORRIS SABANCI SİGARA VE TÜTÜN SAN.TİC.A.Ş.	245.144.808,31	239.477.870,74
2	37	BRİTİSH AMERICAN TOBACCO TÜTÜN MAMÜLLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	246.925.340,25	223.845.875,01
3	105	JTI TÜTÜN ÜRÜNLERİ SANAYİ A.Ş.	128.177.352,54	126.621.990,45
4	120	T.T.L. TÜTÜN SAN.VE DIŞ TİC.AŞ.	111.868.547,26	111.296.406,46
5	223	ALLIANCE ONE TÜTÜN A.Ş.	65.130.732,56	65.128.147,56
6	226	Araştırmaya Katılmıyor	64.202.971,89	64.178.955,93
7	291	SUNEL TİCARET TÜRK A.Ş.	53.505.531,11	53.484.621,71
8	355	ÖZ-EGE TÜTÜN SAN.TİC.A.Ş.	44.895.471,15	44.895.471,15
9	645	İMPERIAL TOBACCO SİGARA VE TÜTÜNCÜLÜK SAN.VE TİC.A.Ş.	26.846.950,34	26.777.118,54
10	942	EUROPEAN TOBACCO SIG.VE TÜTÜN SAN.TİC.A.Ş.	19.344.089,56	10.623.667,98
YAŞ MEYVE VE SEBZE				
1	211	Araştırmaya Katılmıyor	67.990.735,94	67.699.360,14
2	260	TEK ASYA TARIM ÜRÜNLERİ TİC.LTD ŞTİ	58.217.114,22	57.995.226,62
3	360	Araştırmaya Katılmıyor	44.466.670,75	44.466.670,75
4	370	MENAS MERSİN ZİRAİ ÜRÜNLER İŞL.İHR.SAN.TİC.A.Ş.	43.679.353,93	43.679.353,93
5	387	UÇAK KARDEŞLER GIDA SERACILIK ULUS. NAK. PLAS. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	42.106.967,07	42.106.967,07
6	485	Adının Açıklanmasını İstemiyor	34.304.366,45	34.304.366,45
7	620	AKAŞ TARIM ÜRN.İNŞ.AHŞ.PLAS.AMB.SAN.TİC.A.Ş.	27.653.716,69	27.607.636,69
8	623	ALARA TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	27.458.479,38	27.425.657,03
9	659	Adının Açıklanmasını İstemiyor	26.385.417,78	26.385.417,78
10	705	AKSUN TARIMSAL ÜRÜNLER İTHALAT İHRACAT SAN TİC AŞ.	24.926.565,61	24.921.715,00
11	727	Adının Açıklanmasını İstemiyor	24.224.835,61	24.098.859,75
12	784	BALCI TARIM VE GIDA SAN.TİC. LTD.ŞTİ.	22.372.690,93	21.772.559,08
13	830	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.274.528,17	21.274.528,17
14	872	YAŞAR AKPOLAT	20.465.186,92	20.433.866,25
15	982	EFLAKİ TARIM ORG. GIDA ÜR. AKARY. NAK. İNŞ.TUR.VE PLAS. SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	18.648.820,56	18.648.820,56
16	993	ALANAR MEYVE VE GID.ÜRE.PAZ. SAN.TİC.A.Ş.	18.387.354,93	18.387.354,93
ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI				
1	885	S.S.MARMARA ZEYTİN TARIM SAT. KOOP.BİRLİĞİ MARMARABİRLİK	20.267.411,64	20.264.909,50

*Firmalar, en çok ihracat yaptıkları sektörde gösterilmiştir.

2016 YILI
TÜRKİYE'NİN
İLK 1000
İHRACATÇI FİRMA
KARŞILAŞTIRMALI
VERİLERİ

Karşılaştırmalı veriler

Türkiye toplam ihracatında ilk 1000 firmanın payı

	2012	2013	2014	2015	2016
İlk 500 (\$)	75.307.015.200,83	76.116.856.245,94	77.864.899.690,45	70.077.552.756,90	69.323.763.468,80
İlk 500 Oran (%)	49,59	50,17	49,40	48,76	48,77
İkinci 500 (\$)	12.913.605.576,07	14.325.453.791,64	14.789.493.070,30	12.656.666.791,50	12.088.030.953,72
İkinci 500 oran (%)	8,50	9,44	9,38	8,81	8,50
İlk 1000 (\$)	88.220.620.776,90	90.442.310.037,58	92.654.392.760,75	82.734.219.548,40	81.411.794.422,52
İlk 1000 oran (%)	58,09	59,61	58,78	57,56	57,28
Toplam ihracat	151.860.846.000,00	151.707.002.000,00	157.622.057.185,83	143.729.741.022,63	142.138.850.239,13

İlk 1000 ihracatçı firmanın sektörlere göre ihracat dağılımı (\$)

Sektörler	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1-TARIM	7.927.237.651,99	9.199.454.801,86	10.282.099.510,72	11.256.691.125,46	12.027.063.103,45	11.676.127.073,50	10.837.570.665,35
Bitkisel Ürünler	6.453.813.276,61	7.768.754.779,82	8.262.359.208,71	8.947.285.869,06	9.455.313.491,49	9.442.454.174,05	8.467.335.626,67
Hayvansal Ürünler	345.391.503,78	616.504.660,87	746.366.236,92	838.273.150,82	1.080.836.819,72	928.717.706,47	956.810.448,95
Ağaç ve Orman Ürünleri	1.128.032.871,60	814.195.361,17	1.273.374.065,09	1.471.132.105,58	1.490.912.792,24	1.304.955.192,98	1.413.424.589,73
2-SANAYİ	63.785.694.321,22	76.402.332.242,42	76.411.233.788,70	76.708.191.983,96	79.198.486.730,41	69.314.234.496,17	68.912.652.754,37
Tarıma Dayalı İşlenmiş Ürünler	4.297.639.475,10	4.990.254.449,47	4.873.627.751,53	5.339.910.749,53	5.140.937.078,21	4.679.147.072,12	4.518.762.065,47
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	8.613.471.482,53	10.672.168.026,93	11.406.050.130,55	10.892.095.284,71	10.921.869.390,22	9.328.992.354,45	7.900.030.665,92
Sanayi Mamulleri	50.874.583.363,59	60.739.909.766,02	60.131.555.906,62	60.476.185.949,72	63.135.680.261,98	55.306.095.069,60	56.493.860.022,98
3-MADENCİLİK	1.869.749.620,49	1.606.274.698,97	1.527.287.477,48	2.477.426.928,16	1.428.842.926,89	1.743.857.978,73	1.661.571.002,80
4-TOPLAM	73.582.681.594,00	87.208.061.743,25	88.220.620.776,90	90.442.310.037,58	92.654.392.760,75	82.734.219.548,40	81.411.794.422,52

Sektörlere göre toplam ihracat - İlk 500

Sektörler	İhracat (\$)					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1-TARIM	6.781.338.617,30	8.157.969.918,41	8.343.908.238,06	9.231.881.891,06	9.237.305.862,84	8.624.114.411,10
Bitkisel Ürünler	5.863.363.776,64	6.830.129.780,98	6.817.558.998,42	7.501.276.731,82	7.760.570.193,94	6.830.526.299,87
Hayvansal Ürünler	357.593.461,64	384.143.193,12	470.215.491,27	656.973.445,50	525.830.558,25	649.083.581,06
Ağaç ve Orman Ürünleri	560.381.379,02	943.696.944,31	1.056.133.748,37	1.073.631.713,74	950.905.110,65	1.144.504.530,17
2-SANAYİ	66.752.697.722,75	66.162.397.075,62	65.708.183.706,00	67.586.609.848,05	59.510.781.510,50	59.273.756.085,69
Tarıma Dayalı İşlenmiş Ürünler	3.401.130.938,70	3.448.873.681,89	3.464.453.167,00	3.538.953.935,27	3.085.590.678,35	2.924.777.040,51
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	9.440.717.830,47	10.229.864.918,56	9.525.582.340,00	9.768.918.727,14	8.107.590.742,29	6.532.293.756,05
Sanayi Mamulleri	53.910.848.953,58	52.483.658.475,17	52.718.148.199,00	54.278.737.185,64	48.317.600.089,86	49.816.685.289,13
3-MADENCİLİK	1.152.927.760,47	986.648.206,80	2.064.764.303,00	1.046.407.951,34	1.329.465.383,56	1.425.892.972,01
4-TOPLAM	74.686.964.100,52	75.307.015.200,83	76.116.856.247,06	77.864.899.690,45	70.077.552.756,90	69.323.763.468,80

Sektörlere göre toplam ihracat - İkinci 500

Sektörler	İhracat (\$)					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1-TARIM	2.418.116.184,56	2.124.129.592,31	2.912.782.888,00	2.795.181.212,39	2.438.821.210,66	2.213.456.254,25
Bitkisel Ürünler	1.905.391.003,18	1.432.229.427,73	2.129.726.871,00	1.954.036.759,67	1.681.883.980,11	1.636.809.326,80
Hayvansal Ürünler	258.911.199,23	362.223.043,80	368.057.660,00	423.863.374,22	402.887.148,22	307.726.867,89
Ağaç ve Orman Ürünleri	253.813.982,15	329.677.120,78	414.998.357,00	417.281.078,50	354.050.082,33	268.920.059,56
2-SANAYİ	9.649.634.519,67	10.248.836.713,08	11.000.008.279,00	11.611.876.882,36	9.803.452.985,67	9.638.896.668,68
Tarıma Dayalı İşlenmiş Ürünler	1.589.123.510,77	1.424.754.069,64	1.875.457.583,00	1.601.983.142,94	1.593.556.393,77	1.593.985.024,96
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	1.231.450.196,46	1.176.185.211,99	1.366.512.945,00	1.152.950.663,08	1.221.401.612,16	1.367.736.909,87
Sanayi Mamulleri	6.829.060.812,44	7.647.897.431,45	7.758.037.751,00	8.856.943.076,34	6.988.494.979,74	6.677.174.733,85
3-MADENCİLİK	453.346.938,50	540.639.270,68	412.662.625,00	382.434.975,55	414.392.595,17	235.678.030,79
4-TOPLAM	12.521.097.642,73	12.913.605.576,07	14.325.453.792,00	14.789.493.070,30	12.656.666.791,50	12.088.030.953,72

Firmaların konumlarına göre ihracat tutarlarının ilk 1000 içindeki oranı (%)

Firmanın Konumu	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Üretici ihracatçı	75,7	69,2	69,0	68,0	64,8	65,31	63,92	65,08
İhracatçı Firma	-	-	-	-	14,6	15,31	17,71	15,78
Grup dış ticaret firması	17,7	17,7	20,6	21,0	15,9	15,64	15,07	15,57
Dış ticaret şirketi (sektörel ya da sermaye)	6,6	13,1	10,4	11,0	4,7	3,74	3,30	3,57
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,00	100,00	100,00

* Firma statüsünün belirlenmesinde firma beyanları dikkate alınmıştır.

İlk 1000 ihracatçı firma sermaye yapılarının ilk 1000 içindeki oranı (%)

Firmanın konumu	2013	2014	2015	2016
Yerli	89,0	88,31	88,53	87,01
Kamu	1,8	1,10	1,10	1,19
Yabancı	20,1	20,18	20,29	21,00
Halka Açık	-	1,54	1,10	0,76

* Sermaye yapısını açıklayan firmalar arasında hesaplanmıştır.

Sermaye yapısına göre ilk 1000 ihracatçı firma

Sermaye yapısı	2015		2016	
	Firma sayısı	Toplam firma sayısına oranı (%)	Firma Sayısı	Toplam firma sayısına oranı (%)
Yabancı Sermayeli (%100)	91	10,03	108	11,69
Özel Sermayeli (%100)	719	79,27	726	78,57
Kamu Sermayeli (%100)	3	0,33	3	0,32
Halka Açık (%100)	-	-	-	-
Özel-Yabancı Sermaye Ortaklı**	78	8,60	73	7,90
Kamu-Yabancı Sermaye Ortaklı**	5	0,55	7	0,76
Kamu-Özel Sermaye Ortaklı**	0	0,00	0	0,00
Kamu-Özel-Yabancı Sermaye Ortaklı***	1	0,11	0	0,00
Özel -Halka Açık Sermaye Ortaklı****	1	0,11	1	0,11
Yabancı -Halka Açık Sermaye Ortaklı****	4	0,44	1	0,11
Özel-Yabancı -Halka Açık Sermaye Ortaklı****	4	0,44	4	0,43
Kamu-Yabancı-Halka Açık Sermaye Ortaklı****	1	0,11	1	0,11
TOPLAM*	907	100,00	924	100,00

* Sermaye yapısını açıklayan firmalar arasında hesaplanmıştır.

İlk 1000 ihracatçı firma arasında yabancı sermayeli firmaların oranı (%)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Yabancı sermayeli	170	151	168	176	183	184	194
Toplam*	885	962	863	876	907	907	924
İlk 1000 içindeki oranı (%)	16,7	15,4	19,5	20,1	20,2	20,3	21,0

* Sermaye yapısını açıklayan firmalar arasında hesaplanmıştır.

* Firmanın sermaye yapısındaki payına bakılmaksızın hesaplanmıştır.

İlk ve ikinci 500 büyük ihracatçı firmanın ortalama karlılık oranı (%)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
İlk 500	5,35	8,08	7,48	5,22	6,35	4,25	4,84	5,38	6,88
İkinci 500	4,90	6,93	4,90	5,52	5,82	3,97	7,98	9,71	5,52

* Karlılık verilerini açıklayan firmalar arasında hesaplanmıştır.

Karşılaştırmalı veriler

İlk 1000 ihracatçı firma arasında toplam karlılık ve yabancı sermayeli firmaların kârlılığı

Toplam karlılık*	2013	2014	2015	2016
Yabancı sermayeli	5.176.737.123,10	6.124.577.397,51	7.996.327.482,70	7.473.444.755,46
Toplam*	14.247.237.980,93	20.617.514.388,22	25.415.571.773,27	27.388.664.814,50
Oran (%)	36,34	29,71	31,46	27,29

* Kârlılık verilerini açıklayan firmalar arasında hesaplanmıştır.

İlk ve ikinci 500 büyük ihracatçı firmaların yurtiçi satış tutarlarının toplam satışa oranı (%)

	2013	2014	2015	2016
İlk 500	62,34	58,44	64,03	60,56
İkinci 500	59,12	54,91	73,77	76,37

*Yurtiçi satış verilerini paylaşan firmalar dikkate alınmıştır.

İlk 1000 firmanın kapasite kullanım verileri (firma adet)

	2016 yılı kapasite kullanımı	2017 Yılı içinde planlanan kapasite arttırımı	2018 Yılı içinde planlanan kapasite arttırımı
%100 - 91	118	2	1
%90 - 81	135	7	4
%80 - 71	128	6	4
%70 - 61	79	5	2
%60 - 51	47	1	2
%50 ve altında	42	211	164

*Üretici ihracatçı firmalar dikkate alınmıştır.

Sektörlere göre kapasite kullanımı - ilk 500

Sektörler	Kapasite kullanım ortalaması (%)							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1-TARIM	76,0	78,0	81,8	71,5	72,4	73,3	75,0	73,1
Bitkisel Ürünler	75,5	76,0	73,1	70,0	70,4	69,8	71,1	69,7
Hayvansal Ürünler	82,8	75,0	85,0	85,5	90,5	85,5	88,8	91,5
Ağaç ve Orman Ürünleri	80,5	91,0	87,3	82,2	82,2	90,5	92,2	84,3
2-SANAYİ	72,0	78,0	80,1	76,6	78,1	77,1	76,5	75,9
Tarıma Dayalı İşlenmiş Ürünler	74,7	83,0	84,5	83,1	80,1	84,3	83,3	80,2
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	71,4	80,0	77,4	81,0	78,9	78,3	79,3	73,4
Sanayi Mamulleri	71,6	77,0	78,3	75,0	77,8	76,2	75,1	75,8
3-MADENCİLİK	71,3	83,0	80,2	87,2	87,7	79,8	82,2	88,8
4-TOPLAM	73,0	78,0	80,8	75,8	77,3	76,4	76,3	75,5

Sektörlere göre kapasite kullanımı - İkinci 500

Sektörler	Kapasite kullanım ortalaması (%)							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1-TARIM	72,0	72,0	72,9	75,5	75,2	70,8	66,3	68,6
Bitkisel Ürünler	71,4	71,0	67,0	71,2	70,8	69,2	59,8	65,2
Hayvansal Ürünler	86,8	69,0	74,4	82,5	84,6	82,5	87,7	85,5
Ağaç ve Orman Ürünleri	60,9	82,0	77,3	85,5	89,9	77,7	74,0	70,4
2-SANAYİ	72,0	76,0	74,9	75,7	76,5	75,4	77,1	76,9
Tarıma Dayalı İşlenmiş Ürünler	80,2	82,0	76,7	80,9	82,1	82,7	77,7	80,7
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	71,2	77,0	71,2	70,5	73,0	68,9	74,4	77,2
Sanayi Mamulleri	69,8	75,0	76,8	75,5	75,8	75,6	77,6	76,3
3-MADENCİLİK	74,9	87,0	78,6	71,4	74,3	81,2	65,4	73,4
4-TOPLAM	72,1	76,0	73,9	75,5	76,1	74,5	74,5	74,9

Sektörlere göre planlanan kapasite artırım oranları - İlk 500

Sektörler	Planlanan kapasite kullanım artırım ortalaması (%)	
	2017	2018
1-TARIM	19,1	17,8
Bitkisel Ürünler	20,7	19,8
Hayvansal Ürünler	16,7	10,0
Ağaç ve Orman Ürünleri	13,0	15,0
2-SANAYİ	15,9	17,0
Tarıma Dayalı İşlenmiş Ürünler	9,3	8,9
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	20,0	19,6
Sanayi Mamulleri	15,9	17,5
3-MADENCİLİK	19,0	2,0
4-TOPLAM	16,7	17,0

*Kapasite artırım verilerini paylaşan firmalar dikkate alınmıştır.

Sektörlere göre planlanan kapasite artırım oranları - İkinci 500

Sektörler	Planlanan kapasite kullanım artırım ortalaması (%)	
	2017	2018
1-TARIM	27,6	27,3
Bitkisel Ürünler	24,9	22,2
Hayvansal Ürünler	25,8	36,0
Ağaç ve Orman Ürünleri	40,0	31,7
2-SANAYİ	22,2	20,6
Tarıma Dayalı İşlenmiş Ürünler	12,8	10,0
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	25,8	16,4
Sanayi Mamulleri	22,5	23,1
3-MADENCİLİK	8,0	-
4-TOPLAM	23,4	21,9

*Kapasite artırım verilerini paylaşan firmalar dikkate alınmıştır.

Sektörlere göre toplam personel ortalaması - İlk 500

Sektörler	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1-TARIM	409	483	672	454	437	526	578	598
Bitkisel Ürünler	374	455	544	394	347	371	471	493
Hayvansal Ürünler	441	970	568	593	1.125	1.125	1.272	1.072
Ağaç ve Orman Ürünleri	545	526	903	550	579	952	711	808
2-SANAYİ	690	767	668	842	854	869	1.039	1.129
Tarıma Dayalı İşlenmiş Ürünler	461	548	491	575	477	660	696	739
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	848	798	726	888	956	886	1.065	870
Sanayi Mamulleri	719	791	788	875	893	897	1.080	1.220
3-MADENCİLİK	649	266	316	347	259	278	360	267
4-TOPLAM	628	704	619	757	753	790	932	1.001

*Geçici çalışanlar dikkate alınmamıştır.

Sektörlere göre toplam personel ortalaması - İkinci 500

Sektörler	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1-TARIM	158	250	528	309	348	351	297	313
Bitkisel Ürünler	137	175	333	216	275	298	163	206
Hayvansal Ürünler	341	717	959	630	681	639	844	795
Ağaç ve Orman Ürünleri	161	344	292	256	406	288	340	340
2-SANAYİ	278	310	340	354	338	445	456	434
Tarıma Dayalı İşlenmiş Ürünler	323	350	313	319	339	347	463	322
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	380	394	359	453	348	484	342	275
Sanayi Mamulleri	247	284	347	346	335	458	474	491
3-MADENCİLİK	271	189	195	185	197	283	261	282
4-TOPLAM	251	294	400	339	334	422	417	407

*Geçici çalışanlar dikkate alınmamıştır.

Karşılaştırmalı veriler

Sektörlere göre gerçekleşen ve planlanan yatırım miktarı ortalaması - İlk 500

Sektörler	2016 yılı gerçekleşen yatırım ortalaması (TL)	2017 yılı planlanan yatırım ortalaması (TL)
1-TARIM	20.870.366	36.884.748
Bitkisel Ürünler	15.542.304	21.754.918
Hayvansal Ürünler	45.484.799	49.572.364
Ağaç ve Orman Ürünleri	36.535.471	91.966.517
2-SANAYİ	69.000.702	83.061.514
Tarıma Dayalı İşlenmiş Ürünler	40.301.344	87.183.292
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	60.525.999	86.953.565
Sanayi Mamulleri	73.712.453	82.013.706
3-MADENCİLİK	15.164.308	5.587.219
4-TOPLAM	58.015.527	73.541.120

Sektörlere göre gerçekleşen ve planlanan yatırım miktarı ortalaması - İkinci 500

Sektörler	2016 yılı gerçekleşen yatırım ortalaması (TL)	2017 yılı planlanan yatırım ortalaması (TL)
1-TARIM	12.871.570	16.547.618
Bitkisel Ürünler	13.180.277	14.455.147
Hayvansal Ürünler	16.503.586	21.685.714
Ağaç ve Orman Ürünleri	4.760.164	20.666.781
2-SANAYİ	62.233.775	197.682.988
Tarıma Dayalı İşlenmiş Ürünler	18.301.514	15.874.756
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	13.331.314	13.769.245
Sanayi Mamulleri	80.562.526	286.284.390
3-MADENCİLİK	4.563.806	1.407.192
4-TOPLAM	49.132.345	152.988.926

Sektörlere göre elektrik tüketimi - İlk 500

Sektörler	Elektrik tüketimi ortalaması (KWH)					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1-TARIM	36.193.043	26.054.554	16.885.787	29.841.113	335.000.311	73.270.059
Bitkisel Ürünler	6.262.734	8.205.178	8.496.530	9.912.341	15.183.535	70.590.059
Hayvansal Ürünler	7.203.719	11.026.074	61.739.671	56.512.568	3.244.958.659	38.205.241
Ağaç ve Orman Ürünleri	95.112.677	58.932.410	70.605.671	163.723.616	143.484.563	112.940.574
2-SANAYİ	67.564.383	81.131.112	96.780.872	82.241.154	212.536.288	368.990.899
Tarıma Dayalı İşlenmiş Ürünler	52.893.326	75.845.301	63.836.606	63.166.868	74.446.789	75.793.463
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	80.361.466	86.480.610	60.379.071	55.242.328	97.839.639	910.714.758
Sanayi Mamulleri	69.438.357	103.516.585	106.820.227	90.311.341	253.122.502	296.984.293
3-MADENCİLİK	37.677.609	51.025.664	115.985.839	67.143.277	106.120.126	89.390.854
4-TOPLAM	51.878.713	52.737.110	80.970.442	71.049.384	237.253.736	294.359.998

Sektörlere göre elektrik tüketimi - İkinci 500

Sektörler	Elektrik tüketimi ortalaması (KWH)					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1-TARIM	45.643.196	22.222.302	24.359.079	26.227.520	23.976.683	20.251.489
Bitkisel Ürünler	70.075.541	6.690.174	9.503.468	30.409.709	18.226.561	21.243.592
Hayvansal Ürünler	38.960.461	17.594.202	19.607.600	22.280.039	28.098.083	24.726.408
Ağaç ve Orman Ürünleri	27.893.587	42.382.530	117.575.143	5.578.224	51.277.361	7.424.625
2-SANAYİ	17.546.657	18.508.550	29.573.043	36.093.797	30.945.665	21.846.379
Tarıma Dayalı İşlenmiş Ürünler	18.095.155	17.675.058	20.225.851	21.472.077	122.549.989	26.294.334
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	24.183.728	13.678.908	19.527.058	28.105.696	10.874.892	11.607.283
Sanayi Mamulleri	10.361.090	24.171.683	33.584.979	39.019.824	20.490.361	23.930.592
3-MADENCİLİK	35.383.170	7.606.136	25.741.923	92.138.580	7.845.592	10.800.808
4-TOPLAM	31.594.927	16.112.329	28.182.452	35.128.073	28.739.156	21.285.002

İlk ve ikinci 500 büyük ihracatçı firmanın ortalama personel sayıları

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
İlk 500	752	702	645	704	694	734	753	790	932	1.001
İkinci 500	260	257	272	294	353	328	334	423	417	407

*Geçici çalışanlar dikkate alınmamıştır.

İlk 1000 ihracatçı firmanın Ar-Ge Profili

	Ar-Ge merkezi olan firma sayısı	Ortalama Ar-Ge çalışanı sayısı (%)	2016 Yılında Ar-Ge'ye yaptığınız harcama tutarı (TL)	2016 Yılı Ar-Ge'ye yaptığımız harcama tutarının toplam cirodan aldığı pay (%)	2017 Yılı Ar-Ge'ye ayracağınız harcama tutarı (TL)
İlk 500	100	105,69	4.705.043.679,05	1,95	3.711.798.575,86
İkinci 500	74	31,37	523.318.624,88	1,82	456.141.650,18

*Ar-Ge yapısı ile ilgili bilgi veren firmalar dikkate alınmıştır

İlk 1000 ihracatçı firmanın Ar-Ge destek kullanım verileri

	Adet	Oran (%)
2016 yılında Ar-Ge desteklerinden yararlanan firma sayısı	124	-
2016 yılında yararlanılan toplam Ar-Ge desteği	220	100,00
TÜBİTAK	113	51,36
KOSGEB	8	3,64
Ekonomi Bakanlığı	57	25,91
Diğer	42	19,09

*Ar-Ge yapısı ile ilgili bilgi veren firmalar dikkate alınmıştır

İlk 1000 ihracatçı firmanın marka tescil verileri

	Tescilli marka sayısı	2016 Yılında tescilli uluslararası marka sayısı	2016 Yılında tescillenen marka sayısı	Patent sayısı	2016 Yılında alınan patent sayısı
İlk 500	16.754	9.340	2.255	5.245	862
İkinci 500	7.635	3.747	359	1.774	375

*Marka tescil verilerini paylaşan firmalar dikkate alınmıştır.

İlk 1000 ihracatçı firmanın fuar katılım verileri

	2016 Yılında katıldığı yurtdışı fuar sayısı	2016 Yılında katıldığı yurtdışı fuar sayısı	Toplam fuar katılımı içinde yurtdışı fuar katılım oranı (%)	2016 Yılı içinde Dernek - Birlik - TIM - Bakanlık ve benzeri organizatörler aracılığıyla katıldığı yurtdışı ticari heyet sayısı
İlk 500	532	1.053	66,44	142
İkinci 500	327	697	68,07	131

*Fuar katılımları ile ilgili bilgi veren firmalar dikkate alınmıştır.

İlk 1000 ihracatçı firmanın tanıtım ve pazarlama verileri

	Cironun ulusal tanıtıma ayrılma oranı (%)	Cironun uluslararası tanıtıma ayrılma oranı (%)
İlk 500	1,92	2,28
İkinci 500	2,47	3,74

*Tanıtım ve pazarlama verilerini paylaşan firmalar dikkate alınmıştır.

Karşılaştırmalı veriler

İlk 1000 ihracatçı firmanın bölgelere göre dağılımı (adet)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Marmara	657	654	632	610	601	614	595	586	591	593	586
Ege	142	126	130	129	136	118	123	138	137	138	156
Güneydoğu Anadolu	44	48	62	72	70	83	81	88	88	79	89
İç Anadolu	68	72	78	83	82	76	89	81	82	83	76
Akdeniz	56	60	59	72	70	69	66	71	63	73	65
Karadeniz	26	32	31	30	31	34	32	30	28	30	26
Doğu Anadolu	7	8	8	4	10	6	14	6	11	4	2

İlk 1000 ihracatçı firmanın kullandığı devlet teşvikleri

	İlk 500		İkinci 500	
	Adet	Toplam teşvik miktarı içindeki oranı (%)	Adet	Toplam teşvik miktarı içindeki oranı (%)
Tasarım	15	2,56	17	3,51
Teknoloji	9	1,54	9	1,86
Ar-Ge	89	15,19	40	8,25
İstihdam	126	21,50	98	20,21
Tanıtım	34	5,80	31	6,39
Fuar	162	27,65	155	31,96
Pazarlama	57	9,73	73	15,05
Diğer	94	16,04	62	12,78

*Devlet teşvikleri ile ilgili bilgi veren firmaların kullandıkları teşvik sayıları dikkate alınmıştır.

2017 Yılı ihracat artış / azalış öngörüsü ortalaması (%)

İlk 500	13,00
İkinci 500	6,00

*İhracat öngörüsü ile ilgili bilgi veren firmalar dikkate alınmıştır.

Yıl sonu dolar kuru ortalaması (TL)

İlk 500	3,84
İkinci 500	3,88

*İhracat öngörüsü ile ilgili bilgi veren firmalar dikkate alınmıştır.

Yıl sonu euro kuru ortalaması (TL)

İlk 500	4,09
İkinci 500	4,13

*Euro kuru ile ilgili tahminlerini paylaşan firmalar dikkate alınmıştır.

İlk 1000 ihracatçı firmanın illere göre dağılımı

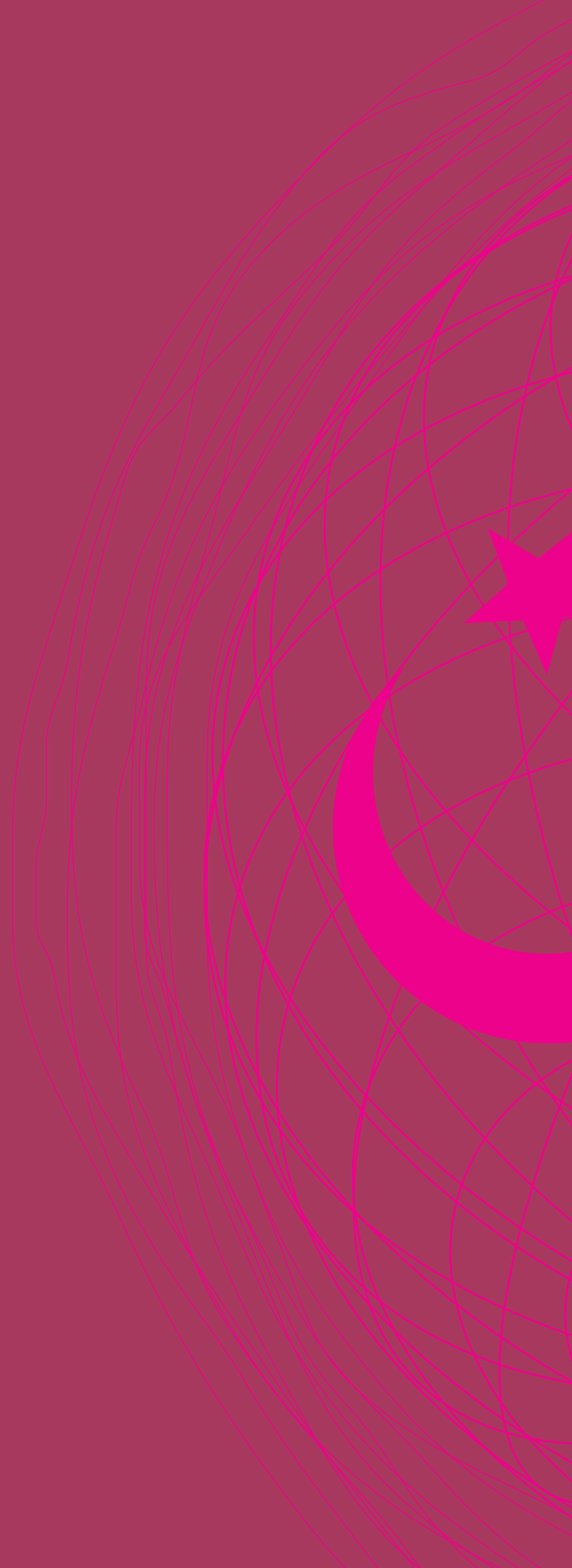
İl	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ADANA	13	15	15	15	17	17	22	22	21	22	21
ADİYAMAN	1	1							4	4	2
AFYON	2	1	2	3	4	3	3	4	2	2	
AKSARAY		1	1	1	1	2	1			1	1
AMASYA		1									
ANKARA	41	42	48	52	47	45	50	46	46	45	42
ANTALYA	5	9	7	7	9	10	8	9	6	10	5
ARTVIN		1	1	1	1		1		1		
AYDIN	7	8	8	10	7	6	8	8	7	7	8
BALIKESİR	4	4	4	5	5	7	6	6	5	5	6
BARTIN								1	1	1	1
BATMAN		1									
BİLECİK							1	1		1	1
BOLU					1	1	1	2	2	2	1
BURDUR	1	2	1	1	2	1	1	1	1	1	
BURSA	61	57	55	52	55	48	44	50	57	59	61
ÇANAKKALE		1	1				1				
ÇANKIRI								1			1
ÇORUM			1			1			2	1	1
DENİZLİ	34	29	28	22	27	23	24	24	25	21	27
DIYARBAKIR	1	1	1	1	2	1	1	2	3	1	
DÜZCE			1					1	1		
EDİRNE	1	1	2	2		1	1				
ELAZIĞ	1	1						2	1		1
ERZURUM			1								
ESKİŞEHİR	6	7	7	8	8	10	11	9	10	11	9
GAZİANTEP	34	33	48	49	52	63	71	67	64	62	73
GİRESUN	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3
HAKKARI	1	2	2	5	5	3	4	3	7	1	
HATAY	20	17	16	23	18	17	13	13	11	12	13
İĞDIR	1	1	1	1	1	1			1	1	
ISPARTA	1	1	2	1	2	2	2	2	1	1	1
İSTANBUL	546	535	503	492	484	475	464	453	445	439	434
İZMİR	75	63	65	67	66	66	61	70	67	77	81
KOCAELİ											1
KAHRAMANMARAŞ	4	6	5	8	6	8	8	10	7	9	9
KARABÜK	1		1	1	2	4	3	1	2	2	3
KARAMAN	3	3	4	4	4	3	5	5	4	5	4
KASTAMONU	2	1	1	1		1		1			
KAYSERİ	12	12	11	11	12	10	14	13	15	14	13
KIRKLARELİ			2	2	1	1	2	2	2	2	2
KİRŞEHİR	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
KOCAELİ	32	41	47	41	44	62	56	56	62	66	62
KONYA	4	5	5	6	6	4	6	6	4	5	3
KÜTAHYA	2	4	4	4	5	3	3	3	3	3	4
MALATYA	4	3	4	3	4	2			2	2	1
MANİSA	17	16	18	20	20	14	20	18	22	18	22
MARDİN	3	4	4	7	7	10	9	8	8	5	8
MERSİN	13	11	13	17	14	13	10	12	15	17	15
MUĞLA	4	4	5	3	3	3	4	3	4	4	6
MUŞ								1			
NEVŞEHİR						1					
NİĞDE	1	1	1								
ORDU	5	6	3	4	3	2	2	2	2	3	3
OSMANIYE					1	1	2	2	1	1	1
RİZE	1	1	2	3	2	2	2	2	2	1	1
SAKARYA	6	6	8	5	6	8	8	9	7	7	7
SAMSUN	4	5	5	6	5	7	8	7	4	6	3
SIVAS					2		1			1	2
SİRT											3
ŞANLIURFA		2	2	2	1			1	1	2	
ŞIRNAK	5	6	7	8	8	9	10	10	8	5	3
TEKİRDAĞ	7	9	9	11	12	12	10	13	15	16	15
TRABZON	9	11	10	9	11	11	10	9	9	10	8
UŞAK								2	2	1	2
VAN		1									
YALOVA							2	2	3	3	3
ZONGULDAK	2	4	4	3	3	3	3	2	2	2	2

Karşılaştırmalı veriler

İlk 1000 ihracatçı firmanın firma sayısına göre il dağılımı

	İL	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	İSTANBUL	546	535	503	492	484	475	464	453	445	439	434
2	İZMİR	75	63	65	67	66	66	61	70	67	77	81
3	GAZİANTEP	34	33	48	49	52	63	71	67	64	62	73
4	KOCAELİ	32	41	47	41	44	62	56	56	62	66	62
5	BURSA	61	57	55	52	55	48	44	50	57	59	61
6	ANKARA	41	42	48	52	47	45	50	46	46	45	42
7	DENİZLİ	34	29	28	22	27	23	24	24	25	21	27
8	MANİSA	17	16	18	20	20	14	20	18	22	18	22
9	ADANA	13	15	15	15	17	17	22	22	21	22	21
10	MERSİN	13	11	13	17	14	13	10	12	15	17	15
11	TEKİRDAĞ	7	9	9	11	12	12	10	13	15	16	15
12	HATAY	20	17	16	23	18	17	13	13	11	12	13
13	KAYSERİ	12	12	11	11	12	10	14	13	15	14	13
14	ESKİŞEHİR	6	7	7	8	8	10	11	9	10	11	9
15	KAHRAMANMARAŞ	4	6	5	8	6	8	8	10	7	9	9
16	AYDIN	7	8	8	10	7	6	8	8	7	7	8
17	MARDİN	3	4	4	7	7	10	9	8	8	5	8
18	TRABZON	9	11	10	9	11	11	10	9	9	10	8
19	SAKARYA	6	6	8	5	6	8	8	9	7	7	7
20	BALIKESİR	4	4	4	5	5	7	6	6	5	5	6
21	MUĞLA	4	4	5	3	3	3	4	3	4	4	6
22	ANTALYA	5	9	7	7	9	10	8	9	6	10	5
23	KARAMAN	3	3	4	4	4	3	5	5	4	5	4
24	KÜTAHYA	2	4	4	4	5	3	3	3	3	3	4
25	GİRESUN	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3
26	KARABÜK	1		1	1	2	4	3	1	2	2	3
27	KONYA	4	5	5	6	6	4	6	6	4	5	3
28	ORDU	5	6	3	4	3	2	2	2	2	3	3
29	SAMSUN	4	5	5	6	5	7	8	7	4	6	3
30	SİİRT											3
31	ŞIRNAK	5	6	7	8	8	9	10	10	8	5	3
32	YALOVA							2	2	3	3	3
33	ADIYAMAN	1	1							4	4	2
34	KIRKLARELİ			2	2	1	1	2	2	2	2	2
35	SİVAS					2		1			1	2
36	UŞAK								2	2	1	2
37	ZONGULDAK	2	4	4	3	3	3	3	2	2	2	2
38	AKSARAY		1	1	1	1	2	1			1	1
39	BARTIN								1	1	1	1
40	BİLECİK							1	1		1	1
41	BOLU					1	1	1	2	2	2	1
42	ÇANKIRI								1			1
43	ÇORUM			1			1			2	1	1
44	ELAZIĞ	1	1						2	1		1
45	İSPARTA	1	1	2	1	2	2	2	2	1	1	1
46	KOCAELİ											1
47	KIRŞEHİR	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
48	MALATYA	4	3	4	3	4	2			2	2	1
49	OSMANIYE					1	1	2	2	1	1	1
50	RİZE	1	1	2	3	2	2	2	2	2	1	1
51	AFYON	2	1	2	3	4	3	3	4	2	2	
52	AMASYA		1									
53	ARTVİN		1	1	1	1		1		1		
54	BATMAN		1									
55	BURDUR	1	2	1	1	2	1	1	1	1	1	
56	ÇANAKKALE		1	1				1				
57	DIYARBAKIR	1	1	1	1	2	1	1	2	3	1	
58	DÜZCE			1					1	1		
59	EDİRNE	1	1	2	2		1	1				
60	ERZURUM			1								
61	HAKKARİ	1	2	2	5	5	3	4	3	7	1	
62	İĞDIR	1	1	1	1	1	1			1	1	
63	KASTAMONU	2	1	1	1		1		1			
64	MUŞ								1			
65	NEVŞEHİR						1					
66	NİĞDE	1	1	1								
67	ŞANLIURFA		2	2	2	1			1	1	2	
68	VAN		1									

2016 YILI
TÜRKİYE'NİN
**ALFABETİK
SIRAYA GÖRE
İLK 500
İHRACATÇI
FİRMASI**

Alfabetik ilk 500 ihracatçı Firma

2016 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2016 (\$)
320	7	ABALIOĞLU YEM SOYA VE TEKS.SAN .A.Ş.	49.435.502,33
219	18	ABB ELEKTRİK SAN.A.Ş	66.012.883,48
148	12	ABB İHRACAT TİC.VE ELEKTRİK SAN.A.Ş.	87.813.335,74
491	45	ABDİ İBRAHİM İLAÇ SAN. VE TİC. A.Ş.	33.939.973,59
480	50	ACCELL DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ.	34.427.591,50
479	49	ADİENT TURKEY SEATING OTOMOTİV LTD. ŞTİ.	34.802.734,26
284	29	ADOPEN PLASTİK VE İNŞ.SAN.A.Ş.	54.777.725,03
244	4	AGROMEY GIDA VE YEM SAN.TİC.A. Ş.	61.187.153,83
185	5	AGT DIŞ TİCARET A.Ş.	72.699.727,16
181	14	AKDENİZ KİMYASAL ÜR.PAZ.İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	73.316.764,37
224	9	AKINAL SENTETİK TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	65.110.738,55
26	1	AK-PA TEKS.İHR.PAZ.A.Ş	343.052.465,18
265	21	AKSA JENERATÖR SANAYİ A.Ş.	57.426.665,04
450	67	ALD DIŞ TİCARET A.Ş.	37.409.921,89
223	5	ALLIANCE ONE TÜTÜN A.Ş.	65.130.732,56
373	71	ALMES İÇ VE DIŞ TİC.NAK.A.Ş.	43.260.768,77
167	7	ALP HAVACILIK SAN.TİC. A.Ş.	77.086.368,44
337	48	ALPER İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	46.740.073,82
290	37	ALPIN TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.LTD. ŞTİ	53.698.678,89
231	7	ALTEK DÖKÜM HADDE MAMÜLLERİ SAN.VE TİC.A.Ş	63.422.318,03
212	16	ALTINMARKA GIDA SAN.VE TİC.A.Ş	67.829.045,30
30	1	ALTUNKAYA İNŞ.NAK.GIDA TİC. A.Ş.	283.829.219,69
393	88	ALTUNSOY ULUSLARARASI NAK.İNŞ. İTH.İHR.TİC.LTD.ŞTİ.	41.526.960,58
276	34	ANADOLU ISUZU OTOM.SAN.VE TİC. A.Ş	56.065.952,72
361	8	ANATOLIA TAR.ÜR.SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.	44.387.755,88
277	21	ANI BİSKÜVİ GIDA SAN.TİC.A.Ş.	56.010.897,08
441	25	APEAS MÜHENDİSLİK İNŞ.TAAH.VE DIŞ TİC.AŞ.	38.038.696,54
351	51	APS GİYİM SAN.VE TİC.A.Ş.	45.258.781,31
125	6	ARBEL BAKLIYAT HUBUBAT SAN.TİC.A.Ş.	109.817.701,51
8	2	ARÇELİK A.Ş.	1.776.311.550,85
445	44	ARFESAN ARKAN FREN ELEMANLARI SAN.TİC.A.Ş.	37.850.130,33
448	23	ARMA FİLTRE SİSTEMLERİ SAN. VE TİC. A. Ş.	37.552.528,92
91	5	ARPAS İHRACAT İTHALAT VE PAZARLAMA A.Ş.	144.198.875,66
210	6	ARSLANTÜRK TARIM ÜRÜNLERİ SANAYİ İHRACAT VE İTHALAT A.Ş.	67.995.740,50
128	4	ASAŞ ALÜMİNYUM SAN. VE TİC. A. Ş.	104.486.135,89
108	5	ASELSAN ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	125.131.607,63
165	21	ASTER GLOBAL PAZ.VE DIŞ TİC.A.Ş.	77.350.376,43
489	82	ATLAS PORT DIŞ TİC.TURZ.TAŞM.LTD.ŞTİ.	34.062.617,22
159	14	ATOM KABLO SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	82.201.620,25
89	22	AUTOLİV CANKOR OTO.EMNİYET SİS SAN.VE TİC.A.Ş	145.908.126,57
236	18	AVES ENERJİ YAĞ GI.SAN.A.Ş.	62.911.491,51
153	1	AYDIN KURUYEMİŞ SANAYİ VE TİC. A.Ş.	85.279.415,30
194	30	AYDINLI HAZIR GİYİM SAN.VE TİC.A.Ş	70.231.439,00
262	48	AYGAZ A.Ş.	58.174.406,73
461	8	BADE DIŞ TİC. A.Ş.	36.321.657,80
247	18	BAK AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.	60.841.154,76
119	9	BALIKESİR ELEKTRO MEKANİK SAN. TESİSLERİ A.Ş.	112.148.829,27
64	3	BALSU GIDA SAN.VE TİC.A.Ş	175.593.115,60
172	2	BANVİT BANDIRMA VİTAMİNLİ YEM SAN. A. Ş.	75.664.756,60
46	3	BAŞAK METAL TİC.VE SAN.A.Ş.	216.973.296,57
336	37	BAŞHAN TARIMSAL ÜRN.PAZ.SAN. DIŞ TİC.A.Ş.	46.828.801,24
152	16	BAŞTUĞ METALURJİ SANAYİ A.Ş.	86.430.760,31
176	22	BAYKAN DIŞ TİC.A.Ş.	74.569.821,66
145	18	BAYKANLAR TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	92.324.027,02
383	33	BEKAERT KARTEPE ÇELİK KORD SAN. VE TİC. A.Ş.	42.326.468,44
319	37	BELTAN VİBRACOUSTİC TİTREŞİM ELEMANL.SAN.VE TİC.A.Ş.	49.542.612,56
66	2	BEŞLER MAKARNA UN İRMİK GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	172.993.919,06

2016 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2016 (\$)
288	45	BEYÇELİK GESTAMP KALIP VE OTO YAN SANAYİ PAZ. VE TİC. A.Ş.	53.924.057,83
215	27	BEYPA DIŞ TİC.VE TEKS.SAN.A.Ş.	67.195.478,92
256	20	BİFA BİSKÜVİ VE GIDA SAN.A.Ş.	59.205.109,78
399	38	BİLİM İLAÇ SAN. VE TİC. A.Ş.	41.222.006,69
418	64	BİLKONT DIŞ TİC.VE TEKS.SAN. A.Ş.	40.049.583,92
24	3	BİRGİ BİRLEŞİK GİYİM İHR.DIŞ TİC.A.Ş.	428.285.307,69
329	9	BMC OTOMOTİV SANAYİ VE TİC. A. Ş.	48.219.569,62
70	9	BORÇELİK ÇELİK SAN. TİC. A.Ş.	168.610.805,90
258	26	BORUSAN İSTİKBAL TİC. AŞ.	58.777.924,86
43	7	BORUSAN MANNESMANN BORU SAN.VE TİC.A.Ş.	232.161.128,20
112	5	BOSCH REXROTH OTOMASYON SAN.VE TİC.A.Ş.	118.304.628,52
9	6	BOSCH SAN.VE TİC.A.Ş.	1.066.709.448,27
33	1	BOSCH TERMOTEKNİK ISITMA VE KLİMA SAN.VE TİC.A. Ş.	281.131.900,86
304	12	BOSSA TİC.VE SAN.İŞL.T.A.Ş.	52.361.320,48
424	75	BOSTANCI KUYM.NAK.İNŞ.PET.GID. SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	39.739.507,07
143	4	BOYDAK DIŞ TİCARET A.Ş.	93.168.156,45
100	5	BOYTEKS TEKS.SAN.TİC.A.Ş.	133.475.702,13
69	14	BRİSA BRİDGESTONE SABANCI LASTİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	169.724.598,58
37	2	BRİTISH AMERİCAN TOBACCO TÜTÜN MAMÜLLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	246.925.340,25
14	3	BSH EV ALETLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	756.712.738,06
279	32	BVB TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	55.841.833,39
281	28	ÇAĞ ÇELİK DEMİR VE ÇELİK ENDÜSTRİ A.Ş.	55.044.520,04
261	10	ÇALIK DENİM TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	58.199.275,54
92	4	CANDY HOOVER EUROASİA EV GEREÇLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	143.703.868,02
131	5	ÇAYELİ BAKIR İŞLETMELERİ A.Ş.	103.106.886,73
417	11	CEHA BÜRO MOBİLYALARI A.Ş.	40.170.788,18
396	73	ÇELİKEL ALÜMİNYUM DÖKÜM İMALAT SAN. VE TİC. A. Ş.	41.374.797,66
179	2	CEMRE MARİN ENDÜSTRİ A.Ş.	73.738.458,95
416	37	ÇEMTAŞ ÇELİK MAKİNA SAN.VE TİC.A.Ş.	40.186.650,70
442	59	CENGİZ MAKİNA SAN. VE TİC. A.Ş.	37.979.163,03
377	66	CESUR AMBALAJ SAN.VE TİC.A.Ş.	43.146.249,83
292	6	ÇİMKO ÇİMENTO VE BETON SANAYİ TİC.A.Ş.	53.417.712,90
139	2	ÇİMSA ÇİMENTO SAN.TİC.A.Ş.	94.946.456,29
380	39	ÇİMTAŞ ÇELİK İMALAT MONTAJ VE TESİSAT A. Ş.	42.571.426,90
53	5	CİNER İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	194.183.943,81
444	13	ÇİNKOM METAL VE MAD.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	37.897.555,44
382	24	CMK KABLO ELEKT.SAN. İÇ VE DIŞ LTD.ŞTİ.	42.490.998,45
73	16	CMS JANT VE MAKİNA SANAYİ A.Ş.	162.196.701,52
21	3	ÇOLAKOĞLU DIŞ TİC.A.Ş.	461.777.946,93
65	19	COMPONENTA DOKUMCULUK TİC.SAN. A.Ş.	173.248.321,51
299	26	CONTİTECH LASTİK SAN. VE TİC. A.Ş.	52.991.812,16
372	35	CO-RE-NA ECZA DEPOSU DIŞ. TİC. A.Ş.	43.528.386,87
456	9	COŞKUNÖZ ISI SİSTEMLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	36.970.996,02
477	55	CPS PRESSFORM SAN.VE TİC.A.Ş.	34.921.864,03
83	9	CROSS TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	153.152.449,42
171	3	DAİKİN ISITMA VE SOĞUTMA SİSTEMLERİ SAN. TİC. A.Ş.	76.209.781,76
220	41	DANIŞ GİYİM DIŞ TİC.VE SAN.LTD.ŞTİ.	65.469.591,51
267	47	DEFACTO PERAKENDE TİC.A.Ş.	57.281.300,68
280	9	DEKANYA OTOMOTİV SAN. TİC. A.Ş.	55.169.476,45
134	28	DELPHİ AUTOMOTİVE SYSTEMS LTD.ŞTİ.	97.823.096,73
170	14	DİA BAKLIYAT ANONİM ŞİRKETİ	76.827.819,58
385	35	DİCLE GIDA VE TARIM ÜR.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	42.137.882,62
22	4	DİLER DIŞ TİCARET A.Ş.	444.412.259,48
154	2	DOST KARDEŞLER TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	85.052.833,43
178	56	DSD DERİ SANAYİCİLERİ DIŞ TİC. A.Ş.	74.428.686,16
79	11	DTS DENİZLİ TEKSTİL DIŞ TİC.AŞ	155.806.293,94
391	11	DÜNYA TAŞ İTHALAT İHRACAT MADENCİLİK TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	41.760.469,93

Alfabetik ilk 500 ihracatçı Firma

2016 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2016 (\$)
114	4	DURAK FINDIK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	114.724.090,83
168	6	DURAMELT KUYUMCULUK VE KIYMETLİ MADENLER GIDA SAN. TİC.A.Ş	77.039.948,27
245	27	DURMAZ LOJİSTİK İTH. VE İHR. LTD.ŞTİ.	61.003.172,14
146	3	DURMAZLAR MAKİNA SAN.VE TİC.A.Ş.	89.881.052,88
490	42	DURUM GIDA SAN.TİC.A.Ş.	33.965.828,08
402	27	E.G.O. ELEKTRİKLİ ALETLER SANAYİ A.Ş.	40.925.357,01
346	50	EDA DIŞ TİC.VE TEKS.PAZ.A.Ş	45.738.951,87
451	68	EDT HAZIR GİYİM PAZARLAMA VE İTHALAT İHRACAT LTD.ŞTİ.	37.359.612,77
286	36	EFES TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	54.304.394,41
497	44	EGE KİMYA SAN. VE TİC.A.Ş.	33.731.355,70
263	8	EKİN MADEN TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	58.041.303,76
161	6	ELEKS DIŞ TİCARET A.Ş.	79.680.473,45
395	32	ELİTA GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	41.397.854,29
347	30	EMRE METAL DIŞ TİC.LTD. ŞTİ.	45.680.417,34
203	22	ENPAY ENDÜSTRİYEL PAZARLAMA VE YATIRIM A.Ş.	69.127.388,24
412	58	ERAK TEKSTİL ÜRÜNLERİ DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	40.282.956,59
384	40	ERCIYAS ÇELİK BORU SANAYİ A.Ş	42.290.073,15
437	36	ERDEMİR ÇELİK SERVİS MERKEZİ SAN.VE TİC.A.Ş.	38.551.112,00
96	11	EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI. TİC. A.Ş.	137.353.966,89
317	24	ERİŞLER GIDA SANAYİ VE TİC.A.Ş.	50.152.587,99
338	31	ERKUL KOZMETİK SAN.VE TİC.A.Ş.	46.614.947,65
414	61	ERKUNT SANAYİ A. Ş.	40.191.428,25
259	6	ERMAKSAN MAKİNA SAN.VE TİC. A.Ş.	58.723.982,04
188	20	EROL DIŞ TİC.LTD.ŞTİ	71.797.965,76
97	14	ERPA HAZIR GİYİM İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	136.398.128,45
193	6	ETİ ELEKTROMETALURJİ A.Ş.	70.622.050,30
15	1	ETİ MADEN İŞLETMELERİ GEN.MÜD.	677.336.161,28
285	95	ETSUN ENTEGRE TAR.ÜR.SAN. VE TİC.A.Ş.	54.538.563,29
446	24	EYMES TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	37.795.246,76
305	36	FARBA OTOMOTİV AYDINLATMA VE PLASTİK FAB.A.Ş.	52.347.227,47
58	13	FEDERAL MOGUL DIŞ TİC.A.Ş.	186.603.495,14
13	1	FERRERO FINDIK İTHALAT İHRACAT VE TİCARET A.Ş.	805.076.896,80
447	46	FERRO DÖKÜM SANAYİ VE DIŞ TİCARET A.Ş.	37.649.828,98
422	59	FG KONFEKSİYON TEKSTİL SAN.DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	39.812.735,03
375	39	FİLPA AMBALAJ VE DIŞ TİC.A.Ş.	43.194.237,08
401	26	FLOKSER TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş	41.006.056,96
101	4	FNSS DIŞ TİCARET A.Ş.	132.590.535,11
1	1	FORD OTOMOTİV SAN. A.Ş.	3.958.488.127,07
129	15	FORE ULUSLARARASI PAZ.VE TİC.A.Ş.	104.227.193,27
186	34	GAMATEKS TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş	72.573.832,87
462	173	GENTAŞ İÇ VE DIŞ TİC.NAK.TAŞ. LTD.ŞTİ.	36.267.147,13
333	46	GES TEKSTİL DIŞ TİC.VE SAN.AŞ.	47.660.648,22
322	45	GLOBAL SOURCİNG DIŞ TİC.A.Ş.	49.364.740,51
482	3	GÖKNUR GIDA MADDELERİ ENERJİ İMALAT İTH.İHR.TİC.VE SAN. A.Ş.	34.377.215,99
36	8	GOODYEAR LASTİKLERİ T.A.Ş.	247.856.730,53
463	22	GÖZEK TEKS.İTH.İHR.SAN.TİC.A.Ş.	36.256.435,71
326	38	GRAMMER KOLTUK SIST.SAN.VE TİC.A.Ş	48.489.823,84
350	8	GRANİSER İÇ VE DIŞ TİCARET A.Ş	45.271.937,40
164	23	GREIF EPS TURKEY AMBALAJ.SAN.VE TİC.A.Ş	77.912.118,49
51	5	GRID SOLUTIONS ENERJİ ENDÜSTRİSİ A.Ş.	197.661.261,27
331	42	GRUP İMPEKS METAL SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	47.826.491,09
75	4	GÜLSAN SENTETİK DOKUMA SAN.VE TİC.A.Ş.	160.716.413,40
243	5	GÜMÜŞDOĞA SU ÜRÜN.ÜRETİM İHR.VE İTH.AŞ	61.324.627,18
435	38	GÜNEY ÇELİK HASIR VE DEMİR MAM.SAN.TİC.A.Ş.	38.616.781,66
294	8	GÜRSOY TARIMSAL ÜRÜNLER GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş	53.379.248,29
274	18	GÜRTEKS PAZARLAMA A.Ş.	56.366.663,18
12	1	HABAŞ SİNAİ VE TİBBİ GAZLAR İSTİHSAL ENDÜSTRİSİ A.Ş.	900.283.104,63
197	15	HARİBO ŞEKER.SAN.VE TİC.LTD. ŞTİ.	69.832.415,33

2016 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2016 (\$)
467	41	HATBORU SAN.TİC.A.Ş.	36.043.587,79
85	26	HEMA EXİM TİCARET A.Ş.	151.615.465,71
432	10	HEPER METAL DÖKÜM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	38.874.491,11
135	13	HES HACILAR ELEKTRİK SAN.TİC.A.Ş.	96.675.036,38
255	7	HİDROMEK HİDROLİK VE MEKANİK İML.SAN.VE TİC.A.Ş.	59.236.607,50
308	35	HONDA TÜRKİYE A.Ş.	51.397.435,87
469	96	HTL FASHİON HAZIR GIYİM SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	35.771.349,19
17	2	İÇDAŞ ÇELİK ENERJİ TERSANE VE ULAŞIM SANAYİ A.Ş.	595.477.580,58
87	13	İLERİ GIYİM SAN VE DİŞ TİC.AŞ.	147.867.520,47
328	39	İNÇİ GS YUASA AKÜ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	48.260.887,05
34	4	İNDESİT COMPANY BEYAZ EŞYA PAZ A.Ş.	252.760.533,62
115	5	İNTERSWEET DİŞ TİC.A.Ş.	113.884.800,38
400	17	İSFA METAL TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	41.096.616,06
354	10	İŞİK AHŞAP PROFİL LOJİSTİK SAN VE TİC.A.Ş.	44.906.799,19
196	5	İŞİK TARIM ÜRN.SAN.VE TİC.A.Ş.	69.901.309,21
29	6	İSKENDERUN DEMİR VE ÇELİK A.Ş.	287.875.433,54
138	6	İŞKUR İPLİK KUMAŞ MENS.TİC.SAN.A.Ş.	95.447.175,44
72	3	İSTANBUL ALTIN RAFİNERİSİ A.Ş.	166.696.870,03
47	1	İSTANBUL ALTINONS KUYUMCULUK VE GIDA SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	213.236.340,05
468	39	İSTANBUL DOSU MAYA LTD.ŞTİ	35.967.284,19
49	1	İSTANBUL GIDA DİŞ TİC.A.Ş.	209.499.052,65
62	8	İZMİR DEMİR ÇELİK SANAYİ A.Ş.	178.674.567,81
486	53	JANTSA JANT SANAYİ VE TİC.A.Ş.	34.182.976,51
287	37	JOTUN BOYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	54.199.519,62
105	3	JTI TÜTÜN ÜRÜNLERİ SANAYİ A.Ş.	128.177.352,54
419	10	K.F.C.GIDA TEKSTİL SANAYİ İTHALAT İHRACAT YATIRIM A.Ş.	39.983.424,76
356	29	KADOOĞLU YAĞ SAN.VE TİC.A.Ş.	44.859.946,87
443	10	KALE KİLİT VE KALIP SAN.AŞ.	37.956.748,24
264	7	KALTUN MADENCİLİK SANAYİ NAKLİYE VE AKARYAKIT TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	57.868.165,14
156	17	KAPTAN DEMİR ÇELİK END.TİC.A.Ş.	84.231.193,69
144	15	KAPTAN METAL DİŞ TİCARET VE NAKLİYAT A.Ş.	92.838.021,93
158	52	KARBEL TEKSTİL DİŞ TİCARET A.Ş.	83.055.626,19
140	14	KARDEMİR DİŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	94.712.214,45
184	3	KARTAL HALI TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	72.763.392,65
398	21	KASAR VE DUAL TEKS.SAN.A.Ş.	41.230.274,67
149	3	KASTAMONU ENTEGRE AĞAÇ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	87.306.170,48
56	2	KAYAR KUYUMCULUK VE DİŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	191.861.472,03
379	31	KENT GIDA MAD.SAN.VE TİC.A.Ş.	42.583.131,78
4	1	KİBAR DİŞ TİC.A.Ş.	2.457.807.149,52
454	14	KINAN DİŞ TİCARET LTD.ŞTİ.	37.106.924,05
102	8	KİPAŞ PAZARLAMA VE TİC.A.Ş.	130.030.653,68
460	15	KIRPART OTOMOTİV PARÇALARI SAN. VE TİC. A. Ş.	36.684.134,63
389	20	KIVANÇ TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	41.835.452,92
94	1	KLC GIDA ÜRÜNLERİ İTH.İHR.VE TİC.A.Ş.	141.874.395,70
334	8	KLİMASAN KLİMA SAN. VE TİC. A.Ş.	47.526.869,22
113	12	KOCAER HADDECİLİK SAN.VE TİC. A.Ş.	117.799.992,84
103	8	KÖKSAN PET VE PLASTİK AMB.SAN.TİC.A.Ş.	128.553.824,28
481	9	KOPUZMAR SU ÜRÜNLERİ SAN.VE DİŞ TİC.A.Ş.	34.388.039,44
54	2	KORDSA GLOBAL ENDÜST.İPLİK VE KORD BEZİ SAN.VE TİC.A.Ş.	193.539.349,48
80	6	KOROZO DİŞ TİC. A.Ş.	155.618.676,78
349	33	KOSAN KOZMETİK PAZARLAMA VE TİCARET A.Ş.	45.387.631,10
122	16	KOTON MAĞAZACILIK TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	111.206.240,32
160	13	KÜÇÜKBAY YAĞ VE DETERJAN SANAYİ A.Ş.	82.031.183,97
421	48	KÜÇÜKÇALIK TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	39.841.216,06
455	81	KÜÇÜKER TEKS.DİŞ TİC.AŞ.	37.105.472,26
278	16	KÜMAŞ MANYEZİT SANAYİ A.Ş.	55.887.083,66
478	12	KURTOĞLU BAKIR KURŞUN SANAYİ A.Ş.	34.825.518,15
386	11	KÜTAŞ TARIM ÜRÜNLERİ DİŞ TİC. VE SAN.A.Ş.	42.132.845,19

Alfabetik ilk 500 ihracatçı Firma

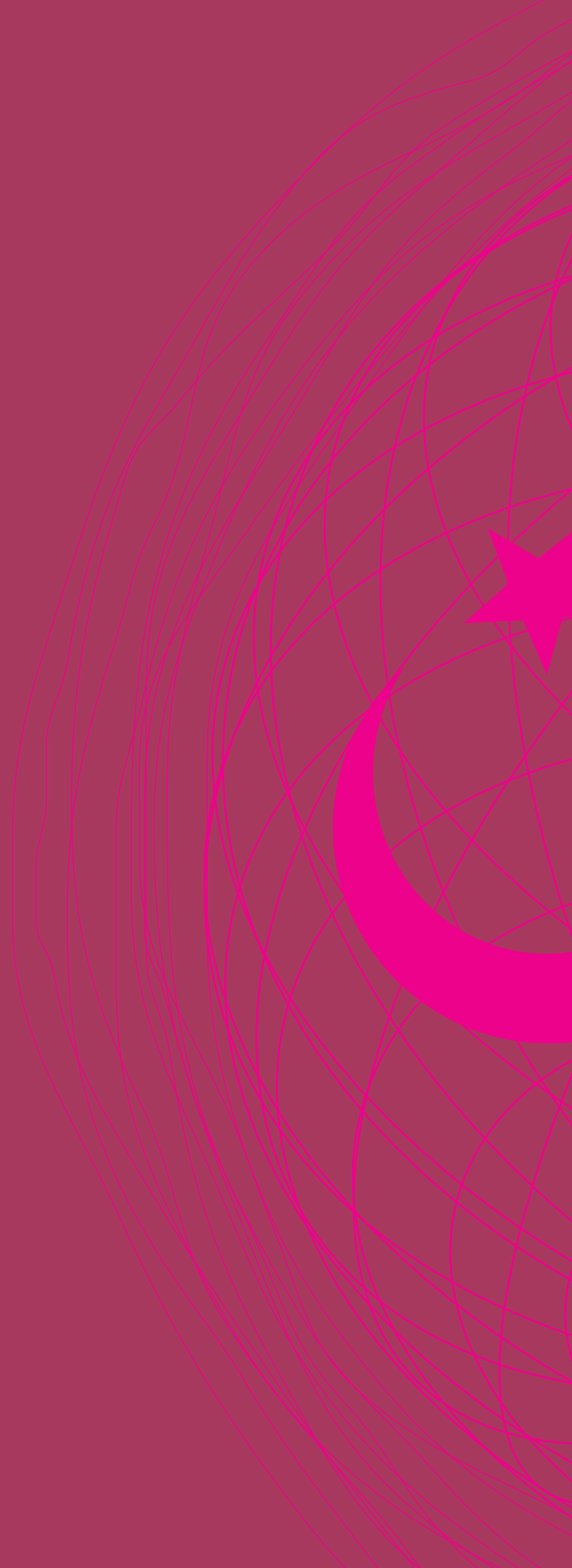
2016 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2016 (\$)
310	22	LESAFFRE TURQUIE MAYACILIK ÜR.TİC. A.Ş	51.282.318,06
147	24	LİM OTOMOTİV TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	89.331.492,71
191	9	MAGNESİT ANONİM ŞİRKETİ	71.560.255,53
343	64	MAKBAŞ ALÜMİNYUM PROFİL İNŞAAT SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	46.306.217,28
118	3	MAKİNA VE KİMYA ENDÜSTRİSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	112.911.263,28
44	10	MAN TÜRKİYE A.Ş.	225.080.944,50
251	7	MARMARA PAM.MENS.SAN.TİC.VE ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş	59.851.964,16
367	17	MATESA TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	43.821.445,85
55	12	MAXION İNCİ JANT SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	192.406.345,52
235	30	MAXION JANTAŞ JANT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	62.974.194,14
205	4	MEDCEM GLOBAL PAZARLAMA A. Ş.	68.627.146,08
209	5	MEGA METAL SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	68.071.475,59
302	26	MEMİŞOĞLU TARIM ÜRN.TİC.LTD.ŞTİ.	52.404.415,02
370	4	MENAS MERSİN ZİRAİ ÜRÜNLER İŞL.İHR.SAN.TİC.A.Ş.	43.679.353,93
71	8	MENDERES TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	168.379.352,70
11	7	MERCEDES-BENZ TÜRK A.Ş.	965.300.073,37
362	6	MERİDOS HALI SAN.VE TİC.A.Ş.	44.301.945,78
204	21	MERTAŞ TUR.-DENİZC.NAKL.VE TİC.A.Ş.	68.665.148,32
123	13	MESCİER DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	110.029.322,97
470	42	METAL MARKET DIŞ TİC.A.Ş.	35.596.260,32
429	2	MEY İÇKİ SAN. VE TİC. A.Ş.	38.940.971,81
413	62	MİKROPOR MAKİNA SAN. VE TİC. A. Ş.	40.280.421,06
229	29	MİLTEKS SPOR GIYIM TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	63.661.531,77
298	10	MİORO HEDİYELİK EŞYA SAN.VE TİC.A.Ş.	53.052.912,12
242	25	MİTAŞ ENERJİ VE MADENİ İNŞAAT İŞLERİ TÜRK A.Ş.	61.543.949,68
371	32	MMK METALURJİ SAN.TİC.VE LİMAN İŞLETMELİĞİ A.Ş.	43.537.823,06
449	12	MONDİ KALE NOBEL AMBALAJ SAN.VE TİC. A.Ş.	37.426.089,84
150	12	MUTLU MAKARNACILIK SAN.TİC.A.Ş.	87.141.279,86
240	19	NADİR YAĞ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	61.910.997,15
233	41	NAKSAN DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	63.372.280,09
452	40	NAWRAS TARIM ÜRN.GID.NAK.İNŞ.İTH.İHR.SAN.LTD.ŞTİ.	37.356.718,56
301	42	NAZ DIŞ TİC.A.Ş.	52.682.480,18
327	43	NEMAK İZMİR DÖKÜM SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	48.316.228,35
142	11	NEXANS TÜRKİYE END.VE TİC.A.Ş.	93.214.452,60
315	19	NİTTO BENTO BANTÇILIK SAN.VE TİC.A.Ş.	50.526.587,68
364	34	NOBEL İLAÇ SANAYİİ VE TİC.A.Ş.	44.269.400,87
239	24	NOKSEL ÇELİK BORU SANAYİ A.Ş.	61.920.600,96
453	8	NOORDZEE DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	37.178.987,55
183	22	NORM CİVATA SAN.VE TİC.A.Ş.	72.782.535,69
293	38	NSN TEKSTİL SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	53.413.173,67
496	9	NUH ÇİMENTO SANAYİİ A.Ş.	33.769.620,10
324	27	NUR GIDA PETR.ÜRN.ULUS.NAK.MAD TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	48.828.036,43
133	9	OBA FOOD GIDA SAN.TİC.A.Ş.	98.766.681,30
222	6	ONTEX TÜKETİM ÜRÜN SAN.VE TİC.A.Ş.	65.306.477,19
174	12	ORGANİK KİMYA SAN.VE TİC.A.Ş.	75.195.473,36
166	7	ORTA ANADOLU TİC.VE SAN.İŞL.T.A.Ş.	77.094.377,14
127	2	ORTADOĞU RULMAN SAN.TİC.A.Ş.	106.541.477,51
388	6	OSMAN AKÇA TARIM ÜRÜN.İTH. İHR.SAN.VE TİC.A.Ş.	41.947.444,89
3	3	OYAK-RENAULT OTOMOBİL FAB.A.Ş.	2.834.461.583,67
476	74	ÖZ TEKSTİL SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	34.926.837,05
195	24	ÖZAK TEKS.KONF.SAN.VE TİC.A.Ş.	70.224.633,94
426	65	OZANTEKS TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	39.268.180,20
433	12	ÖZDOĞU İNŞAAT VE TİC.LTD.ŞTİ.	38.803.351,25
355	8	ÖZ-EGE TÜTÜN SAN.TİC.A.Ş.	44.895.471,15
130	5	ÖZGÜN GIDA SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	103.747.049,91
199	2	ÖZGÜR TARIM ÜRÜNLERİ İNŞAAT SAN. VE TİC. A. Ş.	69.449.751,48
192	19	ÖZKAN DEMİR ÇELİK SANAYİİ A.Ş.	70.816.617,85
363	34	ÖZTIRYAKİLER MADENİ EŞYA SAN. VE TİC. A.Ş.	44.269.797,40

2016 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2016 (\$)
344	3	PAGYSA PAMUK GIDA YERLİ ÜRN.TİC.SAN.A.Ş.	46.154.857,13
483	41	PAM YAĞ GID.VE KİMYA SAN.TİC. LTD.ŞTİ.	34.373.175,62
163	16	PAMUKKALE KABLO SAN. TİC. A.Ş.	77.944.850,85
332	69	PARSAN MAKİNA PARÇALARI SAN. A.Ş.	47.811.123,79
77	3	PERFETTİ VAN MELLE GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	156.284.939,58
18	2	PERGAMON STATUS DIŞ TİC.A.Ş.	573.253.541,11
23	3	PETKİM PETROKİMYA HOLDİNG A.Ş.	438.411.497,30
88	17	PETLAS LASTİK SAN.TİC.A.Ş.	146.292.216,01
38	1	PHILSA PHILIP MORRIS SABANCI SİGARA VE TÜTÜN SAN.TİC.A.Ş.	245.144.808,31
95	18	PIRELLİ OTOMOBİL LASTİKLERİ A.Ş.	140.768.553,29
253	21	POLİBAK PLASTİK FİLM SAN. VE TİC. A.Ş.	59.562.801,06
67	29	POLİMEKS İNŞAAT TAAHHÜT VE SAN TİC.A.Ş.	172.910.309,33
59	4	POLİMER KAUÇUK SAN.VE PAZ.A.Ş.	186.539.666,28
403	11	POYRAZ POYRAZ FİNDİK ENTEGRE SAN.VE TİC.A.Ş.	40.916.107,48
52	2	PROGIDA TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	197.657.916,98
98	29	RAM DIŞ TİCARET A.Ş.	134.562.101,20
316	28	RAVAGO PETROKİMYA SATIŞ VE PAZARLAMA A.Ş.	50.268.556,76
218	28	REAL İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	66.238.180,20
464	72	REHA TEKSTİL DIŞ TİC.VE SAN.A.Ş.	36.240.326,08
246	9	RE-MA METAL TEKSTİL İNŞ.GIDA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	60.850.952,28
187	7	RİGAKU KUYUMCULUK GIDA İNŞ. TEKSTİL SAN. VE TİC.A.Ş.	72.378.331,89
221	8	ROKETSAN ROKET SAN. VE TİC.A.Ş.	65.321.400,57
266	23	ROMA PLASTİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	57.397.879,04
357	10	RÜYA İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	44.857.093,49
175	27	S.S.P OTOMOTİV SANAYİ VE DIŞ TİC.A.Ş.	74.770.014,80
352	9	SABIRLAR FİNDİK İHR. LTD.ŞTİ.	45.226.877,14
241	47	SAMPA OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	61.875.899,09
404	39	SANDOZ GRUB SAĞ.ÜR.İLAÇ.SAN.VE TİC.A.Ş.	40.779.538,63
257	22	SANDOZ İLAÇ SAN.VE TİC.A.Ş.	58.910.780,75
35	3	SANKO DIŞ TİC.A.Ş.	250.436.897,93
438	11	SANKO TEKS.İŞLETMELERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	38.494.055,80
213	3	SANMAR DENİZCİLİK MAKİNA VE TİC.A.Ş.	67.803.179,97
252	20	SAPRO TEMİZLİK ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	59.785.784,40
306	13	SARAY DÖKÜM VE MADENİ AKSAM SANAYİ TURİZM A.Ş.	52.120.348,39
318	8	SARBAK METAL TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	49.553.472,52
28	2	SARKUYSAN ELEKTROLİTİK BAKIR SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	303.063.881,53
198	29	SARTEN AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.	69.708.842,55
84	10	SASA DIŞ TİC.A.Ş.	151.987.534,54
141	10	SCHNEIDER ENERJİ END. SAN. VE TİC.A.Ş.	94.619.562,87
335	5	SEFİNE DENİZCİLİK TERSANECİLİK TURİZM SAN. VE TİC. A.Ş.	47.201.089,90
314	44	SELÇUK İPLİK SAN.VE TİC. A.Ş.	50.625.532,05
93	8	SEVAL İHRACAT İTHALAT VE PAZARLAMA TİC.LTD.ŞTİ.	142.395.594,76
472	13	SİLVERLINE EV GEREÇLERİ SATIŞ VE PAZARLAMA A.Ş.	35.319.665,61
376	30	ŞİMŞEK BİSKÜVİ VE GIDA SAN.A.Ş.	43.175.493,76
495	54	SİO AUTOMOTİVE PAZARLAMA VE TİCARET A.Ş.	33.799.585,26
16	1	ŞİŞECAM DIŞ TİC.A.Ş.	666.537.876,40
487	73	SLN TEKSTİL VE MODA SAN.TİC.A.Ş.	34.173.455,11
116	4	ŞÖLEN ÇİKOLATA GIDA SAN.VE TİC. A.Ş.	113.515.087,91
272	8	SÖZER KUYUMCULUK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	56.782.134,74
189	15	STANDARD PROFİL EGE OTOMOTİV SAN.VE TİC.A.Ş.	71.571.839,53
169	11	STANDARD PROFİL OTOMOTİV SAN. VE TİC.A.Ş.	77.031.426,06
465	18	STARWOOD ORMAN ÜRÜNLERİ SAN.A.Ş.	36.206.376,05
428	62	SUFİ ÇORAP VE TEKS.ÜRÜNLERİ SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ	39.134.949,84
173	39	SUMMA TURİZM YATIRIMCILIK A.Ş.	75.227.804,47
291	7	SUNEL TİCARET TÜRK A.Ş.	53.505.531,11
471	28	SURTEL AMBALAJ DAĞIT.SAN.VE TİC.A.Ş.	35.539.616,87
120	4	T.T.L. TÜTÜN SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.	111.868.547,26
40	6	TAHA KARGO DIŞ TİCARET A.Ş.	239.519.635,99

Alfabetik ilk 500 ihracatçı Firma

2016 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2016 (\$)
31	4	TAHA PAZ VE MAĞAZACILIK A.Ş.	282.791.134,69
427	61	TANDEM İHRACAT A.Ş.	39.188.607,41
409	34	TATMETAL DEMİR ÇELİK İÇ VE DIŞ .TIC.LTD.ŞTİ.	40.371.191,24
415	34	TAYAŞ GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	40.187.452,89
155	19	TAYPA TEKS.GİY.SAN.VE TİC.A.Ş	84.316.453,79
260	2	TEK ASYA TARIM ÜRÜNLERİ TİC.LTD ŞTİ	58.217.114,22
214	6	TEKNİK ALÜMİNYUM SANAYİ A.Ş.	67.301.535,91
365	41	TEKNİK MALZ.TİC.VE SAN.A.Ş	44.242.400,14
406	25	TEKSAN JENERATÖR-ELEKTRİK SANAYİ VE TİCARET .A.Ş.	40.642.737,95
269	11	TEKSİS TEKSTİL ÜRÜNLERİ PAZARLAMA A. Ş.	56.909.298,78
104	20	TEMSA GLOBAL SAN.TİC.A.Ş.	128.506.863,26
200	4	TERMO TEKNİK TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	69.366.288,23
48	1	TERSAN TERSANECİLİK SAN.VE TİC.A.Ş	209.613.631,31
10	1	TGS DIŞ TİC. A.Ş.	1.013.730.948,98
111	21	TIRSAN TREYLER SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	120.907.519,98
132	10	TİRYAKİ AGRO GIDA SAN.TİC.A.Ş.	102.266.480,15
2	2	TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FAB. A.Ş.	3.189.938.360,32
475	43	TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	35.070.139,15
339	7	TORUN BAKIR ALAŞIMLARI METAL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	46.578.625,16
90	10	TOSÇELİK PROFİL VE SAC END.A.Ş.	144.966.678,76
45	11	TOYOTA MOTOR EUROPE ADAPAZARI ŞUBESİ	220.085.790,60
7	5	TOYOTA OTOMOTİV SAN. TÜRKİYE A.Ş.	1.803.921.945,99
124	25	TP ENDÜSTRİYEL VE TİCARİ LASTİKLERİ ANONİM ŞİRKETİ	110.017.010,58
378	4	TUĞRUL TARIM VE PETROL ÜR.TİC. VE SAN.A.Ş.	42.795.586,41
225	5	TÜRK DEMİR DÖKÜM FABRİKALARI A.Ş.	64.288.302,85
238	19	TÜRK PRYSMIAN KABLO VE SİSTEMLERİ A.Ş.	61.994.728,94
27	1	TÜRK TRAKTÖR VE ZİRAAT MAK.A.Ş.	333.882.678,26
5	1	TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A. Ş.	2.100.413.091,47
109	17	TÜRKMEN GRUP İTH. İHR. DIŞ TİC. A.Ş.	123.736.433,76
41	2	TUSAŞ MOTOR SANAYİ A.Ş.	237.097.766,20
20	1	TUSAŞ TÜRK HAVACILIK VE UZAY SAN.A.Ş.	477.593.581,46
387	5	UÇAK KARDEŞLER GIDA SERACILIK ULUS. NAK. PLAS. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	42.106.967,07
407	33	ULUSOY UN SANAYİ VE TİC.A.Ş.	40.519.152,96
268	23	UNAT YAĞ GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	57.034.792,82
57	7	ÜNİTEKS TEKSTİL GIDA MOTORLU ARAÇLAR SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	188.456.570,90
323	16	ÜNVER TEKSTİL KONF.İML.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	48.869.373,44
408	57	UOB MODA TEKSTİL DIŞ TİC.A.Ş.	40.389.864,92
270	35	USM LOJİSTİK TEKS.GIDA İNŞ.SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	56.830.951,28
63	15	VALEO OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	175.977.747,33
423	26	VATAN KABLO METAL ENDÜSTİ VE TİC. A.Ş.	39.739.824,79
394	36	VATAN PLASTİK SAN.VE TİC.A.Ş	41.414.832,06
431	63	VENÜS GİYİM SAN.VE TİC.A.Ş.	38.905.090,26
368	55	VERİTAS TEKSTİL KONFEKSİYON PAZARLAMA SANAYİ TİCARET A.Ş.	43.764.936,92
6	1	VESTEL TİCARET A.Ş.	2.004.029.094,38
106	18	YAPI MERKEZİ İNŞ.VE SAN.A.Ş.	126.758.289,82
420	48	YARIŞ KABİN SAN.VE TİC.A.Ş.	39.906.527,56
137	3	YAŞAR DIŞ TİC.A.Ş	96.012.414,74
254	7	YAVUZ GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	59.552.391,34
473	52	YAZAKI WİRING TECHNOLOGİES TÜRKİYE ELEK.SIS.SAN.TİC.LTD.Ş	35.264.602,63
78	12	YEŞİM SATIŞ MAĞAZALARI VE TEKSTİL FAB.A.Ş.	155.930.827,78
230	31	YİĞİT AKÜ MALZEMELERİ NAK.TUR.İNŞ.SAN.VE TİC.A.Ş.	63.644.370,26
321	9	YILDIZ ENTEGRE AĞAÇ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	49.433.646,04
68	3	YILKROM MADEN VE ENERJİ YAT. TİC.SAN.A.Ş.	172.277.495,73
207	33	YİLTEKS İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	68.271.077,48
190	25	YONCA GIDA SAN.İŞL.İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	71.564.621,88
25	5	YÜCEL BORU İHR.İTH.VE PAZ.A.Ş.	410.540.168,66
234	23	YÜKSEL DIŞ TİC.İNŞ.SAN.LTD.ŞTİ.	63.140.363,62
50	10	ZORLU DIŞ TİC.A.Ş	198.495.485,14

2016 YILI
TÜRKİYE'NİN
**ALFABETİK
SIRAYA GÖRE
İKİNCİ 500
İHRACATÇI
FİRMASI**

Alfabetik ikinci 500 ihracatçı Firma

2016 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2016 (\$)
682	54	ACARSAN MAKARNA UN GI.İNŞ.SAN.TİC.A.Ş.	25.611.158,54
851	145	AKADEMİ TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	20.767.167,46
629	101	AKARTEKS TEKS.ÜRÜNL.SAN.PAZ. VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	27.152.125,89
620	7	AKAŞ TARIM ÜRN.İNŞ.AHŞ.PLAS.AMB.SAN.TİC.A.Ş.	27.653.716,69
683	14	AKGÜN SERAMİK SAN.VE TİC.A.Ş.	25.609.713,74
565	47	AKHAN UN FABRİKASI TARIM ÜRÜN. GIDA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	29.603.450,00
925	17	AKIF ERDOĞAN TEKSTİL İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	19.615.827,08
736	100	AKIM METAL SANAYİ VE TİCARET A. Ş.	24.054.608,75
543	79	AKKUŞ TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	31.040.488,18
977	36	AKPA ALÜMİNYUM SAN. VE TİC. A.Ş.	18.811.052,27
705	10	AKSUN TARIMSAL ÜRÜNLER İTHALAT İHRACAT SAN TİC AŞ.	24.926.565,61
568	70	AKTEK GİY.SAN.VE TİC.A.Ş.	29.553.623,82
529	16	AKYEM ADANA YEM YAĞ BİODİZEL TAR.VE SAN.TİC.A.Ş.	31.854.161,06
793	153	AL PASHA DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	22.105.194,99
871	150	AL TEKSTİL KONFEKSİYON SAN.TİC LTD.ŞTİ.	20.473.887,73
730	19	ALABANDA MADENCİLİK DIŞ TİC.AŞ	24.189.100,05
993	16	ALANAR MEYVE VE GID.ÜRE.PAZ. SAN.TİC.A.Ş.	18.387.354,93
623	8	ALARA TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	27.458.479,38
750	14	ALGAN İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	23.503.097,96
867	146	ALGODON TEKS. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	20.563.807,21
824	26	ALIMEX ALÜMİNYUM SAN. VE TİC. A.Ş.	21.420.578,54
636	56	ALKAR İNŞAAT İTHALAT İHRACAT VE TİCARET LTD. ŞTİ.	27.002.368,66
1000	65	ALMER TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	18.220.175,19
622	32	ALMODO ALTUNLAR DIŞ TİC.A.Ş.	27.521.447,99
801	149	ALTIN İPLİK VE ÇORAP SAN.A.Ş.	21.933.287,95
668	53	AMYLUM NİŞASTA SAN.TİC.A.Ş.	26.036.246,31
817	7	ANADOLU EFES BİRACILIK VE MALT. SANAYİ A.Ş.	21.537.563,12
573	14	ARÇELİK-LG KLİMA SANAYİ VE TİC A.Ş.	29.422.070,82
574	49	ARCELORMİTTAL RZK ÇELİK SERVİS MERKEZİ SAN. TİC. A.Ş.	29.289.510,14
550	18	ARDA MÜHENDİSLİK SAN.VE TİC. LTD.ŞTİ.	30.348.956,44
536	52	ARGON KİMYA SAN.VE TİC.A.Ş.	31.613.339,85
564	30	ARMEN İPLİK ÖRME TEKS.SAN.TİC.A.Ş.	29.639.382,20
978	33	ARSLAN METAL VE PLASTİK SAN. DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	18.744.948,71
809	13	ART DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	21.756.439,73
762	124	AS TEKS.SAN.İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	23.062.481,77
833	78	ASD ORMAN ÜRÜNLERİ PAZ.SAN.VE TİC.A.Ş.	21.251.450,87
595	59	ASLANKAYA İNŞ.VE TİC.LTD.ŞTİ.	28.639.734,99
652	19	ASTAŞ ALÜMİNYUM SAN. VE TİC. A.Ş.	26.692.899,19
663	107	AYDIN TEKSTİL İTH.İHR.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	26.180.086,80
753	121	AYTİM TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.	23.316.673,22
511	17	AYVAZ SİNAİ ÜRÜNLER TİC. VE SAN. A.Ş.	32.846.056,29
718	58	AZİM UN GIDA TARIM İNŞAAT NAKLİYE PETROL SANAYİ VE TİC.A.Ş.	24.524.970,00
788	132	AZİZ HAZ.GİY.SAN.VE TİC.A.Ş.	22.319.618,77
798	134	BADIRI GİYİM SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	22.007.755,94
986	22	BAHÇIVAN GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	18.536.040,64
784	12	BALCI TARIM VE GIDA SAN.TİC. LTD.ŞTİ.	22.372.690,93
647	59	BAREKS PLASTİK FİLM EKSTRÜZYON SAN.VE TİC.A.Ş.	26.799.410,12
900	83	BAŞARLAR HIRDAVAT PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	20.055.865,17
863	97	BAŞBUĞ OTO YEDEK PARÇA SAN.İTH İHR.VE TİC.AŞ.	20.604.713,16
894	77	BAYEKS AGRO GIDA SAN.TİC.A.Ş.	20.144.830,57
690	38	BAYLAN ÖLÇÜ ALETLERİ SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	25.310.386,04
883	17	BELENCO DIŞ TİCARET A.Ş.	20.303.805,13
931	162	BEMATEKS TEKS.PAZ.SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.	19.488.986,03

2016 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2016 (\$)
820	143	BERTEKS KONF.ÜR.SAN.VE DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.	21.514.998,46
896	60	BERTEKS PAZARLAMA A.Ş.	20.141.014,92
552	6	BEŞİKTAŞ GEMİ İNŞA.A.Ş.	30.158.107,79
981	53	BEST ELEKTRİK TAAHHÜT VE TİC. A.Ş.	18.673.198,86
791	74	BETA KİMYA SAN.VE TİC.A.Ş.	22.181.288,11
547	11	BEYPİ BEYPAZARI TARIMSAL ÜRET. PAZ.SAN. VE TİC. A.Ş.	30.595.265,35
667	12	BİEN YAPI ÜRÜNLERİ SANAYİ TURİZM VE TİC. A.Ş.	26.058.364,93
649	100	BİG BRANDS DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	26.739.662,83
638	24	BİMED TEKNİK ALETLER SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	26.972.782,73
957	20	BİRİNCİ OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	19.148.631,55
605	12	BOĞAZIÇI HEDİYELİK EŞYA VE EL SANATLARI SAN. VE TİC.A.Ş.	28.224.345,63
822	54	BORSAN KABLO ELEKTRİK AYDINLATMA İNŞAAT SAN. VE TİC. A.Ş.	21.435.885,68
504	44	BOSKAY METAL SAN.VE TİCARET LTD.ŞTİ.	33.144.761,01
523	10	BOSSAN TEKS.İTH.İHR.SAN.VE TİC LTD.ŞTİ.	32.100.620,25
807	73	BOYÇELİK METAL SAN.TİC.A.Ş.	21.803.082,12
870	57	BTD TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	20.508.099,10
635	110	BURSALI DIŞ TİCARET A.Ş.	27.050.136,37
858	66	ÇAĞLA ŞEKERLİ MAMÜLLER SAN.VE TİC.A.Ş.	20.699.404,27
989	13	ÇAKMAKLAR GIDA SAN.VE TİC.LTD. ŞTİ.	18.474.854,78
776	16	CAM MERKEZİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	22.689.624,20
625	52	CANAN İPLİKÇİLİK SAN.VE TİC.A. Ş.	27.381.857,00
929	157	CBF TEKSTİL VE DIŞ TİC.A.Ş.	19.510.204,94
549	80	CELLİON TEKS.SAN.VE TİC. A.Ş.	30.546.948,94
525	57	CHASSIS BRAKES İNTERNATİONAL OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	32.000.144,02
792	98	CLAİANT(TÜRKİYE) BOYA KİMYEVİ MADDELER VE MADENCİLİK SAN. VE TİC. A.Ş.	22.123.130,13
569	31	COATS (TÜRKİYE) İPLİK SAN.A.Ş.	29.527.417,66
600	51	CORBUS METAL İC VE DİS TİC. LTD.ŞTİ.	28.557.880,78
524	14	ÇUKUROVA İNŞAAT MAKİNALARI SAN. TİC.A.Ş.	32.022.511,29
712	19	DALGAKIRAN KOMPRESÖR SAN.VE TİC. LTD. ŞTİ.	24.679.454,57
513	30	DEMES KABLO SANAYİİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	32.719.719,27
685	40	DEMİŞAŞ DÖKÜM EMAYE MAMÜLLERİ SAN.A.Ş.	25.420.455,39
642	34	DENİMCO TEKSTİL PAZ.A.Ş.	26.906.698,41
937	87	DERYA KIRTASIYE MALZEMELERİ DIŞ TİC. LTD.ŞTİ.	19.440.309,24
700	7	DEVBROS DENİZCİLİK VE TİC.A.Ş.	25.000.000,00
882	26	DİKKAN DIŞ TİCARET A.Ş.	20.330.034,66
611	43	DİNA VANELLİ TEKS.SAN.VE TİC. A.Ş.	28.040.674,34
895	152	DİNAKON DİNAMİK KONF.SAN.VE TİC.A.Ş.	20.141.953,61
720	18	DİRİNLER DÖKÜM SANAYİ TURİZM LIMAN İŞLETMECİLİĞİ VE TİC..A.Ş.	24.443.216,22
631	36	DOĞAN TEKSTİL LTD.ŞTİ	27.077.145,44
650	91	DOĞU PRES OTOMOTİV VE TEKNİK SAN. VE TİC. A. Ş.	26.711.392,02
598	92	DOMİNO TEKS.ÜRÜN.L.SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.	28.572.398,91
531	32	EBİON KABLO SANAYİ TİC.A.Ş.	31.823.063,94
982	15	EFLAKI TARIM ORG. GIDA ÜR. AKARY. NAK. İNŞ.TUR.VE PLAS. SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	18.648.820,56
541	50	EFOR İÇ VE DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ .	31.246.454,85
612	66	EGE PROFİL TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	27.965.709,01
964	19	EGE SERAMİK SAN.VE TİC.A.Ş.	19.059.064,07
961	24	EGEM AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.	19.116.427,76
914	65	EKİNCİLER DEMİR ÇELİK SAN.A.Ş.	19.773.041,54
772	129	EKPEN TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	22.777.533,23
837	14	EKREM NARİN İTH.İHR.LTD.ŞTİ.	21.160.219,54
949	72	EKSUN GIDA TARIM SAN. VE TİC. A. Ş.	19.228.900,77
514	33	ELECTRICFİL ÜNİFİL OTOMOTİV SAN. VE TİC. A.Ş.	32.689.399,63
935	50	ELİMSAN METALURJİ VE MAK.SAN. TİC.A.Ş.	19.445.500,75

Alfabetik ikinci 500 ihracatçı Firma

2016 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2016 (\$)
725	16	ELIT İST.ALTIN VE GÜMÜŞ SAN.TİC.LTD.ŞTİ	24.279.078,33
818	15	ELKON BETON MAKİNALARI SAN. VE TİC. A.Ş.	21.521.309,73
522	31	ELSAN ELEKTRİK GEREÇLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	32.264.981,34
757	76	ENKA İNŞ.VE SAN.A.Ş	23.176.190,57
761	123	ENKAY MODA KONF.SAN.VE TİC.A.Ş.	23.083.595,65
778	131	ERA TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	22.571.095,26
577	4	ERBAK - ULUDAĞ PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM A.Ş.	29.202.354,80
664	63	ERBOSAN ERCİYAS BORU SANAYİ TİCARET A.Ş.	26.170.487,37
556	27	ERDEM TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	30.107.446,15
699	21	ERDOĞANLAR ALÜMİNYUM SAN.VE TİC.A.Ş.	25.002.952,98
655	103	ERSE TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş	26.625.994,90
509	9	ERTÜRK ÜZÜM VE TARIM ÜRÜNLERİ İŞLETMELERİ İTHALAT İHRACAT TİCARET SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	32.867.421,19
653	21	ERUSLU DIŞ TİC. VE PAZ. A.Ş.	26.676.692,91
539	20	ERUSLU İÇ VE DIŞ TİC.PAZ.A.Ş.	31.365.283,10
802	22	ERUSLU SAĞLIK ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİC.A.Ş.	21.925.778,23
555	55	ESKAPET PET ÜRÜNLERİ KİMYA GIDA NAK SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ	30.139.109,45
869	15	ESMA İÇ VE DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ	20.510.786,94
740	14	ESSEL SELÜLOZ VE KAĞIT SAN. VE TİC. A.Ş.	23.976.299,18
975	17	ESTAŞ KAM MİLİ İML.İTH.İHR.SAN .TİC.LTD.ŞTİ.	18.852.969,58
843	144	ESVAP ÖRME DIŞ TİC.VE SAN. LTD.ŞTİ.	21.048.393,31
790	133	ETİK DIŞ TİC.VE PAZ.A.Ş.	22.217.765,82
758	122	ETİK DIŞ TİC.VE TEKS.SAN.A.Ş.	23.165.384,24
594	5	EURO İHRACAT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	28.668.341,22
942	10	EUROPEAN TOBACCO SİG.VE TÜTÜN SAN.TİC.A.Ş.	19.344.089,56
617	55	EVAS EV ALETLERİ SANAYİ LTD. ŞTİ.	27.825.612,71
609	12	EXPORT DİES TİC.LTD.ŞTİ.	28.055.018,54
960	21	FABOR KUYUMCULUK TURİZM İNŞ. GIDA SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	19.128.364,36
990	73	FELDA IFFCO GIDA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	18.455.461,69
887	81	FİBROSAN CAM TAKVİYELİ POLYESTER SAN. VE TİC. A. Ş.	20.248.052,09
711	76	FİCOSA İNTERNATİONAL OTOMOTİV SAN.VE TİC.A.Ş.	24.717.835,30
783	51	FİLİDEA TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	22.451.984,70
693	12	FİLOTEKS İÇ VE DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	25.185.098,71
764	22	FİMAR MERMER MAD.İNS.AKRY.İML. İTH.İHR.TİC.SAN.A.Ş.	22.999.204,58
695	113	FİNTEKS TEKS.VE HALI SAN.LTD. ŞTİ	25.159.670,02
716	45	FİSTAŞ DIŞ TİC.PAZ.SAN.VE TİC. A.Ş.	24.576.453,21
966	88	FKT KOLTUK SİSTEMLERİ ÜRETİM VE DAĞITIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	19.050.708,00
751	2	FLO MAĞAZACILIK VE PAZARLAMA A.Ş.	23.374.996,60
812	104	FORMÜL PLASTİK VE METAL SAN. A.Ş.	21.612.526,43
575	97	FRİMPEKS KİMYA VE ETİKET SAN. TİC. A.Ş.	29.281.076,38
968	20	GARİP TAVUKÇULUK GIDA VE YEM SAN.TİC.A.Ş.	19.008.698,80
926	156	GB TEKSTİL SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	19.579.691,51
665	106	GELİŞİM TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş	26.168.857,96
537	51	GEMLİK GÜBRE SANAYİİ A.Ş.	31.602.849,55
868	58	GENTAFI DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	20.556.088,92
749	69	GENTAŞ GENEL METAL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	23.659.993,51
702	72	GERSAN ELEKTRİK TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	24.974.541,08
728	15	GESSART ALTIN PAZARLAMA VE DAĞITIM A.Ş.	24.224.658,36
847	5	GEZER AYAKKABI DERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	20.954.762,93
915	169	GNA LOJİSTİK DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	19.738.834,86
947	19	GRAND DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	19.283.525,74
997	70	GÜLERMAK AĞIR SANAYİ İNŞAAT VE TAAHHÜT A.Ş.	18.257.998,81
572	15	GÜMÜŞTAŞ DIŞ TİCARET VE PAZARLAMA A.Ş.	29.431.799,74
923	158	GÜRMEYEN GİYİM SAN.VE TİC.A.Ş	19.639.894,40

2016 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2016 (\$)
998	21	HAKAN GIDA VE SANAYİ DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	18.240.686,39
819	23	HALILOĞLU DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	21.517.831,65
580	101	HALITLAR GIDA SAĞLIK ÜRN. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	29.095.310,55
917	155	HAMARATLI TEKS.KONF.SAN.VE TİC.A.Ş	19.707.755,67
657	40	HASIRCI TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	26.497.102,50
692	14	HASTAVUK GIDA TARIM HAYVANCIL. SAN. VE TİC. A.Ş.	25.192.761,35
628	108	HATEKS HATAY TEKSTİL İŞL.A.Ş.	27.172.637,87
589	11	HAVELSAN HAVA ELEKTRONİK SAN. VE TİC. A.Ş.	28.778.510,98
744	63	HAZ GIDA PAZARLAMA İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	23.864.143,98
756	59	HAZAL BİSKÜVİ VE GIDA SAN.A.Ş.	23.213.066,65
908	92	HEKİMOĞLU DÖKÜM SANAYİ NAKLİYAT VE TİC. A.Ş.	19.919.185,44
781	78	HİSARLAR İTHALAT İHRACAT PAZARLAMA A. Ş.	22.525.613,78
747	61	HURSAN PASLANMAZ ÇELİK GERİ DÖNÜŞÜM TESİSL.TİC.SAN.A.Ş.	23.796.508,84
845	77	İBA KİMYA SAN.TİC.A.Ş.	20.972.396,20
544	86	İBİŞLER TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.	30.741.626,01
551	47	İLAY DIŞ TİC.A.Ş.	30.202.531,28
741	60	İLHAN DEMİR ÇELİK VE BORU PROFİL ENDÜSTRİSİ A.Ş.	23.941.600,54
927	26	İLK İNŞAAT TAAHHÜT SAN VE TİC. A. Ş.	19.529.910,96
645	9	İMPERIAL TOBACCO SİGARA VE TÛTÛNCÛLÛK SAN.VE TİC.A.Ş	26.846.950,34
959	62	İNŞİRAH PAZARLAMA A.Ş.	19.134.987,11
669	18	İNER ABRASİV SAN.VE TİC.A.Ş.	25.975.711,18
890	21	İNERVO DIŞ TİC.VE MÛMESSİLLİK LTD.ŞTİ.	20.190.135,44
661	42	İPEK İDROFİL PAMUK SAN.VE TİC. A.Ş.	26.283.309,32
672	115	İŞBİR SENTETİK DOKUMA SAN.A.Ş	25.905.247,74
586	86	İŞIK PLASTİK SANAYİ VE DIŞ TİCARET PAZARLAMA A.Ş.	28.878.164,08
774	85	İŞILPLAST PLASTİK SANAYİ VE TİC. A.Ş.	22.739.615,49
507	46	İSKENDERUN GÛBRE SAN.A.Ş.	33.007.550,00
599	91	İSTANBUL GÛMLEK GİY.SAN.VE TİC.A.Ş	28.570.675,00
838	45	KABTEK KABLO İNŞ. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	21.141.655,32
876	67	KADOOĞLU DIŞ TİC.A.Ş.	20.371.669,43
697	12	KAHRAMAN TARIM ÜRÛNLERİ TİC.VE SAN.A.Ş.	25.051.673,00
578	25	KALDE KLİMA PAZARLAMA VE TAAH. A.Ş.	29.145.368,41
593	50	KALİBRE BORU SAN.VE TİC.A.Ş.	28.676.089,77
501	67	KANCA EL AL.DÛVME ÇELİK VE MAK SAN.A.Ş.	33.328.526,40
615	11	KAPLANSER HALI GIDA VE TEKS. SAN.VE TİC. LTD. ŞTİ.	27.863.605,37
640	16	KAP-SO DIŞ TİCARET VE PAZARLAMA TURİZM LTD.ŞTİ.	26.932.650,17
684	74	KARADAĞLAR TOPLU TÛK. GIDA İNŞ. İÇ VE DIŞ TİC. A.Ş.	25.474.523,04
924	69	KARAHAN DEĞ.TUNCAYLAR UN VE YEM FAB.İTH.İHR.TİC.VE SAN.LTD.ŞTİ.	19.637.224,38
557	47	KARDEMİR KARABÛK DEMİR ÇELİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	30.095.321,35
875	81	KARSAN OTOMOTİV SAN. VE TİC.AŞ	20.437.796,91
770	16	KARTONSAN KARTON SAN.TİC.A.Ş.	22.807.287,10
855	73	KAŞMİR HALI SANAYİ VE TİC.A.Ş.	20.738.895,24
743	22	KAYALAR BAKIR ALAŞIMLARI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	23.877.700,40
632	13	KEMAL BALIKÇILIK İHRACAT LIMITED ŞİRKETİ	27.062.375,38
706	56	KEPENÇ UN GIDA NAKLİYAT TARIM TEKSTİL İNŞAAT SANAYİ VE TİC.LTD.ŞTİ.	24.908.673,00
970	20	KEY BANYO VE MUTFAK ÜRÛN.DIŞ. TİC.A.Ş.	18.988.452,08
877	13	KIRICI KURU MEYVA VE GIDA TEKSTİL TUR.SAN.VE TİC.A.Ş.	20.356.903,60
963	15	KIRLIOĞLU TARIMSAL ÜRÛNLER GIDA İNŞAAT SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	19.095.709,89
849	80	KLÖCKNER PENTAPLAST GEBZE AMBALAJ MADDELERİ A.Ş.	20.865.852,04
945	164	KOCAER TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	19.295.622,26
904	20	KOÇAK GOLD KUYUMCULUK DIŞ TİCARET A.Ş.	19.970.172,65
873	23	KONVEYOR BEYAZ EŞYA VE OTOMOTİV YAN SAN.TİC.A.Ş.	20.454.818,96
538	38	KOREL ELEKT.SAN.VE TİC.A.Ş.	31.472.682,62

Alfabetik ikinci 500 ihracatçı Firma

2016 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2016 (\$)
734	13	KORHAN PAZARLAMA VE DIŞ TIC. A.Ş.	24.090.986,55
893	88	KOZMO KİMYA SAN. VE DIŞ TIC. LTD. ŞTİ.	20.147.732,16
602	64	KRONE TRAILER INTERNATIONAL TİCARET LIMITED ŞİRKETİ	28.422.777,10
576	10	KÜTAHYA PORSELEN SAN. A.Ş.	29.276.746,96
962	16	KUTLUSAN TARIM EKİPMAN LOJİSTİK GIDA SAN. İÇ VE DIŞ TIC.LTD.ŞTİ	19.116.236,75
503	10	LARTH İSITMA VE SİHHİ TESİSAT MALZEMELERİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	33.207.936,18
907	8	LİDYA KONSERVEÇİLİK MÜTEAHHİTLİK İNŞAAT TURİZM SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	19.938.206,81
903	4	LOTA AYAKKABI VE DERİ SAN.TİC.A.Ş.	20.006.848,43
579	37	M.T REKLAM A.Ş.	29.099.134,06
880	79	MAHMUT YARIM GIDA İTH.İHR. SAN.TİC.A.Ş.	20.343.092,64
614	54	MAHMUTOĞLU DIŞ TIC.İNŞ.NAK. GIDA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	27.908.516,98
502	79	MAKSİMUM DIŞ TİCARET A.Ş.	33.209.061,69
950	9	MAPEKS GIDA VE SAN.MAMÜLLERİ İHRACAT VE TİCARET A.Ş.	19.228.076,61
988	64	MAR-EKS MARMARA TEKSTİL İHR. İTH. PAZ.AŞ.	18.522.980,66
512	48	MARZİNC DIŞ TIC. A.Ş.	32.748.379,81
796	148	MASS KONFEKSİYON TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş	22.066.878,45
519	56	MAYSAN MANDO OTOMOTİV PARÇ. SAN.VE TİC.AŞ	32.537.205,22
779	85	MECAPLAST OTOMOTİV ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	22.563.305,03
898	59	MEM PAZARLAMA LTD.ŞTİ.	20.110.124,20
709	57	MER GIDA SANAYİ A.Ş.	24.773.306,27
852	17	MERAY KURUYEMİŞ GIDA SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	20.760.333,20
815	95	METAL MATRİS SAN.TİC.A.Ş.	21.589.068,01
984	25	METAMAR MERMER GRANİT MADENCİLİK SAN.VE TİC.A.Ş.	18.544.884,96
666	20	MİDAL KABLO SAN. VE TİC. A. Ş.	26.061.844,75
731	20	MİKROMAN MADEN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	24.138.469,60
704	63	MİLANGAZ L.P.G.DAĞITIM TİCARET VE SAN.A.Ş.	24.933.745,00
633	33	MİRAY TEKS.SAN.VE DIŞ TIC.LTD. ŞTİ	27.058.893,13
662	93	MİTA KALIP VE DÖKÜM SANAYİ A. Ş.	26.235.748,22
823	147	MİYA KONFEKSİYON DOKUMA TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	21.425.579,26
848	17	MORE SU ÜRÜNLERİ TİC.A.Ş.	20.949.767,36
670	64	MYSİLO TAHİL DEPOLAMA SİSTEMLERİ SAN. VE TİC. A. Ş.	25.939.169,59
618	14	NADIR METAL RAFİNERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	27.755.485,36
613	53	NARTAŞ PET.NAK.TURZ.İNŞ.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	27.928.918,42
691	1	NATA İNŞ.TURİZM TAŞIMACILIK TİC.VE SAN.A.Ş.	25.228.456,80
795	139	NATURAL TEKSTİL TİC.LTD.ŞTİ.	22.071.517,82
804	16	NEMA YATIRIM SAN.TİC.A.Ş.	21.884.625,77
841	105	NEŞE DIŞ TİCARET AŞ.	21.097.163,17
688	60	NESTLE TÜRKİYE GIDA SAN.A.Ş.	25.365.662,56
717	18	NİMEKS ORGANİK TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	24.544.043,75
698	22	NİVAK İNŞAAT A.Ş.	25.046.113,54
857	65	NUHUN ANKARA MAKARNASI SAN.VE TİC.A.Ş.	20.723.104,10
648	68	NURCAN İNSAN KAYNAKLARI KARIYER VE TEKNOLOJİK DESTEKLER A.Ş.	26.748.365,98
886	55	NURSAN KABLO DONANIM SAN. VE TİC. A.Ş.	20.255.519,14
765	49	OĞUZ TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	22.970.990,52
951	159	OKAN TEKS.TİC.VE SAN.LTD.ŞTİ	19.222.016,89
827	64	OMNİA NİŞASTA SAN.TİC.A.Ş.	21.352.843,77
954	23	OSKAR ORMAN ÜRN.PETR.TEKS.GIDA DAY.TÜK.MAL.SAN.DIŞ TIC.LTD.ŞT	19.174.363,92
955	106	ÖZAKAN İNŞ.İTH.İHR.SAN.VE DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.	19.162.681,71
906	66	ÖZDEMİR BORU PROFİL SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	19.951.997,33
928	175	ÖZDEMİR ÜÇ TEKS.SAN.TİC.LTD. ŞTİ	19.522.149,50
587	97	ÖZDİLEK İTHALAT İHRACAT VE PAZARLAMA LTD.ŞTİ.	28.868.070,26
854	68	ÖZDOKUR TEKS.VE AMB.SAN.TİC.LTD. ŞTİ.	20.745.252,72
526	14	ÖZER METAL SANAYİ A.Ş.	31.953.545,28

2016 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2016 (\$)
710	39	ÖZGÜVEN DIŞ TİC.TEL VE KABLO SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ	24.723.898,14
510	7	ÖZKAPLAN KARPET İÇ VE DIŞ TİC. LTD.ŞTİ.	32.861.302,23
722	6	ÖZTAR PETROL İNŞAAT MADENCİLİK NAKLİYE HAFRIYAT SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	24.413.782,85
713	58	ÖZYAŞAR TEL VE GALVANİZLEME SAN.A.Ş.	24.598.802,74
748	17	PAKSEL KİMYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	23.765.672,39
920	19	PAKTEN SAĞLIK ÜRN.SAN.TİC. A.Ş.	19.674.824,28
856	27	PANDA ALÜMİNYUM A.Ş.	20.724.250,74
859	80	PE-GA OTOMOTİV SÜSPANSİYON SAN. VE TİC.A.Ş.	20.693.341,17
866	21	PEKPAK İNŞ.TAAH.TURİZM SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ	20.576.298,13
601	94	PENTİ GİYİM TİCARET A.Ş.	28.512.409,18
674	24	PERFEKTUP AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.	25.771.157,70
739	117	PET DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	23.978.902,19
813	137	PETEK TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	21.612.247,13
946	90	PETROGAS MAKİNA BASINÇLI KAPLAR İTH. İHR. SAN. VE TİC. A.Ş.	19.292.543,80
874	18	PİLYEM GIDA TARIM SAN.TİC.A.Ş.	20.439.165,30
689	109	POLEN TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.LTD. ŞTİ	25.365.630,69
777	130	POLİMER PLASTİK SAN.VE TİC.A.Ş.	22.571.972,76
533	1	POLİN DIŞ TİCARET A.Ş.	31.771.169,01
616	56	POSCO ASSAN TST ÇEL.SAN. A.Ş.	27.833.107,49
637	58	PROPAK AMB.ÜRETİM VE PAZ.A.Ş.	26.999.175,85
901	84	RAN SINAI MAMÜLLER OTOMOTİV PAZARLAMA LTD.ŞTİ.	20.053.789,52
738	56	RİTAŞ PAZ.İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	24.020.649,39
654	72	ROLLMECH AUTOMOTIVE SAN.VE TİC.A. Ş.	26.647.220,42
604	93	S.M.S. KONFEKSİYON DİKİM.TEKS.SAN VE TİC A.Ş.	28.353.155,39
885	1	S.S.MARMARA ZEYTİN TARIM SAT. KOOP.BİRLİĞİ MARMARABİRLİK	20.267.411,64
754	11	S.S.TARIŞ ÜZÜM TARIM SAT.KOOP BİRLİĞİ KISA ADI TARIŞ ÜZÜM	23.266.771,20
643	35	SAF MENSUCAT SAN.TİC.A.Ş.	26.897.892,23
566	9	SAFYÜN HALI TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	29.598.094,94
721	116	ŞAHİNTÜRKLER TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	24.436.880,99
860	28	SAMET KALIP VE MADENİ EŞYA SAN VE TİC.A.Ş.	20.647.252,91
958	27	SANICA DIŞ TİCARET A. Ş.	19.138.221,52
861	48	SANMED MEDİKAL OTOM.TEKS.TİC. LTD.ŞTİ.	20.646.303,51
505	46	ŞARA DIŞ TİC.A.Ş.	33.134.487,00
769	74	ŞA-RA ENERJİ İNŞAAT TİC.SAN.A.Ş.	22.905.450,17
581	98	SARAR GİYİM TEKS.ENERJİ SAN. VE TİC.A.Ş.	28.981.131,74
570	49	SAYINLAR GIDA MD.SAN.TİC.AŞ.	29.433.109,21
584	11	SCHOTT ORIM CAM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	28.935.552,53
560	12	SEÇKİN TURİZM BALIKÇILIK SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	29.790.639,13
821	176	SEDAT UĞURLU İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	21.437.237,11
805	74	SEHA MÜHENDİSLİK MÜŞAVİRLİK TİCARET MAKİNA SAN.A.Ş.	21.883.717,60
936	23	SEKAMAR MERMER MADENCİLİK İNŞAAT MALZEMELERİ NAK.TAAHHÜT İTHALAT VE İHRACAT SANAYİ VE TİC.LTD.ŞTİ	19.444.387,87
755	8	SELAH MAKİNE VE GEMİCİLİK ENDÜSTRİ TİC.A.Ş.	23.222.494,00
930	77	SEMBOL ULUSL.YATIRIM PEYZAJ İNŞ.TURİZM SAN.VE TİC.A.Ş.	19.507.148,60
987	168	SENPA SENTETİK VE PAMUKLU ENT. GİYİM SAN.TİC.VE TURZ.A.Ş.	18.525.908,45
729	15	ŞENPİLİÇ GIDA SAN. A.Ş.	24.199.745,06
965	52	SENUR ELEKTRİK MOTORLARI SAN. VE TİC.A.Ş.	19.051.339,96
597	38	SEPA MENSUCAT SAN.VE TİC.A.Ş.	28.592.677,72
825	141	SERİN DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	21.365.030,31
559	54	SHELL&TURCAS PETROL A.Ş.	29.861.321,95
726	6	SİBAŞ GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	24.276.724,33
842	35	SİMTEK İTHALAT İHRACAT SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	21.089.759,46
979	63	ŞİRECİ DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	18.709.358,71
545	15	SİSTEM ALÜMİNYUM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	30.713.791,14

Alfabetik ikinci 500 ihracatçı Firma

2016 Genel Sıralaması	2016 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)
806	25	SİSTEM METAL VE YAPI REKLAM MALZEMELERİ VE SAN. TİC. A. Ş.	21.869.391,14
542	78	SUGLOBAL TEKSTİL VE KONFEKSİYON SAN.A.Ş.	31.211.211,34
696	65	SUN CHEMICAL MATBAA MÜREKKEPLERİ VE GEREÇLERİ SAN.TİC.A.Ş.	25.076.493,82
846	82	SUN PET AMBALAJ SAN.VE TİC.A.Ş.	20.961.203,70
910	70	SUNAR PAZARLAMA VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	19.897.392,86
582	62	SUPERLIT BORU SAN.A.Ş.	28.966.104,71
518	44	SYNGENTA TARIM SAN.VE TİC.A.Ş.	32.554.251,49
938	75	TARLAK PETROL ÜRÜNLERİ TEKS. İNŞ. TURZ. SOĞUT. SAN. TİC. A.Ş.	19.431.762,33
723	76	TARPET PETROL ÜRÜNLERİ İNŞAAT NAKLIYAT TİCARET LTD.ŞTİ.	24.408.789,59
639	52	TAT NIŞASTA SAN.TİC.A.Ş.	26.967.663,50
853	79	TATKO LASTİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	20.758.808,96
996	74	TEKİNAK GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	18.316.102,98
803	135	TEKNİK ÖRMAŞ ÖRME MENSUCAT DIŞ TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	21.907.183,52
976	96	TEKNO KAUÇUK SAN.A.Ş.	18.840.854,84
528	35	TERMİKEL DIŞ TİCARET A.Ş.	31.879.138,03
596	66	TIRSAN KARDAN SAN. VE TİC. A. Ş.	28.603.677,41
865	82	TİRYAKİLER OTO MAKİNA TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	20.585.126,12
607	52	TOSYALI DEMİR ÇELİK SAN.A.Ş.	28.144.920,82
679	61	TRISTONE FLOWTECH İSTANBUL OTOMOTİV SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	25.662.528,88
881	19	TUMAY BALIKÇILIK GIDA DIŞ TİCARET SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	20.339.730,42
708	177	TURAN TEKS.SAN.İTH.İHR.VE TİC. LTD.ŞTİ	24.889.557,14
973	10	TURKON KONTEYNER TAŞ VE DENZ.A.Ş.	18.900.000,00
567	48	UNITED FOOD FOREIGN TRADE GIDA DIŞ TİC.A.Ş.	29.569.251,00
561	85	ÜNL DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	29.736.754,96
932	49	UNTEL KABLOLARI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	19.462.779,98
759	78	ÜRÜN TARIM ÜR.İTH.İHR.TİCARET VE SANAYİ LTD.ŞTİ.	23.111.840,61
967	16	USTA GIDA SANAYİ TİCARET A.Ş.	19.034.156,01
610	57	VEFA PREFABRIKE YAPILAR SAN.TİC. A.Ş.	28.041.702,86
850	47	VİANET TELEKOMÜNİKASYON İLE HİZM.VE TİC.A.Ş.	20.823.232,97
527	12	VİESSMANN MANISA SATIŞ PAZARLAMA VE TİC. LTD. ŞTİ.	31.920.185,35
562	34	VİKO ELEKTRİK VE ELEKTRONİK END.SAN.VE TİC.A.Ş.	29.732.452,80
703	62	VİLMEX İÇ VE DIŞ TİC. METAL SAN. A.Ş.	24.950.092,64
909	31	VORNE PENCERE KAPI SİSTEMLERİ PAZ.DIŞ.TİC.A.Ş.	19.916.841,90
980	71	YAKAR TEKS.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ	18.686.548,26
939	172	YAKO TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.	19.401.464,78
811	3	YAKUPOĞLU TEKSTİL VE DERİ SAN. TİC.A.Ş.	21.635.089,58
872	14	YAŞAR AKPOLAT	20.465.186,92
626	69	YAŞARTEKS TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	27.249.481,76
799	41	YATSAN SÜNGER VE YATAK SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	21.992.465,29
834	12	YAVUZKAN HAZEL GIDA SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	21.245.861,00
826	75	YAY ENDÜSTRİ VE TAŞIMACILIK LTD.ŞTİ.	21.356.528,35
517	46	YAYLA AGRO GIDA SAN.VE NAK.A.Ş.	32.590.850,83
634	68	YAZAKI OTOM.YAN SAN.VE TİC.A.Ş.	27.056.539,61
548	114	YENİ KAYATÜRK GIDA İNŞ.TEKSTİL TAR.İTH.İHR.ÜRN.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	30.587.381,62
767	125	YFA TEKSTİL DIŞ TİC.A.Ş.	22.955.067,19
864	98	YILMAR DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ.	20.598.287,65
554	95	YNS TEKS.VE KONF.SAN.DIŞ TİC. LTD.ŞTİ.	30.140.448,13
671	13	YURTBAY SERAMİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	25.932.702,82
771	128	YUSER TEKS.DIŞ TİC.A.Ş.	22.792.300,71
606	56	ZENTİVA SAĞLIK ÜR. SAN VE TİC. AŞ	28.170.036,38
862	83	ZF LEMFÖRDER TLM DIŞ TİC.LTD.Ş	20.623.898,47
530	58	ZF SACHS SÜSPANSİYON SİST. SAN.VE TİC. A.Ş.	31.842.080,12
816	55	ZÜMRÜT PAZ.İTH.VE İHR.LTD.ŞTİ.	21.564.741,75

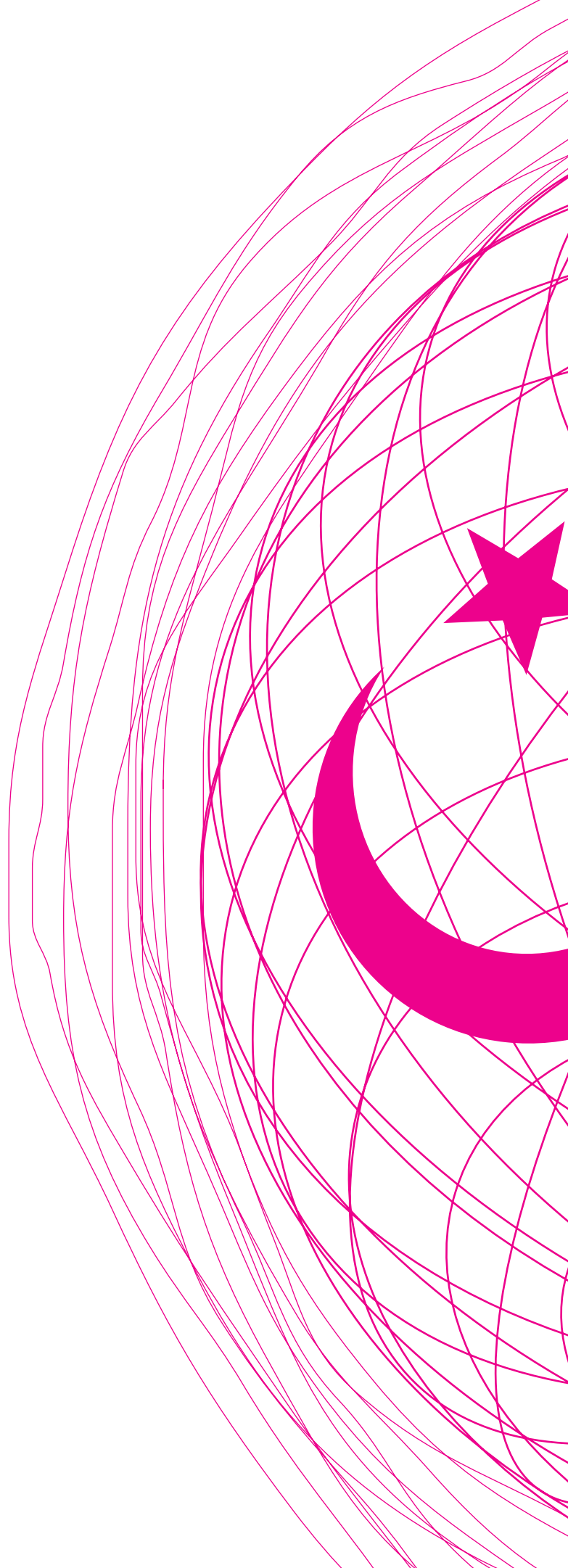
2016 TÜRKİYE'NİN İLK 1000 İHRACATÇI FİRMASI
AMONG TOP 1000 EXPORTERS OF TURKEY

1000

2016 TÜRKİYE'NİN İLK 1000 İHRACATÇI FİRMASI
TOP 1000 EXPORTERS OF TURKEY

TİM TURKISH EXPORTERS ASSEMBLY

A STAR ALLIANCE MEMBER

İŞ SEYAHATLERİNİZDE AYRICALIKLARIN TADINI ÇIKARIN

Turkish Airlines Corporate Club'a üye olmak ve avantajlardan hemen yararlanmaya başlamak için:
corporateclub.thy.com

TURKISH AIRLINES

CORPORATE CLUB

WHERE BUSINESS MEETS BENEFITS